COMMENTARIA
IN SINGULOS CANONES
DE
JUREPATRONATUS,
In tres Tomos divisa.

FRANCISCI DE FARGNA

CIVITATIS PLEBIS PATRITII,
Philosophiæ, Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris,
& in Romana Curia in Beneficialibus, sive in Jure
Canonico Advocati,

COMMENTARIA
IN SINGULOS CANONES
DE JUREPATRONATUS,

Qui sparsim tam intra, quàm extra corpus JURIS
CANONICI vagantur.

IN QUIBUS PLURES DECIDUNTUR CASUS
ad materiam JURISPATRONATUS *concernentes*,

ET QUIBUS ACCEDUNT QUAMPLURES DECISIONES
SACRÆ ROTÆ ROMANÆ nullibi adhuc impressæ, & recentissima Decreta
SACRÆ CONGREGATIONIS CONCILII, unà cum Votis AUCTORIS in
Causis in eadem Sacra Congregatione ventilatis, & ad materiam JURISPATRONATUS spectantibus.

TOMUS PRIMUS.

RAVENNÆ, MDCCXLIV.
SUMPTIBUS BALLEONIANIS.

SUPERIORUM PERMISSU.

LECTORI BENEVOLO.

UTILITATI meæ potius, Amice Lector, quàm alienæ prospiciens, in unum quasi locum redegi singulos Canones de Jurepatronatus, qui sparsim tam intrà, quàm extrà Corpus Juris Canonici vagantur; Nimirum omnes Canones *Decreti Gratiani*, *Decretalium*, *sexto Decretalium*, *Clementinarum*, *Concilii Tridentini*, *Bullarum*, *sive Constitutionum Apostolicarum*, *& Regularum Cancellariæ*, materiam Jurispatronatus concernentes; sub unoquoque Canone suam conclusionem deduxi, quam Doctorum Sacræ Rotæ, & resolutionum Sacræ Congregationis Concilii auctoritatibus, nec non rationibus pro viribus confirmavi, ac sub unaquaque conclusione quamplures Casus disserui. Materiam hanc patronalem in sex partes placuit dividere; Prima Pars continet septem Canones *Decreti Gratiani*, Casus autem quinquaginta, & octo. Secunda Pars complectitur Canones *Decretalium* 31. Casus verò 135. Tertia continet Canonem Unicum *Sexti Decretalium* Casus sex. Quarta comprehendit duos Canones *Clementinarum*, Casus decem. Pars Quinta amplectitur Canones Sacri Concilii Tridentini tresdecim, Casus triginta. Pars denique sexta continet Canones vigintiquinque desumptos ex Bullis, sive Constitutionibus Apostolicis, & ex Regulis Cancellariæ, Casus verò viginti octo.

Ad hujusmodi opus publicæ censuræ exponendum numquam adduci potuissem, nisi desiderium proficiscendi in materia, & Doctrina Canonica, cujus semper studiosus fui, ad hoc me impulisset; Accessit etiam Amicorum suasio, qui laborem privato commodo susceptum, aliis non omninò inutilem fore judicarunt. Scio me multos fecisse Judices, inter quos fortasse non deerunt, qui hosce meos labores, ac primos ingenii fætus carpent, & qui eosdem uti juvenili ætate conceptos immaturè in lucem editos suspicabuntur: sed legant, qui velint, qui nolint, negligant; magis enim, ut Hieronymi verbis utar, paucorum charitate provocor ad studium, quàm multorum detractione, & odio deterreor. Interea benevole Lector, si quid boni in hoc opere reperies, da laudem Deo, à quo omne Bonum; si quid autem mali invenies, mihi parce, nec enim ulli sine venia placuit ingenium. Vale.

INDEX ARGUMENTORUM,

Quæ in Prima Parte Operis continentur,

In Canones de Jurepatronatus desumptos ex Decreto Gratiani XVI, quæst. VII.

COMMENTARIA,

Pars Prima,

IN-

INDEX CANONUM,

Qui in Opere continentur,

Primus numerus Partem, ſecundus paginam ſignificat.

INDEX
TEXTUUM, ET GLOSSARUM

Materiam Jurispatronatus concernentium, quæ extra Titulum Jurispatronatus in corpore Juris vagantur, & in hoc Opere per extensum referuntur.

Prior numerus Partes, Secundus Paginam, Tertius numerum marginalem indicat.

I N.

INDEX
RESOLUTIONUM
SACRÆ CONGREGATIONIS CONCILII

Unà cum Votis Auctoris per Diœceſes, quæ in hoc Opere habentur in Cauſis ſpectantibus ad materiam hujus Tractatus.

Primus numerus Partem, Secundus Paginam, Tertius numerum marginalem indicat.

A

B

C

Co-

O

P

R

S

T

The-

V

INDEX

INDEX DECISIONUM
SACRÆ ROTÆ ROMANÆ
Per Diœceses, quæ in hoc Opere continentur.

Primus numerus Partem, secundus Paginam designat.

COM-

COMMENTARIA
IN SINGULOS CANONES
DE JUREPATRONATUS,
Qui sparsim in Corpore Juris Canonici habentur.
A P P A R A T U S,
IN QUO
DE ORIGINE, DEFINITIONE, ET DIVISIONE
JURISPATRONATUS agitur.

S U M M A R I U M.

1 *Disciplina ratio optima in rebus obscuris omnia à suis initiis sub brevitate repetere.*
2 *Auctores, qui de materia Jurispatronatus pertractarunt.*
3 *Juspatronatus est terminus æquivocus.*
4 *Juspatronatus unde originem habuit.*
5 *Juspatronatus quid sit?*
6 *Divisio animum incitat, mentem præparat, & memoriam reformat.*
7 *Juspatronatus quotuplex sit*, & num. 9. & 10.
8 *Juspatronatus an sit Ecclesiasticum, vel Laicale attendenda est qualitas personæ præsentantis non accidentalis, sed essentialis.*
11 *Juspatronatus passivum competere potest alicui dupliciter, scilicet per vocationem directam, & per vocationem mediatam.*

1 Cum optima disciplinæ ratio sit in rebus paulò obscuris omnia à suis initiis, & origine sub brevitate repetere, ut nos docuit *Cajus in l. prima in princip. vers. Et certè de orig. jur.* Ideò, ut mihi, & non Reipublicæ Literariæ utilis sim, *Commentaria in singulus Canones de Jurepatronatus* acturus operæ pretium duxi Apparatum istum efformare, ibique de Jurispatronatus Origine, Definitione, & Divisione peragere.

2 Materia hæc Jurispatronatus in Jure Canonico præcipua, & in Tribunalibus satis frequens, plenè agitata reperitur particularibus tractatibus, nempe *Rocchi de Curt. Lambertini, Pauli de Cittadin. Viviani, Francisci de Roye, Francisci Florentis, Frassi de Regio patronatu Indiarum, Fontanell. Cardinalis de Luca,* & in brevi Dominus Advocatus Pitonius Præceptor meus ad materiam est in lucem daturus Opus quoddam satis celebre, & tanto Viro dignum, cujus titulus erit de *Controversiis Patronorum* continens centum Allegationes, seu Scripturas, vel ad defensam, vel pro veritate ab eodem promulgatas, quarum triginta circiter, Ego summavi, & transcripsi sic illo mihi jubente, ut de ejus stylo, modo ac facilitate scribendi imbuerer.

3 Juspatronatus igitur terminus est æquivocus: primum namque est Juspatronatus Libertorum, quod provenit ex manumissione; secundum est Juspatronatus respectu Advocatorum, qui dicuntur Patroni Caussarum; tertium est Juspatronatus, quòd sumitur pro Jure competente in Ecclesiis, quoad Rectoris præsentationem, ut desumitur ex *Abbat. in Rub. num. 1. de Jurepatr. Rocch. de Curt. eodem tract. in princ. oper. num. 2.*

4 Juspatronatus sumptum juxta hanc tertiam speciem, de quo hic loquimur, prodiit, & originem habuit quinto sæculo, ut concludenter probat *Franciscus de Roye in Prolegomen. ad titul. de Jurepatr. cap. 2.* ex Epistola 12. Sancti Paulini, qui obiit *ann.* 431. & ex Epistola 10. *lib.* 2. & Epistola 18. *lib.* 3. *Sydonii Apollin.* qui floruit *ann.* 440. ubi reperiuntur nomina, & elogia Fundatorum in eorum Ecclesiis solemniter inscripta; *Ex Canon.* 10. Concilii Arausicani circa *annum* 441. sub Theodosio juniore, & Valentiniano III. Imperatore celebrati, ubi ædificanti Ecclesiam conceditur jus præsentandi his verbis – *Reservata ædificatori Episcopo hac gratia, ut quos desiderat Clericos in re sua videre, ipsos ordinet is, cujus Territorium est* – & testatur *Thomasin. veter. & nov. Eccles. disciplin. par. 2. lib. 1. cap. 29. num. 10. & cap. 30. num. 1. & seqq.* Ratio vero, & causa finalis introducendi Juspatronatus fuit non solùm, ut Fideles excitarentur ad fundandas, & construendas Ecclesias, sed etiam gratitudo Ecclesiæ in Fundatores Ecclesiarum, ut nempe ita in perpetuum testetur Ecclesia quantum suis Fundatoribus debeat, ut tuetur idem *Franciscus de Roye, ubi supra cap. 3.*

Definitur autem hujusmodi Juspatronatus, *Jus honorificum, onerosum, & utile alicui competens in Ecclesia pro eo, quod de Diœcesani consensu Ecclesiam fundavit, construxit, vel dotavit ipse; vel is, à quo causam habuit.*

5 Definitionem hanc explicant *Rocch. de Curt. de Jurepatr. num. 4. Paul. de Cittad. eod. tract. par. 1. num. 42. Vivian. par. 1. lib. 1. cap. 2. per tot.* asserentes Juspatronatus dici *Jus*, quia est quid incorpo-

male, & intellectuale, dici *honorificum*, quia Patrono debetur honor in præsentando Rectorem, dici *onerosum*, quia Patronus tenetur defendere Ecclesiam. Dici *utile*, quia si Patronus deveniat ad inopiam, est alendus de Bonis Ecclesiæ, Dici *Competens alicui*, sive fœminæ, sive masculo, & etiam Populo, & Universitati, & omni Christiano. *In Ecclesia*, sive Cathedrali, sive Collegiata, sive Sæculari, sive Regulari, cum hac tamen restrictione, quod in Ecclesia Cathedrali, & Collegiata, Patronus non habet jus præsentandi Prælatum. Dici; *Pro eo, quod de Diœcesani consensu Ecclesiam fundavit, construxit, & dotavit*, quia ad acquirendum Juspatronatus aliquo ex his modis requiritur consensus Episcopi, Dici denique — *Ipse, vel is, à quo causam habuit* ad ostendendum, quod Juspatronatus transferri possit de uno in alium, quod fit quatuor modis, scilicet successione, donatione, permutatione, & translatione Universitatis, cui sit annexum Juspatronatus.

6 Sed quia divisio animum incitat, mentem præparat, & memoriam reformat, ut dicit *Gloss. in §. Igitur, in verbo easdem in fine in proœm. instit.* Ideo, posita definitione Jurispatronatus, procedendum est ad
7 ejusdem divisionem, Jus ergo Patronatus dividitur primò in Ecclesiasticum, Laicale, & mixtum. Juspatronatus Ecclesiasticum est, quod vel de bonis Ecclesiasticis fundatum, & creatum fuit, vel competit Clerico ratione suæ Ecclesiæ. Laicale est, quod Laico, seu Clerico ratione sui proprii Patrimonii competit. Mixtum verò est, quod partim de bonis Ecclesiasticis, & partim de bonis Patrimonialibus fundatum, & creatum fuit.

8 Ad cognoscendam igitur qualitatem Jurispatronatus, inspicienda est qualitas personæ præsentantis non accidentalis, prout est qualitas Clericatus in eo, qui præsentat ratione successionis hæreditariæ, vel consanguinitatis; sed essentialis, & quæ requiritur ad habendum jus præsentandi. Nam si requiritur qualitas Ecclesiastica, Juspatronatus erit Ecclesiasticum; Si verò hujusmodi qualitas non exposcitur, Juspatronatus dicitur Laicale, *Rota decis. 157. num. 5. par. 7. & decis. 289. nu. 11. par. 9. recent. & decis. 189. nu. 12. coram Pamphil.*

Dividitur secundò in Familiare, seu Gentilitium, 9
Hæreditarium, & mixtum; Hæreditarium est, quod transit ad quoscumque hæredes etiam Extraneos. Familiare est illud, quod competit tantum illis de Familia, Mixtum verò, quod utramque qualitatem requirit.

Dividitur tertiò in passivum, & activum. Passivum 10
est, per quod certi de tali familia sunt præsentandi. Activum, per quod fit, ne quis beneficium conferat, nisi ad præsentationem talis Personæ. *Rocch. de Curt. de Jurepatr. verb. Jus num. 13. Lambert. eodem tract. lib. 1. par. 1. quæst. 1. artic. 4. Vivian. par. 1. lib. 1. cap. 3. per tot. Garz. de Benefic. par. 5. cap. 9. nu. 208. Lotther. de re benefic. lib. 2. quæst. 10. num. 2. & quæst. 11. num. 1. & seqq. Capon. discept. 72. nu. 10. & 74. nu. 6. tom. 2. & discept. 364. nu. 10. & seqq.*

Juspatronatus autem passivum potest duplici modo 11
alicui competere, scilicet mediante vocatione aut directa, aut mediata, seu indirecta; & quales sint isti modi plenè habetur apud Dominum Advocatum Pitonium in dicto ejus Opere *de controv. Patron. alleg. 1.* & dicam infra *Parte II. Can. I. & II. Cas. IX. num. 19. & 33.*

Præsupposita hujusmodi generali notitia Jurispatronatus omnino necessaria ad intelligentiam eorum, quæ sunt dicenda; jam descendo ad *Commentaria in singulos Canones de Jurepatronatus*, qui habentur in Decreto Gratiani, in Decretalibus, Sexto Decretalium, in Clementinis, in Concilio Tridentino, in Regulis Cancellariæ, & in Bullario Romano, quos omnes in unum collegi, & ad verbum hîc transcripsi deducendo ex illis varias Conclusiones, eisque varios Casus annectendo, ut in uno haberem quidquid à Sacris Canonibus definitur circa hanc materiam.

IN

IN CANONES DE JUREPATRONATUS,

Desumptos ex Decreto Gratiani 16. quæst. 7.

COMMENTARIA.

PARS PRIMA.

CAN. I.

Gelasius Papa Senecttori Episcopo.

Piæ mentis amplectenda devotio est, qua se Julius Nobis in re Juliana sui Juris fundasse perhibet Ecclesiam, quam, &c. Hanc igitur frater charissime (si ad tuam Diœcesim pertinere non ambigis) ex more convenit dedicari: Collata priùs donatione solemni, quam Ministris Ecclesiæ destinasse præfati muneris testatur oblator. Scriturus sine dubio (præter processionis aditum, qui omni Christiano debetur) nihil ibidem se proprii Juris habiturum.

CAN. II.

Idem de eodem.

Frigentius verò petitori a nobis insinuatione suggessit in re sua, quod Sextilianum vocatur, Basilicam se Sanctorum Michaelis Archangeli, & Martini Confessoris pro sua defensione fundasse: ideo frater charissime (si ad tuam pertinet Parochiam) benedictionem super memoratæ Basilicæ, solemni devotione, & veneratione impende; nihil tamen sibi fundator ex hac Basilica noverit vendicandum, nisi Processionis aditum, qui Christianis omnibus in communi debetur.

COMMENTARIUM.

EX his duobus Canonibus talis communiter deducitur conclusio: FUNDANS ECCLESIAM ACQUIRIT IN EA JUSPATRONATUS, SEU JUS HONORIFICENTIÆ; & eam probant *Abb. Anan. Butr. Fagnan. Gonzal. Barbos. in cap. Nobis de Jurepatr. Gloss. in cap. unico de Jurepatr. in 6. ibique Monac. num. 15. Archidiac. num.* 1. quam sequuntur *Garz. de Benefic. par. 5. cap. 9. num. 44. Ventrigl. in prax. tom. 2. annot. 1. de Jurepatr. §. 1. num. 3. Rota decis. 221. num. 13. par. 8. recent. & decis. 163. nu. 19. par. 17. recent. Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. quæst. 1. nu. 10. Lotther. de re Benefic. lib. 2. quæst. 4. Rota decis. 615. nu. 2. par. 1. recent. & decis. 106. nu. 6. coram Coccin.*

Ratio est, quia fundans Ecclesiam dicitur quasi 1
Pater, quia deducit Ecclesiam de non esse ad esse, juxta Doctores relatos à *Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. quæst. 1. art. 2. num. 9.* Sicut filius debet reverentiam, & honorem Patri, ita & Rector Ecclesiæ repræsentans ipsam Ecclesiam quasi filiam illius, qui eam fundavit, debet honorare Fundatorem præ cæteris aliis. Ratio etiam ulterior est, quia concedente Rectore Ecclesiæ hujusmodi honorem Fundatori præ cæteris aliis, sic alliciuntur fideles ad fundandas Ecclesias.
Argumentum Text. in cap. 3. de Jurepatr. Virtutis 2
enim uberrimum alimentum est honos, *Valer. Maxim. lib. 2. cap. 6. tit. de Instit. Antiq.*

Et sic eodem ferè motu excitati videntur Patroni ad fundandas Ecclesias, quo impulsi, qui ad Romanos operibus publicis renovandis, & perficiendis impensas præbebant, ut nomina sua fronti (ita edicente Imperatore) inscribi curarent, ut patet ex *l. ultim. de oper. public.* vel qui ludis publicis instituendis pecunias erogabant, ut hæredes suos ludorum exhibitioni tanquam Agonothetas præesse mandarent. *Pinzon. de Benef. Eccles. cap. 4. §. 1. num. 4.*

Quoad hanc conclusionem sequentes examinantur Casus.

ARGUMENTUM.

Qui, & quot honores, seu præeminentiæ competant Patrono in Ecclesia Patronali?

SUMMARIUM.

1 *Honor est maximum Bonorum exteriorum.*
2 *Rector occurrere debet Fundatori venienti ad Ecclesiam, sed limita,* ut num. 3.
4 *Patrono assignari debet scamnum in Ecclesia Patronali, necnon ejus hæredibus, & quid si plures essent hæredes.*
5 *Fundatori assignanda est Sedes non intrà, sed extra Chorum, seu Presbyterium Ecclesiæ; Sed* limita ut num. 6. & 7.
8 *Rector præstare debet primo loco Candelam Fundatori in die Purificationis, Palma ramum,*

Aquam, *& Carbones Benedictos*, *& Cinerem*; Sed limita, ut num. 9.

10 *Rector non potest vocare Fundatorem in jus sine venia*.

11 *Fundator potest apponere insignia*, *& inscriptiones in Ecclesia Patronali*; Sed limita, ut nu. 12.

13 *Rector Ecclesiæ an teneatur facere in Missa commemorationem specialem pro Anima Fundatoris*.

14 *Magis sunt honorandi*, *qui Beneficia contulerunt*, *quàm qui conferre queunt*.

15 *Patronis non licet in suo servitio Canonicos Ecclesiarum Collegiatarum retinere*.

CASUS I.

CUm celebraretur Festivitas cujusdam Sancti Titularis in Ecclesia A. Fundator pergens ad illam, supradictorum Canonum dispositioni innixus varios, & quamplures honores ab ejus Rectore sibi præstari intendebat, quos cùm ei contenderet Rector, quæritur in hoc Casu, quid Juris?

Honor est propriè Reverentia, & Dignitas, quæ
1 quavis ex causa alicui exhibetur; & cùm sit maximum bonorum exteriorum, juxta *Arist. lib.* 4. *Eth.* & nulla voluptas humana videtur ad Divinam accedere propiùs, quàm ea delectatio, quæ ex honoribus percipitur, ut testatur *Xenoph. in Cyrop.* jure meritò Fundator Ecclesiæ actione supradictorum Canonum Jus honorificentiæ ei concedentium exigere potest ab ejusdem Ecclesiæ Rectore honores.

Qui verò, & quot honores præstari debeant à Rectore Fundatori Ecclesiæ; Doctores hìc quamplures esse testantur.

2 Primò enim Fundatori venienti ad Ecclesiam Rector unà cum Clericis occurrere debet usque ad am-
3 bitum Januæ, dummodò sit Rex, aut Princeps, secus si fundans sit persona privata, ut limitat *Abb. in cap. Nobis de Jurepatr. in* 2. *column. in verb. sed quia*, *ibique Butr. num.* 21. *Anan. nu.* 9. *Lotther. de re benef. lib.* 2. *quæst.* 4.

4 Deinde assignare ei debet primum locum in sessionibus, & processionibus, & ei concedere scamnum in nobili loco Ecclesiæ præ cæteris, quod jus retinendi scamnum, si essent plures hæredes Patroni, omnibus insolidum eis competeret; licèt enim jus sedendi, quoad ejus substantiam sit individuum, quoad ejus tamen fructum, nempe commoditatem sedendi est dividuum, & dividi potest inter plures cohæredes, *Cæsar de Graff. decis.* 170. *nu.* 3. *de Jurepatr. Rota decis.* 112. *nu.* 3. *coram Cocin.* Et si Scamnum esset adeò angustum, ut omnes cohæredes minimè caperet, sedendi commoditas inter eos alternis vicibus dividi deberet *per Text. in l. Rusticorum* §. *Aquæductus ff. de servit. Rustic.* & alios quos refert *Altograd. contr.* 85. *num.* 29. *tom.* 2.

5 Sed tamen si Ecclesia sit Cathedralis, aut Collegiata, Sedes Fundatoris non intrà, sed extra Chorum, seu Presbyterium, & Sactarium in digniori loco est collocanda, maximè si Fundator sit Fœmina, quæ arcetur à Choro, & Presbyterio ratione honestatis in Ecclesia servandæ, *Pignatell. conf.* 3. *num.* 7. *tom.* 3. *& consult.* 16. *nu.* 4. *tom.* 4. *R. P. D. Petra in suis Comment. Const.* 7. *Greg. IX. tom.* 2. *pag.* 544. *nu.* 55. *& seqq. Rota in Valentina Cappellæ*, 5. *Martii* 1599. *coram bon. mem. Justo*, *quam allegat*, *Lotther. de re Benefic. lib.* 1. *quæst.* 13. *num.* 23.

6 Quod tamen limitarem in casu, quo Fundator esset Clericus, seu Persona Ecclesiastica, quia si fundator sit Clericus, non est cur non possit habere Sedem intrà Chorum, seu Presbyterium, dum *Text. in cap. Ut Laici de vita*, *& honestate Cleric.* solùm prohibet Laicos sedere inter Clericos, *ibique Gloss. Abb. Anan. num.* 1. *Butrius nu.* 1. *Gonzalez nu.* 8. *Barbos. num.* 2. Et quidem optima ratione, dum congruum non est, ut Homines disparis professionis, vel habitus socientur simul, *Gloss. in Clement.* 1. *de Elect. verb. Cum rationis*.

7 Sed quid si Fundator sit Clericus conjugatus, an possit habere Sedem intrà Chorum, seu Presbyterium? Et affirmativè crederem respondendum, dummodò incedat cum Habitu, & Tonsura, quia juxta *Text. in cap. Si qui* 32. *distinct.* Clerici conjugati debent vigilare in psalmis dicendis; ergo eis permittitur cantare cum Clericis, & stare inter psallentes. Nec supradictus Textus prohibens Laicos sedere inter Clericos comprehendere videtur Clericos conjugatos; quia isti non sunt purè Laici, sed quoddam genus, seu quædam species mixta, & in materia odiosa non veniunt nomine Laicorum, ut expresse docet *Abb. in dicto cap. Ut Laici num.* 6. quamvis *Butrius* contrarium sentiat ibi *num.* 1.

Debet etiam Rector honorare Fundatorem præ cæ- 8
teris Laicis in Pace, & in Thuribulo, eique præstare debet primo loco inter Sæculares candelam in die Purificationis Beatæ Mariæ Virginis; Palmæ ramum in Dominica Palmarum; Aquam, & Carbones Benedictos in die Sabbati majoris Hebdomadæ; Cinerem in primo die Quadragesimæ juxta *Ventrigl. in prax. For. Eccles. annot.* 1. *de Jurepatr.* §. 4. *nu.* 8. Eique priùs offerendus est Panis Benedictus. *Pinson. de Benefic. Ecclesiast. cap.* 4. §. 3. *num.* 1.

Quod tamen limitandum est in concursu Domini 9
Temporalis illius Loci, ubi fundata est Ecclesia, aut Episcopi. Si enim in Ecclesia assisterent functionibus Ecclesiasticis Dominus Temporalis, Episcopus, & Fundator, hic non deberet præferri illis, quoad honores, ut notat *Fagnan. in cap. Nobis de Jurepatr. Pignatell. Consult.* 81. *num.* 42. *tom.* 9.

Item Rector Ecclesiæ debet talem honorem Funda- 10
tori, ut non possit illum vocare in jus sine venia; nec contra eum machinari, tum propter rationem naturalem, quod benefacienti benefacere debemus, tum quia Patronus Ecclesiæ habet maximam similitudinem cum Patrono Liberti; sed Libertus non potest vocare in jus Patronum sine venia; ergo nec etiam Ecclesia, seu ejus Rector, *Paulus de Cittad. de Jurepatr. par.* 6. *art.* 6. *vers.* 2. *debetur honor*.

Honorandus est etiam Patronus in appositione In- 11
signium, & inscriptionis in Cappella, vel Ecclesia
Patronali, dummodo hujusmodi stemmata gentilitia 12
sint intrà sphæram honestatis Ecclesiæ accommodatæ. *Amostaz. de Causis Piis lib.* 5. *cap.* 7. *nu.* 38. *R. P. D. Petra in suis Comment. Constit.* 7. *Greg. IX. tom.* 2. *pag.* 543. *nu.* 48. & dummodo sit descendens à Fundatore, si enim sit Patronus Extraneus non potest apponere Insignia sua *Tusch. Conclus. jur. conclus.* 600. *num.* 19. *littera I. Pascuc. in Compend. Pignatell. de Armis Gentilitiis ad consult.* 26. *tom.* 1.

Insignia autem, & Inscriptiones amoveri, seu deleri non possunt ab Ecclesia absque consensu Patroni, itaut Rector, seu Administrator Ecclesiæ delens, seu amovens dicta Insignia sine licentia Patroni puniri debeat arbitrio Judicis, Immo nec Episcopus potest ea auferre, nisi gravissima causa id postulet, etiamsi familia esset extincta. *Antonell. de Regim. Eccles. lib.* 3. *cap.* 5. *nu.* 31. *Tondut. quæst. Benef. cap.* 37. *nu.* 12. *Lambertin. de Jurepatr. lib.* 3. *quæst.* 5. *art.* 4. *nu.* 7.

Sed Patronis Collegiatarum, aut Dominis Temporalibus Locorum non convenit, quòd quotiescumque ad illas accedunt, audiendi causa Divina Officia, quando dicitur Confessio, & decantantur Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus, Agnus Dei, Magnificat, Clerici, & Canonici cum apparatu accedant ad locum, ubi dicti Patroni, & eorum familia sedent, & quod, priùs facta profunda inclinatione, recitent illis ibidem dictas orationes, & iterum facta inclinatione revertantur ad Chorum; cum hujusmodi actus non conveniant, nisi Episcopo, excepto incenso, & pace, quæ danda sunt dictis Patronis, & Dominis per eosdem Ministros, qui ea dant Canonicis, vel Episcopo, si adessent, ut fuit resolutum à Sacra Congregatione Concilii *in Seguntina Augusti* 1587. *lib.* 5. *par.* 24.

Quæri hìc potest, an Rector Ecclesiæ debeat talem 13
honorem Fundatori, ut quotidie teneatur facere in Missa commemorationem specialem pro ejus Anima. Et in hoc distinguendum est, aut Fundator in limine Fundationis non injunxit hujusmodi onus, & in hoc casu Rector non tenetur facere commemorationem specialem pro Anima Fundatoris quotidie; sed justum, & laudabile erit, si facit pro ea commemorationem generalem, ut vult *Lud. Rom. in conf.* 339. aut illud onus injunxit in limine fundationis, sicuti potest ex *Text. in cap. Significatum de Prebend.* & in hoc casu tenebi-

tenebitur, dum voluntas, & dispositio Fundatoris est servanda, cùm jus non resistat, *L. Non aliter. ff. de Legat.* 3.

Sed contra hæc objici potest. Supradicti Canones solùm concedunt Fundatori illum honorem, qui debetur omni Christiano; sed supradicti Honores, non debentur omni Christiano; Ergo isti *Canones* non concedunt supradictos honores Fundatori. Respondetur enim, *Canones* hos concedere illum honorem Fundatori, qui debetur omni Christiano non simpliciter, & absolutè, sed cum addito scilicet *Patrono*, ut sunt honores supradicti. Rectum enim est, ut cum honor
14 sit benefactivæ Gloriæ indicium, magis honorentur, qui beneficia contulerunt, deinde qui conferre queunt. *Arist. lib. 1. Rhet. ad Theodect.*

15 Non debetur tamen Patrono talis honor, ut scilicet in suo servitio retinere possit Canonicos Ecclesiarum Collegiatarum de Jurepatronatus, ut fuit resolutum à Sacra Congregatione Concilii in una *Seguntina* 20. *Febr.* 1593. *lib. 7. pag.* 93. nisi in limine Fundationis hoc sibi reservaverit; sicuti potest, ut dicam infra *par. 2. Can. XXVII.*

Ex quibus omnibus patet opus Fundationis Ecclesiarum, cùm habeat pro præmio honorem, præstantius esse cæteris operibus, dum ut nos docet Aristoteles *in lib. 1. Rhet. cap. 9.* Quorum præmium honor est, atque laus longè præstantiora sunt, quàm ea, quorum præmium est pecunia. Unde de Fundatore Ecclesiarum canere possumus, quod olim cecinit Vates ille.

Dum juga montis aper, fluvios dum piscis amabit,
Dum thimo pascentur Apes, dum rore cicadæ;
Semper honor, nomenque tuum, laudesque manebunt.

Virgil. Eclog. 5.

ARGUMENTUM.

Fundans Ecclesiam non acquirit Jus sepulturæ, nisi illud expresse reservaverit in limine fundationis. Nec defuncto Patrono absque electione sepulturæ Ecclesia Patronalis potest prætendere Jus tumulandi illius Cadaver.

SUMMARIUM.

1 *Sepulchrum numeratur ab Aristotele inter partes honoris.*
2 *Fundans Ecclesiam non acquirit in ea jus sepulturæ, nisi in limine fundationis hoc sibi reservaverit.* & num. 6. sed limita, ut num. 7.
3 *Jus sepulturæ quid sit?*
4 *Jus sepulchri non transit ad heredes extraneos.*
5 *Glossa in cap. Unic. de Jurepatr. in 6. versic. Item, & in cap. Qui sentit de reg. jur. versic. Item eodem libro explicantur.*
8 *Fundator non habet jus concedendi sepulturas, vel Cappellas in Ecclesia Patronali, sed limita ut ibi.*
9 *Jus sepeliendi Cadavera Parochianorum decedentium absque electione sepulturæ, & absque sepulchro majorum spectat ad Ecclesiam Parochialem.*
10 *Parochus sepeliens alienum Parochianum, tenetur restituere corpus.*
11 *Jus sepeliendi proprios Parochianos est jus Parochiale.*
12 *Patronus Ecclesiæ Parochialis, cujus est Parochianus decedens absque electione sepulturæ est sepeliendus in illa.*
13 *Parocho debetur Canonica portio pro funeribus proprii Parochiani, & quare?*
14 *Consuetudo Sacris Canonibus contraria dicitur corrupta.*
15 *Immemorabilis difficile probatur, & quæ requirantur ad ejus probationem?*
16 *Proprietas clara absorbet possessionem.*
17 *Consuetudo contra jus commune ad hoc ut sit valida quid requiritur.*
18 *Vocabulum Matricis est æquivocum.*
19 *Ecclesia Parochialis debet habere certum Territorium, alias non esset Parochialis.*

CASUS II.

FUndans Ecclesiam an acquirat unà cum audita processionis, seu jure honorificentiæ jus sepulturæ cum privativa, ne alii nisi ipse, & ejus Descendentes sepeliantur in dicta Ecclesia.

Et videtur quod Fundans Ecclesiam ex eo quòd per supradictos Canones acquirat jus honorificentiæ, acquirat etiam jus sepulturæ, scilicet Jus, ut ipse, & ejus Descendentes sepeliantur in ea Ecclesia, & Jus prohibendi, ne alii sepeliantur in illa, dum sepulchrum 1
numeratur inter Partes Honoris ab Aristotele lib. 1. Rhetor. ad Theodect. cap. 5. ibi: *Honoris Partes sunt Sacra, memorationes, Decantationes carminum, aut soluta orationis ad laudem recitatio, loci, vel primi consessus, sepulchra, Imagines, Publici victus. Et Gloss. in Cap. Unic. de Jurepatr. in 6. versic. Item, & in Cap. Qui sentit de regul. Jur. versic. Item eodem lib.* dicit, quòd Patronus sit præ cæteris honorandus in sessionibus, & sepultura.

Contrarium tamen verius de Jure est, quia Jus se- 2
pulturæ est omnino diversum, & nihil habet commune cum Jurepatronatus, ut docent *Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quæst. 11. art. 13. Lotther. de re Benefic. lib. 2. quæst. 4. num. 22. Ventrigl. in prax. For. Eccles. Annot. 1. de Jurepatr. §. 4. nu. 13. Rota decis. 163. num. 15. par. 17. recent. & decis. 145. num. 8. coram Gregor. & decis. 162. num. 17. & seq.*
coram Bich. Jus enim sepulturæ est Jus humandi pro- 3
prium Cadaver, & suorum, & prohibendi, ne alii sepeliantur in eodem sepulchro, quod ædificavit de licentia Ordinarii; Jus verò Patronatus est Jus honorificum, onerosum, & utile alicui competens in Ecclesia pro eo, quod illam fundavit, construxit, & dotavit; Ædificare, & construere Ecclesiam tendit ad Cultum Divinum, non sic sepultura; Jus Patronatus
transit ad hæredes extraneos, non verò Jus sepulchri; 4
Quia quando deficit Progenies illorum, quibus tale Jus competit, extinguitur dictus usus sepulturæ, & libere transit ad Ecclesiam, sicut dicitur de usufructu extincto illo, cui fuit facta concessio *L. pen. Cod. de Usufruct. Rota in Calaguritana Sepulturæ 17. Maji* 1606. *cor. Coccin.* Ergo ex eo, quòd prædicti Textus concedant Fundanti Ecclesiam Jus patronatus, seu Jus honorificentiæ, non proinde concedunt ei etiam Jus sepulturæ.

Nec obstant Glossæ supradictæ, quia imprimis non 5
sunt veræ Glossæ, sed figurationes Casuum. Deinde loquuntur de honore Prælationis respectu illorum volentium sepulturam in Ecclesia, quòd scilicet Patronus præferri debeat aliis concurrentibus in petitione sepulturæ. Ut declarat *Rota decis. 445. coram Cavaler. num. 5.*

Benè verum est, quòd potest Fundans Ecclesiam in 6
limine fundationis reservare sibi, & pro suis Descendentibus Jus sepulturæ cum privativa ad alios in illa Ecclesia; & tunc ex tali pactione, & lege conveniet illi Jus sepulturæ, ut advertit *Vitalin. in Clement. Dudum §. Hujusmodi nu. 10. Archidiacon. in cap. 1. de pact. in 6. num. 6. Lotther. dicto lib. 2. quæst. 4. nu. 22. Amostaz. de Causis Piis lib. 5. cap. 3. nu. 38. Rota decis. 308. num. 4. par. 4. tom. 1. recent.* Con-
currente tamen licentia Episcopi, sive expressa, sive 7
tacita; nam quòd Laici habeant Jus sepulturæ in Ecclesia, cum tolerentur solùm ex gratia, non possunt acquirere hujusmodi Jus sepulturæ invito Episcopo. *Abb. in Cap. Abolenda de Sepult. nu. 5. versic. Quidquid, ibique Butrius num. 3. Rota decis. 222. num. 4. & decis. 223. num. 3. par. 1. divers.* Et dummodo Sepultura sub Bradellis, aut propè Altare non fiat. *Amostaz. de Causis Piis lib. 5. cap. 7. num. 38.*

Multoque minus Fundator, si vigore supradictorum 8
Canonum non habet Jus sepulturæ, poterit sibi vindicare Jus concedendi sepulturas, vel Cappellas in Ecclesia Patronali, nisi id Jus sibi fuerit in limine fundationis cum consensu Episcopi legitimè reservatum, ut fuit resolutum à Sacra Congregatione Concilii in *Seguntina* 24. *Januarii* 1602. *lib. 10. pag.* 21.

Et hic non incongruum duxi annectere sequentem Casum, in quo olim Ego scripsi, scilicet: Defuncto Titio

Titio Patrono Ecclesiæ A. absque electione, & reservatione Juris sepulturæ in eadem Ecclesia; hæc prætendebat tumulationem illius Cadaveris, necnon emolumenta funerum sub prætextu, quod cum sit ab ipso Patrono fundata, debeat illum in sinu suo recipere, & exercere hunc actum gratitudinis erga illum, à quo habuit esse, ad exemplum boni Filii, qui omne debitum gratitudinis, & reverentiæ exercere debet erga proprium Patrem defunctum; & etiam sub prætextu, quòd ipsa sit ab immemorabili in possessione tumulandi omnes Cives decedentes ab intestato, & absque electione sepulturæ, cum solutione carolenorum duorum pro quolibet Defuncto; tum etiam eo sub fundamento, quod ipsa sit Matrix; & habeat curam habitualem respectu aliarum Ecclesiarum.

Contra quam prætensionem insurrexit Ecclesia Parochialis B. vindicando dictam tumulationem ad se pertinere. Hinc orta lite inter has duas Ecclesias datum fuit dubium: An, & in qua Ecclesia tumulandum sit Cadaver præfati Patroni, & cuinam competat Jus exigendi emolumenta funerum? Quod resolvendum dicebam favore Ecclesiæ Parochialis B. licèt non fuerit mihi exhibita in facto ulla circumstantia militans pro dicta Ecclesia Parochiali B.

9 Clara est enim dispositio Juris, quòd decedentibus Parochianis absque electione sepulturæ, & absque sepulcro majorum, Jus sepeliendi eorum Cadavera spectat ad Ecclesiam Parochialem, à qua tum in vita, tum in articulo mortis cælesti pabulo Parochiani reficiuntur, ut sunt Textus clari *in cap. Dilectus de Cappell. Monach. cap. Ex parte, cap. Cum liberum de Sepult. Sperell. decis. 87. num. 5. & decis. 88.*
10 *num. 4. & 33.* Nec potest alia Ecclesia Parochialis, seu alius Parochus alienum Parochianum sepelire, aliàs transgrederetur terminos proximi sui, & Jure cogeretur restituere corpus, juxta *Textum in cap. 1. de Sepultur.* adjuncta *ibi Gloss. verb. ne transgrediaris, & Textu in cap. Ex parte, in cap. Cum libe-*
11 *rum eodem tit.* Quia cum Jus sepeliendi proprios Parochianos decedentes absque electione sepulturæ sit Jus Parochiale, non potest alter Parochus, aut alius Rector Ecclesiæ se ingerere in illo, ut expressè statuitur per Concil. Generale Viennense in *Clement. Dudum de Sepult. Abb. Abolenda num. 6. Extra eodem tit. & in rubr. de Paroch. num. 2.*

12 Stante hac Juris dispositione, cum Patronus defunctus absque electione sepulturæ sit Parochianus Ecclesiæ Parochialis B. à qua recepit infra annum, nec non in articulo mortis Sacramenta, sepeliendus est de Jure in dicta Ecclesia Parochiali, & ipsi danda
13 veniunt emolumenta funerum; Parochus enim fundatam habet intentionem super Canonica portione pro funeribus proprii Parochiani, ac super omnibus obventionibus contingentibus intra limites Parochiæ, & ad eum omnes spectant per *Text. in cap. Pastoralis de Sepult.* Ea ratione, quòd cum Parochus habeat onus prædicandi, confitendi, administrandi alia Sacramenta, assistendi in articulo mortis, & invigilandi supra suos Parochianos; justum est, quòd istis decedentibus habeat ab ipsis emolumentum, pro eorum funeribus juxta illa principia rationi congrua; Qui sentit incommodum, debet sentire & commodum: Dignus est operarius mercede sua: Et ut apud Apostolum: Sint consolationum Socii, qui fuerunt passionum. *Textus in cap. 1. 2. & 4. de Sepult. ibique Gloss. verb. à quibus Assumpti. Clement. Dudum eodem tit. Gratian. in cap. Placuit 13. quæst. 2. §. Sed aliud propè finem. Rota decis. 501. nu. 1. par. 13. recent.*

Nec huic dispositioni, & assistentiæ Juris favore Ecclesiæ Parochialis B. obstat prætensa observantia immemorabilis, quam ex adverso decantat Ecclesia Patronalis A. existendi in possessione tumulandi omnes Cives, decedentes ab intestato absque electione sepulturæ, & exigendi emolumentum carolenorum duo-
14 rum pro quolibet Defuncto; quia omisso, quòd consuetudo, vel observantia Sacris Canonibus contraria non valeat *cap. Cum causa de sent. & re judic.* diciturque potiùs corruptela; *cap. Cum Ven. septimo de consuetud.* itaut nec transcursu cujuscumque temporis firmetur; sed eo graviùs damnetur *Rot. penes Posth. de Mann. decis. 322. num. 18. & seqq.* Non potest adhuc in dicta immemorabili fieri in Ecclesia Patronali ullum fundamentum pro manutentione in possessione tumulandi omnes Cives ab intestato decedentes, ac exigendi dictum emolumentum.

Quia in primis probatio immemorabilis est adeò 15
difficilis propter rigorem omnium requisitorum, juxta *Gloss. in cap. 1. de præscript. in 6.* ut rari sint casus, in quibus illa probata remaneat, ut advertunt *Trabat. de effect. immemorabil. quæst. 9. num. 9. & seq. Card. de Luca de Regal. disc. 146. num. 15.* Requiritur enim ad illam primò, quòd Testes deponant de proprio visu per quadraginta annos continuos ante motam litem, ut patet *ex Adden. ad Burat. decis. 973. num. 7. in fine, Rota coram Cerr. decis. 607. nu. 16. & coram Merlin. decis. 532. num. 20.* Secundò: Ut deponant de primo auditu à majoribus, quòd nempè ita illis dixerint fuisse servatum in Ecclesia Patronali. *Rocch. disput. Jur. cap. 167. nu. 21. Pan. decis. 641. num. 3. Merlin. decis. 532. num. 20.* Tertiò: Quòd deponant etiam de secundo auditu, quòd nempe eorum majores hoc ipsum audiverint ab aliis eorum majoribus, ut est magistralis decisio 1392. *coram Cottin. & dicta dec. 641. coram Pan. Pax Jordan. tom. 3. Lucubr. lib. 14. tit. 18. Sabell. in Summ. diversor. tract. in verb. Consuetudo nu. 15.* Quartò: Ut deponant, quòd neque ipsi Testes, neque eorum majores unquam viderint, atque audiverint contrarium. *Pax Jordan. tom. 2. Lucubr. lib. 11. tit. 13. nu. 54. Marescot. var. resol. lib. 2. cap. 100. nu. 10. Rocch. disput. Jur. cap. 167. nu. 21. Rota coram Gregor. decis. 691. nu. 1.* Quintò denique: Ut deponant de publica voce, & fama per verbum *fuit, & est*, & sic percutiendo tempus tam præsens, quàm præteritum, & addendo, quòd non extitit, nec extat memoria initii; *Rota cor. Cerr. decis. 607. nu. 20. & cor. Bich. decis. 528. nu. 11.*

In præsenti autem observantiam immemorabilem tumulandi omnes Cives, & exigendi dictum emolumentum, quam jactat Ecclesia Patronalis A. non video in facto probatam per supradicta requisita; Unde cum proprietas Juris tumulandi clarè ex supradictis pertineat ad Ecclesiam Parochialem B. sequitur, quòd nulla sit possessio tumulandi, quam dicit habere Ecclesia Patronalis A. dum proprietas clara absorbet pos- 16
sessionem juxta theoricam Panormitan. *in cap. Consultationibus de Jurepatr. Dominus meus Advocatus Pitonius discept. Eccles. 29. num. 2. Rota coram Priol. decis. 113. nu. 35. & 36. cor. Emerix Jun. decis. 1320. num. 15. cum aliis in Alatrina Jurispatr. 15. Junii 1705. §. final. & 7. Decembris seq. §. Nullatenus coram R. P. D. Scotto.*

Deinde hujusmodi consuetudini, quam vocant im- 17
memorabilem tumulandi omnes Cives ab intestato decedentes, cum obstet Jus commune, non sufficit, quòd bona fide fuerit introducta, sed insuper requiritur titulus juxta *Textum in cap. 1. De præscript.* Qui si sit insufficiens, aut nullus, nihil juvat immemorabilis, quæ tanquam accessoria ad titulum, eo corruente, corruit consequenter, & ipsa. *Barbos. in Rubric. De præscript. num. 349. Gratian. discept. 441. num. 18. Castill. decis. 12. num. 16. & 17. lib. 2. Rota in Bononien. Jurispatr. de Ghisleriis coram bon. mem. Pio impress. apud Balduc. ad Ramon. tom. 4. decis. 203. num. 22. Et in Nullius Fulden. Jurisdictionis 1. Junii 1708. §. 153. & 2. Junii 1710. §. Pro responsione coram R. P. D. Ansaldo.*

Non potest Ecclesia Patronalis B. allegare pro titulo Immemorabilis, *quòd sit Matrix*, quia cum vocabulum *Matricis* sit æquivocum, & referibile ad 18
quamdam matricitatem impropriam, quæ prædicatur de Ecclesia, quæ sit nobilior, & antiquior, non est aptum dandi Jus Ecclesiæ A. tumulandi omnia Cadavera; sed solùm dandi Jus Prælationis, & Præeminetiæ super omnes alias Ecclesias. *Card. de Luca de Paroch. disc. 27. num. 10.*

Nec valet allegare pro titulo, *quòd habeat curam habitualem* relatè ad omnes alias Ecclesias ejusdem Loci, quia cum Ecclesia B. sit verè Parochialis debet 19
habere certum Territorium, aliàs non esset Parochialis juxta doctrinam Joannis Andreæ *in cap. Super eo de prebend. in 6. & aliorum*, apud *Gonzal. Gloss. 6. num. 92.* Dum duæ Parochiæ non possunt promiscuè

in una

in una eademque determinatione constitui, resistente *Textu in cap. Præcipimus 16. quæst. 1. & in cap. Tua nos de Eccles. ædifican. Rota decis. 281. n. 11. par. 15. recent.* Et sic cum etiam Ecclesia Patronalis A. haberet curam habitualem, sequeretur, quòd cura habitualis ejusdem populi esset penes duas Ecclesias, quod est prohibitum juxta *Textum in cap. Cum non ignores de Præben. Rota decis. 274. num. 10. par. 14. recent.*

Ac proinde deficiente titulo prætensæ immemorabilis, jus tumulandi Patronum defunctum competit Ecclesiæ Parochiali B. cui favet assistentia Juris. *Menoch. de retinen. possess. remed. 3. num. 122. & seqq. Gratian. discept. 898. num. 17. Posth. de Manut. observ. 10. num. 21. & seqq.*

Nec adversatur, quòd Ecclesia A. cum sit fundata, & dotata à Patrono, debeat illi præstare honorem, & reverentiam recipiendi in se illius Cadaver, quia ut superius notavi, Patronus in Ecclesia Patronali non habet Jus sepulturæ, nisi hoc sibi specialiter reservaverit in limine fundationis.

ARGUMENTUM.

Tradens Fundum in Emphyteusim pro ædificanda Ecclesia, reservato sibi certo Canone annuatim non acquirit Jus Patronatus in illa.

SUMMARIUM.

1 *Tradens Fundum in Emphyteusim pro ædificanda Ecclesia, non acquirit in ea Juspatronatus, & Quare?*

2 *Dominus Fundi dando Fundum Ecclesiæ amittit dominium Fundi, sed acquirit in Ecclesia Jus honorificentiæ.*

CASUS III.

QUidam dedit in Emphyteusim pro ædificanda Ecclesia Fundum suum reservato sibi certo Canone annuatim; Quæritur an iste ratione assignationis Fundi acquirat Juspatronatus?

Respondeo negativè, quia Textus in supradictis
1 duobus capitibus concedit Juspatronatus, seu Aditum processionis absolutè Fundanti, seu danti Fundum pro ædificanda Ecclesia transferendo in illam totum Jus suum scilicet: Dominium tam directum, quàm utile Fundi; sicuti dedit absolutè Fundum pro ædificanda Ecclesia transferendo in illam utrumque dominium Julius ille, cui Gelasius Papa in supradicto Canone *Pia Mentis* in retributionem hujusmodi Beneficii collati Ecclesiæ dedit Aditum processionis; sed ille, qui dedit Fundum in Emphyteusim pro ædificanda Ecclesia, non dicitur absolutè dedisse Fundum, quia non transtulit in Ecclesiam totum Jus suum cum reservaverit sibi dominium directum in Fundo; ergo Textus in supradictis duobus capitibus non concedit Juspatronatus danti Fundum in Emphyteusim pro Ecclesia ædificanda; Ita tenent *Gae. in repet. cap. final. de Elect. lib. 6. in 21. col. Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quæst. 2. art. 2.*

Quod comprobatur paritate Domini, & Servi; sicuti enim Dominus manumittendo servum, & privando se illo amittit dominium Servi, sed acquirit Juspatronatus in eo *ex leg. prima, & secunda ff. de Jurepatr. & ex leg. prima, §. Circa ff. de Offic. Præfect. Urb. & Archidiaconus in dicto cap. Pia Mentis;* Ita Dominus Fundi dando Fundum Ecclesiæ amittit
2 quidem dominium fundi, sed acquirit in Ecclesia Juspatronatus, seu Jus honorificentiæ.

ARGUMENTUM.

Ædificata Ecclesia in Fundo, inscio Proprietario, an hic acquirat in illa Juspatronatus ratione Fundi.

SUMMARIUM.

1 *Ædificans Ecclesiam in Fundo meo, me inscio, Ego non acquiro in ea Juspatronatus ratione Fundi, sed limita, ut ibi.*

2 *Ædificans Ecclesiam in Fundo meo, me inscia, an acquirat Juspatronatus in illa ratione Ædificationis?*

3 *Ædificium cedit solo.*

CASUS IV.

QUidam ædificavit Ecclesiam in Fundo meo, me inscio, quæritur, an Ego ratione Fundi acquiram Juspatronatus in illa Ecclesia.

Respondeo negativè, quia non possum acquirere 1
Juspatronatus in Ecclesia ratione Fundi juxta Textum in supradictis duobus Capitibus, nisi transferam dominium tam utile, quàm directum Fundi in Ecclesiam; non possum autem transferre dominium Fundi in Ecclesiam me inscio *leg. Id, quod nostrum est cum similibus ff. de reg. jur.* Bene verum est, quòd si postquam scíverim esse ædificatam Ecclesiam in Fundo meo, Ego ero contentus transferre dominium Fundi in Ecclesiam, acquiram Juspatronatus, seu Aditum processionis in ea ratione Fundi per Textum in supradictis capitibus.

Sed fieri potest quæstio an ædificans Ecclesiam in 2
Fundo meo, me inscio, acquirat Juspatronatus in illa ratione ædificationis; quæ resolvenda venit cum distinctione. Aut ædificans Ecclesiam illam construxit de consensu meo, postquam habui notitiam, & sic me volente, & consentiente, ac bona fide; & tunc ego ero Patronus Ecclesiæ ratione Fundi, ædificans verò ratione constructionis. Aut ædificans construxit Ecclesiam, me dissentiente, & nolente, adeòque mala fide, & in hoc casu, ego ero Patronus non solùm ratione Fundi; verùm etiam ratione constructionis,
quia ædificium cedit solo, juxta *leg. Adeo, §. Cum* 3
in suo ff. de Acquir. rer. Domin. & ita tenent *Joann. Andr. in cap. Nobis de Jurepatr. in secunda col. in verb. Acquiritur, Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quæst. 3. art. 12. nu. 1. Amostaz. de Causis Piis lib. 5. cap. 5. num. 61.* & solùm potero compelli ad restituendam pecuniam ædificanti, & ad reficiendas ei expensas, ut vult idem *Lambertin. ubi supra art. 19. num. 2.*

ARGUMENTUM.

Episcopus tradens Fundum suæ Ecclesiæ pro ædificando ibi Monasterio, an acquirat in illo Juspatronatus.

SUMMARIUM.

1 *Episcopus non potest alienare res Ecclesiæ.*

2 *Episcopus potest tradere Fundum de Bonis propriæ Ecclesiæ pro ædificando ibi Monasterio.*

3 *Episcopus tradens Fundum de Bonis Ecclesiasticis acquirit Juspatronatus ratione Fundi non sibi, nec suis heredibus, sed ipsi Ecclesiæ, sed intellige, ut ibi.*

4 *Episcopus ædificans, & dotans Ecclesiam de Bonis propriæ Ecclesiæ non acquirit in ea Juspatronatus sibi, aut suis heredibus, secus si etiam dotaverit, & ædificaverit de Bonis patrimonialibus.*

5 *Ecclesia constructa, & dotata ab Episcopo nomine proprio, præsumitur constructa, & dotata de Bonis patrimonialibus, si constat Episcopum aliquid habuisse de tempore promotionis, & fecerit Inventarium; secus si de hoc non constat, aut dubitetur, sed limita, ut num. 6. & 7.*

CASUS V.

QUidam Episcopus dedit Fundum de Bonis propriæ Ecclesiæ pro ædificando ibi Monasterio; quæritur primò, an possit Episcopus dare hujusmodi Fundum. Secundò; an ratione Fundi acquirat Juspatronatus, seu Aditum processionis in illo Monasterio?

In ordine ad primum dubium videtur, quòd Episcopus non possit dare Fundum propriæ Ecclesiæ pro
ædificando ibi Monasterio, quia Episcopus non potest alienare res suæ Ecclesiæ, *cap. Quisquis Episcopus, cap. Non liceat 12. quæst. 2.* Contrarium tamen 2
verius de Jure est, quia cum Fundus pro ædificando

Monasterium sit res exigua, & modici valoris, alienari potest ab Episcopo absque solemnitatibus, & auctoritate Papæ: Præsertim urgente aliqua necessitate, & si id fieri possit absque maxima læsione ejusdem Ecclesiæ juxta *Text. in cap. Terrulas* 12. *quæst.* 2. *ibique Archidiacon. Turricell. de rebus Eccles. non alienan. cap.* 15. *num.* 51. *Rota decis.* 401. *nu.* 3. *coram Serafin.* cui Canoni *Terrulas* non fuit derogatum, nec per *Extravag. ambitiosæ de rebus Eccles. non alien. nec per Concil. Trident.* ut testatur *Rota decis.* 444. *nu.* 30. *par.* 4. *tom.* 2. *recent.* Quod magis procederet si ille Fundus non solùm esset exigui valoris, sed etiam esset res inutilis, sterilis, incerta, aut longè distans *Rota decis.* 624. *nu.* 11. *par. prima recent. & decis.* 664. *num.* 1. *par. prima divers. & decis.* 210. *num.* 1. *coram Ottobon.*

3 Quoad secundum dico Episcopum acquirere Juspatronatus ratione Fundi non sibi, nec suis hæredibus, sed ipsi Ecclesiæ, quia hujus erat Fundus argumento *Textus in supradictis duobus capitibus, & Text. in cap. Apostolic.* 12. *quæst.* 2. *juncta ibi Gloss. in verb. construxisse*. Quod tamen intelligitur, si Episcopus assignet totum Fundum necessarium pro constructione Monasterii, nam si præberet tantùm unam Cannam Terreni, pro ampliori ejus fabrica Jus honorificentiæ non acquireret, quia cum una Canna Terreni sit parvi valoris, diceretur potiùs Benefactor, quàm fundi Dator, *Rota decis.* 311. *nu.* 2. *par.* 2. *rec. & decis.* 106. *num.* 12. *coram Coccin.*

Sed quid si Episcopus in Fundo propriæ Ecclesiæ ædificaret Ecclesiam, illamque dotaret, an acquireret in illa Juspatronatus sibi, & suis hæredibus ratione constructionis, & dotationis?

4 Respondeo cum distinctione. Aut Bona, de quibus ædificata, & dotata est Ecclesia sunt propriæ Ecclesiæ, & tunc Episcopus non sibi, nec suis hæredibus, sed Ecclesiæ suæ acquirit Juspatronatus, *Textus in cap. Apostol.* 12. *quæst.* 2. *juncta ibi Gloss. & in cap. Nobis de Jurepatr, de quo infrà. Lambertin. de Jurepatr. quæst.* 3. *art.* 18. *num.* 1. *& art.* 7. *quæst.* 8. *num.* 1. *par.* 1. *lib.* 1. *Vivian. de Jurepatr. lib.* 2. *cap.* 7. *nu.* 50. *& lib.* 13. *cap.* 1. *num.* 17. *& in Urbanien. Canonicatus* 14. *Januarii* 1695. *in fin. principii, & sub §. Minusque coram R. P. D. Muto.* Aut supradicta Bona, de quibus ædificata est Ecclesia, sunt ipsius Episcopi, & de proprio ejus Patrimonio, & in hoc Casu Episcopus acquiret sibi, & suis hæredibus ratione constructionis, & dotationis, non verò ratione fundationis, quia Fundus, ubi Ecclesia fuit constructa, non est de Patrimonio Episcopi, sed Ecclesiæ; sed ratione fundationis in hoc Casu Juspatronatus esset ejusdem Ecclesiæ, quæ unà cum dictis hæredibus poterit præsentare ejus Rectorem juxta *Textum in dicto cap. Nobis, Rota decis.* 487. *nu.* 2. *par.* 4. *tom.* 1. *recent.*

An autem, & quando Ecclesia constructa, & dotata nomine proprio ab Episcopo præsumatur fuisse constructa, & dotata de Bonis Patrimonialibus illius, aut potiùs de Bonis Ecclesiæ? Distinguendi sunt tres Casus; Aut constat Episcopum aliquid habuisse tempore suæ promotionis; Aut constat, quòd nihil habebat; Aut dubitatur.

5 Si constat Episcopum aliquid habuisse de tempore Promotionis, & ipse fecit Inventarium; Ecclesia constructa, & dotata ab Episcopo nomine proprio præsumitur constructa, & dotata de Bonis Patrimonialibus; & Ecclesiæ incumbit onus probandi, quòd de ejus reditibus fuerit constructa, & dotata. Si verò constat Episcopum tempore Promotionis aliquid habuisse, & non fecit Inventarium, tunc præsumitur fuisse dotata, & constructa de Bonis Ecclesiæ; quia Episcopus fuit in culpa in non conficiendo Inventarium, & utendo promiscuè rebus propriis, & Ecclesiæ.

In secundo Casu scilicet si constat, quòd nihil habebat, tunc Ecclesia constructa, & dotata ab Episcopo nomine proprio præsumitur constructa, & dotata de Bonis ejusdem Ecclesiæ; Quia Ecclesia habet fundatam intentionem de Jure communi super omnibus Bonis possessis à Prælato Defuncto. Unde omnia præsumuntur esse Ecclesiæ, nisi probentur ex adverso esse Patrimonialia.

Tertio Casu cum dubitatur, præsumitur idem pro Ecclesia juxta auream distinctionem *Joann. Andr. in cap. Ut unus de Pecul. Cleric. ibique Abb. num.* 3. *& in cap.* 1. *de Testament. in* 4. *notabili*, quos sequuntur *Bero. cons.* 7. *num.* 1. *&* 4. *tom.* 2. *Mascard. de Probat. concl.* 202. *nu.* 1. *& seqq. & concl.* 203. *nu.* 1. *Rota decis.* 1015. *num.* 6. *coram Pen.*

Limitarem tamen primum Casum, in casu quo reditus Ecclesiæ Episcopalis non excederent sumptus proprios Episcopi, tunc enim Ecclesia constructa, & dotata ab Episcopo præsumeretur sic constructa, & dotata de Bonis Patrimonialibus ipsius, etiamsi non fecerit Inventarium; Ratio est, quia quando reditus Beneficii non excedunt sumptus proprios Beneficiati, isti reditus præsumuntur expensi, & consumpti in alimenta, & alias impensas necessarias pro usu familiarium, & servorum suorum; ea ratione quia Altari inserviens de Altari vivere debet. *Bald. cons.* 313. *n.* 4. *tom.* 2. *Bero. cons.* 7. *num.* 2. *tom.* 2. *Rota decis.* 280. *num.* 9. *coram Roxas, & decis.* 65. *nu.* 5. *coram Cels. & decis.* 1015. *num.* 6. *coram Pen.* Sed si Patrimonium esset tenue, & reditus Ecclesiæ excedentes, itaut excessus redituum esset sufficiens pro construenda Ecclesia, tunc si Episcopus non fecerit Inventarium, crederem præsumendum pro Ecclesia. 6

Idem dicerem in Casu, quo post Promotionem Episcopi fuissent ei relicta aliqua Bona intuitu Personæ; 7 vel ad eum perventa de hæreditate alicujus, & post acquisitionem istorum Bonorum fuisset ab eo constructa, & dotata Ecclesia; In hoc enim Casu, si reditus Episcopatus non excederent proprios sumptus, præsumeretur dicta Ecclesia constructa, & dotata de Bonis perventis Episcopo post ejus Promotionem; & sic sibi, suisque hæredibus in præfata Ecclesia Juspatronatus acquireret; dum Bona, quæ intuitu Personæ, vel de hæreditate alicujus perveniunt ad Clericos, transeunt ad Consanguineos eorum ab intestato, vel ex testamento secundum dispositionem Clericorum, *ut in cap.* 1. *& in cap. Cùm in Officiis de Testam. Bald. cons.* 313. *num.* 1. *tom.* 2.

C A N. III.

In Toletan. Concil. 4. Can. 37.

QUicumque Fidelium devotione propria de facultatibus suis Ecclesiæ aliquid contulerint, si fortè ipsi, aut filii eorum redacti fuerint ad inopiam, ab eadem Ecclesia suffragium Vitæ pro temporis usu percipiant.

COMMENTARIUM.

EX hoc Canone deducitur præsens conclusio: DOTANS ECCLESIAM IPSE, ET EJUS FILII ACQUIRUNT IN ILLA JUSPATRONATUS, SEU JUS ALIMENTORUM IN CASU INOPIÆ. Ita etiam deducitur *ex Text. in Canon. Contrà eadem quæst.* 16. *quæst.* 7. & tuentur *Abb. Anan. Butr. in Cap. Nobis de Jurepatr. ibique Fagnan. Barbos. Gonzal. Monach. super* 6. *Decretal. Cap. Si Laicus de Jurepatr. num.* 16. *ibique Archidiacon. Pignatell. consult.* 82. *num.* 136. *tom.* 9. *Amostaz. de Causis Piis lib.* 5. *cap.* 5. *num.* 65. *Cassador. decis.* 3. *num.* 2. *de Jurepatr.* Quos sequitur *Rota decis.* 118. *n.* 12. *par.* 6. *& decis.* 36. *nu.* 1. *cum seqq. par.* 16. *& decis.* 249. *num.* 1. *par.* 9. *recent. & decis.* 518. *num.* 12. *coram Pamphil. & decis.* 162. *num.* 2. *coram Bich. & decis.* 147. *num.* 1. *coram Duran.* & ita fuit resolutum à Sacra Congregatione Concilii *in Neapolitana sub die* 2. *Decembris* 1679. *& in Ferentina* 10. *Aprilis* 1683. 1

Ratio conclusionis est, quia Dotator Ecclesiæ dicitur Pater; unde juxta Leges Civiles sicuti filius, aut filia cogitur Patrem alere, & tenetur nedum reverentiam, sed etiam vitæ subsidium exhibere, juxta *Text. in leg. final. §. Ipsum autem Cod. de Bon. quæ liber. & in leg. Filia Cod. de Patr. pot.* Ita Ecclesia do- 2 3

tata

tata debebit nedum honorem, & reverentiam; verùm etiam alimenta Dotatori, seu Patrono ad inopiam vergenti: Tum ex ea æquitate, ut Benefacienti benefaciamus: Tum etiam ex Pietate propria Ecclesiæ, cui convenit succurrere lapsis, itaut de ipsa dici possit, quod olim cecinit Vates ille

Regia (crede mihi) res est succurrere lapsis
Convenit & tanto, quantus es ipse Vire.

Ovid. de Pont. lib. 2. Eleg. 9. Et sicuti Dotator propriis Bonis aluit Ecclesiam imbecillem, & indotatam, ita mox ipse imbecillis, & Pauper factus eadem alimenta à valente Ecclesia reportare debet; ut de Patre respectu filii dixit *Aristoteles lib. 3. Econom. Lagunez de Fructib. par. 1. cap. 32. §. 3. num. 22.*

Circa quam Conclusionem differuntur sequentes Casus.

ARGUMENTUM.

De requisitis necessariis ad hoc, ut Ecclesia teneatur præstare Alimenta Patrono.

SUMMARIUM.

1 *Ecclesia ad hoc, ut teneatur præstare Alimenta Patrono, quæ requirantur?*
2 *Patrono ad inopiam ex propria culpa redacto, aut habenti aliunde vivere, non debentur Alimenta ab Ecclesia.*
3 *Patrono Egeno ad petenda Alimenta quæ actio non competat?*
4 *Alimenta ubi præstanda sint Patrono?*

CASUS I.

TItius Patronus Ecclesiæ A. cum consumpsisset totum suum Patrimonium, propria culpa redactus fuit ad inopiam; & licèt haberet fratrem Divitem, à quo ali poterat; tamen petiit à dicta Ecclesia Alimenta. Quæritur, an prædicta Ecclesia teneatur præstare Alimenta Titio?

Et respondetur negativè; quia ad hoc, ut Ecclesia teneatur præstare Alimenta Patrono, plura requiruntur.

1 Primò scilicet requiritur superefluentia, seu superfluitas redituum Ecclesiæ; quòd scilicet supersint fructus, deductis omnibus necessariis tàm pro Beneficio, quàm pro Beneficiato, *Gloss. in hoc cap. Quicumque Verb. Ad inopiam. Abb. in cap. Nobis de Jurepatr. num. 6. Lambertin. eodem tract. lib. 3. quæst. 3. art. 2. Lotter. De re Benefic. lib. 2. quæst. 5. n. 18. Gratian. discept. 552. num. 11.*

Secundò, quòd Patronus redactus sit ad magnam paupertatem, & quidem absque propria culpa; quia egestas, quæ proponitur, ad instruendam actionem, itaut alteri noceat, debet probari cum hac circumstantia, quòd contigerit sine culpa, indignum est enim ei subveniri si culpa sua eget. *Gloss. in cap. Quæ in Ecclesiarum. Verb. Ad inopiam de Constit. Lambertin. ubi supra art. 3. Lotter. in dicta quæst. 5. num. 33. Rota decis. 594. num. 2. divers. Apud Farinac. Gratian. ubi supra num. 11.*

Tertiò, quòd non habeat, unde vivere possit aliunde: unde Patrono, qui est Professus in aliqua Religione, qui habet fratrem Divitem, qui, salva honestate, potest sibi victum ex industria quærere, in casu egestatis non debentur Alimenta ab Ecclesia, juxta *Lambertin. Lotter. Grat. supra citat. Rot. decis. 594. num. 3. par. 4. diversor.*

Quartò requiritur consensus Episcopi; Rector enim sine consensu Episcopi, sponte sua non potest subvenire Patrono egenti, ea ratione, quia Episcopus debet cognoscere, an reverà adsit Paupertas Patroni, ne detur collusio. *Innocen. in cap. Cum, & plantare num. 2. de Privil. Surd. de Aliment. tit. 7. quæst. 32. nu. 20.*

2 In casu presenti: Titius licèt probet concludenter egestatem, licèt detur superefluentia redituum Ecclesiæ; tamen quia redactus est ad inopiam ex propria culpa, & habet unde aliunde possit ali, secundùm auctoritates allegatas non debentur illi à dicta Ecclesia Alimenta; sicuti Libertus non tenetur præstare Alimenta Patróno, nisi deductis priùs necessariis pro se; & in casu, quo Patronus non habeat aliunde vivere. *L. Si quis à liberis §. Solent. ff. de Liber. agnoscen.*

Concurrentibus his omnibus requisitis competit Patrono Egeno actio de Canone *Quicumque* ad petenda Alimenta ab Ecclesia; sicuti ad petendos alios fructus Jurispatronatus competit eidem actio ex Canone, juxta *Lambertin. & alios apud eum relat. lib. 3. quæst. 3. art. 7.* Non obstat *Lotter. de re Benefic. lib. 2. quæst. 5. num. 10.* ubi sentit Patrono ad petenda Alimenta non competere nisi simplex officium Judicis, motus *ex L. Quod si minor in fine ff. de Minor. L. prima eodem tit.* quia ista Jura loquentia de Alimentis præstandis à Filio Patri, aut à Patre Filio, aut à Liberto Patrono, dirigunt Verba ad Judicem, quo casu debet dari officium Judicis; Jura autem Canonica scilicet Text. in supradicto Canone *Quicumque, & in Canone Nobis de Jurepatr. de quo infra*, loquentia de Alimentis præstandis ab Ecclesia Patrono, non dirigunt verba ad Judicem. Unde illa non debentur ex officio Judicis; maximè cum Ecclesia, concurrentibus dictis requisitis, non solùm sit obligata præstare Alimenta Patrono obligatione naturali Antidorali, sed etiam obligatione ex Canone, *Roland. cons. 5. n. 11. tom. 3. Vivian. de Jurepatr. lib. 1. cap. 2. num. 20. Rot. coram Pan. decis. 591. num. 7. & decis. 660. num. 2. & decis. 691. num. primo, & coram Cavaler. decis. 321. num. 3.* 3

Et quidem, concurrentibus præfatis requisitis, Ecclesia tenetur præstare Alimenta Patrono in Domo propria ejusdem Patroni, ut nos docent *Burr. in cap. Nobis de Jurepatr. num. 24. ibique Barbos. num. 7. Surd. de Aliment. tit. 4. quæst. 14. num. 21.* 4

ARGUMENTUM.

Patrono Egeno debentur Alimenta, non deductis necessariis pro victu Rectoris, quando hic habet aliunde vivere de aliis Beneficiis.

SUMMARIUM.

1 *Alimenta an debeantur Patrono Egeno, deductis priùs necessariis pro victu Rectoris, quando hic habet aliunde vivere? & num. 3.*
2 *Clericus non tenetur militare propriis stipendiis, sed debet de Altari vivere.*
4 *Reditus Ecclesiæ superflui dispensandi sunt Pauperibus.*

CASUS II.

QUidam Patronus cum redactus fuisset ad inopiam; non obstante, quòd detractis omnibus necessariis tàm pro Ecclesia Patronali, quàm pro victu ejus Rectoris, nihil de fructibus dictæ Ecclesiæ superesset; adhuc tamen petiit Alimenta ab Ecclesia eo sub motivo, quòd non debebant detrahi necessaria pro victu Rectoris à dicta Ecclesia; eo quia ipse habebat aliunde vivere; unde quæritur: An Patrono Egeno debeantur Alimenta, deductis priùs necessariis pro victu Rectoris Ecclesiæ Patronalis, quando iste habet aliunde vivere?

In hac quæstione procedendum est cum distinctione. Aut Rector Ecclesiæ Patronalis habet aliunde vivere præcisè de bonis Patrimonialibus, & tunc non debentur Alimenta Patrono Egeno, nisi priùs deductis necessariis pro victu Rectoris, quia cum Clericus sit Miles Dei, non tenetur militare de suo Patrimonio, & propriis stipendiis, sed debet de Altari vivere, juxta *Abb. in Can. Episcop. de Preben. & Dignit. & Text. in cap. Charitatem 12. quæst. 2. ibi.* Justum namque est, ut illi consequantur stipendium, qui pro tempore suum commodarunt obsequium. *Fagnan. in cap. Si quis sanè de Pecul. Cleric. n. 6.* 1 2

Aut Rector habet aliunde vivere de aliis Beneficiis, & in hoc casu debent præstari Alimenta Patrono, non deductis ab Ecclesia Patronali necessariis pro victu Rectoris. Ratio est, quia cum de aliis bonis Ecclesiasticis Rector habeat victum, fructus Ecclesiæ Patronalis non sunt necessarii pro ejus substentatione; adeòque dandi sunt pro alimentis Patrono Egeno, cùm reditus Ecclesiæ superflui, & superefluentes dispen- 3 4

dispensandi sint Pauperibus juxtà *Text. in cap. Quoniam 16. quæst. 1. Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. quæst. 3. art. 4. Ventrigl. in prax. de Jurepatr. annot. 1. §. 4. num. 35.*

ARGUMENTUM.

An Patrono extraneo debeantur Alimenta in casu inopiæ: & quid si Patronus sit Persona ficta, nempe Communitas, aut Collegium?

SUMMARIUM.

1 *Jus Alimentorum est onerosum Ecclesiæ.*
2 *Donatarius tenetur alere Donantem, & non hujus Heredem extraneum.*
3 *Benefacienti benefacere debemus.*
4 *Jus Alimentorum est personalissimum.*
5 *Alimenta in casu inopiæ debentur Patrono extraneo; num. 11.*
6 *Communitas an sit capax Alimentorum?*
7 *Ecclesia in pluribus Casibus tenetur præstare aliquam præstationem Communitati, loco Alimentorum.*
8 *Concurrentibus tribus requisitis, Alimenta debentur Patrono Egeno.*
9 *Quæ paupertas requiratur ad hoc, ut præstari debeant Alimenta Patrono.*
10 *Paupertas Patroni, ex quibus probetur.*
11 *Descendentia præsumptiva a Fundatore ex quibus probetur?*
12 *Canon* Quicumque *loquitur de Filiis dotantis Ecclesiæ demonstrativè, & non taxativè.*
13 *Sacra Rota in conflictu opinionum consuevit semper magis inhærere illi, quæ firmioribus rationibus innititur, non attento numero Doctorum.*
14 *Juspatronatus quid sit?*
15 *Jus Alimentorum est unus ex fructibus Jurispatronatus.*
16 *Patronus extraneus, in quem transit onus reparationis, & defensionis Ecclesiæ, obtinere etiam debet utilitatem Alimentorum.*
17 *Qui sentit onus, debet sentire & commodum.*
18 *Beneficiatus, qui de reditibus superfluis Pauperibus erogare tenetur, eò magis ees dare tenetur Patrono indigenti.*
19 *Juspatronatus in sua creatione integrum, absurdum, quod contineat diminutum, & non integrum in heredibus.*
20 *Jus Alimentorum conceditur à Sacris Canonibus Patrono ad alliciendos Laicos ad fundationem Ecclesiarum.*
21 *Jus Alimentorum an debeatur ex obligatione Antidorali?*

CASUS III.

QUidam Patronus extraneus non descendens à Fundatore, cùm esset redactus ad inopiam petiit ab Ecclesia Patronali Alimenta, quæ ipsa Ecclesia renuit ei dare sub motivo, quòd teneatur in casu inopiæ præstare Alimenta solis Patronis descendentibus à Fundatore, non autem extraneis; quo casu quæritur, an Jus Alimentorum in casu inopiæ competat solis descendentibus à Fundatore, vel etiam quibuscumque ejus consanguineis, aut extraneis Patronis?

Et videtur dicendum Jus Alimentorum in casu inopiæ competere solis descendentibus Fundatoris, non verò Patronis extraneis; quoniam in præsenti Canone *Quicumque* Alimenta promittuntur solis descendentibus Fundatoris, & ipse Canon solum de istis loquitur; ergo excedere non potest descendentes Fundatoris, nec ad Personas extraneas ibi non expressas ex-
1 tendi; maximè cùm Jus Alimentorum sit Jus onerosum Ecclesiæ, & hæc solùm habeat obligationem cum Fundatore, & eis de sanguine illius, à quo accepit suum esse, non verò cum extraneis, à quibus nihil recepit.

2 Quod comprobatur paritate. Donatarius ratione gratitudinis tenetur alere Donantem, & eo defuncto, etiam ejus filios, itaut hæc obligatio non excedat personas Donantis, & ejus filiorum, nec protrahitur ad Nepotem, eòque minùs ad hæredem extraneum. *L. etiam Filios ff. solut. Matrimon. L. & si Fidejussor. L. Sciendum ff. de re judicat. Card. de Luca disc. 56. n. 16. de regul. Franch. decis. 697. & 698.* Ergo etiam Ecclesia Patronalis eadem ratione gratitudinis tenebitur alere solum Fundatorem, & ejus descendentes, non verò extraneos.

Ratio autem est, quia benefacienti benefacere de- 3
bemus, cùm autem solus Fundator, ac etiam ejus descendentes, ratione sanguinis, benemeriti ejusdem Fundatoris, qui in his conservatur, dicantur benefactores Ecclesiæ, non verò illi, qui alio titulo à Fundatore, vel ab ejus descendentibus habuerunt Juspatronatus; ideo illis, & non his Ecclesia, in casu inopiæ, benefacere tenetur: & quia Jus Alimentorum est 4
personalissimum inhærens ossibus Personæ privatæ, & propterea non potest transire in extraneos. Et hanc sententiam tuentur *Lotter. de re Benef. lib. 2. quæst. 5. num. 4. Ventrigl. in prax. par. 1. annot. 1. §. 4. n. 18. Gratian. discept. 177. num. 9. & discept. 552. n. 31. Palmanep. allegat. 159. n. 46. & allegat. 162. n. 13. & alleg. 163. num. 29. in fine, & n. 30. cum seqq. & alleg. 164. per tot. & alleg. 165. num. 6. tom. 2. Rota decis. 454. num. 2. par. 2. recent. & decis. 691. num. 6. coram Penia. R. P. D. Petra* Secretarius Sacræ Congregationis Concilii Vir magnæ Virtutis, ac doctrinæ in suis *Comment. ad Constit. Apostolic. Constit. 7. Gregor. IX. tom. 2. pag. 540. num. 23.* apud quem per multos annos studui.

Contraria tamen sententia nimirum: Alimenta in 5
casu inopiæ deberi ab Ecclesia etiam Patronis extraneis hodie indubitatè procedit, & eam novissimè amplexa est Sacra Rota *in Salernitana Alimentorum* inferiùs legen. & quidem melioribus, & solidioribus fundamentis, ac rationibus deductis *per D. Advocatum Pitonium*, qui scripsit, & per tres sententias obtinuit, hunc articulum ita formiter judicari, prout videri poterit apud ipsum *in tract. de Controv. Patron. alleg. 32.* qui nunc Parmæ imprimitur, & remissivè me habeo ad ibi lato calamo deducta.

Sed quid si Patronus sit persona ficta, videlicet Communitas, Universitas, Collegium &c. an huic debeantur Alimenta in casu inopiæ?

Et videtur negativè respondendum, quia licèt Com- 6
munitas Patrona sit capax Juris honorifici, & onerosi, tamen Communitas non est capax Alimentorum, quia Alimenta debentur Corpori, & Animæ, ut ista substentari, & vivere possint: & præsupponunt Animam, & Corpus tanquam eorum subjectum, itaut qui fame perire non potest, & non habet Corpus, & Animam, non indigeat Alimentis; unde cùm Communitas Patrona non habeat Corpus verum, sed mysticum, & fictum, nec fame perire possit, sequitur, quòd ipsa sit incapax Alimentorum, juxta *Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. quæst. 4. art. 3. num. 2. Surd. de Aliment. tit. 5. quæst. 1. num. 2. & tit. 7. quæst. 22. num. 26.* Nec debentur Alimenta particularibus de Communitate, cum isti uti singuli non sint Patroni.

Benè verum est, quòd licèt Ecclesia Patronalis non 7
teneatur præstare Alimenta Communitati, tamen in pluribus casibus, nempe si Communitas sit gravata oneribus, quibus propter inopiam satisfacere non possit, tenetur ei subministrare aliquam præstationem de reditibus superfluis loco Alimentorum, juxta doctrinam *Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. quæst. 4. num. 2.* ubi varios enumerat casus. Vide *D. Advoc. Piton. in tract. de Controv. Patron. alleg. 4.* qui nunc Parmæ imprimitur, & quem Tractatum ego manuscripsi, ibique summaria, & argumenta feci ad singulas allegationes, jussu ejusdem D. Advocati mei Præceptoris.

R. P. D. SCOTTO

Salernitana Alimentorum.

Luna 12. Januarii 1712.

FRatres Nobilis Familiæ de Capocrasso Patroni Rectoriæ Ecclesiæ S. Andreæ, S. Matthæi, & aliorum simplicium Beneficiorum, satis considerabili reditus, in Civitate Salerni existen. ob numerosam familiam,

liam, & rei familiaris angustiam ad inopiam redacti institere coram Ordinario Salernitano pro subministratione Alimentorum adversùs Dominicum del Pezzo eorumdem Beneficiorum Possessorem ex resignatione habita à quondam Antonio de Capocrasso Actorum Patre: delataque per appellationem à quodam Interlocutorio decreto causa ad A. C. cùm ab eodem Fratres prædicti voti compotes effecti fuerint mediante sententia, in qua declaratum fuit alimenta deberi servata sibi eorumdem taxatione, & ab hujusmodi Judicato per Signaturam Justitiæ ad reclamationem dicti Dominici commissa mihi extiterit ulterior Causæ cognitio; hinc gemina subscripsi, & in hodierna Audientia proposui distincta dubia, alterum nempe super taxa eorumdem Alimentorum in sententia A. C. reservata, de quo in alia mea contemporanea Decisione, alterum verò super negotio principali, de quo in præsenti, videlicet: *An Patronis Beneficiorum, de quibus agitur, debeantur Alimenta*, quod fuit *affirmativè resolutum*.

Ratio decidendi stetit in eo, quòd concurrentibus tribus requisitis, videlicet Jurepatronatus, paupertate Patroni, ac abundantia redituum superextantium deducta congrua substentatione Rectoris, ac manutentione Ecclesiæ, Sacri Canones decernunt, Ecclesiam teneri ad alendos Patronos *cap. Nobis de Jurepatr.* Cumque hæc tria requisita visa fuerint adamussim in hypothesi verificata; hinc jure meritoque rescriptum fuit; Alimenta deberi, ut alias respondit *Rot. dec.* 1997. *num.* 1. *coram Coccin. & decis.* 201. *num.* 1. *par.* 4. *tom.* 1. *recent*,

8 De Jurepatronatus enim Fratrum de Capocrasso non erat quæstio; de abundantia redituum constitit ex firmatis in dicta alia mea contemporanea decisione; paupertas verò, quæ ad hunc effectum non requiritur extrema, sed sufficit talis, ut Patronus vivere nequeat: habito respectu ad ejus gradum, & conditionem, *Covar. var. resol. lib.* 2. *cap.* 6. *num.* 8. *Gratian. discept.* 552. *num.* 26. *Barb. de Jure Eccles. Univ. lib.* 3. *cap.* 12. *num.* 216. *Lambertin. de Jurepatr. lib.* 3. *quæst.* 3. *art.* 11. *num.* 2. *Rot. decis.* 660. *num.* 11. *coram Pania*, sufficienter probari visa fuit
9 ex Testibus formiter examinatis, & datis in *Summario Fratrum Num.* 3. qui, enumerando omnia bona per eosdem Fratres possessa, concludunt summam eorum egestatem, dum detractis oneribus, ac debitis, illorum reditus vix ascendunt ad annuos ducatos 138. circiter, insufficientes pro substentatione numerosæ familiæ 24. personarum, quot numerantur in Domo de Capocrassis computatis Uxoribus, & Famulis, de quibus habendam esse rationem ad effectum, de quo agitur, tradunt *Lambertin. de Jurepatr. lib.* 3. *art.* 6. *num.* 1. *Surd. de Alimentis tit.* 1. *quæst.* 54. *num.* 12. *Rota coram Coccin. decis.* 1997. *num.* 3. Cùmque iidem Testes ulteriùs addant, quòd fratres prædicti nullos alios habent Consanguineos, à quibus ali valeant, & coarctent negativam, quòd nil aliud possideant, quàm bona ab ipsis enunciata, utique paupertatem plenè probant, quamvis non deponant sub illa formalitate verborum, quod alia bona possidere non possent, quin ipsi sciant, *Patian. de probat. cap.* 40. *num.* 18. *Add. ad Gregor. decis.* 325. *n.* 27. *Rota coram Pania decis.* 265. *num.* 3. *coram Cerro decis.* 308. *nu.* 1. *& coram Rich. decis.* 322. *nu.* 16.

Potissimè verò, dum fides Testium corroboratur, tùm ex publico Testimonio Magistratus Salerni testantis de eadem paupertate, cui plurimùm deferri debet in materia respiciente statum, & conditionem suorum Civium, *Spad. cons.* 158. *num.* 8. *Rota coram Cavaler. decis.* 10. *n.* 13. *& in recent. dec.* 427. *num.* 7. *par.* 18. Tùm ex fide Parochi, quæ de per se, & multò magis unita cum Testibus, paupertatem concludit, *Rota coram Dunozet. Jun. decis.* 797. *n.* 2. *& coram Emerix Jun. decis.* 137. *num.* 1. Tùm demum ex facto Eminentissimi S. Sedis Camerarii, qui ex motivo inopiæ, Decimas Papales à quondam Antonio DD. Fratrum Patre in summa ducatorum 115. debitas, occasione cujusdam pensionis ab illo possessæ, reduxit ad solos ducatos 70. quod valdè urgere visum fuit ad convincendam paupertatem, sine qua dictus Cardinalis Camerarius Decimas Papales non removisset ad tradita per *Joan. Andr. cap. cum sint Homines. ibique Abb. num.* 5. *de Decim. Rot. decis.* 95. *num.* 6. *&* 7. *post Tamburin. de Jure Abbat.*

Verificatis itaque dictorum tribus requisitis, ad obtinenda Alimenta necessariis, difficultas unicè versabatur super eo, quòd fratres prædicti nequaquam probarent descendentiam à Fundatore: quam probationem omnino requiri, ad hoc, ut Patrono debeantur Alimenta, acriter contendebant Informantes pro Dominico; in qua quidem inspectione, licèt unus ex Dominis crederet, quæstionem ex facto dirimi posse, citra necessitatem examinandi Articulum in abstracto, *An Patrono extraneo debeantur Alimenta*: innixus regulæ, quòd ad effectum, de quo agitur, descendentia non sit probanda per gradus distinctos, sed sufficiat etiam conjecturalis, & præsumptiva juxta firmata per *Lotther. de re Benefic. lib.* 2. *quæst.* 5. *n.* 5. *Gratian. discept.* 552. *num.* 31. *Lambertin. de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 2. *quæst.* 10. *art.* 4. *num.* 12. *Rot. decis.* 201. *num.* 1. *par.* 4. *recentior. & decis.* 333. *num.* 2. *coram Pania*. Hancque præsumptivam proba- 10
tionem satis, superque resultare eidem videretur, nedum ex Testibus deponentibus de publica voce, & fama, necnon ex antiquissima, & ultra tria secula continuata possessione præsentandi, verùm etiam ex Insignibus Familiæ appositis in Ecclesia, ex sententia lata à Vicario Generali de Anno 1638. in qua dicitur Juspatronatus spectare ad Familiam de Capocrasso ex fundatione, & dotatione; rursus ex attestatione Reverendissimi Archiepiscopi Salerni asserentis, quòd Beneficia, de quibus agitur, fundata fuerint per Ascendentes modernorum Patronorum; ex confessione moderni Rectoris, emissa in litteris suæ provisionis, quod Beneficia sint de Jurepatronatus, ex dotatione, & fundatione familiæ de Capocrasso; ac demùm ex annuo tributo unius Candelæ, & Placentæ, iisdem Patronis solvi solito, quæ omnia præsertim simul juncta videbantur sufficienter probare descendentiam præsumptivam, ut habito respectu etiam ad unam tantùm, vel ex dictis probationibus voluere *Lambertin. de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 3. *art.* 3. *num.* 11. *Lotther. de re Benefic. lib.* 2. *quæst.* 5. *num.* 7. *Ventrigl. in praxi par.* 2. *annot.* 1. *§.* 4. *nu.* 9. *Rota coram Pania decis.* 691. *num.* 6. *&* 7.

Nihilominùs, quia in hac parte non omnes Domini conveniebant; ideo assumentes examen articuli, An dato etiam per modum suppositi, non tamen admisso, defectu probationis descendentiæ, adhuc illis
de Capocrasso, licèt extraneis deberentur Alimenta, 11
dictoque articulo alioquin gravi, & inter Doctores satis controverso, ea qua solent maturitate, ac diligentia examinato, convenerunt in sensu affirmativo: quòd etiam favore Patroni extranei tale Jus Alimentorum competeret: moti, non minùs ex pondere auctoritatum militantium pro hac opinione, quàm, & fortiùs, ex validissimis rationum momentis, quæ illi assistunt; Auctoritatibus quidem; nam sententiam hanc, quòd Jus Alimentorum transeat in quoscumque hæredes extraneos sequuntur magis communiter Canonistæ *in cap. Perlatum, ubi Ancaran. num.* 5. *Beran. num.* 13. 61. *&* 68. *& duobus seqq.*, *Butr. num.* 8. *de Jurepatr. & in Clementina Plures, ubi Gulielm. de Monte Lauduno num.* 1. *inter repetitiones Canonicas divers. tom.* 6. *Zabarell. num.* 3. *Vitalin. olim Sac. Rotæ Auditor num.* 41. *in fin. eodem titulo de Jurepatr.* & magis ex professo in eadem opinione resident *Lambertin. de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæst.* 2. *art.* 1. *num.* 28. *& lib.* 3. *quæst.* 3. *art.* 13. *num.* 2. *Mancin. differt.* 9. *cap.* 16. *num.* 9. *Carolus Antan. de Luca ad Ventrigl. in praxi par.* 2. *annot.* 1. *§.* 4. *sub num.* 2. *Andr. Vallens de Benefic. lib.* 1. *tit.* 4. *num.* 20. *Modern. Lucen. allegat.* 167. *num.* 64. *&* 65. *tom.* 2. *Modern. Roman. discept. Eccles.* 39. *num.* 1. *& seqq.*

Neque deficere etiam videbatur auctoritas S. Rotæ in Neapolitana Alimentorum coram Manzanedo, & Pirovano. Licet enim in *prima Decisione coram Manzanedo impressa in recens.* 454. *par.* 2. dictum fuerit, quòd Eques Orilia Actor non justificabat primum requisitum, quòd scilicet esset Patronus, ex quo non docebatur de possessione in Jure præsentandi, aliis-

aliiſque Juribus honorificis, minùſque de propria deſcendentia à Fundatore; tamen in repropoſitione Cauſæ, juſtificata per D. Equitem Orilia poſſeſſione Juris honorifici recipiendi Candelam in die Purificationis, juxta diſpoſita in fundatione, non fuit dubitatum, quin Juſpatronatus ad effectum conſequendi Alimenta eſſet ſufficienter probatum, etiamſi non probaretur Deſcendentia à primo Fundatore, quam S. Rota reſpondit non eſſe neceſſariam, ut habetur *in Deciſione* 201. *num.* 1. *&* 2. *par.* 4. *tom.* 1. *recent.*

Huic autem opinioni tot auctoritatibus, & Sacræ
12 Rotæ reſolutionibus comprobatæ, nequaquam adverſari viſus fuit *Text. in Can. Quicumque* 16. *quæſt.* 7. licet enim *dict. Text. in litterâ* loquatur tantùm de Fundatore, ejuſque filiis, quibus Alimentorum Jus impertitur, non exinde tamen excludit Patronos extraneos, cùm loquatur demonſtrativè, & juxta ea, quæ frequentius accidunt, non autem taxativè ad excludendos extraneos, ut in ſpecie obſervant *Mancin. differt.* 19. *cap.* 16. *num.* 9. *Lambertin. de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 2. *art.* 1. *num.* 18. *Modern. Roman. diſcept. Ecclef.* 39. *ſub num.* 2. eo modo, quo reſpectu aliorum fructuum; ut ſunt Jus præſentandi, Advocationis, & Proceſſionis; licèt Sacri Canones loquantur reſtrictivè ad Fundatorem, *ut in Can. Decernimus* 16. *quæſt.* 7. *& in cap. Nobis de Jurepatr.* Tamen nemo unquam dubitavit, quin dicta Jura, & fructus tranſeant etiam ad hæredes extraneos Fundatoris, qui ejus perſonam repræſentare dicuntur, ut in durioribus terminis dixit *Rota in Alatrina Juriſpatronatus* 7. *Decemb.* 1705. §. *final. coram Me.*

Minùſque attendi poſſe crediderunt Domini auctoritatem *Lotther. lib.* 2. *qu.* 5. *& Gratian. diſcept.* 552. *num.* 31. quos cæca fide ſequuti ſunt *Ventrigl.* & nonnulli alii moderniores; nam *Lotther.* ſe fundavit in prædicta *Deciſione* 4. 4. *par.* 2. ſupponens, quòd S. Rota in illa firmaverit, neceſſariam eſſe probationem Deſcendentiæ à Fundatore ad effectum conſequendi Alimenta, quando id firmavit tantùm ad effectum docendi de Jurepatronatus, ut apertiùs declaravit in *ſecunda Deciſione, quæ eſt* 201. *num.* 1. *&* 2. *par.* 4. *tom.* 1. *recent.* ubi expreſsè rejecit objectum, quòd eſſet neceſſaria probatio Deſcendentiæ; Ideòque jure merito præcitati Doctores reprobantur per *Carol. Anton. de Luca in obſervat. ad Ventrigl. par.* 2. *annot.* 1. §. 4. *num.* 2. *& Moder. Roman. dict. diſcept. Eccleſ.* 39. *num.* 2.

Ex his igitur patuit, auctoritates gravitate, & pondere majores militare favore Patroni, licèt extranei, ſed ubi etiam res verſaretur in opinionum conflictu; Domini recurrentes ad rationes, & principia in hac materia certa, crediderunt ſolidiora fundamenta aſſiſtere opinioni ſuperiùs firmatæ, & ideò non poſſe ab illa recedi ex ſola auctoritate nonnullorum Doctorum contrarium ſentientium; cùm ratio
13 ſit Anima Legis, & noſtrum Tribunal conſueverit in conflictu, & antinomia opinionum illi ſemper magis inhærere, quæ firmioribus rationum momentis innitatur, non attento numero Doctorum, pro una, vel altera ſtantium, cum opiniones non numerari, ſed ponderari debeant, juxta monitum *Text. in l.* 1. §. *Sed neque C. de veter. Jur. Enucl. & dictum fuit in Faventina ſucceſſionis* 2. *Julii* 1708. §. *Nec movit coram R. P. D. meo Aldovrando, & in Romana Legati ſuper reſervatis* 21. *Junii* 1706. §. *fin. coram R. P. D. meo Criſpo.*

Exordiendo ſiquidem à quidditate, & natura Ju-
14 riſpatronatus, illud communiter definitur, quod ſit Jus HONORIFICUM, ONEROSUM, ET UTILE in Eccleſia competens; HONORIFICUM ſcilicet, quia Patronus habet honorem præſentandi: ONEROSUM, quia tenetur Eccleſiam defendere; & UTILE quia ſi devenerit ad inopiam, debet Eccleſia illum alere; *Panormitan. in Rubrica de Jurepatr. num.* 3. *Butr. num.* 1. *Jo: Anan. num.* 5. *Zabarel. num.* 1. *Ancaran. num.* 1. *Sanch. conſil. moral. lib.* 2. *cap.* 3. *dub.* 52. *Rota coram Cavaler. deciſ.* 321. *num.* 3. ex quo conſequitur, quòd ſicuti ad extraneum citra dubium tranſit Juſpatronatus, ita etiam tranſire debeat Jus Alimentorum, tanquam illius pars conſtitutiva, alias definitio, quoad illud eſſet manca, & defectuoſa, nec ſemper conveniret ſuo definito, quod dicendum non videtur, *Gloſſ. l.* 1. §. *Dolum, Verb. Itaque ff. de Dolo malo, ibique Bart. num.* 1. *& Bald. n.* 3. *Tiraquel. de Jure Primogen. quæſt.* 2. *num.* 1. *Pariſ. de Reſignat. Benefic. lib.* 1. *quæſt.* 1. *num.* 31.

Ulteriùs: in extraneum tranſeunt Jus præſentandi, præcedendi, & alia Jura, quæ dicuntur fructus Juriſpatronatus; ſi ergo cæteri omnes fructus Juriſpatronatus debentur extraneo, nulla aſſignabilis eſt ratio, cur in eumdem tranſire etiam non debeat Jus Alimentorum, quod communiter reputatur unus ex
majoribus, & præcipuis fructibus Juriſpatronatus, 15
Innocen. in Rubrica de Jurepatr. num. 2. *Lotther. de re Benefic. lib.* 2. *quæſt.* 5. *num.* 1. *Card. de Luca de Jurepatr. in ſumma num.* 137. *Mancin. differt.* 9. *cap.* 16. *num.* 1. Si enim ad extraneum defertur Cauſa productiva, in illum etiam tranſire debet Jus Alimentorum, quod eſt effectus, ac fructus, & quidem inſeparabilis à ſua cauſa, ut dicunt *Rocc. de Curte de Jurepatr. in Verb. & utile num.* 1. *& melius Panormitan. in cap. Prætereà de Jurepatr. num.* 11. *Pax Jordan. Lucubrat. tom.* 1. *lib.* 10. *tit.* 7. *n.* 487. *Carol. Anton. de Luca ad Vincent. de Franc. dec.* 160. *num.* 5.

Rurſus: eatenus Patrono incumbit onus reparandi Eccleſiam, illamque defendendi, quatenus ab ea percipit non minùs honorem, quàm utilitatem, ut alatur in caſu, quo fuerit ad inopiam redactus, *Barb. ad Conc. cap.* 7. *ſeſſ.* 21. *de Reformat. num.* 8. *Ventrigl. in praxi par.* 2. *annot.* 18. §. *Unico num.* 15. *Panimoll. deciſ.* 15. *annot.* 1. *num.* 35. *Amoſtaz. de*
Cauſis piis lib. 5. *cap.* 6. *num.* 25. Ideòque ſi onus 16
eſt correſpectivum ad utilitatem, omnis æquitas, & juſtitia expoſcit, quòd Patronus extraneus, in quem tranſit onus reparationis, ac defenſionis Eccleſiæ, obtinere etiam debeat utilitatem Alimentorum; aliàs obligatio non eſſet reciproca, ſed claudicaret contra
regulam Juris, quòd qui ſentit onus, & incommo- 17
dum, ſentire etiam debet commodum, & utilitatem, *l. ſecundum naturam ff. de Regul. Jur. Caſtren. conſil.* 307. *num.* 2. *lib.* 2. *Roman. conſ.* 282. *in fin. & conſ.* 475. *num.* 7. *Rot. deciſ.* 1169. *num.* 13. *& deciſ.* 1272. *num.* 11. *coram Emerix Jun.*

Et demum: ſi ex diſpoſitione Sacrorum Canonum tenetur Beneficiatus reditus ſuperextantes ſuæ congruæ
ſubſtentationi, erogare pauperibus in eleemoſynam 18
Can. Quoniam 16. *quæſt.* 1. *Lambertin. de Jurepatr. lib.* 3. *quæſt.* 3. *art.* 2. *Mat. in addition. reditum Eccleſiæ, impreſſa poſt tractat. de Cauſis Conciſtorial. num.* 134. potiori ſanè jure tenebitur largiùs ſubvenire Patrono inopi, ex ordinata charitate, & antidorali obligatione, dum ex illius, vel ipſius propinqui præſentatione Beneficium recognoſcit, illiuſque fructus conſequitur, *Gloſſ. in Can. Quicumque il* 2. 16. *quæſtio* 7. *Lambertin. de Jurepatr. lib.* 3. *quæſt.* 3. *art.* 6. *num.* 3.

Fundamentis prædictis directè comprobantibus obligationem Beneficiati alendi Patronum, licèt extraneum; ſuperaddebant Domini alia argumenta indirecta, & à ratione evitandi abſurdi derivantia; nam ſi Fundator nullos habens filios, vel deſcendentes, Beneficium fundaret, ſive in ultima voluntate, ſive etiam inter vivos, reſervato Jurepatronatus ſuis Conſanguineis, vel etiam extraneis, Juſpatronatus in ipſa
ſua Origine naſceretur mutilum, & mancum, dum 19
deficeret præcipua illius pars conſtitutiva, conſiſtens ex ſuperiùs dictis in utilitate Alimentorum. Pariterque ubi à principio deſcendentes exiſterent, & poſtmodùm deficerent, Juſpatronatus in ſua creatione integrum quoad omnes fructus, continuaret diminutum, & non integrum in hæredibus, in quos tranſiret cauſa productiva, non autem effectus, & fructus, quod eſſet maximum abſurdum, ut ponderat *Carolus Antonius de Luca ad Ventrigl. in praxi part.* 2. *annot.* 1. §. 4. *num.* 2. *verſ. Juſpatronatus enim.*

Addito denique, quòd cum Jurapatronatus pro majori parte ſint, ac præſumantur hæreditaria juxta *Text. in Clement. Plures de Jurepatr.* & Deſcendentia à Fundatore vel non duret, vel in temporis decurſu, & antiquitatis latebris indagari non poſſit, rarò, aut num-

nunquam daretur in praxi hoc Jus Alimentorum, quod de cætero Sacri Canones benignè indulgere vo-
20 luerunt Patrono ex motivo Pietatis, & ad alliciendos Laicos ad fundationem Ecclesiarum ex animadversis per *Mancin. dissert. 9. cap. 16. num. 9. & 16.* exemplo Liberti, qui sicuti de Jure tenetur Patronum pauperem alere, ita etiam obstringitur eadem Alimenta præstare, nedum Uxori, sed etiam Consanguineis, & Hæredibus quamvis extraneis ejusdem Patroni, ut per plura Jura probat *Tiraquell. in l. Si unquam §. Libertis num. 31. quem sequitur Surd. de Alimentis tit. 1. quæst. 51. num. 6.*

In conspectu autem dict. rationum, & fundamentorum fragilis nimis visa fuit ratio ea, quæ per scribentes pro Dominico in contrarium deducebatur,
21 quòd scilicet Jus Alimentorum non debeatur ratione Jurispatronatus, sed ex obligatione antidorali; justa quam benefacientibus benefacere debemus; tum quia ex hac ratione potiùs elicitur, quòd Beneficiatus teneatur alere Patronum, licèt extraneum, à quo, vel ejus Patre recognovit Beneficium præsentationis; tum fortiùs, quia etiam Jus præsentandi, & cæteri fructus Jurispatronatus per Sacros Canones conceduntur Laicis, ex dicto motivo obligationis antidoralis, & retributionis Operi pio: unde sicuti cæteri fructus ex benignitate Sacrorum Canonum transeunt ad extraneos, ita etiam transire debet Jus Alimentorum, quia Sacri Canones voluerunt hac retributione perfrui, nedum fundatorem, sed etiam ejus Hæredes, sive Consanguineos, sive extraneos, qui personam ipsam Fundatoris repræsentant, ut advertit *Mancin. dicta dissert. 9. cap. 16. sub num. 9. & 16.* & dixit in fortioribus terminis *Rota in Alatrina Jurispatronatus 7. Decembr. 1705. §. fin. coram Me.*

Tum demum, quia si juxta sententiam omnium Canonistarum Jus Alimentorum communiter numeratur inter unum ex fructibus ipsius Jurispatronatus, veluti præcipuum, & ab eo inseparabilem, ut præter superiùs relatos in §. *Ulteriùs* tradunt *Surd. de Aliment. tit. 7. quæst. 32. num. 13. Sanchez cons. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 52. num. 1. & 2. Pax Jordan. tom. 2. lucubr. lib. 10. titul. 7. num. 490.* Absonum videbatur Dominis, quòd ratione Jurispatronatus non deberetur quidquid in ejus fructu collocatur, cùm effectus referri non possit nisi ad suam causam, *Rocc. de Curte de Jurepatr. in verb. Utile num. 1. Pax Jordan. Lucubrat. tom. 2. lib. 10. tit. 7. numer. 487.*

Et ita conclusum fuit Partibus hinc inde acriter informantibus.

ARGUMENTUM.

Si ex tribus Patronis Ecclesiæ unus vergat ad inopiam, an huic debeantur pro Alimentis omnes fructus superflui, & superextantes Ecclesiæ Patronalis.

SUMMARIUM.

1 *Patrono Egeno an debeantur omnes fructus Ecclesiæ superflui extantibus aliis Patronis divitibus? & num. 2. 8. & 13.*
2 *Extantibus pluribus Patronis, Jus Alimentorum, non est proprium unius, sed commune omnibus.*
3 *Quod alteri debetur à nemine prætendi potest.*
4 *Patronus Egenus debet modestè ali.*
5 *Res Ecclesiæ, & Clericorum dicuntur esse Pauperum.*
6 *Libertus tenetur præstare Patrono congrua Alimenta.*
7 *Donatarius tenetur alere donatorem, & discipulus Magistrum.*
9 *Beneficiatus an habeat dominium absolutum, quoad fructus Beneficii.*
10 *Patronus dives in eo statu non habet jus Alimentorum actuale, sed solum habituale.*
11 *Pauperes in concursu Patroni Egeni nullam habeant actionem pro consequendis Alimentis.*
12 *Numerantur species Alimentorum.*
14 *Patronus Egenus est alendus condecenter secundum statum, & qualitatem personæ, & numer. 23.*
15 *Alimenta Patrono Egeno, & quomodò, & ad quam ratam taxanda sint.*
16 *Alimenta debentur Patrono de fructibus superfluis Beneficii.*
17 *Alimenta taxanda sunt arbitrio Judicis, & quæ sint attendenda in taxatione Alimentorum, & num. 21.*
18 *Obligatio alimentandi respicit totam familiam Patroni, & num. 19.*
19 *Alimenta an debeantur filiis naturalibus Patroni? & num. 27.*
20 *In taxatione Alimentorum, an considerandi sint reditus proprii patrimonii?*
22 *Rector Beneficii per assignationem Alimentorum Patrono Egeno, an dicatur spoliari possessione Bonorum ejusdem Beneficii?*
24 *Patronus Egenus non est excessivè, & sumptuosè per Ecclesiam alendus.*
25 *Patronus quando dicatur pauper?*
26 *Alimenta quo casu præstantur ad puram necessitatem.*
27 *Famuli Patroni Egeni an sint alendi per Ecclesiam,*

CASUS IV.

TRes sunt Patroni Ecclesiæ A. quorum unus propter varia infortunia cùm esset redactus ad inopiam, petiit à Rectore dictæ Ecclesiæ sibi adjudicari pro Alimentis omnes illius fructus superfluos, & superextantes, cui instantiæ se opposuerunt, non solum Rector ejusdem Ecclesiæ, sed etiam alii duo Patroni Divites; quæritur proinde in hoc casu, an Patrono 1
Egeno debeantur omnes fructus superflui, & superexcedentes congruam substentationem Rectoris, & omnia necessaria Ecclesiæ, extantibus aliis Patronis divitibus?

Quæstio hæc adhuc quidem indecisa varias habet hinc inde difficultates, & prima facie negativè resolvenda videtur; quoniam si alii duo Patroni divites essent in eodem statu paupertatis, tertius Patronus Egenus prætendere non posset omnes fructus Ecclesiæ Patronalis superfluos, & superexcedentes, sed illi essent æqualiter inter ipsos dividendi, & unicuique ex eis Patronis æqualis portio esset assignanda, 2
ea ratione, quia extantibus pluribus Patronis Jus Alimentorum non est proprium, & particulare unius ex illis, sed commune omnibus; itaut Ecclesia non possit esse noverca, & committere ingratitudinem dando uni tantùm Patrono omnes fructus superfluos, cæteris prætermissis, *Surd. de Aliment. tit. 1. quæst. 48. num. 68.* sed tanquam pia mater tenetur æqualem retributionem facere, & æqualiter eos alere juxta propriam eorum conditionem, & statum; ut disponitur in hoc Canone *Quicumque*. Ergo etiam in Casu, quo illi duo Patroni non sint in statu inopiæ, non poterit idem Patronus Egenus petere à Rectore Ecclesiæ, ut pro Alimentis sibi assignentur omnes fructus superflui, sed debet esse contentus ea portione, quæ ipsi contigisset casu, quo dicti duo Patroni essent inopes, & non aspirarent etiam ad eas portiones, quæ deberentur aliis Patronis in casu inopiæ; quod 3
enim alteri debetur nemo prætendere potest.

Et ratio est, quia Patronus Egenus debet *Modestè* 4
ali juxta *Text. in cap. Nobis de Jurepatr. de quo infra par. 1.* si autem omnes fructus superflui, & superexcedentes præfatæ Ecclesiæ, assignarentur huic tertio Patrono Egeno, iste non modestè, sed ad superabundantiam aleretur in Ecclesia, & impinguaretur de bonis, & reditibus Ecclesiasticis in præjudicium aliorum pauperum, ac etiam ejusdem Ecclesiæ, ac dum deductis omnibus necessariis pro Ecclesia, pro substentatione Rectoris, nec non Patroni Egeni, quicquid superest erogandum est in utilitatem Ecclesiæ juxta Gloss. *in cap. final. de verb. significat. verb. Utilitatem*, & in eleemosinam pauperum, cùm res 5
Ecclesiæ, & Clericorum dicantur esse pauperum, juxta *Text. in cap. Quoniam 16. quæst. 2. & in cap. Concesso, c. Quatuor 12. quæst. 2. Antonell. de Juribus, & oneribus Cleric. lib. 2. par. 6. cap. 16. n. 1. & seqq.*

Quod

. Quod comprobatur pluribus paritatibus. Si Patro-
6 nus servi manumissi perveniat ad inopiam, Libertus non tenetur ei pro Alimentis assignare omnes fructus, & reditus proprii patrimonii, qui deductus omnibus necessariis pro sui ipsius sustentatione supersunt: sed solum in præmium, & gratitudinem præstitæ libertatis tenetur ei præstare congrua Alimenta *L. Si quis*
7 *à liberis ff. de Aliment.* Donatarius non tenetur alere Donatorem, nec Discipulus Magistrum vergentes ad inopiam de omnibus fructibus sibi ipsis superfluis; sed solùm ratione gratitudinis tenentur præstare Alimenta sufficientia ad eorum sustentationem, *Gloss. in L. final. Cod. de revocand. donat. Innocent. in cap. 1. de Magistris, ibique Anan. numer. 11. Hostien. in Summ. tit. de Magistr. §. Utrum;* fieri enim posset, quod omnes reditus superflui, & superexcedentes sint in majori summa & quantitate, seu majoris valoris, quàm illi necessarii pro sustentatione Liberti Donatarii, aut Discipuli: si autem hujusmodi reditus superflui essent omnes assignandi Patrono, Donatori, aut Magistro respectivè, isti essent melioris conditionis, quàm essent Libertus, Donatarius, aut Discipulus, qui minùs fruerentur de Bonis propriis, quàm illi. Ergo etiam nec Ecclesia Patronalis tenebitur assignare pro Alimentis Patrono Egeno omnes fructus superfluos, & superexcedentes; valet enim arguere à Patrono Liberti ad Patronum Ecclesiæ.

E contra verò videtur affirmativè resolvenda. Quia
8 hic Tertius Patronus solus est, qui pervenit ad inopiam; itaut præfata Ecclesia Patronalis non habeat alium, cui teneatur facere retributionem obtenti Beneficii, & exercere actum temporalis alimoniæ, nisi hunc tertium Patronum: ergo huic assignare debet omnes reditus superfluos, & superexcedentes, juxta dispositionem præsentis Canonis *Quicumque*, cui concordat *Text. in cap. Nobis de Jurepatr. ibique Innocent. Abbas, Pagnan. Rocc. de Curt. de Jurepatr. verb. Utile quæst. 1. ex n. 1. Lambertin. eod. tract. lib. 3. quæst. 4. art. 1.* exemplo illius Evangelici Patris, qui cum haberet duos filios unum Divitem, & alium propter ejus prodigalitatem ad inopiam redactum, totum gaudium, congratulationem, & festivitatem exercuit cum hoc solo filio Prodigo inope, prætermisso divite *Luc. 15.*

9 Nec huic assignationi omnium redituum superfluorum favore hujus tertii Patroni inopis se opponere potest Rector prædictæ Ecclesiæ, quia licèt Rector, aut Beneficiatus habeat dominium absolutum, absque ullo onere quoad fructus sibi necessarios ad congruam sustentationem, tamen quoad fructus superfluos Ecclesiæ non habet dominium absolutum: Sed cum onere illos erogandi in pauperes, vel in alios pios usus; unde cùm non adsit alius pauper, cui vinculo obligationis magis sit adstrictus, quàm iste tertius Patronus pauper, non est cur ipse Rector repugnet assignare huic omnes reditus superfluos, *Garz. de Benefic. par. 2. cap. 1. num. 5. Antonell. de Juribus, & oneribus Cleric. lib. 2. par. 6. cap. 15. num. 2. & 7.*

Minusque se opponere possunt alii duo Patroni Divites, quia licèt casu, quo isti essent in statu inopiæ, non possent assignari huic tertio Patrono Egeno omnes fructus superflui, sed essent inter ipsos æqualiter divi-
10 dendi; tamen cùm in præsentiarum ipsi non sint in eo statu, non habent ullum jus actuale proximum Alimentorum: non sufficit simplex qualitas Patronalis, sed ulteriùs requiritur qualitas inopiæ, & paupertatis; dum præsens Canon non concedit Jus Alimentorum Patrono simpliciter, sed Patrono Egeno; ac proinde si omnes fructus superflui assignentur huic tertio Patrono, nullum præjudicium irrogatur Patronis divitibus; illud enim adesse non dicitur, ubi agitur de Jure remoto, & merè eventuali A.

Neque si assignentur præfato Patrono Egeno omnes fructus superflui, inferretur præjudicium aliis pauperibus non Patronis, quia isti concursu Patroni Egeni
11 nullam habent actionem, nec officium Judicis contra Ecclesiam pro consequendis Alimentis, ea ratione, quia cùm ordinata charitas magis dirigatur in eos, à quibus recepimus Beneficium, quàm in alios, Ecclesia magis tenetur, & adstringitur erga Patronum, quàm erga alios pauperes, à quibus nihil recepit, *Gloss. in cap. penult. de Jurepatr. Surd. de Aliment. tit. 1. qu. 54. num. 7.*

Pro resolutione autem hujus quæstionis, pro utraque parte difficultates habentis, distinguo tres species 12
Alimentorum: Alimenta enim, alia sunt necessaria ad puram, & simplicem vitæ sustentationem: alia necessaria ad sustentationem vitæ condecentem, secundùm statum, & conditionem personæ: & alia necessaria ad sustentationem vitæ sumptuosam, & excessivam, quam distinctionem insinuare videtur *Rota in Salernitana Alimentorum super taxatione 16. Decembris 1712. §. Nec obstare coram R. P. D. Falconerio inferiùs legen. num. 24.*

Hoc supposito, respondeo ad quæstionem: Vel omnes fructus superflui præfatæ Ecclesiæ cedunt in 13
sustentationem vitæ hujus tertii Patroni sumptuosam, & excessivam; & crederem tenendam primam sententiam negativam; nimirum ei non deberi omnes istos fructus superfluos propter rationes ibi allatas, eò quia modestè, & non sumptuosè, & voluptuosè ultra ejus statum, & conditionem alendus est Patronus ab Ecclesia. Vel cedunt in simplicem, & puram vitæ sustentationem; aut in sustentationem hujus tertii Patroni Egeni condecentem secundùm ejus statum, & conditionem; & crederem procedere secundam sententiam affirmativam, ejusque rationes: quia Patronus Egenus non solùm est alendus secundùm 14
puram ejus vitæ necessitatem, sed etiam condecenter secundùm statum, & qualitatem personæ, itaut si Patronus sit nobilis, pinguiora, & ampliora Alimenta ei præstanda sint ab Ecclesia, quàm ignobili. *Surd. de Aliment. tit. 4. quæst. 18. n. 15. Barbos. de Jur. Eccl. lib. 3. cap. 14. num. 218.*

Sed quomodò, & ad quam ratam taxanda sint Alimenta Patrono Egeno necessaria ad condecentem 15
sustentationem secundùm proprium statum, & conditionem ex sequentibus Decisionibus in Salernitana Alimentorum Sacræ Rotæ desumi potest, quas obtinuit *D. Advoc. Pitonius* & registrantur apud ipsum *in tract. de Controv. Patronor. alleg. 32.* nunc Parmæ impresso.

Salernitana Alimentorum super Taxatione.

Lunæ 20. Julii 1712.

Coram eodem

R. P. D. SCOTTO.

PLacuit iterum Dominis modus, sive temperamentum captum in Decisione edita coram Me sub die 11. Januarii proximè præteriti, quòd scilicet reservatis pro Dominico ducatis tercentum super reditibus certis Beneficiorum, de quibus agitur, residuum fructuum distribuatur inter Patronos pro eorum Alimentis cum Jure accrescendi favore ejusdem Beneficiati in casu obitus alicujus ex alimentandis, & ideò responderunt pro persistentia *in decisis*.

Præsupposita enim obligatione Rectoris assignandi hisce Patronis Alimenta ex fructibus Beneficiorum, qui supersunt ejus congruæ sustentationi, juxta latè firmata in altera mea contemporanea Decisione, justum utique apparuit temperamentum in ea parte, in qua reservantur eidem Rectori ducati tercentum liberi, & immunes à quibuscumque expensis, & oneribus super fructibus certis dictorum Beneficiorum, quia si ex Concilio Tridentino *sess. 24. de Reformat. cap. 13.* congrua pro Parocho reputatur sufficiens in scutis centum, non habet profectò, de quo conqueratur Dominicus, si ex Beneficiis simplicibus, nullum habentibus onus Curæ Animarum, illi assignantur ducati tercentum exuberantes pro ejus decenti manutentione, ut observat Decisio, quæ revidetur *§. Ex hujusmodi temperamento*, & eo magis attento Jure accrescendi reservato favore Beneficiati in casu obitus alicujus ex alimentandis.

Non minùs justus visus est modus captæ resolutionis in altera parte, in qua fructus residuales Benefi-

ciorum

ciorum assignantur Patronis pro eorum Alimentis; siquidem in hac materia Doctores communiter tra-
16 dunt, quod ex fructibus Beneficii primo loco deduci debet congrua Rectoris, & de eo, quod superest tradi Alimenta Patrono, *Abb. in cap. Nobis num. 6. de Jurepatr. Azor. Institut. Moral. par. 2. lib. 6. cap. 20. quæst. 3. Lagunez de fructib. par. 1. cap. 32. §. 3. num. 74. Ventrigl. in praxi par. 2. annot. 1. §. 4. num. 35. Lambert. de Jurepatr. lib. 3. quæst. 3.*
17 *artic. 2. n. 6. & 7.* hæcque Alimenta taxanda sunt arbitrio Judicis consideratis consuetudine Regionis, *Cyriac. Controv. 34. n. 13. Surd. de Aliment. tit. 4. quæst. 19. nu. 2. Rota coram Pania decis. 691. nu. 5.* necnon gradu, & qualitate personarum Patronorum, adeò ut pinguiora debeantur pro personis nobilibus, quàm ordinariæ conditionis, *Paulus de Cittadin. de Jurepatr. part. 6. art. 4. num. 4. & 7. Lagunez de fructib. par. 1. cap. 32. §. 3. n. 87.* ac habita etiam
18 ratione numeri personarum alendarum, cum obligatio alimentandi respiciat totam Familiam Patronorum, & sic Matrem, Sorores, Uxorem, Filios, ac Famulos, *Paulus de Cittadin. dicto art. 4. n. 157. Lagunez de Fructibus dicto §. 3. num. 87. Surdus de Aliment. tit. 4. quæst. 18. n. 19. & 20. & quæst. 24. num. 14. Rota coram Coccino decis. 1997. num. 3.* & demum inspectis redditibus Beneficii, qui si pingues sint, magis quoque condecentem, & statui Patroni nobilis accommodatam assignationem exposcunt *Cyriac. contrav. 34. numer. 11. Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. quæst. 3. artic. 3. num. 2. & seqq. Gratian. discept. 552. num. 12. Rota coram Pania decis. 691. num. 3.*

Hisce circumstantiis per Dominos præ oculis habitis, censuerunt, reditus superextantes detractis per antipartem ducatis 300. pro Dominico Rectore, non posse dici assignationem exorbitantem, sed potiùs valde moderatam pro alimentis Patronorum; inspecto enim more, & consuetudine Regionis pro manutentione etiam parca, & modesta unius personæ nobilis, requiruntur annui ducati 120. ut deponunt Testes formiter examinati dati, in quorum concursu attendi non poterant informes depositiones aliorum Testium ultimo loco expiscatæ testantes sufficere longè minorem summam, tum quia retractarunt eorum depositiones; tum etiam quia fides non facit fidem, ut sunt notæ regulæ, præcipuè verò ubi, prout hic, alii Testes formiter repetiti, contrarium deponunt *Rota coram san. mem. Alexandro VIII. decis. 58. num. 37. & seqq. & coram Celso decis. 36. num. 12.*

Familia autem fuit valde numerosa usque ad 24.
19 personas, & in nobilitatis gradu constituta, & quatenus etiam per modum hypothesis delendi essent ab hoc numero tres filii naturales, quos tamen omnino computandos esse in his terminis bene censuit *Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. quæst. 3. art. 6. num. 14.* adhuc remanent 21. personæ, inter quas quinque Sorores, quarum duæ permanent in Domo Paterna, & aliæ tres in Monasterio, & Domum gravant, nedum in solita menstrua provisione solvenda Monasterio pro alimonia, & pro vestibus, aliisque impensis, quæ sunt considerabiles pro manutentione Educandarum, quas decet incedere pari ornatu cum cæteris Puellis nobilibus in Monasterio existentibus, verùm etiam pro illis parare oportet Dotes cum acconcio, aliisque gravibus expensis in die Vestitionis, ac Professionis fieri solitis, ac assignare solitum Livellum, ut de similibus expensis, & Livello dixit *Rota in Romana Fideicommissi de Maximis super primis quatuor subrogationibus 18. Junii 1707. §. Quoad primam, & seqq. & 17. Decembris 1708. §. Procedentes enim, & seqq. coram Me.*

Et quamvis alter ex fratribus Patronis ingressus fuerit Oratorium Sancti Philippi Nerii Neapolis, quatuor verò filii, quibus gravatur alter frater, sint in tenera ætate; tamen Domini ponderarunt, quòd pro Presbyteris Oratorii Sancti Philippi requiritur solitum Livellum, ex cujus defectu non potuit adhuc dictus frater procedere ad ulteriora in susceptione Sacrorum Ordinum, ut de his præstationibus, seu Livellis pro Religiosis, *Rota decis. 671. num. 32. coram Merlino;* Filii verò alterius fratris, quamvis teneræ ætatis, requirunt tamen expensas considerabiles pro Nutrice, & Studiis, quæ crescente ætate, crescunt, & in dies augeri possunt per nativitatem aliorum filiorum, cum agatur de Uxore, & Vito in florida juventute existentibus, & sic quotidie redire oporteret ad Sacrum Tribunal pro augendis Alimentis istorum filiorum, prout aucta Familia, & expensio augenda esset ut tradunt *Gratian. discept. 613. num. 23. Rota coram Mantic. decis. 331. num. 5.*

Cùm ergo in his terminis pro manutentione hujus numerosæ Familiæ, juxta ejus conditionem, & consuetudinem Regionis, requiratur subministratio con- 20
siderabilissimæ summæ, excomputatis etiam redditibus propriis ascenden. ad ducatos 138. vel paulo plus, ut fieri debere observat *Rota decis. 7. num. 8. in fine, par. 13. Recent,* & è converso non modica adhuc versaretur contentio inter partes super redditibus Beneficiorum, quos fratres Actores substinebant ascendere ad ducatos 1900. Rector verò calculabat in solis ducatis 1300. istisque pro majori parte incertis, utpote pendentibus ab exitu litis super prohibitione serendi Orizam aliis Territoriis finitimis injuncta; hinc Domini crediderunt, optimum esse temperamentum, statuere certam, & invariabilem summam pro congrua Rectoris, & cæteros fructus assignare pro Alimentis Patronorum, quia sive dicti fructus ascendant ad summam prætensam à Patronis; sive consistant in ea tantùm, quam allegat Rector, semper erunt inferiores necessitati, qua premuntur dicti Patroni, qui ulteriùs hoc modo subsunt pericuIo illorum diminutionis, & incertitudinis exitus præfatæ litis: à quo è contra liber evadit Rector, qui per antipartem suam congruam detrahere debet, & quod reliquum est, sive plus, sive minus assignare Patronis, & tollitur etiam occasio novarum litium in casu diminutionis redituum, prout inevitabiles essent, si modò taxaretur certa summa Patronis in capita consignanda. In 21
hac enim materia assignatio, & taxatio non habet certam regulam, sed remittitur arbitrio prudentis Judicis, ut dixit *Rota coram Pania decis. 661. num. 1. & coram Coccino decis. 1997. num. 8.*

Nec obstat, quod vigore istius temperamenti Re- 22
ctor de Domino fiat Alimentarius, & spolietur possessione Bonorum, in quorum administratione ex Sacrorum Canonum dispositione, Patroni nequaquam se valent immiscere, ut perperam exclamabant Informantes pro Dominico; hoc siquidem erat solemne partis æquivocum, quia mens, & intentio Dominorum nunquam fuit, nec est cum dicto temperamento spoliandi Rectorem possessione Bonorum, nec illum ab eorumdem Bonorum administratione removendi, sed tantùm firmandi congruam certam, quæ debeat remanere libera, & immunis apud ipsum Rectorem: & loco Taxæ in quantitate pecuniaria assignandæ pro Alimentis Patronorum, statuendi residuum fructuum, qui supererant, deductis expensis necessariis, ac congrua præfata; hoc autem modo Rector remanet Possessor, ut priùs, omnium redituum Beneficii, & de ejus manu capiendum est à Patronis dictum residuum fructuum, nec proinde dici potest, quod ipse efficiatur Alimentarius, cùm immo remaneat Dominus, ut priùs; & solùm distribuat fructus superfluos in substentationem Patronorum, quod nedum non repugnat dispositioni Juris, sed est illi conforme, cùm Alimenta Patronis sint assignanda de eo, quod superest, deducta congrua Rectoris: nec in Jure præfinitum sit, quòd Alimenta Patronis sint assignanda potiùs in pecunia, quàm in fructibus, ut in duriotibus terminis, quod possit Judex assignare Patrono pro ejus Alimentis etiam ipsas possessiones, reditus, & species Ecclesiæ tradit *Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. quæst. 3. art. 10. num. 2. in fine, Ciarlin. controv. 209. num. 5.*

Potissimè dum per dictum temperamentum utrique parti consulitur, & resecatur occasio novarum litium, sive super certa quantitate redituum Beneficiorum, de quibus agitur, sive super illorum decremento in futurum contingere valente, ut animadvertit præterita Decisio §. *Ex hujusmodi temperamento, & seq.*

Et ita utraque &c.

R. P. D.

R. P. D. FALCONERIO

Salernitana Alimentorum super Taxatione.

Veneris 16. Decembris 1712.

QUò magis, remisso omni Juris obice, stratam Domini invenerunt viam ad confirmationem sententiæ Rotalis super contemporaneo dubio in negotio principali, eò magis in asperam, & salebrosam, propter incursantes inter se facti difficultates, offenderunt in hoc altero dubio super Taxatione Alimentorum. Quapropter censuerunt confirmandam esse sententiam Rotalem juxta modum.

Pro comperto ferè apud omnes Dominos fuit habitum, quòd Patronis ex redditibus Ecclesiæ Patronalis superextantibus congruæ sustentationi Rectoris debeantur Alimenta, non quidem ad solam necessitatem, & ad suffragium tantùm Vitæ, sed ut modestè, & condecenter juxta gradum; & conditionem propriarum personarum vivere valeant, approbando in hac parte Conclusionem firmatam in decisionibus præterita Instantia super negotio principalii 11. *Januarii* 1712. §. *De Jurepatronatus, & super Taxatione* §. 1. *& in altera* 20. *Junii sequentis*, §. *Non minùs coram R. P. D. meo Scotto Almæ Urbis Gubernatore*; ea
23 ratione, quòd unusquisque alendus est secundùm Dignitatem suam, unde fit, Patrono Nobili pinguiora, & ampliora Alimenta, quàm ignobili præstanda esse ab Ecclesia, & in specie concludunt *Surd. de Aliment. tit. 4. quæst. 18. n. 15. Barbos. de Jure Eccles. lib. 3. cap. 12. num. 218. in fine. Lagunez de Fructibus par. 1. cap. 32. §. 3. n. 86. Lambertin. de Jurepatr. lib. 3. quæst. 3. art. 3. num. 5. art. 6. num. 18. & artic. 11. num. 1.*

Nec obstare visum fuit, quod *Text. in cap. Nobis de Jurepatr.* hæc Alimenta Patronis decernat cum illo termino, *modestè*, quasi ad puram vitæ necessitatem
24 respexerit; etenim juxta communem sententiam omnium Canonistarum, hoc verbum *Modestè* excludit quidem Alimenta sumptuosa, & excessiva, non autem illa, quæ sunt necessariò, & condecenter debita juxta statum, & qualitatem personæ, cùm Nobilis pro vivendo indigeat famulis, nec non cibis, & vestibus propriæ conditioni convenientibus, & originaliter docuit *Gloss. in dicto cap. Nobis in Verbo Modestè*, quam communiter secuti fuerunt omnes scribentes, & signanter *Abbas ibid. num. 6. Jo: Andr. num. 17. Butr. num. 22. Card. Zabarell. in §. Pro fundatione num.* 2. qui etiam asserunt esse Patronis honorificè providendum, *Barbos. n. 11. Felin. in cap. Cum omnes n. 32. de Constit. Lambertin. de Jurepatr. dicto lib. 3. quæst. 3. art. 2. n. 9. art. 6. n. 18. & art. 11. n. 1.* plenissimè *Lagun. de Fruct. par. 1. cap. 32. §. 3. n. 67. & 87. Paulus de Cittadinis de Jurepatr. part. 6. art. 4. num. 15. Vers. Sic etiam puto. Racc. de Curt. eodem tractatu in verbo. Et utile num. 4. Antonell. de Regim. Eccles. lib. 3. cap. 6. num. 95. Gratian. discept.* 552. *num.* 12. *Lotter. de Re benef. lib. 2. quæst. 5. num. 32. 39. 4. & 99. Venerigl. in prax. par. 2. annot. 1. §. 4. n. 24.* ubi testatur de communi sententia Doctorum, *Surd. de Alimentis tit. 1. quæst. 54. n. 8. & tit. 4. quæst. 18. num. 15. & seqq. Barra de Inop. Debitur. cap. 17. n. 70.* & resolutum fuit *in Regien. Alimentorum coram Pænia decis. 660.*
25 *n. 11. & 12.* ubi Rota ad hunc præcisum effectum considerat; quòd Patroni tunc dicantur pauperes, quotiescumque ex reditibus, & facultatibus, quas habent, secundum conditionem suam modestè, & condecenter vivere non possunt, *& in decis. 691. n. 3. & 5.*

Hæc enim est differentia inter Alimenta, quæ petuntur per Patronum ab Ecclesia, ab illis, quæ petuntur per alios pauperes, quia etsi Ecclesia tenetur omnibus pauperibus subvenire, attamen Patronis tenetur providere abundantiùs, quàm aliis, & tantò magis Actoribus, qui quandoque fuerunt divites, & oriuntur ex nobili Familia de Capovasso *Gloss. in Can. Quicumque 16. quæst. 7. in verbo Et inopiam, Abb. in dicto cap. Nobis n. 6.* ubi assignat alteram differentiam, quod Patrono debeantur Alimenta Jure Actionis, aliis verò pauperibus implorato nobili Judicis officio, & concordant *Joan. de Anania nu. 13. Jo. Andr. num. 17. Zabarell. ubi supra, sub num. 2. vers. Patrono. Surd. de Aliment. tit. 1. quæst. 54. num. 8. Lambertin. lib. 1. part. 1. quæst. 3. art. 8. n. 9. Vers. Sicut in simili, & lib. 3. quæst. 3. art. 2. num. 2. 3. & 6. & art. 3. n. 5. Lagunez de Fruct. par. 1. cap. 32. §. 3. num. 67.* & comprobat Conclu- 26
sio, quòd Alimenta ad puram necessitatem, tunc solùm præstantur, quando decernuntur miserationis causa, uti eleemosina, & non uti Alimenta, secùs ubi competunt Jure Actionis, aut Juris naturalis intuitu, & in recompensationem Beneficii recepti, ut in individuo, *Lagunez de Fruct. dicto §. 3. num. 67. Surd. de Alim. tit. 4. quæst. 18. num. 76. Salgad. in Labir. par. 1. cap. 24. num. 13. & 2.*

Unus idcircò ex Dominis hæc rationum momenta seriò perpendens stetit in sensu pro confirmatione simpliciter Rotalis sententiæ; sed tandem nec alienum se præbuit convenire cum aliis Dominis in aliquo augmento Summæ assignatæ Rectori, non quia sibi blandiebatur modum in sententia præfinitum impositurum esse optatum finem novis jurgiis, atque partium litibus, quibus heu nimis! alimenta dietim præstabunt ad invicem collati Beneficii memoria, ingratique animi vitium. Sed quia, nec Hercules omnia renascentia Hydræ Capita unico ictu amputavit, nec datum est nostræ Jurisprudentiæ omnia contingibilia ex tempore prævidere, & providere. E' contra verò aliorum mentem Dominorum contorserunt tot, tantæque difficultates, dubietatesque à præscripto modo obortæ, nempe assignandi ducatos 300. Rectori, & in capita distribuendi reliquos fructus Patronis cum Jure accrescendi favore Rectoris in casu obitus alicujus ex Alimentariis, quoniam dicta resolutio non videbatur congruere qualitati, & naturæ Judicii, in quo agitur de taxandis Alimentis à Patronis petitis, & ordine inverso fuit taxata congrua Rectoris in ducatis 300. cæterique fructus Beneficii fuerunt assignati Alimentariis, quod tantummodo fieri solet in longè diverso casu, in quo Rector agat pro sua congrua contra Pensionarios.

Nec ulterior deficit amaritudo in scrutando prædictum modum non extinguere, sed novas gignere dissensiones, cùm sub fine cujuslibet anni in casu diminutionis, vel augumenti redituum recentes suscitarentur controversiæ super certa quantitate fructuum, qui deducta congrua assignata Rectori pro Alimentariis superfuissent.

Prout pariter majores advertebant Domini progerminare posse altercationes in casu Juris accrescendi per obitum alicujus ex Alimentariis ob incertam portionem quolibet anno unicuique tangentem: præsertim quia adhuc non fuit in claris positum, quanti verè reddat Beneficium, nam pro parte Rectoris asserebatur illius fructus ascendere ad Ducatos 1300. & pro parte Patronorum augebantur reditus usque ad Ducatos 1900. & insuper sub involucro incertitudinis pariter velabantur reditus bonorum Patrimonialium ipsorum Patronorum, dum ex testium depositionibus constabat eos deductis oneribus ascendere ad ducatos 158. Rector autem omnibus oneribus, & debitis deductis, promptum, & paratum se offerebat illa recipere ad locationem perpetuam, & tradere Cedulam Bancariam pro annuis ducatis 380.

Non sanè minores scopulos Domini transfretarunt ad præscribendum numerum personarum alendarum: Quippe quia tametsi nulla fuisset inter partes discrepantia, omnes ascendere ad numerum viginti quatuor personarum, tamen inter istas numerabantur quatuor Famuli, duæ Fœminæ innuptæ, & infirmæ domi degentes, tres aliæ in educationem retentæ in Monasterio, quatuor Filii Josephi Infantes, & Pupilli, Dominicus, qui condecenter prætendebatur per Dominicum ali in Congregatione Oratorii Neapolis, Isabella Mater, & Francisca Uxor Josephi, quibus non controvertebantur Alimenta, sed credebat idem Dominicus earum Dotes esse conferendas: Tres Filii naturales, quorum unus asserebatur adscriptus Militiæ Principis exteri.

Qui-

27 Quibus non obstantibus, convenerunt nihilominus Domini, posthabitis quatuor famulis, dum quotiescumque assignantur Alimenta Dominis tamquam nobilibus, isti tenentur solvere salarium eorum Famulis, atque statuerunt numerum alendorum ad viginti personas, inter quas comprehenderunt naturales, vel quia si directè non valerent petere Alimenta, saltem faciunt numerum ad ea taxanda ex speciali doctrina *Lambert. de Jurepatr. lib. 3. quæst. 3. art. 6. nu. 14.* vel quia possunt esse Patroni, stante quod agitur de Patronatu reservato pro illis de Familia, agnatione, & domo, inter quos comprehenduntur etiam Naturales *R. P. D. meus Ansaldus in annot. ad decis. 109. num. 72. & 73. Rota in Mediolanen. Archipresbyteratus 7. Januarii 1712. §. Non adversante cum seqq. coram Ans...*

Ex opposito considerato, quod in Civitate Salerni ducati 40. sufficiant pro Patrimonio Sacro Clericorum, & vivente Patre, adeò numerosa Familia congrua recepit Alimenta cum sola annua Pensione ducatorum 24. quam ille sibi reservaverat in Resignatione hujus Beneficii facta ad favorem Dominici; Domini
1 modum explicando ita dixerunt, *Convenimus, quod dentur à Titulari Ducati 550. ex fructibus Beneficii, dummodo ex bonis Patrimonialibus habeant illi de Capovassis Ducat. 380. pro qua quantitate Titularis offerebat Cedulam Bancariam: Et quatenus ad tantam quantitatem non ascendunt, Domini sunt parati augere usque ad eamdem quantitatem ex cæteris fructibus Beneficii; Quo vero ad casum obitus Patronorum Domini ad resecandas ulteriores discussiones dixerunt, quod in casu cujuslibet morientis, accrescant Beneficiato anmi Ducati quadraginta: Et è contra in casu Nativitatis aliorum Patronorum accrescant Patronis alii Ducati similes quadraginta subministrandi per Beneficiatum.*

Et itaque utraque &c.

ARGUMENTUM.

Defuncto uno ex tribus Patronis Egenis, an portio ei assignata pro Alimentis sit æqualiter inter Superstites dividenda?

SUMMARIUM.

1 *Portio Alimentorum Patroni Egeni Defuncti non accrescit aliis Patronis Egenis, si fuerint eis assignata Alimenta sufficientia; secus si non fuerint assignata sufficientia Alimenta, ut numer. 3. intellige, ut num. 7.*

2 *Alimenta non sunt multiplicabilia, & sunt naturaliter taxata, & limitata.*

4 *Juspatronatus quoad ejus substantiam non admittit Jus accrescendi, secus quoad ejus fructus.*

5 *Defuncto uno ex Canonicis portio distributionum illius accrescit aliis.*

6 *Alimenta non multiplicantur, nec dicitur augeri naturalis taxatio, si portio Alimentorum Defuncti accrescat Patronis Superstitibus, non sufficienter aditis per Ecclesiam.*

CASUS V.

Assignatis Alimentis per Ecclesiam Patronalem tribus Patronis Egenis, unus ex eis ab hac vita migravit, quæritur, an hujus portio Alimentorum accrescat aliis Patronis Egenis Superstitibus?

1 In hac quæstione procedendum est cum ea distinctione, quam in Superiori proximo Casu tradidi nu. 13. Aut enim ab Ecclesia Patronali fuerunt assignata unicuique ex dictis Patronis Alimenta integra, seu sufficientia, non solùm ad simplicem vitæ substentationem, verum etiam ad substentationem condecentem juxta eorum statum, & conditionem, & tunc portio Alimentorum Patroni Egeni Defuncti non accrescit aliis duobus Patronis Superstitibus, sed revertitur ad Ecclesiam Patronalem ad *Text. in l. Dominus ff. de Usufructu*, ibi: *Per fideicommissum fructu prædiorum ob Alimenta libertis relicto, partium emolumentum ex persona vita decedentium ad Dominum proprietatis re-*
2 *currit*. Ea ratione, quia Alimenta non sunt multiplicabilia, & quia sunt naturaliter taxata, & limitata, ubi enim quis est sufficienter alitus, non potest iterùm ali; si ergo illi duo Patroni Superstites habent sufficientia Alimenta, non est cur ipsis accrescere debeat portio Defuncti, & sumptuosa, ac superflua Alimenta assignari, contra dispositionem hujus Canonis *Quicumque*, juxta quam modestè, & non sumptuosè, ac superfluè alendus est Patronus, ut optimè in terminis libertorum expendit hanc rationem, *Gloss. in dicta l. Dominus, verb. Recurrit* ibi: *Si ergo Conliberti Alimenta habeant, nihil est, undè quærantur. Bartol. in l. Re conjuncti ff. de Legat. num. 42. Bald. in dicta L. Dominus §. 1. in fine. Abbas consil. 78. in fine.*

Si verò Alimenta non fuerint assignata ab Ecclesia Patronali præfatis Patronis sufficienter, vel ad 3
simplicem, vel ad condecentem eorum vitæ substentationem, ob deficientiam redituum superexcedentium, in hoc casu censeo portionem Patroni Defuncti accrescere aliis duobus superstitibus. *Ratio est*, quia licet Juspatronatus, quoad ejus substantiam non ad- 4
mittat, nec jus accrescendi, nec jus non decrescendi, utpotè individuum, tamen quoad ejus fructus, utpotè dividuum, est capax juris accrescendi. Sic competente Jurepatronatus pluribus Patronis, uno ex eis Defuncto, jus præsentandi, nec jus defendendi Ecclesiam, quæ sunt ejusdem Jurispatronatus fructus, accrescunt Superstitibus. *Bald. cons. 280. num. 1. volum. 3. Card. de Luc. de Benef. disc. 23. num. 9. Bellon. de Jur. accrescen. cap. 6. quæst. 48. num. 5. & seqq. Fastinell. respons. 110. n. 55. Rot. dec. 47. num. 12. post Tambur. de pens.* Ergo etiam Defuncto 5
tertio Patrono, jus, seu portio hujus Alimentorum, quæ est alter fructus Jurispatronatus, accrescet aliis duobus Patronis Superstitibus, non sufficienter alitis per Ecclesiam, ob defectum redituum, & inserviet pro sufficienti, & congrua substentatione illorum, ad instar trium accumbentium in unica mensa, habente cibos insufficientes omnibus, quorum unus si deficiat, illi cibi, qui insufficienter serviebant tribus, sufficienter deservient duobus, & ad instar fructuum, seu distributionum massæ alicujus Ecclesiæ Cathedralis, aut Collegiatæ dividendæ inter tres Canonicos, quorum unus si decedat, hujus portio accrescit aliis, & denique ad instar Jurisdictionis ordinariæ pluribus demandatæ, quorum unus si deficiat, habet locum inter Superstites jus accrescendi, *L. unic. versic. Sanè ff. de offic. cons. L. Imperatorte 21. ff. Si magistratus. Bellon. de Jur. accresc. cap. 6. quæst. 50. num. 1.*

Non obstant rationes superiùs adductæ, nimirum 6
quod Alimenta non sint multiplicabilia; nam assignando portionem Alimentorum Defuncti Patroni Superstitibus, Alimenta non multiplicantur, sed quæ diminuta præstabantur, eo augmento supplentur, & ad integritatem rediguntur. Cessat etiam alia ratio, videlicet, quod Alimenta sint naturaliter taxata, quia per jus accrescendi non augetur naturalis illa taxatio, sed imperfecta Alimentorum taxatio facta per Ecclesium Patronalem ob defectum redituum reducitur ad naturalem, & congruam taxationem juxta doctrinam *Surd. de Aliment. quæst. 5. tit. 9. n. 27.*

Quæ tamen omnia intellige procedere in Jurepa- 7
tronatus Gentilitio, aut etiam in hæreditario, casu, quo ille tertius Patronus Defunctus nullum haberet hæredem, si enim ageretur de Jurepatronatus hæreditario, & ille tertius Patronus instituisset hæredem aliquem extraneum, qui esset in eodem statu inopiæ, ejus portio Alimentorum non accresceret illis Patronis Superstitibus, sed transiret ad hæredem extraneum, inopem, sicuti ad eum transiret jus præsentandi, & jus defendendi Ecclesiam juxta firmata in superiori Casu III.

ARGUMENTUM.

Fundator an possit dotare Ecclesiam de Bonis Emphyteuticis?

SUMMARIUM.

1 *Refertur sententia Pauli de Cittadinis.*

2 *Emphyteusis quæ, & quotuplex sit?*

3 *Ecclesia, seu Beneficium dotari non potest de Bonis Emphyteuticis Laicalibus ex pacto, & providentia, aut mixtis, aut temporalibus, sed limita, ut num. 4.*

5 *Nec de Bonis Emphyteuticis Ecclesiasticis ex pacto, & providentia, aut mixtis, aut temporalibus, amplia, ut num. 6, & 7.*

8 *Ecclesia, seu Beneficium dotari potest de Bonis Emphyteuticis Laicalibus mere hereditariis perpetuis,*

9 *An autem dotari possit de Bonis Emphyteuticis Ecclesiasticis merè hereditariis, & transitoriis; ad quoscumque heredes, vide ibi,*

10 *Bona Emphyteutica transeunt in Monasterium capax possidendi ex persona Professi.*

11 *Ecclesia fundari, & ædificari potest de Bonis Emphyteuticis merè hereditariis,*

12 *Dos Ecclesiæ, quo sensu debeat esse immunis ab omni tributo?*

13 *Ecclesia an possit dotari de Bonis Emphyteuticis merè hereditariis, quando in Investitura adest prohibitio alienandi in manus mortuas?*

C A S U S VI.

QUidam Testator in ejus ultimo, quo decessit elogio, disposuit, ut ab ejus hæredibus dotaretur Beneficium, seu Ecclesia ab eis de novo construenda de quibusdam Bonis Emphyteuticis sufficientibus, deducto Canone solvi solito Domino directo, tam pro substentatione Rectoris, quam pro omnibus aliis necessariis ejusdem Ecclesiæ; quæritur an hæc dotari possit de hujusmodi Bonis?

1 Affirmat *Paulus de Cittadin. de Jurepatr. par. 3. caus. 2. num. 21*, dummodò interveniat consensus Domini, & sine hujus præjudicio ibi: An autem possit dos constitui de Bonis Emphyteuticis, dico, quod sic, dum Domini consensus interveniat, vel sine ejus præjudicio: Sed hæc propositio Pauli absolutè, & simpliciter non mihi videtur veritati consona. Ut autem intelligatur, quo sensu ipsa procedere possit, & quomodò præfata quæstio sit resolvenda, præsupponendum duxi divisionem Emphyteusis.

Plures itaque sunt species Emphyteusis; alia est
2 enim Laicalis, quando scilicet conceditur à Laico, & alia Ecclesiastica, quando conceditur ab Ecclesia; & utraque alia est hæreditaria, & est illa, quam acquirens stipulatus est pro se, & hæredibus quibuscumque, vel pro se, & quibus dederit, vel pro se, & hæredibus, vel cum clausula: ad habendum: Ac de ea facien. & disponen. ad libitum voluntatis; quæ æquipollet clausulæ: Et quibus dederit, & operatur, ut Emphyteusis sit transitoria ad hæredes extraneos juxta *Curt. Jun. cons. 4. n. 1, Gratian. discept. 481. num. 58. Card. de Luca de Emphyt. disc. 49. nu. 5. & disc. 28. n. 6. Rota dec. 268. num. 4. par. 12. & dec. 280. num. 1. & 642. num. 4. & dec. 377. n. 3. par. 14. & dec. 546. num. 5. par. 19. & decis. 293. num. 2. & 14. coram Cavaler.* Alia ex pacto, & providentia, & est illa, quam acquirens stipulatus est pro se, & filiis, vel pro se, & descendentibus, nulla facta mentione hæredum. Et alia *mixta*, & est illa, quam acquirens stipulatus est pro filiis, & hæredibus, seu quæ requirit qualitatem sanguinis, & hæreditatis. Insuper utraque Emphyteusis nimirùm Laicalis, & Ecclesiastica potest esse perpetua, aut temporalis ad certum determinatum tempus. Et ex titulo oneroso, quando ab initio stipulationis soluta fuit certa quantitas, & deinde solvitur Canon, aut ex titulo lucrativo, quando solùm solvitur Canon, *Fulgin. de Jur. Emphyt. tit. de Contract. Emphyt. quæst. 1. Valasc. de Jure Emphyt. quæst. 40. num. 27. Sabell. Summ. diversf. verb. Emphyteusis num. 1.*

3 Præsupposita hujusmodi specierum Emphyteusis notitia, descendendo ad quæstionem, censeo Ecclesiam, seu Beneficium dotari non posse ab Emphyteuta de Bonis Emphyteuticis Laicalibus ex pacto, & providentia, aut mixtis, aut temporalibus, seu ad tempus concessis. Ratio est, quia de ratione dotis Ecclesiæ, aut Beneficii Ecclesiastici est, quod sit perpetua. *Paulus de Cittadin. de Jurepatr. par. 3. caus. 2. nu. 21.* Si Emphyteuta dotaret Ecclesiam de Bonis Emphyteuticis Laicalibus ex pacto, & providentia, aut mixtis, aut ad tempus concessis, dos Ecclesiæ non esset perpetua, sed tamdiu durans, quamdiu permaneret in vita ipsemet Emphyteuta dotans, dum eo mortuo Bona reverterentur ad comprehensos in Investitura, *Fulgin. de Jure Emphyt. de alien. quæst. 1. nu. 267. Corbul. de Emphyt. tit. de Caus. privat. ab alien. lib. 1. limit. 29. num. 4. Rota decis. 55. num. 30. par. 10.* Et consequenter Bona Laicalia Emphyteutica ex pacto, & providentia, aut mixta, aut ad tempus concessa constitui non possunt pro dote Ecclesiæ, & Beneficii Ecclesiastici; etiam de consensu Domini directi, quandò adsunt alii in Investitura comprehensi; quia hujusmodi Emphyteuta non potest alienare Bona Emphyteutica ex pacto, & providentia, aut mixta in præjudicium Vocatorum. Nec Dominus directus potest privare, & spoliare vocatos in Investitura, quando ab istis solvitur Canon, & servantur omnia pacta in limine concessionis Bonorum in Emphyteusim ex pacto, & providentia, aut in mixtam apposita. *Rota decis. 212. num. 2. par. 6. & dec. 55. num. 9. par. 10.*

Nisi idem Emphyteuta habeat facultatem ex ipsa lege investituræ præjudicandi in ea comprehensis, aut 4
nisi sit primus acquirens, & habeat comprehensos in sua potestate; & quidem nisi sit primus acquirens ex causa onerosa. Si enim ex lege investituræ habet facultatem præjudicandi comprehensis, & sit primus acquirens ex causa onerosa, ac comprehensi sint in ejus potestate; potest de dictis Bonis Emphyteuticis dotare Ecclesiam cum consensu Domini directi, & sine hujus præjudicio. Secùs si sit primus acquirens ex causa lucrativa. Ratio diversitatis est, quia in causa onerosa comprehensi dicuntur habere Bona illa à primo acquirente; sed in causa lucrativa illa recipiunt ex liberalitate Domini directi, & ex propria persona tanquàm ad illa vocati sub nomine collectivo filiorum, vel descendentium, & ideò Emphyteuta primus acquirens in primo casu de consensu Domini directi potest dotare Ecclesiam de hujusmodi Bonis Emphyteuticis, secùs in secundo Casu, quia in primo Casu potest, in secundo verò non valet in Investitura comprehensis præjudicare. *Bald. in auth. Si quas ruinas num. 5. versic. Secunda ratio, & num. 6. cap. de Sacros. Eccles. Merescott. var. resolut. lib. 1. cap. 74. num. 3. & seqq. Fulgin. de Jur. Emphyt. quæst. 1. num. 263. in fine. Gratian. discept. 405. num. 1. & seqq. Adden. ad Gregor. dec. 529. n. 23. Rota decis. 55. num. 12. par. 5. & decis. 55. n. 31. part. 10.*

Nec dotari potest Ecclesia, seu Beneficium Eccle-
siasticum ab Emphyteuta de Bonis Emphyteuticis Ecclesiasticis ex pacto, & providentia, aut temporalibus 5
ad tertiam generationem, aut concessis mixtis ex rationibus superiùs adductis. Et quidem nec potest dotari Ecclesia de hujusmodi Bonis, etiamsi Emphyteu- 6
sis Ecclesiastica fuisset concessa pro hæredibus, & successoribus, quia intelligeretur concessa pro solis hæredibus sanguinis, & descendentibus ab ipsis Investitis, juxta *Imol. in l. Quod dicitur ff. de verb. Obligat. Bero cons. 93. num. 1. volum. 1. Card. de Luca de Emphyt. disc. 28. nu. 2. Rota dec. 211. n. 3. & 4. par. 6. & decis. 427. num. 10. par. 9.*

Immò etiamsi Emphyteusis Ecclesiastica esset con- 7
cessa cum clausulis, quibus dederit &c. ad habendum &c. in perpetuum &c. adhuc non posset dotari Ecclesia de dictis Bonis, si in Investitura adesset prohibitio, & pactum illa non alienandi; Licèt enim præfatæ clausulæ ita afficiant substantiam Emphyteusis, ut illam de Emphyteusi ex pacto, & providentia transfundant in hæreditariam ex superiùs deductis §. *Plures.* Tamen quandò adest in Investitura prohibitio, & pactum non alienandi, illæ clausulæ non habent vim transfundendi Emphyteusim ex pacto, & providentia in hæreditariam, sed vigore prohibitionis alienandi coarctantur, & restringuntur inter personas comprehensas, & descendentes, itaut tribuere solùm possint facultatem alienandi inter illas, secus in extraneos *Dec. cons. 171. sub num. 3. Gratian. discept. for. 344. num. 11. Rota decis. 427. num. 11. & seqq. par. 9. tom. 2. & dec. 211. n. 7. & seqq. par. 6. Recent.* ac proinde cum Emphyteuta

Eccle-

Ecclesiasticus ex pacto, & providentia non possit præjudicare comprehensis in Investitura Emphyteusis Ecclesiasticæ, præcipuè quando adsit prohibitio alienandi Bona Emphyteutica, & cùm extinctis omnibus comprehensis Bona Emphyteutica revertantur ad Ecclesiam, sequitur, quod in his Bonis non possit constitui dos Ecclesiæ, quia dos in his Bonis constituta non esset perpetua. *Beron. conf.* 93. *n.* 56. *volum.* 1. *Rota decis.* 427. *num.* 9. *par.* 9. *Recent.*

8 Potest tamen Emphyteuta dotare Ecclesiam, seu Beneficium Ecclesiasticum de consensu Domini directi, & sine hujus præjudicio de Bonis Emphyteuticis Laicalibus hæreditariis perpetuis; Dos enim Ecclesiæ in his Bonis constituta esset perpetua, nec soluto ab Ecclesia sic dotata consueto Canone, adesset ullum præjudicium Patroni directi; Emphyteusis namque perpetua hæreditaria Laicalis, sicuti est ad omnes etiam extraneos transitoria, ita poterit transire ad Ecclesiam titulo dotis. *Rota decis.* 211. *num.* 1. *par.* 6. *& decis.* 268. *num.* 16. *par.* 12. *& decis.* 293. *num.* 4. *coram Cavaler.*

9 An autem dotari possit Ecclesia, seu Beneficium Ecclesiasticum de Bonis Emphyteuticis Ecclesiasticis merè hæreditariis, & transitoriis ad quoscumque hæredes? Videtur respondendum negativè, quia Emphyteusis Ecclesiastica de Jure prohibita est transferri in aliam Ecclesiam, & Loca Pia, seu in manus mortuas, ea ratione, quia cum Ecclesia nòn alienet, & nunquam moriatur, non esset spes nec devolutionis, nec laudemii juxta *Gloss. in cap. Potuit verb. prohibeatur de Locat. ibique Abb. num.* 10. *Rota dec.* 211. *num.* 21. *& seqq. par.* 6. *& decis.* 427. *num.* 27. *par.* 9. *tom.* 2. *& decis.* 520. *num.* 11. *ibique Adden. num.* 14. *& decis.* 529. *num.* 15. *coram Gregor. & decis.* 583. *num.* 22. *&* 25. *coram Merlin.*

Hodie tamen contrarium servatur, ubi agitur de Emphyteusi Ecclesiastica, aut Laicali merè hæreditaria, ista enim transferri potest in Ecclesiam, seu manus mortuas, ut docent *Beron. conf.* 93. *num.* 5. *volum.* 1. *Gratian. disceptat.* 481. *num.* 62. *Fulgin. de Jur. Emphyteut. tit. de alienat. quæst.* 1. *num.* 221. *in fine. Rota dec.* 261. *num.* 7. *par.* 1. *& dec.* 394. *num.* 6. *coram Buratt.* Quia ut optimè respondit *Card. de Luca de Emphyt. disc.* 28. *num.* 6. *& seq.* Cessat in Emphyteusi merè hæreditaria ratio prohibitionis legis, sive attendatur ratio potentiæ, sive amissæ spei devolutionis, & laudemii, respectu enim potentiæ, certum est, illam esse minorem in Ecclesiis, & Locis Piis, qui sunt facilioris exactionis, quàm in aliis privatis; respectu verò amissæ spei devolutionis, hæc non convenit Emphyteusi merè hæreditariæ, & transitoriæ ad quoscumque hæredes, sed solùm Emphyteusi ex pacto, & providentia, aut temporali; respectu verò præjudicii Laudemiorum, hoc compensatur cum solutione quindenniorum, itaut Ecclesia dotata de istis Bonis Emphyteuticis Ecclesiasticis merè hæreditariis tenebitur solvere Ecclesiæ Patronæ directæ quindennia ex auctoritatibus ab eodem Cardinali de Luca ubi suprà deductis.

Quod comprobatur paritate, nam Bona Emphyteu-
10 tica, sive Ecclesiastica, sive Laicalia merè hæreditaria transeunt perpetuò, & irrevocabiliter in Monasterium capax possidendi ex persona Professi juxtà *Corbul. de Emphyt. tit. de Cauf. privat. ob mortem Civil. n.* 20. *Fulgin. de Jure Emphyt. tit. de Success. quæst.* 14. *num.* 12. *Gratian. discept.* 481. *num.* 61. *Rota de-*
11 *cis.* 394. *num.* 5. *ibique Adden. num.* 11. *Adden. ad Gregor. decis.* 520. *num.* 14. Insuper Ecclesia fundari, & ædificari potest de Bonis Emphyteuticis merè hæreditariis, *Rota decis.* 474. *per tot. par.* 9. *tom.* 2. *Recent.* & superiùs notavi Canone I. & II. Caf. III. & IV. Ergo etiam eadem Bona Emphyteutica transire poterunt perpetuo, & irrevocabiliter in Ecclesiam titulo dotis, seu illa dotari poterit de hujusmodi Bonis.

Non obstat, quod dos Ecclesiæ debeat esse immu-
12 nis ab omni tributo ad *Text. in Cap.* 1. *de Censibus, ibique gloss.* & consequenter adesset maximum præjudicium Patroni directi, si dos constitueretur in his Bonis Emphyteuticis, dum Ecclesia sic dotata non teneretur, nec ad laudemia, nec ad quindennia;

Franc. de Fargna, Tom. I.

Quoniam præfatus Textus intelligitur de Tributis, quæ solvuntur Laicis in recognitionem jurisdictionis temporalis, non verò de tributis, seu oneribus certis, & infixis ipsis Bonis, hæc enim transeunt cum suis oneribus, itaut etiam si sint assignata Ecclesiæ in ipsa fundatione, si primo erant tributaria, non per hoc debet ille, cui erunt tributaria, privari jure suo, maximè si sit Ecclesia, aut Locus Pius, dum non implicat Ecclesiam esse censuariam, & tributariam alterius Ecclesiæ onere reali, juxta *Gloss. in dicto Cap.* 1. *de Censibus verb. Ullo servitio, & verb. præter Ecclesiasticum. Rota dicta decis.* 474. *num.* 25. *& seqq. par.* 9. *tom.* 2. *recent.*

Sed si in Investitura Emphyteusis merè hæreditariæ 13
perpetuæ, sive Licalis, sive Ecclesiasticæ esset pactum, seu prohibitio alienandi Bona in Ecclesias, seu manus mortuas, an tunc posset dotari Ecclesia de hujusmodi Bonis Emphyteuticis merè hæreditariis? Respondent aliqui in casu hujus pacti, & prohibitionis posse transferri præfata Bona in Ecclesias, seu manus mortuas, saltem titulo universali, quia pactum illud, seu prohibitio intelligitur de alienatione particulari ipsius Emphyteusis, seu nomine Ecclesiæ, seu manus mortuæ, non autem de successione universali omnium Bonorum. *Corbul. de Emphyt. tit. de Cauf. privat. ob mort. Civ. num.* 11. *in fin. Fulgin. de Jure Emphyt. tit. de success. quæst.* 14. *num.* 12.

Respondent verò alii, & quidem meo judicio meliùs, quod in Casu prædicti pacti, seu prohibitionis non possent Bona Emphyteutica merè hæreditaria, nec titulo particulari, nec universali transferri in manus mortuas, quia prohibitio hominis resistit principio acquisitionis, ut optimè tuentur *Card. de Luca de Emphyt. disc.* 27. *n.* 4. *& disc.* 28. *n.* 9. *& disc.* 48. *num.* 3. *Andreol. contr.* 378. *n.* 7. *Palmanep. dec.* 376. *n.* 37. *Rota dec.* 583. *n.* 21. *coram Merlin. & dec.* 449. *coram Priol. & dec.* 209. *n.* 16. *par.* 10. *& dec.* 26. *n.* 9. *part.* 17. Et consequenter quando aderit pactum, & prohibitio alienandi, non poterit Ecclesia dotari, nec de Bonis Emphyteuticis merè hæreditariis.

ARGUMENTUM.

Tradens pro dote Ecclesiæ Parochialis quædam Bona insufficientia pro sustentatione Rectoris non acquirit Juspatronatus; Sed si alius suppleat defectum dotis, ambo insolidum erunt Patroni.

SUMMARIUM.

1 *Juspatronatus acquiritur ratione dotis, dummodò hæc sit sufficiens pro omnibus necessariis Ecclesiæ, secus si sit insufficiens. Intellige ut n.* 3.
2 *Supplens defectum dotis de consensu dotantis acquirit una cum eo Juspatronatus.*
3 *Ratione dotationis plures possunt esse Patroni.*
4 *Dos Ecclesiæ, ex quibus Bonis constitui debeat.*
5 *Dos debet esse perpetua.*
6 *Dos Ecclesiæ an constitui possit ex Bonis Emphyteuticis, & feudalibus.*
7 *Dos Ecclesiæ, quibus modis constitui possit?*
8 *Episcopus tenetur providere Clerico ordinato absque titulo, sed intellige, ut num.* 12.
9 *Fundator an teneatur dotare Ecclesiam, quam Episcopus contrà dispositionem Juris consecravit indotatam. Et quid si Fundator non sit solvendo? n.* 10.
11 *Fundans Ecclesiam tacitè se obligat ad illam dotandam.*

CASUS VII.

Titius dedit Ecclesiæ Parochiali pro dote quædam Bona, quorum fructus licèt essent sufficientes pro luminaribus, & aliis ornamentis Ecclesiæ, tamen erant insufficientes pro sustentatione Rectoris; Quæritur, An acquisiverit ratione hujus collationis Bonorum Juspatronatus?

Et videtur respondendum affirmativè, quia *Text. in supradicto Cap. Quicumque* concedit Juspatronatus indistinctè omnibus conferentibus Ecclesiæ aliquid de facultatibus propriis. Sed tamen resolutio negativa de Jure est verior; quia licet Textus conce-

dat Juſpatronatus conferentibus Eccleſiæ aliquid de fa-
1 cultatibus propriis; Id tamen, quod confertur, debet eſſe tale, ut ſufficiat pro omnibus neceſſariis Eccleſiæ, ut vult *Gloſſ. in dicto Cap. in verb. aliquid Abb. in Cap. ad audientiam de Eccl. ædific. Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quæſt. 5. art. 12. Rota deciſ. 521. par. 2. recent.* Itaut ſi ſit inſufficiens, potiùs dicitur Benefactor, quàm Dotator *Lotther. de re Benef. quæſt. 31. num. 3. Vivian. de Jurepatr. lib. 2. cap. 4. num. 18.*

Benè verum eſt, quod ſi alius de conſenſu Titii
2 ſuppleat defectum dotis, conferendo Eccleſiæ alia Bona propria, quæ ſimul ſumpta ſint ſufficientia pro omnibus neceſſarijs Eccleſiæ, tunc Titius erit inſolidum Patronus ſimul cum illo alio ratione dotationis; Sicuti ſunt ambo inſolidum Patroni illi, quorum unus dedit Bona pro dote Eccleſiæ ſufficientia ſolùm pro ſubſtentatione Rectoris, alius verò dedit alia Bona pro Luminaribus, & ornamentis ejuſdem Eccleſiæ; Quia *Text. in dicto Cap. Quicumque* concedit Juſpatronatus dotantibus Eccleſiam, non diſtin-
3 guendo ſi ſit unus, vel plures; Ergò ſi ſunt plures, ſive æqualiter, ſive inæqualiter contulerint, omnes erunt Patroni inſolidum ratione dotationis, dummodò ea, quæ contulerint, conjunctim ſumpta ſint ſufficientia pro dote Eccleſiæ. Ita *Abb. in cap. 3. de Eccl. ædifican. Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quæſt. 3. art. 3. Rocch. de Curt. eodem tract. in verb. Et dotavit quæſt. 11.*

Hæc tamen procedunt in Beneficiis Curatis, & reſidentialibus; In Beneficiis enim ſimplicibus, & non reſidentialibus, acquiri poteſt Juſpatronatus, etiam ratione dotationis, quæ ſit inſufficiens pro ſubſtentatione Beneficiati; dum paſſim videmus eſſe plura Beneficia ſimplicia patronalia parvi reditus, & inſufficientia ad Beneficiati ſubſtentationem. *Rocch. de Curt. de Jurepatr. in verb. & dotavit quæſt. 7. Fontanell. eodem tract. lib. 6. quæſt. 21. num. 6.*

4 Dos autem Eccleſiæ conſtitui debet de Bonis partim mobilibus, & partim immobilibus; quia dos Eccleſiæ juxta *Text. in cap. Nemo de Conſecr. diſt. 1.* conſiſtere debet in neceſſariis pro Luminaribus, & ornamentis Eccleſiæ; quæ ſunt mobilia, ſcilicet Cruces, Candelabra, Calices, Patenæ, Veſtes, & Paramenta; & in neceſſariis pro ſubſtentatione Rectoris, quæ debent eſſe immobilia; quia ſi eſſent mobilia, citò conſumerentur, & nihil de eis remaneret pro ſucceſſore, quod eſt contra rationem dotis, quæ de-
5 bet eſſe perpetua juxta *Text. in cap. Per veſtras de Donat. inter Vir. & Uxor.*

De rebus Emphyteuticis, & feudalibus non poteſt
6 conſtitui dos Eccleſiæ ab Emphyteuta, & Feudatario abſque conſenſu Domini Directi, quia Emphyteuta, & Feudatarius non poſſunt transferre in alium rem Emphyteuticam, & Feudalem ſine conſenſu Domini Directi, per *Text. in Can. Potuit de Locat.* De conſenſu autem Domini Directi poteſt conſtitui dos in dictis Bonis, & tunc ſi Dominus Directus retineat Dominium Directum ſupra illa Bona, ſolus Emphyteuta, aut Feudatarius erit Patronus; ſi autem det Dominium Directum Eccleſiæ ratione dotis, tunc tam ipſe, quam Dominus utilis erunt Patroni in ſolidum ratione Dotationis per ſupradictum *Text. in Canon. Quicumque, Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. part. 1. quæſt. 5. art. 2. 4. & 6.*

Quibus autem modis poſſit quis conſtituere dotem
7 Eccleſiæ; Præſupponendum eſt *Text. in ff. de Jur. Dot.* Ponere ſex modos, quibus conſtitui poteſt dos mulieri; nimirùm *Pollicitatione*, quandò ſcilicet promittitur dos nulla præcedente interrogatione; *Stipulatione*, quandò dos conſtituitur per publicum Inſtrumentum; *Traditione*, *Acceptilatione*, nam ſi quis eſt mulieri debitor, poteſt mulier contracto cum eo matrimonio dicere: Id quod mihi debes, accepta ferò nomine Dotis. *Remiſſione debiti*; nulla præcedente acceptilatione, *Delegatione Debitoris*, quandò E. G. Titius eſt debitor mulieris, & hæc contrahens matrimonium cum Cajo delegat ipſi Cajo debitum Titii nomine Dotis.

Hoc præſuppoſito dico, dotem Eccleſiæ conſtitui poſſe Pollicitatione, aut Stipulatione, aut Traditione, & quidem in actu ipſo Fundationis Eccleſiæ juxta *Text. in cap. Nemo de Conſecrat. diſtinct. 1. ibique Archidiacon. in verb. Prædefiniat.*

Non poteſt tamen conſtitui dos Eccleſiæ Acceptilatione, vel remiſſione debiti, quia ad conſtituendam dotem Eccleſiæ requiritur, quod tradat, vel ſe obliget quis ad tradendam dotem juxta *Text. in cap. Nemo de Conſecr. diſtinct. 1.* Qui conſtituit dotem Acceptilatione, vel remiſſione debiti non ſe obligat ad tradendam, nec tradit dotem, immò ſe liberat ad obligatione; ergo non poteſt conſtitui dos Eccleſiæ Acceptilatione, vel remiſſione debiti, *Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quæſt. 5. art. 7.* Delegatione autem Debitoris poteſt conſtitui dos Eccleſiæ E. G. Si aliquis eſt debitor Fundatoris, Fundator poteſt delegare debitum illius pro dote Eccleſiæ, dummodò debitor ſit ſolvendo,

Sed ſupponamus, quòd Debitor non ſit ſolvendo, & Epiſcopus admiſerit hujuſmodi delegationem Debitoris pro dote Eccleſiæ; illamque ſic indotatam conſecraverit; in hoc Caſu quis tenebitur illam dotare;

Et videtur, quod Epiſcopus teneatur dotare Eccleſiam, quam conſecravit indotatam; & in defectum Epiſcopi teneatur ipſe Fundator, itaut actio pro conſtituenda dote priùs debeat eſſe contra Epiſcopum, quàm contra Fundatorem: ita tenet *Gloſſ. in cap. Cum ſicut de Conſecrat. Eccl. vel Altar. in verb. Conſecrand. prope finem*; & moventur argumento à 8
Pari; Epiſcopus tenetur providere Clerico ordinato abſque titulo, & non Pater Clerici juxta *Text. in cap. Cum ſecundum de Præben.* ergo à Pari; Epiſcopus tenebitur dotare Eccleſiam conſecratam abſque aſſignatione dotis, & non ejus Fundator.

Contraria verò ſententia verior, & communior eſt,
ſcilicet, quod Fundator teneatur dotare Eccleſiam, 9
quam Epiſcopus contra diſpoſitionem Juris conſecravit indotatam. Immò etiam hæredes Fundatoris tenentur dotare Eccleſiam conſecratam indotatam, ſed cùm iſta obligatio provenerit ex mera liberalitate, non debet multùm feverè agi contra ipſum Fundatorem, aut ejus hæredem *Abb. in cap. Cum ſicut de Conſecrat. Eccl. vel Altar. num. 4. ibique Gonzal. num. 6.*

In caſu verò, quo Fundator non ſit ſolvendo, tunc 10
teneatur Epiſcopus illam dotare de Bonis ſuæ Eccleſiæ, ſi hoc ſine læſione fieri poſſit, ſin autem de ſuo proprio Patrimonio: ita vult *Gloſſ. in Cap. Nemo de Conſecrat. diſtinct. 1. & tenet Bald. Novell. in tract. de Dot. par. 1. coll. 1. in verſ. Immo ſi ipſe fundans* ubi dicit, quod ſi Fundans erit impotens, conſecrator tenebitur: ergo illo potente conſecrator non tene-
bitur. Ratio eſt, quia Fundans Eccleſiam cenſetur 11
tacitè ſe obligaſſe ad illam dotandam. Quemadmodùm Pater Carnalis obligatur ad dotem competentem filiæ dandam *Abb. in cap. Cum ſicut de Conſecrat. Eccl. num. 2. & 3. ibique Gonzal. num. 1. & 6. Rocch. de Curt. de Jurepatr. in verb. Conſtruxit quæſt. 4. Lambertin. eod. tract. lib. 1. par. 1. quæſt. 5. artic. 18.*

Non obſtat *Gloſſ. in Can. Cum ſicut de Conſecrat. Eccl. vel Altar.* quia iſte Textus potiùs favet noſtræ concluſioni, quàm ei contrarietur, cum diſponat, quod ipſa Regina Ungariæ Fundatrix dotet Eccleſiam, quam Epiſcopus conſecravit indotatam. Argumentum à pari nihil ſtringit, cum *Text. in cap. Cum ſecundum de Præben.* ſolùm dicat, quod Epiſcopus teneatur de ſuo providere Clerico ordinato abſque titulo, nullo præſentante, in caſu autem, quo quis Clericum præſentet, non Epiſcopus, ſed ipſe præſentator tenebitur; ita erit in Caſu noſtro, ſi Epiſcopus conſecret Eccleſiam indotatam, quam ipſe fundavit, ipſe Epiſcopus tenebitur illam dotare, ſed ſi alius fundavit, Fundator, & non Epiſcopus, niſi in defectum illius, tenebitur dotare. *Barb. in cap. Cum ſicut de Conſecr. Eccl. num. 5.*

AR-

ARGUMENTUM.

An minor passit dotare Ecclesiam sine Decreto Judicis. Et an in relictis ad pias Causas sint servandæ solemnitates Juris Civilis.

SUMMARIUM.

1 *Minor non potest alienare propria Bona, sine Decreto Judicis; sed limita ut num. 2.*
2 *Minor potest dotare Ecclesiam sine Decreto Judicis.*
3 *In relictis ad Pias Causas non est servanda solemnitas Juris Civilis.*
4 *Testamentum Cæci, ubi relicta fuit dos Ecclesiæ, non servata forma Leg.* Hac consultissima Cod. qui testament. facer. poss. *an sit Validum?*
5 *Dos relicta Ecclesiæ in testamento condito absque testibus, aliisque solemnitatibus Juris Civilis debetur Ecclesiæ.*
6 *Testamentum ad pias Causas, ut sit validum, satis est, quod sit scriptum, vel subscriptum à Testatore, sed intellige, ut num. 7.*
8 *Testamentum favore piæ Causæ, etiamsi in eo non relinquatur legitima ascendentibus, vel descendentibus; adhuc est validum.*
9 *Testamentum sine solemnitatibus favore piæ Causæ est validum.*
10 *Testamentum si reperiatur cancellatum penes Testatorem, cancellatio præsumitur facta de illius ordine, & voluntate; sed limita, ut n. 12. & 13.*
11 *Primum Testamentum favore piæ Causæ non censetur revocatum per posterius sine speciali derogatione.*
14 *Testamentum licèt in voluntate imperfectum, an substineatur favore piæ Causæ.*
15 *An per epistolam probari possit voluntas Testatoris favore piæ Causæ.*
16 *Testamentum per solam schedulam notificatum est validum, amplia ut num. 17.*
18 *Testamentum peractum sine solemnitatibus, in quo relinquantur aliqua Bona Confraternitati Laicorum, pro augmento dotis an sit validum?*
19 *Sola schedula scripta, vel subscripta per Testatorem, sine testibus sufficit ad validitatem Testamenti favore piæ Causæ.*
20 *Schedula, quod contineat solam præparationem, non autem perfectam voluntatem, ex quibus deducatur, & num. 22.*
21 *Verbum* volo, decerno *junctum verbo infinitivi temporis dispositionem non inducit, sed præparationem.*
23 *Schedula testamentaria carens die, mense, anno, loco, institutione hæredis, an contineat perfectam voluntatem, vel potiùs præparationem, & num. 24. & 25. & 39. Et quid si Testator jubeat vocari Notarium, qui antequam superveniret, ipse decessit num. 26.*
24 *Voluntas Testatoris favore piæ Causæ sufficienter dicitur constare per Testatoris subscriptionem.*
25 *Confessario Testatoris multum defertur in materia Testamentorum.*
27 *Relictis Bonis ab aliquibus in Testamento determinatè, ut ex eis erigeretur, seu dotaretur Seminarium? An unus ex eis supervivens possit Bona, tam aliorum, qui decesserunt, quàm sua in aliud opus pium erogare, & 28. & 33.*
29 *Testamentum quoad profanas Causas semper est revocabile, & quid quoad Causas pias, an Testator possit illud revocare num. 30. & 34. & 36. & 37.*
31 *Conventionibus reciprocis non licet uni ex paciscentibus contradicere.*
32 *Donatio Causa Mortis, an revocari possit, quando vicissim à duobus facta est.*
35 *Voluntas hominis debet esse libera usque ad mortem, tam circa factionem, quàm circa revocationem Testamenti.*
38 *Immissio super Bonis hereditariis denegari non potest heredi.*
40 *Voluntas perfecta Testatoris, an probetur ex depositione Notarii, & duorum testium? etiamsi isti non sint conformes in formalitate verborum, quæ Testator protulit, & num. 41.*
42 *Stipulatio quando censeatur à Testatore volita ad majorem probationem, non autem pro substantia actus?*
43 *Testator si post exaratam schedulam dicat Notario.* Che ha d' aggiugnere, e levare molte cose. *An dispositio contenta in ipsa schedula dicatur perfecta:*
44 *Præsentia partis supplet citationis defectum.*

CASUS VIII.

Titius minor sine decreto Judicis, & licentia Tutoris dedit pro dote Ecclesiæ, quædam corpora suorum Bonorum, quæritur, an Titius minor potuerit dotare Ecclesiam sine decreto Judicis.

In hac quæstione videtur respondendum negativè, 1
quia est *Text. in L. Lex quæ Tutores de admin. Tutor.* apertè prohibens minori alienare propria Bona sine decreto Judicis.

Sed tamen cum dotare Ecclesiam tendat in favorem
illius, Doctores ferè communiter docent posse mino- 2
rem dotare Ecclesiam sine decreto Judicis. Textus enim *in cap. si annum de Judiciis in 6.* declarat, quod in Beneficialibus, & Causis spiritualibus, vel spiritualitati annexis; minor se habet sicuti major, sed major potest disponere de rebus suis sine decreto Judicis; ergo etiam minor in spiritualibus, sed dotare Ecclesiam, quia parit aliquid spirituale, scilicet bene esse Ecclesiæ, & Juspatronatus, quod est spiritualitati annexum, est spirituale; nam quod spirituale parit, spirituale est *Cap. Quanto de Judic.* Ergo minor in dotatione Ecclesiæ non requirit decretum Judicis. Et sicuti minor potest dare eleemosynam sine decreto Judicis, ita & poterit dotare Ecclesiam, *Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quæst. 5. art. 3. Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 17. §. 1. nu. 31.*

Textus autem in supradicta lege, *Lex quæ Tutores* prohibet solum minori alienare Bona sine decreto Judicis in temporalibus, non autem in spiritualibus. Ratio autem est, quia non potest lex humana prohibere, & impedire liberam executionem eorum, quæ tendunt in Cultum Dei, & salutem Animæ. Ratio
etiam ulterior est, quia in relictis ad Pias Causas 3
non est servanda solemnitas Juris Civilis, nec Causa Pia est tractanda secundùm leges, sed secundùm Decretorum Statuta juxta dispositionem *Text. in Capitulo Relatum il primo del Testament.* ibique *Abb. nu. 3. Corn. cons. 307. num. 6. tom. 3. Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 28. §. 2. num. 35. Card. de Luc. de Testament. disc. 13. num. 3. & disc. 16. num. 3.*

Et hic congruum duxi varias annectere facti species, in quibus Piis Testatoribus relinquentibus dotem Ecclesiæ, aut Legata Pia non requiruntur solemnitates Juris Civilis.

Primò. Quidam Cæcus condidit Testamentum fa-
vore Ecclesiæ A, ubi ei relinquebat Bona pro dote, 4
non servata forma *Leg. Hac consultissima Cod. qui Testam. facer. poss.* Quæritur, an hujusmodi Testamentum sit validum, itaut dicta Ecclesia A. vigore illius possit obtinere pro dote præfata Bona? Cardinalis *in cap. Cum esses de Testam.* Negativam sequitur sententiam, eo sub fundamento, quia forma præscripta in dicta lege *Hac consultissima* est specialis, quæ non intelligitur sublata per dispositionem generalem, & quia cæcus testari non potest inter liberos non servata forma dictæ legis. Ergo nec ad Pias Causas testari potest sine prædicta solemnitate, dum major est favor liberorum, quàm Piæ Causæ, dicit enim Augustinus *in Can. 17. quæst. ultima: Quicumque vult exheredato filio heredem facere Ecclesiam, quærat alterum, qui suscipiat, non Augustinum.*

Affirmativam tamen sequitur sententiam *Alex. in dicto cap. Cum esses num. 14.* quam puto veriorem, generaliter dicens dictam legem non habere locum in Testamento Cæci ad Pias Causas, qualescumque personæ instituantur, cùm in eis non attendatur prohibitio Juris Civilis, sed servetur Jus Gentium; & licèt solemnitas dictæ legis servanda sit in Testamento Cæci inter liberos, non tamen sequitur, ut sit servanda in Testamento ad Pias Causas, quia in hoc tractatur de favore Animæ, & Religione Divina, quæ charior est filiis juxta *Barthol. in leg. 1. num. 74. Cod. de Sacros. Eccl.* Et favor Animæ præ-

ponen-

ponendus est favori liberorum, & sic magis favetur
Testamento condito ad Pias Causas, quàm Testamen-
to condito inter liberos, Neç refragatur auctoritas
Augustini supra citata, quia procedit quoad legitimam
filiis debitam; nam si quis vellet privare filios legiti-
ma illos exhæredando, & instituere Ecclesiam, faceret
contra officium Pietatis, & Ecclesia, quæ est Pietatis
mater, tale Testamentum non admitteret, *Pagnan. in
cap. Cum esses de Testament. n. 152. & seqq. Man-
tic. de Conjectur. lib. 6. tit. 3. nu. 21. Card. de Luca
disc. 18. de Testament. num. 4. R. P. D. Petra in
Comment. ad Constit. Apostolic. Constit. 10. Innocen-
tii III. sect. 3. num. 39.*

Secundò. Titius condidit Testamentum sine Testi-
bus, solemni stipulatione, aliisque solemnitatibus Ju-
ris Civilis, & municipalis, immo absque institutione
hæredis, sive illius acceptatione, in quo reliquit omnia
sua Bona Ecclesiæ A, ut ex illis ibi erigerentur, seu
dotarentur tot Beneficia. Quæritur, an Ecclesia A. vi-
gore dicti Testamenti possit obtinere præfata Bona?

Respondetur affirmativè; Licèt enim de Jure Civili
5 ad validitatem Testamenti requirantur quinque, vel
septem Testes, tamen de Jure Canonico ad validita-
tem Testamenti ad Pias Causas sufficiunt duo Testes
sive sint rogati, sive non, sive masculi, sive fœminæ
juxta *Text. in dicto cap. Relatum de Testam.* ibique
*Abb. nu. 1. & 3. Anan. nu. 1. Butr. num. 1. Pagnan.
6 num. 7.* Immo Testamentum ad Pias Causas, ut sit
validum, satis est, quod sit scriptum, vel subscriptum
à Testatore, absque Testibus, aliisque solemnitatibus
Juris Civilis, & municipalis, ut docet *Ventrigl. in
prax. par. 2. annot. 28. §. 2. nu. 30. Card. de Luca
disc. 16. de Testam. num. 4. Rota dec. 108. num. 13.
par. 7. recent. & dec. 166. nu. 1. par. 8. & dec. 289.
num. 1. par. 10. & dec. 449. num. 1. & 5. par. 19.
tom. 2. recent. & dec. 64. num. 12. par. 2. diversor.*
7 Dummodò tamen scriptura, aut subscriptio Testamenti
recognoscatur esse manus Testatoris, & ut recogno-
scatur, sufficit Testes habere notam manum, etiamsi
non intervenerint *Rota decis. 553. nu. 2. & seq. co-
ram Caval.*

Ratio autem est, quia duo Testes sicuti aliæ sole-
mnitates Juris Civilis non requiruntur pro substantia
Testamenti, sed ad probationem illius, itaut qualiter-
cumque appareat ultima voluntas ad Pias Causas, &
sit legitimè probata, non est curandum, an interve-
nerint Testes, aut aliæ solemnitates nec ne. *Corn.
cons. 307. nu. 7. tom. 3. Pagnan. in dicto cap. Relat.
de Testam. num. 8. & seqq. Rota decis. 734. num. 7.
& 13. par. 1. recent.*

Unde cum in Casu præsenti voluntas Titii favore
Ecclesiæ A. sit legitimè probata per ejus subscriptio-
nem Testamenti à Testibus recognitam, sequitur,
quod eadem Ecclesia vigore dicti Testamenti obtinere
debeat præfata Bona, ut in Casu consimili scribens
D. meus Patruus in una *Compsana Immissionis* pro
Ven. Cappella S. Mariæ de Gaggia obtinuit resolvi à
Sacra Rota 24. *Januarii 1707. coram R. P. D. Scotto;*
cujus decisio ponitur in fine hujus Casus. Sed si in
Testamento favore Piæ Causæ non relinquatur legiti-
ma ascendentibus, vel descendentibus, quæritur, an
propter hoc dictum Testamentum dicatur nullum; &
8 respondetur negativè, quia detracta dicta legitima
subsistere debent cætera in illo disposita *Rota dec. 96.
num. 22. par. 8. recent.*

Tertiò. Titius fecit Testamentum manu sua scri-
ptum, & subscriptum, sine tamen Notario, & Testi-
bus, in quo reliquit sua Bona Ecclesiæ A, ut in illa
dotarentur, & erigerentur tot Beneficia cum reserva-
tione Jurispatronatus favore Consanguineorum; postea
fecit aliud Testamentum solemne favore Ecclesiæ B.
Defuncto Titio fuit repertum in quadam ejus Capsa
hoc secundum Testamentum laceratum, cassum, &
cancellatum, orta fuit controversia super successione di-
cti Titii, prætendentibus hæredibus ab intestato, neque
primum, neque secundum Testamentum valere; non
primum, quia conditum fuit sine solemnitatibus, tum
etiam quia in omnem eventum esset revocatum per se-
cundum; non etiam valere secundum, quia de eo non
constat, nisi per scripturam laceratam, quæ nihil probat.

His non obstantibus dicendum est primum Testamen-
tum fuisse validum, itaut vigore illius concedenda sit
Ecclesiæ A, immissio in præfata Bona non obstante
defectu solemnitatum, cùm fuerit conditum ad piam
causam; licèt enim plures tenuerint, quòd talia Te- 9
stamenta sine solemnitatibus non sint valida, ut dixit
Soccin. Jun. cons. 169. num. 74. tom. 2. nihilominùs
contraria sententia semper visa fuit æquior, verior,
& communior. *Rota dec. 74. nu. 12. par. 2. divers.*
Æquior quia favorabilis Piæ Causæ *Jason. cons. 61.
num. 6. & 7. lib. 3.* Verior quia mos sic testandi va-
let inter liberos *Auth. quod sine Cod. de Testam. Alex.
cons. 4. n. 10. lib. 7. Barbat. cons. 58. n. 16. lib. 4.*
Ergo idem esse debet, quoad Piam Causam, cùm ista
duo æquiparentur *Corn. cons. 307. in fine volum. 3.*
Item simile privilegium concessum est humanæ militiæ
L. Lucius Titius ff. de milit. Testament. ergo idem
concedi debet ad favorem militiæ cælestis, cùm sit fa-
vorabilior, *Avin. cons. 72. num. 18. lib. 3. Corn.
cons. 307. nu. 7. volum. 3.* in institutione Piæ Causæ
cessant fraudes, propter quas sunt ordinatæ hujusmodi
solemnitates. Item neque potuerant sæculares Impera-
tores, neque si potuissent præsumuntur voluisse sub
generali dispositione Testamentorum includere Pias
Causas, *Text. in cap. In generali de regul. Jur. in 6.*
& proinde sufficere debet quoquomodo secundùm ordi-
narias Juris regulas probaretur voluntas Testatoris erga
Piam Causam, & propterea cùm de Jure communi
scriptura confecta manu Testatoris probet ipsius vo-
luntatem, quoad alia negotia, debet illam probare,
quoad Piam Causam, cum solemnitates Juris requisi-
tæ in ultimis voluntatibus non loquantur de Pia Cau-
sa, unde in hoc Pia Causa remanet sub communibus
regulis; juxta communiorem sententiam, quam tenue-
runt *Alex. cons. 105. num. 9. in fine lib. 7. Dec.
cons. 426. nu. 8. Cefal. cons. 99. nu. 2. & 3. lib. 1.
Menoch. cons. 224. num. 66. tom. 3.*

Non obstat, quòd primum Testamentum sit revo-
catum per secundum; quia eò ipso, quòd secundum 10
Testamentum reperitur cassum, & cancellatum penes
ipsum Testatorem, cancellatio præsumitur facta de il-
lius ordine, & voluntate *Alex. consil. 104. num. 6.
lib. 7. & cons. 44. num. 16. lib. 6.* Et sic reviviscit
primum ex *l. penul. §. Planè de Bonor. possess. Rota
dec. 321. par. 4. tom. 1. recent.* Tum quia primum Te- 11
stamentum uti conditum ad Pias Causas non cense-
tur revocatum per posterius sine speciali derogatione.
Rot. dec. 458. num. 32. coram Rich.

Et licet quando in Testamentis est instituta Causa
Pia, tunc Cancellatio non præsumatur facta de vo- 12
luntate ipsius Testatoris juxta *Mantic. de Conject.
ultim. volunt. tit. 1. lib. 12. num. 32.* Hoc tamen li-
mitatur, quando agitur in concursu alterius Piæ Cau- 13
sæ, tunc enim intrat conclusio, quod Privilegiatus
non utitur Privilegio contra æqualiter Privilegiatum;
& quòd præsumptio, quæ est pro una Pia Causa, fa-
cit cessare præsumptionem, quæ est pro alia Causa Pia
Rot. decis. 22. nu. 4. & seqq. par. 4. tom. 2. recent.

Quartò. Quidam Testator dixit Amico, quod vo-
lebat relinquere aliqua Bona Ecclesiæ A, ut ex eis
dotarentur tot Beneficia, & die sequenti dicto Amico
Interroganti, an in eadem voluntate persisteret, affir-
mativè respondit, cùm autem esset vocandus Nota-
rius pro solemnizando actu, id sequi non potuit ob
morbi impedimentum; quæritur, an vigore hujus Dicti
Ecclesia A. obtinere possit præfata Bona?

Et videtur respondendum affirmativè, quia Testa-
mentum quamvis in voluntate imperfectum substine- 14
tur favore Causæ Piæ juxta *Barthol. in L. in Testam.
ff. de Fideicom. libert.* quem sequuntur *Abb. in cap. 1.
num. 2. de Success. ab intest.* & alii, quos refert *Card.
de Luc. de Testam. disc. 13. num. 5.*

Contraria tamen opinio omnino verior est, quo-
niam per istum actum, & dictum prolatum Amico
non probatur, nisi nuda velleitas relinquendi præfata
Bona Ecclesiæ A, & futuræ dispositionis præparatio.
Unde Ecclesia, quæ justitiæ, & veritatis est cultrix
absque Domini certa voluntate aliena Bona obtinere
non debet. *Oldrad. cons. 119. Dec. cons. 159. & 488.
Card. de Luca de Testam. disc. 13. num. 5. & 14.*

Nec obstat, quod hic agatur de Causa Pia, quia
favor Piæ Causæ supplet quidem omnes defectus sole-
mnita-

mnitatum, quas in ultimis voluntatibus induxit Jus positivum, non autem defectum, vel imperfectionem voluntatis. *Card. de Luca de Testamento dicto disc.* 13. *num.* 5. *& disc.* 14. *num.* 8. *Rota decis.* 376. *n.* 3. *part.* 4. *& decis.* 16. *num.* 6. *&* 7. *par.* 13. *recent. & decis.* 210. *num.* 6. *coram Priol.*

Quintò, Defuncto Testatore reperta fuit Epistola
15 quædam ejus manu scripta, in qua idem Testator admonebat Rectorem Ecclesiæ A. se reliquisse in ejus Testamento quædam Bona pro dote Altaris Majoris ejusdem Ecclesiæ cum reservatione Jurispatronatus favore consanguineorum, quod Testamentum non reperitur. Quæritur, an vigore dict. Epistolæ Ecclesia A. succedere, & obtinere possit præfata Bona.

Respondetur affirmativè, quia sola enunciatio dictæ Epistolæ, qua in ipsa enunciatur, quòd Testator reliquit prædicta Bona Ecclesiæ A. sufficiens est ad probandam voluntatem Testatoris favore Piæ Causæ, ut tradit *Castrens. cons.* 137. *num.* 2. *lib.* 2. *Rota in decis.* 96. *num.* 1. *& decis.* 166. *num.* 43. *part.* 4. *recent.* dum favore Causæ Piæ admittuntur etiam Jura, & scripturæ informes.

16 Sextò, Titius in quadam schedula manu propria scripta sine Testibus, & solemnitatibus hæredem instituit Cajum, cui substituit Causa Pia, scilicet, quòd de omnibus suis Bonis erigeretur Commenda cum reservatione Jurispatronatus favore consanguineorum; imposito onere Commendatario celebrare faciendi quolibet die Missam pro ejus Anima: Quæritur, an hujusmodi Testamentum per solam schedulam notificatum sit validum.

Respondetur affirmativè, quia dispositio ad Pias Causas nullas exposcit Juris solemnitates, sed contentatur quomodocumque de voluntate disponentis appareat, ut ex supra firmatis.

Non obstat, quod Pia Causa non fuerit instituta;
17 sed substituta, quia sufficit, quod evenerit Casus substitutionis, atque aperta fuerit successio ad ejus favorem, nec est inconveniens, ut Testamentum in institutione nullum, à substitutione vires habere incipiat *Leg. Et si perceperit* §. *final. ff. de Liber. & Post. Marib. de Success. Legal. part.* 4. *quæst.* 8. *art.* 2. *n.* 5. *Rota decis.* 551. *n.* 18. *coram Cerr. & in Bononien. Immissionis* 11. *Januarii* 1691. §. *In nihilo, &* 9. *Maji* 1692. *coram Herrule.* Secus autem esset, si Pia Causa esset substituta, in longissimum tempus remotum, nec Casus evenerit, tunc enim Privilegium non intrat *Roman. cons.* 206. *in fine, Adden. ad Buratt. decis.* 471. *num.* 17. *Rota in Camerinen. Immissionis* 21. *Martii* 1703. §. *final. coram Pio.*

Nec urget, quòd cùm fuerit reservatum Juspatronatus tam activè, quàm passivè favore descendentium, sequitur causam finalem dispositionis fuisse interesse Consanguineorum, quia cùm Titius voluerit erigi dictam Commendam cum expresso onere celebrandi Sacrum, assequimur, Causam finalem dispositionis fuisse Pietatem erga Deum, & motivum suffragandi Animæ suæ, & omnium suorum Defunctorum, quod apertissimè ostendit dispositionem esse Piam *cap. Requisisti de Testament. Ancaran. in cap. Offic. n.* 16. *eodem tit. Rota in dec.* 150. *n.* 27. *par.* 12. *Recent.*

18 Septimò. Si quis in Testamento, aut schedula peracta sine Testibus, & solemnitatibus relinqueret aliqua ejus Bona Confraternitati Laicorum pro augmento dotis, quæritur, an dictum Testamentum esset validum, itaut vigore illius Confraternitas succedere possit, & obtinere prædicta Bona.

In hoc distinguendum est, aut Confraternitas Laicorum est simplex, itaut non habeat reditus destinatos ad usus Pios, nec illud augmentum dotis datur propter usus Pios, in hoc Casu dictum Testamentum sine solemnitatibus peractum est nullum, quia dicta Confraternitas dici non potest Causa Pia. *Marcha cons.* 62. *n.* 6. *lib.* 1. *Rota dec.* 564. *n.* 6. *par.* 1. *diverf.* Aut habet reditus destinatos ad usus Pios, & dictum augmentum dotis relictum est propter usus Pios, & in hoc Casu præfatum Testamentum est validum, quia de dicta Confraternitate judicatur sicut de Pia Causa *Castrens. cons.* 167. *n.* 2. *lib.* 2. *Mantic. de Conject. ultim. volunt. lib.* 4. *tit.* 5. *art.* 6. *n.* 5. *Rota dec.* 22. *num.* 8. *& seqq. par.* 4. *tom.* 2. *recent.*

Octavò. Defuncto Titio absque solemni Testamento fuit reperta inter ejus scripturas schedula ab ipso scripta, & subscripta sine Testibus, in qua relinquebat Ecclesiæ A. ejus Bona, ut ex illis dotarentur tot Beneficia. Quæritur, an prædicta Ecclesia A. vigore hujusmodi schedulæ obtinere possit præfata Bona.

Respondendum censeo affirmativè, quia sola schedula scripta, vel subscripta per Testatorem sine Testibus sufficit ad Testamentum validum, & perfectum favore Ecclesiæ, vel Piæ Causæ, dummodò sit scriptura recognita, perfecta, & determinata, & non potiùs præparatio, seu minuta; præparatio enim ad testandum, quæ non fuit reducta ad Actum remanet inutilis, etiam quoad relicta ad Pias Causas, *Abb. cons.* 32. *n.* 2. *par.* 2. *Card. de Luca de Testament. disc.* 14. *per tot. Buratt. dec.* 475. *Cavaler. dec.* 453. *& dec.* 74. *par.* 2. *diversor. & in recent. decis.* 289. *part.* 10. *& decis.* 150. *num.* 9. *& seqq. par.* 12. *& dec.* 250. *num.* 1. *coram Priol.* 19

Quod autem schedula contineat solam præparationem, non autem perfectam voluntatem deducitur. Primò si in schedula, aut notula dicatur *Volo, Decerno*, relinquere pro dote Ecclesiæ, tunc enim schedula non dicitur continere perfectam voluntatem Testatoris, sed præparationem, & vellcitatem relinquendi; verbum enim *Volo, Decerno*, junctum verbo infinitivi temporis designat dispositionem actus in futurum faciendi *Gloss. in L. Servi electionem, verb. Possumus ff. de leg. prima, Carol. Anton. de Luca ad Gratian. discept.* 550. *n.* 2. *Rota dec.* 16. *n.* 18. *par.* 13. *recent.* & dicitur voluntas in fieri, quæ non in facto deducta non potest appellari Testamentum, nec substineri etiam favore Piæ Causæ *Rota dec.* 92. *n.* 7. *par.* 13. *recent.* 20 21

Secundò. Deducitur, quando schedula non fuit subscripta à Testatore, *Rota dec.* 210. *num.* 2. *coram Priol.*

An autem hujusmodi præparatio deducatur, si schedula Testamentaria careat die, mense, anno, loco, institutione hæredis? *Card. de Luca de Testament. disc.* 11. *num.* 14. *& disc.* 15. *num.* 4. censet schedulam testamentariam carentem anno, die, mense &c. esse imperfectam; & ex hoc argui præparationem, immo etiam si per confessarium post mortem Testatoris, apud Notarium esset exhibita cum assertione, quòd sibi à Defuncto tradita sit custodienda, ut executioni tamquam Testamentum demandaretur, quam sententiam sequi videtur *Rota dec.* 16. *n.* 2. *par.* 13. *recent.* 22 23

Contrarium tamen verius de Jure censeo, quoniam omissio diei, mensis, anni, stipulationis, & publicationis Testamenti non vitiat, nec arguit præparationem, seu imperfectionem voluntatis, cùm in hujusmodi Testamento ad favorem Piæ Causæ sufficiat, ut de ea constet per Testatoris subscriptionem, *Rota dec.* 553. *num.* 3. *dec.* 108. *nu.* 13. *par.* 7. *recent. & in Compsana Immissionis* 24. *Januarii* 1707. *coram R. P. D. Scotto, de qua coram Buratt. & in dicta dec. num.* 38. Eòque magis quando adest attestatio Confessarii asserentis eam esse perfectam voluntatem Testatoris, ut in Casu, *Card. de Luca ubi suprà.* Confessario enim Testatoris multum defertur in materia Piorum Legatorum, itaut adhibenda sit fides Confessoris dicto, præsertim si dictum Confessarii sit adminiculis suffultum *Ventrigl. in prax. par.* 2. *annot.* 28. §. 2. *n.* 34. *Rota dec.* 22. *num.* 12. *coram Ansald. & dec.* 525. *num.* 8. *par.* 14. *recent.* 24 25

Nec adversatur *Rota dicta dec.* 16. quia hujusmodi decisio dicit schedulam Testamenti carentem die, mense, anno &c. esse imperfectam respectu scripturæ, non verò respectu voluntatis ibi: *Quæ sunt ex requisitis necessariis ad fidem scripturæ illorumque omissio indicat illius imperfectionem:* Ut notat etiam *Carolus Antoninus de Luca ad Gratian. discept.* 550. *num.* 3.

Si autem Testator verbis aptis ad testandum voluntatem suam declarans in instituendo in schedula hæredem Ecclesiam A. de omnibus suis Bonis, ut de illis dotarentur, seu erigerentur in ipsa tot Beneficia, jubeat vocari Notarium, qui antequàm superveniret, ipse decessit, an dicta schedula sit perfecta. Dico esse perfectam, & continere perfectam voluntatem Testatoris, dum Notarius censetur adhibitus ad majorem cautelam, & non pro substantia actus juxta *Onded. cons.* 77. 26

conf. 77. lib. 1. & alios, quos refert *Carolus Antonius de Luca ad Grat. discept. 550. n. 9. §. Testator.*

Nonò. Titius, Cajus, & Sempronius Fratres consilium inierunt inter se construendi, & dotandi Seminarium pro educandis Adolescentulis cum reserva-
27 tione Juris illos nominandi favore descendentium, & propinquorum, ac proinde Titius fiduciarius hæres nuncupatus fuit à Cajo, & Sempronio exequendæ erectionis dicti Seminarii causa. Sublatis verò ab humanis utrisque Fratribus, jam dictus Titius ultimum suæ voluntatis elogium, quo Seminarium erigendum suum scripserat ex asse hæredem, irritum fecit, omniaque exinde sua Bona, ejusque fratrum, dono dedit Presbyteris Congregationis Missionis; quæritur proinde, An Titius in Instrumento Donationis potuerit donare PP. Missionis Bona provenientia ab hæreditatibus Caji, & Sempronii ejus Fratrum præmortuorum.

Respondendum censeo negativè, quoniam cum Cajus, & Sempronius reliquerint eorum Bona Titio non liberè, seu ad liberam ejus dispositionem, sed determinatè, ut ex eis erigeretur, seu dotaretur Seminarium, non poterat idem Titius ea in aliud opus erogare, & concedere PP. Missionis, dum inconveniens est Defunctorum voluntates ad unguem non servari, nec adimpleri, *L. in Conditionibus 19. ff. de condit.* & demonstrat *Rub. de Testam. cap. 86. nu. 55. Mantic. de Conject. lib. 3. titul. 3. n. 9. Rota dec. 627. num. 10. part. 2. Recent.* Et ita resolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Amerina Erectionis Seminarii 12. Novembris 1712.*

Quæri hic potest an idem Titius in Instrumento Donationis potuerit donare PP. Missionis Bona propria.

28 Studens in hac quæstione apud R. P. D. Petram S. Congregationis Concilii Secretarium *in una Amerina Seminarii* ventilata in eadem Sacra Congregatione, negativè respondendum sentiebam ex duplici
29 fundamento. Primò licèt enim, quoad profanas Causas Testamentum pro toto vitæ Testatoris tempore semper maneat in statu revocabilitatis, tam explicitè per expressam abolitionem, quam implicitè, & virtualiter per dispositionem posteriorem *Text. in cap. ultima Voluntas 13. quæst. 2. Jovius de Solemnit. in Contract. Minor. Gloss. 11. §. 7. nu. 34. Marth. de Success. Legal. par. 1. quæst. 27. art. 3. num. 56. & part. 5. quæst. 4. art. 2. n. 1.* Itaut nec etiam per Juramentum reddi possit irrevocabile, & ex Juris providentia irrita fiat jurata promissio non revocandi Testamentum, *Gloss. in cap. ultima Voluntas 13. quæst. 2. Alex. conf. 18. lib. 2. Marth. de Success. Legal. par. 4. quæst. 4. art. 1. num. 17. & art. 5. num. 5.*

30 Tamen quoad Causas Pias, seu quoad relicta pro dote favore Causæ Piæ non potest Testator revocare Testamentum, idèoque Titius cùm reliquerit in Testamento propria Bona pro dote Seminarii non poterat illud revocare, & dicta ejus Bona donare præfatis PP. Missionariis, ut expressè docet *Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quæst. 5. art. 8. nu. 45.* ibi: *Et Liga hoc dictum digito, quia serviet tibi ad plura, cum isti Testatores de facili vivendo revocant eorum primam voluntatem, quia circa prædicta non possunt*, quem sequitur *Ventrigl. in prax. par. 2. annot. 17. §. 1. num. 32. Faber in Cod. lib. 4. tit. 24. defin. 36. n. 8.* ibi: *Nec voluntatis secundæ ratio habenda videbatur, quæ anteriorem factam in Piam Causam revocare nullo modo poterat tametsi per speciem ultimæ voluntatis.*

Secundò, quia mutua inter Fratres præcessit conventio communiter, & æqualiter conferendi omnia singulorum Bona in erectionem Seminarii, & Cajus, & Sempronius Fratres Bona propria in eam Causam reliquerunt intuitu similis dispositionis ab eodem Titio faciendæ etiam de Bonis propriis, qui certè si id suspicari potuissent, aliter disposuissent, neque fidem Fratri Testamentum revocaturo præbuissent. *Peregrin. conf. 69. lib. 1. Tiraquell. de Primog. quæst. 8. n. 7. Castill. controv. Jur. lib. 2. cap. 18. num. 23. vers.*
31 *Secundò quia*, nec reciprocis hisce conventionibus uni ex paciscentibus contradicere fas est *L. Si Pat. Puella*
32 *Cod. de in offic. Testam.* Et quamvis donatio Causa Mortis revocationi suaptè natura obnoxia sit, revocari non potest, quando vicissim à duobus facta est, nam deceptioni locus esse non debet, atque alterius interest, ne ea dispositio mutetur. *Castrens. conf. 164. column. 6. lib. 2. Dec. conf. 468. column. 3. Bald. in L. Pro hæreditariis ad fin. Cod. de hæred. act.* ibi: *Revocare potest &c. quando istud judicium est illius solius, secus si cum eo concurrat alius disponens, cujus interest non revocari.*

Sed re materiùs perpensa sententiam mutavi, & posse Titium in Instrumento Donationis propria Bona 33
PP. Missionis donare dicebam, quoniam facto meliùs inspecto agnovi nullam probationem dari mutuæ, & correspectivæ conventionis inter omnes tres Fratres, cujus vigore adempta Titio remanserit facultas aliter de Bonis propriis disponendi, & etiam si de illa constaret, adhuc tamen Titius potuit mutare, & revocare dispositionem de propriis Bonis in Testamento factam, nam in hypothesi etiam mutui Testamenti in eadem scriptura facti à duobus, potest tamen alter etiam sine alterius consensu, immo etiam altero invito Testamentum proprium revocare, ut concordantibus relatis firmat *Torr. de pact. futur. Success. lib. 1. cap. 12. num. 2. & cap. 13. num. 25. Marth. de Success. Legal. part. 4. quæst. 25. art. 2. num. 8. Gratian. discept. for. cap. 908. num. 9. Peregrin. decis. Patavin. 50. n. 7. Rota decis. 298. n. 2. & seqq. coram Dunoz. Sen.* Ea nimirum ratione, 34
quia voluntas hominis in Testamento explicata semper subest revocabilitati usque ad ultimum vitæ spiritum, nec quocumque pacto induci potest oppositum, ut ex supradicto *Text. in cap. ultima Voluntas 13. quæst. 2.* ibique *Gloss.* & alii supracitati *in §. Studens.*

Atque hinc solet à Doctoribus adnotari differentia, utrum inter duos fiat promissio mutua de succedendo ex Causa Donationis inter vivos, An verò fiat simplex promissio per pactum de successione reciproca? Primo enim casu ajunt valere promissionem, quia non est pactum futuræ successionis, sed obligatio descendens ex contractu de præsenti inter vivos celebrato, licèt effectum post mortem sortituro, ideòque valet, ac tenet irrevocabiliter. Secundo autem casu promissionem non valere firmant, nec assumere irrevocabilitatem; quia libera usque ad mor- 35
tem voluntas hominis esse debet, & circa factionem, & circa revocationem Testamenti, ut bene explicat *Gayll. lib. 2. observ. 126. Facchin. contr. Jur. lib. 5. cap. 86. circa med.* Quare cùm non intercesserit inter supradictos Fratres promissio de mutua dispositione ad favorem Seminarii obligatoria de præsenti per viam contractus Donationis inter vivos, sed solùm mutua fuerit inter ipsos intelligentia de ordinanda per Testamentum successione ad favorem dicti Seminarii, consequens est, quòd ea intentio, sive consensus ille, utpote obsecundans naturam ultimæ voluntatis, semper potuerit revocari ab uno independenter à consensu alterius, quodque ex prædicto consensu nullum Jus fuerit acquisitum paciscentibus, ut egregiè explicat *Marth. de Success. Legal. par. 4. quæst. 25. art. 3. num. 6. & seqq. Gratian. discept. Forens. cap. 909. num. 10. & sequent. Rota dec. 298. num. 3. & seq. coram Dunoz. Sen.* Et ita resolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Amerina Seminarii 17. Junii 1713.*

Examinando autem Doctrinam *Lambertini ubi su-* 36
pra num. 30. Nempè an Testator possit revocare Testamentum, quoad Causas Pias, seu quoad relicta pro dote favore Causæ Piæ? Magnam inveni in hoc Doctorum dissensionem.

Aliqui enim, scilicet idem *Lambertin. dicto lib. 1. par. 1. quæst. 5. art. 8. num. 45. Faber in Cod. dicto lib. 4. tit. 23. defin. 36. n. 8. superius relat. n. 30. Ventrigl. in prax. dicta par. 2. Annot. 17. §. 1. n. 32. Gemens. practicab. Eccles. quæst. 336. per tot.* negativam sequuntur sententiam.

Alii nempe *Castrens. conf. 327. num. 1. lib. 1. Alexand. conf. 131. num. 3. lib. 7. Mantic. de Conjectur. lib. 6. tit. 3. num. 50. & sequent. Gratian. discept. 605. n. 12. Card. de Luca de Legat. disc. 54. num. 3.* affirmativam tenent opinionem.

Alii verò distinguunt, aut non est sequuta traditio rei legatæ, & relictæ favore Causæ Piæ, & tunc affir-

affirmant Legatum esse revocabile, & testatorem posse illud revocare; si verò secuta est traditio, & Legatum executum est in Vita Testatoris, aliqui dicunt esse irrevocabile, quia transit in donationem inter vivos irrevocabilem, ita *Bartol. in leg. Legatum ff. de Legat. 2. Paris. cons. 61. num. 37. tom. 2. Gratian. discept. 910. num. 6.*

Alii verò sentiunt esse revocabile, quia Legatum sequuta traditione assumit sibi naturam donationis Causa mortis, quæ est revocabilis, & ambulatoria *leg. Qui Mortis Causa ff. de Donat. Caus. Mort. Bald. in leg. 1. num. 8. versic. Unum scias, Cod. Si quis om. Caus. Test. Card. de Donat. disc. 16. nu. 9.*

Surdus cons. 14. num. 5. asserit, quòd quando traditio rei Legatæ sit facta sub commemoratione Legati, tam facti in Testamento, vel Codicillis, tunc non transeat in donationem inter vivos, quando verò sit facta nulla habita Legati relatione, tunc Legatum alteratur, & transfertur in donationem inter vivos, & non potest revocari.

Ego autem conciliando utramque Doctorum sen-
37 tentiam distinguo, aut Ecclesia est constructa, vel necessariò construenda à Testatore, & tunc Legatum pro dote Ecclesiæ constructæ, aut construendæ, non potest per Testatorem revocari, quia in hoc casu non debetur Ecclesiæ dos ex Testamento, sed ex *Canone Nemo de Consecr. distinct. 1.* itaut vigore hujus Canonis testator cogi possit ad dotandam Ecclesiam constructam, vel ab ipso necessariò construendam, juxta *Lambert. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quæst. 5. art. 18. num. 3. Fagnan. in cap. Quoniam de Jurepatr. nu. 34. & alios communiter*; sicuti Legatum relictum pro dote filiæ nuptæ, aut nubendæ simpliciter, & absolutè revocari non potest à Patre Testatore, quia illi dos non debetur ex Testamento, sed ex *l. final. Cod. de Dot. promiss.* & in hoc sensu procedit sententia Lambertini, & aliorum, qui eum sequuntur: Aut Ecclesia non est constructa, nec necessariò construenda à Testatore, sed solùm iste disponat in Testamento construere Ecclesiam, & relinquat pro ejus dote aliqua Bona, & tunc Legatum pro dote est per ipsum revocabile, sicuti per ipsum revocabilis est eadem constructio Ecclesiæ; & in hoc sensu vera est sententia aliorum asserentium, quòd Testamentum, quoad Legatum pro dote favore Causæ Piæ possit per Testatorem revocari.

In casu verò præsenti, cùm Seminarium non fuerit constructum, nec necessariò construendum à Titio, poterat proinde iste revocare Testamentum, quoad Legatum pro dote favore ejusdem Seminarii, & propria Bona PP. Missionis donare ex supra firmatis.

R. P. D. SCOTTO

Compsana Immissionis.

Luna 24. Januarii 1707.

SUb erroneo supposito, quòd Leonardus Picciutolo de anno 1703. ab intestato decessisset, Cajetanus Stephanello, & Donatus Picciutolo ex Jure sibi cesso à proximioribus in gradu, possessionem omnium Bonorum hæreditariorum, in vim præambuli Curiæ Laicalis Compsanæ, de facto, & nemine citato, occuparunt; At volitante fama, & in dies jam excrescente, quòd dictus Leonardus Testamentum exarasset, hærede relicta Vener. Cappella B. Mariæ de Caggia, expeditis idcircò per Confratres dictæ Cappellæ literis Monitorialibus ad habendas opportunas revelationes, in lucem tandem prodiit schedula Testamentaria de mandato dicti Leonardi per Notarium Carminem Beneventum exarata, & inter ejus scripturas custodita, solemni licèt stipulatione deficiens, ex quo tunc copia Judicis ad contractus à Constitutione Regni exquisita haberi non valuerit, & comprobata ulterius per revelationes factas à pluribus Testibus, citata deinde parte, repetitis, deliberata voluntate Testatoris, ejusque perseverantia usque ad obitum instituendi dictam Cappellam, in præcitata schedula hæredem scriptam, lis formiter super Immissione ad Bona hæreditaria contestata fuit coram Vicario Compsano, cui licèt placuerit contrariam dictæ Cappellæ sententiam proferre, delata tamen appellationis Causa ad R. P. D. meum Aldrovandum, tunc in Tribunali A. C. sedentem, nunc verò meritissimè in nostro Auditorio cooptatum, prodiit sententia revocatoria alterius de partibus, concedens dictæ Cappellæ Immissionem, quam pariter in gradu ulterioris Instantiæ coram Me devolutæ hodie Domini sub suo congruo dubio requisiti, *dandam esse* responderunt.

Cum enim dictus Leonardus hæredem instituerit dictam Cappellam, non poterat eidem denegari Im-
missio super bonis hæreditariis, juxta censuram *Text.* 38
in leg. fin. Cod. de edict. D. Adrian. tollen. & quidem ad exclusionem dd. Cajetani, & Donati venientium ab intestato, quia Causa Testati facit cessare Causam intestati ad *Text. in l. Quamdiu ff. de Acquir. hæred. l. Antequam Cod. commun. de Success. Rota decis. 98. & decis. 123. utrobique nu. 1. coram Emerix Jun.*

Non obstante, quod schedula Testamentaria sit destituta omnibus solemnitatibus, cum deficiant dies,
rogitus Notarii, ac Testes, quia cum versemur in 39
dispositione favore Piæ Causæ, solemnitates Juris non sunt necessariæ, sed satis est, quod constet quomodocumque de perfecta, & determinata voluntate disponentis ad *Text. in cap. Relatum de Testamentis, Rota decis. 289. num. 1, & 2. par. 10. recent. in Viterbien. Legati 25. Junii 1703. §. Sed cum præsens, & §. Neque antedicta coram R. P. D. meo Caffarello, & in Placentina Legati Pii 14. Decembris 1705. §. Fortius, & 28. Junii 1706. §. Agitur enim coram R. P. D. meo Lancetta.*

Determinata autem, & perfecta voluntas dicti Leonardi resultat non solùm ex tenore ejusdem Schedulæ, quæ continet Legata, & Institutionem hæredis per verba dispositiva, & de præsenti, *Gratian. discept. Forens. cap. 895. nu. 22. Rota coram Priol. decis. 433.*
num. 1. sed fortiùs ex depositione ejusdem Notarii, 40
& duorum Testium, qui fuerunt præsentes, quando dictus Leonardus hæredem suam nuncupavit, ac instituit dictam Ven. Cappellam B. Mariæ, injungendo Notario, ut hanc suam voluntatem in scriptis redigeret, quæ sola depositio etiam de per se superabundat ad validitatem Testamenti ad Pias Causas, pro quo substinendo duo Testes sufficiunt, cum non requirantur solemnitates Juris positivi, sed sola probatio naturalis, ut tradunt *Barthol. in leg. 1. num. 26. Cod. de Sacrosanct. Eccl. Fagnan. in cap. Relatum num. 3. de Testam. Rota decis. 276. nu. fin. cor. Cerr. decis. 216. nu. 10. coram san. mem. Alex. VIII. & in dict. Viterb. Legati §. hujus Testamentaria coram R. P. D. meo Caffarello.*

Rursùs idem Testator coram pluribus Testibus hanc suam voluntatem aperuit, palam asserens, se condidisse Testamentum, & in eo hæredem instituisse dictam Ven. Cappellam B. Mariæ, & occasione Furti mobilium Domus propriæ publicè in Ecclesia B. Mariæ Virginis exclamabat: *vi avete fatto rubbare le vostre robbe, che vè le avevo lasciate in Testamento, che però queste, che sono restate, sono, e saranno le vostre*, ut deponunt plures alii Testes dati in Summario Cappellæ *à num. 10. ad 14.* ex quibus iteratis declarationibus elicitur constans, ac completa determinatio ejusdem Leonardi instituendi dictam Cappellam, *Rota decis. 581. nu. 4. coram Seraph. decis. 119. num. 11. post Mel. ad Castil. & decis. 108. num. 1. & seqq. par. 7. & decis. 136. nu. 6. & seqq. par. 9.*
tom. 1. recent. etiamsi dicti Testes non sint omninò 41
conformes in formalitate verborum, quæ Testator protulit, quia cum sint conformes in substantia sæpiùs iteratæ declarationis, quòd instituerat hæredem dictam Cappellam, accidentalis variatio in verbis illis fidem non adimit, *Rota in Beneventana Testamenti 28. Aprilis 1704. §. Quantum verò, coram Reverendiss. D. meo Decano, & in Sabinen. Testamenti 23. Junii 1704. §. Minùs relevat, coram Me.*

Et hinc marte suo corruebat objectum, quòd omnes dicti actus, ac depositiones Testium præseferant tantùm voluntatem præparatoriam ad testandum, non autem perfectam dispositionem, tanquam nunquam ad actum redactam per stipulationem Notarii, quam ipsimet

ipsimet Testes asserunt Testatorem habuisse semper in mente; etenim licèt Testator requisitus pro stipulatione, quam in actu disponendi explere non potuit, ex defectu Judicis ad contractus, responderet, quòd occasione adeundi Terram Caliteri, illam curasset, non
42 exinde tamen argui potest imperfectio voluntatis, quia cum tam ex schedula, quàm ex nominatione hæredis coram Testibus, quàm demum ex reiteratis declarationibus ejusdem Testatoris super jam secuta dispositione, & institutione Ven. Cappellæ, habeatur determinata, ac perfecta voluntas, stipulatio censetur ab eodem volita ad majorem probationem, non autem pro substantia actus *Gratian. discept. For. cap. 895. num. 23. & seqq. Rota decis. 581. per totam coram Seraph. decis. 108. nu. 24. par. 7. recent. & in dicta Placentina Legati Pii 14. Decemb. 1705. §. Verba autem, & 28. Junii 1706. §. Atque hinc, coram R. P. D. meo Lancetta.*

Minusque imperfectio voluntatis desumi potest, ex
43 quo Notarius Beneventus, qui schedulam Testamentariam exaraverat cum Institutione dictæ Ven. Cappellæ, nihilominus concesserit tanquam Judex mandatum de Immittendo favore venientium ab Intestato, & ulterius in sua depositione asserat, quòd post exaratam schedulam, Testator illi dixerit: *che aveva da aggiungere, e levare molto cose*, nam quòd dictus Notarius concesserit tanquam Judex mandatum de Immittendo venientibus ab intestato, nihil concludit, cum vel potuerit erroneè credere, quòd Testamentum sine stipulatione non esset perfectum, quæ Credulitas erronea Notarii non præjudicat veritati, vel cum nullus comparuerit, qui Testamentum allegaret, & ex actis coram eo factis resultaret Leonardum ab intestato decessisse, mandatum concedere potuit juxta petita, & relativè ad probationes in actis factas, ut non dissimili objecto respondit *Rota in Viterbien. Legati 25. Junii 1703. §. Nullius ponderis, coram R. P. D. meo Caffarello*.

Quo verò ad depositionem ejusdem Notarii super eo quod Testator dixerit multa adesse addenda, & mutanda, Domini animadvertebant, quod cum dispositio contenta in schedula esset omninò perfecta, voluntas addendi, & minuendi importat simplicem, & nudam velleitatem, quæ nihil ponit in esse, ubi non fuit ad actum perducta, *Gratian. discept. 893. nu. 28. & seqq. Rota decis. 108. num. 15. par. 7. & in dicta Placentina Legati Pii §. Nec obstat, & in illius confirmatoria §. Quatenus verò, coram R. P. D. meo Lancetta.* Maximè quia idem Notarius ex ore Testatoris subdit mutationem cadere non debere super Institutione Cappellæ, ibi: *senza però mutare, e levare l'eredità alla detta Cappella:* unde cum depositio Testis non possit scindi, sed simul, & prout jacet, accipi, objectum potiùs retorquebatur, quia in mente Testatoris firma semper remansit institutio Cappellæ, prout esset etiam in dubio præsumendum, quia mutatio nunquam præsumitur in his, quæ respiciunt Animam, seu Causam Piam, ut prosequitur *Rota in Placentina Legati §. Nec obstat, & in confirmatoria §. Quatenus coram R. P. D. meo Lancetta.*

Nec demum urget, quod Testes per Cappellam inducti ad probandam dispositionem Leonardi, fuerint examinati sine Interrogatoriis, quamvis pars super hoc præcisè protestata fuisset, nam cum post factam protestationem, elapsis licèt pluribus mensibus, Interrogatoria non fuerint in actis exhibita, Testes potuerunt citra nullitatis vitium examinari super articulis, cum sibi imputare debeat pars, si congruo tempore expectata, Interrogatoria dare non curavit *Ridolph. in prax. par. 1. cap. 11. nu. 111. Gregor. decis. 351. num. 47. ibique Adden. lit. E. Adden. ad Buratt. decis. 188. nu. 7. Rota coram Buratt. decis. 283. nu. 7.* fortiùs, quia ferè omnes dicti Testes fuerunt examinati parte præsente, quæ ideò debebat protestari de nullitate, vel dare Interrogatoria, quod cum non fecerit, sublata remanet qualibet nullitas, quemadmo-
44 dum in fortioribus terminis præsentia Partis supplet citationis defectum, *Rota coram Manzaned. decis. 55. num. 7. decis. 1140. nu. 4. coram Emerix Jun. & in Beneventana Jurisdictionis 4. Julii 1696. §. fin. coram Eminentissimo Domino de la Tremoille.*

Et sine difficultate, quia duo ex eisdem Testibus, videlicet Notarios Benevento, & Joann. Baptista Scocca inducti fuerunt etiam per Reos conventos, & ratificarunt in omnibus depositionem præcedenter factam favore Cappellæ, unde quoad illos non potest Pars de nullitate examinis, aut eorum dicta impugnare, cum Testes contra inducentem plenissimam probationem constituant *Rota coram Priol. decis. 3. num. 6. & decis. 168. num. 4. & decis. 113. num. 5. coram Emerix Junior.*

ARGUMENTUM.

Ex ditatione non acquiritur Juspatronatus, seu Jus Alimentorum.

SUMMARIUM.

1 *Juspatronatus non acquiritur ex ditatione.*
2 *Patronus dicitur ille, qui deducit Ecclesiam de non esse ad esse.*
3 *Ditans Ecclesiam non dicitur Patronus, sed Benefactor.*
4 *Odiosum est Ecclesiæ plures habere Patronos.*
5 *Episcopus non potest subjicere Juripatronatus Ecclesiam ab initio de Jure liberam.*
6 *Rector tenetur readificare Ecclesiam ex reditibus Ecclesiæ, deductis oneribus.*

CASUS IX.

Titius sufficienter dotavit Ecclesiam à se fundatam, Cajus verò de consensu Titii, conferendo eidem Ecclesiæ alia Bona, illam ditavit, quæritur, an Cajus ratione ditationis acquisiverit Juspatronatus?

Et videtur, quod acquisiverit Juspatronatus, quia *Textus in cap. Filiis 16. quæst. 7.* de quo in Canone sequenti concedit Juspatronatus ei, qui *construxit, vel ditavit Ecclesiam.*

Sed tamen contrarium verius est de Jure, quia ex
quacumque ditatione, aut augmento fructuum, aut 1
dotis Ecclesiæ, si Ecclesia sit sufficienter dotata, aut dos ejus non sit in totum perempta, non acquiritur Juspatronatus, juxta *Bero. cons. 4. num. 26. lib. 1. Lambertin. de Jurepatr. par. 1. lib. 1. quæst. 6. art. 2. num. 7. vers. Sed tu considera, Lotther. de re Benef lib. 2. quæst. 8. num. 31. Rota in Lunen. Sarzanen. 5. Julii 1599. coram Card. Millino.*

Ratio autem hujus est, quia *Textus in dicto cap. Quicumque juncta ibi Gloss. in verb. Aliquid* concedit Juspatronatus, & Jus Alimentorum sufficienter dotantibus Ecclesiam; de eis verò, qui supra sufficientiam conferunt, seu de ditantibus, nihil disponit, ergo nec nos disponere debemus.

Et quia juxta *Gloss. in supradicto cap. Pia Mentis*
Patronus dicitur ille, qui deducit Ecclesiam de non 2
esse ad esse, sed ditans Ecclesiam jam sufficienter dotatam, non deducit Ecclesiam de non esse ad esse; quia Ecclesia sufficienter dotata jam habet esse, ergo
non dicitur Patronus, sed merus Benefactor, *Lambert.* 3
de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quæst. 6. art. 1. num. 15. vers. Secundum membrum Abb. cons. 59.

Præterea non potest acquiri Juspatronatus Fondatione, constructione, vel dotatione, nisi interveniat consensus Episcopi, ut dicemus infrà, in Secunda Parte *Can. 27.* Episcopus autem non debet consentire, ut ditans acquirat Juspatronatus, quia cum Ecclesia sit sufficienter dotata, ad quid admittere ditantem?
Cum odiosum sit Ecclesiæ plures habere Patronos, 4
maximè non existente ulla necessitate; *Lambert. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quæst. 6. art. 2. num. 7. & qu. 1. art. ult.* Et si Episcopus consentiret, non proinde ditans acquireret Juspatronatus, quia cum Ec-
clesia sit ab initio de Jure libera respectu ditantis, non 5
potest Episcopus eam subjicere Juripatronatus illius. *Abb. cons. 106. nu. 4. par. 2. Rocch. de Jurepatr. in verb. Pro eo quæst. 26. nu. 34. Rota decis. 311. nu. 2. par. 2. recens.*

Non obstat *Text. in cap. Filiis per verbum illud, vel ditavit*, quia loquitur de dotatione exuberante, quod scilicet si unus, vel plures dederint Ecclesiæ dotem exuberantem, acquirent Juspatronatus non quidem

ratione

ratione illius exuberantiæ, sed ratione dotis sufficientis juxta nostrum *Text. in cap. Quicumque.*

Et ita etiam resolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii in Nullius Altamuræ Reædificationis Ecclesiæ 23. Martii 1697. Ubi cum ruralis Ecclesia simplicis Beneficii sub titulo Sanctæ Mariæ à multis annis solo æquata reperiretur, Rector cupiens illam à fundamentis reædificare cum impensa ducatorum 300. & cum augumento dotis ultra medietatem præsentium redituum, institit reservari sibi, suisque hæredibus Patronatum dictæ Ecclesiæ ex utroque titulo reædificationis, & redotationis, & proposito dubio: *An petita reservationi Jurispatronatus favore prædicti Rectoris, ejusque hæredum sit annuendum?* Fuit responsum *negative:* Quia si reservatio petitur pro reædificatione,
6 obstat regula, quòd ubi reædificatio facienda est, onus imminet Rectori ex reditibus Ecclesiæ, deductis oneribus, ut notat *Bellet. disquisit. Clerical. par. 1. de Cleric. debit. §. 4. sub num. 1.* Si autem petitur pro augumento dotis, obstat Regula, quòd dum Ecclesia obtinet dotem nimis excedentem, si quis vult dotem augere per modum ditationis, non dotationis, non meretur reservationem Jurispatronatus, ut ex Auctoritatibus supradictis, quibus addo *decis. 162. num. 4. coram Bich.*

ARGUMENTUM.

De requisitis necessariis ad acquirendum Juspatronatus ex redotatione.

SUMMARIUM.

1 *Servitus non potest imponi rei Sacræ.*
2 *Ex Redotatione Ecclesiæ acquiritur in ea Juspatronatus, & num. 7.*
3 *Quæ requirantur ad acquirendum Juspatronatus ex Redotatione.*
4 *Augumentum dotis si non excedat medietatem, denegandum est Juspatronatus.*
5 *Dos aucta supra medietatem, si non sufficiat Parocho pro congrua, non acquiritur ex illa Juspatronatus.*
6 *Redotans Ecclesiam requiritur, quod conferat Bona speciali titulo dotis.*
8 Gloss. in cap. Piæ Mentis 16. quæst. 7. *quo sensu loquatur?*
9 *Juspatronatus dum acquiritur ex Redotatione, non imponitur servitus rei Sacræ.*
10 *Juspatronatus acquiri potest ex collatione Bonorum favore Ecclesiæ consecratæ, & dotatæ, aut Ecclesiæ liberæ, sed de consensu Patroni, & ex Beneplacito Apostolico.*
11 *Papa potest Ecclesias liberas Juripatronatus subjicere.*

CASUS X.

Ecclesia A. cum fuerit depauperata, ita ut reditus illius non sufficerent pro substentatione Rectoris, Titius contulit illi pro augmento dotis multa propria Bona. Quæritur, an ex ista collatione Bonorum, seu redotatione Titius acquisiverit Juspatronatus.

Et videtur respondendum negativè. Obstat enim *Gloss. in cap. Pia Mentis* de quo supra *Can. I.* dicens, quòd si quis post consecrationem dat aliquid Ecclesiæ, per hoc non fit Patronus: & dat rationem, quia si post consecrationem fieret quis Patronus, jam
1 imponeretur Servitus rei Sacræ, quod esse non debet, *ut in ff. de Ser. Servitutes 2. §. ult. Germinian. cons. 45. num. 3. Monac. super 6. Decretal. cap. Si Laicus de Jurepatr. num. 16.* nam quod humani Juris esse desinit, servitutem non recipit *ff. Com. præd. l. Caveri.*
2 Contrarium tamen verius de Jure est, quòd scilicet ex Redotatione Ecclesiæ acquiratur in ea Juspatronatus, dummodò concurrant sequentia requisita.

Primò scilicet, quòd Ecclesia sit depauperata, &
3 dos ejus sit redacta de esse ad non esse, aut sit incongrua, & insufficiens. Secundò, quod redotans Ecclesiam augeat dotem saltem ad summam excedentem medietatem, juxta *Constitut. Adriani VI. publicat. 9. Decembris* 1522. quæ est tertia ipsius in novo Bullario, ubi abrogata fuerunt Privilegia super Jure præsentandi Rectorem in Ecclesiis, nisi earum fructus, reditus, & proventus forent aucti de propriis Bonis Privilegiatorum ad medietatem veri annui valoris, & ut resolvit Sacra Congregatio Concilii *in Asten. 27. Maji 1645. Neapolitana sub die 2. Decembris 1679. & in Taurin. 14. Martii 1682. Beltram. ad decis. Ludov. 397. §. ult. sub vers. Benè verùm;* Itam
si augmentum non excedat medietatem, denegandum 4
est Juspatronatus, ut fuit denegatum à Sacra Congregatione Concilii in *Hipporegien. 15. Junii 1669. & in Pampilonen. 7. Septembris 1669. pag. 291. à tergo, & 27. Septembris* 1670. Sicuti denegandum est
Juspatronatus, si dos ita aucta supra medietatem, ne- 5
que sufficiat Parocho pro congrua, *Barbos. de Offic. Episcop. allegat. 70. nu. 10. Sperell. decis. 68. nu. 12.* & fuit resolutum à Sacra Congregatione Concilii *in Taurinen. Jurispatronatus* 13. *Maji* 1679.

Tertiò, quòd redotans conferat Bona Ecclesiæ de- 6
pauperatæ speciali titulo dotis ad differentiam fundantis, & construentis Ecclesiam, quia non requiritur, quòd conferat Bona Ecclesiæ expresso titulo dotis, quia ipse ad dotationem tenetur, ut notat *Lambertin. ubi infra;* aliàs diceretur potiùs Benefactor, quàm Dotator, & Patronus. Quartò, quòd redotans, si non est Patronus, redotet Ecclesiam depauperatam de consensu primi Patroni, & de speciali consensu Episcopi.

His enim omnibus concurrentibus, ex Redotatione
Ecclesiæ acquiritur Juspatronatus, juxta dispositionem 7
nostri *Textus in cap. Quicumque, Abb. cons. 106. & in cap. Quoniam, ibique Bero. num. 74. Joann. Andr. in cap. 1. de Jurepatr. Lambertin. eodem tract. lib. 1. par. 1. quæst. 6. art. 9. Lotther. de re Benefic. lib. 2. quæst. 8. num. 33. Garz. de Benefic. par. 5. cap. 9. num. 126. Monac. super 6. Decretal. in cap. Si Laicus de Jurepatr. nu. 16. §. Istud, Rota decis. 60. nu. 3. & decis. 254. nu. 4. par. 3. recent. & decis. 38. nu. 9. coram Priol. & decis. 162. num. 7. & 512. num. 9. coram Bichio, & decis. 39. num. 16. coram Ninot. Rota decis. 518. nu. 12. coram Pamphil. & decis. 249. num. 5. par. 9. tom. 1. recent.*

Non obstat *Gloss. in dicto cap. Pia Mentis,* quia
loquitur de Ecclesia consecrata dotata, non verò de 8
Ecclesia consecrata indotata, aut depauperata, in hoc enim Casu absque dubio acquiritur ex redotatione Juspatronatus, cùm Spiritualia non possint esse sine temporalibus, ut benè notant *Abbas cons. 59. Joann. Andr. in cap. 1. 16. quæst. 7. Lambertin. ubi supra.* Nec acquirendo Juspatronatus ex redotatione impo-
nitur servitus rei Sacræ; quia favore Ecclesiæ redo- 9
tatio retrò trahitur, & fingitur Ecclesia dotata ante consecrationem, sicuti juxta *Textum in cap. Tanta, qui Filii sint legitimi* favore matrimonii, Filii geniti ante contractum matrimonium, simulantur geniti post, juxta *Lambertin. ubi supra, & alios apud eum relatos. Amostaz. de Causis Piis lib. 5. cap. 5. num. 69. & seqq.*

Duo tamen hic noto. Primum est, quòd si quis 10
de consensu Patroni conferat Ecclesiæ consecratæ, & dotatæ alia Bona sufficientia, & congrua titulo dotis; potest in ea acquirere sibi Juspatronatus, de consensu tamen, & beneplacito Papæ, non verò Episcopi. Secundum est, quòd si quis Ecclesiæ liberæ conferat pro dote multa Bona sufficientia, & congrua, reservando
sibi Juspatronatus in illa de consensu Papæ, acquirat 11
Juspatronatus. Ratio est, quia Papa potest maximè titulo oneroso, subjicere Ecclesias consecratas, dotatas, aut liberas Juripatronatus alicujus, cùm sit Dominus omnium Beneficiorum, absolutam habens potestatem in Beneficiis Ecclesiasticis, juxta *Textum in cap. 2. de prebend. in 6. Lotther. de re Benefic. lib. 2. quæst. 22. nu. 9. & 10.* sed vide deducta per *D. Advoc. Piton. discept. Eccles. 33. num. 10. & seqq.*

CAN.

C A N. IV.

Ex Concil. Toletan. IX. Cap. I.

Filiis, vel Nepotibus, ac honestioribus propinquis ejus, qui construxit, vel ditavit Ecclesiam, licitum sit hanc bonæ intentionis habere solertiam, ut si Sacerdotem, seu Ministrum aliquid ex collatis rebus prævidérint defraudare, aut commonitionis honestæ conventione compescant, aut Episcopo, vel Judici corrigenda denuntient. Quòd si talia Episcopus agere tentet, Metropolitano ejus hæc insinuare procurent. Si autem Metropolitanus talia gerat, Regis hæc auribus intimare non differant. Ipsis tamen hæredibus in eisdem rebus non liceat, quasi Juris proprii potestatem præferre, non rapinam, non fraudem ingerere, nec violentiam quamcumque præsumere; sed hoc solum in salutarem solicitudinem adhibere, &c. Si quis verò deinceps hæc monita temerare præsumpserit, & malè rapta cum confusione restituet, & excommunicationis annuæ sententiam sustinebit.

COMMENTARIUM.

Ex hoc Canone sequentes deducuntur conclusiones, prima. Ex constructione Ecclesiæ acquiritur constructori, ejusque hæredibus honestioribus Juspatronatus, seu Jus defendendi tam Ecclesiam, quam ejus res. 2. Patronus non habet ullam potestatem proprii Juris circa res Ecclesiæ, seu non potest aliquid capere de Bonis Ecclesiæ Jurispatronatus sub poena Excommunicationis: Quas conclusiones probant etiam Concil. Trid. *sess. 22. de Reform. cap. 11. Text. in cap. Præterea il 2. de quo infra Lambertin. de Jurepatr. par. 1. lib. 1. art. 2. quæst. 7. nu. 12. & 19. Lotther. de re Benefic. lib. 2. quæst. 8. num. 1. Ventrigl. in prax. For. Eccles. annot. 1. de Jurepatr. §. 4. num. 12. & §. 1. num. 2. Amostaz. de Causis Piis lib. 5. cap. 5. num. 55. Tusch. conclus. Jur. 599. nu. 1. lit. I. Rota decis. 674. nu. 1. par. 2. recent. & decis. 145. nu. 3. coram Bich. & decis. 245. num. 34. coram Thomat.*

1 Licèt enim omnes teneantur defendere Ecclesiam, ejusque Bona; tamen juxta hunc Canonem hujusmodi defensio est proprium onus Patroni, qui eam ædificavit, ac de non esse ad esse deduxit: sicuti licèt omnes teneantur defendere Proximum suum, tamen defendere Filium est proprium, & speciale onus Patris. *Gloss. in cap. Dilect. de sent. Excomm. in 6. & Gloss. 1. in Can. non infer. 23. quæst. 3.*

De secunda Conclusione agemus infra in Secunda Parte *Can.* 26. Circa autem primam Conclusionem examinantur sequentes Casus concernentes materiam tàm constructionis Ecclesiæ, quàm Juris illam defendendi; sed quia Textus hic concedit Juspatronatus, seu Jus defendendi Ecclesiam honestioribus hæredibus Constructoris, examinabitur etiam in hoc loco; Qui possint, & qui non possint acquirere Juspatronatus.

ARGUMENTUM.

Murarius impendens operas absque mercede in constructione Ecclesiæ, acquirit Juspatronatus.

S U M M A R I U M.

1 *Murarius impendens operas sine pretio in constructione Ecclesiæ, acquirit in ea Juspatronatus.*

2 *Murarius construens Ecclesiam sine mercede, dicitur construere illam suis sumptibus.*

C A S U S I.

Murarius construxit Ecclesiam, & noluit mercedem, & pretium à faciente illam construere cum intentione acquirendi in ea Juspatronatus, simul cum eam construere Faciente; quæritur, an acquirat Juspatronatus.

Respondeo, Murarium impendentem operas sine 1
pretio in constructione Ecclesiæ cum intentione acquirendi in ea Juspatronatus, & de consensu Episcopi acquirere Juspatronatus simul cum construere Faciente: Ratio est, quia Textus concedit Juspatronatus ei, qui construxit suis sumptibus; Murarius autem construens
Ecclesiam sine pretio, & mercede, dicitur construere 2
illam suis sumptibus, cùm paria sint, an quis faciat suo sumptu, an laboribus suis *cap. Ex parte 1. de Censibus*, ergo acquirit Juspatronatus: secus autem si reciperet mercedem, & pretium suorum operum. Ita *Lambert. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quæst. 3. art. 4. Rocch. de eodem tract. in verb. Construxit. Butr. in cap. Nobis de Jurepatr. nu. 14. ibique Anan. nu. 6.*

ARGUMENTUM.

Non ab incipiente, sed à perficiente construere Ecclesiam, acquiritur Juspatronatus.

S U M M A R I U M.

1 *Juspatronatus ex constructione acquiritur non incipienti, sed perficienti construere Ecclesiam; Amplia ut ibi*

2 *Voluntas in his, quæ sunt Facti non habetur pro Facto.*

3 *Ex Constructione Ecclesiæ plures possunt esse Patroni.*

4 *Ad hoc ut perficiens Ecclesiam acquirat Juspatronatus in præjudicium incipientis, quid requiritur?*

C A S U S II.

Titius incœpit ædificare Ecclesiam, & opus reliquit; Cajus autem illam perfecit, hoc patiente Titio; quæritur quis eorum acquirat Juspatronatus?

Respondeo, Cajum acquirere Juspatronatus, quia istud acquiritur ex Constructione Ecclesiæ, quæ constructa dici non potest, dum aliquid superest construendum §. 1. *inst. qui modo testa. infir.* Unde non inci-
pienti, sed perficienti construere Ecclesiam acquiritur 1
Juspatronatus; immo etiam si incipiens habuisset voluntatem perficiendi, & non perfecisset, nec alteri commisisset, vel dedisset; unde perfici potuisset, sed passus fuisset alterum perficere, non acquireretur Jus-
patronatus; quia voluntas in his, quæ sunt Facti, 2
puta ædificare, etiam si stet per mille annos in cogitatione non habetur pro facto, ita *Lambert. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quæst. 4. Tondut. quæst. Benefic. C. 144. num. 3. tom. 2.* Unde cum Cajus perfecerit opus constructionis jam relictum à Titio, consideratur quoad effectum quasi si totum extrueret, idcirco ab Ecclesia ei conceditur Juspatronatus, idque maximè convenit, ut sic alii ad perficiendas Ecclesias jam cœptas alliciantur *Amostaz. de Causis Piis lib. 5. cap. 5. num. 60.*

Sed si Titius, & Cajus uno animo Ecclesiam con- 3
struerent, & una pars fieret à Titio, & altera ab altero, ambo consequerentur Juspatronatus, & haberent voces æquales; quia sicuti si plures Ecclesiam dotaverint, sufficienter omnes sunt Patroni æqualiter, *Garz. par. 5. cap. 9. num. 53. Lambert. lib. 1. par. 1. art. 6. quæst. 3. à num. 4.* Ita dicendum est si plures construant, ut argumentatur idem *Amostaz. ubi supra num. 59.*

Et hic nota, quod ad hoc ut perficiens Ecclesiam 4
acquirat Juspatronatus in præjudicium illius; qui ædificare cœpit, requiritur, ut iste citetur, ratio est, quia quando alicui competit aliquod Jus, aut defensio, usus impedire possit, ne actus fiat, uti est ille, qui incœpit ædificare Ecclesiam, qui volens per se ipsum

illam

illam perficere poteſt impedire, ne ab alio perficiatur: ſemper requiritur citatio etiam in notoriis. *Abb. in cap. Cum ſit num.* 31. & 32. & *in cap. Ex ratione nu.* 15. & 16. *de Appellat.* ubi hoc probat per *Text. in cap. Licet Epiſcopus de Preben. in* 6. & *cap. Ordinarii de offic. Ordin. eodem lib.* in quibus Juribus dicitur, quòd licet per adeptionem ſecundæ Eccleſiæ curatæ vacet prima ipſo Jure, non tamen poteſt Epiſcopus illum ſpoliare citatione prius non facta, quia poſſet ſibi defenſio competere, *Vivian. de Jurepatr. lib.* 11. *cap.* 4. *num.* 10. & 11. Dum non poteſt perficiens Eccleſiam ingredi poſſeſſionem ejuſdem Eccleſiæ, quam alius ædificare incœpit, propria auctoritate, nec etiam auctoritate Judicis, niſi eo priùs citato *l. Meminerint Cod. Unde vi*, *Ubert. de citat. cap.* 7. *num.* 28. & *cap.* 2. *num.* 64. *Rota deciſ.* 185, *num.* 2. *par.* 2. *recent.*

In Caſu autem, quo ille, qui incœpit ædificare Eccleſiam ſit incertus, & ignoretur tunc ad hoc, ut perficiens Eccleſiam in præjudicium illius acquirat Juſpatronatus in eadem Eccleſia requiritur citatio generalis per Proclama, ſeu per Edictum contra incertos; *Ubert. de citat. cap.* 7. *num.* 349. & *num.* 353. *Rota deciſ.* 449. *num.* 3. *coram Coccin.*

ARGUMENTUM.

Ex Reædificatione Eccleſiæ acquiritur Juſpatronatus, dummodo concurrant requiſita de quibus in Corpore,

SUMMARIUM.

1 *Ad acquirendum Juſpatronatus ex Readificatione, que requirantur, & num.* 2. 3. & 4.

5 *Readificans Eccleſiam dirutam, novam dicitur erigere Eccleſiam.*

6 *Readificans Eccleſiam ex neceſſitate, & cum proteſtatione recuperandi expenſas ab illa non acquirit Juſpatronatus.*

7 *In Readificatione nova Eccleſie, an quis uti poſſit cementis, & materialibus antiquis?*

CASUS III.

Titius reædificavit, & conſtruxit Eccleſiam A. reſervando ſibi Juſpatronatus, ac ad illam pluries præſentavit Rectorem. Vacante nuper dicta Eccleſia idem Titius præſentavit ad illam Cajum. Epiſcopus verò prætendens dictam Eccleſiam eſſe liberam ſub motivo, quòd non fuiſſet acquiſitum Juſpatronatus à Titio ratione reædificationis, inſtituit in ea Sempronium. Hioc orta lite inter Cajum, & Sempronium, quæritur, An conſtet de Jurepatronatus favore Titii.

1 Et conſtare, ſeu Titium ex reædificatione dictæ Eccleſiæ propriis expenſis acquiſiviſſe Juſpatronatus reſpondendum cenſeo. Etenim ad acquirendum Juſpatronatus, ex reædificatione requiritur primò, quòd Eccleſia ſit totaliter diruta, vel ejus facies immutetur, vel ſaltem itaut indigeat nova conſecratione, juxta *Gloſſ. primam in cap.* 3. *de Jurepatr. Lotther. de re Benefic. lib.* 2. *quaſt.* 8. *num.* 19. *Tuſch. concluſ. Juris* 601. *num.* 1. *lit. I. Cardin. de Luc. de Jurepatr. diſc.* 11. *num.* 2. *Rota deciſ.* 58. *num.* 5. *par.* 1. & *deciſ.* 510. *nu.* 4. *par.* 3. *recent.* & *deciſ.* 1559. *nu.* 16. *coram Coccin.* & *deciſ.* 518. *num.* 1. & 555. *num.* 2. *coram Seraph.* & *deciſ.* 931. *num.* 6. *coram Buratt.*

2 Secundò requiritur, quòd reædificans ſi ſit extraneus, declaret ſe velle ex reædificatione acquirere Juſpatronatus, aliàs cenſetur ſolùm Benefactor. *Abb. in cap.* 3. *num.* 10. *de Jurepatr. Rota deciſ.* 510. *num.* 4. *par.* 3. *recent.*

Tertiò requiritur conſenſus Ordinarii, ſi reædificans
3 ſit extraneus, ſecus ſi ſit Patronus, *Lambert. de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *quaſt.* 6. *artic.* 3. *Rocch. eodem tract. in verb. Conſtruxit quaſt.* 8. *Berd. in cap.* 3. *de Jurepatr. num.* 55. & *ſeqq.*

4 Quartò denique, quòd ſi reædificans ſit extraneus reædificet Eccleſiam de conſenſu primi Patroni, juxta *Lambertin. ubi ſupra.*

Cum autem in reædificatione facta a Titio concurrant omnia ſupradicta requiſita. Eccleſia enim ab ipſo propriis expenſis reædificata, erat totaliter diruta: 5
Declaravit ſe velle acquirere Juſpatronatus ex dicta reædificatione; reædificavit illam de conſenſu Ordinarii, & primi Patroni, ſequitur, quòd Titius ex reædificatione acquiſiverit Juſpatronatus, juxta *Lambertin. ubi ſupra,* & *Rota deciſ.* 598. *par.* 1. *diverſ.* Et ratio eſt, quia Eccleſiam dirutam iterum fabricans novam dicitur erigere Eccleſiam. *Venerigls in prax. for. Eccleſ. annot.* 1. §. 1. *num.* 2.

Sed ſi Titius reædificaſſet Eccleſiam non ex volun- 6
tate, ſed ex neceſſitate, aut cum proteſtatione recuperandi expenſas ab illa, ipſe ex reædificatione non acquiſiviſſet Juſpatronatus, juxta *Gloſſ. in cap. Apoſtolicus* 12. *queſt.* 2. *verb. Conſtruxiſſe. Rota deciſ.* 167. *num.* 5. *par.* 2. *diverſ.*

Et hic quæri poteſt, an in reædificatione novæ Ec- 7
cleſiæ quis uti poſſit cæmentis, & materialibus antiquis?

In qua quæſtione reſpondendum venit affirmativè argument. *Gloſſ. in cap.* 3. *de Jurepatr. verb. Fundatores*, ubi quæritur ibi: *Item quid ſi readificata eſt Eccleſia de eadem materia, num quid Prior Patronus remanet Patronus:* ergo de eadem materia antiquæ Eccleſiæ reædificari poteſt nova.

Et ita etiam reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Amerina translationis Parochialis* 17. *Martii* 1708. ubi expoſitum fuit, quòd derelicto Caſtro Guardeæ in ſublimi Montis Culmine conſtituto ab univerſo Populo, qui Sedes antiquas ad Planitiem ſub ejuſdem Montis radicibus tranſtulit, derelicta itidem fuit Eccleſia Parochialis, ad quam uti in editiori parte præfati Caſtri ſitam, Populus conſcendere negligens, ſacrum interim audire perrexit in Eccleſia Sancti Ægidii, in ima parte Montis conſiſten. Parochus autem, qui ſolus in dicta Parochiali remanſerat, ob difficoltatem miniſtrandi Sacramenta ſuis Parochianis per milliare, & ultra diſtantibus, ſupplicavit Sacram Congregationem pro translatione Sanctiſſimi Sacramenti ab antedicta Parochiali ad præfatam Eccleſiam Sancti Ægidii, & Sacra Congregatio *ſub die* 8. *Maji* 1706. ad dubium tunc propoſitum: *An ſit locus petita translationi?* reſpondit affirmativè ad novam Eccleſiam ædificandam, & interim per modum proviſionis omnia munia Parochialia cenſuit exercenda eſſe in Eccleſia Sancti Ægidii.

In executionem prælibati reſcripti translata jàm Sacra Synapſi ad dictum Eccleſiam Sancti Ægidii, ac ſtudia ſua vertente Populo ad reædificationem novæ Parochialis, hinc modernus Parochus adiit Sacram Congregationem pro declaratione dubii: *An liceat Communitati pro conſtruenda nova Eccleſia uti cementis, & materialibus antiqua Parochialis, & Cappella Sancta Catharina?* Cui die 31. Martii ejuſdem anni fuit reſponſum affirmativè.

ARGUMENTUM.

Si Eccleſia deſtructa ſit alibi Reædificata, an Patronus primæ Eccleſiæ ſit etiam Patronus ſecundæ. Et an diſmembrari, & erigi poſſit nova Eccleſia, aut Oratorium in præjudicium alterius Eccleſiæ Parochialis?

SUMMARIUM.

1 *Eccleſia Patronalis deſtructa ſi alibi readificetur, an Patronus prima Eccleſia ſit etiam Patronus ſecunda.*

2 *Difficultas accedendi ad Parochiam eſt cauſa diſmembrationis, dummodo conſtet ex proceſſu deſuper facto, & dummodo ſit perpetua, ut nu.* 3. & 4.

5 *Diſmembratio Parochia facienda non eſt, quando neceſſitatibus populorum alias conſuli poſſit, & num.* 61. & 62.

6 *Ad validitatem diſmembrationis requiritur citatio, & conſenſus Rectoris, & Patroni, & num.* 59. *An autem requiratur conſenſus Capituli, vide num.* 7. & 37.

8 *In diſmembratione Eccleſia vacantis citari debet defenſor.*

9 *Diſ-*

9 *Dissensio populorum non est causa dismembrationis.*

10 *Dismembratio, & erectio nova Ecclesiæ fieri potest in præjudicium alterius Ecclesiæ Parochialis concurrentibus debitis requisitis, & nu. 13. & 15.*

12 *Distantia duorum milliarium ab Ecclesia Parochiali reddit difficilem accessum ad illam, & est causa dismembrationis; amplia ut ibi, & num. 14.*

16 *Disparitas conditionis, Fortunæ, & morum, an sit causa sufficiens dismembrationis.*

17 *An ad erectionem novæ Parochiæ procedi possit invito Parocho Matricis?*

18 *Rectori novæ Parochiæ assegnanda est congrua substentatio; sed de quibus reditibus, & Bonis ista congrua constituenda sit. Vide nu. 19. 20. & 21.*

22 *Nova Parochia ædificata intra limites antiquæ, an, & quos honores ei præstare teneantur? & an antiqua acquirat respectu novæ Parochiæ Juspatronatus, & num. 30.*

23 *Matricitas Ecclesiæ constare potest ex pluribus Signis, & adminiculis, de quibus nu. 24. 25. 26. & 27. & 53. 54. & 55.*

28 *Existens in possessione tumulandi Cadavera Peregrinorum, & Advenarum cum delatione stolæ est manutenendus.*

29 *Peregrini, & Advenæ, qui non habent propriam sepulturam, ubi sepeliendi sunt.*

31 *Campana in die Sabbati Sancti, ante omnes alias Ecclesias pulsanda sunt ab Ecclesia Matrice, & 54.*

32 *Beneplacitum Apostolicum requiritur in transactione, ex qua resultat alienatio Bonorum Ecclesiæ.*

33 *Pontifex non intendit derogare Juri alterius.*

34 *Privilegium an censeatur renunciatum per actum contrarium.*

35 *Oratorium an ædificari possit intra limites Parochiæ? & num. 36. & 40.*

38 *In Oratoriis non curatis non potest asservari Sanctissimum Sacramentum absque licentia Papæ, sed limita, ut num. 46.*

39 *Vicarius Generalis an possit concedere licentiam erigendi oratoria publica, & num. 47.*

41 *Præjudicium proveniens Ecclesiæ Parochiali ex diminutione concursus, & Eleemosinarum non est impedimentum ædificationis novarum Ecclesiarum.*

42 *Eleemosinæ, quæ à fidelibus offeruntur Cappellis, Oratoriis existentibus intra limites Parochiæ debentur Parocho, sed limita, ut ibi.*

43 *Oppositio affectata non est attendenda.*

44 *Oratorium publicum fundari potest intra limites alicujus Parochiæ de consensu Episcopi etiam invito Plebano.*

45 *Consensus Episcopi in ædificando Oratorium intra limites Ecclesiæ excludit præsumptionem præjudicii ejusdem Ecclesiæ.*

48 *Episcopus de Jure communi habet facultatem erigendi Oratoria publica.*

49 *Actus Attentatus dicitur ille, qui tendit in contemptum Judicis, & in præjudicium partis.*

50 *Distributiones debentur interessentibus D. Officiis.*

51 *Existens in possessione actuum praeminentiæ manutenendus est.*

52 *Usus Stolæ, an, & quando spectet privativè ad Parochum.*

56 *Determinationes pro Bona Pacis Ecclesiarum concordia, & populorum quiete absque beneplacito Apostolico substinentur.*

57 *Breve Apostolicum per multum tempus observatum, executioni est demandandum.*

58 *Vicarius Generalis absque speciali mandato Episcopi non potest dismembrationes, & novas Parochiarum erectiones explere.*

60 *In dismembrationibus requiritur Processus cum citatione omnium interesse habentium.*

CASUS IV.

1 Ecclesia A. Patronalis cùm esset destructa fuit alibi reædificata; Quæritur, an Patronus primæ Ecclesiæ sit etiam Patronus secundæ?

In hoc articulo distinguendum est, aut Patronus primæ Ecclesiæ est Patronus ratione fundi, & tunc non est Patronus secundæ Ecclesiæ, cum hæc sit reædificata in alio fundo: aut est Patronus ratione dotationis, & tunc Patronus primæ Ecclesiæ est etiam Patronus secundæ, quia dos transit cum loco. Aut est Patronus ratione constructionis, & tunc si secunda Ecclesia erit reædificata ex cæmentis, lapidibus, & lignis primæ Ecclesiæ, erit Patronus secundæ Ecclesiæ simul cum reædificante; Si verò dicta Ecclesia erit reædificata ex lapidibus, & lignis, &c. quæ non sint primi Patroni, & tunc iste non erit Patronus secundæ ratione constructionis, ita *Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quæst. 6. art. 4.*

Et hic quæri potest, an quis possit ædificare Ecclesiam Parochialem intra limites alterius Ecclesiæ Parochialis de Jurepatronatus, & quis in ea acquireret Juspatronatus?

Pro cujus resolutione sciendum est ad hoc, ut ædificari possit nova Ecclesia intra limites alterius Ecclesiæ Parochialis in hujus præjudicium plura requisita concurrere debent.

Primò. Concurrere debet Causa, seu Difficultas ac- 2
cedendi ad Parochiam, ita ut Parochiani sine magno
incommodo ad illam accedere non possint; quæ dif-
ficultas accedendi ad Parochiam provenire potest, vel
ex distantia loci, vel ex asperitate itineris, vel ex ali-
quo Torrente, aut Flumine intermedio, quod transire
sine aliquo periculo non possit, & quod sæpè exun-
dans ita iter obsideat, ut aliquando cogantur infirmi
sine Sacramentis Ecclesiæ mori; vel ex eo, quòd Pa-
rochia sit sita intra mænia Civitatis, ad quam noctu
temporis non pateat accessus Parochianorum, eo quia
portæ clauduntur. Distantia verò quanta debeat esse
remittitur arbitrio Episcopi, non enim omnis distan-
tia præbet causam Ordinario dismembrandi, & eri-
gendi novas Parochias, sed illa solùm, ex qua sequi-
tur magnum incommodum Parochianis accedendi ad
Parochiam, & ratione cujus Parochiani remanent privi
Divinis Officiis, & moriuntur sine Sacramentis, ita
ut tamen casus obitus Parochianorum sine Sacramentis
debeant esse frequentes, & non rari. *Fagnan. in cap.
ad Audientiam de Eccles. Ædific. num. 17. & seqq.
Amostaz. de Causis Piis lib. 5. cap. 4. nu. 2. & seqq.
& fuit resolutum à Sacra Congregatione Concilii in
Frequentina 18. Septembris 1688. Rota decis. 578.
num. 3. par. 19. tom. 2. recent.* Hujusmodi causa verò
dismembrationis, & ædificationis novæ Ecclesiæ, seu
difficultas accedendi ad Parochiam ex quocumquè ca- 3
pite proveniat, debet constare ex Process. desuper fa-
cto, & nòn ex assertione partium, vel etiam ipsius
Episcopi, aut alterius dismembrationem authorizantis,
Lotther. de re Benefic. lib. 1. quæst. 28. num. 33.

Secundò. Quòd hujusmodi causa, seu difficultas 4
accedendi ad Parochiam sit perpetua, & non tempo-
ralis, scilicet pro aliquibus solum anni mensibus, quia
tunc attenta temporaneitate causæ non est locus ali-
cui perpetuæ dismembrationi, sive applicationi Bono-
rum in proprietate, sed deputatione Cappellani pro
dictis mensibus, qui Sacramenta administret, & Di-
vina Officia celebret, ut resolvit Sacra Congregatio
Concilii *in Gandaven. Vis. LL. 31. Martii 1696.*

Tertiò. Quòd aliter provideri non possit necessita-
tibus Parochianorum. Dismembratio enim Parochiæ 5
facienda non est, quando necessitatibus populorum
satis consulitur per adjunctionem Ministri Coadjutoris
amovibilis, ut fuit resolutum à Sacra Congregatione
Concilii *in Tridentina dismembrationis 14. Januarii
1690. & in Comen. 5. Junii 1688. & in dicta Fre-
quentina 18. Septembris ejusdem anni; & à Sac. Rota
in Leodien. Dismembrationis 1. Februarii 1712. co-
ram R. P. D. Falconerio §. Nullitati inferius ligen.
num. 57. §. Rector Matricis.* Vel quoties in loco per
Oratorium necessitati Parochianorum subvenitur *Me-
noch. cons. 477. nu. 9. Amostaz. de Causis Piis lib. 5.
cap. 4. num. 5.*

Quartò. Ut in illa parte Parochiæ antiquæ, ubi nova Parochia est erigenda, sit competens numerus Parochianorum, *Amostaz. ubi supra num. 45.*

Quintò. Requiritur citatio, & consensus Rectoris,
Patroni, & aliorum Interesse habentium, juxta *Deci-* 6
*sionem Sac. Rota in dicta Leodien. Dismembrationis
§. Defectus verò,* quòd si tamen Rector, aut alii
Inter-

Intereſſe habentes nolint conſentire diſmembrationi, adhuc Epiſcopus concurrente legitima cauſa poteſt ad illam devenire. Ratio eſt, quia conſenſus Rectoris, Patroni, aut aliorum Intereſſe habentium non requiritur pro forma, neque ratione auctoritatis, ſeu pro auctorizanda diſmembratione, quo caſu hæc non eſſet valida abſque dicto conſenſu, ſed ſolùm requiritur ratione præjudicii, *Caſſador. deciſ. 3. nu. 1. de Jurepatr. Amoſtaz. ubi ſupra num. 20. & ſeqq.*

Sexto. Requiritur conſenſus Capituli, quia diviſio,
7 & diſmembratio Parochiæ, quoad ejus reditus, cum ſit alienatio rerum Eccleſiæ, ſine Capituli conſenſu fieri non poteſt, juxta *Text. in cap. Cum nos de his, quæ fiunt a Prælatis, & cap. Dudum de rebus Eccleſ. non alien. in 6.* Sed animadvertendum eſt, quòd dupliciter Epiſcopus procedere poteſt ad diſmembrationem Parochialis, auctoritate ſcilicet ordinaria, juxta *Text. in cap. Ad audientiam de Eccleſ. ædifican.* & auctoritate delegata, juxta *Trident. cap. 4. ſeſſ. 21. de Reformat.* Si procedit auctoritate ordinaria requiritur conſenſus Capituli, ſi verò procedit auctoritate delegata in eo caſu, in quo Jure ordinario procedere non poteſt, non requiritur conſenſus Capituli, juxta *Fagnan. in dicto cap. Ad audientiam num. 54.*

Septimò. In caſu quo Eccleſia Parochialis vacet re-
8 quiritur, quòd detur, & citetur Defenſor *Rota deciſ. 165. nu. 3. par. 3. recent. & deciſ. 413. nu. 3. coram Celſ.* & reſolvit Sacra Congregatio Concilii *in Reatina Diſ-*
9 *membrationis 29. Januarii* 1695. Diſſenſio autem populorum non eſt cauſa diſmembrationis, juxta reſolutionem ejuſdem Sacræ Congregationis *in Syracuſana Diſmembrationis 19. Junii 1698. & 18. Julii 1699.*

10 Concurrentibus igitur hujuſmodi requiſitis eſt locus diſmembrationi, & erectioni novæ Eccleſiæ in præjudicium alterius Eccleſiæ Parochialis, juxta *Text. in cap. Ad audientiam de Eccleſ. ædificand.* ibique *Abb. num. 7. & ſeqq. Butr. num. 1. Barboſ. nu. 1. & ſeqq.* & ita noviſſimè reſolutum fuit *a Sacra Congregatione Concilii in Lunen. Sarzanen. Erectionis Parochialis 16. Julii* 1712. in qua Communitas, & populus Caſtri Pontis Boſii non minùs ob diſtantiam ferè duorum milliarium, quàm ob itineris difficultatem accedendi ad propriam Parochiam Oppidi Lician. præſertim hyberno tempore, quo torrens interfluus exundat, & in nocturnis caſibus, quibus Portæ Licianæ obſeratæ reperiuntur, adeò ut Parochus Licianæ veterus adire dictum Caſtrum Pontis, Sacramenta, cæteraque Spiritualia adjumenta collaturus eorum Animabus, inſtetit pro diſmembratione Eccleſiæ Parochialis Sancti Jacobi Licianæ, ac erectione novæ Parochialis in Caſtro Pontis Boſii, unde fuit quæſitum, an ſit locus hujuſmodi diſmembrationi.

Et ego ſtudens in hac cauſa, affirmativè reſpon-
11 dendum ſentiebam, quia ut ſuperius notavi concurrente magna difficultate adeundi Eccleſiam Parochialem ambigi nequit, quin procedendum ſit ad diſmembrationem, & erectionem novæ Parochialis ad *Text. in dicto cap. Ad audientiam*, ibique DD. *Conc. Trid. cap. 4. ſeſſ. 21. de Reformat. Pignatell. conſult. ult. num. 1. & 5. tom. 4. Adden. ad Gregor. deciſ. 504. ſub num. 8. & deciſ. 87. coram Ubald.*

Diſtantia duorum milliarium à Caſtro Pontis ad
12 Eccleſiam Parochialem Licianæ reddit difficilem acceſſum ad illam, ut per *Rotam deciſ. 39. num. 2. coram Peutinger. & deciſ. 1250. coram Coccin. Barboſ. ad Concil. ſeſſ. 21. cap. 4.* Præſertim concurrente aſperitate itineris, & viæ Replenæ Torrentium, ex quibus hyberno tempore impeditur liber acceſſus ad Eccleſiam, & ſubminiſtratio Sacramentorum, *Fagnan. in dicto cap. Ad audientiam. num. 19. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſcopi par. 3. allegat. 68. Rota deciſ. 39. nu. 1. coram Peutinger. & deciſ. 204. par. 17. recent.*

Idem etiam ſcribente D. Advocato Pitonio reſolu-
13 tum fuit ab eadem Sacra Congregatione 27. *Maji* 1713. *in Frequentina, ſeu Abelinen. Erectionis Parochialis*, ubi exponebatur, quòd inter Frequentum in cacumine Montis poſitum, ejuſque Caſalia, quæ ad radices jacent unius milliarii intervallum exiſteret, itineris ita aſperi, difficiliſque, ut hyemali præſertim tempore vix peragi poſſit; proptereaque cum eorum Incolæ in numero tercentum circiter, ſæpè ſæpiùs infeliciter deperirent, Spiritualibus ſubſidiis haud præmuniti, Pietatis zelo accenſus Dominicus Caracciolus utilis Dominus, Eccleſiam ſub invocatione SS. Dominici, & Franciſci in medio eorundem Caſalium proprio ære conſtrui curavit, eamque in Parochialem erigi cum aſſignatione congruæ portionis ex fructibus Eccleſiæ Archipresbyteralis, ſuppliciter egit. Judiciali proceſſu tranſmiſſo ſuper præmiſſorum veritate die 18. Septembris 1688. propoſitum fuit dubium, *An procedendum ſit ad petitam Erectionem dictæ Eccleſiæ in Parochialem, cum aſſignatione congrua pro Parocho ex fructibus Eccleſiæ Archipresbyteralis arbitrio Epiſcopi detrahenda:* Cui negativum reſponſum prodiit, ſed Eminentiſſimi PP. cenſuerunt, quòd Epiſcopus quatenùs opus eſſet aliis mediis de Jure provideret. Decennio non evoluto, inſurrexit Archipresbyter Curatus autumans expetitam Parochialis erectionem nullatenus permittendam eſſe, pro cæteris attenta tenuitate redituum prebendæ Archipresbyteralis, ac injungi Eminentiſſimo Beneventano Archiepiſcopo, ſupplicavit, ut invaleſcens ruſſus novandi conſilium prorſus eliminaret, quatenus verò dijudicaretur neceſſarium, jugiter retineri poſſe addidit in Eccleſia Sancti Michaelis Archangeli, in diſtrictu Caſalium jam inde à priſcis temporibus erecta Vicarium Curatum eorundem Incolarum ſumptibus; quibus relatis precibus ſub die 29. Novembris 1698. Sacra Congregatio eas benignè remiſit prælaudato Eminentiſſimo Archiepiſcopo, qui deſuper procederet prout de Jure. Aſſumpta hujuſce cauſæ cognitione, idem Archiepiſcopus ſub die 17. Martii 1701. definitivè pronunciavit ſuper erectione primodictæ Eccleſiæ SS. Dominici, & Franciſci, ejus Rectori aſſignata annua præſtatione Duc. 30. ab Incolis Caſalium ſuppeditanda unà cum Duc. 20. ex Decimis Capitulo ſolvi conſuetis detrahendis, cui annuatim Parochus offerret Cereum quatuor librarum pro ſubjectionis indicio, à quo judicato cum reclamaverit Archipresbyter ad Sacram Congregationem propoſitum fuit dubium. An ſententia ſuper erectione Parochialis SS. Dominici, & Franciſci ſit exequenda.

Cui affirmativè reſpondendum ſentiebam. Ex pro-
bationibus enim deductis in Proceſſu perſpicuum erat, 14
quòd tria memorata Caſalia diſtabant ab Eccleſia Parochiali Civitatis frequenti per milliarium cum dimidio, & quidem per iter adeò aſperum, & incommodum, ut hyemali præſertim tempore, nec ipſi Incolæ ad Eccleſiam Parochialem, nec Parochus ad illos occaſione infirmitatis pro adminiſtratione Sacramentorum ſine maximo periculo, & incommodo accedere valeant juxta relationem Eminentiſſimi Archiepiſcopi, & Depoſitionem Teſtium formiter examinatorum. Unde meritò per eundem Archiepiſcopum pro erectione novæ Parochiæ pronunciatum fuit ad normam ſupradicti *Textus in cap. Ad audientiam 3. de Eccleſ. ædifican.* ibique *Abb. nu. 3. verſ. 2. Nota. Lambert. de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quæſt. 3. artic. 15. Rebuff. de Decim. quæſt. 6. num. 21. Pignatell. conſult. ult. nu. 1. & 5. tom. 4. Antonell. de Regim. Eccleſ. lib. 3. cap. 8. nu. 26. Rota deciſ. 193. nu. 1. par. 4. tom. 2. recent. & in Aretina Jurium Parochialium ſuper bono Jure 15. Januarii* 1703. *§. Cæterùm coram R. P. D. Anſaldo.*

Concurrente præſertim ultra incommodum evidenti 15
periculo Animarum dictorum Caſalium, nam ob diſtantiam, & iter ſuſpenſum, aſperum, cænoſum, præfati Homines ad Parochiam Civitatis nullo modo poſſunt accedere, ita ut innumeri ſine Sacramentis deceſſerint, ſæpè Miſſam feſtivis diebus audire nequiverint imbribus, & nivibus viæque aſperitate impedientibus; Aere verò rigeſcente Pueri ad baptizandum non ſine mortis periculo deferri valuerint; quibus omnibus ſtantibus Jura omnia, nedum novæ Parochiæ erectionem permittunt, ſed neceſſariam eſſe diſponunt, ut ajunt communiter Doctores *in dicto cap. Ad audientiam, & ſignanter Butrius num. 4. Card. nu. 2. Fagnan. num. 217. & ſeqq.*

Advertendo etiam, quòd Parochiani degentes in 16
dd. Caſalibus cum ſuis Mulieribus, & Familia, ruſticis, & abjectis veſtibus induti, non poſſunt ad Eccleſiam Parochialem Civitatis confluere, & cum Civibus Divitibus, & pretioſis veſtibus amictis ſe commiſce-

misceto, ne risui, & delusioni pateant ob fortunæ, ac morum diversitatem, ex quo nova emergit causa erigendi Parochiam ne à Divinis audiendis retrahantur, ut post *Lap. allegat. 66. ponderant Barbos. ad Concil. sess. 21. de Reform. cap. 4. num. 7. & seqq. Fagnan. in dicto cap. Ad audientiam num. 20. vers. Præter quam.*

Non obstat novæ Parochiæ erectionem non esse permittendam, ex quo de mense Junii 1688. proposito dubio in Sacra Congregatione, responsum fuerit negativè.

Primò, quia resolutionem dicti dubii non præcesserat formalis verificatio Causarum pro dicta erectione concurrentium. Secundò, quia tunc locus esset deputationi Æconomi, seu Coadjutoris dependentis à Parocho Matricis, quando non alia Causa concurreret, quàm excrescentia populi, hoc enim Casu, cum unus Rector non posset sufficere, sat est, ut Parochus tot alios sibi adjungat Sacerdotes, quot sufficiant ad Sa-
17 cramenta exhibenda, at quando ultra populi numerositatem concurrunt etiam Causæ supradictæ, tali casu etiam inviro Parocho Matricis ad novæ Parochiæ erectionem proceditur, *Lotther. de re Benef. lib. 1. qu. 28. à nu. 28. Azor. instit. Moral. par. 2. lib. 3. cap. 12. quæst. 7.* Sacra Congregatio Concilii *in Puteolana Erectionis Parochiæ* 18. *Junii* 1701. *lib. 5. decr. fol.* 340.

18 Ædificata nova Parochia intra limites alterius Parochiæ novus etiam Rector, seu Parochus est instituendus, & ad ejus substentationem congrua designanda, juxta *Text. in dicto cap. Ad audientiam de Eccles. ædifican.* Unde quæritur, de quibus reditibus, & Bonis ista congrua constituenda sit?

Et sentio eam in primis constituendam esse de ob-
19 lationibus, obventionibus, & primitiis debitis Parochiæ antiquæ, non verò de decimis; Ratio est, quia ita facienda est erectio novæ Parochiæ, quominùs lædat antiquam. Unde si adsint oblationes, & primitiæ sufficientes ad substentationem novi Parochi, non est recurrendum ad decimas. *Amostaz. de Causis Piis lib. 5. cap. 4. num. 34. Rota decis. 448. num. 2. par. 1. recent.* Si verò oblationes, & primitiæ non sufficiant deveniendum est ad decimas, etiam prædiales, ratio est, quia cum Decimæ debeantur ratione Sacramentorum, & Curæ, & sint de Jure Parochiali *cap. Cum contingat, cap. Parochianos de Decim.* Nova Parochia intentionem habet fundatam super perceptione decimarum contra matricem, *Abb. dicto cap. Cum contingat de Decim. sub num. 8. Calderin. cons. 2. eodem tit. Lotther. de re Benefic. lib. 1. quæst. 28. num. 48. Amostaz. ubi supra nu. 35. Rota decis. 168. nu. 5. par. 1. recent.* Sed tamen constituenda est congrua pro novo Rectore de hujusmodi Decimis, & redditibus, deducta priùs sufficienti, & decenti congrua pro Rectore matricis, seu de superfluis. *Amostaz. lib. 5. dicto cap. 4. num. 47.*

20 Si verò deducta sufficienti congrua pro Rectore Matricis, hæc non habeat Bona, unde dotem, & congruam Rectoris novi designet, tunc congrua petenda est à Parochianis, quibus Sacramenta administrantur *cap. Omnis Christianus de Consecrat. dist. 1. Rota decis. 420. num. 8. par. 1. recent.*

Quòd si Parochiani sint pauperes, itaut non possint
21 de congrua Rectoris providere, tunc Abbas, seu Præpositus, seu Rector cui in temporalibus Ecclesia Matrix subjicitur tenentur contribuere ad istam congruam. *Cap. Sanctorum 2. distinct. 70. cap. Extirpand. de Præben.* Et quandò isti non habent, nec est, unde ad hanc necessitatem provideatur, ex mensa Episcopi est providendum *cap. Præsulum 16. quæst. 3.* vel per unionem aliquorum Beneficiorum. *Amostaz. ubi supra num. 37.* Et quando nec ex mensa Episcopi hæc congrua designari potest, tunc Parochia construenda est absque dote, & Rector est constituendus, ut ex labore proprio, & artificio victum quærat. *Fagnan. in dicto cap. Ad audientiam de Eccles. ædificandis nu. 7.*

Ædificata autem nova Ecclesia intra limites alicujus
22 Parochiæ, eique assignata congrua pro substentatione ejus Rectoris, debetur Ecclesiæ Matrici à dicta nova Ecclesia honor consistens in eo, quod teneatur Rector novæ Parochiæ adire ad Matricem pro Baptismo, Scrutinio, Capitulo, nec non possit Ecclesia Matrix sibi reservare in signum honoris aliqua Jura Parochialia, nempè Baptizandi, vel Sepeliendi, ut docet *Lotther. de re Benef. lib. 1. quæst. 28. nu. 51. & seqq.* Debetur etiam Ecclesiæ Matrici Juspatronatus, itaut Rector illius possit Rectorem novum præsentare, ut disponit *Textus in dicto cap. Ad audientiam.* Ratio est, quia cum ex redditibus Matricis Ecclesia nova construatur, aut doretur, congruum est, quòd ipsa acquirat in ea Juspatronatus, juxta dispositionem *Text. in cap. Filiis.* Sed si Ecclesia Matris nihil dederit, & contulerit ad ædificationem novæ Parochiæ, non debetur ei Juspatronatus, *Amostaz. ubi supra num.* 38.

Matricitas autem Ecclesiæ, quando constare non possit ex Instrumento fundationis, & erectionis comprobari potest ex pluribus signis, & adminiculis, quæ legi possunt in sequenti causa *Montis Cassinen. Manutentionis* vertente inter Ecclesiam Parochialem Sanctæ Mariæ Majoris Terræ Cerbarii Cassinen. Diœcesis, & Ecclesiam Ruralem Sancti Pauli, in qua causa scribebat in Rota, & scribere mihi imposuit Dominus meus Advocatus Pitonius, sicut in aliis Causis, ut ejus methodum, & modum scribendi addiscerem. Causa est tenoris sequentis.

Post longas, & varias controversias inter Ecclesiam Parochialem Sanctæ Mariæ Majoris Terræ Cerbarii Cassinen. Diœcesis, & Ecclesiam Ruralem S. Pauli existentem extra dictam Terram super præeminentiis, & præcedentiis in omnibus Processionibus tam sedendo, quàm eundo, & redeundo, & terminando, ac etiam super sonitu Campanarum in die Sabbati Sancti, & super Matricitate, deventum fuit inter istas Ecclesias anno 1643. 26. Martii ad concordiam perpetuam servatis omnibus solemnitatibus Juris Canonici, & de consensu Episcopi Cassinen. ubi Ecclesia Sanctæ Mariæ, fuit confirmata Matrix concessa præcedentia adversùs Ecclesiam Sancti Pauli in omnibus actibus honorificis.

Quæ transactio observata spatio 70. annorum circiter fuit anno præterito à R. D. Abbate Curato dictæ Ecclesiæ Sancti Pauli interrupta per Monitorium ab eo extortum coram A. C. super executione cujusdam prætensi Brevis san. mem. Innocentii III. editi anno 1198. in quo eidem Ecclesiæ Sancti Pauli conceditur retentio Baptismatis juxta sententiam, quæ in eodem Brevi asseritur lata favore ejusdem Ecclesiæ cum assertiva, ut prætenditur, quòd in nullo subjaceat Ecclesiæ Sanctæ Mariæ. Unde coram eodem A. C. suspenso solemniter petitorio ex parte ejusdem Ecclesiæ Sanctæ Mariæ petitum fuit mandatum de manutenendo in sua antiquissima possessione matricitatis, & præcedentiæ, & in omnibus aliis superius expressis, ac etiam producto præfato Instrumento concordiæ anno 1643. in progressu Causæ A. C. mandatum de manutenendo ad favorem Ecclesiæ Sanctæ Mariæ Majoris concessit per Decretum ad primam, & ad secundam per sententiam declaravit, transactionem validam, & legitimè initam, esseque perpetuò observandam inhibendo, ne contra illam aliquid innovetur, Ecclesiæ verò Sancti Pauli pro executione præfati Brevis concessit retentionem Fontis Baptismalis, ac facultatem Parocho ministrandi Sacramenta suis Parochianis. Hinc commissa Causa Sacræ Rotæ, disputata fuerunt sequentia dubia.

Primò. An sit danda manutentio etiam super delatione Scolæ, in tumulatione Cadaverum, Peregrinorum, & Advenarum.

Secundò. An transactio substineatur, & Breve san. mem. Innocentii III. sit exequendum in Casu, &c.

Quæ prout infra resolvenda dicebam. Etenim animadvertendum est Ecclesiam Sanctæ Mariæ Majoris 23
prærogativa Matricitatis pollere, quæ licèt constare non possit ex Instrumento ejus erectionis, & fundationis, quia fuit deperditum in dilapidatione ejusdem Ecclesiæ, facta à Siccardo Duce Beneventano de anno 830. tamen comprobari potest ex pluribus signis, & adminiculis, juxta *Pignatell. consult. 109. num. 2. tom. 9. Rota decis. 404. nu. 53. par. 19. & decis. 105. coram Seraphin. & decis. 258. nu. 2. coram Merlin. & decis. 14. num. 18. coram Ansald.*

In primis namque Matricitas Ecclesiæ Sanctæ Ma- 24.
riæ Majoris legitur inscripta in petra marmorea in

cadem

eadem Ecclesia posita ibi: *Hæc est sola Matrix:* &
apertissimè desumitur, si animadvertatur, quòd omnes
Processiones, & supplicationes generales ab hac Ec-
clesia incipiant, & in eam terminentur, & exteri re-
cipiunt Sacramenta ab illius Rectore, licet habeant
domicilium intra limites materiales Ecclesiæ Sancti Pau-
li, & si in hac sepeliuntur, adhuc Rector Ecclesiæ San-
ctæ Mariæ peragit in illa omnes functiones funebres,
ex quibus sufficientissimè comprobari Matricitatem di-
xerunt Pignatell. *dicta conf.* 109. *num.* 3. *&* 4. Rota
decis. 196. *num.* 23. *par.* 19. *&* *decis.* 258. *num.* 7.
par. 2. *&* *decis.* 397. *num.* 8. *&* *seqq. par.* 13. *recent.*
& *decis.* 15. *num.* 3.

Depositiones etiam, & attestationes plurium Te-
25 stium conspirant in hanc eamdem veritatem, & com-
pellationem Matricis, quæ depositiones Matricitatem
justificant Pignatell. *dicta conf.* 109. *num.* 2. Rota
decis. 258. *num.* 1. *par.* 1. *recent.* Junctis præsertim
variis enunciativis Matricitatis in Instrumento Status
Ecclesiæ Sanctæ Mariæ, quæ non solùm deservire pos-
sunt pro sufficienti adminiculo earundem attestatio-
num, ut testatur Rota *decis.* 14. *num.* 6. *&* *seqq.* co-
ram R. P. D. Ansaldo; sed etiam de per se conclu-
dunt Matricitatem, ut habetur per Rotam *decis.* 397.
nu. 11. *par.* 13. *&* *in Faventina Jurium Parochialium*
28. *Junii* 1697. §. *Prætermisso* coram R. P. D. Ansaldo.

Eoque magis dum ultra varia mandata de manu-
26 tenendo in possessione nuncupationis Ecclesiæ Matricis
reportata à nostra Ecclesia ab A. C. Theodolo de an-
no 1642. & ab A. C. met die 12. Decembris 1711.
contra Ecclesiam Sancti Pauli; iidemmet Ordinarii
Montis Cassinensis, tum in Institutionibus Rectoris
Ecclesiæ Sanctæ Mariæ, tum in pluribus Visitationi-
bus Castri Cerbarii pro certo habuerunt, Ecclesiam
Sanctæ Mariæ fore Matricem; quantum verò deferen-
dum veniat in hoc proposito Matricitatis similibus de-
clarationibus, sive enunciativis factis ab Ordinario in
actu Visitationis, ex quo de Ecclesiis suæ Diœcesis
præsumitur informatus, palam liquet ex traditis per
Rotam *in decis.* 125. *nu.* 4. post Vivian. *de Jurepatr.*
decis. 685. *num.* 9. coram Cerr. *&* *decis.* 724. *nu.* 3.
par. 3. *&* *decis.* 397. *num.* 5. *par.* 13. *recent.* *&* *in*
Aretina Jurium Parochialium 27. *Februarii* 1704.
§. *Ast ubi Episcopus* coram R. P. D. Ansaldo.

Et denique quod omnem dubietatem tollit super
27 Matricitate Ecclesiæ Sanctæ Mariæ est, quòd idem-
met Rector, & Presbyteri Ecclesiæ Sancti Pauli de
anno 1643. capitulariter congregati, nomine Ecclesiæ
Sancti Pauli, pro se ipsis, & successoribus suis admi-
serunt Ecclesiam Sanctæ Mariæ vocari debere Matri-
cem, & Rector dictæ Ecclesiæ Sancti Pauli confessus
est Ecclesiam Sanctæ Mariæ esse Matricem; unde stan-
tibus hisce confessionibus partis adversæ comprobatam
remanere Matricitatem unanimiter voluerunt Ruin.
conf. 142. *num.* 4. *volum.* 1. Hatt. *conf.* 543. *num.* 20.
Pignatell. *dicta conf.* 109. *n.* 2. Rota *decis.* 281. *n.* 19.
par. 15. *recent.* *&* *decis.* 397. *nu.* 2. *par.* 13. *recent.*

Probata ex his Matricitate Ecclesiæ Sanctæ Mariæ
clarè sequitur affirmativa resolutio primi dubii, scilicet
dandam esse Archipresbytero Ecclesiæ Sanctæ Mariæ
Majoris manutentionem etiam super delatione Stolæ
28 in tumulatione Cadaverum Peregrinorum, & Adve-
narum; etenim cum Archipresbyter reperiatur in posses-
sione tumulandi Cadavera Peregrinorum, & Advena-
rum cum delatione Stolæ, ei innegabilis est manutentio,
quæ semper datur ad statum, ut inquit Rota *decis.* 646.
nu. 43. *penes Postb. de Manut.* & in nullius, seu *Cla-*
revallen. Jurisdictionis super Manutentione 25. *Junii*
1706. §. *Exordio quippe* coram R. P. D. Kaunitz.

Maximè quia prædicta Possessio est Juri communi
29 conformis, dum Peregrini, & Advenæ, qui non ha-
bent propriam sepulturam, sepeliendi sunt in Ecclesia
majori, seu Matrici, & ab ejus Rectore peragenda
sunt funera cum assuetis indumentis, scilicet Stola,
Pluviali, & Aspersorio per Glossam *in cap. In nostra*
de sepult. ibi: *Quidam intelligunt de Peregrinis, qui*
non habent propriam sepulturam, qui debent sepeliri
apud Ecclesiam Majorem: & resolvit Sacra Congre-
gatio Concilii *in Ebreduneu. Jurium Parochialium* 25.
Junii 1695. Barbosa *de offic.* *&* *potest. Parochi par.* 3.
cap. 16. *nu.* 35. R. P. D. Petra *in Comment. ad Constit.*

Apost. tom. 2. *ad Constit.* 9. *Innocent. III. sect. unic.*
num. 50. *fol.* 277. *tom.* 2.

Quoad primam partem secundi dubii, transactio-
nem solemniter initam de anno 1643. inter Ecclesiam
Sanctæ Mariæ, & Ecclesiam Sancti Pauli substineri
respondendum de Jure est. Quoniam probata Matri-
citate Ecclesiæ Sanctæ Mariæ, de Jure infertur ad il- 30
lius Rectorem pertinere præcedentiam in omnibus Pro-
cessionibus, tam sedendo, quàm eundo, & redeundo,
& terminando. Dum Ecclesiæ Matrici dandum est de-
bitus Honor, nec alii Clerici aliarum Ecclesiarum præ-
cedere possunt Rectori Ecclesiæ Matricis, ut resolvit
Sacra Congregatio Concilii *in Savonen. Jurium Pa-*
rochialium 28. *Februarii* 1693. *&* *animadvertit* Gra-
tian. *discept.* 578. *num.* 19.

Nec non ad ipsam Ecclesiam Sanctæ Mariæ spe-
ctare pulsationem Campanarum in die Sabbati San-
cti, cum illæ ante omnes alias Ecclesias pulsandæ sint 31
ab Ecclesia Matrice, ut notant Pignatell. *consult.* 109.
num. 8. *tom.* 9. Gratian. *discept. Forens.* 578. *nu.* 17.
Rota *decis.* 105. coram Serafin. concurrente præsertim
observantia, & consuetudine ferè 70. annorum præce-
dendi in omnibus Abbati, & Capitulo Ecclesiæ San-
cti Pauli, & ante hanc pulsandi Campanas in die Sab-
bati Sancti, quæ attendenda venit, non solùm in ca-
su, in quo agatur de vera Matricitate, sed etiam in
casu, in quo agatur de Matricitate impropria, resul-
tante ex eo, quòd vel ratione antiquitatis, vel ex alia
ratione Ecclesia esset major in loco, erga quam filialis
dicitur obligata, saltem ad aliquam reverentiam, tam-
quam erga propriam Matrem, licèt ejus subdita non
sit, ut optimè ratiocinatur idem Pignatell. *dicta con-*
sult. 109. *num.* 6. *tom.* 9.

In nihilo obstante, quòd hujusmodi transactio sit
destituta Beneplacito Apostolico requisito ex Constitu-
tione san. mem. Urbani VIII. in 261. *Bullar. nov.*
tom. 5. *tit. De præiudicial. Eccles.* quia Ecclesia San-
cti Pauli per hujusmodi transactionem nihil à se alie-
navit, sed concessit Ecclesiæ Sanctæ Mariæ ea, quæ
de Jure ad hanc spectabant, ac proinde non erat ne-
cessarium beneplacitum Apostolicum, quod solùm re-
quiritur, quando ex effectu transactionis resultat alie- 32
natio indirecta, vel tacita, aut expressa Tusch. *con-*
clus. 349. *num.* 1. *lit. T.* *Sabell. in Summ. divers.*
verb. Beneplacitum tom. 1. *num.* 4. §. *Quod sit*, &
tum hujusmodi Beneplacitum non sit necessarium, al-
legabilis non est ex defectu illius nullitas transactio-
nis, juxta Sabell. *ubi supra num.* 8.

Etiamsi esset necessarium, tamen cùm probetur ob-
servantia dictæ transactionis cum cursu temporis non
solùm 30. sed ferè 70. annorum, locus est præsum-
ptioni ejusdem Beneplaciti Apostolici etiam post dictam
Constitutionem Urbanam Sabell. *ubi supra num.* 12.
Rota *decis.* 7. *num.* 23. *par.* 15. *recent.*

Secunda Pars denique secundi dubii negativè resol-
venda venit, quoniam præfatum Breve Innocentii III.
concessum fuit ad partis supplicationem sub supposito,
quòd à Judice fuisset lata sententia favore Rectoris
Ecclesiæ Sancti Pauli, super facultate baptizandi in ea,
& quòd ibidem sui Parochiani percipiant cætera Sa-
cramenta, unde cùm non doceatur de supposita sen-
tentia, prædictum Breve substineri non potest, dum
Papa numquam intendit derogare Juri alterius, nisi 33
in quantum exprimit *cap. Super eo de offic. delegat.*
Carol. Ant. de Luc. *in animadvers. ad discept.* 578.
Gratian. *num.* 1.

Ac etiam quia cum agatur de lapsu post sex sæcu-
lorum, quæ intercesserant à die concessionis dictis Bre-
vis ad hodierna tempora, in quibus Matrix Ecclesia
majoritatem, & omnia superiùs expressa pacificè exer-
cuit adversùs Ecclesiam Sancti Pauli, & constet de
usu in contrarium sequitur, quòd sit revocatum, aut
præscriptum, & amissum juxta *Text. in cap. Si de*
Terra, *&* *cap. Accedentibus de Privileg.* & alia Jura
allegata per Rotam *decis.* 357. *num.* 9. coram Roxas.
Tusch. *conclus.* 756. *lit. P. num.* 11.

Et cùm Ecclesia Sancti Pauli de anno 1633. per
transactionem recognoverit Ecclesiam Sanctæ Mariæ
tamquam Matricem, eique concesserit præeminentiam,
& superioritatem, sequitur, quòd per hujusmodi actum
contrarium prædicto Brevi, seu Privilegio, censeatur 34

illi renunciasse, & consequenter non est per dictam Ecclesiam Sancti Pauli illud ampliùs allegabile Alexand. *conf.* 103. *num.* 1. *versic. Nam per aliam contrarium lib.* 4. Tusch. *concl.* 759. *nu.* 5. *lit.* P. & ita resolutum fuit à Sacra Rota *in Montis Cassinen. Manutentionis die* 10. *Junii* 1712, coram R. P. D. Lancetta, *cujus decisio legi potest in fine hujus Casus nu.* 50.

Quæri etiam potest hic an intra limites Parochiæ
35 ædificari possit Oratorium? Cujus dubii resolutio colligenda venit ex sequenti Casu, in quo pro veritate scripsit, idem D. Advocatus Pitonius, & de ejus commissione ego ita juxta opinionem mihi benevisam infrascripta scripsi pro meo Studio, videlicet.

Martinus Ballester Rector Ecclesiæ Sanctæ Eulaliæ Majoricen. die 18. Septembris 1693. in ejus ultimo, quo decessit elogio disposuit, quòd cuncta ejus Bona applicarentur pro ædificatione Oratorii Sancti Philippi Nerii intra limites Ecclesiæ Parochialis, ubi ipse, dum erat in humanis consentientibus Parocho, nec non Patriæ Patribus, protege tunc temporis, & Episcopo erexerat Ecclesiam, & habitationem Patrum Congregantium cum necessariis ornamentis.

Rector autem tunc temporis, & Communitas præintelligentes, quòd PP. S. Philippi Nerii se disponebant pro executione dictæ fundationis, intimarunt, & protestarunt administratoribus Oratorii, ne auderent exequi præfatam fundationem, quin prius adducerent eorum facultates, & necessarios consensus. Cui protestationi nullatenus respondentibus PP. prædictis Rector, & Communitas præfata die 18. Maji 1708. supplicarunt Vicarium Generalem, Sede Vacante, ne permitteret sub pœna nullitatis, & attentatorum fundationem dicti Oratorii, & prævio decreto intimatis à Vicario Interessatis, non obstante prædicta supplicatione, prælibati PP. Benedicere fecerunt Ecclesiam Oratorii cum asservatione Sacramentorum, declaratis Congregantibus, peractis omnibus necessariis actibus de consensu ejusdem Vicarii. His stantibus ad instantiam Rectoris, & Communitatis præfatæ proposita mihi fuerunt sequentia dubia.

Primò. An prædicta fundatio Oratorii substineatur.

Secundò. An Vicarius Generalis Sede Vacante possit dare licentiam aperiendi Oratoria publica non interveniente consensu Capituli.

Tertiò. An sit locus purgationi Attentatorum.

Quartò. An aliquis ex PP. dicti Oratorii possidens Beneficium in Parochia possit exigere distributiones in Choro ejusdem Parochiæ?

Super quibus requisitus, quid pro veritate sentirem, censebam prout infra de Jure respondendum. Etenim
36 primum dubium negativè resolvendum videtur; quoniam fundatio præfati Oratorii publici PP. S. Philippi Nerii intra limites Parochialis Ecclesiæ magnum affert præjudicium, tum eidem Ecclesiæ, quia stante dicta fundatione, Ecclesia Parochialis non haberet eumdem concursum, & oblationes Fidelium; tum Communitati præfatæ, quia PP. Congregantes captarent omnia Fidelium suffragia distribui solita Beneficiatis ejusdem Communitatis, ac proinde fundatio prædicta substinenda non venit, juxta Calderin. *de Privileg. conf.* 12. *nu.* 1.

37 Concurrente præsertim oppositione hodierni Parochi, quæ in hac materia est considerabilis, cùm ejus consensus sit requisitus ratione præjudicii resultantis in emolumentis oblationum, & eleemosinarum, ratione Anniversariorum, & Missarum, aliorumque Divinorum. Card. de Luca *de Regul. disc.* 29. *nu.* 14. Ventrigl. *in prax. annot.* 18. *num.* 3. §. *unic.* Nec non oppositioni etiam populi ejusdem Communitatis, cujus consensus requiritur in erectione novæ Ecclesiæ Regularium, juxta Cardin. de Luca *ubi supra num.* 15.

Non obstat, quòd Rector tunc temporis, & Communitas præfata suum præstiterint consensum in fundatione dicti Oratorii, quia Rector consensit cum conditione *Salvis Juribus Parochialibus*, & Communitas cum pacto, & conditione, quòd Fundator subscribere deberet tot Capitula.

Quæ conditiones cum non sint purificatæ, dum per fundationem dicti Oratorii non salvantur Jura Parochialia, nec à Fundatore fuerunt subscripta memorata Capitula, sequitur, quòd eorum consensus habeatur, ac si non esset.

Minusque officit consensus præstitus ab Episcopo, quia Oratoriorum erectio non debet ab Episcopis de facili permitti ob damna spiritualia, quæ eveniunt Parochianis, ut docet Monacell. *in Formular. for. Eccles. tit.* 13. *nu.* 42. nec potest Episcopus licentiam conce- 38
dere asservandi continuò, & permanenter in Oratoriis non curatis Sanctiss. Sacramentum pro Adoratione Fidelium, cùm ad hoc requiratur licentia Papæ, juxta Ventrigl. *in prax. annot.* 19. §. *un. par.* 2. *num.* 18.

Quoad secundum dubium negativè respondendum
videtur. Quoniam Oratoria publica Regularium, seu 39
Religiosorum cùm sint eorumdem Ecclesiæ, non potest Vicarius Generalis licentiam concedere illa erigendi Ventrigl. *in prax. annot.* 18. *num.* 22. §. *In his terminis*. Niccol. *resolut. Canonic. lib.* 1. *tit.* 28. *de Vicar. Capitular. num.* 22. Ea ratione, quia facultas erigendi novas Ecclesias Religiosorum ob rei gravitatem de Jure, & specialiter commissa Episcopo, juxta *Text. in cap. Quidam cap. de Monach. & cap. Cellulas* 18. *quæst.* 2. Adeoque in generali commissione Vicarii non venit hujusmodi facultas, quæ certæ personæ, vel dignitati à Jure est specialiter commissa *Leg.* 1. *ff. de Offic. ejus, cui Mandat. & Jurisdict. & cap.* 2. *de Offic. Vicar. lib.* 6.

Tertii dubii resolutio affirmativa esse videtur. Etenim pendente recursu per Rectorem, & Communitatem prædictam ante Vicarium Generalem, ne permitteret sub pœna nullitatis, & attentatorum Patrum Sancti Philippi Nerii fundationem Oratorii, præfati PP. deveniendo ad dictam fundationem dicuntur attentasse, adeoque ipsi tenentur, & obligati sunt ad hujusmodi Attentatorum purgationem, Lancellott. *de Attentat. par.* 3. *cap.* 29. *num.* 99.

Quarto denique dubio negativè respondendum est. Cùm enim distributiones non debeantur, nisi Interessentibus in Choro Divinis Officiis non possunt Patrum prædicti Oratorii ad hujus bonum Regimen, & administrationem incumbentes exigere distributiones debitas Interessentibus in Choro Parochiæ.

His tamen non obstantibus contrarium veriùs de 40
Jure censeo; primum namque dubium affirmativè resolvendum esse arbitror, quoniam hujusmodi Oratorium publicum, seu Ecclesia PP. S. Philippi Nerii erectum fuit, & fundatum à Martino Ballester intra limites Ecclesiæ Parochialis de consensu Episcopi, Rectoris, nec non Communitatis, & Proregis, quorum omnium interveniente consensu fundatio, seu erectio præfata Oratorii absque dubio substinenda venit, juxta *Text. in cap. Auctoritate de Privileg. in* 6. ibique Glossa *verb. Oratoria*, Geminian. *nu.* 2. Lambert. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *quæst.* 11. *art.* 12. *nu.* 2. Lezzan. *in Summa tom.* 4. *consult.* 45. *nu.* 141. & fuit resolutum à Sac. Congr. Concilii *in Posnanien. aperitionis Oratorii* 16. *Februarii* 1704. & 19. *Aprilis* 1704. & *in Forolivien. erectionis Ecclesiæ* 16. *Junii* 1694.

Immo etiam si Oratorium non fuisset à præfato Ballester finitum, tamen quia fuit cœptum ab ipso cum licentia Episcopi, poterat finiri, & finitum augeri, seu extendi absque alia licentia, ut docent Ventrigl. *in prax. annot.* 18. *num.* 24.

Animadvertendo præsertim, quod fundatio hujusmodi Oratorii redundat ad majorem Dei gloriam Sancti Philippi Nerii laudem, & Animarum salutem, nec ullum certum præjudicium affert Rectori Ecclesiæ Parochialis, nec præfatæ Communitati, unde fundatio prædicti Oratorii non est cur non sit approbanda juxta vulgatum, & juridicum illud axioma: *Quod tibi non nocet, & alteri prodest, de facili concedendum est. L. in Creditore ff. de evict.* ibique Gloss. *verb. Quod sine dispendio*.

Nullatenus adversatur oppositio moderni Parochi impedire conantis fundationem præfati Oratorii sub prætextu præjudicii ei resultantis ex diminutione concursus, & in emolumentis oblationum, eleemosinarum,
Anniversariorum, & Missarum: quoniam præjudicium 41
proveniens Ecclesiis Parochialibus ex diminutione concursus, & eleemosinarum penitus contemnitur, & Parochi semper succumbent, quoties hoc Clypeo velint se opponere ædificationi novarum Ecclesiarum, juxta plures resolutiones Sacræ Congregationis Concilii Tridentini, quas refert Monacell. *in Formul. for. Eccles. form.* 10. *tit.* 6. *num.* 9. & *seqq.*

Et

Et licèt de Jure communi oblationes, & eleemo-
42 finæ, quæ à fidelibus fiunt, & offeruntur Cappellis, Oratoriis, Ecclefiafticis exiftentibus intra limites Parochiæ debeantur Parocho, ut tradunt Capon. *difcept. 77. per tot.* Amoftaz. *de Caufis Piis par. 1. lib. 4. cap. 1.* Tondut. *quæft. Benefic. tom. 1. par. 1. cap. 63. nu. 8. & feqq.* Tamen quando oblationes fiunt Oratorio, feu Congregationi Oratorii, quæ habeat propriam Ecclefiam, non fit ulla injuria, & præjudicium, fi non debeantur Parocho; quia illa de Jure funt, & converti debent in utilitatem illius Ecclefiæ, juxta Carol. Anton. de Luca ad Ventrigl. *par. 2. annot. 16. §. un. nu. 16.* Monacell. *Formul. for. Ecclef. form. 10. tit. 6. num. 20. & feqq.*

Nec confiderabilis eft alia oppofitio Communitatis; nam cum ifta de anno 1693. confenferit præfatæ fun-
43 dationi, fe opponere nunc eidem fundationi, dicitur oppofitio affectata, quæ negligi folet juxta Card. de Luca *de Regul. difc. 29. num. 15.*

Non obftat, quod Rector tunc temporis fuum præftiterit confenfum fundationi dicti Oratorii cum claufula *Salvis Juribus Parochialibus*, quæ cum non verificetur ejus confenfus, pro nullo habetur. Quia cùm claufula illa non intelligatur quoad concurfum, & oblationes Fidelium, fed quoad Decimas, & primitias dumtaxat, quæ à Laicis folent Parochis exhiberi juxta Lezzan. *in Summ. tom. 4. conf. 24. num. 17.* optimè verificatur conditio illa, dum Decimæ, & primitiæ non recipiuntur à dicto Oratorio, fed ab Ecclefia Parochiali.

Sed etiam fi non interveniffet confenfus Parochi, immo hic fuum pofitivum diffenfum interpofuiffet;
44 Adhuc fundatio Oratorii fubftinenda effet, quia Oratorium publicum fundari poteft intra limites alicujus Parochiæ etiam invito Plebano, cum confenfu tamen Diœcefani, etiamfi fequeretur aliquod damnum Parochiæ non magnum, ea ratione, quia non debet quis impediri facere talem ædificationem, quæ tendit ad augendum Cultum Divinum, ut docet Paulus de Cittad. *de Jurepatr. par. 3. cauf. 1. nu. 90.* Lambertin. *eodem tract. lib. 1. par. 1. quæft. 3. art. 15. nu. 3. verf. Tu*
45 *adverte*. Et eo ipfo, quòd in fundatione Oratorii publici intervenit confenfus Epifcopi, excluditur præfumptio præjudicii Ecclefiæ Parochialis, quia aliàs fi præjudicium aliquod juridicum pateretur Plebanus, ipfe Diœcefanus non confenfiffet, ut arguit Lambertin. *ubi fuprà*.

Immo cùm Congregatio PP. S. Philippi Nerii non accedat ad funera, minufque admittat fepulturam Cadaverum in Ecclefia, fequitur, quod ejus introductio nullum, aut modicum, ac remotum præjudicium Parocho caufet, adeoque confenfus Parochi fuppleri poteft per fuperiorem. Cardin. de Luca *de Regul. difc. 29. nu. 15.* Ventrigl. *in prax. annot. 18. §. Unico nu. 5.*

Nec attendenda venit altera objectio, nempe quòd
46 Epifcopus licentiam concedere non poffit affervandi continuò, & permanenter in Oratoriis non curatis Sanctiffimum Sacramentum pro adoratione Fidelium, cùm ad hoc requiratur licentia Papæ; quia hoc folùm procedit in Oratoriis, quæ fub regimine Laicorum funt, non verò in Oratoriis publicis, feu Ecclefiis Religioforum; ubi de licentia Epifcopi affervari poffe Sanctiffimum Sacramentum teftatur Barbof. *de poteft. Paroch. par. 1. cap. 11. num. 51.*

Quoad fecundum dubium affirmativè eft refpon-
47 dendum; quoniam Vicarius Capitularis Sede Vacante, quoad Jurifdictionem fuccedit Epifcopo, unde ficuti Epifcopus poteft dare licentiam aperiendi Oratoria publica, juxta *Textum in dicto cap. Auctoritate de Privileg. in 6.* ibique Gloff. *verbo Oratoria*, ita & Vicarius Capitularis poterit dare hujufmodi licentiam, cùm jurifdictio Vicarii Capitularis eadem fit, quæ fuit Epifcopi. Niccol. *refol. Canonic. lib. 1. tit. 28. de Vicar. Capitul. num. 21. & in Flofcul. verb. Vicarius Capitularis num. 68.*

Immo quoddam Monafterium Fratrum Sancti Dominici cœptum ædificari de licentia Vicarii Capitularis, refpondit Sacra Congregatio Concilii, finendum effe ad finem perduci, ut teftatur Fagnan. *in cap. Non amplius de Inftitut. num. 70.* ergo à fortiori idem Vicarius Capitularis poterit dare licentiam ædificandi Oratoria publica, & hæc cœpta ædificari de ejus licentia, permittendum eft, ad finem perduci; cum facultas erigendi novum Monafterium non competat Epifcopo de Jure communi, ficut ei competit facul- 48
tas erigendi Oratoria publica Fagnan. *ubi fupra nu. 75.*

In nihilo obftante, fi non interveniat pofitivus, & expreffus confenfus Capituli, quia eo ipfo, quòd Vicarius Capitularis confentit Fundationi publici Oratorii, præfumitur eidem fundationi confenfiffe etiam Capitulum, cum Vicarius Capitularis exerceat Jurifdictionem Capituli.

Defcendendo ad examen tertii dubii, ejus refolutionem negativam effe cenfeo; etenim PP. S. Philippi Nerii devenientes de confenfu Vicarii Capitularis ad totalem executionem fundationis dicti Oratorii, jam à multo tempore de confenfu Epifcopi legitimè fundati, & conftructi, nulla commiferunt Attentata, non obftante fupplicatione porrecta à Parocho, & Communitate eidem Vicario, ne permitteret fub pœna nullitatis, & Attentatorum fundationem Oratorii, quoniam totalis executio fundationis Oratorii facta à dictis Patribus non tendit in contemptum jurifdictionis alicujus Judicis, cum à Vicario Capitulari, aut ab alio Judice non fuit eis facta inhibitio, & prohibitio, ne exequerentur totalem fundationem Oratorii, immo ab eodem Vicario fuit eis permiffum illam ad finem perduci. Nec tendit in præjudicium moderni Parochi, & Communitatis, juxta fuperiùs adducta; Adeoque prædicti Patres deveniendo ad hujufmodi fundationem dici non poffunt attentaffe; cum actus attentatus dicatur ille, qui tendit in contemptum Judicis, & in præjudicium partis, juxta Lancellot. *de Attent. par. 1.* 49
in præfat. num. 42. & 44. Card. de Luca *de Judic. difc. 18. num. 26.* Ac proinde non eft locus impræfentiarum purgationi attentatorum, cum hæc folum detur, ubi adfunt Attentata, ut docet idem Lancellot. *par. 3. cap. 29. num. 99.*

Quartum denique dubium refolvendum eft cum di- 50
ftinctione; aut enim aliquis ex Patribus dicti Oratorii poffidens Beneficium in Parochia adeft, feu intereft Statutis horis in Choro ejufdem Parochiæ pro celebratione Divinorum Officiorum, & debentur ei diftributiones quotidianæ, juxta *Textum in cap. Unic. de Cleric. non refid. in 6.* Fagnan. *in cap. De cætero de Cleric. non refid. num. 10.* Si verò non præftat in Choro hujufmodi Intereffentiam Divinis Officiis, diftributiones quotidianas exigere non poteft, cùm iftæ nihil commune habeant cum corpore Beneficii, fed dentur ratione fervitii, & in recompenfam follicitudinis Divinorum Officiorum, ut notat idem Fagnan. *in cap. Gravis de reftit. fpoliat. num. 78.*

R. P. D. LANCETTA

Nullius, feu Montis Caffinen. Manutentionis.

Veneris 10. Junii 1712.

JUra, & præeminentias Parochialis Ecclefiæ Sanctæ Mariæ Majoris Cerbarii tueri fatagentes illius Archipresbyter, & Clerus adverfus Parochum, & Abbatem Ecclefiæ Sancti Pauli extra dictam Terram exiftentis; duplici innitebantur fundamento; Matricitatis nempè, & tranfactionis, quæ ufque ab anno 1634. inter has Ecclefias, earumque Rectores inita fuerat; è contra verò vigore Brevis fan. mem. Innocentii III. præfatam Ecclefiam Sancti Pauli à quacumque fubjectione liberam, & immunem effe opponebatur; Hinc delata controverfia ad A. C. conceffa extitit manutentio dictæ Ecclefiæ Sanctæ Mariæ Majoris, quoad actus præeminentiales in ejus decreto defignatos, nempè *refpectu ad ftatum, & nuncupationem Ecclefiæ Majoris, & Matricis Terræ Cerbarii privativè quoad Ecclefiam Sancti Pauli, quoad præcedentiam in quibufcumque Proceffionibus, & feffionibus unitim fieri folitis, & pulfationem Campanarum ante omnes alias Ecclefias in die Sabbati Sancti, ac quoad exercitium functionum, cæterorumque actuum in tranfactione contentarum; Et ulterius demandata fuit obfervantia ejufdem tranfactionis, ac brevis executio.*

Nec dispar fuit exitus Causæ per appellationem ad nostrum Tribunal devolotæ; nam proposito per me hodie dubio omnium dictarum prætensionum complexivo, DD. censuerunt *Manutentionem dandam esse Ecclesia Sancta Maria, sive ejus Archipresbytero, etiam super delatione Stola in tumulatione Cadaverum Advenarum, & Peregrinorum, transactionem substineri, & Breve esse exequendum.*

51 Distinctè enim, juxta dubii partes, procedendo, cum respectu ad controversos præeminentiæ actus possessio Ecclesiæ Sanctæ Mariæ, quæ canonizata fuit etiam anno 1642. per mandatum de manutenendo in Tribunali A. C. reportatum, ac anno 1697. mediante Instrumento publico super ejusdem statu in sequelam Edicti Vicarii Cassinen. celebrato, continuata subinde apparet ad hæc usque tempora, tum ex depositionibus quamplurium Testium, tum & fortiùs ex relatione Ordinarii, sive Abbatis Cassinen. novissimè transmissa ad Sacram Congregationem Concilii, utique eadem Ecclesia Sanctæ Mariæ in dicta possessione manutenenda venit ex passim vulgatis Juribus, de quibus Rota *in Senen. Jurium Parochialium* 13. *Februarii* 1708. §. *Cum enim* coram Me, *& in Perusina Praeminentiarum super Manutentione* 2. *Decembris* 1711. §. *finali* coram R. P. D. meo Ansaldo.

Et quamvis ex præfata Ordinarii relatione constet, quòd etiam Parochus Ecclesiæ Sancti Pauli cumulativè cum Archipresbytero deferre consueverit Stolam in tumulatione Cadaverum Advenarum, & Peregrinorum, quia tamen, ut prosequitur dicta relatio, in vim decreti Synodalis solùm Archipresbyter administrat Sacramenta eisdem Peregrinis, & Advenis, eorumque Cadavera in Ecclesia Sanctæ Mariæ tumulantur, ideo
52 ejus tantùm possessio manuteneri debet, cum usus Stolæ in signum Parochialis Jurisdictionis in hisce actibus privativè spectet ad Parochum. Barbos. *de offic. & potest. Paroch. par.* 3. *cap.* 26. *nu.* 76. *& in Summ. Apostol. decis. collect.* 236. *num.* 10. Gratian. *discept. Forens. cap.* 298. *à nu.* 65. *cum pluribus seqq.* Pignatell. *consult.* 73. *nu.* 21. *tom.* 8. Rota cor. Zarat. *dec.* 45. *n.* 4.

Maximè quia hic concurrunt non leves probationes Matricitatis favore Ecclesiæ Sanctæ Mariæ, & cùm non agatur de illa probanda in petitorio, ad concludendam genericam subjectionem quoad duriores effectus, perceptiones decimarum, emolumentorum Parochialium, & similium, in quibus terminis probationes debent esse plenæ, & concludentes, sed in hypothesi solùm adducta fuerit ad colorandum possessorium respectu Jurium præeminentialium, de quibus est quæstio, profectò sufficit probatio Matricitatis impropriæ, ut distinguendo tradunt Cardin. de Luca *de Paroch. disc.* 27. *nu.* 9. *& de Decim. disc.* 12. *nu.* 13. Rota *in Bisianen. Praeminentiarum* 10. *Februarii* 1710. §. *Minusque, & seqq. &* 16. *Januarii* 1711. §. *Siquidem rursus* coram R. P. D. meo Ansaldo.

Hujusmodi autem Matricitas resultat ex antiquissi-
53 mis enunciativis per Odinarios emissis in visitationibus annorum 1595. ac 1634. quibus sanè ad hunc effectum deferendum est, cùm Episcopus apprimè informatus censeatur de statu, & prærogativis suarum Ecclesiarum, Rota *decis.* 397. *nu.* 6. *& seqq. par.* 13. *recent. decis.* 685. *nu.* 9. coram Cerro, *decis.* 14. *nu.* 2. coram R. P. D. meo Ansaldo, *& in dicta Bisianen. Praeminentiarum* 10. *Februarii* 1610. §. *Sed voci, &* 16. *Januarii* 1611. §. *Siquidem in fine* coram eodem.

Eoque potissimum, quia in altera ex dictis Visitationibus, anni nempè 1619. adnotatum legitur Ordinarii decretum, in quo statuitur: *quòd Archipresbyter praecedat Abbatem Sancti Pauli in Processionibus, & omnibus aliis:* in altera verò anni 1634. idem Abbas Sancti Pauli expressè fassus fuit, Ecclesiam Sanctæ Mariæ *esse Matricem*, quamobrem tam ex ipsa declaratione, in actu proportionato facta ab Episcopo, quàm ex dicta partis confessione, urgens emergit Matricitatis argumentum, ut in ordine ad primam conclusionem prosequitur Rota *dicta decis.* 14. *nu.* 4. coram R. P. D. meo Ansaldo, *& decis.* 284. *num.* 4. *par.* 14. *recent.* & respectu ad secundam Rota *dicta decis.* 397. *num.* 2. *par.* 13. *recent. & in dicta Bisianen. Praeminentiarum* 10. *Febr.* 1710. §. *In primis, &* 16. *Januarii* 1711. §. *Fortius* coram R. P. D. meo Ansaldo.

Validiùs præmissa confirmantur ex re Judicata anni 1642. suscitata enim tunc temporis controversia inter Rectores Ecclesiarum Collitigantium super præcedentia pulsandi Campanas die Sabbati majoris Hebdomadæ, quamvis Vicarius Generalis, tanquam Commissarius delegatus, hanc facultatem promiscuè utrique Ecclesiæ competere declaravit, attamen Ordinarius in gradu appellationis pronunciavit, illud privativè spe- 54
ctare ad Ecclesiam Sanctæ Mariæ, quæ utique hujusmodi prærogativa, citra Matricitatis præeminentiam, insigniri non poterat Card. de Luca *de Praeminent. disc.* 42. *num.* 15. Rota coram Merlin. *decis.* 119. *&* coram Dunoz. *sen. decis.* 198. *num.* 2. *& in dicta Bisianen. Praeminentiarum* 16. *Januarii* 1711. §. *fin.* coram R. P. D. meo Ansaldo.

Nec quicquam suffragatur exceptio, quòd dicta sententia sit evidenter nulla, ex quo Ordinarius non poterat ampliùs se ingerere in causa postquam super eadem pronunciaverat Vicarius Generalis; nam ultra quòd iste processit uti Commissarius delegatus, cessat vis objecti, animadvertendo, quòd devoluta per ulteriorem appellationem causa ad A. C. tantùm abest, ut præfata sententia revocata fuerit, quin potiùs Ecclesia Sanctæ Mariæ manutentionem reportaverit in possessione *Matricitatis*, & exercitio aliarum præeminentiarum, & de facto, recedentibus subinde partibus ab hac lite, mediante transactione (de qua infra) in ea signanter Canonizata fuit favore Ecclesiæ Sanctæ Mariæ præcedentia in pulsatione Campanæ dicta die Sabbati Sancti, adeout perperam modò controvertatur veritas, quæ toties per rem Judicatam, & per partis confessionem confirmata extitit Rota *in sæpedicta decis.* 14. *num.* 7. 8. *&* 15. coram R. P. D. meo Ansaldo, *& in Fanen. Jurisdictionis* 31. *Januarii* 1704. §. *Quod autem* coram R. P. D. meo Scotto *Almae Urbis Gubernatore*.

Adaugetur assumpti comprobatio, tum ex Inventario Ecclesiæ Sancti Pauli, expleto anno 1696. tum ex alio anni 1697. super statu Ecclesiæ Sanctæ Mariæ Majoris, præsentibus Rectore, & Clero utriusque Ecclesiæ, in eis enim concorditer semper eadem Ecclesia Sanctæ Mariæ *Matrix* nuncupatur, ac controversiæ ejusdem præeminentiæ recensentur, ex quibus probatio Matricitatis, juxta præmissa substantiatur.

Præterea in idem etiam collimant quamplures in- 55
scriptiones in lapidibus sæpedictæ Ecclesiæ insculptæ, & licèt nonnullæ ex eis, tanquam recentes redarguantur per simplices fides aliquorum testium, pendente lite, expiscatas, attamen ab hac nota omnino immunis est illa, quæ usque ab anno 1653. incisa dignoscitur in Campana majori ejusdem Ecclesiæ ibi. *Hec est sola Matrix*; quæque proinde optimè confert ad intentum Glossa *in cap. Causam quæ de probat. & notant scribentes in l. Monumenta C. de relig. & sumpt. funer.* Cardin. de Luca *de Praeminent. disc.* 2. *num.* 7. *cum Concordan.* apud Rotam coram Arguell. *decis.* 17. *num.* 41.

Et tandem accedit dicta relatio Ordinarii, transmissa ad Sacram Congregationem Concilii, in qua nedum testatur, Ecclesiam Sanctæ Mariæ esse *Matricem*, sed etiam subdit, ut dictum est, quòd ejus Archipresbyter Sacramenta ministrat Advenis, & Peregrinis, & consequenter ex hoc actu univocè in aperto ponitur controversa matricitas in hoc Judicio possessorio, ad effectum consequendi duntaxat controversa Jura præeminentialia Pignatell. *consultat.* 109. *num.* 4. *tom.* 9. Rota *dicta decis.* 397. *num.* 8. *par.* 13. *& in dicta Bisianen. Praeminentiarum* 17. *Februarii* 1710. §. *Mirificè* coram R. P. D. meo Ansaldo.

Consecutivè ex his substinetur transactio, celebrata anno 1643. non attenta duplici exceptione, quòd scilicet utilis non fuerit Ecclesiæ Sancti Pauli, & destituta appareat Beneplacito Apostolico; prima enim cessat in facto, nam in illa constabilita fuit præcedentia favore Parochi, & Cleri Sancti Pauli in propria Ecclesia, quæ, præscindendo à transactione, eisdem non competebat; altera verò tollitur ex pluribus facti circumstantiis, quæ simul unitæ in præsenti hypothesi, validitatem ejusdem transactionis secum ferunt, quia, nempe bona fide, inita extitit inter duas Ecclesias super Juribus præeminentialibus ad dirimendas

contro-

controversias, Divino Cultui admodum præjudiciales, & etiam ex quo nihil in illa datum fuit ab Ecclesia Sancti Pauli, nisi id, quod præcedenter competebat Ecclesiæ Sanctæ Mariæ, tum ratione assistentiæ Juris propter Matricitatem, tum ratione rei Judicatæ ad favorem ejusdem vigentis, adeout nunquam spatio sexaginta ferè annorum impugnata fuerit, sed pacificum semper effectum sortita dignoscatur, in quibus terminis, vel Beneplacitum non requiritur, ut per *Text. in cap. Finali de pact. in 6.* respondit Rota coram Seraphin. *decis.* 36. *per tot.* & coram Cerro *decis.* 570. *num.* 13. ubi quòd sufficit, ut transactio contineat pacta licita, & honesta. *decis.* 305. *nu. fin. tom.* 1. *& decis.* 260. *nu.* 25. *tom.* 2. *par.* 19. *recent.*
56 ubi quòd hujusmodi determinationes pro bono pacis, Ecclesiarum concordia, & populorum quiete, absque Beneplacito Apostolicò, substinentur, *& in Eugubina Præeminentiarum* 20. *Februarii* 1702. §. *finali* coram Emin. D. Cardin. Priolo, *& in Monopolitana Præeminentiarum super manutentione* 16. *Junii* 1704. §. *Nec relevantibus* coram Reverend. Domino meo Decano.

Vel præsumi debet non obstante, quòd lapsum non fuerit tempus centum annorum à notissima Constitutione san. mem. Urbani VIII. requisitum, quia hæc locum sibi vindicat in contractibus Ecclesiæ præjudicialibus, initis cum Clericis, sive aliis particularibus, non autem cum alia Ecclesia ex justa, & rationabili causa, ut præcisè animadvertit Rota coram Dunozett. Jun. *decis.* 719. *num.* 6. *&* 10. *& decis.* 1169. *nu.* 5. *&* 6. coram Emerix Jun.

Deveniendo ad postremam dubii partem, exequendum pariter est Breve san. mem. Innocentii III. nam istud præsefert tantummodo confirmationem sententiæ latæ per Cardinalem Roffridum tunc temporis Abbatem Cassinensem, in qua Parocho Sancti Pauli concedebatur facultas retinendi in propria Ecclesia æquè Parochiali fontem Baptismalem, suisque Parochianis
57 liberè Sacramenta ministrandi, cumque quoad hos actus idem Breve usque non observatum fuerit, profectò executioni demandandum venit, Rota *decis.* 598. *num.* 1. *par.* 1. *& decis.* 189. *num.* 1. *par.* 15. *recent. & decis.* 212. *num.* 2. coram Cerro.

Cæterum nullo modo obstat supradictæ impropriæ Matricitati, quamvis, referendo sententiæ verba, exprimat quòd Ecclesia Sancti Pauli: *Ecclesia Sanctæ Mariæ in nullo subjaceat:* tum quia stat benè simul quòd Ecclesia Sancti Pauli non sit propriè, & formaliter subjecta, & tamen contendere nequeat supradictas præeminentias Ecclesiæ Sanctæ Mariæ propter impropriam Matricitatem jam comprobatam; tum quia hæc expressio respicit retentionem fontis Baptismalis, ac Sacramentorum administrationem, quorum dumtaxat actuum libertas, ac exercitium in controversiam deductum fuerat, quemadmodum apertè convincitur ex tenore sententiæ in eadem Bulla relatæ, atque ideò præfata enunciativa, quamquam generalis, & indefinita ad suam speciem restringi, ac juxta subjectam materiam intelligi debet, *l. Quæsitum* §. *Mania ff. de legat.* 3. Surdus *consil.* 33. *nu.* 26. *& consil.* 421. *nu.* 12. Rocc. *disput. Jur. cap.* 166. *num.* 7. *tom.* 2. Rota coram Coccin. *decis.* 1788. *num.* 79. & coram Bicch. *decis.* 295. *num.* 1. *& decis.* 407. *nu.* 7. *& in recent. decis.* 428. *nu.* 16. *par.* 4. *tom.* 2. *& decis.* 303. *nu.* 12. *par.* 19.

Omnemque submovet hæsitationem vetustissima observantia, nam per quinque secula, & ultra Parochi Sancti Pauli potiti solum fuerunt facultate exercendi Curam Animarum propriæ Parochiæ, semper verò intacta remanserunt Jura præeminentialia Ecclesiæ Sanctæ Mariæ per tot actus, res Judicatas, & transactio in dies constabilita, itaut inde ad evidentiam usque dignoscatur quid, & quantum in dicto Brevi comprehensum fuerit, Rota coram san. mem. Alexandro VIII. *decis.* 175. *num.* 10. *& decis.* 1342. *nu.* 8. coram Emer. Jun. *& decis.* 65. *nu.* 13. *& decis.* 319. *nu.* 3. *par.* 15. *& decis.* 533. *nu.* 11. *par.* 18. *recent.*

Et ita utraque, &c.

R. P. D. FALCONERIO

Leodien. Dismembrationis.

Lunæ 1. *Februarii* 1712.

RECtor Matricis, & Parochialis Ecclesiæ Oppidi Beringen. de Jurepatronatus Marchionis de Trichateau à primæva illius erectione, semper Sacramenta ministravit, tam Oppidanis, quam Suburbanis commorantibus in quatuor vicis, nuncupatis: *Pael, Breesler, Merbergh, & Trevaens*; Hicque juxta Regionis stylum nuncupatur Pastor, & in suæ Curæ adjutorium retinet duos Presbyteros, qui diù, noctuque una cum ipso Pastore dictæ Curæ incumbunt. Pari semper pietate conjunctus fuit uterque populus Oppidanus, & Suburbanus in parandis expensis pro indigentiis dictæ Ecclesiæ; immo mediante solemni concordia stipulata de anno 1530. Suburbani promiserunt contribuere duas ex tribus partibus dictarum expensarum, Oppidani verò solummodo unam, sicuti promissa adimpleverunt de anno 1654. in quo eamdem Ecclesiam in pulchriorem formam reædificarunt, atque in ea admodum eminentem elevarunt Turrim.

Anno 1700. præmeditantes Suburbani se eximere à subjectione dictæ Ecclesiæ sumpto præsidio à nimia illius distantia ab eorum vicis à viarum inundatione, ac à Januarum dicti Oppidi Beringen. clausura tempore nocturno, recursum habuerunt ad Vicarium Generalem Leodien. ad hoc, ut dismembratis dictis quatuor Vicis ab antiqua matre, erigeret in Parochialem Cappellam Sancti Joannis Baptistæ situm in Vico *Pael*, sed comperto, quòd Vicus *Trevaens* magis distaret à Cappella, quàm ab Ecclesia Matrice, quòd nonnullæ Domus in æquali reperirentur distantia, & duæ adessent viæ, quarum altera non erat inundationibus obnoxia, & demum, quòd Januæ dicti Oppidi semper, & omni tempore ad nutum Suburbanorum aperirentur, à cœpta instantia recesserunt mediante declaratione, quòd semper debito tempore à proprio Pastore recepissent Sacramenta, & revocato eorum assensu pro petita dismembratione, protestati fuerunt, nolle quidquam contribuere pro indigentiis dictæ Parochialis Ecclesiæ erigendæ.

Post quinquennale silentium restaurarunt de anno 1705. eandem instantiam: Et quamvis Pastor, & Consules dicti Oppidi pro dirimenda quacumque controversia obtulissent deputare in præfata Cappella Presbyterum, qui Sacramenta eis ministraret, & singulis diebus festivis concionaretur, ac Missam celebraret; attamen Vicarius Generalis, non citato Pastore, Patrono, & Consulibus, ac omni prorsus ordine judiciali prætermisso, sub die 26. Junii 1708. sententiam dismembrationis, & erectionis respectivè dictæ Cappellæ in Parochialem protulit, de qua habita intra decennium notitia, & interposita ad Sanctam Sedem appellatione, post mihi delegatam causam, concessis, & successivè in partibus præsentatis literis inhibitorialibus, & compulsorialibus, non perhorruerunt in illarum spretum, fontem Baptismalem erigere, mortuos tumulare in dicta Cappella, atque consimilia, & majora patrare attentata; unde pro illorum purgatione disputato dubio sub die 27. Junii 1710. Domini rescripserunt: *Videatur de bono Jure etiam ad effectum Attentatorum*: Quocirca ad trutinam revocato in hodierna Audientia congruo dubio, fuit à Dominis definitum: *constare de bono Jure Adriani dictæ Matricis Ecclesiæ Pastoris, etiam ad effectum Attentatorum purgandorum per viam nullitatis, & ad mentem.*

Etenim de bono Jure Adriani constare compertum fuit, attenta nullitate, & injustitia dismembrationis, & respectivè erectionis novæ Parochialis expletæ à Vicario Generali Leodien. Et quidem nullitas visa fuit insanabilis, uti proveniens tam à defectu Jurisdictionis, quàm ab illo citationis, juxta sancita in Bullis Pii IV. & Clementis VIII. de quibus Gratian. *discept. foren. cap.* 762. *num.* 11. Ridolphin. *in prax. par.* 1. *cap.* 13. *num.* 348. *& seqq.* Ricc. *collect.* 2865. Rota *decis.* 36. *num.* 1. *& seq. par.* 10. *recent.*

Defectus primæ apertè promanant ex eo, quòd dismembratio, & erectio novæ Parochiæ facta fuit auctoritate Ordinaria à dicto Vicario Generali, qui absque spe- 58

speciali facultate, & mandato Celsissimi Episcopi nequivit dismembrationes, & novas Parochiarum erectiones explere, *Sbeoz. de Offic. Vicar. lib. 2. qu. 116. num. 6.* ea per ipsum allegata ratione, quòd dismembratio est species alienationis, quæ uti fieri nequit à Procuratore sine speciali mandato, ita nec pariter à Vicario, qui dicitur Procurator Episcopi, Barbosa *de potest. Episcop. allegat. 54. nu. 76.* Ventrigl. *in prax. tom. 2. annot. 34. §. 1. num. 23.* Pax Jord. *lucubrat. tom. 2. lib. 12. tit. 1. num. 160.* Rota coram Puteo *decis. 53. num. 1. lib. 3. in correct.* & coram Ubald. *decis. 865. num. 3.*

Neque dicta nullitas salvari potest sub prætextu, quòd Vicarius processerit uti Administrator Celsissimi Episcopi, quia dicta qualitas tantummodo educitur à quibusdam enunciativis emissis de anno 1700. & 1703. quæ nequeunt concludere, illam adfuisse de anno 1708. de quo tempore fuit ab ipso lata sententia dismembrationis, veluti de mandato Dominorum meorum, fuit à me in comperto positum oculari recognitione literarum Apostolicarum, quibus Celsissimus Episcopus fuit de Ecclesia Leodien. provisus, dum illæ fuerunt expeditæ sub die 29. Septembris 1694. & in ejs asseritur, tunc fuisse constitutum in ætate 23. annorum, ideoque in spiritualibus fuit dictæ Ecclesiæ Deputatus Administrator, quousque ipse ad ætatem legitimam perveniret, ibi; *Teque ex nunc donec ad ætatem legitimam perveneris, eidem Ecclesiæ Leodien. Administratorem in Spiritualibus quidem ab eis dependentibus, &c.* Et inferiùs ibi: *Ac ex nunc prout ex tunc postquam ad ætatem legitimam hujusmodi perveneris, de persona tua prædicta Ecclesia Leodien. eadem auctoritate providemus.* Cum igitur legitima ætas Episcopi sit triginta annorum, uti præfinitur à *Text. in cap. Cum in cunctis 7. de elect. & in Can. Quicumque dist. 77.* inde fit, quod si de tempore suæ provisionis, nempe de anno 1694. erat constitutus in ætate 23. annorum, dubio procul de anno 1702. reperiebatur in ætate legitima pro Episcopatu, quamvis Sacerdotium, & Episcopalem ordinem non assumpsisset nisi de anno 1707. & consequenter de anno 1708. quo fuit lata dicta sententia, Ecclesia non erat sub Regimine Administratoriis, sed proprii Antistitis; illa enim est vis, & efficacia dictionis *Donec*: & alterius dictionis *Postquam*; ut prima, quæ fuit relata ad Administratorem, donec Celsissimus Provisus ad ætatem legitimam perveniret, restringat dispositionem cum perseverantia usque ad tempus, cui est adjecta, Bart. *in leg. 1. num. 15. ff. de condit. & demonstr.* Gratian. *consf. Sive respons. 81. num. 26. lib. 2.* Secunda verò, quæ est relata ad ipsum provisum: *Ex nunc prout ex tunc, postquam ad ætatem legitimam perveneris*: Excludit tempus ante ætatem legitimam, & includit tempus posterius, Paris. *cons. 32. num. 83. lib. 1. & cons. 32. num. 31. lib. 2.* Menoch. *consil. 1103. num. 4.*

Id etiam comprobatur ex confessione ipsius Vicarii, qui de anno 1700. se enunciavit Vicarium, & Coadministratorem: In sententia verò lata de anno 1708. prætermisso titulo Coadministratoris, solummodo pronunciavit uti Vicarius Generalis, quinimò expressit procedere; *auctoritate ordinaria*; quæ est diversa ab illa à Sede Apostolica ad tempus ipsi delegata, *cap. Cum aliquibus §. Si verò de rescript. in 6.* Gloss. *in cap. fin. sub verb. Casibus de offic. Judic. Ordin.*

Et inutiliter facultas Vicarii educitur à libello ab ipsis Suburbanis porrecto Celsissimo Episcopo; quoniam ille duas continebat petitiones; alteram super lite orta inter ipsos, & Magistratum super contributione Taxarum; alteram verò super separatione dictorum quatuor vicorum à matrice; unde cum Episcopus remisisset causam ad suum consilium cum illa restrictiva; *quanto al temporale dumtaxat*; & circa causam Spiritualem nil dixisset, cessat ex facto suppositum tributæ facultatis Vicario; tantò magis, quia eadem facultas erat specialiter necessaria, juxta auctoritates supra allegatas, & Episcopus in sua Epistola asseruit, dismembrationem fuisse sequutam ipso inscio, ibi: *senza alcuna mia saputa.*

Defectus verò secundæ est æquè patens, dum nec
59 Patronus, neque Pastor dictæ Matricis Ecclesiæ citati fuerunt, & nihilominus ambo erant in dismembratione audiendi; nam quoad Patronum, ille per suum Procuratorem comparuerat, & dum agebatur de dismembratione propriæ Ecclesiæ suppositæ suo Patronatui Laicali, ejus citatio erat omninò necessaria, Corat. *practic. quæst. cap. 36. nu. 11.* Barbos. *in Concil. Trid. sess. 7. de Reform. cap. 6. nu. 22.* Turricell. *de Union. cap. 9. nu. 40. & seq.* Garz. *de Benefic. par. 12. cap. 2. num. 202.* Pax Jordan. *tom. 2. lucubrat. 10. tit. 32. num. 86.* Prout pariter indispensabiliter requirebatur citatio Rectoris, sive, ut ibi dicunt, Pastoris, Fagnan. *in cap. Ad audientiam il primo num. 29. de Eccles. ædific.* ubi ait, quòd etsi erectio novæ Parochiæ valeat fieri invito Rectore Matricis, tamen nequit fieri eo inrequisito, & non citato, & refert resolutionem Sacræ Congregat. Concilii, Garz. *de Benef. par. 12. cap. 3. num. 3. vers. Requiritur*, Genuen. *in prax. nu. 37.* Corrad. *in prax. Benefic. lib. 3. cap. 2. nu. 8.* Nicol. *lucubr. Jur. Canon. lib. 3. cap. 48. tit. de Eccles. ædific. num. 1. vers. Non verò*, Monacell. *in Formul. for. Eccles. tom. 1. tit. 2. form. 3. num. 9.*

Nec dicta nullitas declinari potest sub prætextu consuetudinis vigentis in Curia Leodien. de non audiendis partibus in causis dismembrationum, quia hujusmodi consuetudo excluditur à Processu hujus Causæ, à quo constat de anno 1700. 1701. & 1702. Patronum, & Rectorem fuisse in quolibet actu citatos, & ideò si fuerunt citati in compilatione Processus, nulla ratio assignari potest, quare non debuissent citari in prolatione sententiæ; præsertim quia citatio uti de Jure naturali nequit tolli à statuto, vel contraria consuetudine, Ubert. *de Citat. cap. 8. nu. 109.* Pax Jordan. *tom. 3. lucubr. lib. 14. tit. 1. nu. 2. & seq.* ubi quòd potest variari modus, dummodo non auferatur defensio, sive absolutè non tollatur citatio, latè Rota *decis. 639. num. 20. & 21.* ubi quòd nec etiam supremus Princeps citationem tollere potest, *par. 18. rec. tom. 2.*

Prout nec pariter citatio dici valet sublata a dispositione *Sacri Concilii Tridentini sess. 21. cap. 4. de Reformat.* ut innuit Corrad. *in prax. Benefic. lib. 3. cap. 2. num. 9. Siquidem prædictus Auctor, in antecedenti num. 8.* defendit, quòd pro justificandis causis 60
fieri debeat Processus, ac omnia in eo registranda sint, nec est novum, quòd in dismembrationibus requiratur Processus cum citatione omnium interesse habentium Pignatell. *consult. 230. nu. 18. tom. 4.* Rota *decis. 224. nu. 15. par. 10. recent.* & ultimo loco resolvit Sacra Congregatio Concilii *in Lunen. Sarzanen. 28. Februarii 1711.* quæ rescripsit: *Dilata, & Episcopus conficiat Processum auditis interesse habentibus.*

Nullitati dictæ sententiæ tam ex defectu Jurisdictionis quàm ex defectu citationis, concomitatur manifesta illius injustitia: nam prætermisso examine, an pro hac dismembratione concurrat justa causa, & necessitas, sive magna difficultas accedendi ad Ecclesiam Matricem pro suscipiendis Sacramentis; cùm loci distantia, Flumina intermedia, Portæ Civitatis clausæ, & similia impedimenta tunc probeant justam causam erigendi novam Parochiam, quando pariunt dictam difficultatem accedendi ad Ecclesiam Matricem pro susceptione Sacramentorum, optimè Fagnan. *in cap. Ad audientiam sub num. 23. de Eccles. ædificand.* Prætermisso inquam, an ista difficultas sit legitima, & concludenter probata, sive potiùs submoveatur ab immemorabili accessu ad eandem Ecclesiam Matricem, absque ulla contradictione, sive aliqua legitima probatione, quòd quis ex Parochianis obierit sine Sacramentis propter difficultatem accedendi ad dictam Ecclesiam Matricem ex causa illius magnæ distantiæ, ac ex aquarum inundationibus, sive ex clausura portarum, ut probant Antonell. *de Regim. Ecclesiast. lib. 3. cap. 8. num. 25.* Rota *decis. 484. num. 5. par. 1. & decis. 288. sub num. 1. par. 2. recent.* Domini præsup-
posita etiam subsistentia causarum, eas non sufficere 61
crediderunt, quotiescumque potest aliunde provideri, cum dismembratio sit remedium extraordinarium, & subsidiarium, ad quod nunquam à Judicibus deveniri solet, quotiescumque adsit aliud remedium minùs odiosum, & exorbitans, ut firmavit Rota *dicta decis. 484. sub num. 4. par. 1. & decis. 223. num. 21. par. 6. decis. 224. nu. 18. par. 10. & decis. 578. nu. 6. & 7. par. 19. recent. tom. 2.*

Idcirco

Idcirco cùm Pastor se obtulerit deputare Presbyte-
62 rum, sive Cappellanum Vicarium amovibilem ad nutum, qui suo nomine, suisque sumptibus, & expensis in dicta Cappella Sancti Joannis Baptistæ Sacramenta Suburbanis ministraret singulis diebus festivis, conciones faceret, ac Missam celebraret, & cum dicta deputatione remaneat omnibus consultum, necessitatibus nempe Suburbanorum, ac indemnitati Ecclesiæ Matricis, ac ejus Pastoris, necnon etiam Patroni, consequens est, quòd dum potest alio modo provideri, nullatenus deveniri debeat ad odiosum remedium dismembrationis, ut in præcisis terminis resolvit Rota *in dicta decis.* 578. *per tot. par.* 19. *tom.* 2. *recent.* & ex mente Sacræ Congregationis Concilii communiter probant Barbos. *ad Concil. Trid. sess.* 21. *cap.* 4. *de Reform. num.* 10. *& de potest. Episcop. allegat.* 78. *num.* 7. *& in Summ. Apost. decis. in verbo Dismembrare nu.* 2. Bertacchin. *Vot. decis.* 117. *num.* 2. ubi refert resolutionem dictæ Sacræ Congregat. *in Militen.* 26. *Januarii* 1697. inquien. etiam, non sufficere ad effectum dismembrationis notabilem distantiam, nec intermedium flumen, nec multos sine Sacramentis decessisse, nisi probetur, quòd per appositionem Cappellani suppleri non possit, Carol. Anton. de Luca *de Apost. Regioque assensu quæst.* 81. *nu.* 3. Monacell. *in Formular. par.* 1. *tit.* 2. *form.* 3. *num.* 4. Cardin. de Luca ad Conc. *disc.* 16. *nu.* 3. *& in Miscell. Eccl. disc.* 1. *num.* 116. *vers. Secus autem, & de Paroch. disc.* 34. *num.* 6. Ricc. *in prax. par.* 1. *resol.* 486. *sub num.* 6. Trullench. *in Decalog. lib.* 3. *cap.* 3. *dub.* 8. *nu.* 7. Castropal. *tract.* 13. *de Benefic. disp.* 6. *punct.* 10. *n.* 4. *in fin. vers. Illud tamen.* Rota coram Coccin. *decis.* 1428. *nu.* 4. *& seqq. & in Recent. decis.* 239. *nu.* 4. *& decis.* 484. *nu. pariter* 4. *par.* 1. *& decis.* 288. *num.* 3. *par.* 3. *& decis.* 223. *num.* 11. *par.* 6. *& decis.* 578. *num.* 7. *&* 8. *par.* 19. *tom.* 2.

Nec in tot Auctoritatum concursu meretur attendi illa Monacelli *in Formul. dicta par.* 1. *tit.* 2. *form.* 3. *num.* 6. asserentis, quòd ubi Communitas polliceatur novam Parochiam dotare, sit deveniendum ad dismembrationem, non obstante oblatione Parochi constituendi Cappellanum suis sumptibus: nam ultra quòd idem Auctor præcedenti *num.* 4. sibi contradicit, & resolutio Sacræ Congregationis Concilii ab eo adducta loquatur in diversis circumstantiis, ejus opinio adversatur sententiæ Sacræ Rotæ communiter receptæ *in dicta decis.* 578. *nu.* 7. *&* 8. *par.* 19. *tom.* 2. *recent.* cui sunt conformes resolutiones dictæ Sacræ Congregationis Concilii, quæ postmodum dictæ sententiæ semper adhæsit, sicuti elicitur à pluribus resolotionibus ad hunc effectum cumulatis à Pascucc. ad Pignatell. *de Paroch. tom.* 2. *fol.* 203.

At quia Pastor obtulit deputare in Cappella Sancti Joannis Baptistæ unum ex suis Vicariis Cappellanis actu inservientibus Ecclesiæ Matrici, cui opponebatur impotentia residendi, & ministrandi Sacramenta in dicta Cappella, propter onus Chori in Matrice, ac propter stipendium, quod habet à Magistratu Beringensi; Idcirco Domini non curando inquirere, an hujusmodi supposita subsistant, pro dirimendis quibuscumque controversiis censuerunt, quòd deputari debeat alius Sacerdos idoneus, ad nutum dicti Pastoris amovibilis, qui hæc, & similia impedimenta non patiatur, & possit ibi residere, ac diu noctuque Sacramenta ministrare, prout in rescripto *Ad mentem* continetur.

In sequelam boni Juris hactenus canonizati favore Adriani, sive Ecclesiæ Matricis, succedit purgatio Attentatorum, quæ in tantùm fuerunt à DD. una cum bono Jure discussa, in quantum excludi prætendebatur à Suburbanis culpa positiva ex ignorantia, & erronea credulitate, quòd sententia dismembrationis fuisset valida, quòdque illius executio fuisset potiùs continuatio possessionis circa exercitium novæ Parochialis jam erectæ: Quinimmo illa nequivisset impediri per appellationem, ne discrimen animarum eveniret, ut de attentatis commissis per erroneam credulitatem à meritis causæ dimetiendis Card. de Luca *de Jurisdict. disc.* 115. *num.* 3. Ideoque DD. eos absolvendo à rigorosa purgatione Attentatorum facti, demandarunt illa esse purganda per viam nullitatis, juxta plenè deducta per Rotam *in Nullius, seu Terræ Pontiani successionis super attentatis* 4. *Maji* 1699. coram R. P. D. meo Ansaldo, *inter suas impressas in ordine* 87. *nu.* 1. *& seq. & in illius addit. num.* 34. *&* 35. cum concordantibus.

Et ita fuit conclusum omnibus Informantibus.

ARGUMENTUM.

Destructa Ecclesia à Rectore an Patronus possit repetere ab ipso dotem, Iconem, Calices, Paramenta, Candelabra, & alia Ornamenta, & Sacra Suppellectilia propriæ Cappellæ Patronalis in dicta Ecclesia existentis.

SUMMARIUM.

1 *Patronus tenetur reædificare Cappellam, quando ipsa non in se, sed Ecclesia, in qua sita est, indiget reædificatione, & quidem secundum novam simetriam Ecclesiæ.*

2 *Patronus, quo casu excusetur à reædificatione Cappellæ?*

3 *Patronus an possit petere à Rectore, ut sibi restituantur Dos, Ico, Calices, Candelabra, & alia ornamenta propria Cappellæ una cum Ecclesia à Rectore destructa?*

4 *Afferuntur rationes in contrarium, & num.* 5. 6. *&* 7.

8 *Resolvitur affirmativè in duobus casibus, & de ratione num.* 9. *&* 13.

10 *Respondetur rationibus in contrarium allatis, & num.* 11. *&* 12.

14 *Ex pluribus adminiculis, & conjecturis simul junctis arguitur dominium.*

15 *Dominium, seu proprietas Cappellæ ex quibus probetur, & num.* 16. *usque ad* 20.

21 *Argenta, & alia SS. Suppellectilia esse propria Cappellæ Patronalis ex quibus probetur?*

CASUS V.

Destructa, ac solo æquata Ecclesia A. in qua Patronus habebat Cappellam, per Rectorem de consensu, & licentia legitimi Superioris ad effectum illam ampliandi, & in meliorem, ac nobiliorem structuram reducendi; Non quæro hîc an Patronus teneatur reædificare Cappellam Patronalem, quæ non in se, sed sola Ecclesia, in qua ipsa sita est opus habeat reædificatione ex integro? Hæc enim quæstio agitatur à Præceptore meo in ejus novo *Tractatu de Controversiis Patron. Alleg.* ubi tuetur Patronum teneri 1
reædificare Cappellam, quando ipsa non in se, sed Ecclesia, in qua sita est, indigeat reædificatione ex integro: immo teneri illam reædificare secundum novam structuram, ac simetriam ejusdem Ecclesiæ: ex auctoritate Card. de Luca *disc.* 84. *de Jurepatr. per tot.* & ex rationibus, quas ibi eruditè deductas videre poteris.

Quod quæro est: Si Episcopus, aut Rector Ecclesiæ, quæ fuit solo æquata, nollent, ut Patronus reædificaret Cappellam in Ecclesia de novo reædificanda, aut si Patronus esset pauper, quo casu ratione impossibilitatis excusaretur à reædificatione Cappellæ, 2
juxta Antonell. *de jurib. & onerib. Cleric. par.* *lib.* 2. *cap.* 11. *nu.* 14. & Rector nollet illam reædificare, an Patronus possit petere à Rectore, ut sibi restituantur Dos, Ico, Calices, Paramenta, Candelabra, & alia Sacra Suppellectilia, ac ornamenta propriæ Cappellæ Patronalis ab eodem Rectore una cum Ecclesia destructæ. 3

Et videtur negativè respondendum, quoniam ab initio fundationis, ac constructionis præfatæ Cappellæ 4
fuerunt à Patrono ei assignata, & oblata Dos, Ico, Calices, Candelabra, & alia ornamenta Sacra, ex qua assignatione, & oblatione duplex oritur impedimentum petendi, & restituendi Patrono hujusmodi ornamenta, & suppellectilia. Primum enim est, quòd per hanc assignationem, & oblationem ornamentorum factam à Patrono propriæ Cappellæ, illa effecta fuerunt Sacra, & Deo dicata, ac proinde non potest Patronus ea petere, ut sibi in hoc casu restituantur;

nec Rector Ecclesiæ, in qua Cappella Patronalis sita erat, potest illa Patrono restituere; sed permanere debent in Ecclesia de novo construenda; cum omnibus notum sit, res Sacras, & Deo dicatas, ac ad Divinum Cultum destinatas in ullius commercio esse non posse, nec converti, aut transferri in usus profanos, & personarum secularium, nec de eis testari ad *Text. Semel Deo reg. jur. in 6. ac juxta Constitut. Sancti Pij V. edit. anno 1567. 3. Kal. Septembris incipien. Romani Pontificis in Bullar. vet. in ordine la 44.* Menoch. *cons.* 382. *num.* 8, Paul. de Cittad. *de Jurepatr. par.* 3. *caus.* 2. *nu.* 26. *in fine*. Ballet. *disquisit. Cleric.* §. 9. *num.* 2. *& seq.* Rota *decis.* 61. *num.* 9. coram Priolo.

5 Sic quia Beneficium est ordinatum ad Divinum Officium, non potest Laicus petere, ut sibi conferatur Beneficium; Ita cum Dos, Ico, Candelabra, Calices, & alia ornamenta collata præfatæ Cappellæ sint Deo dicata, & ad Divinum Cultum destinata, non poterit Patronus petere, ut sibi restituantur, in casu demolitionis ejusdem Cappellæ, Ratio est, quia persona privata licèt possit habere administrationem rerum Ecclesiæ merè providentialem, ut dicam infrà in sequenti casu, tamen non potest habere dominium, & usumfructum alicujus rei Religiosæ, & Sacræ, juxta *Gloss. in leg. Status ff. de Ususfruct.* Abb. *in cap. Quoniam de Decim. num.* 1.

6 Secundum impedimentum est, quia per prædictam assignationem, & oblationem ornamentorum factam à Patrono propriæ Cappellæ, hæc effecta fuerunt propria Ecclesiæ, in qua ipsa Cappella constructa fuit, & ad illius dominium transierunt, cum oblationes, & relicta facta Cappellæ existenti intra Ecclesiam, non cedant Cappellæ, sed Ecclesiæ ad *Text. in cap. Pastoralis de his, quæ fiunt ma. pa. cap. ibique* Abb. *num.* 2. *& in cap. Quoniam de Decim. nu.* 1. ex quo sequitur, quòd Rector Ecclesiæ non possit in hoc casu dicta ornamenta Patrono restituere, immo nec transferre ad aliam Ecclesiam, cùm sit ipsi prohibita alienatio rerum Ecclesiæ sine debitis solemnitatibus, Tondut. *quæst. Benef. cap.* 43. *num.* 1. *tom.* 1. Turricell. *de rebus Eccles. non alienan. cap.* 1. *nu.* 1. Rota *decis.* 10. *num.* 2. apud Mantic.

Quod comprobatur etiam animadvertendo, quòd
7 Rector dictæ Ecclesiæ, quæ destructa fuit una cum Cappella per multum temporis spatium, existit in possessione utendi dictis ornamentis Cappellæ, nec non percipiendi fructus dotis ab initio eidem Cappellæ assignatæ; unde non potest Patronus ampliùs repetere dotem, & ornamenta Cappellæ, & spoliare Ecclesiam, seu Rectorem hujusmodi possessione; sed tam dos, quàm ornamenta Cappellæ retinenda sunt per Ecclesiam de novo construendam, & si ibi non reædificetur ipsa Cappella; ex tanti enim temporis decursu inducta fuit obligatio continuandi in dicta possessione, etiamsi ageretur de facultativis, seu de præsentationibus voluntariè factis; nam si populus daret Prædicatori per decennium eleemosinam, ista decennalis possessio sufficit ad obligandum populum ad continuationem eleemosinæ, Covar. *lib.* 1. *var. resol. cap.* 17. *num.* 7. Si Presbyteri pro usu alicujus Confraternitatis per longum tempus commodarent vasa argentea, paramenta, & campanas propriæ Ecclesiæ, cogi possent in futurum ad hæc præstanda, Rota *decis.* 360. *nu.* 7. *par.* 1. *recent.* Ergo, & à fortiori ex longa possessione utendi dictis ornamentis, & percipiendi fructus dotis Cappellæ oriretur obligatio respectu Patroni ea non repetendi; respectu verò Rectoris continuandi in dicta possessione; ea ratione, quia favore causæ piæ ex præteritis actis per longum tempus continuatis, etiam jure facultatis oritur obligatio in futurum. Adden. ad Gregor. *decis.* 162. *in fin.*

8 His tamen non obstantibus in hoc casu contrarium verius de jure censeo; etenim destructa Ecclesia A. ac solo æquata una cum Cappella Patronali ad solum effectum illam ampliandi; si Episcopus aut Rector nolit permittere reædificationem Cappellæ in Ecclesia de novo construenda; aut si Patronus sit pauper ita ut non possit illam reædificare, justum, & rationabile non est, quòd Patronus absque ulla culpa privetur non solùm propria Cappella propriis sumptibus ædificata, sed etiam ejus ornamentis, & dote; sed sicuti Patronus sentiebat incommodum providendi dictam Cappellam ornamentis, & omnibus necessariis ad Divinum cultum, ac pro celebratione Missarum, Ventrigl. *in prax. par.* 2. *annot.* 19. §. *unic. num.* 33. Card. de Luca *de Jurepatr. discept.* 52. *num.* 12. Ita sentire debet commodum, ut sibi restituantur, Dos, Ico, Calices, Candelabra, Paramenta, & alia ornamenta Cappellæ Patronalis, non ad effectum illa retinendi apud se, & in proprios usus convertendi, sed ad effectum illa transferendi ad aliud Altare, aut aliam Cappellam alterius Ecclesiæ, ut fieri posse docet *Text. in cap. Ligna dist.* 1. *de Consecr.* ibique Gloss. *vers. Ad profectum*: Gloss. *in cap. Semel Deo verb. Humanos de regul. juris in* 6. Genuen. *in prax. cap.* 41. *num.* 21.

Ratio autem est, quia si Rector dictæ Ecclesiæ de-
structæ, nollet, ut Patronus reædificaret ibi Cappel- 9
lam, aut hic esset pauper, & idem Rector sibi appropriaret dotem, & ornamenta præfatæ Cappellæ, ipse locupletaretur ex proprio facto cum aliena jactura, & de Altari, seu Cappella viveret absque eo quòd eidem præstaret ullum servitium, contra prima juris principia, juxta quæ nemo cum aliena jactura locupletari potest; & qui Altari non servit, de Altari vivere non debet, Surdus *de Aliment. tit.* 7. *quæst.* 35. *num.* 3. Unde Rector dictæ Ecclesiæ in hoc casu vel debet permittere Patrono reædificationem propriæ Cappellæ, vel debet ipse illam reædificare, vel si nolit permittere reædificationem, nec illam reædificare, debet restituere dotem, & alia ornamenta, eidem Cappellæ à Patrono assignata, ut fuit resolutum à Sacra Rota *in Calaritana Cappellæ* 14. *Junii* 1713. §. *Justitia* coram R. P. D. Lancetta *inferius legen. num.* 12.

Non obstant ex adverso superius deducta, nimi-
rum, quòd per assignationem, & oblationem orna- 10
mentorum ab initio factam à Patrono propriæ Cappellæ, illa effecta fuerint Sacra, & Deo dicata, & consequenter converti non possunt in prophanos usus; quoniam hoc est verum, & nullatenus controvertitur; sed in hoc casu Patronus non converteret illa in proprios usus, sed ea, ut dixi, assignaret alteri Altari, seu Cappellæ alterius Ecclesiæ.

Nec per supradictam assignationem dotis, ac obla-
tionem ornamentorum ab initio factam à Patrono 11
propriæ Cappellæ, illa effecta fuerunt propria Ecclesiæ, in qua Cappella sita erat; etenim licèt oblationes, & eleemosinæ factæ Cappellæ existenti intra Ecclesiam cedant Ecclesiæ, & non Cappellæ, quando agitur de Cappella jam fundata, & erecta, & quando non constat de contraria mente offerentium ex auctoritatibus superiùs adductis, quibus addo Fagnan. *in dicto cap. Pastoralis de his, quæ fiunt à ma. pa. Cap. num.* 17. *&* 18. Pignatell. *consult.* 83. *num.* 1. *tom.* 6. Tamen quando agitur de Cappella construenda, dotanda, ac ornanda ex oblationibus datis titulo dotis, & quando expresse, vel conjecturaliter constat de contraria voluntate Fidelium, ut in casu præsenti; qui oblationes fecissent pro officiatura, & ornatu Cappellæ, tunc oblationes, dos, & ornamenta non cedunt Ecclesiæ, sed Cappellæ, juxta Fagnan. *in dicto cap. Pastoralis nu.* 29. Card. de Luca *de Decim. disc.* 19. *nu.* 9. Bertacchin. *Vot. decis.* 192. *nu.* 4. Rota *decis.* 37. *num.* 8. *par.* 5. *recent.*

Alterum denique objectum desumptum ex longæva 12
possessione Rectoris utendi dictis ornamentis, & percipiendi fructus præfatæ dotis non contrariatur; hujusmodi enim possessio utendi ornamentis Cappellæ, & recipiendi fructus illius dotis provenit ex causa servitii præstanda à Rectore in dicta Cappella, nec non ex causa adimplementi onerum illius, à Patrono in limine fundationis adjectorum; Destructa autem Ecclesia A. & una cum ipsa Cappella Patronali, si hæc non reædificetur ex culpa, & voluntate Rectoris, cessat hujusmodi causa finalis servitii, & adimplementi, & consequenter cessare etiam debet & ipse usus ornamentorum, & receptio fructuum dotis Cappellæ destructæ, & amplius in dicta Ecclesia non existentis, ut expresse docet Tondut. *quæst. Benef. cap.* 43. *num.* 15. *tom.* 1.

R. P.

R. P. D. LANCETTA

Calaritana Cappellæ.

Mercurii 14. Junii 1713.

AMpliationem propriæ Ecclesiæ, quam meditabantur PP. B. Mariæ de Mercede Civitatis Calaritanæ executioni demandare cupientes vetus ejusdem ædificium solo æquare cœperant, quamobrem societas Physicorum, & Chirurgorum dictæ Civitatis possidens in eadem Ecclesia Cappellam una cum Oratorio sub Invocatione SS. Cosmæ, & Damiani manutentionem expostulavit in illorum possessione coram Vicario Generali, votique Compos fieri obtinuit.

Delata Controversia ad A. C. per modum provisionis demandata fuit æstimatio dictæ Cappellæ, & Oratorii, ac PP. facta obligatione solvendi eorum pretium prout de Jure, reportarunt facultatem continuandi jam cœptam demolitionem, assumptaque postmodum discussione meritorum coram eodem A. C. condemnati fuerunt PP. prædicti ad solutionem pretii Cappellæ, & Oratorii, necnon ad restitutionem Iconis, Statuarum, Supellectilium, Argentorum, ac demum Capitalis Librarum 300. quas Societas assignaverat PP. ut Cappellæ, & Oratorio assistentiam præstarent. Cum autem intra legitima tempora omissa fuerit appellationis prosecutio, hinc ad normam Commissionis mihi directæ disceptand. hodie proposui consuetum dubium, & DD. attenta validitate, ac Justitia præcedentis Sententiæ pro Informante respondentes: *Constare de re Judicata, non autem de Causis restitutionis in integrum* censuerunt.

Justitia enim, cùm validitatem præseferat actorum,
13 revolutio clarè emergere visa est ex eo, quòd Constito de Societatis Dominio quoad Cappellam, & Oratorium, cæterasque res annexas, utique in ejus sequelam Juri omnino consona reputanda venit condemnatio PP. ad reficiendum eidem Societati illorum pretium, & restituenda omnia superius expressa ad *Text. in l. 2. C. de rei vindic. & §. Cum suo Instit. de rer. divis.* Cyriac. *contr.* 310. *à num.* 21. *& seqq.* Panimoll. *dec.* 26. *annot.* 2. *num.* 21. *&* 22. Rota *in Caven. Molendinorum* 20. *Martii* 1711. §. *finali*
14 coram R. P. D. meo Crispo. Hujusmodi verò Dominium distinctè agendo respectu Cappellæ satis superque comprobatur ex pluribus adminiculis, Conjecturis, & Judiciis, quæ simul juncta perfectum probationis gradum constituere debent in hypothesi, in qua agitur de re antiquissima, ne aliàs probatio Dominii, quæ semper difficillima est, injuria temporis impossibilis reddatur juxta monitum *Text. in l. Indicia Cod. de rei vindic.* Rota *decis.* 100. *num.* 6. coram Bicch. & coram Cerr. *decis.* 653. *n.* 10. *& latè in Herbipolen. Monasterii* 17. *Junii* 1709. §. *Ex quibus* coram bon. mem. Caffarello, *&* 27. *Junii* 1712. §. *Idque gemina* coram R. P. D. meo Ansaldo, *&* 8. *Maji proximi præteriti* §. *Quibus Constabilitis* coram Me.

15 Et sanè inter plura argumenta, quæ resultant ex depositionibus Testium formiter examinatorum primo loco arrisit DD. illud ductum ex longæva, ac numquam interrupta Societatis possessione. Cujus initium cum memoriam præfatorum Testium, eorumque majorum excedat, nemo non videt quantum conferat ad concludendum Dominium, ut inquit Speculator *par. 2. tit. de primo decreto* §. *Restat num. 7. quem sequit.* Bald. *in l. 1. num. 3. in fin. ff. famil. Ercisc.* Mascard. *de probat. conclus.* 540. *num.* 23. Rota *decis.* 566. *num.* 6. *&* 10. *par.* 18. *recent. & in Placentina prætensa Collegialitatis* 20. *Junii* 1695. §. *Quoniam* coram R. P. D. meo Scotto *Almæ Urbis Gubernatore.*

16 Adaugetur qualificatæ hujus possessionis pondus, & robur, tum quia Confratres privativè semper retinuerunt claves Cancellorum dictæ Cappellæ, tum quia successivè eosdem Cancellos, absque ulla PP. Contradictione inde amoverunt, ac etiam pro libito alienarunt. Privativa enim clavis retentio non obscuram Dominii notam præsefert ad *Text. in leg. Clavibus ff. de Contrahen. Empt.* Mastard. *de probat. conclus.* 298. *à num.* 1. *& seqq.* Rota *dec.* 82. *n.* 5. *par.* 18. *recent. & decis.* 1311. *num.* 5. *coram Emer. Jun.* prout quoque libera dispositio circa rem seu partem rei de qua quæritur Honded. *cons.* 84. *num.* 13. *& seqq. lib.* 2. Rota coram Coccin. *dec.* 1708. *n.* 4. *& in recent. dec.* 633. *num.* 5. *par.* 3.

Validius in assumpti comprobationem collimant 17
geminæ urgentissimæ circumstantiæ, altera nempe quòd iidem Confratres propriis semper sumptibus ornatus, & instaurationes Cappellæ expleverunt, pararuntque in dies omnia pro ejusdem manutentione necessaria, quibus sanè expensis non ita de facili, tantaque liberalitate sese subjecissent nisi illius Dominium ad ipsos spectaret, cum hujusmodi onera Dominum, & Patronum sequantur *l. ex conduct.* 16. *ibique Gloss. in verb. Reficit ff. Locat. & Conduct.* Pacion. *de Locat. & Conduct. cap.* 34. §. *Primò à num.* 1. *cum seqq.* Ventrigl. *in prax. par.* 2. *annotat.* 19. §. *Unico num.* 33. Rota *in Salernitana Alimentorum* 11. *Junii* 1712. §. *Rursus* coram R. P. D. meo Scotto *Almæ Urbis Gubernatore.*

Altera verò, quòd omnes Eleemosinæ, & Oblatio- 18
nes, quibus ex Christi fidelium pia largitate pro tempore ditata extitit Cappella, nedum independenter administratæ verùm etiam in usus sibi benevisos per Societatem erogatæ fuerunt videntibus, & numquam reclamantibus PP. adeout ex his in aperto quodammodo constituatur illius proprietas, & Dominium penes Societatem, nam alias omni Jure præfatas obventiones vindicare poterant PP. utpote Ecclesiæ Rectores Fagnan. *in cap. Pastoralis de his, quæ fiunt à Prælat. à num.* 24. *& seqq.* Donat. *in praxi quæst. regul. tom.* 12. *tract.* 13. *quæst.* 24. *n.* 10. R. P. D. Petra *in Comment. ad Constit. Apost. tom.* 2. *ad Constit.* 1. Anastasii IV. *sect.* 2. *à num.* 43. *cum seqq.* Rota *in Perusina Præminentiarum* 2. *Decemb.* 1711. §. *Idipsum* coram R. P. D. meo Ansaldo.

Ejusdemque relevantiæ apparuit animadversio, quòd
licèt hodie post constructionem Oratorii per solam 19
Ecclesiæ Januam pateat aditus ad Cappellam, nihilominus priscis temporibus hæc particularem, & omnino separatam portam habebat, quæ quidem independentia notabiliter excludit PP. dominium, illudque confirmat favore Societatis Francesc. *de Ecclesf. Cathedr. cap.* 25. *num.* 185. Rota *in Hispalen. Suppellectilium* 28. *Novembris* 1701. §. *Neque cum seqq.* coram Eminentissimo Card. Priolo.

Hæc omnia ex præfatis Testibus deprompta robu-
stiores vires assumunt, tum ex quo sæpedicta Cap- 20
pella erecta est sub Titulo, & Invocatione SS. Cosmæ, & Damiani juxta institutum, quod profitetur Societas, cujus propterea sumptibus illa ædificata præsumitur, ut generalibus omissis in his terminis advertit Ricc. *in prax. for. Ecclesf. tom.* 3. *resolut.* 133. *num.* 4.

Tum ex dicto Instrumento anni 1586. in quo Confratres sese obligarunt persolvere PP. annuum stipendium, & de facto eisdem assignarunt capitale Librarum 300. ad hoc ut assistentiam, & famulatum Cappellæ subirent, hujusmodi enim stipendium nullo modo compatitur cum Dominio à PP. prætenso, quia nemo prætendere valet mercedem pro servitio in re propria præstito *Leg. 1. in fine Cod. Mandati* Zacch. de Salar. *quæst.* 51. *num.* 33. Rota *decis.* 70. *num.* 6. *& 7. par.* 18. *recent. & in Alerien. Pensionis* 14 *Januarii* 1710. §. *Ast in præsenti* coram R. P. D. meo Ansaldo.

Tantoque magis quia dicta assignatio, & correspectiva promissio concepta fuit cum clausulis perpetuitatem ex utraque parte importantibus, ideoque clarè infertur Confratres possidere Cappellam Jure Dominii, secus namque contractus initus fuisset ad tempus, donec scilicet in eadem Cappella permansisset Societas, ut de se patet, & conferunt deducta in *dicta Hispalen. Monasterii* 27. *Junii* 1712. §. *Conspirante* coram R. P. D. meo Ansaldo.

Constabilito ex his omnibus simul junctis Dominio Societatis frustra in præcedentibus Instantiis recurrebatur ad possibile Jus familiaritatis, multiplicitas quippe, & qualitas actuum adeo longa temporum

serie

serie pacificè continuata indubitanter protenditur ultra terminos simplicis permissionis facultativæ Rota coram Bichio *dec.* 543. *à nu.* 8. *& seqq. & dec.* 397. *num.* 3. *par.* 2. *recent. & in Mantuana Bonorum* 7. *Maji* 1708. §. *Quod autem* coram R. P. D. meo Aldrovando, *& in Perusina Praeminentiarum* 2. *Decembris* 1711. §. *Excusatio* coram R. P. D. meo Ansaldo.

Sicut etiam corruit objectum aliàs desumptum ex Donatione Regis Aragoniæ facta favore PP. de anno 1636. quia Regius Donans declaravit ad se spectasse tantummodo Juspatronatus quoad Altare Majus, quæ profectò Juris limitatio ad certum Altare excludit cæteras Ecclesiæ Cappellas *ad Text. in cap. Pastor alis de Donat. ibique Gloss. in verb. Tuum* Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quest.* 1. *art.* 9. *a num.* 18. *& seqq.*

Atque hæc quoad Dominium Cappellæ: super Dominio autem Oratorii parum immorandum esse censuerunt DD. nam ut deponunt supradicti Testes, & constat ex redditione rationum facta per Ministros Societatis de anno 1675. & computis ibidem insertis illud ædificatum fuit propriis sumptibus Societatis, cui propterea solvendum venit ejusdem pretium *ad Text. Expressum in Can. Monasterium* 16. *quest.* 7. Rota coram Coccio. *dec.* 1900. *num.* 2. *& dec.* 550. *num.* 1. *par.* 1. *divers.*

Haud attenta prætensione aliàs promota quòd dicti Oratorii Ædificium cesserit solo spectanti ad Ecclesiam, hæc enim regula locum sibi non vindicat ubi res est de ædibus Sacris, solumque PP. prætendere possent pretium situs, super quo constructum extitit Oratorium, quoties concludenter probarent illud ab initio persolutum non fuisse. Altograd. *cons.* 10. *à n.* 30. *tom.* 2. Rota coram Ubaldo *dec.* 352. *n.* 18. *repetit. in Recent. decis.* 308. *nu.* 6. *par.* 4. *tom.* 1.

Quemadmodum etiam facili negotio absoluta fuit
21 inspectio, quoad restitutionem argentorum, cæterarumque Supellectilium, nam illa pro majori parte comparata justificantur propriis pecuniis Societatis, & tamen ad effectum, de quo agitur, excludendi nempe quodcumque Jus PP. satis est, quòd omnes prædictæ res permanserint semper sub particulari Custodia, & Cura Confratrum eisque semper Societas liberè, & independenter usa fuerit ex præcisè animadversis per Tondut. *quest. Benef. tom.* 1. *cap.* 43. *num.* 1. Rota *in Hispalen. Supellectilium* 28. *Novembris* 1701. §. *Verùm Domini* coram Eminentissimo D. Cardinali Priolo.

Et tandem patens est Justitia rei Judicatæ respectu ad resolutionem supradicti Contractus, & Instrumenti, in quo per Confratres facta fuit assignatio librarum 300. intuitu obligationis à PP. susceptæ præstandi assistentiam, & famulatum in dicta Cappella, eo ipso siquidem quòd ex eorumdem facto deficit causa finalis consistens in promisso servitio, & assistentia, consequens est, ut cessare debeat correspectiva dicti stipendii assignatio Rota coram Priolo *decis.* 358. *num.* 12. *& dec.* 90. *num.* 40. *part.* 19. *Recent. & in Lucana Livelli* 9. *Maji* 1707. §. *E converso* coram R. P. D. meo Ansaldo, *&* 27. *Junii* 1712. §. *Et sane* coram Me.

Et ita altera tantum &c.

ARGUMENTUM.

An Patronus habeat Jus prohibendi, ne ab aliis pulsentur Campanæ Ecclesiæ Patronalis, & jus eligendi Campanarium, nec non retinendi claves; & an in dismembratione, alienatione, & permutatione bonorum Ecclesiæ Patronalis requiratur consensus Patroni?

SUMMARIUM.

1 *Patronus non habet jus prohibendi usum Campanarum necessarium, & consuetum Ecclesiæ Patronalis; secus usum Campanarum non necessarium & intempestivum.*

2 *Scholaris, Doctor, aut Ægrotus possunt prohibere immodicum, & non necessarium Campanarum usum.*

3 *Patronus an habeat jus eligendi Campanarium propriæ Ecclesiæ Patronalis?*

4 *Patronus an habeat jus retinendi claves Ecclesiæ Patronalis? & num.* 6.

5 *Ex retentione clavium Ecclesiæ arguitur ejus custodia, & administratio, & num.* 16.

7 *Patronus est capax retinendi claves Sanctarum Reliquiarum, Imaginum, ac oblationum, quæ eis fiunt?*

8 *Administratio Ecclesiæ quotuplex sit?*

9 *Patronus an, & cujus administrationis Ecclesiæ sit capax.*

10 *Consensus Patroni an requiratur in permutatione, dismembratione, aut alienatione bonorum Ecclesiæ Patronalis? & num.* 11.

12 *Patronus non potest se opponere permutationi, & dismembrationi facienda per Pontificem, & quare?*

13 *Refertur resolutio Sacræ Congregationis Concilii in Aquipenden. seu Soanen. permutationis.*

14 *Fundatio est unus ex modis acquirendi Juspatronatum.*

15 *Fundatio ex quibus probetur?*

17 *Quæ sint conjecturæ inefficaces ad probandum fundatorem noluisse sibi reservare Juspatronatum.*

CASUS VI.

TRia in hoc casu quæro; primum est, an Patronus habeat jus prohibendi, ne ab aliis pulsentur Campanæ Ecclesiæ Patronalis, & jus eligendi campanarium?

Pro cujus resolutione distinguo inter usum campanarum necessarium, consuetum, & moderatum, prout 1
est, si Campanæ pulsentur pro Sacrificio Missæ ad vocandos fideles ad Missam audiendam, si pulsentur in honorem in diebus festis Sanctorum Ecclesiæ, aut pro Salutatione Angelica, aut pro expellendis improbis pluviis, vel tempestatibus, & similibus; & inter usum campanarum immodicum, non necessarium, & intempestivum; Patronus quidem non habet jus prohibendi usum campanarum necessarium, & consuetum, sed iste totaliter pendet à Rectore Ecclesiæ Patronalis, ad quem spectat cura ministerialis ipsius, & qui habet auctoritatem pulsandi ejus campanas; Barbos. *vot. decis.* 106. *num.* 125. Crederem tamen, illum habere jus prohibendi usum campanarum immodicum, intempestivum, & non necessarium, & ne campanæ relinquantur indiscretioni, seu indiscreto arbitrio campanarii, nec non puerorum, & aliorum Juvenum, qui ob solatium, quod recipiunt in pulsandis campanis, libenter ad earum pulsationem concurrunt; ex hujusmodi enim sonu multoties impediuntur dicta officia in vicinis Ecclesiis, studium Scholarium, ac lectura in publicis Scholis, molestia infertur infirmis. Barbos. *vot.* 102. *num.* 88. *& seqq.* Pignatell. *consult. Canonic.* 54. *n.* 3. *tom.* 5. Rota *decis.* 17. *post* Antonell. *de Jurib. & onerib. Cleric. num.* 11. Unde sicuti Scholaris, Doctor, aut Ægro- 2
tus possunt prohibere hujusmodi immodicum, & non necessarium campanæ usum. Abb. *in cap. Cum inter de consuetud. nu.* 3. Gratian. *discept. foren. cap.* 186. *num.* 17. Barbos. *dicto vot.* 102. *num.* 86. Ita & multò magis Patronus, ad quem vigore hujus Canonis spectat jus defendendi Ecclesiam, & curandi, ne hujus bona dilapidentur, & in pravos usus convertantur; poterit prohibere non necessarium, & indiscretum usum campanarum propriæ Ecclesiæ.

Respectu verò Juris eligendi campanarium, censeo
vigore Jurispatronatus hujusmodi Jus Patrono non 3
competere, sed spectare ad Rectorem Ecclesiæ, nisi in limine fundationis Patronus illud sibi reservasset, dum quilibet rei suæ potest apponere conditionem, & modum sibi magis bene visum, ea ratione, quia qui potest actum facere, potest & illum qualificare, *ad Text. in l. Videamus §. penult. l. in action. in princip. ff. de in lit. Jur.* & dicam inferius *in secunda parte Can.* 26. Aut nisi per immemorabilem esset in possessione juris eligendi, seu deputandi campanarium, quo casu præsumitur Patronus ab initio sibi reservasse hujusmodi jus, ad tradita per Attolin. *resol. Forens. resol.* 47. *n.* 59. Rota *dec.* 223. *n.* 1. coram Seraph.

Secun-

4. Secundum eſt, an Patronus habeat jus retinendi claves Eccleſiæ Patronalis?

Et videtur reſpondendum negativè, quia Patronus non habet adminiſtrationem, nec curam Eccleſiæ Patronalis, juxta *Gloſſ. in cap. Cum vos de Offic. ordin. verb. Æconomus*; & conſequenter nec habebit jus retinendi claves ejuſdem, cum ex retentione clavium
5 arguatur hujuſmodi cura, ſeu adminiſtratio, ad *Text. in l. Clavibus ff. de Contrahen. empt.* Menoch. *præſumpt. 96. num. 3. lib. 3.* Andreol. *controverſ. 381. num. 3. tom. 2.* Rot. *in Calaritana Cappella 14. Junii 1713. §. Adaugetur* coram R. P. D. Lancetta, *in ſuperiori Caſu impreſſa num. 12.*

6 Contrarium tamen hodie abſque dubio procedit, nimirum Patrono vigore, & in ſequelam Juriſpatronatus deberi retentione clavium Eccleſiæ Patronalis ad notas deciſiones *Sacra Rota 859. num. 6. & 1311. num. 5.* coram Emerix Jun. *& in Auguſtana Juriſpatronatus ſuper negotio principali 31. Januarii 1695. §. His, quæ corroborativè* coram bon. mem. Urſino,
7 *inferius legen.* 2. Et de facto videmus quam plures Patronos habere claves Sanctarum Reliquiarum, Imaginum, ac oblationum, & Eleemoſinarum, quæ ipſis imaginibus fiunt, ut teſtantur *Dec. conſ. 148. nu. 3.* Card. de Luca *in Miſcell. diſc. 35. num. 7. & 10.* Andreoll. *controv. 381. num. 3. & 17. tom. 2.* Oliva *de Jur. Eccleſ. par. 1. quæſt. 7. n. 70.* Rot. *dec. 217. num. 15.* coram Merlin. Ergo etiam poterunt habere claves Eccleſiæ Patronalis una tamen cum hujus Rectore. Vide D. Advocatum Pitonium Præceptorem meum in ejus novo *tractatu de Controv. Patron. Alleg.* ubi eruditè de more tractat de cuſtodia Eccleſiæ Patronalis vacantis, & de appoſitione Æconomi in Eccleſiis Parochialibus tam unitis, quam non unitis Monaſteriis Regularium, & ubi quoque aſſerit Patrono competere hujuſmodi retentionem clavium.

Non obſtat, quòd Patronus non habeat adminiſtrationem Eccleſiæ Patronalis, & conſequenter nec
8 habere poterit retentionem clavium; quoniam triplex eſt adminiſtratio Eccleſiæ; alia enim eſt *Auctorizabilis*, conſiſtens in Inſtitutione Rectoris, & aliis Juribus propriis Ordinario; alia *Miniſterialis* conſiſtens in ipſo formali Regimine, vel Rectoria Eccleſiæ cum adminiſtratione Divinorum, illorumque actuum ſpiritualium explicatione, ſeu in cura Eccleſiæ in ſpiritualibus, & temporalibus; alia *Providentialis*, ſeu *Sollicitudinis*, conſiſtens in cura, & Æconomica adminiſtratione Bonorum temporalium Eccleſiæ, ne diſſipentur, ſeu in alios uſus convertantur.

Patronus autem licèt non habeat adminiſtrationem
9 Eccleſiæ Patronalis auctorizabilem, quia hæc ſpectat ad Ordinarium, aut ad habentem inſtituere; nec illam miniſterialem, quia hæc ſpectat ad Rectorem; habet tamen adminiſtrationem Eccleſiæ providentialem, ſeu ſollicitudinis, ne ejus bona diſſipentur, & in alios uſus convertantur, ex diſpoſitione hujus Canonis *Filiis*; ac juxta diſtinctionem *Archidiaconi in cap. Laicis 16. quæſt. 7. num. 1.* ibi; *Alia eſt enim auctoritatis, & hæc eſt ſolius Epiſcopi. Alia eſt miniſterii, & hæc eſt Æconomi, qui tantum eſt, ſive debet eſſe Clericus; alia eſt providentiæ, & ſollicitudinis, & hæc competit Laicis, puta Patrono:* quam ſequuntur Genuen. *in prax. Archiep. Neap. cap. 41. per tot.* Card. de Luc. *in Miſcell. diſc. 35. nu. 11.*

Ratio autem eſt, quia licèt Patronus Laicus ſit incapax rerum, ac Jurium Spiritualium quoad dominium, & proprietatem, tamen eſt capax quoad illorum uſum; ſic videmus illum non prohiberi jus ſepulchri acquirere in Eccleſia, jus habendi Cappellas, retinendi ſcamna; Lambert. *de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quæſt. 11. art. 13.* Gratian. *cap. 210. per tot.* Giovagnon. *conſ. 8. num. 12. & ſeqq. par. 2.* Et dicam infra in ſeqq. caſibus; ergo nec prohibebitur habere adminiſtrationem merè providentialem, & ſollicitudinis, & conſequenter nec prohibebitur habere claves Eccleſiæ. Oliv. *de Jur. Eccleſ. dicta par. 1. quæſt. 7. num. 66. in fine, & num. 67.*

Tertium quod quæro eſt, an in permutatione,
10 diſmembratione, aut alienatione bonorum Eccleſiæ Patronalis requiratur conſenſus Patroni?

In hoc articulo diſtinguo inter permutationem, diſmembrationem, aut alienationem neceſſarias, ſeu faciendas ex juſta, & rationabili cauſa neceſſitatis, aut utilitatis; & permutationem voluntariam juxta diſtinctionem Card. Zabarell. *in cap. Quæſitum n. 23. de rer. permut.* ibi: *Quædam eſt permutatio voluntaria, quædam neceſſaria, quæ fit officio Superioris:* Reſpectu permutationis, diſmembrationis, aut alienationis neceſſariæ bonorum Eccleſiæ Patronalis non requiritur conſenſus Patroni ex neceſſitate, & validitate actus, ſed ſolùm ex quadam urbanitate, & honeſtate; Lambertin. *de Jurepatr. lib. 3. quæſt. 2. art. 7. num. 2.* Immo nec ipſorum permutantium, ſive ſint Epiſcopi, ſive Rectores inferiores Eccleſiarum, ut in terminis permutationis, diſmembrationis, & diviſionis Epiſcopatuum habemus *Textum in cap. 1. de rer. permut. ibique* Butrius *num. 6.* Abb. *num. 4. & ſeqq.* & Gloſſ. *in Can. lege Imperatorum in verb. Diviſiones diſt. 10.* ubi ex juſta cauſa poteſt Summus Pontifex invitis, & diſſentientibus Epiſcopis, ad eorum Epiſcopatuum diviſionem, & diſmembrationem devenire, Gloſſ. *in Can. Mutris 16. quæſt. 1.* Et in terminis diſmembrationis Eccleſiarum inferiorum adeſt *Textus in cap. Ad audientiam 3. de Eccl. ædific.*

Quoad verò permutationem, diſmembrationem, 11
aut alienationem bonorum Eccleſiæ Patronalis voluntarias, aut etiam neceſſarias faciendas per inferiorem poteſt Patronus ſe opponere, contradicere, & diſſentire. Innocen. *in cap. 1. ſub num. 6. circa med. de his, quæ fiunt à Prælatis ſine conſenſu Capit.* Ancharan. *conſ. 122. num. 3.* Lotther. *de re Benef. lib. 1. quæſt. 11. num. 66. & lib. 2. quæſt. 3. num. 5.* Quæ oppoſitio, ſeu diſſenſus Patroni eſt attendendus, ſi ipſe alleget cauſam rationabilem, & gravem, quæ grave involvat præjudicium Eccleſiæ Patronali; ſecus ſi nullum afferetur præjudicium; Lambertin. *de Jurepatr. lib. 3. quæſt. 6. art. 1. num. 6. verſic. Decimo ſeptimo*, Felin. *in cap. Cum acceſſiſſent num. 20. de Conſtit.* ibi: *Si Patronus ſine cauſa non vult conſentire permutationi, poteſt Epiſcopus hoc facere ſine ejus conſenſu, quia Patronus non debet impedire magnam utilitatem Eccleſiæ.*

Si autem permutatio, alienatio, & diſmembratio
etiam voluntariè, & abſque neceſſitate eſſet facienda 12
per Summum Pontificem, tunc Patronus non poteſt ſe opponere, nec ejus oppoſitio attendenda venit; quià Summus Pontifex in Beneficialibus, & in Eccleſiaſticis non accipit modificationem aliquam ex præjudicio, vel intereſſe alterius juxta Lotther. *de re Benef. lib. 1. quæſt. 11. num. 65. & ſeqq. & nu. 74.* Caſſiod. *deciſ. 3. de Jurepatr. per tot. fol. mihi 217.* Gratian. *diſcept. forenſ. 415. num. 2.*

Et ita ſentiebam ſtudens in Congregatione Conci-
lii apud R. P. D. meum Petrum Secretarium in Aqui- 13
penden. ſeu Soanen. permutationis, ſcribente Domino Advocato Pitonio meo Præceptore, ubi cum Reverendiſſimus Epiſcopus Aquipenden. optaret permutare bina oppida Manciani, & Capalbii, quæ ſub ditione Magnæ Etruriæ Ducis extant, cum binis oppidis Proceni, & Onani exiſtentibus in ſtatu Eccleſiaſtico, & ſpectantibus ad Juriſdictionem Spiritualem Epiſcopi Soanen. Ei ſe oppoſuit idem Magnus Dux Etruriæ ſub prætextu Juriſpatronatus ſibi competentis reſpectu Epiſcopatus Soanen. Non obſtante autem hujuſmodi oppoſitione, concurrentibus juſtis cauſis, ſentiebam eſſe locum permutationi; Sacra verò Congregatio propoſito dubio: *An ſit locus permutationi in caſu &c. die 9. Febr. 1715. reſpondit:* Negativè, & ad mentem.

R. P. D. URSINO

Auguſtana Juriſpatronatus ſuper negotio principali.

Luna 31. Januarii 1692.

A Serie facti expenſa in altera deciſione contempo- 14
raneè ad præſentem; edita in puncto reintegrationis, Domini deſumentes reſolutionis fomentum, conſtare reſponderunt de Jurepatronatus ad commodum Reginæ, & illius hæredum; cùm namque evidenter conſtiterit de fundatione Cappellæ, de qua res

eſt

est illius propriis sumptibus expleta una cum Cappellanorum habitatione, ac ulteriùs ita approbante, & confirmante Ordinario congrua fuerit dos assignata, ipso Jure in fundationis sequelam Juspatronatus in Cappella extructa censetur illi quæsitum, etsi non fuerit expressè reservatum; Nam cum fundatio sit alter ex modis, quibus Canonicæ sanctiones permittunt Patronatus acquisitionem, per illam, absque alio Hominis ministerio, Jus hoc honorificum reservatur, nisi constet; quòd fuerit expressè remissum ad *Text. literalem in cap. Nobis. de Jurepatr.* Abb. *in cap. Significavit 42. in primo notabili de testib.* & ibidem Felin. *n. 2.* Vivian. *de Jurepatr. par. 1. lib. 2. cap. 3. num. 9. similiter num. 13.* Lother. *de re Benefic. lib. 2. quæst. 7. num. 4. & seqq.* Addent. ad Buratt. *dec. 1. num. 14.* Rota coram Cavaler. *decis. 30. num. 1. & in Melevitana Commendæ 20. Aprilis 1679. §. Nec ideò desinit* coram Reverendissimo Bourlemont, *& in Camerinen. Jurispatronatus 10. Maji 1694.* coram R. P. D. meo Molines, *ac in Romana Cappellaniarum 26. Februarii 1693. §. Neque secundum* coram Reverendiss. D. meo Decano.

15 Fundatio autem in præsenti redditur incontrovertibilis, & apertè resultat tùm ex actibus præcedentibus, quàm subsequutis; ex antecedentibus inquam; nam ad effectum validè explendi optatam Cappellæ extructionem Regina preces porrexit Ordinario Augustano pro impetrando illius assensu, *ut in Summario* Actorum *num. 1.* actuque consensum obtinuit sub narrativa propositi, quod nutriebat Regina ædificandi Cappellam in Campo Lycio, idemque à subsecutis liquet; nam consummato ædificio in litteris confirmatoriis ab Episcopo obtentis dicitur jam à fundamentis noviter extructam Cappellam, ac reditibus, & ornamentis decentibus condecoratam, ut in præcitato Baronis *Summario num. 2.* in quorum sequelam fuerunt subinde apposita Familiæ Insignia, ac sepulcrales inscriptiones prænarratam fundationem testantes, à quibus sicut illa dubio procul comprobatur, ita urgens oritur adminiculum pro canonizanda Patronatus reservatione, ut considerat Rip. *in cap. Cum Ecclesia Sutrina n. 97. de caus. possess. & propr.* ubi quòd Arma, & Insignia insculpta in Ecclesia faciunt præsumere, quem esse in possessione Patronatus Barbos. *de offic. & potest. Episc. par. 3. allegat. 72. num. 30.* Rota *decis. 13. num. 2. & decis. 528. num. 4. par. 1. & decis. 274. n. 70. par. 2. recent.* Tondut. *resolut. Benefic. lib. 1. cap. 73. num. 9.* Andreol. *controvers. 381. n. 13. 14. & seqq.*

16 Hisque corroborativè accedit, Reginam usque ad tempus spolii semper retinuisse claves Ecclesiæ, & sacræ Suppellectilis, ac oblationum, quæ præeminentia dato præambulo fundationis titulo non nisi veris Patronis competit, & manifestum indicium Juris honorifici, quod fortius præsefert, quia etsi hujusmodi retentio posset ad titulum custodiæ referri, talis tamen interpretatio minimè adaptatur hypothesi Fundatricis, cui à Jure quæritur Juspatronatus, ac in cujus sequelam clavium retentio ei debetur *ad Text. in leg. Clavibus, ff. de contrah. empt.* in proximis sequutum à Rota *in Fanen. Ecclesiæ, & Clavium 5. Julii 1688. §. Firmato autem* coram Reverendissimo Decano.

17 Admittebant Scribentes pro Episcopo veritatem fundationis, & efficaciam illius ad effectum acquirendi Juspatronatus; sed contendebant in themate regulam limitari, ex quo in fundatione Regina noluerit hoc Jus aliàs competens sibi reservare, immo contrario facto à conjecturis elicito declaraverit propriam voluntatem exclusivam reservationis, quæ conjecturali probationum genere demonstrata aptam dicebant elidere legalem regulam Fundatori assistentem ex Rocc. de Curt. *de Jurepatr. verb. Et dotavit num. 11. post med. vers. & ad conjecturas,* Card. de Luc. *de Jurepatr. disc. 55. n. 20.* Corrad. *in praxi Benef. lib. 4. cap. 7. num. 25.*

Verum cùm conjecturæ ad hunc effectum volitæ debeant esse efficaces, & urgentes juxta ea, quæ tradunt DD. nuper allegati, & talis ponderis Domini non adinvenerint illas hodie propositas ad intentum; ideò eis parvipensis regulæ inhærere decreverunt.

Prima namque elicita ex causa expressa à Fundatrice in precibus porrectis Episcopo pro obtinendo assensu inaugurata, nempè Divini Cultus, & Catholicæ Devotionis, quasi quòd uti præseferens motivum æternæ retributionis excludat animum consequendi fructum temporalem Patronatus minùs concludebat: nam motivum pietatis narratum in antedictis precibus, cum optimè sit compatibile cum Patronatus reservatione, illam non excludit, immo potiùs confovet, & adauget, cùm omnia pia opera fiant impulsu charitatis, & spei æternæ retributionis, sed non exclusivè ad temporalem mercedem, quæ de Jure ab illis exoritur, unde satis diversum est in Jure Cappellam ædificare pro eleemosyna, & remissione peccatorum, & pro incremento Divini Cultus, & Catholicæ Devotionis; nam in primo expressio illa specialis, cùm repugnet acquisitioni Patronatus, indicium præsefert voluntatis contrariæ, ut in his terminis loquuta fuit Rota *in decis. 564. num. 7. post med. vers. Et hoc eo magis par. 4. divers.* dixitque Corrad. *in prax. Benef. lib. 4. cap. 7. num. 25.* In secundo vero casu cùm narrativa illa generalis optimè compatiatur Patronatui cum non excludit; sed illius acquisitionem relinquit Juris dispositioni.

Secunda verò illatio desumpta, ex quo constructa Cappella fuerit incorporata Parochiali Ecclesiæ Meutingensi, minùs relevabat, nam præter quòd ex iis, quæ præferebantur, memorata quoque Parochia erat de Jurepatronatus ædificantis, potest stare simul Ecclesiam, esse alteri incorporatam quoad administrationem, firma manente subjectione erga Patronum; cùm in iis nulla adinveniatur Juris resistentia.

Ejusdem ponderis erat animadversio, quòd Fundatrix sibi quamdam jurisdictionem temporalem reservaverit in loco constructæ Cappellæ: unde reddatur inverisimile non expressisse Patronatum, si illum sibi acquiri voluisset: etenim Jurisdictio indigebat declaratione, cùm à Jure non exoriretur, sicuti Jus Patronale, quod proinde tacere voluit absque ullo sui præjudicio, cùm argumentum discretivæ non concludat, ubi casus omissus suppletur à Juris dispositione, ad generaliter firmata per Rotam *dec. 220. n. 19. par. 11. & dec. 17. pariter num. 19. par. 16. rec.*

Denique minùs concludere visæ sunt illationes desumptæ tam ab observantia affirmativa, ex quo pro corroboratione conditionum appositarum Regina exquisiverit assensum Ordinarii non necessarium, quàm à negativa, eò quia nulla afferatur præsentatio effectum sortita, quæ Patronalem qualitatem comprobet; siquidem requirere ad cautelam Episcopi confirmationem non tollit Jus quæsitum à fundatione, potissimum concurrente retentione clavium, aliisque actibus superiùs expensis, qui declarant petitionem fuisse factam citra derogationem Juris Patronalis ei jam quæsiti, ut in proximis tenuit Rota *in Terracinen. Consur. 12. Februarii 1685. §. Quintimo, & §§. seqq.* coram bon. mem. Albergato.

Expetitæ verò præsentationes afferri non valent ad proximitatem spolii passi; nam ab anno 1603. tempus fundationis ad diem spolii sequut. anno 1624. forsitan casus novæ præsentationis non evenit, quarum tamen deficientia suppletur à cæteris actibus possessoriis æquè præseferentibus qualitatem Patronalem, ut jam demonstratum est.

Et ita Partibus contradicentibus, &c.

ARGUMENTUM.

Patronus an possit prohibere, ne ab alio ponatur Scamnum, aut Sedile, ne introducatur Confraternitas, & ne apponantur insignia, & arma in propria Ecclesia Patronali.

SUMMARIUM.

1 *Refertur sententia affirmans Patronum habere Jus prohibendi, ne in Ecclesia apponatur scamnum, & introducatur Confraternitas.*

2 *Invito usuario nemo potest habitare, & alios actus exercere in ejus fundo.*

3 *Scamnum semel concessum Laico in Ecclesia non potest ampliùs amoveri, sed est transitorium ad ejus hæredes, limita, ut num. 18.*

4 *Episco-*

4 *Epiſcopus permittere non poteſt præjudicialia Eccleſiæ.*

5 *Refertur ſententia negans Patronum habere Jus, ne ab alio apponatur ſcamnum, ac introducatur Confraternitas, niſi in limine fundationis hoc jus ſibi reſervaverit, ut num. 10.*

6 *A Jurepatronatus ad jus prohibendi non infertur. Intellige, ut num. 14.*

7 *Epiſcopus, aut Rector Eccleſiæ, ſalvis Juribus Patroni, poteſt permittere in illa introductionem Confraternitatis, & concedere aliis Jus ſedendi.*

8 *Laici ſunt capaces acquirendi ſcamna, & ſedilia in Eccleſiis.*

9 *Oppoſitio irrationabilis non eſt attendenda.*

11 *Conciliatur utraque ſententia.*

12 *Patronus habet jus prohibendi, ne ab alio apponatur ſcamnum in eminentiori loco Eccleſiæ, aut magis ornatum, & altum præ cæteris.*

13 *Patronus primus in Eccleſia ſedere debet, & præ cæteris ſede nobiliori, & altiori honorandus.*

15 *Patronus non habet jus prohibendi, ne ab alio apponatur ſcamnum in aliquo loco Eccleſiæ non eminentiori, nec nobiliori; Sed limita, ut ibi.*

16 *Jus honorificum competens Patrono, in quo conſiſtat?*

17 *Deciſio* 843. coram Cerro, *quo ſenſu procedat?*

19 *Patronus, ſalvis ejus Juribus, impedire non poteſt, ne introducatur in Eccleſia Patronali Confraternitas.*

20 *Abſque conſenſu Patroni, quis poteſt ædificare Cappellam in Eccleſia Patronali.*

21 *Quæ uni proſunt, & alteri non nocent impediri non poſſunt.*

22 *Reſponſum* 110. R. P. D. Fattinelli *non applicatur.*

23 *Patronus non habet Jus prohibendi, ne in Eccleſia Patronali ab alio apponantur Arma, Inſignia, & Inſcriptiones conjuncta cum declaratione, quod illa non ſint Arma, aut Inſignia Fundatoris, aut Patroni.*

24 *Benefactorum apponi poſſunt Arma in Eccleſia Patronali cum dicta declaratione.*

25 *Arma, ſive Inſignia apponi poſſunt in lapide ſepulchrali, aut depicta in papyro in parietibus Eccleſiæ Patronalis tempore luctus.*

26 *Patronus habet jus prohibendi, ne ab alio in Eccleſia apponantur Arma, & Inſignia ſejuncta à præfata declaratione; & quare num. 27.*

28 *Patronus extraneus in Eccleſia non poteſt apponere ſua Inſignia, & Arma etiam remanentibus illis fundatoris; Sed limita, ut ibi.*

C A S U S VII.

COntendente Titio ponere de conſenſu Ordinarii, & Rectoris ſcamnum, aut ſedile in Eccleſia Patronata A. pro Divinis Officiis, & Concionibus audiendis, ibique erigere Confraternitatem, & apponere propria Inſignia, Arma, & Inſcriptiones in ejus pariete, aut pavimento, illicò ſe oppoſuit Patronus ejuſdem Eccleſiæ prohibendo ipſi Titio, ne hæc in ejus Eccleſia inducere attentaret. Quæritur proinde, an Patronus habeat Jus prohibendi, ne ab alio extraneo ponatur ſcamnum, introducatur Confraternitas, aut apponantur Inſignia, & Arma in propria Eccleſia Patronali?

1 Et ſane affirmativè reſpondendum videtur; Patronus enim licèt non habeat dominium proprietatis in Eccleſia Patronali, habet tamen uſum, & commoditatem, Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 3. *art.* 4. *quæſt.* 5. *num.* 13. Mantic. *deciſ.* 59. *num.* 3. Rota *dec.* 787. *num.* 4. *par.* 1. *diverſ.* adeoque tanquam Uſuarius ejuſdem Eccleſiæ poteſt prohibere, ne alius apponat ibi ſcamnum, ac introducat Confraternitatem, dum
2 nemo proprio marte, & invito Uſuario in ejus fundo poteſt habitare, & alios actus exercere, *ad Text. in L. Si habitatio, §. Sed ſi ff. de uſu, & habitat.* Card. de Luca *de Praem. diſc.* 22. *num.* 2. Rota *deciſ.* 291. *num.* 2. coram Coccin.

Ratio autem eſt; quia apponere ſcamnum, ac introducere Confraternitatem in Eccleſia Patronali, eſt imponere illi ſervitutem præſtandi commoditatem Confratribus, ut ſe ibi congregare, & proprias functiones peragere valeant, & retinendi ſcamnum pro ſervitio, & commoditate illius extranei, ac ejus hæredum, itaut ſi Eccleſia Patronalis vellet illud amovere, hoc
non poſſet, cùm ſcamnum ſemel conceſſum Laico in 3
Eccleſia non poſſit amplius amoveri, ſed ipſe Laicus, ac ejus hæredes, ad quos ſcamnum, ſeu Jus ſedendi in loco particulari Eccleſiæ eſt tranſitorium, ſunt manutenendi in ſua quaſi poſſeſſione. Pariſ. *conſ.* 146. *nu.* 6. & 24. *lib.* 4. Altograd. *controverſ.* 85. *nu.* 5. & 19. *tom.* 2. Ciarlin. *controverſ. forenſ. cap.* 210. *n.* 13. & 28. Amoſtaz. *de Cauſis Piis lib.* 5. *cap.* 7. *num.* 43. Quæ ſervitus perpetua videtur eſſe nimis gravis, & onerosa Eccleſiæ, & poteſt eſſe maximi impedimenti cultui, ac ſervitio Divinò, quod multoties per appoſitionem hujuſmodi ſcamnorum, aut ſedilium evenire ſolet; cùm autem Patronus habeat Jus defendendi Eccleſiam à qualibet ſervitute juxta præſentem Canonem *Filiis*; hinc poterit prohibere, ne alius extraneus apponat in ſua Eccleſia Patronali ſcamnum, & ne introducat Confraternitem, eo invito, non ob-
ſtante quod reportaverit conſenſum Epiſcopi, quia 4
Epiſcopus permittere non poteſt præjudicialia Eccleſiæ, nec habet in illa juriſdictionem, quoad ea, quæ reſpiciunt temporalia, prout eſt apponere ſcamnum in Eccleſia *ad Text. in cap. Cum venerabilis de Relig. Domib.* ut in terminis ſcamni hanc ſententiam tueri videtur Rot. *deciſ.* 843. *per tot.* coram Cerro, & in terminis Confraternitatis R. P. D. Fattinell. *de Tranſlat. penſion. & reſponſ. Jur. reſponſ.* 110. *per tot.*

Econtra negativa ſententia verior videtur, nimirum
Patronum non habere jus prohibendi, ne alius appo- 5
nat ſcamnum, ac introducat Confraternitatem in Eccleſia Patronali. Quoniam Patronus vigore Juriſpatronatus non habet in Eccleſia, niſi Jus nominandi, aut præſentandi Rectorem, jus illam defendendi, & Jura honorifica, & præeminentialia; ergo quoties per hujuſmodi appoſitionem ſcamni, & introductionem Confraternitatis; ſalvantur illæſa, & intacta omnia Jura eidem Patrono competentia, non eſt cur habere jus prohibendi prætendat, ne introducatur in ſua Eccleſia Confraternitas, & ne alteri ibi jus habendi ſcamnum, & ſedendi concedatur, dum à Jurepatro-
natus ad Jus prohibendi non infertur, Rota *dec.* 474. 6
num. 7. *par.* 19. *tom.* 2. & *dec.* 123. *nu.* 6. coram Dunoz. & *dec.* 145. *num.* 2. coram Gregor.

Salvis enim Juribus honorificis Patroni, & nullo 7
hujus præjudicio exiſtente; Epiſcopus, aut Rector Eccleſiæ poteſt ibi permittere introductionem Confraternitatis, nec non aliis Laicis non Patronis diſtribuere loca Eccleſiæ pro apponendis in eis ſcamnis, juxta Rocch. de Curt. *de Jurepatr. verb. Conſtruxit n.* 11. Lambertin. *eod. tract. par.* 1. *lib.* 1. *quæſt.* 3. *art.* 7.
Maximè cum Laici de conſenſu tacito, vel expreſſo 8
Epiſcopi, aut Rectoris ſint capaces acquirendi ſcamna, & ſedilia in Eccleſiis, & in earum locis particularibus pro audiendis Divinis Officiis, & Concionibus, non quoad proprietatem, ſed quoad uſum. Giovagnon. *conſ.* 8. *num.* 3. & 9. *lib.* 2. Alcograd. *controv.* 85. *num.* 1. & *ſeq. tom.* 2. Ciarlin. *controv. for. cap.* 210. *nu.* 1. & 23. *tom.* 2. Gratian. *diſcept. for. cap.* 220. *num.* 34.

Nec huic aſſignationi, & diſtributioni locorum Eccleſiæ factæ per Epiſcopum, aut Rectorem ſe opponere 9
poſſet Patronus; quia ſi in hujuſmodi aſſignatione, & diſtributione ſalvantur Jura patronalia; quæcumque oppoſitio per Patronum adducta eſt levis, & irrationabilis, & quæ in conſideratione haberi non deberet, ut benè Rota *in Neapolitana Conſtructionis Eccleſiæ ſuper ſecundo dubio* 26. *Junii* 1711. §. *Quibus omnibus* coram R. P. D. Falconerio. Niſi Patro- 10
nus in limine fundationis ſibi reſervaſſet Jus prohibendi, ne ab aliis apponantur ſcamna, aut introducatur Confraternitas in ejus Eccleſia Patronali; quo caſu hujuſmodi Jus prohibendi competeret Patrono non ex vi Juriſpatronatus, ſed ex vi reſervationis ſpecialiter factæ de conſenſu Epiſcopi in limine fundationis. Rota *deciſ.* 474. *num.* 6. *par.* 19. *tom.* 2. *recent.*

Pro concordia autem utriuſque ſententiæ conſidero 11
ſcamnum, aut ſedile alicujus Extranei, & non Patroni,

in

in triplici Statu; *Primò* nimirum ut existens in aliquo loco Ecclesiæ Patronalis? *Secundò*, ut existens in eminentiori loco; & *Tertiò* ut existens magis ornatum, & nobilitatum, aut altum præ aliis; Stante
12 hac consideratione crederem Patronum habere Jus prohibendi, ne in sua Ecclesia apponatur scamnum à Persona extranea in eminentiori loco Ecclesiæ, aut magis ornatum, & nobilitatum, aut altum præ cæteris, & his terminis procedere primam sententiam affirmativam. Ratio est, quia appositio, & erectio scamni in eminentiori loco, aut magis ornati, nobilis, & structuræ altioris illo Patroni detrahi præeminen-
13 tiæ, & honori ejusdem Patroni, qui primus in Ecclesia patronata sedere debet, & præ cæteris sede nobiliori, & altiori honorandus, & consequenter tamquam præjudicialis Juribus honorificis Patroni poterit per ipsum prohiberi, Lotther. *de re Benefic. lib.* 2. *quæst.* 4. *num.* 2. Paris. *consil.* 149. *num.* 2. *lib.* 4. Gratian. *discept. forens. cap.* 220. *num.* 40. Rota *decis.* 163. *num.* 19. *par.* 17. *recent.* & *decis.* 321. *num.* 2. coram Cavaler.

Nec obstat, quod à Jurepatronatus ad Jus prohi-
14 bendi inferri non possit, quia hoc procedit quoad ea, quæ non tendunt in præjudicium Patroni, secùs quoad ea, quæ sunt ipsi præjudicialia. Nec jure cautum invenitur, quod Episcopus, aut Rector Ecclesiæ Patronalis possit assignare, aut concedere Personæ extraneæ scamnum in loco nobiliori, & præeminentiori eo, in quo habet scamnum idem Patronus; Immò contrarium dispositum habetur in supradicto *Can.* 1. *Piæ Mentis*, & 2. *Frigentius*, ubi statuitur Patronum esse præ cæteris honorandum, eique primum locum in sessionibus assignandum, & ibi firmavi *Cas.* 1. *num.* 4.

Si verò consideretur scamnum alicujus extranei,
15 seu non Patroni in statu simplicis, & puræ existentiæ in aliquo loco Ecclesiæ Patronatæ; censeo Patronum non habere jus prohibendi, ne à tertio apponatur hujusmodi scamnum in aliquo loco Ecclesiæ non eminentiori, nec nobiliori, nisi hujusmodi Jus sibi reservaverit in limine fundationis, ut superius dixi *num.* 9. & in his terminis procedere secundam sententiam negativam. Sicuti enim licèt Patronus prohibere possit, ne alii extranei in Ecclesia Patronali ipsi præferantur in pace, thurificatione, & in præstatione Candelæ die Purificationis, tamen non potest prohibere ne aliis post ipsum concedatur pax, thurificatio, & candela; Ita licèt Patronus possit prohibere, ne aliis assignentur scamna nobiliora, aut in loco eminentiori Ecclesiæ, tamen non poterit absolutè, & simpliciter prohibere, ne aliis in ullo loco Ecclesiæ
16 concedantur scamna, & Jus sedendi. Ratio autem est, quia Jus honorificum, quod competit Patrono, non consistit in Jure prohibendi, ne alii honorentur, sed quod in honore cæteris aliis præferatur. Abb. *in cap. Nobis num.* 5. *in fine de Jurepatr.* Rocch. de Curt. *eodem tract. in verb. Honorificum nu.* 99. Rota *decis.* 321. coram Cavaler.

Non adversatur decisio 843. *coram Cerro*, superiùs
17 allata in affirmativa sententia, quoniam illa procedit, quandò adest præjudicium Patroni, & negativa consuetudo retinendi scamnum in Ecclesia, seu quando ob angustiam loci, scamna sunt impedimenti, secùs quando nullum adest præjudicium Patroni, ut ibi dicitur num. 3. ibi: *Quia cum in hac Ecclesia nullus umquam consueverit similia scamna retinere, eorumque appositio ob angustiam situs esset impedimenti non videtur sufficiens consensus Episcopi, qui Ecclesia de Jurepatronatus nullo modo valet præjudicare.*

Minusque attendendum venit, quod ibi subjungebatur, nimirum, quod si in Ecclesia Patronali concedantur aliis scamna, & sedilia; Ecclesia non pote-
18 rit illa amplius amovere, etenim hoc est omninò insubsistens; dum Patronus si agnoscat, quod ex retentione scamni in tali loco Ecclesiæ incommodetur, & impediatur cultus, & servitium ejusdem Ecclesiæ, cum ad ipsum vigore hujus Canonis *Filiis* spectet defendere Ecclesiam ab omni incommodo, & præjudicio, poterit notificare Episcopo, aut Rectori Ecclesiæ hujusmodi incommodum, & impedimentum, & instare ut removeatur scamnum, itaut Episcopus, aut Rector cognita veritate impedimenti poterit ad sui libitum hujusmodi scamnum removere, & alium locum æquipollentem pro scamno assignare. Giovagnon. *cons.* 8. *num.* 19. & 23. *lib.* 2. Ciarlin. *cap.* 210. *num.* 16. & 37. *lib.* 2. Altograd. *controv.* 85. *nu.* 7. & *seq. tom.* 2. Barbos. *in Collect. Apostolic. decis. collect.* 301. *num.* 11.

Idem dico de Confraternitate, quæ salvis Juribus 19
Patroni impediri non potest per eum, ne introducatur in Ecclesia Patronali. Sicuti enim tertius absque consensu Patroni, immò eo invito potest ædificare
Cappellam in Ecclesia Patronali, quia ex hoc non fit 20
præjudicium Patrono. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *quæst.* 3. *art.* 17. Tondut. *quæst. benefic. cap.* 73. *num.* 8. *tom.* 1. Ita etiam poterit erigi Confraternitas absque consensu Patroni, salvis ejus juribus, ea ratione, quia hujusmodi erectio Confraternitatis non nocet Patrono, immò prodest, & est valde utilis Confratribus, & consequenter impediri non potest, dum ea, quæ uni prosunt, & alteri non nocent,
impediri non possunt *ad Text. in L.* 2. §. *Item Varas*, *ff. de acquir. pluvial. arcen.* Menoch. *cons.* 51. 21
num. 45. & *consil.* 121. *num.* 8. Rota *in Neapolitana Constructionis Ecclesia* 13. *Maji* 1712. §. *Eoque magis* coram R. P. D. Scotto.

Responsum autem *R. P. D. Fattinelli* 110. supe-
riùs allegatum non applicatur, quia loquitur de Cap- 22
pella particulari S. Zitæ Familiæ Fattinellorum, existente in Ecclesia S. Frigidiani Canonicorum Lateranensium Lucen. Insuper ibi loquitur in terminis diversis; nempè de Confraternitate jam erecta, & introducta, solùm ad triennium, & contenta non permanere in dicta Cappella; in casu nostro agitur de Confraternitate introducenda, & erigenda salvis Juribus Patroni, & sine ejus præjudicio in Ecclesia publica Patronali ad majorem Cultum Divinum, ubi Patronus non habet Jus prohibendi ea, quæ ipsi non nocent, & alteri prosunt; immò hæc impedire non potest, juxta auctoritates superius relatas, §. *Idem dico*, *quibus addo Text. in L. Si cui ff. de servit. leg. Rescripta Cod. de prec. Imper. offer.* Gomez. *var. resolut. tom.* 2. *cap.* 2. *num.* 17. *vers. Immo postea.*

Descendendo verò ad examen, an Patronus habeat 23
jus prohibendi, ne in Ecclesia Patronali apponantur ab aliis eorum Arma, Insignia, & inscriptiones; Respondeo Arma, Insignia, & inscriptiones aliorum, qui non sunt Patroni considerari posse purè, & simpliciter secundum se absque ulla declaratione, & enunciativa denotante illa non esse Arma; nec Insignia, nec inscriptiones fundatoris, aut Patroni; & considerari posse, ut unita, & conjuncta cum tali declaratione, aut enunciativa. Si considerentur, ut conjuncta cum tali declaratione, & enunciativa, censeo Patronum non posse impedire, ne ab aliis apponantur
hujusmodi Arma. Sic Benefactores de consensu Recto- 24
ris, aut Episcopi possunt depingi, & insculpi facere in Ecclesia Arma, & Insignia propria, ac inscriptiones, dummodò declarent, quod per hujusmodi armorum appositionem nullum Jus, aut titulum præter illud Benefactoris acquirere intendant, & dummodò fiat scriptura in marmore ostendens Arma primi fundatoris; Insuper extraneus potest in propria sepultura
existente in Ecclesia Patronali, ultra illam Patroni 25
apponere Insignia, Arma, & inscriptiones in lapide sepulchrali, necnon in parietibus Ecclesiæ Patronalis apponere, & affigere Arma depicta in papyro, non ut ibi perpetuo remaneant, sed durante dumtaxat anno luctus, ut quotidie videmus hic in Urbe hujusmodi Arma, in papyro depicta affixa in parietibus Ecclesiarum, etiam Patronalium tempore luctus alicujus, qui ibi habet sepulchrum; ea ratione, quia appositio hujusmodi Armorum, & Insignium habentium præfatam declarationem, & enunciativam nullatenus est præjudicialis Juribus Patroni; Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 3. *quæst.* 5. *art.* 4. *num.* 9. Tondut. *quæst. benef. cap.* 37. *num.* 10. 15. & 19. *tom.* 1.

Si verò Arma, & Insignia, & inscriptiones consi-
derentur secundùm se, & sejuncta à præfata decla- 26
ratione, & enunciativa, crederem Patronum habere Jus prohibendi, ne in Ecclesia Patronali, illa sic purè, & simpliciter sumpta absque dicta declaratione apponantur;

nantur; non quia Armorum, & Insignium appositio, sit quoddam dominii argumentum, ut volunt Ancharan. *cons.* 113. Tondut. *quæst. Benef. cap.* 73. *tom.* 1. Adden. ad Buratt. *decis.* 323. *n.* 20. Hoc enim non mihi videtur absolutè verum; quoniam Arma, insignia, & inscriptiones, vel sunt apposita in aliquo cancello, porta, vel in alia parte minùs principali Ecclesiæ, & non probant dominium illius, quia cum posita sint in parte minùs principali non possunt arguere dominium totius Ecclesiæ, vel sunt apposita in parte principali Ecclesiæ, nec per se probant dominium, quia ex alia Causa arma poterunt apponi, quam ratione dominii, nempè propter Eleemosinam factam Cappellæ, ut benè Amostaz. *de Causis Piis lib.* 5. *cap.* 7. *num.* 41. *& seq.*

27 Sed censeo rationem esse, quia interest fundatori, ut ejus memoria conservetur in Ecclesia, & ut absque ullo dubio omnes sciant, quod ipse sit fundator, & Patronus Ecclesiæ. Si autem permitteretur extraneo apponi propria Arma, & insignia sejuncta à dicta declaratione, & enunciativa in Ecclesia Patronali; per hujusmodi appositionem armorum præjudicaretur memoriæ fundatoris, nam posset de facili confundi, & in progressu temporis dubitari, quis illam Ecclesiam ædificare fecerit, ut optimè hanc rationem perpendit, Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 3. *quæst.* 5. *art.* 4. *num.* 1. *&* 2.

Immò ob hanc rationem nec Patronus extraneus
28 potest in Ecclesia Patronali apponere sua Insignia, & Arma etiam remanentibus antiquis Armis fundatoris, nisi in his Armis antiquis declaretur, & imprimatur Scriptura, illa fuisse arma primi fundatoris, Lambert. *ubi supra n.* 8. Tondut. *quæst. benefic. cap.* 73. *n.* 21. *& seq. tom.* 1.

ARGUMENTUM.

Patronus an habeat jus prohibendi, ne ab aliis excaventur sepulchra in Ecclesia Patronali.

SUMMARIUM.

1 *Sepulchrum excavari potest per Confraternitatem de consensu Episcopi in Ecclesia Patronali invitis Parocho, & Patrono, limita ut n.* 10.

2 *Jus Parochiale in quo consistat?*

3 *Per concessionem Sepulchri in Ecclesia Patronali pro Confratribus præservantur Jura Parochialia.*

4 *Ad Parochum spectat decernere, per quam viam incedere debeat funus.*

5 *Patronus non potest impedire excavationem, & concessionem Juris Sepulchri in Ecclesia Patronali favore aliorum.*

6 *Patronus Cappellæ non acquirit Jus prohibendi, ne ibi excaventur Sepulchra.*

7 *In Ecclesia Patronali fundari possunt Cappellæ invito Patrono.*

8 *Consensus Patroni in occurrentibus circa rem Patronalem quando requiritur?*

9 *Refertur resolutio Sacræ Congregationis Episcoporum, & Regularium in Neapolitana Sepulchri.*

10 *Si Confraternitas haberet Sepulchrum jam ædificatum in Ecclesia Parochiali, Parochus posset impedire, ne excavetur novum Sepulchrum in Ecclesia Patronali pro Confratribus, amplia ut num.* 11.

12 *Episcopus potest concedere Ecclesiæ non Parochiali Privilegium, & Jus Sepulchri ex justa causa, secus sine illa.*

13 *Optabile est unicuique sepeliri in Sepulchro majorum.*

CASUS VIII.

Erecta quadam Confraternitate in Ecclesia Patronali A. sita intra limites Parochiæ B. cum ipsa vellet excavare sepulchrum, & habere jus sepulchri pro Confratribus in dicta Ecclesia Patronali, se opposuerunt Parochus, & Patronus. Quæritur proinde, an præfata Confraternitas possit de consensu Episcopi excavare sepulchrum, & habere jus sepulchri pro Confratribus in dicta Ecclesia Patronali sita intra limites Parochiæ B. renuentibus, & reluctantibus Parocho, & Patrono?

In qua quæstione censeo affirmativè respondendum
ductus à dispositione *Textus in cap. Cum liberum de* 1
Sepult. per quam electio sepulturæ est facultativa, &
omnibus Adultis libera; sicuti igitur Confratres præfatæ
Confraternitatis possunt liberè eligere sepulturam
in aliis Ecclesiis, adeout Parochus non possit hujusmodi
liberam electionem impedire, ita poterunt excavare
sepulchrum in Ecclesia Patronali, & Episcopus
ibi eis concedere Privilegium, & jus sepulchri. Ra- 2
tio est, quia jus Parochiale non consistit in humatione
omnium Cadaverum Parochianorum, sed consistit
in humatione illorum Cadaverum, quæ non habent,
aut non elegerunt sepulturam, & in exactione
quartæ funeralis, juxta *Text. in cap. Ex parte, &
cap. Cum liberum de sepult. & Clement. Dudum eodem
tit.* Rot. *decis.* 501. *n.* 1. *par.* 13. *recent. & dec.* 87.
num. 5. *& decis.* 88. *num.* 4. coram Sperell.

Si excavetur per Confraternitatem sepulchum in
dicta Ecclesia Patronali, eique concedatur ab Episco- 3
po jus sepulchri pro Confratribus, præservantur hujusmodi
Jura Parochialia; nam si Confratres decederent
absque electione sepulturæ in Ecclesia Patronali, etiamsi
haberent ibi proprium sepulchrum, adhuc essent sepeliendi
in Ecclesia Parochiali, eo quia Confratres
sodalitatum decedentes ex hac vita non electa sepultura
sepeliri non possunt in sepulchro suæ Ecclesiæ,
sed tenentur sepeliri in Ecclesia Parochiali. Samuel.
de sepult. elect. tract. 1. *controvers.* 10. *conclus.* 1.
Matteucc. *offic. Cur. Eccles. cap.* 48. *num.* 30. Aut si
decederent electa propria sepultura in Ecclesia Patronali,
& ibi essent sepeliendi præservaretur aliud jus
Parochiale, nempè quarta funeralis, quia deberent illam
solvere dictæ Ecclesiæ Parochiali, juxta dictum
*Clement. Dudum de sepult. & cap. Pastoralis eodem
tit.* Insuper ad Parochum spectaret decernere, per 4
quam viam incedere funus deberet, & officia peragere,
& Confratrum corpora sepulturæ tradere, ut in
terminis Confratrum decrevit Sacra Congregatio Episcoporum,
& Regularium in una *Castellanensi* 2.
Januarii 1584. *& in una Brixiensi* 18. *Junii* 1591.
& Nicoterensi 5. *Junii* 1615. *& resolvit Sacra Congregatio
Rituum in Neapolitana* 18. *Maji* 1602. *relat.*
per Samuel. *ubi supra controv.* 5. *conclus.* 7. *&* 8.

Unde cum in excavatione sepulchri in præfata Ecclesia Patronali præserventur omnia Jura Parochialia Ecclesiæ Parochialis B. nulla suadet ratio, quod Episcopus non possit illam permittere, & ibi concedere Confraternitati jus sepulchri, nec est cur Parochus se opponat hujusmodi concessioni, & resolvit Sacra Rota *in Romana Oratorii* 13. *Januarii* 1698. coram R. P. D. Priolo, §. *Nullum igitur præjudicium impress.* post Antonell. *de Juribus, & oneribus Clericor. decis.* 17. *& Sacra Congregatio Episcoporum in una Capuana* 30. *Maji* 1629. ad relationem Eminentissimi Cardinalis Pii bon. mem. ibi: *Curatum Casalis Casæ puellæ Capuanæ Diœcesis non posse prohibere Alicornio Natali ejusdem Terræ jus sepulturæ pro se, & suis Successoribus in Ecclesia per ipsum Alicornium ædificata, reservata quarta funerali proprio Parocho:* relat. per Samuel. *de sepult. elect. tract.* 1. *controv.* 5. *conclus.* 4.

Nec Patronus impedire valet hujusmodi excavatio- 5
nem, & concessionem Juris sepulchri in Ecclesia Patronali
favore prædictæ Confraternitatis. Quoniam
licèt Patronus habeat Juspatronatus in Ecclesia Patronali,
non proinde sequitur, quod habeat in ea etiam
jus privativum sepulchri, seu jus prohibendi, ne ibi
excaventur sepulchra favore aliorum, itaut absque
consensu, & beneplacito Patroni licitum non sit Ordinario
concedere alteri facultatem excavandi sepulchrum
in Ecclesia Patronali, cùm nihil habeat commune
jus sepulturæ cum Jurepatronatus, ut superius
firmavi *in Can. I. & II. num.* 2. quampluribus auctoritatibus,
quibus addo Rot. *decis.* 352. *n.* 7. *ad* 12.
coram Ubald.

Quod comprobatur paritate, nam Patronus Cap- 6
pellæ non acquirit jus prohibendi, ne ibi excaventur
sepulchra *Lotther. de re Benefic. lib.* 2. *quæst.* 4. *n.* 22.
Rota *decis.* 163. *num.* 15. *&* 16. *par.* 17. *recent.*
Ergo nec Patronus totius Ecclesiæ habebit jus prohi-

bendi,

bendi, ne ibi excaventur sepulchra favore aliorum,
nisi hoc jus sibi expresse reservaverit in limine fonda-
7 tionis, ut dixi *dicto Casu* 2. *num.* 6. & sicuti in Ec-
clesia Patronali possunt fundari Cappellæ non solum
absque consensu Patroni, sed etiam ipso invito, juxta
auctoritates adductas in Casu præcedenti *num.* 20.
quibus addo Lezzan. *in Summ. quæst. Regul. verb.
Sepultur. num.* 16. Ita etiam ibi de consensu Ordina-
rii poterit excavari sepulchrum pro Confratribus præ-
fatæ Confraternitatis absque consensu Patroni.

Ratio autem est, quia consensus Patroni in occur-
8 rentibus circa rem Patronalem, solum requiritur,
quando fit præjudicium Patrono, aut ejus Juripatro-
natus; si concedatur jus sepulchri Confratribus in Ec-
clesia Patronata per hujusmodi concessionem non læ-
ditur Juspatronatus Patroni, quod non consistit in
jure prohibendi, ac proinde Episcopus licitè, & validè
poterit sine consensu Patroni concedere Confraterni-
tati facultatem excavandi sepulchrum pro Confratri-
bus in dicta Ecclesia Patronali ad tradita in superiori
Casu *num.* 15. *& seqq.*

Non obstat si fortasse dicatur, quod Episcopus in re
Patronali non possit quidquam alterare, & innovare
invito Patrono; quoniam hoc procedit in iis, quæ
sunt præjudicialia eidem Patrono, non verò in iis,
quæ oullatenus illi sunt præjudicialia; & ita resolu-
tom fuit à Sacra Congregatione Episcoporum, & Regu-
9 larium in *Neapolitana Sepulchri* 30. *Septembris* 1712.
vertente Inter Illustrissimos, & Excellentissimos DD.
Gubernatores Montis Ciarlettæ, & Scipionis Carac-
cioli pro una, & Illustrissimos DD. hæredes Ducis
Spezzani, nec non Promotorem Fiscalem Curiæ Ar-
chiepiscopalis Neapolitanæ pro altera parte, ubi præ-
tendente Duce Spezzani excavare sepulchrum favore
ejus familiæ in pavimento Ecclesiæ Cathedralis, quod
est de Jurepatronatus Gubernatorum Montis Ciarlet-
tæ; nec non excavante dictum sepulchrum ex conces-
sione Eminentissimi Archiepiscopi apposita solemni in-
scriptione absque consensu Patronorum, fuit disputa-
tum dubium: *An concessio sepulturæ, de qua agitur
sustineatur in Casu &c.* & Sacra Congregatio res-
pondit: *Affirmativè.*

Cæterum si præfata Confraternitas haberet sepul-
10 chrum jam constructum, & ædificatum in Ecclesia
Parochiali B. quod usque in hodiernam diem perseve-
raret, ibique semper sepulti essent Confratres; in hoc
casu censerem Parochum posse impedire, ne in dicta
Ecclesia Patronali A. excavetur, & construatur no-
vum sepulchrum pro Confratribus; quoniam cùm ipsi
Confratres habeant proprium sepulchrum jam con-
structum, & ædificatum in Ecclesia Parochiali, &
cùm hæc ab initio fundationis Confraternitatis usque
nunc sit in possessione Juris sepulchri Confratrum,
non potest proinde eadem Ecclesia Parochialis spoliari
hujusmodi Jure sepulchri supprimendo ibi sepulturam
Confratrum, & eam transferendo in Ecclesiam Pa-
tronalem, sed manutenenda est in dicta possessione
Juris sepulchri Coofratrum, utpote conformi juri com-
muni, juxta quod sepulchrum competit privativè Ec-
clesiæ Parochiali ad *Tex. in cap. Fraternitatem de
sepulc. Clement. Dudum eodem tit.* & argumento à con-
trario sensu *Text. in l. longa possessio ff. de mort. in-
foren. & sepulchr. ædific.* Hostien. *in cap.* 1. *de sepult.*

11 Maximè si nullæ adessent causæ privandi Parochia-
lem Ecclesiam dicto Jure sepulchri Confratrum ab ea
per multos annos possesso, nimirum si non adesset ne-
cessitas, eo quia sepulchrum Confratrum in dicta Ec-
clesia Parochiali optimè custodiatur, & ibi per Paro-
chum Confratres cum omni decentia sepeliantur, aut
a Confratribus nullum motivum necessitatis assignetur
ædificandi in Ecclesia Patronali novum sepulchrum;
aut si non adesset utilitas, ut de facto in hoc casu
adesse non posse videtur; immo si dicta Ecclesia Pa-
rochialis privaretur sepulchro Confratrum, & illud
transferretur in Ecclesiam Patronalem, etsi præserva-
rentur Jura Parochialia, adhuc ex hujusmodi priva-
tione, & translatione sepulchri multæ lites, & dis-
cordiæ inter Confratres, & Parochum in diem ori-
rentur, fieri namque posset, quòd post concessionem
sepulchri absoluto à Parocho officio, Rector Ecclesiæ
Patronalis denuo illa peragere vellet, faciliter Crucem,
Stolam, Aspersorium, ac similia Parochi specialia
usurparet, itaut continuò Parochus, ne dicta præju-
dicialia committerentur, vigil esse oporteret; & in
casu, quo aliquod irreperet præjudicium, hinc lites,
& discordiæ; morientium namque Confratrum sedu-
cerentur Voluntates, ut expressè sepulturam in Eccle-
sia Patronali eligerent, indeque quæstiones nasceren-
tur, an de electione verè constaret, & an ut possent
eam eligere à præscripto tempore in libro Societatis
fuissent adscripti.

Ac proinde Episcopus, cujus vigilantia debet esse
quies Subditorum, ad evitandas hujusmodi lites, con-
tentiones, & quæstiones permittere non deberet hanc
novitatem, sed procurare, ut servetur solitum, & Ec-
clesia Parochialis in suo Jure sepulchri Confratrum
conservetur. Licèt enim Episcopus Ecclesiæ non Pa- 12
rochiali valeat concedere privilegium, & jus sepulchri
ex justa causa, & de consensu Capituli, tamen sine
justa causa, & hujusmodi consensu illud privilegium
concedere non valet, ea ratione, quia Episcopus non
potest ardua explicare sine consensu Capituli, nec po-
test jus unius Ecclesiæ dare alteri sine causa. Si igi-
tur non adesset ulla justa causa privandi Ecclesiam
Parochialem suo antiquo jure sepulchri Coofratrum,
& illud transferendi, seu de novo excavandi in dicta
Ecclesia Patronali, non posset Episcopus permittere
hujusmodi constructionem, & excavationem novi se-
pulchri, & Parochus posset illam impedire, juxta Abb.
in cap. Certificari de sepultur. num. 8. Fagnan. *in
cap. Fraternitatem eodem tit. num.* 7. Barbos. *de offic.
& potest. Parochi cap.* 26. *num.* 11. Monacell. *For-
mul. legal. formul.* 10. *tit.* 6. *num.* 22. *par.* 1. ibi:
Quod tamen sine justa causa concedere non deberet.

Non adversantur superius deducta, quia illa pro-
cedunt in casu, quo Confratres nullum haberent se-
pulchrum; in hoc enim casu Ecclesia Parochialis,
salvis Juribus Parochialibus, non posset impedire con-
structionem sepulchri pro Confratribus in Ecclesia Pa-
tronali, in qua Confraternitas est erecta ex auctori-
tatibus ibi adductis; at in casu, quo Confratres ha-
beant sepulchrum jam constructum, & ædificatum in
præfata Ecclesia Parochiali, non possunt prætendere
absque justa causa translationem, & constructionem
novi sepulchri in dictam Ecclesiam Patronalem, spo-
liando Parochialem antiquo jure sepulchri, sed de- 13
bent esse contenti sepulchro majorum, in quo opta-
bile est unicuique sepeliri, Fagnan. *in dicto cap. Fra-
ternitatem de sepult. num.* 2. ibique Barbos. *num.* 3.

ARGUMENTUM.

Parochus an possit exercere in Ecclesia Patronali Jura, seu functiones tam Parochiales, quàm non Parochiales ad sui libitum invito Patrono, vel potiùs exercitium functionum non Parochialium spectet ad Rectorem Ecclesiæ Patronalis. Electio Diaconi, & Subdiaconi pro celebratione Missæ Solemnis in Ecclesia Patronali, ad quem spectet?

SUMMARIUM.

1 *Functiones alia sunt Parochiales, & alia non Parochiales, & quæ sint, explicatur, & n.* 2.
3 *Ecclesia, aut Oratorium Patronale, situm intra limites Parochiæ, an dicatur esse sub Dominio, & Subjectione Parochi?*
4 *Ecclesia sive libera, sive Patronalis sita intra limites Parochiæ habet dependentiam ab ea, quoad functiones Parochiales, non verò quoad non Parochiales, & num.* 28. *&* 29.
5 *Sola Ecclesia Cathedralis habet intentionem fundatam super Subjectione alterius Ecclesiæ sitæ intra limites suæ Parochiæ, & num.* 29.
6 *Parochus non potest exercere functiones non Parochiales in Ecclesia Patronali, sed illas exercere debet in propria Ecclesia.*
7 *Ecclesiæ sitæ intra limites Parochiæ, aliæ sunt eidem subjectæ, & aliæ non.*
8 *Resolutiones Sacræ Congregationis Rituum allega-*

ta a

ta à Pignatello, quo sensu sint intelligenda? & num. 30.

9 *Exercitium functionum non Parochialium in Ecclesiis Patronalibus spectat ad harum Rectores, & num. 10. & 21. & 23.*

11 *Electio Diaconi, & Subdiaconi assistentium celebrationi Missæ Solemnis in die Festivitatis S. Titularis in Ecclesiis Patronali spectat ad hujus Rectorem, & si careat Rectore, spectat ad Patronum, & si non habeat Patronum, spectat. ad ejus Custodem, & num. 31. Amplia, ut num. 33. & seqq.*

12 *Parochus non potest quæstuare pro Sanctissimo Sacramento in Ecclesia Patronali sita intra limites Parochiæ, nec retinere Capsulam Eleemosinarum, nec ejus Claves, nec ibi celebrare Missam Solemnem, aut Pacem Populo dare invito ejus Rectore, aut Patrono.*

13 *Parochus non potest impedire celebrationem Missarum, & alia Spiritualia sita intra limites Parochiæ.*

14 *Parocho non licet explere functiones Parochiales in Ecclesiis Patronalibus sitis intra limites Parochiæ ad sui libitum independenter à Patronis, & iis invitis.*

15 *Functiones Parochiales in Ecclesiis Patronalibus inscio, & reluctante Parocho peragi non possunt.*

16 *Clavis Ecclesiæ Patronalis existentis intra limites Parochiæ spectat ad Cappellanum pro tempore, non autem ad Parochum.*

17 *Benedictiones mulierum post partum, Fontis Baptismalis, Ignis, Seminis, Ovorum non sunt de Juribus Parochialibus, & num. 20.*

18 *Benedictiones mulieris, & Fontis Baptismalis fieri debent a Parocho.*

19 *Restitutio in integrum adversus rem judicatam quando conceditur.*

22 *Benedictiones Ovorum, & similium, unde initium habuerunt?*

24 *Parochus, ut ex consuetudine immemorabili dicatur sibi competere exercitium Jurium non Parochialium in Ecclesiis sitis intra limites Parochiæ, quid requiritur?*

25 *Constitutio, aut dispositio, quæ falso nititur fundamento subsistere non potest.*

26 *Regulares an sint subjecti Constitutionibus Synodalibus?*

27 *Regulares possunt benedicere Ova, & similia juxta propriam Ecclesiam, & non extra per Domos.*

31 *Electio Sacerdotum celebrare debentium non est de juribus Parochialibus.*

CASUS IX.

INtra limites Ecclesiæ Parochialis fundatum reperitur Oratorium publicum, seu Ecclesia de Jurepatronatus familiæ B. Parochus prædictæ Ecclesiæ Parochialis, ob majorem ejus, populique commoditatem, prætendebat benedicere, & distribuere Candelas, Cineres, & Palmas; facere benedictiones Mulierum post partum, Fontis Baptismalis, Seminis, Ovorum, & similium; & etiam facere omnes functiones Hebdomadæ Sanctæ in dicto Oratorio, seu Ecclesia Patronali; cui prætensioni resistente Patrono Ecclesiæ existimante non posse Parochum ad sui libitum exercere dictos Actus in Ecclesia Patronali, quæritur proinde.

Primo: An Oratorium publicum, seu Ecclesia Patronalis fundata intra limites Parochiæ habeat dependentiam, & subjectionem ab ea tam in functionibus Parochialibus, quàm non Parochialibus.

Secundo: An liceat Parocho dicta Ecclesia Parochialis independenter à Patronis explere functiones Parochiales in dicto Oratorio, seu Ecclesia ad sui libitum, iis invitis?

Sciendum est functiones alias esse merè Parochiales,
1 & alias non merè Parochiales; functiones merè Parochiales consistunt in Jure decimandi, ac percipiendi oblationes, juxta *Text. in cap. Cum contingat, & cap. Cum tua de Decimis*, Barbos. *de offic. & potest. Episcop. Par. 3. cap. 28. §. 2. nu. 8.* in obligatione Parochianorum recipiendi Sacramentum Eucharistiæ in die Paschatis, aliaque Sacramenta moribundis conferri solita, illud scilicet Eucharistiæ, quod sumitur pro Viatico, ac illud extremæ Unctionis, juxta *Text. in cap. Nullus de Parochiis:* nec non in jure funerandi, ac sepulturæ, quoties defunctus in alia Ecclesia sepulturam non eligat, vel sepulturam majorum non habeat, quo casu Quarta, seu portio Canonica Parocho debetur, juxta *Text. in Clement. Dudum, §. vero, & ff. Hujusmodi de sepultur.* Card. de Luca *de Parochis disc. 31. nu. 8.* Rota *dec. 552. nu. 3. par. 5. Recent.* In jure faciendi inter Missarum Solemnia diebus festivis publicas denunciationes Matrimoniorum, Sanchez *de Matrim. lib. 3. disput. 6. nu. 4.* Barbos. *de offic. & potest. Parochi par. 2. cap. 21. n. 17.* In jure assistendi, seu interessendi celebrationi Matrimoniorum, juxta dispositionem *Conc. Tridentini sess. 24. de Reformat. cap. 1.* ac in jure aspergendi Domos in die Sabbati Sancti, ut docet Barbos. *de offic. & potest. Paroch. par. 1. cap. 12. nu. 11.*

Functiones non merè Parochiales sunt Benedictio, 2
ac distributio Candelarum, Cinerum, & Palmarum; Benedictio Fontis Baptismalis, Ignis, Seminis, Ovorum, & similium, receptio Mulierum ad purificationem post partum; Functiones Hebdomadæ Sanctæ; Celebratio Solemnis Missæ in Feria quinta Cœnæ Domini, aliæque celebrationes Missarum per annum, sive pro vivis, sive etiam pro Defunctis; Expositio quadraginta horarum, Sacrarum Reliquiarum, aut Imaginum, ac Benedictio cum illis fieri solita super populo, nec processiones intra ambitum Ecclesiæ privatæ sunt de functionibus, seu juribus Parochialibus, ut responsum fuit per Sacram Congregationem Rituum 10. *Decemb.* 1703. *in responsione ad* 5. 7. 8. 10. 11. 12. Dubium juxta folium impressum plurium decretorum super materia Jurium Parochialium, & juxta *Congregationem Concilii in Forolivien. Jurium Parochialium* 10. *Decemb.* 1683. *& in Brictinoricen. Jurium Parochialium* 21. *Julii* 1687. *ad primum*, sicuti etiam non est de Juribus Parochialibus facere officium super Cadaveribus, postquam ista sunt illata in Ecclesiam existentem intra limites Parochiæ, Rot. *dec.* 2079. *num.* 17. coram Coccin.

Hoc præsupposito; quoad primum dubium affirmativè, quoad omnem sui partem respondendum videtur, nempè Oratorium publicum, seu Ecclesiam ædificatam, seu constructam intra limites Parochiæ habere totalem dependentiam, & omnimodam subjectionem in omnibus, & quibuscumque functionibus tam Parochialibus, quàm non Parochialibus, cum per talem constructionem omnes Ecclesiæ, & Oratoria sita 3
intra limites Parochiæ dicantur esse sub Dominio, & Subjectione Parochi, nisi habeatur privilegium Exemptionis, aut allegabilis sit Præscriptio, juxta *Text. in cap. Dilectus de Cappell. Monach.* ubi quia Ecclesia Sancti Laurentii in Piscinula sita erat in Parochia Sanctæ Ceciliæ Innoc. III. respondit fuisse ab ea dependentem circa subjectionem in pluribus actibus ibi: *Cum enim Ecclesia Sancti Laurentii sit in Parochia vestra sita, debet de Jure communi Ecclesiæ vestræ in prædictis omnibus subjacere, quia nec privilegium Exemptionis habet, nec Præscriptionem pro se poterat allegare,* & docet Rota *dec. 214. nu. 6. par. 12. recent.* ibi. *Habet assistentiam pro exercitio omnium actuum in Ecclesiis intra limites suæ Parochiæ existentibus privativè quoad omnes alios:* & ita resolutum fuisse à Sacra Congregatione Rituum *in Neapolitana* 18. *Maji* 1602. refert Pignatell. *qui consult. 68. tom. 6. num. 1.* tuetur hanc opinionem, ibi: *Sacra, &c. & censuit ad Parochum pertinere functiones Sacerdotales in Ecclesiis, quæ sub Laicorum sunt gubernio, non ad Cappellanos, nec ad Sacristam, nempè Benedictiones Cinerum, Candelarum, Ramorum Olivæ, Ovorum, Fontis Baptismatis, Delationes Sacramenti, Celebratio Missæ Feria V. in Cœna Domini, Aspersiones Domorum, quæ fiunt die Dominica, Orationes quadraginta horarum, & similes;* & in *Thelesina pro Terra Cereti die* 3. *Aprilis* 1632. ibi: *Cappellanos in Ecclesiis Laicorum, seu Oratoriis non posse Benedictiones facere Candelarum, Cinerum, Palmarum, & Ciborum Paschalium, sed hæc omnia peragi debere per Curatos in suis Parochialibus, nec posse eosdem Cappellanos, sive Sacristam in supradictis Ecclesiis, sive Oratoriis Missam celebrare in Feria V. nec Sacramentum in sepulchro eodem die custodire, cum hæc munia exerceri debeant in Ecclesiis Parochialibus:*

libus: & in *Thelesina* 3. *Julii* 1630. petitioni factæ per Archipresbyterum Sancti Martini, ibi: *L. Arciprete di San Martino supplica l' EE.VV. a dichiarare, se si possa portare il Santissimo Sacramento ne gli Oratorj, e Chiese delle Confraternite dei Laici;* Sacra Congregatio Rituum respondit: *Nihil ex supradictis licere Confraternitatibus Laicorum, aut Cappellanis earum, neque cuicumque alteri Sacerdoti sine expressa licentia, aut consensu proprii Parochi:* & ita etiam resolutum fuit à Sacra Congregatione Episcoporum, & Regularium in una *Bergamen. super decimo tertio dubio*, ibi: *Se possino i Cappellani di detti Confrati esercitare alcun' atto di Cura d' Anime senza licenza del Rettore della Parochiale.* Respondit ibi; *Observetur illud, quod aliàs per literas hujus Sacræ Congregationis Decretum fuit de Cura Animarum per Cappellanum Societatis, sine licentia Rectoris Parochialis non exercendum:* & in *Phrygien.* referente Eminentissimo Cardinali Tanario *die prima Junii* 1699. super dubiis ibi: *An eidem Confraternitati competat facultas Processiones faciendi per Parochiam cum Stola, & Cruce, occasione associationis Cadaverum; continuò asservandi Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, etiam cum illius publica expositione; administrandi publicè Sacramenta Confessionis, benedicendi Candelas, Cineres, Olivas; functiones peragendi in Majori Hebdomada signanter in die Cœna Domini, ibique sepeliendi cadavera absque ullo interventu Parochi, istique omnino denegando Jura Parochialia:* Censuit dicta Congregatio, ibi: *Inhærendo decretis alias desuper aditis censuit respondendum* negativè, ut refert Monacell. *Formul. for. Eccles. n.* 13. *par.* 2. *form.* 1. *num.* 60.

His tamen non obstantibus affirmativè, quoad primam partem dubii; & negativè, quoad secundam respondendum de Jure censeo; nempe Oratorium pu-
4 blicum, seu Ecclesiam sitam intra limites Parochiæ, sive sit libera, sive de Jurepatronatus, habere quidem dependentiam à Parochia, quoad functiones, seu Jura Parochialia consistentem in eo, quod Parochus possit prohibere, ne exerceantur in ea à Cappellano, aut Rectore Jura Parochialia; non verò, quoad functiones non Parochiales. Habemus enim constantem omnium DD. opinionem unanimiter firmantium quaslibet Ecclesias, etsi sitas intra fines Ecclesiæ Parochialis esse in functionibus non Parochialibus à Parocho omninò independentes, quia eidem nullatenùs subjectas, ut docent Abbas *in cap. Dilectus de Cappel. Monach. nu.* 4. 11. *&* 12. *in cap. Ad audientiam primo nu.* 8. *de Eccles. ædifican.* Calderin. *cons.* 6. *num.* 1. *vers. Item sicut de Relig. Domib.* Card. de Luca *de Paroch. disc.* 31. *nu.* 4. *& sequen.* ibi: *Atque non agebatur de Juribus, seu functionibus merè Parochialibus, sed solemnitatibus ad devotionem, & Ecclesiæ Majorem Cultum, ac incitamentum ad opera Pietatis; in quibus actibus, utpote in voluntate, seu devotione, atque super Parochialibus non concernentibus, vel usurpantibus, quoties à Rituali Ecclesiastico non aberratur, &c. non potest ipse impedire, vel se ingerere invitis partibus*, Rota *dec.* 2089. *nu.* 10. *&* 13. coram Coccin. *& in Civitatis Plebis Jurium Parochialium* 5. *Julii* 1700. §. *Sicuti* coram Reverendissimo Molines Decano, *&* 6. *Junii* 1708. coram R. P. D. Ansaldo inferiùs legen. Et fuit resolutum à Sacra Congregatione Rituum in decretis Urbis, & Orbis latis de anno 1703. & per viam legis à Sanctissimo approbatis in responsione nimirum ad quartum ibi: *An Confraternitates erecta in Oratoriis tum publicis, tum privatis sejunctis ab Ecclesiis Parochialibus, quoad dictas functiones Ecclesiasticas habeant dictam dependentiam à Parocho*, Sacra Congregatio respondit: *Negativè*.

5 Ratio est, quia nulla Ecclesia citra Cathedralem fundat intentionem suam super subjectione alterius Ecclesiæ etiam fundatæ intra limites suæ Parochiæ, præterquam tamen, quoad Jura Parochialia, & exceptis Juribus Parochialibus; alia Jura non competunt Parochiali in Ecclesia intra limites suæ Parochiæ fundata, juxta *Text. in cap. Dilectus de Cappellis Monach.* Rota *decis.* 2089. *num.* 18. coram Coccin.

6 Unde Parochus Ecclesiæ Parochialis non potest benedicere Candelas, Cineres, & Palmas, facere Benedictiones Mulierum post partum, Fontis Baptismalis, Seminis, Ovorum, nec functiones Hebdomadæ Sanctæ, aliasque functiones non Parochiales peragere in Ecclesia Patronali, sed istæ functiones non Parochiales, si fiant à Parocho, faciendæ sunt ab ipso in propria Ecclesia Parochiali.

Non obstant *Text. in cap. Dilectus de Capp. Monach. nec decisio Sacra Rotæ* 214. *par.* 12. *recent.* extensò superiùs allegata; quoniam istæ authoritates procedunt, quoad functiones, seu Jura Parochialia, non verò quoad functiones non Parochiales, itaut Parochus possit illas exercere in Ecclesiis sitis intra limites propriæ Parochiæ ad sui libitum, & independenter ab earum Rectoribus, & Patronis.

Minusque adversantur resolutiones Sacræ Congregationis Rituum allegatæ à Pignatell. *consult.* 6. *tom.* 6.
Quoniam distinguendum est inter Ecclesias, seu Ora- 7
toria non sejuncta, & subjecta Ecclesiæ Parochiali, eo quod fundata sint, & constructa, aut dotata ex ejus Bonis, & redditibus, aut ei unita, & inter Ecclesias, seu Oratoria sejuncta, & nullatenùs subjecta Ecclesiæ Parochiali, eo quod sint fundata, constructa, aut dotata de Bonis propriis Laicorum.

Resolutiones Sacræ Congregationis Rituum supe-
riùs extensò allegatæ intelligendæ sunt, quoad Eccle- 8
sias non divisas, & subjectas, seu ex ipsarum Parochialium Ecclesiarum Bonis, seu redditibus constructas, & dotatas, in quibus ut ab eis dependentibus, Parochi, vel per se, vel per alios debito munéri satisfaciant; hæque Ecclesiæ recognoscentes Ecclesiam Parochialem in propriam Matricem Filiales nuncupari promeruerunt, ac in his tantùm authoritatem, dominium, & jurisdictionem exercere valent Parochi, ut in proposito connotavit Cardin. de Luca *in Miscell. disc.* 1. *à nu.* 31. §. *Inter istas verè, & de Paroch. disc.* 27. *nu.* 9. *& de Decim. disc.* 11. *num.* 9. *ac in tract. de præeminent. in supplement. disc.* 42. *nu.* 12. non autem intelligi possunt, quoad Ecclesias fundatas de Bonis propriis Laicorum, ibi enim non potest Parochus functiones non Parochiales exercere, sed ha-
rum exercitium spectat ad Rectores dict. Ecclesiarum, 9
& in puncto resolutum fuit ab eadem Sacra Rota *in dicta Neapolitana Jurium Parochialium* 13. *Martii* 1711. §. *Ex abundanti* coram R. P. D. Ansaldo inferius legen. *nu.* 17. Itaut ad ipsos spectet facere Be-
nedictiones Ovorum, Seminis, Palmarum, Aquæ Be- 10
nedictæ, & alias functiones non Parochiales peragere, & etiam celebrare Officium super Cadaveribus positis in eorum Ecclesiis non subjectis Ecclesiæ Parochiali, ut firmavit Rota *in supradicta decisione* 2089. *num.* 18. *&* 24. coram Coccin. *& in puncto* Rota *in dicta Neapolitana Jurium Parochialium* 13. *Martii* 1711. coram R. P. D. Ansaldo.

Nec non ad eosdem Rectores spectat Deputatio,
seu Electio Diaconi, & Subdiaconi assistentium cele- 11
brationi Missæ solemnis in die Festivitatis S. Titularis dict. Ecclesiarum; & si hujusmodi Ecclesiæ sitæ intra limites Parochiæ, & nullatenus subjectæ Ecclesiæ Parochiali careant Rectore, Deputatio, seu Electio Diaconi, & Subdiaconi assistentium spectat ad Patronos, & si non habeant Patronos, spectat ad earum Custodes, seu Syndicos Deputatos ab Episcopo, ut fuit resolutum à Sacra Rota *in Civitatis Plebis Jurium Parochialium* 6. *Junii* 1708. §. *Consequens* coram R. P. D. Ansaldo; & uti sentiebam *in una Melevitana Jurium Parochialium*, agitata in Sacra Congregatione Concilii, ubi prætendente Parocho Ecclesiæ Parochialis A. deputare, & eligere Diaconum, & Subdiaconum assistentes in celebratione Missæ solemnis in diebus Festivitatum Sancti Rocchi, & Assumptionis Beatæ Virginis, quæ celebrantur in duabus Ecclesiis sitis intra limites dictæ Parochiæ carentibus Rectore, & existentibus sub custodia duorum Deputatorum ab Episcopo; quæsitum fuit, ad quem spectaret hujusmodi electio, ad Parochum ne, an potius ad Custodes? & respondi, spectare ad Custodes propter rationes, & auctoritatem *Textus in cap. Dilectus de Cappellanis Monach.* superiùs relatas, ubi disponitur nullam Ecclesiam citra Cathedralem fundare suam intentionem super subjectione alterius Ecclesiæ fundatæ intra limites suæ Parochiæ, exceptis tamen Juribus Parochialibus.

Et ita resolutum fuit ab eadem Sacra Congregatione

Conci-

Concilii *in dicta Melevitana Jurium Parochialium*, quæ licet *die* 23. *Februarii* 1715. proposito dubio: *An Electio, & Deputatio assistentium pro Diacono, & Subdiacono in Missis, & Vesperis Solemnibus, quæ celebrantur in Ecclesiis Beatæ Mariæ Virginis Assumptæ, & Sancti Rocchi sitis intra limites Casalis Zebbug spectet ad dictum Parochum, vel potius ad Servientes, seu Custodes dict. Ecclesiarum*, respondit *Affirmativè*, quoad primam, & *Negativè* quoad secundam partem: Tamen *die* 22. *Junii* 1715. reproposita Causa devenit ad meum sensum rescribendo; *Præviò recessu à decisis spectare ad Custodes, sive Servientes*; & iterùm reproposita *die* 20. *Septembris ejusdem anni*, iterùm rescripsit: *Standum esse quoad primam partem dubii in secundo loco decisis, & quoad secundam partem spectare ad Patronos*.

Insuper Parochus non potest quæstuare pro Sanctis-
12 simo Sacramento in Ecclesia Patronali sita intra limites Parochiæ non subjecta, vel quæ habeat proprium Rectorem, cui in titulum confertur, nec potest retinere Capsulam eleemosinarum, sive ejusdem Claves ipsius Ecclesiæ, vel ibi privativè, quoad Rectores, benedicere Mulieres post partum, sive Missam celebrare in diebus solemnibus, aut Funeralibus, aut pacem populo dare, ut fuit resolutum à Sacra Congregatione Concilii *in Forolivien. Jurium Parochialium* 18. *Novembris* 1684. ubi propositis dubiis.

Primò. An Parocho Ecclesiæ S. Joannis in Vico, privativè, quoad Rectorem Ecclesiæ Sanctæ Mariæ de Populo sita intra limites dictæ Parochiæ liceat quæstuare intra ejusdem Ecclesiæ Parochialis limites pro Sanctissimo Sacramento?

Secundò. An eidem Parocho liceat retinere claves capsulæ Eleemosinarum existentis in dicta Ecclesia Sanctæ Mariæ?

Tertiò. An benedicere Mulieres post partum in dicta Ecclesia Sanctæ Mariæ spectet ad solum Parochum?

Quartò. An in dicta Ecclesia Sanctæ Mariæ solus Parochus valeat Missas celebrare in diebus Solemnibus, & Ferialibus, & pacem populo dare?

Quintò. An Beneficiatus, seu Rector in dicta sua Ecclesia Sanctæ Mariæ possit Missam celebrare ante Missam à Parocho celebratam?

Sacra Congregatio respondit ad primum *Non competere Parocho quæstuare in Ecclesia Sanctæ Mariæ*. Ad secundum *negativè*; ad tertium *negativè*; ad quartum *negativè*; ad quintum *posse, nisi aliter Episcopus statuat*.

Nec Parochus potest impedire celebrationem Missa-
13 rum, & alia Spiritualia in Oratorio, seu Ecclesia sub prætextu Jurium Parochialium, quia Parochus, quoad Missam, & alia spiritualia obsequia omnibus communia non habet Jus prohibendi, ut resolvit Sacra Congregatio Concilii *in Savonen.* 15. *Decembris* 1685. *Mutinen.* 29. *Novembris* 1687. *& in Fulginaten. Oratorii prima Julii* 1696.

14 Descendendo ad secundum dubium negativè censeo rescribendum. Etenim recepti Juris est, quod Parochus etiam in Ecclesiis sitis intra limites suæ Parochiæ nullam subjectionem sibi arrogare valeat, nisi eam sibi deberi ostendat ex privilegio, vel ex consuetudine speciali, ut ultra prædictum *Text. in cap. Dilectus de Capp. Monach.* firmat Rota *in dec.* 469. *num.* 10. *par.* 19. *tom.* 2. *recentior. & in Pampilonen. Præeminentiarum* 3. *Decembris* 1711. §. *Et sanè* coram R. P. D. Ansaldo; & consequenter adest manifesta resistentia Juris circa quod Parochus invitis Patronis in eorum Patronali Ecclesia jurisdictionem valeat exercere; & hoc ipsum definitum etiam habetur in supradictis Decretis *Urbis, & Orbis* à Sacra Congregatione Rituum promulgatis, ubi *ad* 17. *dubium*, in quo quæritur: *An Parochus invitis Confratribus docere possit Doctrinam Christianam in dictis Ecclesiis, & Oratoriis Publicis, vel privatis à Parochiali divisis, & separatis?* Sacra Congregatio respondit: *negativè*. Ideòque si actus ille tam pius, gratuitus, & tam animarum saluti necessarius, interdictus remanet Parocho in alterius Ecclesiis, invitis Patronis, quanto faciliùs interdicti remanebunt cæteri alii actus lucrativi, & majorem jurisdictionem præseferentes; & ratio evidentissima est, eo enim

ipso, quod hujusmodi Oratoria nullam habent dependentiam à Parocho, nec illi subdita sunt, ut docet Rota *in dicta Civitatis Plebis Jurium Parochialium* 9. *Julii* 1705. §. *Decidendi ratio* coram Reverendiss. Molines; planum resultat, quod nullum Dominium, & jurisdictionis exercitium in his Parocho licitum sit invitis Patronis, cum nonnisi in locis sibi subjectis valeat quisquis jurisdictionales actus exercere.

Remanente penes eumdem Parochum solo Jure ne-
15 gativo, ne in dictis Ecclesiis, seu Oratoriis sibi non subditis peragantur, eo inscio, aut reluctante Functiones Parochiales, pro quibus Jus habeat in ejus Parochia privativum.

Et ita resolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Comen. Jurium Parochialium* 9. *Junii* 1714. ubi exposito, quod ab humanis decessurus Joannes Baptista à Turre, hæredibus in suprema voluntate nuncupatis, præ cæteris onus adjunxit, ut ædificari curarent Ecclesiam in Terra Mastennæ sub invocatione Sancti Joannis Baptistæ, eamque decenti ornatu, perpetuis futuris temporibus providerent, in qua Missarum Sacrificia sub expressa quantitate operarentur Fratres pro tempore commorantes in Conventu Sanctæ Mariæ Rezzonici, cui Animarum cura incumbit. Ipsis verò deficientibus, facultatem fecit hæredibus, eligendi sibi ipsis benevisum Sacerdotem, qui onera injuncta exequeretur, ut latiùs ex documentis, quæ in Summario dabantur. In obsequium piæ hujusce dispositionis Andreas Trincanus Oratorium publicum, sive Ecclesiam erigi curavit in prædicta Terra Mastennæ ejus jurisdictionali feudo, exindeque effusis precibus pro opportuna facultate id ipsum Oratorium aperiendi, sub anno 1705. expetitum Decretum obtinuit, sine tamen præjudicio Jurium Parochialium, ea insuper adjuncta conditione: Ita tamen, quod Oratorium prædictum semper sit Parochiali suppositum, & ab ea dependens, liceatque Parocho pro tempore in eo celebrare, aliasque Parochiales functiones ad ejus libitum voluntatis quandocumque exercere absque ulla prorsus contradictione, & ad hunc finem ipsius Oratorii alteram clavem habere debeat ad formam Constitutionis Synodi VII. Diœcesanæ, sub pœna nullitatis præsentis concessionis, & interdicti ipso facto ejusdem Oratorii. Minùs quidem placuit Fratribus de Trincanis hujusmodi Decretum, autumantibus sibi ipsis valdè obnoxium esse, præsertim quia Jus Parocho attribuitur exercendi in Oratorio functiones Parochiales, alteramque clavem retinendi. At ejus prætensa Jura contra protegente Vicario Curato prælibatæ Ecclesiæ Rezzonici, intra cujus fines sæpedicta Ecclesia competitur erecta; Quæsitum fuit.

Primò. An Ecclesia, sive Oratorium publicum Sancti Joannis Baptistæ situm in Terra Mastenna de Jurepatronatus Fratrum de Trincanis habeat dependentiam, sive subjectionem tam in functionibus Parochialibus, quam non Parochialibus ab Ecclesia Parochiali Rezzonici in casu, &c.

Secundò. An liceat Parocho dictæ Ecclesiæ Rezzonici independenter à Patronis explere functiones Parochiales in dicto Oratorio ad sui libitum, iis invitis, & quas in casu, &c.

Tertiò. An retentio clavis dicti Oratorii spectet solum ad Patronos, seu personam ab iis deputandam, vel potius Patroni teneantur tradere alteram clavem Parocho in casu, &c.

Quibus Sacra Congregatio respondit, scribente Domino meo Præceptore. Ad primum *affirmativè*, quoad
16 Primam, & *negativè*, quoad secundam partem. Ad secundum *negativè*. Ad tertium *Clavem retinendam esse à Cappellano pro tempore, non autem à Parocho, & ampliùs*.

R. P. D. ANSALDO

Neapolitana Jurium Parochialium.

Veneris 13. *Martii* 1711.

ALma Sacrorum Rituum Congregatio, cujus muneris, & providentiæ est, ut Ecclesia tamquàm Castrorum Acies ordinata circa Divinum Cultum Litur-
17 giam, sacrasque cæremonias rectè cum tota Ecclesiastica

Hierarchia juxta suos fines contenta ambulet coram Domino, quamplura sub anno 1703. seu 1704. universalia sancivit decreta enucleativa plurium difficultatum respicientium praeeminentias, functiones, & Jura Parochorum, inter quae procedens per viam dubiorum, *ad sextum*, quod talibus verbis legebatur explicatum: *Ad Benedictiones, mulierum post partum, Fontis Baptismalis, Ignis, Seminis, Ovorum, & similium sint de Juribus Parochialibus*, respondit per haec pariter verba: *Negativè, sed Benedictiones Mulierum, & Fontis Baptismalis fieri debere a Parochis*,
18 ut praeter impressionem Romae cusam typis Reverendae Camerae Apostolicae sub praedicto anno 1704. liquet etiam apud Franciscum Monacellum in hisce materiis valdè versatum, quivè eadem decreta opportunè registravit in suo *Formulario Legal. pract. for. Eccles. tit. 13. ex num. 46*,

Verum quia eadem Sacra Congregatio occasione praedictae impressionis in Urbe, & consequutivae publicationis anni 1704. in calce eorumdem Decretorum adjungendam censuit hanc praeservativam, seu modificationem. *Salvis tamen conditionibus, & pactis in erectione, &c, concordiis inter partes initis, &c. Indultis, &c., Constitutionibus Synodalibus, ac Provincialibus, & Consuetudinibus immemorabilibus, vel saltem centenariis*,

Hinc non levis insurrexit super applicatione in concreto mavis praefatae regulae, quàm praeservationum, de quibus proximè, Controversia inter Parochos Civitatis Neapolis ex una, & varios Regulares, seu Claustrales ex altera, & signanter Minores Conventuales S. Annae, Minimos S. Francisci de Paula, & Eremitas S. Augustini alias S. Mariae de Fide, praetendentibus Parochis sese versari in casu geminae praeservationis, consuetudinis nempè immemorabilis, & Constitutionum Synodalium, & consequenter ad ipsos privativè spectare Benedictionem Ovorum, aliorumque comestibilium tempore Paschali; sustineri satagentibus è converso praedictis Regularibus hasce limitationes non applicari, proindèque post antiquiores desuper habitas contentiones pronunciante A. C. per sententiam pro Regularibus, eademque per non interpositam appellationem transacta in rem Judicatam, spiritum vivificantem insufflavit Parochis *Signatura Justitiae*; unde commissa *mihi* desuper opportuna facultate *die 16. Januarii proximè elapsi* requisivi *Dominos meos: Utrum constaret de re Judicata, vel potius de causis restitutionis in integrum etiam ad effectum manutentionis*, dilataque tunc resolutione, tandem hodie prodiit absolutum oraculum: *constare de re judicata* addito solum temperamento quodam, seu *modo* inferiùs pandendo,

Praesuppositis namque illis familiaribus regulis, &
19 propositionibus in omni plenè volumine nostri *Tribunalis* consparsis, nimirum, quod adversùs rem Judicatam nusquam tribui soleat remedium extraordinarium restitutionis in integrum, ubi non concurrat laesio aliqua, vel gravamen praecedentis Judicati, quod sanè gravamen solum dicitur emergere, quoties idem Judicatum laborat tabe nullitatis, vel injustitiae, ut caeteris recollectis habetur apud Ridolph. *in prax. par. 1. cap. 13. nu. 449. & seqq.* Rota *in Cavallicen. pecuniaria 15. Junii 1696. §. Quemadmodum enim* coram Reverendissimo dell'Olmo *Episcopo Conchen. & in dec. 26. num. 1. inter. impress.* coram Me, & alibi passim.

20 Utique in abstracto (praecisivè pronunc de applicatione, & examine praedictarum limitationum) cum de nullitate nulla esset quaestio, nulla quoque subesse poterat difficultas circa Juris assistentiam in hac Benedictione Ovorum, & Comestibilium ad commodum Regularium, quia posthabitis etiam argumentis, atque auctoritatibus per Informantes pro iisdem Regularibus adductis tam in ordine negativo, quàm affirmativo, dubium non erat, quod hujusmodi potestas benedicendi Ova, aliaque Comestibilia nequaquàm foret ullo modo de Juribus, & functionibus Parochialibus, dum hodie tam apertè hoc declaraverit, & solemniter, ut supra eorumdem Sacra Rituum Congregatio, ejus quippe resolutionibus, ac declarationibus, praecipuè in hac materia, habendam esse submissam venerationem in universo Orbe Catholico, nemo non scit, & notatum reliquit idem Monacell. *in memorato Formul. leg. pract. for. Eccles. form. 1. tit. 13. nu. 78. &* Rota *in dec. 878. num. 10.* coram Dunozet, Jun. *& dec. 5. nu. 12.* coram Celso, *& in Carpentoraten. Parochialis 1699. inter impress. 72. num. 4.* coram Me,

Ex abundanti igitur solum, & in quemdam ornatum per supra relatum modum negativum demonstrabant memorati Scribentes, quod inter Jura, & functiones Parochiales perbellè enumeratas in *decision. 552.* signanter *num. 3. & seqq. par. 5. Recent.* non adinvenitur haec simplex Benedictio, prout neque legitur, vel admittitur praecisivè à Constitutionibus Synodalibus in *Mediolanen. Jurium Parochialium 13. Aprilis 1708. ex §. Constabilito* coram R. P. D. meo Scotto, in qua etiam eleganter haec materia Jurium Parochialium illustratur, circa quam plura etiam in peculiaribus, & non incuriosis, & fortioribus fortè singularibus circumstantiis apparent connotata *in illa Aretina Jurium Parochialium die 15. Januar. 1703. & 27. Februarii 1704. & 16. Aprilis 1706. & in altera pariter super manutent. eadem die 16. Aprilis 1706.* coram Me: unde succedebat de plano regula, seu generalis propositio, quod ubi non agitur de
functionibus merè Parochialibus, caetera de Jure per- 21
mittuntur etiam Regularibus, eorumque Ecclesiis teste Lezzan. *quaest. Regular. tom. 1. cap. 13. nu. 41.* Perin. *de Privil. Minim. tom. 2. in Constitut. VII. B. Pii V.* Cesped. *de exempt. Regul. cap. 7. dub. 152. nu. 12.*

Per modum quoque affirmativum relicta disceptat- 22
tione apud eruditos disquiri consueta, an, & quando initium sumpserint hae Benedictiones consentibus plerisque, quod praeter contenta in veteri Testamento recentiùs à JESU CHRISTO nostri humani generis Reparatore provenerint juxta ab eo iteratas has Benedictiones Panis, & Piscium signanter *in Evangelio* Matthaei *cap. 14.* Marci *cap. 6. &* Lucae *cap. 24.* cum caeteris optimè ad vindicandum usum sanctarum Benedictionum in nostra Sacrosancta Apostolica Ecclesia Romana demonstratis per Suar. *in defens. Fidei lib. 3. cap. 16. num. 5. & 6.* & Francisc. *de Eccles. Cathed. cap. 24. num. 82. & seqq.*

Adjungere pariter satagebant iidem Scribentes, quod
similes indifferentes Benedictiones aequè congruunt tam 23
Parochis, quàm singularibus Sacerdotibus juxta praescripta per Alex. V. sub illis verbis: *Aqua Sale conspersa populis benedicimus, &c. quod etiam omnibus Sacerdotibus faciendum esse mandamus*, & quae leguntur registrata *in can. 20. distinct. 3. de consecrat.* & praecisius, quod circa hanc benedictionem Ovorum, & Comestibilium ad libitum, & devotionem Fidelium introductam in Paschate Resurrectionis valeant ea expleri indistinctè in omnibus, & quibuscumque Ecclesiis tam Parochialibus, quàm non Parochialibus, tamvè Secularibus, quàm etiam Regularibus declaratum subdebant ab eadem Sacra Rituum Congregatione in una *Ostien. cura 28. Aprilis 1607.* penes Novar. *verbo Benedicere num. 21.* de qua etiam testatur Barbos. *in collectan. decis. Apostol. 59. nu. 10.* & quod de nimio rigore fuit increpatus Episcopus, qui Commissarium expedierat contra simplicem Sacerdotem, ex eo quod benedixerat die Paschatis quaedam Ova refert *de anno 1637.* pariter resolutum Nicol. *in suis Floscul. verbo Pascha nu. 5.*

Caeterum, ut diximus, superfluum erat amplius di-
sceptare, sive immorari sub hoc principio, stante prae- 24
dicta Edictali Constitutione, seu declaratione Sacrae Congregationis approbata per Summum Pontificem, & publicata de anno 1704. unde firma restante praemissa basi, & descendendo ad applicationem praedictarum limitationum, seu praeservationum primariò Parochi mordicùs insistebant super Consuetudine immemorabili, de qua superlativè liquere proclamabant ex testibus formiter examinatis de anno 1679. sed inutiliter; quoniam ultra quòd nullo modo videbantur iidem Testes communiti illis requisitis indispensabiliter necessariis ad constituendam probationem Immemorabilis ad celebrem explicationem Gloss. *in cap. 1. verbo Memoria de praescriptionibus in 6.* & signanter desiderabatur illud aetatis 54. annorum, dum sublato primo Teste, caeteri aetatem hanc annorum 54.

mini-

minimè attingebant, ideòque ex hoc solo motivo restabat inapplicabilis prædicta limitatio, seu præservatio, ut millies in simili dictum fuit per Rot. & signanter *in decis.* 169. *num.* 1. ibique Adden. coram fan. mem Gregor. XV. *decis.* 370. *num.* 1. coram Cardin. Celsin, *decis.* 1279. *nu.* 13. *&* 1296. *nu.* 10. coram Emerix Jun. *& in Trojana delationis Crucis super bono Jure* 10. *Decembris* 1708. §. *Sublato* coram R. P. D. meo Aldrovando.

Omisso etiam pariter quod nullatenus prædicti Testes deponebant de visu, & auditu proprio à coævis per quadraginta annos, citra illam amaram ulteriorem quæstionem, an Testes deponere satagentes de immemorabili; teneantur deponere de auditu auditus à suis majoribus, & sic de secundo auditu, quemadmodum præscribere visa est eadem Glossa magna in verbo *memoria* relativè ad doctrinam *Hostiensis in cap. Quod pernovalc de verb. signif. specular. tit. de probat.* §. 1. *vers. ultimo queritur*. Rota cor. Coccin. *decis.* 1392. *n.* 1. *&* 2081. *n.* 7. cum aliis innumeris discussa materia hinc inde dissertis in supradicta *Trojana delationis Crucis super bono Jure* 10. *Decembris* 1808. *Ex* §. *Sublato* coram R. P. D. meo Aldrovando.

Nihilo tamen minus in radice, ac substantia ipsius Depositionis, Testes adamussim deficiebant in probatione ejus, de quo unicè erat disceptatio, solum quippe afferebant, quod ab immemorabili tempore Parochi semper extiterant in pacifica quasi possessione faciendi benedictionem Ovorum; in thesi autem nostra nullatenus tractabatur de perturbanda Parochis hac inconcussa observantia, & consuetudine admissa indubitanter ab iisdemmet Regularibus, & à Doctrinis, & Oraculis Sacræ Congregationis, & ab ipsa praxi Urbis Romæ, in qua indistinctè adhibetur hæc promiscua benedictio Ecclesiarum Parochialium, & non Parochialium, Secularium, & Regularium, & cui praxi tamquam Magistræ omnium Ecclesiarum totius Orbis etiam in dubio standum foret, ut per Pignatell. *consult.* 76. *num.* 11. *tom.* 5. Rota coram Merlin. *decis.* 657. *num.* 21. *& decis.* 745. *num.* 12.

Ast vis consistebat, utrum in eadem pacifica possessione manerent Parochi privativè quoad Regulares, eorumque Ecclesias, ac propterea, dum nec verbum quidem proferebant super hoc essentialissimo puncto, nullum profectò gradum ejusdem probationis constituebant, ad ea, quæ in proposito habentur apud Bart. *in l. Celsus nu.* 23. *ff. de usucap. &* Jason. *in l. De quibus num.* 47. *ff. de leg.* Mascard. *de probat. conclus.* 424. *nu.* 24. Bursatt. *consil.* 156. *nu.* 33. Natt. *cons.* 69. *num.* 2. *&* Mans. *consult.* 168. *num.* 72.

Agnoverant fortasse Parochi deficientiam in hac postrema parte prædictorum Testium, idcoque eos roborare contendebant ex testificationibus aliorum qui cumulabantur in eorum *Summario num.* 4. verum nimis debile erat hoc præsidium, & procuratum fulcimentum, cum hæc forent simplicissimæ fides, & attestationes pendente lite, ut dicitur, mendicatæ; ulteriusque conflictabantur à plenioti Caterva aliorum Testium, qui pariter in oppositum ad perpetuam simpliciter memoriam afferebantur a Regularibus, unde vel ex prima consideratione, vel ex secunda hi Testes supra relati in nulla promerebantur haberi consideratione, ut in ordine ad primam vulgaramque propositionem ait Innocent. *in cap. Præterea nu.* 2. *de Test.* Decian. *cons.* 51. *num.* 96. *cum aliis per* Rotam *in decis.* 318. *nu.* 4. *par.* 2. *& dec.* 223. *nu.* 6. *part.* 19. *recent. &* coram Emerix Jun. *decis.* 149. *num.* 3. *& decis.* 243. *num.* 7. circa secundam adductis Testibus *in cap. Licet causam vers. Ex præmissis de probat. leg. ob Carmen*, §. *Si Testes, & ibi gloss. ff. de Test. & Gloss. in cap. Si Testis* 43. *in Glos. magna*, probat Mans. *consult.* 228. *num.* 21. & firmavit Rota *in dec.* 449. *num.* 4. coram fan. mem. Gregor. XV. *& dec.* 31. *num.* 3. coram Emerix Jun.

Seclusa prima limitatione, seu præservatione, & ideireò progrediendo ad discursum secundæ, nempe Constitutionum Synodalium, illas multò minus obesse *Domini* reputarunt, quoniam eæ signanter exaratæ sub anno 1694. (de præcedentibus enim enunciatis in quadam Apostilla marginali, quævc non exhibebantur, *Domini* non curarunt) sic in littera sonabant: *Benedictiones Ovorum, aliorumque Comestibilium tempore Paschali, quæ ad solos Parochos spectant ex Decretis Congregationis Rituum non fiant ab aliis, vel in aliis Ecclesiis absque Parochorum licentia:* totumque proinde fundamentum ejusdem Synodalis ordinationis solidabatur in Decretis Sacræ Congregationis Rituum, sed dum ex hucusque manifestatis ostendimus, quod tam ante, quàm post, Sacra Congregatio decrevit semper oppositum, nullaque per umbram de facto afferebatur resolutio favore Parochorum, quomodò firmitatem ullam sortiri poterant eædem Synodales ordinationes, atque dispositiones, cum nulla dispositio, nulla ordinatio queat subsistere, si falso fundamento, falsæ Causæ, vel erroneæ nitatur ex traditis *ad Text. in leg.* 1. *Cod. de falf. causs. adject. legato per* Menoch. *in cons.* 91. *ex nu.* 41. *&* 364. *nu.* 60. Marta *de success. legal. par.* 4. *quæst.* 11. *art.* 3. *num.* 1. *& seqq. latè* Tiraquell. *in tract. cessante causa par.* 1. *ex num.* 126. Mans. *consult.* 567. *nu.* 22. cum cæteris per Rotam *in dec.* 247. *nu.* 10. coram Bichio. 25

Diximus, quod nulla afferebatur in his terminis resolutio favore Parochorum, siquidem ea, quæ dicebatur emanasse de anno 1695. apud Pignatell. *tom.* 10. *in appendic. fol.* 363. versabatur in casu, quo aderat de medio specialis concordia inter Parochum, & Ministrum Beatæ Mariæ consolationis de Urbe, ideoque posthabita reflexione, quod hujusmodi resolutio emanaverat à Congregatione Visitationis, & non ab illa Sac. Rituum, cui principaliter incumbit, ut ab initio præmisimus, hæc Provincia, profectò quoties ista resolutio prodiit ex Capite Concordiæ, pactique specialis coovent, ut legitur apud eumdem Pignatellum, tantum abest, quod ea in aliquo prodesse posset ad roborandum fundamentum Constitutionum Synodalium, ut potius tanquam edita in Casu excepto in supradicta generali ordinatione Sacrorum Rituum, ibi: *Salvis, &c. pactis in Erectione, &c. Concordiis inter partes initis, &c.* stabiliret magis, atque firmaret eamdem generalem declarationem, & regulam in contrarium ex juribus notissimis, signanter *Text. in leg. Cum prætor ff. de Judic. leg. Nam quod liquidè*, §. *Si primo ff. de pen. leg. & in leg. Quæsitum*, §. *Denique*, & ibi Bart. *ff. de fund. instruct.* Mans. *consult.* 31. *num.* 13. *& consult.* 199. *num.* 36. Rota coram Buratt. *dec.* 391. & coram Emerix Jun. *dec.* 32. *num.* 4. *decis.* 742. *num.* 5. *decis.* 1192. *num.* 7. *& decis.* 1342. *num.* 8.

Atque hæc procul dubio exuberassent; verum solidè 26 pro quodam Coronameneo dicebatur ulterius, quod cum nec Decretum generale anni 1704. nec eædem Constitutiones Synodales Civitatis Neapolis mentionem facerent de Regularibus, eorumve Ecclesiis, hi tam ex defectu voluntatis tamquam exempti, & particulari nota digni minime forsan comprehendebantur sub præfata universali ordinatione, & respectu Synodi Neapolitanæ. Indubitanter accedebat quoque alter defectus potestatis, cum citra violationem ejusdem exemptionis nequeant Ordinarii, & Capitula, cæteraque membra ab eodem Diæcesano dependentia quidquam statuere adversus Regulares, & cum præcisive ab his, quæ concernunt ministrationem Sacramentorum, Bonum publicum, & mores totius Populi, nequaquàm Regulares subjecti existant Constitutionibus Synodalibus, quemadmodum uno ore affirmatunt relati per Barbos. *de offic. & potestate Episc. par.* 3. *allegat.* 105. *num.* 89. Fagnan. *in cap. Quid super his de majorit. & obedient. a nu.* 14. *ad* 29. Sanch. *in præcept. Decalog. lib.* 4. *cap.* 15. *num.* 21. Peregrin. *constit.* 2. §. 25. *nu.* 67. *tom.* 3. Suarez *de Legib. lib.* 4. *cap.* 20. *num.* 8. Pignatell. *consult.* 76. *nu.* 17. *tom.* 5. Sperell. *dec.* 88. *nu.* 20. *& in Firmana Jurisdictionis* 10. *Maji* 1710. §. *Domini tamen* coram Reverendissimo Molines Decano.

Addito, quod eædem Constitutiones Syoodales non erant immunes à sua exceptione, cum eædem in hoc proposito Ordinationes prodictint in fœnam post motam hodiernam litem, postquàm Regulares appellationem interposuerant à quadam sententia desuper lata in contrarium ab Ordinario de anno 1679. Ac propterea dato quod etiam vitio Attentatorum, in hac peculiari sanctione prorsus non subja-

subjectione eadem Synodales Ordinationes, saltem excusari non poterant ab infectione nullitatis, ut minus rigidè procedendo in omnem casum censuit sæpè Sac. Auditorium, & præsertim adductis Bald. *in Rubr. Cod. de Appellat. nu.* 2. *&* Alexand. *cons.* 188. *nu.* 10. *lib.* 2. *in decis.* 242. *nu.* 2. coram Cavaler. *decis.* 47. *num.* 10. *&* 11. *&* 147. *num.* 3. *&* 4. coram Celso, *& decis.* 45. *num.* 2. *& decis.* 596. *num.* 6. coram Emerix Jun. *& in Recent. decis.* 55. *nu.* 11. *par.* 14. *& decis.* 230. *num.* 13. *par.* 18.

Denique ad oblationes, sive, ut verius est, Emolumenta Ovorum, & similium, quæ sponte quandoque tribuunt benedicentibus Fideles, Sacra Rota non respexit, nec quidquam injunxere desuper Sacræ Congregationes eodem modo, quo in purificationibus Mulierum Parochorum benedictioni relictis consuescunt iidem Parochi absque increpatione recipere oblationem, vel Emolumentum Candelæ, sicque Parochi debebant tolerare idipsum in aliis, quod in se, sive erga se practicabant *ad Text. in leg.* 1. *& tot tit. ff. Quod quisque Juris in alium stat.* de quo Rota *in decis.* 1255. *num.* 2. coram Emerix Jun. *& in Romana Pecuniaria super secundo Contractu* 23. *Februarii anni currentis*, §. *Creditum siquidem in fine* coram Me,

Benè verum, quod modum in hoc, ut ab initio
27 tetigimus, *Domini* Contentionibus, & inconvenientibus præscribendo, subdidere, hasce benedictiones Ovorum, solummodò privatim esse faciendas, nec permissas censuere Regularibus extra eorum Ecclesias, & septa, *cursitando*, *ut* Divus Paulus *inquit per Domos*, utraque, &c.

R. P. D. ANSALDO

Civitatis Plebis Jurium Parochialium,

Mercurii 6. Junii 1708.

Ufream quisquis mediocritatem diligit, neque alios turbat, neque turbatur in semetipso, sicuti probabiliter à contrario evenit in hodierna controversia, in qua Plebanus, seu Parochus Castri Montis Jovini paulatim fortasse supergressus limites antiquissimæ sententiæ pronunciatæ in Tribunali A. C. *sub anno* 1606. quæ transitum fecerat in rem judicatam, ansam præbuit, quod Universitas, & Homines ejusdem Castri Montis Jovini reassumere coacti fuerint judicium super observatione hujuscemodi sententiæ, eo fausto successu, ut substantialiter id ipsum bis extra Romam, & dein coram Reverendissimo Domino meo Decano, fuerit canonizzatum, adhibita solum ulterius in Sacro Auditorio magis opportuna divisione disputationis in ordine scilicet ad bonum jus, & respectivè manutentionem utrinque expeditam, cujus divisionis propterea vestigia sequendo, cum in gradu appellationis negotium ego repropofuerim sub assueto dubio: *An sententia Rotalis foret confirmanda, vel infirmanda;* responsum accepi *pro confirmatione* super unoquoque rursus bipartito capite, seu dubio.

Fundamentum respectu boni juris de quo solum
28 agitur in *præsenti decisione*, solidè stabilitum fuit in communissima, & ampliùs non controvertibili propositione, quod ubi tractatur de publicis Ecclesiis sitis intra circumdatium alicujus Parochiæ, si aliquod dissidium circa actus inibi explendos oriatur inter Parochum, & respectivè Patronos, sive in suis casibus locales Cappellanos, & Superiores ejusdem Ecclesiæ, omnia sub eo fœdere distinctionis concilientur, quod aut lis est de exercitio jurium, seu functionum Parochialium, eoque casu Parochus desuper habeat intentionem fundatam, nisi ex parte Superiorum talis Ecclesiæ liquidò doceatur de aliquo privilegio vel exemptivo, vel concessivo, vel alia legitima consuetudine præscriptiva, seu suppositiva, & præsumptiva consimilis privilegii, ut in proposito regulæ generalis absque contradictione firmant DD. *in cap. Dilectus de Cappell. Monach. cap. Fraternitatem de Sepult.* Gratian. *discept. Forens. cap.* 298. *nu.* 78. *&* 79. Pignatell. *consult. canon. tom.* 10. *cons.* 103. *num.* 15. Barbos. *de offic. Paroch. par.* 1. *cap.* 12. *num.* 1. *& seq. late* Panimoll. *decis.* 1. *annot.* 9. *num.* 1. *& seq. & signanter num.* 7. Rota coram Cavaler. *dec.* 101. *nu.* 1. *dec.* 131. *nu.* 2. *par.* 13. *& dec.* 225. *par.* 19. *recent.* & circa limitationem privilegii Eman. Rodriq. *quæst. Regul. quæst.* 39. *num.* 2. Gutierez *de Sacrament. Confirmat. par.* 2. *cap.* 4. *num.* 3. Barbos. *de Jur. Ecclesiast. lib.* 3. *cap.* 24. *num.* 7. Panimol. *decis.* 1. *annot.* 10. *num.* 3. *decis.* 45. *nu.* 24. coram Zarat. Rot. *decis.* 6. post Murg. *disquisit. Moral.* & demum quoad idoneam consuetudinem est *Text. in cap. Ad aures de Decimis, cap. De quarta eodem tit.* Navar. *cons.* 1. *de Decimis*, *cum aliis quos refert* Ricc. *in prax. for. Eccles. resol.* 84. *num.* 6. *& resol.* 103. *num.* 3.

Aut verò pertractatur de aliis quibuscumque acti-
bus extra lineam Parochialitatis, & ut ita dicamus, 29
indifferentibus, tuncque ex opposito assistentia Juris fulciantur Sacerdotes, aliique superintendentes, vel Patroni hujus publicæ Ecclesiæ, ex quo præcisivè ab Episcopo, vel ejus Ecclesia Cathedrali, quæ tenet habituale dominium, sive superioritatem jurisdictionis super omnibus Ecclesiis propriæ Civitatis, vel Diœcesis non reperitur in jure scriptum, quod ratione simplicis situationis Parochus habeat aliquam jurisdictionem in Ecclesiis publicis in ipsius Parochia constructis, quemadmodum uno ore ad mentem *Text. in cap. fin. de offic. Archidiac.* tradiderunt Marant. *respons.* 21. *num.* 7. 8. *&* 9. *par.* 4. Rot. *dec.* 469. *num.* 1. *par.* 19. *recent. in Aretina Jurium Parochialium* 27. *Februarii* 1704. §. *Depulsa* coram Me, & animadversum fuit *in antecedenti hujus causa dec.* 3. *Julii* 1705. §. *Decidendum* coram Reverendissimo Domino meo Molines Decano, quidquid in aliquibus functionibus, vel juribus disceptari contingat in prorsus privatis Oratoriis, Ecclesiis, aut Hospitalibus secundum adnotata per Nicol. *variar. elucubrat. lib.* 3. *tit.* 41. *nu.* 7. *tom.* 2. Capon. *discept. forens. tom.* 4. *discept.* 276. *num.* 32. Bordon. *oper. Moral. tom.* 3. *par.* 2. *resol.* 72. *num.* 23. Barbos. *in Collect. Apostol. decis. verbo Confraternitas nu.* 17. Pignatell. *consult. canon. cons.* 103. *num.* 18. Panimoll. *decis.* 5. *annot.* 1. *num.* 25. *decis.* 2182. *nu.* 3. coram Coccin.

Fallente hoc pariter membro distinctionis; quoties- 30
cumque, ut in altero quoque membro præmisimus, hæc inferior publica Ecclesia propter aliquam specificam concessionem favore Parochialis Ecclesiæ attributam ab habente potestatem, vel ex causa unionis, aut fundationis provenientis à bonis Parochialibus, aut demum ex titulo contrariæ præscriptionis subjacere nosceretur eidem Ecclesiæ Parochiali, ut de his omnibus limitationibus citra improbum laborem separationis videre est penes Abbatem, & Felin. *in cap. Cum venerabilis sub num.* 37. Lap. *alleg.* 65. *sub litt. N. vers. Et opiniones* Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *quæst.* 9. *num.* 1. *&* 2. Gonzal. *ad regul. Cancell. gloss.* 10. *num.* 8. cum cæteris relatis in altera *decis.* §. *Non solum* coram Reverendissimo Domino meo Decano,

Applicando itaque ad rem, duo prætendebantur 31
sub hac colluctatione boni juris à Parocho, alterum quod ipse cunctis, & signanter Cappellanis hujus inferioris Ecclesiæ præferendus esset in magis solemni celebratione Missarum, & præcipuè occasione festorum titularium prædictæ inferioris Ecclesiæ cum similibus; & alterum, quod eidem Parocho relaxanda forent omnia interstitia, vel reliquæ minores ceræ destribui solitæ in tumulatione Cadaverum sepeliendorum in prælaudata Ecclesia supra quartam suam portionem funeralem cæteroquin statutum à Leone III. *in cap. Dudum de Sepult.* Cumque hi proculdubio actus, seu functiones connumerari non possent inter jura, functionesve Parochiales, quas deducto argumento à sufficienti partium enumeratione recenset *Decisio celebris in illa Aversana funeralium* coram Coccin. *inter ejus impressas decis.* 2089. *& in* 2136. *&* 2182. & reperitur *in Recent. dec.* 252. *n.* 22. *&* 23. *par.* 5. quam postea sequuti sunt, & collaudarunt relati per Car. de Luca *de Paroch. disc.* 31. *num.* 6.

Consequens idcircò erat, quod Parochus desuper non
bonum, sed malum jus foveret, quodque in ordine 32
ad primam prætensionem electio Sacerdotum celebrare deben-

debentium quaſcumque Miſſas libere ſpectaret ad ſuperintendentes Patronos, alioſve Superiores Eccleſiæ S. Mariæ; ut ultra generalitatem mox comprobatam, rectè concludunt relati per Rot. *in Romana Oratorii* 13. *Januarii* 1698. §. *Nullum igitur*, & §. *Si iſta tria* coram R. P. D. meo Priolo, & *in præterita hujus cauſæ dec. ſub die* 13. *Julii* 1707. §. *Excluſa* coram Reverendiſſimo Domino meo Molines Decano, prout quoad interſtitia, & ætas ſupra menſuram ſive quartam injunctam in dict. *cap. Dudum* abſque hæſitatione confirmant Alex. *conſ.* 105. *num.* 6. & 16. *verſ. Nec excuſaretur*, Panimoll. *deciſ.* 5. *annot.* 4. *nu.* 27. Barboſ. *de offic. Paroch. par.* 3. *cap.* 25. *num.* 4. & *ſeq.* Rot. *in deciſ.* 1192. *num.* 3. coram Emerix Jun. *dec.* 2089. *nu.* 24. coram Coccin. *in Florentina quartæ Funeralis* 1. *Decembris* 1704. §. *Reſolutionis ratio* coram Reverendiſſimo Domino meo Molines Decano.

33 Agnoviſſe in præterita diſputatione coram Reverendiſſimo Domino meo Molines Decano Parochus videbatur hanc amaritudinem, proindeque reſpectu celebrationis Miſſarum totum conatum ponebat in ultima ex ſupradictis limitationibus, videlicet prætenſa probatione conſuetudinis ad ejus favorem militantis, ex quo ſæpius Parochi Miſſas has celebraverint, addito etiam colore cujuſdam juriſdictionis, & ſuperioritatis dum Parochi plerumque ſoliti fuerant intereſſe etiam creationi Officialium hujus Eccleſiæ; ſed ultra quod Teſtes per eumdem Parochum inducti ſimpliciter deponebant ad perpetuam rei memoriam abſque interrogatoriorum tormento, quo caſu nihil, aut parum attenduntur ex congeſtis *in Aſculana Beneficii, ſeu Abbatiæ* 8. *Martii* 1700. §. *Nullum poſtremo*, & *in* Sabinen. *diviſionis* 28. *Martii* 1707. §. *Ad hujuſmodi claſſem utraque* coram Me, neque ita informiter allati firmabant illam conſuetudinem, quæ cenſeri poſſet idonea ad tale jus, ſeu privilegium præſumendum, vel alias legitime præſcribendum, quemadmodum requiritur adnotata per Gloſſ. *in cap. fin. verbo Memoria de præſcript. in* 6. Rot. *dec.* 370. *num.* 1. coram Celſo *dec.* 440. *nu.* 7. *dec.* 1279. *ſub num.* 12. coram Emerix Jun. *in Legionen. Parochialis* 27. *Aprilis* 1703. §. *Nec dici*, coram bon. mem. Pio, & *in Trojana delationis Crucis ſuper bono jure* 21. *Martii proximi præteriti*; §. *In præſenti* coram R. P. D. meo Lancetta.

Prout neque etiam (adhuc penetrando medullam,
34 & importantiam eorum aſſertionis) in aliquo eorum dicta officiebant, quoniam nec ſubſequuta plerumque celebratio Miſſarum in perſona Parochi, nec intereſſentia creationi officialium habita per eumdem Parochum ſtabilire poterat ullam conſuetudinem vel præſumptivam, vel præſcriptivam; celebratio ſiquidem facile valebat referri gratiæ, vel libito Patronorum invitantium magis Parochum, quam alium Sacerdotem, & aſſiſtentia pariter imputari titulo adſcriptionis inter Deputatos ipſius inferioris Eccleſiæ, quoties autem actus, per quos probari intenditur conſuetudo operativa, vel exiſtunt facultativi, vel non ſunt univoci, & prorſus analogi, nullius ſemper relevantiæ exiſtimantur, ex traditis per Bartol. *in Leg. Viam publicam, verſ. Et ideò huic facultati ff. de via public.* Surd *conſ.* 227. *nu.* 81. & *ſeq.* Nevizan. *conſ.* 43. *num.* 7. & *ſeq.* Burſatt. *conſ.* 360. *nu.* 82. *lib.* 4. Cyriac. *controv. forenſ.* 460. *num.* 28. Card. de Luca *de Servitut. diſc.* 13. *num.* 2. & *de regal. diſc.* 137. *num.* 6. Rot. *dec.* 336. *num.* 10. coram Card. Cerro, & *dec.* 443. *nu.* 8. *par.* 5. & *dec.* 254. *num.* 24. & 25. *par.* 19. *recent.*

Eoque facilius quoniam per Teſtes exadverſo inductos in oppoſitum evincebatur, ſeu deponebatur quod Plebani, ſeu Parochi pro tempore quandoque condecorabantur etiam munere majoris Cappellani, ſeu prioris præfatæ Eccleſiæ, unde eo pariter magis prænominati actus reddebantur æquivoci, prout ſunt ii, qui duplicem ſortiri poſſunt ſenſum, & intellectum, ut inquit Abbas *in cap. Præſentia de probation.* Rot. *dec.* 212. *num.* 9. coram Carill. 559. *num.* 7. coram Cerr. & *dec.* 130. *nu.* 9. & 10. *par.* 15. *recent.*

Denique reſpectu inteſtitiorum, & cætarum jam in antecedente diſceptatione habita coram Reverendiſſimo Domino meo Decano *ſub die* 3. *Julii* 105. agnitum fuit, quod *dec.* 294. coram bon. mem. Card. Mantic. veluti obloquens de privato Oratorio, non verò de publica Eccleſia, ut ad præſens, non erat theſi noſtræ applicabilis, quemadmodum punctualiter quoque *Deciſionem Mantica* referendo egregie ponderavit, atque diſtinxit Card. de Luca *de Paroch. diſc.* 31. *num.* 4.

Et ita altera tantum, &c.

ARGUMENTUM.

An Patronus pro defenſione Eccleſiæ Patronalis teneatur litem ſubſtinere propriis expenſis, ſeu potius ex redditibus Eccleſiæ, & in caſu ſuccumbentiæ, an teneatur ad refectionem expenſarum ipſe, vel potius Eccleſia, & an Rectores Eccleſiarum de Jurepatronatus poſſint inire confæderationem inter ſe pro ſubſtinendis litibus, ac tuendis juribus earumdem Eccleſiarum.

SUMMARIUM.

1 *Patronus in quibus caſibus habeat onus ſubſtinendi lites, & agendi in judicio pro cauſis Eccleſiæ?*

2 *Patronus in caſu, quo habeat onus ſubſtinendi lites Eccleſiæ, aut teneatur illas ſubſtinere propriis expenſis? afferuntur rationes dubitandi, & num.* 3.

4 *Reſolvitur negativè, & quare? vide ibi, & n.* 5.

6 *Reſpondetur rationibus in contrarium allatis, & num.* 7.

8 *Patronus in caſu ſuccumbentiæ an, & quando teneatur ad refectionem expenſarum ipſe, vel potius Eccleſia? vide ibi, & nu.* 9.

10 *Laudatur Confæderatio Rectorum Eccleſiarum ad commune bonum illarum.*

11 *An contrahi poſſit Societas inter Clericos ſuper fructibus Beneficii, & bonis Patrimonialibus pro conſervandis Juribus Eccleſiæ, & nu.* 12.

13 *Fædus initum ad bonum finem, & in utilitatem Eccleſiæ eſt licitum, & approbatione dignum, ſed ſuper quibus cauſis? vide num.* 14.

15 *Contractus Eccleſiæ utilis, & Apoſtolico Beneplacito confirmatus obligat Succeſſores.*

16 *Repartitio Expenſarum factarum in tuendis Juribus Eccleſiarum eſt ab Epiſcopo approbanda habita ratione ad lucrum, ſeu commodum quod unaquæque Eccleſia reportare poterit, & ad quantitatem redditu um earumdem.*

17 *Beneficiati pro ſecuritate, & obſervantia alicujus contractus, an ſupponere poſſint Hypothecæ Bona Eccleſiaſtica abſque Beneplacito Apoſtolico.*

18 *Facultas abeſſendi illimitatè conceſſa in contractu Confæderationis Curatis deputandis in Procuratores reducenda eſt ad terminos Sacri Concilii Tridentini.*

19 *Clerici an renunciare poſſint* cap. Odoardus.

20 *Excommunicatio contra Beneficiatos renuentes ſolvere contributum ſtatutum in contractu Confæderationis eſt adhibenda in ſubſidium.*

CASUS X.

INtroducta fuit lis ab Eccleſia Patronanali A. coram legitimo Superiore pro recuperatione nonnullorum bonorum, quæ ad ſe ſpectare contendebat, aut pro eorum defenſione à moleſtiis, quæ eis inferebantur; Quæro, An Patronus teneatur hujuſmodi litem ſubſtinere propriis expenſis, ſeu potius ex redditibus Eccleſiæ, & in caſu ſuccumbentiæ, an teneatur ad refectionem expenſarum ipſe vel potius Eccleſia?

Quæſtio hæc in tribus Caſibus procedere poteſt, 1
nimirum in caſu, quo Rector Eccleſiæ nollet litem ſubſtinere, & agere in judicio pro cauſis Eccleſiæ; aut in caſu, quo malè ageret cauſas Eccleſiæ; aut in caſu, quo in limine fundationis Fundator appoſuerit conditionem, quod Rector non poſſit agere in judicio pro cauſis Eccleſiæ ſine Patrono: in his tribus caſibus Patronus habet onus ſubſtinendi lites, & agendi in judicio pro cauſis Eccleſiæ, cum cæteroquin hujuſ-

hujusmodi onus primariò, & principaliter spectet ad Rectorem, qui repræsentat Ecclesiam, & dicitur Sponsus Ecclesiæ: sicuti enim onus defendendi bona dotalia, nec non agendi in judicio pro causis sponsæ primariò spectat ad sponsum; secundariò verò, & in defectum Sponsi ad patrem Sponsæ; ita onus sustinendi lites, & agendi pro causis Ecclesiæ primariò spectabit ad hujus Rectorem; secundariò verò, & in defectum, ac negligentiam Rectoris ad Patronum Ecclesiæ. Lambertin. *de Jurepatr. lib. 3. quæst. 2. art. 10. nu. 1. & 2.* Oliv. *de for. Eccles. par. 2. quæst. 31. nu. 17.*

Procedente igitur quæstione in uno ex dictis casi-
2 bus, seu supposito, quod ad Patronum spectet onus sustinendi litem Ecclesiæ; quo ad primam partem præfatæ quæstionis respondendum videtur, quod Patronus teneatur sustinere prædictam litem Ecclesiæ propriis expensis; agitur enim de interesse non minus Ecclesiæ, quam ipsius Patroni; dum si Ecclesia non recuperaret bona, quæ ad se spectare prætendit, aut si amitteret bona, super quibus habet molestias, redditus Ecclesiæ diminuerentur, & essent valde tenues, & insufficientes etiam ad substentationem Rectoris, ex quo resultaret maximum præjudicium Juri alimentorum, quod competit Patrono in casu inopiæ, dum ipse non posset petere alimenta ab Ecclesia, nec amplius sentiret commodum alimentorum; immò si ob non recuperationem dictorum bonorum, aut ob eorum amissionem deterioraretur dos Ecclesiæ ultra medietatem, teneretur illam redotare, si frui vellet Jurepatronatus; aliàs admitti posset alius ad eam redotandam, qui acquireret Juspatronatus, ex superios deductis in *Can. III. Cas. I. & IX.* Unde cum agatur de interesse, & commodo communi tam Ecclesiæ, quàm Patrono; communes etiam debent esse expensæ, & rationabile non videtur, quod sustineri debeat lis solis expensis Ecclesiæ.

Sic Patronus propriis expensis tenetur ad reparatio-
3 nem, & refectionem Ecclesiæ dirutæ, vel ejus domus ruentis, juxta Conc. Trident. *sess. 21. de Reformat. cap. 7. ibique* Barbos. *num. 8.* Paul. de Cittad. *p. 6. art. 5. num. 4. & 7.* *Costa oper. omn. tom. 1. remed. 107. illat. 2. num. 1.* Ergo etiam propriis expensis tenebitur sustinendo litem recuperare, aut conservare bona propriæ Ecclesiæ Patronalis; Ratio est, quia qui sentit commodum, & emolumentum de aliqua re, debet meritò, & onus illius rei sentire *ad Text. in cap. Qui sentit de reg. jur. in 6.* Neque esset audiendus, si hujusmodi expensarum onus recusare tentaret, ad censuram *Text. in l. unic. §. pro secundo in fin. Cod. de caduc. tollen.* ibi: *Neque enim ferendus est is, qui lucrum quidem amplectitur, onus autem ei annexum contemnit.*

Contrarium tamen veriùs de jure procedit, nimi-
4 rum Patronum non teneri dict. litem Ecclesiæ sustinere propriis expensis, sed solum illam defendere, & agere in judicio ex redditibus ejusdem Ecclesiæ superfluis, & superexcedentibus, ut docent Abb. *in cap. In quibusdam num. 1. de Pœnis*, ibique Butr. *num. 17.* Socin. Sen. *num. 23.* Paul. de Citadin. *de Jurepatr. par. 6. art. 5. nu. 2.* Lambertin. *eod. tract. lib. 3. qu. 2. art. 11. n. 1.* Æquiparantur enim inter se pupillus, Civitas, & Ecclesia, *ad Text. in l. Rempublicam Cod. de Jur. Reip.* Sicuti igitur Tutor tenetur defendere pupillum expensis pupilli, Decuriones tenentur defendere Civitatem expensis Civitatis, Procurator dominum expensis domini, ac Pater defendit filium de usufructu quæsito per filium, Libertus dat operas Patrono expensis Patroni, juxta *Text. in l. Tutoribus ff. de admin. tut. l. Qui proprio, §. Litis impendia ff. de procur. l. 1. Cod. de bon. mater. l. Operis, ff. de oper. lib.* Butr. *in dicto cap. In quibusdam de pæn. num. 17.* Ita Patronus tenebitur defendere, & sustinere litem Ecclesiæ expensis, seu ex redditibus superfluis, & superexcedentibus ejusdem Ecclesiæ.

Ratio autem est, quia Patronus ab initio fundatio-
5 nis Ecclesiæ dedit, ac subministravit omnia necessaria pro ejus fondatione, constructione, ac dotatione, itaut ad ulteriores expensas de proprio non tenetur, sed extantibus redditibus superfluis, & superexcedentibus ejusdem Ecclesiæ licitè poterit eis uti ad sustinendas illius lites, & causas; si enim isti fructus, & redditus superflui Ecclesiæ erogari debent in beneficium pauperum, à fortiori erogari poterunt per Patronum in hoc caso in beneficium propriæ Ecclesiæ, illos expendendo pro sustinendis litibus, & causis, concernentibus aut recuperationem, aut conservationem bonorum Ecclesiæ, cum primam charitatem unusquisque à se ipso incipere debeat, juxta *Text. in Can. Qui vult caus. 334. quæst. 3. dist. 3. de Pœnit.*

Non obstant ex adverso deducta, quia interesse, &
commodum, quod reciperet Patronus ex recuperatio- 6
ne, aut conservatione dictorum bonorum non est ita certum, sicuti est illud Ecclesiæ; sed est merè eventuale, & accidentale, scilicet; in caso inopiæ, ac proinde in ulla consideratione adesse non debet, ad effectum ut Patronus teneatur propriis expensis defendere Ecclesiam, quando extant redditus illius superflui, juxta doctrinam Lambert. *de Jurepatr. lib. 3. quæst. 7. art. 2. num. 5.* ibi: *Hoc commodum non est in consideratione, quia si istud superfluum non daretur sibi, deberet dare aliis pauperibus, ergo non est commodum, quod debeat esse in consideratione, ut propter illud habeat sentire incommodum.*

Patronus tenetur quidem reficere, & reparare Ec-
clesiam dirutam, aut domum Rectoris minantem rui- 7
nam, sed in subsidium, & in defectum redditnum Ecclesiæ; nimirum si Rector Ecclesiæ sit pauper, & redditus Ecclesiæ sint insufficientes, sicuti Parochiani in subsidium sentiunt onus reparationis Ecclesiæ, ut loquuntur auctoritates in contrarium deductæ, quibus addo Rot. *decis. 440. num. 6.* coram Emerix Jun. & in Savonen. *Restaurationis Parochialis Ecclesiæ 8. Martii 1709. §. Posita* coram R. P. D. Scotto *in fine sequentis Casus XI. legen.* Unde potius paritas adducta retorquetur, & ex ea argumentum desumitur pro confirmatione hujus sententiæ; nam si Patronus extantibus redditibus superfluis, & superexcedentibus Ecclesiæ non tenetur illam propriis expensis reparare, sed potest dictis redditibus Ecclesiæ uti pro ejus reparatione, ita eisdem redditibus existentibus non tenebitur illam propriis expensis in judicio defendere, sed solum in subsidium in casu, quo non adessent redditus sufficientes.

Quoad secundam partem propositæ quæstionis, vi- 8
delicet, an in casu succumbentiæ teneatur ad refectionem expensarum ipse Patronus, vel potius Ecclesia?

Procedendum est cum distinctione; aut Patronus habet justam causam litigandi, & prosequendi litem pro defensione Ecclesiæ, seriò, ac cum assistentia Advocatorum, & Jurisprudentum, examinando antequam Judicium ingrediatur, rationes eidem Ecclesiæ competentes, & tunc si Ecclesia succumbat, non tenetur Patronus de proprio, sed ipsa Ecclesia ad refectionem expensarum; exemplo Tutoris, qui si habuit justam causam litigandi, tunc etiam si succumbat, non tenetur ipse de proprio, sed de bonis pupilli reficere expensas; *ad Text. in l. Quoties, §. Ne utique de administr. tutor.* Ruin. *tom. 1, num. 23. vol. 3.* Rebuff. *ad Constit. Regn. Tall. tom. 3. tit. de expensis*, Gloss. *unic. nu. 56.* Cirocch. *discept. 60. nu. 86.*

Aut Patronus temerè ingressus fuit litem, & ini-
quam, ac injustam litem egit, & prosequutus fuit 9
sub nomine Ecclesiæ, & tunc ipse Patronus tenetur de proprio reficere expensas Ecclesiæ: sicuti Tutores, & Curatores injustam litem agentes sub nomine pupillorum, vel minorum, condemnantur de proprio in expensis; juxta *Text. in l. Non est ignotum Cod. de administrat. tutor. & l. Sed & si bonam eod. Cod.* Ruin. *cons. 1. nu. 23. vol. 3.* Tucch. *de Salario quæst. 3. num. 28.*

Sed ut superiùs notavi *§. Quæstio*, hoc onus sustinendi litem pro defensione Ecclesiæ ad Patronum spectat, non primariò, sed subsidiarie, nimirum in casu, quo Rector Ecclesiæ nollet illam sustinere, & in aliis duobus Casibus ibi prænotatis. Pone autem casum, quo adsint plures Ecclesiæ de Jurepatronatus, & earum Rectores ob tenuitatem redditnum nequeant sejunctim sustinere lites respicientes libertatem, & Immunitatem earumdem Ecclesiarum. Si velint per se ipsos hujusmodi lites sustinere, an possint inter se contractum Societatis, & Confœderationis inire, in quo uni, vel pluribus illorum tribuatur Facultas instruendi, & absolvendi quascumque Causas

Civi-

Civiles dictarum Ecclesiarum, sumptibus communibus omnium, & in quo pro impensis subjiciantur Hypothecæ fructus eorumdem Ecclesiarum; & an hujusmodi contractus mereatur confirmari à Sede Apostolica.

Studens apud R. P. D. Ansiderum Virum quidem summæ Integritatis, ac Justitiæ, nunc dignissimum Sacræ Congregationis Concilii Secretarium, ac R. P. D. mei Petra Successorem in una *Salamantina Beneplaciti*, ubi hujusmodi Casus agitabatur; Affirmativè respondendum sentiebam, sicuti fuit resolutum ab eadem Sacra Congregatione 2. *Maji 1716.* juxta Votum Eminentissimi Pici de Mirandula, in quo legere poteris Rationes, & motiva Affirmativæ Resolutionis ab eodém Eminentissimo eruditè, ac lato calamo deducta.

V O T U M

Eminentiss. ac Reverendiss. D. Card.

P I C I D E M I R A N D U L A

In Salamantina Beneplaciti.

10 CUm Oratorum preces in Salamantina Beneplaciti, cujus examen EE. VV. mandatis obsecuturus, assumpsi, mihi primùm sub oculos venerint, summo quidem, ac inopinato lætitiæ sensu me affectum sensi, quod plures in unum pro communi bono laborasse deprehenderim; juxta enim illud Apostoli ad Roman. 12, *multi unum corpus sumus in Christo, singuli autem alter alterius membra*, ut videlicet Ecclesiarum Rectores mutuis in necessitate charitatis Officiis semetipsos invicem prosequantur, & protegant, nec eos propria tantùm, sed fratrum etiam pericula, & detrimenta intentos, atque sollicitos faciant; hoc autem, in quod totius Ecclesiæ Corporis intentionem, & operam præcipue, ac jugiter dirigi maximopere optandum est, in præsenti casu feliciter evenisse, ex facto mox recensendo, in comperto fiet.

Cum nonnullæ Salamantinæ Diœcesis Ecclesiæ plures tam in Curia Episcopali, quàm in Tribunalibus Nunciaturæ, & Urbis, lites non minùs libertatem, & immunitatem Ecclesiasticam, quàm manutentionem bonorum, ac jurium respicientes subire coactæ fuerint, eas tamen desertas relinquere ob tenuitatem, ac insufficientiam redituum, hujusmodi gravibus impensis omninò impares, necesse fuit, unde innumera damna illata. Ecclesiæ libertatem violatam, decimas, prædia, aliosque proventus ex parte, vel occupatos, vel diminutos, jura, ac privilegia usurpata, & denique ipsasmet Ecclesias Parochiales in Rurales funesto nimis eventu conversas deplorare quidem, sed nullatenus reparare valebant; id igitur non sine summa animi amaritudine animadvertentes *Archipresbyteri, Curati, Beneficiati*, necnon *Clerus Villarum districtus de Ledesma, Valderilloria, Alba de Rormes, Penaderea, Armunna, Bannos, Salvatierra, & Beldobla præfatæ Salamantina Diœcesis*, optimo zelo, eaque ferventes dilectione, quam assiduè Joannes, & unicè commendabat, *quia præceptum Domini est, & si solum fiat sufficit*, ac illo *Proverb.* edocti *cap. 18. Frater, qui à Fratre adjuvatur quasi Civitas firma*: ut tot tantisque malis occurrerent, & suarum Ecclesiarum bonorum, ac jurium conservationi, & indemnitati etiam in posterum tutò consulerent, *sub die 11. Septembris 1714.* perpetuum Societatis, sive Unionis, & Concordiæ, ut vocant, inierunt contractum, quo

Primò duobus Beneficiatis, & in istorum defectum aliis ejusdem Cleri facultatem tribuerunt, quascumque Causas Civiles, & Criminales tam generaliter, quàm specialiter quomodocumque, & qualitercumque respicientes interesse Parochiarum, Beneficiorum, & Cleri, in quibusvis Tribunalibus, & Curiis, tam Ecclesiasticis, quàm Laicis instruendi, agitandi, terminandi, &c.

Secundo, convenerunt præfatos duos Deputatos ex Beneficiatis, sive alios de Clero in posterum eligendos, etiamsi Curam Animarum exercerent, abesse posse ab eorum residentia, relictis substitutis ab Episcopo approbandis.

Tertiò, expensas ex communi ære solvendas, & earum divisionem faciendam esse ad arbitrium Deputatorum.

Quarto tandem, quod dictus contractus obligaret etiam Successores, & pro satisfactione expensarum hypotheca subjicerentur non tantum fructus Beneficiorum, & Parochialium, sed etiam ipsamet Beneficia, eorumque bona stabilia, tam proprio, quàm suorum Successorum nomine renunciando Beneficio cap. Odoardus de Solution. *& aliis quibuscumque Constitutionibus, Bullis, atque Privilegiis Apostolicis.*

Cumque rebus ita, solemni desuper instrumento stipulato, compositis, pro hujusmodi contractus approbatione coram Episcopo institissent, inspectis per eumdem damnis præfatis Ecclesiis, Beneficiis, & Clero illatis, ac evidenti utilitate ex concordia, & unione, ut supra inita, illis obventura, dictum contractum approbavit, solummodò tamen pro causis decimas, & redditus Ecclesiarum, proprietatem Beneficiorum, bona Ecclesiastica, Jura Parochialia, & conservationem Immunitatis, & libertatis Ecclesiasticæ communiter respicientibus, ac una simul declaravit.

Primo, quod Deputati à Clero possent quidem conficere repartitionem summa contribuenda, ut supra pro manutentione Officialium, & satisfactione aliarum necessariarum expensarum, ea tamen approbanda esset à Provisore Curia Episcopalis.

Secundò, quod quilibet de Clero quotam sibi injunctam ad Thesaurarium ab eodem Clero eligendum propriis expensis transmittere teneretur, renuentibus verò persolvere contributum absque rationabili causa a Provisore prædicto approbanda, pœnam excommunicationis majoris, & scutorum decem, capsa depositi ejusdem Cleri applicandam, indixit.

Tertio, quod Deputatis à Clero pro præfatis causis abesse à residentia liceret, relictis substitutis ab Episcopo approbandis.

Et tandem pro majori istius Concordiæ firmitate Beneplacitum Apostolicum impetrandi Partibus mandatum dedit.

Quocirca pro eo obtinendo precibus per Oratores Sanctissimo Domino Nostro porrectis, iisque à Sanctitate Sua huic Sacræ Congregationi remissis, cum ea sors me tetigerit, ut EE. VV. jussu eamdem Sac. Congregationem super ipsis instructam reddere, ac meum Votum aperire debuerim, plura exponenda simul, & inquirenda esse duxi.

Primò, scilicet an præfatus contractus sit confirmandus, & pro quibus Causis?

Secundo, an possit obligare Successores in perpetuum?

Tertiò, an, & quomodò sit facienda repartitio expensarum?

Quartò, an pactum hypotheca Ecclesiarum, & bonorum stabilium earumdem sustineatur, vel tantùm afficere debeat fructus?

Quintò, an etiam Curati licitò possint abesse à residentia, & pro quo tempore?

Sextò, an valeat renunciatio Privilegii Clericis concessi in cap. Odoardus, *& aliarum Constitutionum Apostolicarum?*

Septimò tandem; an pœna excommunicationis majoris, & scutorum decem imposita ab Episcopo contra renuentes solvere contributum sustineatur?

Pro resolutione primi dubii inspiciendum est, an hujusmodi contractus sit Ecclesiasticis de jure licitus, 11 quod in præsenti casu inficiari nemo posse videtur, quia Oratores eidem Societatis nomen, ac naturam attribuunt, & eam inire super fructibus Beneficiorum, & bonis Patrimonialibus, Clericis minimè vetitum esse, præsertim quoties ipsi se abstinent ab opere turpi, & negotio illicito, firmant Bald. *in leg. Si paternus num. 15. Cod. commun. utriusque judic.* Decian. *conf. 85. nu. 7. lib. 2.* Petr. de Ubald. *de duobus fratr. par. 3. num. 32.* Mantic. *de tacit. & ambig. conject. lib. 6. art. 12. nu. 6.* Felic. *de Societat. cap. 8. nu. 29.* nec quidquam profectò in eo apparet, quod Ecclesiasticam dedeceat dignitatem; quinimmò Societas contrahi potest non tantùm super rebus, quæ existunt, sed etiam, quæ sperantur *leg. Nec emptio, & leg. Si consensum ff. De contrah. empt. leg. Ea verò, §. De illo, leg. Si Margarita, ff. pro soc.* Felic. *de Societ. cap. 9. à nu. 11. ad 22.* ideòque in præsentiarum videtur contracta super rebus, & bonis Ecclesiasticis, vel conservandis, vel vindicandis.

Nihilo-

Nihilominus quia contrà naturam societatis est, quòd Bona, super quibus ea contrahitur, non efficiantur communia, & illorum Dominium pro parte conventa in socium non transferatur *leg. 1. & 2. ff. pro soc. ubi glossa, &c.* idcircò super bonis Ecclesiasticis propriè contrahi non potest. Decimæ enim Ecclesiasticæ, quamvis, attento jure antiquo, essent communes, & solvi deberent Episcopis, ut illas inter Ecclesiasticos fideliter dividerent, prout constitutum habetur *in Can. Decimas 16. quæst. 7.* ibi: *Has verò Decimas sub manu Episcopi fore censemus, ut ille, qui cæteris præest, omnibus juste distribuat, nec cuiquam personæ honorabilius exhibeat, unde alii scrupuloso corde moveantur, sed sint omnia communia, quia inhonestum videtur, ut alii Sacerdotes habeant, alii verò detrimentum patiantur, sed sicut una est Fides Catholica, ita necesse est, ut ille, qui Provisor est Loci, quamvis multæ sint Ecclesiæ, omnibus tamen fideliter distribuat:* & idem statuitur *in Can. Pervenit 16. quæst. 7.* ex jure tamen posteriore Decimæ non sunt communes, nec ab Episcopis distribuuntur, sed unaquæque Ecclesia suas exigit Decimas distinctas, *cap. ult. de Paroch. cap. ad Apostolica de Decim.* ideòque non est in facultate Parochorum, vel aliorum illas reddere communes per societatem, quod etiam dicendum venit de aliis juribus, & Bonis Ecclesiarum; eo magis quia hujusmodi contractus iniri non valet nisi super rebus, quæ sunt, vel esse sperantur sub nostro dominio, & nequaquàm super rebus Sacris, quarum administratio tantùm, non dominium in possessores transit, itaut si res profanæ evadant Sacræ, statim solvatur societas super eis contracta, *l. Verum, §. Societas solvitur ff. pro soc.* Decimas verò, aliaque bona, & jura Ecclesiarum, & Beneficiorum res sacras esse cùm omni prorsus dubio careat, ideò super iisdem societas coiri non potuit.

Rectiùs igitur crederem, contractum hujusmodi esse privatam quamdam confœderationem, quæ, ut ait Bald. *in leg. Executorem Cod. de Execut. rei judicat. num. 33. vers. Sed quæro, & in l. 1. ff. quod cujus univers. nom. aut fin. vers. Juxta hoc,* ibi: *Aliud non est, quam facere quasi ex duobus corporibus unum corpus ad invicem se protegendum contra hostes, & inimicos cujuslibet ex Collegatis:* Restaur. Castald. *de Imperator. quæst. 109. num. 4. & int. tract. magn. tom. 5.* post eum Martin. Landen. *de Confed. & pac.* & Joann. Lup. *de Confed. eodem tom. 5.*

Hanc privatam confœderationem licitè iniri posse
13 etiam ab Ecclesiasticis minimè dubito, præsertim quoties, prout in casu, ordinata est ad bonum finem, & prohibendum malum, & illicitum, ut in simili probat Gloss. *in Can. 25. Si qui Clericorum 11. q. 1. in princip.* & melius hæ confœderationes approbantur in *Can. 15. sanè Thessalonicensi 16. quæst. 7.* ubi privati fœderis inter Ecclesiasticos ponitur exemplum, & probant Bald. *ubi supra,* Klock *de Contribut. cap. 14. sect. 3. a num. 57.* Menoch. *cons. 28. num. 12. vers. Tertiò moveor,* & idcircò contractum, de quo agitur, Apostolica dignum approbatione censerem, præcipuè quia præsens fœdus in evidentem Ecclesiarum utilitatem cedere non est ambigendum, hoc enim pacto Ecclesiastici mutuo se confoventes auxilio, bona Ecclesiastica occupata recuperare, privilegia, & exemptiones, & immunitates vel tueri, vel vindicare, & in pristinum statum reducere poterunt, nec deinceps tam facilè quispiam Ecclesias confœderatas, ac earum bona, & privilegia turbare audebit: *temere namque, ac periculosè sibi consulit, qui multos homines mutuo præsidio circumseptos adortus fuerit:* ut ajebat Thaumat. apud Cornel. à Lapid. *in Ecclesiasten. cap. 4. vers. Et si quispiam.*

14 Descendendo ad causas, pro quibus d. confœderatio approbanda est, illæ tantùm admittendæ videntur, quæ omnes Ecclesiasticos confœderatos æqualiter respiciunt, scilicet *pro defendendis, & recuperandis Decimis, redditibus, & proprietate Parochiarum, & Beneficiorum, pro defensione Immunitatis, & Jurium Parochialium, tam generatim, quam speciatim, ac insuper pro tutamine ipsorummet Ecclesiasticorum, pro causis tamen Ecclesias, Beneficia, & jura prædicta concernentibus, illis semper exclusis, quæ ex ipsorum delictis, privatis, & particularibus commodis, & utilitatibus ortum habuerint.* Etenim, cum communibus impensis lites sint agitandæ, Officialibus solvenda merces, & pro earum satisfactione saltem reditus Bonorum Ecclesiasticorum hypothecæ, etiam quoad Successores, subjici debeant, justum non foret approbare contractum pro omnibus causis, & litibus tum Civilibus, tum Criminalibus, tam realibus, & generalibus, quàm peculiaribus, & personalibus, prout fuerat indistinctè inter Partes conventum, quia in casibus particularibus, ubi quilibet ex confœderatis criminosus evaderet, & ab Episcopo, vel ab alio superiore Judicio supponeretur, vel in pœnam pecuniariam damnaretur, posset ab aliis confœderatis contributionem expensarum exigere, quo nihil absurdius, quia daretur ansa delinquendi, & potius esset execrabilis conventicula, quàm licita conventio, *Can. 25. Si qui Clericorum 11. qu. 1.* & alibi.

Secundi dubii affirmativa resolutio citra quamlibet
difficultatem præcedentibus famulatur; quoties enim 15
contractus est Ecclesiæ utilis, & Apostolico Beneplacito confirmatus, procul dubio obligat successores ex latè deductis per Pacion. *de Locat. & Conduct. cap. 61. num. 225. & seqq.* Rota *par. 11. recent. decis. 75. per tot.* Immò etiam ad debita tenentur, quoties in Ecclesiæ utilitatem versa dignoscuntur, Rot. *par. 3. divers. decis. 13.* Verùm quia: *in omnibus rebus humanis nihil tam perfectè institui, nihil ullis legibus, sanctionibusque tam diligenter muniri potest, quin id lubrica, & praceps, malorumque omnium effectrix cupiditas quotidiè artibus pervertere, atque corrumpere moliatur:* ut testatum voluit S. Pius V. *in ejus Constitutione 83. In omnibus.* Bullar. *tom. 2.* & propterea contractus iste, qui modò utilis Ecclesiis confœderatis existimatur, tractu temporis damnum eisdem afferre posset; ideò adderem. Nisi duæ ex tribus partibus confœderatorum ex causa ab Episcopo, Partibus auditis, approbanda dissentiant, hoc enim modo abusibus, qui obrepere possent, satis consultum videtur.

Quoad repartitionem Expensarum, quam *tertio loco* 16
expendendam proposui, eam ab Episcopo, vel ejus Provisore approbandam esse censerem, habita tamen ratione ad lucrum, seu commodum, quod unaquæque Ecclesia, seu Beneficium reportare poterit, & ad quantitatem redditùum eorumdem.

Sicut enim in particulari societate, immò etiam & in generali, ut nonnulli Doctores afferunt, si quis majorem pecuniam, industriam, vel Capitale impenderit, majus lucrum consequi debet *Leg. Si non fuerint ff. pro soc.* alias potiùs leonina, quàm fraterna esset reputanda societas Felic. *de Societ. cap. 15. à num. 3. ad 10.* cum ibi citatis, ita pariter in casu, si una Ecclesia pinguiori mensa potitur, & una simul ex lite introducta majorem ex. gr. Decimarum quantitatem assequitur, vel assequi sperat, majorem quoque summam contribuere tenetur, ut servetur æqualitas.

Quartum duas partes complectitur, quarum primam negativè, secundam affirmativè resolverem.

Non satis firma hujusmodi resolutio ex eo fortassè 17
videbitur, quod apud DD. certum sit, Prælatos, & Beneficiatos in celebratione alicujus contractus sibi a lege permissi, & in *Extrav. Ambitiosæ, & in cap. Nullis de rebus Eccles. non alien.* non improbati, pro illius observantia, & securitate posse etiam sine assensu Apostolico bona Ecclesiastica generali hypothecæ supponere, quia quamvis prohibeatur specialis hypotheca in nuper citato *cap. Nulli,* & alibi, secus tamen generalis, quæ nec prohibita dici potest ex eo, quod interdicta alienatio reperiatur, cum neque impropriissimè loquendo hæc appellatione alienationis veniat, quia nullum ex ea dominium, nulla possessio, nec simplex detentio, nec aliud jus in re transfertur, ut probatur in *§. Item Serviana Instit. de act.* ubi Gloss. *Leg. Si rem, §. propriè ff. de pignorat. act.* & docuit Beto. *in dicto cap. Nulli. de rebus Eccles. non alien. à num. 12. ad 16.* quem secuti sunt alii, inter quos Ciarlin. *lib. 2. cap. 183. à num. 108.* cum ibi citatis. Turricell. *de rebus Eccles. non alien. cap. 8. num. 55.* Rota *in Magistrali decis. 97. à num. 1.* post Merlin. *de Pignor.* ac ita etiam fuisse ab hac Sacra Congregatione *die 14. Julii 1638. decisum,* referunt Ciarlin. *ubi supra num. 109.* & Rota *jam cit. num. 5.*

Atta-

Attamen DD. omnes, qui Prælatis, & aliis Ecclesiarum Rectoribus, licere asserunt, res Ecclesiæ generali hypotheca obligare, id ad contractus emptionis, vel locationis per eosdem initos restringunt, ad hoc ut contrahentibus sit cautum, prout patet ex Rota *ubi supra*, & aliis jam allegatis; in casu autem non agitur de hujusmodi contractibus, sed de conventione facta pro tuendis, vel recuperandis Bonis Ecclesiasticis expensis Collitigatorum, pro quibus satis est hypothecatos relinquere fructus, neque utile reputari potest Ecclesias, & earum capitalia certa periculo alienationis exponere pro incerta spe recuperandi Bona ab aliis, ut asseritur, occupata, per litium anfractus.

Eo magis quia retenta etiam, tanquam magis tuta opinione Rotæ *in dicta decis. 97. num. 6.* asserentis, quod licet Rectores Ecclesiarum possint occasione emptionis, vel locationis generaliter obligare Bona Ecclesiastica absque Beneplacito Apostolico, nihilominus quotiescumque pro observatione contractus cum effectu deveniendum esset vigore hujusmodi hypothecæ ad alienationem Bonorum obligatorum, tunc omninò requireretur assensus Apostolicus, quamvis contrarium cum multis enixè tueatur Ciarlin. *cit. lib. 2. cap. 183. à num. 114. ad 145.*

Ex hoc autem infertur relatam Rotæ opinionem non posse locum habere in casu; nam si Sac. Congregatio, dum istum Confæderationis Contractum approbat, pactum generalis hypothecæ Ecclesiarum, earumque Bonorum in eodem appositum, intactum relinqueret, hoc idem approbatum jure meritò censeretur, ideòque renuentibus Confæderatis expensas contribuere, posset Judex Ecclesiasticus in vim præsentis approbationis absque alio Beneplacito Apostolico, ad venditionem Bonorum devenire, quod tamen licitum non esset, quia sicuti non possent alienari Bona Ecclesiastica pro dissolvendo ære alieno, quoties ex fructibus, vel alio modo posset provideri, & si fieret alienatio non subsisteret, Rot. *decis. 22. nu. 8. & 10. par. 4. divers.* & coram Merlin. *decis. 775. num. 6. & seqq. & decis. 275. par. 10. recent.* Turricell. *de rebus Eccles. non alien. cap. 16. num. 16.* Ita ex identitate rationis non sunt modò obliganda Capitalia, neque alienationi subjicienda, quia sufficiunt fructus.

Hinc etiam sequitur in præsenti rerum statu deficere justam causam concedendi Beneplacitum ad generaliter hypothecanda Bona; etenim Sedes Apostolica ad hunc effectum unicè exigit Ecclesiæ utilitatem Rot. *decis. 624. nu. 3. par. 1. recent. & decis. 730. nu. 3. par. 2. & decis. 94. num. 75. par. 7.* repetita apud Merlin. *decis. 702. & decis. 114. nu. 36. par. 9. tom. 2. recent.* cum utilitas sit causa finalis alienandi, & obligandi Bona Ecclesiastica Rot. *decis. 34. num. 5. & 7. par. 1. recent.* quæ quidem utilitas nedum debet esse clara, evidens, & indubitata Rot. coram Seraphin. *decis. 508. num. 12.* & coram Merlin. *decis. 756. num. 5. & 9. & decis. 36. nu. 13. decis. 94. nu. 52. par. 7. recent. & decis. 275. num. 16. & decis. 336. num. 18. par. 10. recent.* sed etiam adesse debet de tempore Contractus; Rot. coram Seraph. *decis. 336. nu. 1. & 2. decis. 1125. nu. 5. & decis. 1307. nu. 6.* & coram Merlin. *decis. 229. & decis. 684. num. 6. par. 2. recent.* unde cum in casu utilitas sit tantum in spe, & dubia, quia exitus litium est semper incertus, neque modò Ecclesiæ fiunt locupletiores, ideò etiam ex defectu causæ Beneplacitum denegandum videtur.

18 Quintò. Facultas non residendi, etiam Curatis absque ulla temporis limitatione concessa, reduci posset ad terminos Sac. Conc. Tridentini, quod *cap. 1. sess. 23. de Reform.* statuit: *eadem omninò, etiam quoad culpam, &c. de inferioribus Curatis, &c. Sacrosancta Synodus declarat, & decernit, ita tamen, ut quandocumque eos, causa prius per Episcopum cognita, & approbata, abesse contigerit, Vicarium idoneum ab ipso Ordinario approbandum, &c. relinquant. Discedendi autem licentiam, in scriptis, gratisque concedendam ultra bimestre tempus, nisi ex gravi causa non obtineant.* Et licet lis super Beneficio præbeat Parocho justam causam non residendi *cap. Ex parte il 2. de Cleric. non residen.* ibi: *Si te non absentando in fraudem, Præposituræ tuæ jura fideliter prosequeris, cum per hoc censeri debeas residens, &c. & cap. Cum non deceat 30. de elect. in 6.* Rot. *decis. 163. num. 11. par. 4. tom. 2. recent.* Fagnan. *in cap. Clericos nu. 11. & seqq. de Cleric. non residen.* Barbos. *de Paroch. cap. 8. num. 49.*

Nihilominus, quia non quælibet lis justæ causæ naturam induit, ut ex ea residentia deseri possit, & præcipuè ad tempus illimitatum, ut sonat pactum inter Partes conventum, & ab Episcopo approbatum, ac insuper de stylo hujus Sacræ Congregationis Parochis licentia non residendi conceditur ob lites graves ad quatuor Menses, ut testatur Fagnan. *ubi supra num. 33.* & tantùm ad sex Menses eam extendit Pignatell. *consult. 150. num. 29. tom. 10.* Idcircò intacta videtur præservanda Episcopo authoritas sibi à Sacro Concilio tributa cognoscendi, & approbandi hujusmodi causas, & ad tempus, quod necessarium judicaverit, itaut singulis vicibus ab eodem licentia obtinenda sit, præsertim quia inter tot confæderatos verisimile non est defuturos esse viros idoneos, onus curæ Animarum non habentes, qui litium expeditioni incumbere possint, absque eo quod Parochi cum detrimento ejusdem Curæ à residentia discedant.

19 Sextum. Discussione non indiget, cum certum sit renunciationem Privilegii Clericis concessi *in cap. Odoardus de Solut.* non sustineri; illud namque competit Ecclesiasticis ratione personæ, & ratione militiæ Cælestis, cui sunt adscripti Fagnan. *super eodem Text. nu. 19.* Castagn. *de Benefic. deduct. ne egeat cap. 17. nu. 2. & seq.* Graff. *de effect. Cleric. effect. 7. nu. 28.* & ne Clerici mendicare cogantur in opprobrium Ordinis Clericis argumento *Can. 23. Diaconi sunt dist. 93.* citra med. vers. *Mendicat* ibi: *Mendicat infelix Clericus in Plateis, &c. & quidem ex eo despicitur Sacerdotale Officium, &c.*

Quod est adeò verum, ut etiamsi Clericus tali Privilegio medio juramento renunciasset, nihilominus juramentum esset invalidum, & renunciatio corrueret, quia esset contra naturalem æquitatem, & contra bonos mores *Can. Si publicis, Can. Est etiam, Can. David, & seqq. 22. quæst. 4. & per tot.* & fusè, ac doctè probat Fagnan. *in dicto cap. Odoardus à nu. 74.* Graff. *ubi supra effect. 7.* ubi quod Judex Ecclesiasticus, etiamsi Clericus debitor non petat, debeat hujusmodi perniciosum juramentum relaxare, cùm sit introductum contra bonos mores, & contra bonum Reipublicæ Christianæ Castagn. *ubi supra num. 5. & seq.* Unde multò magis per hanc Sacram Congregationem hujusmodi renunciatio (sicut & generalis illa aliarum Constitutionum Apostolicarum) quæ semper est contra bonos mores, & naturalem æquitatem, & cedit in dedecus Ecclesiastici Ordinis, omninò delenda erit.

20 Pœnam denique *Septimò*, & ultimò Excommunicationis ab Episcopo impositæ contra renuentes solvere contributum, firma remanente mulcta pecuniaria, ut supra erogandà, reducendam ad terminos Sac. Conc. Trident. *sess. 25. cap. 3. de Reform.* scilicet in subsidium tantùm, existimarem.

Viguit enim, non ampliùs viget jus commune, quo prius Censura erat remedium ordinarium, præcipue contra Laicos, itaut eo Judex Ecclesiasticus pro executione suæ sententiæ, & pro sua jurisdictione tuenda primariò uti deberet, *cap. Dilecto de sent. excomm. in 6.* Executio verò realis, vel personalis erat remedium extraordinarium, ubi Censura non proficiebat, at modò, post Sacrum Concilium Tridentinum, ordine inverso, Episcopi Ecclesiastica Censura tam contra Laicos, quàm contra Clericos, & in causis Civilibus, & Criminalibus uti non possunt, nisi in subsidium, & bina saltem præcedente monitione, ut plenè statuitur *in dicto cap. 3. sess. 15. de Reform.* & fusè notat Fagnan. *in cap. Pervenit de Adulter. à nu. 30. & in cap. Odoardus de solut. nu. 3. & seqq.* Barbos. *in Concil. dict. cap. 3. nu. 19. & seq.* Eo magis cum in casu agatur de causis Civilibus, & contra Parochos, vel Beneficiatos, contra quos facillime deveniri poterit ad executionem realem, quoties præstitutam summam pro expensis persolvere detrectarent.

Unum illud, & fortassè non prorsùs inaniter superesse animadvertendum videtur, ex hujusce confæderationis verè commendabili exemplo justam nobis spem fieri, ut plures illud non solum Imitatores, sed

etiam

etiam Æmulatoris inveniat, ex quo sanè eo magis Apostolica dignum confirmatione comprobatur, atque convincitur. Quid enim magis omni laude efferendum est? quàm ut illud idem, quod pro Ecclesiarum bonis vel tuendis, vel vindicandis, ac earundem propugnandis juribus factum cernimus, utiliùs, atque gloriosiùs incrementum sumens pro destruendis erroribus universis, pro Catholicæ Religionis tutela, ac dilatatione, & tandem pro Animarum salute uberius undique circumspiciamus impletum? Hæc igitur cum meæ menti occurrissent, paucis hic innuere, neque citra propositum finem, neque omninò supervacaneum existimavi, sed qualiacumque sint, hæc eadem pro mei muneris, & obsequii debito, vero, ac Sapienti EE. VV. judicio submitto, cujus Censura unicuique pro gloria votis esset omnibus expetenda; earumque manus humillimè deosculor; Datum Romæ ex Ædibus nostris die 24. Februarii 1716.

EE. VV.

Humillimus, & Addictissimus Servus
L. Cardinalis Picus.

ARGUMENTUM,

Rector Ecclesiæ Patronalis si deficiat in reparatione Ecclesiæ minantis ruinam, si damnificet, dissipet, & dilapidet bona Ecclesiæ, an Patronus possit instare in judicio pro condemnatione ejusdem Rectoris ad damna, & ad alias poenas à jure statutas.

SUMMARIUM.

1 *Malorum omnium reputatur extremum, inde detrimentum suscipere, unde auxilium.*
2 *Rectores dilapidantes bona Ecclesiæ dicuntur illius homicidæ.*
3 *Rector Ecclesiæ tenetur illam reparare, & nu. 13.*
4 *Beneficiatus dissipans fructus superfluos Beneficii in vanos, & prophanos usus peccat mortaliter, sed non tenetur ad restitutionem.*
5 *Rector an teneatur ad restitutionem, si bona Ecclesiæ perdantur, aut minorentur ex ejus culpa, & negligentia.*
6 *Perditio bonorum Ecclesiæ quibus modis contingere potest.*
7 *Rector dissipans, ac alienans bona Ecclesiæ sinè debitis solemnitatibus, incidens illius arbores, an sit removendus ab administratione, privandus Ecclesia, seu Beneficio, ac excommunicandus. Vide ibi, & num. 8.*
9 *Patronus potest instare in judicio pro condemnatione Rectoris ad damna, si ipse non reparet Ecclesiam, si culpabiliter omiserit quod erat Ecclesiæ utile, & non vitaverit quod erat ei damnosum.*
10 *An possit instare in judicio pro condemnatione Rectoris ad restitutionem, si ipse dissipet fructus Beneficii in usus prophanos, & vanos?*
11 *An possit instare in judicio pro suspensione Rectoris ab administratione bonorum Ecclesiæ, si iste sit dilapidator suspectus, aut pro ejus remotione, & excommunicatione si sit dilapidator probatus?*
12 *Interest Reipublicæ bona Ecclesiæ rectè conservari.*
14 *Parochiani tenentur in subsidium reparare Ecclesiam.*
15 *Insufficientia, aut sufficientia redditum Ecclesiæ ex quibus probetur, & num. 16. & seqq.*
21 *Reparatio Ecclesiæ Parochialis prius spectat ad Patronum, & postea ad Parochianos, & quid si adesset consuetudo in contrarium, & quid requiritur ad hoc, ut hoc adesse dicatur, & n. 22.*

CASUS XI.

1 Illud malorum omnium reputatur extremum, inde detrimentum suscipere, unde auxilium, ajebat Seneca; sic quamplurimum accidit in nostris Beneficiatis, à quibus cum bona Ecclesiæ auxilium, & augumentum suscipere deberent, potius deteriorationem, & detrimentum experiuntur. Quidam enim Rector Ecclesiæ Patronalis ex negligentia, & dolo permisit parietem Ecclesiæ minantem ruinam solo æquare; redditus superfluos in prophanos, vanos, & pravos usus erogavit; Quod erat utile Ecclesiæ, omisit, arbores fructiferas incisit, argines fluminis adjacentis ex negligentia non reparavit, ex quo multa bona dotalia Ecclesiæ inundata fuerunt; multa alia bona dilapidavit, ac damnificavit; & taliter se gessit, ut ipse verè possit dici Homicida Ecclesiæ; ut de similibus Ecclesiarum Rectoribus olim dixit Anacletus Papa *in Can. Qui abstulerit* 12. *quæst.* 2. ibi: *Qui abstulerit aliquid Patri, vel Matri, dicitque hoc peccatum non esse, homicidæ particeps est; Pater noster sine dubio Deus est, qui nos creavit. Mater vero nostra Ecclesia, quæ nos in Baptismo spiritaliter regeneravit; ergo qui Christi pecunias, & Ecclesiæ rapit, aufert, vel fraudat, homicida est*. Et quidem optima ratione, quia sicut corpus sine anima, ita Ecclesia sine facultatibus ad nihilum redigitur. 2

Quæro proinde in hoc casu an Patronus possit instare in judicio pro condemnatione Rectoris ad damna, & ad alias poenas à jure statutas?

Pro clariore resolutione hujus quæstionis præsupponendum est, quod Rector Ecclesiæ vigore spiritualis 3
conjugii, quod habet cum eadem Ecclesia, ex redditibus superfluis, & superexcedentibus, tenetur illam reparare, si reparatione indigeat, nec potest illos in pauperes erogare, cum reparatio Ecclesiæ, utpote spectans ad Divinum Cultum, anteponenda sit sustentationi pauperum, *ad Text. in Can. Decernimus* 10. *quæst.* 1. *& in cap.* 1. *& de Ecclesf.* & juxta Concil. Trident. *sess.* 21. *cap.* 7. *de Reform.* Paul. de Cittad. *de Jurepatr. par.* 6. *art.* 5. *nu.* 3. Lambert. *eod. tract. lib.* 3. *quæst.* 7. *art.* 2. *&* 3. Suidus *cons.* 62. *tom.* 1. Fagnan. *in cap. Si quis sane de peculio Cleric. nu.* 32. Rot. in Savonen. *Restaurationis Parochialis Ecclesiæ* 8. *Martii* 1709. §. *Rationem earum* R. P. D. Scotto *inferius legend. num.* 12.

Si Rector dissipet fructus, & redditus superfluos 4
Ecclesiæ in vanos, & prophanos usus, aut permittat, ut triticum, uva, & alii fructus Ecclesiæ devastentur, & comedantur ab animalibus, si non sollicitè agrum colat, ita ut efficiatur ager deterior respectu fructuum, peccat quidem mortaliter, sed non tenetur ad restitutionem, juxta veriorem sententiam, & magis communem ea ratione, quia Beneficiatus non tenetur ex justitia, sed solùm ex charitate erogare redditus superfluos Ecclesiæ in substentationem pauperum, in casu quo Ecclesia non indigeat reparatione, & aliis necessariis. Fagnan. *in cap. Si quis sane de pecul. Cleric. num.* 1. *&* 5. Antonell. *de jurib. & onerib. Cleric. lib.* 2. *par.* 6. *quæst.* 15. *num.* 3. Turricell. *de rebus Eccles. non alienand. cap.* 27. §. 4. *num.* 65.

Insuper si Rector negligat, & omittat quod utile 5
est Ecclesiæ, ex qua negligentia, & omissione sequatur perditio, & minoratio bonorum Ecclesiæ, statuit *Text. in Can. Quicumque* 12. *quæst.* 4. quod idem Rector teneatur ad restitutionem, ibi: *Et ex hoc Ecclesiasticis rebus, aut neglectum laboris exhibuit, aut minorationem, vel perditionem induxit, quidquid in rebus Ecclesiæ minuit, illi restituat*. Perditio autem hujusmodi bonorum dupliciter contingere potest, vel 6
in lucro omittendo, ut si Rector sine causa repudiet hæreditatem, vel legatum Ecclesiæ relictum, vel in damno non vitando, ut si argines fluminis adjacentis non reparet ex culpa, & negligentia, ex quo sequatur inundatio, & damnum bonorum Ecclesiæ, juxta distinctionem, quam traduot Archidiac. & Bellemer. *nu.* 1. *& seqq. in dicto Can. Quicumque* 12. *quæst.* 14. Quocumque ex his modis contingat perditio hujusmodi bonorum, semper Rector tenetur propriis bonis hanc perditionem resarcire, ad instar Tutoris, qui si negligentia sua pupillo non acquirit, tenetur restituere; juxta Gloss. *in dicto Can. Quicumque, verb. Aut neglectum*, ibique Barbos. *num.* 1. Gloss. *in cap. Auditis, verb. Restituimus de in integ. rest.* ibique Abbas *num.* 15. & idem Abb. *in cap. Tua, num.* 9. *de his, quæ fiunt n Prælat.* Sanchez *de Matrim. lib.* 6.

In casu verò, quo Rector dilapidet, dissipet, & 7
damnificet bona Ecclesiæ, incidendo arbores, quercus glandium, rumpendo, & inundando fundum, ac alienando bona sine debita solemnitate; dubium potest

esse,

esse, an sit removendus ab administratione, & privandus Ecclesia, seu Beneficio; pro cujus resolutione distinguo; aut Rector est dilapidator suspectus; seu adsit suspicio de dilapidatione, eò quia probetur Ecclesiam fuisse divitem, & nunc esse pauperem, seu Ecclesiam non fuisse ære alieno gravatam, & nunc esse; & in his terminis, aut est suspectus de dilapidatione præterita, & est suspendendus ab administratione, & non privandus, ac est ei dandus Coadjutor, & postea inquirendum de veritate, qua probata, est deponendus; aut est suspectus de dilapidatione futura propter præteritam, de qua constitit, & tunc est removendus ab administratione, & beneficio: aut est dilapidator probatus, seu constat de veritate dilapidationis, & tunc aut fuit actum criminaliter, & est deponendus; aut fuit actum civiliter, & est solùm removendus à Beneficio, & alius est ad illud promovendus. Gloss. *in cap. Venerabili, verb. Suspectus de offic. & potest. Judic. deleg.* ibique Abb. *nu.* 8. Butr. *nu.* 20. *& seqq. & Text. in cap. Licet Heli de Simon.* ibique Abb. *num.* 8. Anan. *num.* 12. Socin. *num.* 27. Fagnan. *num.* 10. Gonzal. *num.* 3. Nec Rector esset reintegrandus, aut permitti deberet permanere in administratione, si vellet postea reddere indemnem Ecclesiam, & satisdare de Beneficio rectè administrando, quia satisdatio non mutat malevolum animum, & præsumitur, quòd de cætero etiam malè administrabit, ut bene Gloss. *in dicto cap. Venerabili, verb. Suspectus*, ibique Butr. *nu.* 27. Anan. *in cap. Licet Heli de Simon, num.* 25.

Sic Pater si dissipet bona filiorum, est sibi aufe-
8 renda bonorum administratio Boer. *decis.* 61. *nu.* 15. *& seqq.* Usufructuarius si incidat arbores fructiferas, est privandus usufructu, quia incidendo dicitur male versari in re, & illam deteriorem reddere, Bald. *conf.* 390. *vol.* 1. Ruin. *conf.* 43. & 206. *num.* 32. *vol.* 2. Emphyteuta deteriorando rem ipsam notabiliter, & ex culpa amittit Emphyteusim, Bald. *in Authen. Qui rem; Cod. de Sacr. Eccles. num.* 2. Bero. *conf.* 120. *num.* 30. *& seqq. vol.* 1. Rolan. *conf.* 49. *nu.* 20. Ita Rector scindendo arbores fructiferas, dilapidando, ac alienando bona Ecclesiæ, seu Beneficii absque debita solemnitate, erit Beneficio privandus, ac excommunicandus, juxta *Extrav. Ambitiosæ §. Inferiores verò de rebus Eccles. non alien.* Gonzal. *de regul. Cancell. gloss.* 15. *num.* 63. Turricell. *de rebus Eccles. non alienan.* 1. 27. §. 4. *num.* 64. Etiamsi in instrumento alienationis reservasset simpliciter beneplacitum Apostolicum; secus si illud reservasset cum clausula non alias; aliter, nec alio modo. Rot. *decis.* 275. *nu.* 19. *& seqq. par.* 10. *& decis.* 193. *nu.* 1. *par.* 5. *recent.*

His ita de jure procedentibus, ac præsuppositis, cen-
9 seo Patronum posse instare in judicio pro condemnatione Rectoris ad damna, & ad reintegrationem, si iste non reparet Ecclesiam minantem ruinam, si ex culpa, & negligentia omiserit quod erat Ecclesiæ utile, & non vitaverit quod erat ei damnosum, videlicet si sine causa repudiaverit hæreditatem, aut legatum factum Ecclesiæ; si non reparaverit argines fluminis adjacentis, ex quo sequuta est inundatio bonorum; quia Rector ex supradictis tenetur ad reparationem Ecclesiæ ruentis; ad lucrum non omittendum, & ad damnum vitandum. Non potest tamen instare
10 in judicio pro condemnatione Rectoris ad restitutionem si ipse dissipet fructus Beneficii in usus prophanos, & vanos in casu, quo Ecclesia non indigeat reparatione, & aliis necessariis, & in casu, quo ipse Patronus non sit inops, quia in hoc casu ex supra deductis Rector Ecclesiæ licèt peccet mortaliter contra charitatem, tamen non tenetur ad restitutionem; secus si Patronus esset inops, tunc enim iste in casu, quo Rector dissiparet fructus superfluos, potest instare in Judicio pro ejus condemnatione ad restitutionem; quia Rector non solùm ex debito charitatis, sed etiam justitiæ vigore supradicti *Canonis Quicumque III.* tenetur erogare fructus superfluos in beneficium Patroni
11 egeni. Potest etiam Patronus instare in Judicio pro suspensione Rectoris ab administratione bonorum Ecclesiæ, si iste sit dilapidator suspectus, aut pro ejus remotione, & excommunicatione si sit dilapidator probatus; ac bona dilapidata recuperare, ut expressè resolutum fuit à Sacra Rota in *Mediolanen. super Cappellaniis* 31. *Maji* 1723. §. *Non obstante* coram Eminentissimo Priolo.

Ratio est, quia interest Reipublicæ bona Ecclesiæ
rectè conservari, unde suppetant sumptus ad mini- 12
stros, & pauperes alendos, ædificia tuenda, sacra restauranda, ex quo sequitur, quòd quilibet admittitur ad denonciandum Prælato de dilapidatione, sive sit Clericus, sive Laicus, dummodo sint personæ legitimæ, juxta Gloss. *in dicto cap. Venerabili, verb. Suspectus*, ibique Abb. *num.* 9. Butr. *nu.* 28. Ergo à fortiori erit admittendus ad denunciandum in judicio Rectorem dilapidantem, & dissipantem bona Ecclesiæ Patronalis ipse Patronus, cui specialiter vigore hujus canonis *Filiis* competit defensio Ecclesiæ, Ventrigl. *in prax. par.* 2. *annot.* 1. §. 4. *nu.* 12. Rot. *decis.* 19. *num.* 1. coram Mohedan. *pag.* 138. ibi: *Patronus tenetur defendere, ne Monasterium dilapidetur, vel quod persona inhonesta in Monasterio non præsit.*

R. P. D. SCOTTO

Savonen. Restaurationis Parochialis Ecclesiæ.

Veneris 8. Martii 1709.

NOn acquiescentes Monachi Olivetani Oppidi Vallis Piæ Finarii geminis sententiis, altera lata ab Ordinario Savonen. altera verò ab A. C. quibus condemnati fuerunt ad reparationem Ecclesiæ Parochialis Sanctæ Mariæ cum plenaria subjectione, & extinctione tituli eorum Monasterio unitæ, absoluta Universitate, seu Communitate ejusdem loci per ipsos Monachos ad hunc effectum in Judicio provocata, cum mihi ulterioris appellationis causam delegari obtinuerint, dedi dubium: *An, & quis teneatur reparare Ecclesiam Parochialem, de qua agitur*; cui Domini, *Monasterium, & Monachos teneri* responderunt.

Rationem sic decidendi subministravit animadver- 13
sio, quòd cum Monachi vigore recensitæ unionis habeant in eadem Ecclesia Monasterium, & Curam Animarum, ac fructus percipiant, ipsis proinde primariò incumbit onus reparationis, cum exploratæ Juris sit hujusmodi præcipuam obligationem vigore spiritualis conjugii pertinere ad Rectorem, sive Parochum, fructus, & proventus ejusdem Ecclesiæ percipientem ad *Textum in Can. Decernimus* 10. *quæst.* 1. *cap.* 1. & 4. *de Eccles. ædificand.* & dissertissimè sancivit Sacrum Concilium Tridentinum *sess.* 21. *cap.* 7. *de Reform.* Pignatell. *consultat. Canon.* 126. *num.* 8. *tom.* 10. Panimoll. *decis.* 15. *annot.* 1. *num.* 1. Rota *decis.* 68. *nu.* 1. coram Ninot. & *in Leodien. reparationis Campanilis* 25. *Junii* 1688. §. *Quamvis* coram clar. mem. Cardinali Caccia, & novissimè *in Leodien. restaurationis Turris Navis Ecclesiæ* 18. *Februarii* 1709. §. *Vindicatis* coram R. P. D. meo Crispo.

Et quamvis Parochiani teneantur saltem ita subsi- 14
dium Panimoll. *decis.* 15. *annot.* 1. *nu.* 1. & *in Leodien. reparationis Campanilis* 25. *Junii* 1688. §. *Quamvis* coram clar. mem. Cardinali Caccia; attamen limitationi prædictæ locus esse non poterat, cùm in præsenti non doceretur de insufficientia redditnum ad Parochialem Ecclesiam spectantium; præmisso enim, quòd illa utpotè fundamentum propriæ intentionis esset à Monachis concludentissimis probationibus justificanda, & quidem de tempore notæ litis Rota *decis.* 9. *nu.* 37. *& seqq. par.* 19. *recent.* & *in Legionen. Decimarum super manutentione* 3. *Julii* 1705. §. *Ulterius* coram Reverendissimo Giennen.

Vis, & efficacia hujus concludentissimæ probatio- 15
nis ad hunc effectum requisitæ nullatenus haberi visa fuit, vel ex enunciativa quantitatis fructuum dictæ Ecclesiæ in florenis 12. emissa in Bulla Unionis usque de anno 1477. vel ex nonnullis partitis ex libris Monasterii extractis; quo enim ad prædictam enunciativam, cum ab anno 1477. quo illa emanavit, effluxerint duo sæcula, & ultra, in quibus ob rerum humanarum vicissitudines, quantitas fructuum augeri, & immutari potuit, à statu tam antiquo, & remoto, neque poterat desumi recta mensura ad dignoscendam præ-

præsentem eorumdem fructuum quantitatem, neque post tam diuturnum annorum intervallum inferri à tempore præterito ad præsens Bald. *leg. ex diverso*, *§. ult. in fine ff. solut. Matrim.* Menoch. *de præsumpt. præsumpt.* 25. *num.* 9. *lib.* 6. & præcisè de paupertate desumpta ex antiquo brevi Apostolico respondit Rota *decis.* 78. *num.* 9. *& seqq. par.* 17. *recent.*

16 Quòd si ita generaliter in dignoscenda redditum quantitate etiam in prophanis hujusmodi tam remota probatio non admittitur, multò minus admitti poterat in præsenti quoad Ecclesiasticos proventus, qui ab initio in exili quantitate pro dotandis Ecclesiis, & Monasteriis constituti in progressu tamen ad longè uberiorem statum rediguntur à fidelium largitionibus, & ab incremento pietatis Felin. *in cap. Scribam nu.* 3. *de Præsumption.* Cortiad. *decis.* 180. *num.* 27. Rota *decis.* 27. *nu.* 11. post Tambur. *de Jur. Abbat. tom.* 3.

Contrariis procedentibus, vel ubi à tempore pro-
17 batæ tenuitatis reddituum exiguum intercedit intervallum, vel ubi paupertas non adducitur pro fundamento intentionis ab allegante, cui sola præsumptio non sufficit absque præsidio concludentis probationis, ut benè explicat Menoch. *de præsumpt. præsumpt.* 25. *num.* 13. *lib.* 6. Alciat. *præsumpt.* 27. *nu.* 4. Mascard. *de probat. conclus.* 1225. *nu.* 17. & consonat Mans. *consult.* 389. *num.* 10.

Minusque attendi poterant enunciatæ partitæ, non
18 omisso enim insanabili defectu, quo laborabant in substantia, utpotè continentes non integram, & confusam adnotationem proventuum Ecclesiasticorum, absque ulla verisimili specificatione introitus, & exitus, hoc unum sufficiens visum fuit ad dignoscendam illarum irrelevantiam, quòd essent informes, & privatim extractæ à memoratis libris Monasterii, qui contra tertium ad ipsius favorem nullum gradum probationis poterant constituere, Rota *decis.* 574. *num.* 4. coram Manzanedo, *& decis.* 583. *num.* 7. *par.* 5. *tom.* 2. *recent. in Romana Primogenituræ de Bubalo super reliquis bonis ad Cloacam* 8. *Maji* 1705. §. *Non magis, & seqq.* coram R. P. D. meo Ansaldo.

19 Accedentibus præsertim ad enervandas dictas probationes, & pro exclusione prætensæ tenuitatis redditum, aliis legitimis probationibus, quas, transcendendo etiam terminos propriæ obligationis, adduxit Communitas dicti Oppidi Rea conventa, ex quibus constitit, Monachos post unionem plura consecutos fuisse legata, annuam, & perpetuam exigere præstationem ex obligatione Missariorum Ecclesiæ S. Joannis Baptistæ Finarii, quotidie superlucrari non modicas pecuniarum summas correspectivè ad concessionem situs in dicta Ecclesia Parochiali pro construendis Altaribus, effodiendisque Sepulturis, & demum percipere decimas, & conspicua emolumenta oblationum, & eleemosynarum, quæ nedum à Parochianis, sed etiam ab Advenis ibi impulsu pietatis confluentibus incessanter elargiuntur, ut latiùs probant Testes dati *in Summario Communitatis num.* 8. qui licèt sint membra Universitatis, ingens tamen illorum numerus hujusmodi defectum supplet, ut in specie dictum fuit *in Tiburtina bonorum super Manutentione* 9. *Februarii* 1705. §. *Potissimè* coram Reverendissimo Domino meo Decano, eorumque depositiones legitimum probationis gradum obtinent in hac causa, ubi debitum est ipsius Universitatis, non autem singulorum, ut *in præcisis terminis* objecto occurrit Thomat. *decis. Maceraten.* 5. *num.* 3. & consonant deducta per Farinacc. *de Testib. quæst.* 60. *num.* 1. *& in Tarracon. Insignium* 11. *Decembris* 1702. §. *Quam ex* coram bon. mem. Muto, *& in Gerunden. admissionis ad distributiones* 18. *Februarii* 1707. §. *Non attentis* coram R. P. D. meo Aldrovando.

Quamvis autem hucusque deducta satis superque
20 viderentur pro suadenda sufficientia reddituum prædictæ Ecclesiæ, & consecutiva obligatione Monachorum ad illam reparandam, nihilominus, ubi res adhuc dubia dici posset, omnem difficultatem sustulit unio antedictæ Ecclesiæ Parochialis expleta favore dictorum Monachorum, sedulò enim per Dominos investigata ejusdem unionis natura, constitit apud eos fuisse factam cum qualitate subjectiva, & extinctiva tituli per viam plenariæ incorporationis, & connotant verba Bullæ ibi: *cum omnibus juribus perpetuò unimus, & incorporamus prædictam Ecclesiam sic in Monasterium erectam*, *Summario Communitatis num.* 1. Rota *decis.* 421. *num.* 7. coram Bichio *decis.* 786. *num.* 7. coram Emeriz, *& decis.* 49. *num.* 7. *par.* 15. *recent.* cujus subjectivæ, & extinctivæ unionis natura, & effectus est inducere omnimodam extinctionem tituli Ecclesiæ unitæ, eamque efficere quasi Præsidium, seu membrum Monasterii, cujus favore unio facta fuit, adeout bona, proventus, & jura dictæ Ecclesiæ sic unitæ à bonis, proventibus, & juribus ejusdem Monasterii nullo modo ampliùs discerni valeant Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancellar. gloss.* 5. §. 7. *num.* 2. Murga *de Benefic. quæst.* 2. *num.* 78. Rot. *decis.* 33. *num.* 31. *par.* 9. *decis.* 30. *num.* 5. *par.* 11. *decis.* 81. *num.* 5. *&* 37. *par.* 18. *& decis.* 631. *nu.* 8. *cum seq. par.* 19. *recent.*

Posita autem hac subjectiva, & extinctiva unione, 21
illiusque inseparabili effectu, in necessariam consequentiam venit, quòd obligatio restaurandi dictam Ecclesiam Monachis incumbat, quamvis insufficientia redditum ad eamdem Ecclesiam spectantium abundè justificata fuisset, cum vigore recensitæ unionis ob plenarium dominium, & proprietatem ipsi dicantur Patroni ejusdem Ecclesiæ juxta animadversa per Murgam *de Benefic. quæst.* 2. *num.* 297. ac proinde data etiam insufficientia redditum ipsius Ecclesiæ, onus reparationis priùs afficit dictos Monachos uti Patronos, antequam descendat in Parochianos *ex censura* Sacri Concilii Tridentini *in dict. sess.* 21. *cap.* 7. *de Reform.* Bellet. *disquis. Cleric. par.* 1. *de Cleric. debit.* §. 14. *num.* 11. Thomat. *decis. Maceraten.* 5. *nu.* 10. R. P. D. Petra *in Comment. Const. Apostol. tom.* 1. *pag.* 81. *num.* 15.

Tum, & fortius quia pro reparatione Ecclesiæ unitæ antequam teneantur Parochiani, ita sunt affecti quicumque redditus, & proventus Monasterii, perinde ac si de ipsius Monasterii reparatione ageretur, cujus pars, & membrum dicta Ecclesia vigore unionis effecta est, ut luculenter firmat Francesc. *de Ecclesʃ. Cathedral. cap.* 13. *num.* 78. Bertacchin. *vot. decis.* 100. *num.* 10. atque ita sancivit *in terminis præcisis* Sac. Congregatio Concilii *in una Sorana sub die* 18. *Februarii* 1601. relat. per Nicol. *lucubr. Canon. lib.* 3. *tit.* 48. *num.* 2. & recentius *in Spoletana restaurationis Ecclesiæ* 12. *Decembris* 1705.

Non obstantibus auctoritatibus Tondut. *de pension. cap.* 8. *nu.* 10. & Turricell. *de Union. cap.* 4. *nu.* 13. qui loquuntur in terminis longè diversis, & nullus ex eis specificat casum subjectivæ, & extinctivæ unionis; unde ultra eorum inapplicabilitatem non erant contraponendi communiori aliorum Doctorum traditioni, & prædictis resolutionibus Sac. Congregationis, quæ quoties Sacræ Rotæ obviæ sunt, semper ipsa judicium sistit, sibi tantùm obsequii gloriam relinquendo, ut antiquum morem gerendo novissimè protestata est *in Theatina Jurisdictionis* 14. *Decembris* 1708. §. *Pari difficultate* coram Me.

Frustraneum demum erat refugium ad consuetudi-
nem restaurandi Ecclesiam, de qua est sermo, sumpti- 22
bus Parochianorum, unicus enim actus contributionis de anno 1663. neutiquam ad hunc effectum attendi poterat, utpote voluntarius cum expressa præservativa, *dummodò non transeat in exemplum, & pro hac vice tantum*, quæ operatur, ut remaneat in puris terminis actus facultativi, & voluntarii, nullam consuetudinem, vel obligationem inducentis, ut aliàs dixit Rota *decis.* 545. *num.* 3. *par.* 3. *& decis.* 184. *num.* 21. *par.* 17. *recent.* resistentibus potissimùm concordibus depositionibus Testium affirmantium eamdem Ecclesiam quotiescumque casus indigentiæ se se obtulit, restauratam fuisse expensis Monachorum absque ulla, nec minima contributione Communitatis, cùm tamen constans opinio sit, quòd pro inducenda in hac materia consuetudine in futurum obligatoria, copulativè requiritur pluralitas, & continuata frequentia actuum, & quòd gesti fuerint animo illam inducendi, ut in specie tradiderunt Tondut. *resol. benef. cap.* 39. *nu.* 7. Francesc. *de Ecclesʃ. Cathed. cap.* 13. *num.* 10. Bellett. *disquis. Clerical. par.* 1. *tit. de Cleric. debit.* §. 13. *nu.* 10. Ventrigl. *in praxi rer. notab. tom.* 2. *annot.* 18.

§. *Uni-*

§. *Unico num.* 4. Cortiad. *decif. Cathalon.* 180. *nu.* 3. Rota *decif.* 184. *num.* 6. *par.* 17. *recent.*

Non relevantibus fimilibus confuetudinibus aliorum locorum Finarii, fi quæ adfunt, cum firmum in jure fit, quòd confuetudo ad effectum obligandi debet effe præcifa, & neutiquam de cafu ad cafum, vel de loco ad locum extendenda, juxta paffim animadverfa per Rotam *decif.* 378. *num.* 7. *cum feqq. & decif.* 304. *nu.* 9. *par.* 12. *decif.* 449. *nu.* 2. *& decif.* 484. *nu.* 10. *par.* 19. *recent.*

Et ita non admiffa Monachorum inftantia pro deputatione Oeconomi, & redditione rationis fructuum dictæ Ecclefiæ Parochialis, utpote inutili, & incongrua, refolutum fuit utraque Parte audita, &c.

ARGUMENTUM.

Mulier ex Fundatione, Dotatione, aut Constructione Ecclefiæ poteft acquirere Jufpatronatus.

SUMMARIUM.

1 *Mulier an acquirere poffit Jufpatronatus in Ecclefia? & num.* 3.

2 *Genus Fœminarum eft avariffimum.*

4 *Fœmina Illuftris eft capax Juris proceffionis, & Juris Alimentorum, nec non oneris defendendi Ecclefiam.*

CASUS XII.

IN hoc Textu confertur Jufpatronatus Perfonis honeftioribus ibi: *Honeftioribus Propinquis ejus, &c.* ac proinde jure meritò hic quærendum eft, qui poffint, & qui non poffint, qualibet ex dictis Caufis acquirere Jufpatronatus. Et primò quæritur, an Mulier poffit quacumque ex dictis Caufis acquirere Jufpatronatus in Ecclefia?

Et videtur negativè refpondendum, nam Mulier
1 eft incapax fructuum Jurifpatronatus, non poteft enim ei competere Jus proceffionis, quia inconveniens, & inhoneftum eft, ut ea præcedat Presbyterum Ecclefiæ in feffione, & proceffione, & quia Mulier remota eft ab omnibus officiis publicis, & Civilibus *Text. in L. Fæminæ de reg. Jur.* Nec poteft ei competere
2 Jus Alimentorum, quia cùm genus Fœminarum fit avariffimum *L. Si ftipulata ff. de Donat. inter Virum, & Uxorem*, Fœmina perciperet de Bonis Ecclefiæ ultra neceffitatem, & fic effet maximum præjudicium Ecclefiæ; nec poteft ei competere onus defendendi Ecclefiam, quia Jus defenfionis aliorum eft prohibitum mulieribus, unde non poffunt exercere officium advocationis, nec effe Procuratrices regulariter, ut eft *Text. in dicta L. Fæmina*, nec poteft ei competere Jus præfentandi Rectorem, cùm Mulieres non poffint effe de Confilio, nec habere voces, ut per Bart. *in L. 1. ff. de LL. in fine*. Ergo Mulier nec erit capax Jurifpatronatus.

3 Sed contrarium tamen verius eft juxta communem fenfum Doctorum. Quia *Text. fupradictus in cap. Piæ Mentis Quicumque*, & ifte *Text. in cap. Filiis*, concedunt Jufpatronatus quibufcumque Chriftianis, cuicunque Fidelium, & omnibus Perfonis honeftioribus, qui fundaverint, conftruxerint, aut dotaverint Ecclefiam; ergo Mulier Chriftiana, Fidelis, & honefta acquirit Jufpatronatus qualibet ex dictis Caufis, Abbas, Anan. Butr. *in cap. Nobis de Jurepatr.* ibique Fagnan. *nu.* 6. Infuper *ex Text. in cap. fin. de conceff. Præben.* ibique Abbas habetur, quòd quædam Comitiffa Landrenfis habebat Jufpatronatus; ergo fœminæ funt capaces Jurifpatronatus. Ita Berous *in cap. Perlatum de Jurepatr. num.* 50. *& 42. & in cap. Ex literis eodem tractat. num.* 25. §. *Communis*.

Non obftant, quæ fuperiùs objiciebantur, quia licèt
4 admittatur, quòd fœmina non Illuftris fit incapax Juris proceffionis, fcilicet quòd Presbyter ei occurrat venienti ad Ecclefiam, quòd habeat primum locum in fedendo, in Proceffionibus, &c. tamen dici non poteft, quòd fœmina Illuftris fit incapax dicti Juris proceffionis. Eft etiam fœmina capax Juris Alimentorum, nec non oneris defendendi Ecclefiam, quia licèt non poffit defendere illam per fe ipfam in judicio, poteft tamen eam defendere per Procuratorem, eft etiam capax Juris præfentandi, ut benè probat Lambert. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *qu.* 7. *art.* 2. *nu.* 30.

ARGUMENTUM.

Judæus, Paganus, Infidelis, Hæreticus, Illegitimus an poffint acquirere Jufpatronatus, & per quod delictum hoc amittatur.

SUMMARIUM.

1 *Judæus, Paganus, Infidelis, Hæreticus funt incapaces Jurifpatronatus.*

2 *Schifmaticus fimplex, Apoftata, Excommunicatus, Simoniacus, Infamis in eo ftatu funt capaces Jurifpatronatus, quoad proprietatem, non verò quoad exercitium.*

3 *Perfonæ fictæ funt capaces Jurifpatronatus.*

4 *Fundans Ecclefiam de Bonis eleemofinaliter acquifitis non acquirit Jufpatronatus, fed Ecclefia erit libera.*

5 *Illegitimi, & Baftardi ex difpofitione fundatoris poffunt effe incapaces Jurifpatronatus, fed de Jure communi funt capaces.*

6 *Illegitimi fuccedere poffunt in Jurepatronatus per pofterius, & in defectum legitimorum.*

7 *Patronus per fe, vel per alios interficiens Rectorem Ecclefiæ, amittit Jufpatronatus, ipfo facto, & ejus heredes prohibentur clericari in titulum illius Ecclefiæ; fed limita, ut ibi.*

8 *Dictio* Prorsùs *juncta cum verbo futuri temporis inducit difpofitionem pœnæ ipfo facto.*

9 *Filii, & defcendentes Patroni occiforis ex gratia rehabilitari poffunt ad Jufpatronatus tam activum, quàm paffivum.*

10 *Epifcopus an poffit difpenfare, & rehabilitare Filios, aut hæredes Patroni Occiforis ad Jufpatronatus tam activum, quàm paffivum.*

11 *Patronus incidens in harefim, amittit Jufpatronatus hæreditarium ipfe, & ejus hæredes; fecus fi Jufpatronatus effet gentilitium, quia tunc tranfiret ad illos de genere vocatos, & nu.* 12. *&* 14.

13 *Patronus hæreticus revertens ad fidem non recuperat Jufpatronatus.*

15 *Patronus amittit Jufpatronatus, fi occupet, aut convertat in ufus proprios Bona, aut fructus Ecclefiæ Patronalis, an autem hoc procedat, quoad ejus heredes, & defcendentes, vide nu.* 16.

17 *Jufpatronatus amittitur per Crimen Lefæ Majeftatis, & per actum proditorium erga Patriam.*

CASUS XIII.

JUdæus, Paganus, Infidelis, Hæreticus fundando, 1
conftruendo, aut dotando Ecclefiam non acquirunt in ea Jufpatronatus, quia *Canones fupradicti in cap. Piæ Mentis, cap. Quicumque, & in ifto cap. Filiis*, concedunt pro qualibet ex dictis Caufis Jufpatronatus folùm Chriftianis, Fidelibus, & Perfonis honeftioribus, ideft Catholicis, ut explicat *Archidiacon. in hoc cap. Filiis.* Ergo cùm tales non fint fupradictæ Perfonæ, fequitur, quòd ipfæ in eo ftatu non fint capaces acquirendi Jufpatronatus, & præfertim, quia hæreticus, juxta *Text. in cap. Cum fecundum Leges de hæret. in* 6. non poffidet de Jure ulla Bona, nec habet ullum dominium eorum, & confequenter fi fundaret, dotaret, aut conftrueret Ecclefiam, nihil de fuo daret. Idem dic de Fautoribus, Receptoribus, & Defenforibus Hæreticorum. Abb. *in cap. Nobis de Jurepatr. num.* 3. ibique Butr. & Anan. *num.* 3. Fagnan. *num.* 7. *& feqq.*

Simplex Schifmaticus, Apoftata, Excommunicatus 2
(excepto illo, qui perfeveravit per annum in Excommunicatione, juxta *Text. in cap. Excommunicamus de Hæret.*) Simoniacus, Infamis, fundantes, conftruentes, aut dotantes Ecclefiam, acquirunt Jufpatronatus, juxta fupradictos Textus concedentes illud omnibus Chriftianis, Fidelibus, Catholicis, quales funt fupradictæ perfonæ, fed acquirunt illud, quoad proprietatem, non verò quoad exercitium; quia quamdiù perfe-

perfeverant in eo ftatu, non poffunt illud exercere,
ut apud Lambert. *de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quæft. 7.
art. 3. ufque ad* 10. Rocch. de Curte *eodem tract. In
verb. Competens*, Vivian. *eodem tract. par. 2. lib. 2. cap. 6.*
3 Perfonæ fictæ, fcilicet Univerfitas, Communitas,
Collegium, Capitulum fundantes, conftruentes, aut
dotantes Ecclefiam, nomine Univerfitatis, Communitatis,
&c. & de Bonis propriis acquirunt Jufpatronatus,
quod erit penes Univerfitatem, aut Communitatem,
&c, non verò penes fingulos Communitatis,
fecus verò fi Univerfitas, Communitas, &c. fundant,
conftruunt, aut dotant Ecclefiam de Bonis fingulorum,
uti fingulorum; quia ifti in hoc Cafu, &
non Communitas erunt Patroni; aut fi fundant, con-
4 ftruunt, aut dotant Ecclefiam de Bonis eleemofinaliter
acquifitis, fcilicet de Bonis, quæ illi de Univerfitate
pro eleemofina dederunt Ecclefiæ; quia in hoc Cafu
nec Univerfitas, nec illi de Univerfitate erunt Patroni,
fed Ecclefia erit libera. Ita Archidiaconus *in cap.
Si plures 16. quæft. 7.* Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1.
par. 1. quæft. 7. art. 15. Et ratio eft, quia Textus fupradicti
concedunt Jufpatronatus cuicumque ex aliqua
ex dictis Caufis indefinitè abfque diftinctione inter
perfonas fingulares, & perfonas fictas, ut funt
fupradictæ.
5 Illegitimi, & Baftardi de Jure communi funt capaces
Jurifpatronatus, quia per fupradictum *Textum
in cap. Pia Mentis* omnis Chriftianus eft capax Jurifpatronatus;
Sed ex difpofitione fundatoris poffunt effe
omninò incapaces; Si enim fundator velit Patronum
pro tempore effe debere Clericum, & habere Jus eligendi,
& conferendi, tunc Illegitimus, feu Baftardus,
judicatur omninò incapax Jurifpatronatus. Tum quia
Baftardus regulariter eft omnium Jurium Spiritualium
incapax. Tum etiam quia Clericus effe non poteft
Baftardus abfque difpenfatione Rot. *decif.* 112. *per
tot. par. 1. recent.*
Si verò Fundator non expreffè, nec tacitè excludat
6 Illegitimos, tunc ifti funt capaces, & fuccedere poffunt
in Jurepatronatus; fed per pofterius, & in defectum
legitimorum, quia in vocatione filiorum, &
defcendentium non veniunt illegitimi, quando adfunt
legitimi, fed folùm in defectum, quatenus legitimi
non extent, etiamfi illegitimi fuerint à Principe Laico
legitimati, Vivian. *de Jurepatr. lib. 14. par. 3. cap. 2.
nu.* 57. Rot. *decif.* 126. *per tot. par. 1. recent.* Adden.
ad Pamphil. *decif.* 236. *num.* 11. *cum feqq.* & refolvit
Sacra Congregatio Concilii *in Mutinen. Beneficiorum
6. Junii* 1682. Sed de hoc Articulo latiùs dicam infra
in Secunda Parte, Can. I. & II.
Jufpatronatus autem ex dictis Caufis acquifitum à
7 Patrono amittitur per crimen occifionis Rectoris, aut
mutilationis alicujus membri; dum Patroni, fi interfecerint
per fe, vel per alios Rectorem, vel Clericum
Ecclefiæ Patronatæ, privantur omnibus Juribus, quæ
habent in ea, & eorum hæredes, & defcendentes ufque
ad quartam generationem prohibentur Clericari
in titulum illius Ecclefiæ, nifi Patronus illum necaret
ad defenfam propriæ vitæ, ut eft Textus expreffus *in
cap. In Quibufdam de pæn.* ibique Abb. *nu.* 1. Barbof.
num. 1. Butr. *num.* 1. & 18. & quidem privantur dictis
Juribus ipfo facto abfque neceffitate fententiæ Judicis.
quia Textus dicit: *Prorfus amittent:* quæ Di-
8 ctio *Prorfus* juncta cum verbo futuri temporis inducit
difpofitionem pœnæ ipfo facto. Abb. *ubi fupra nu.* 7.
Garz. *de Benefic. par. 11. cap. 10. num.* 57.
9 Sed Filii, & defcendentes Patroni occiforis ex gratia
rehabilitari poffunt ad Jufpatronatus tam activum,
quàm paffivum, ut fuit refolutum à Sacra Congregatione
Concilii *in Marficana difpenfationis 9. Junii*
1708. ubi fuit expofitum per hæc præcifa verba,
quòd Familia de Berardis poffidebat in Ecclefia receptitia
Sanctæ Mariæ Novæ Terræ Gioiæ tria Jurapatronatus
Laicalia. Cùm autem de anno 1669. Jofeph
de Berardis homicidium commififfet in Perfonam Sulpicii
Mafcitelli unius ex Sacerdotibus Capitulum conftituentibus
in antedicta Ecclefia receptitia, fuit exinde
declaratus Excommunicatus, fubindeque pace obtenta
à Confanguineis fuit abfolutus, hac tamen conditione
fpecialiter adjecta: *Quod nequaquam abfolutio profit,
quo minus fi ipfe aliquod Feudum, feu Jufpatronatus ab
Ecclefia, in qua dictus Sacerdos, forfan intitulatus
erat, obtinet, ipfe ejufque hæredes perpetuo illis fint privati,
& ne minus vindicta, quam exceffus memoria prorogentur
ipfe, ejufque liberi propter hoc inhabiles cenfeantur
ad Beneficia Ecclefiaftica in futurum obtinenda, nifi
cum illis fuerit fuper hoc mifericorditer difpenfatum.*
Occafione verò Vacationis per obitum Sacerdotis
Dominici unius ex memoratis Cappellanis, humillimas
fuderunt preces Sanctiffimo Domino Noftro ad
Sacram Congregationem remiffas, Egidius, ejufque
Fratres minores Filii Nicolai Junioris nati ex Jofepho
occifore pro gratia difpenfationis, feu rehabilitationis
tum activè, tum paffivè ad Jufpatronatus non folùm
ipforum favore, fed etiam fuorum Succefforum in infinitum:
ficuti præfentatus de anno 1695. ad unam
ex dictis Cappellaniis rehabilitatus fuit à fan. mem.
Innocentio XII. prævio voto hujus Sacræ Congregationis,
præfatus Sacerdos Dominicus Filius ejufdem
Jofephi occiforis, & quidem oratores gratiam non defperant,
nedum fub motivo Pacis, & conjunctionis
hinc inde inter hæredes occiforis, & occifi jam diu
fequutæ, verùm etiam eorum maximæ inopiæ, qui
pro afcenfu ad Sacros Ordines nullum Patrimonium
poffident præter Jufpatronatus paffivum ad dictas Cappellanias.
Unde propofito dubio: *An, & quomodo
petitis fit annuendum in Cafu, &c.* Fuit refponfum.
*Pro Gratia, quoad obtinendam Cappellaniam vacantem
tantum.*
An autem Epifcopus poffit difpenfare, aut rehabilitare
Filios, aut hæredes Patroni occiforis ad Jufpa- 10
tronatus tam activum quàm paffivum, aliqui affirmant
ea ratione, quia ubicumque in Jure permittitur
difpenfatio, & non refervatur fpecificè Papæ, videtur
Poteftas difpenfandi indulta Epifcopo Abb. *in dicto
cap. In Quibufdam num.* 5. ibique Barbof. *num.* 4.
Hoftienfis verò in eodem *cap. In Quibufdam* negat
dicens tutum, & Ecclefiæ expediens effe, ut folus
Papa difpenfet, ut faltem magis timeant talia agere
cùm non viderint per alium, quam per Papam difpenfari;
quam fententiam puto veriorem, & in praxi
fervatam, & videtur fequi Gloff. *in dicto cap. In Quibufdam,
verb. Difpenfatum*, ibi: *Honeftum effet, quod
nullus Epifcopus fine licentia Papæ difpenfaret cum talibus,
ut alii faltem timerent, cum viderent illos ufque
ad ultimam generationem puniri*, ibique Butr. *nu.* 23.
Patronus incidens in hærefim, amittit Jufpatrona-
tus hæreditarium ipfe, & ejus hæredes, & Ecclefia 11
acquirit libertatem, cùm Patronus propter crimen hærefis
amittat omnia Bona, & Jura, ficuti etiam propter
crimen Symoniæ ad *Text. in cap. Cum fecundum
Leges de hæret. in 6.* Gloff. *in Clementina Paftoralis
in verb. Subjecta, cap. Quia Clerici de Jurepatr.* Garz.
de Benefic. par. 5. cap. 9. nu. 31. Sanchez *in præcepta
Decalogi lib. 2. cap. 19. num. 16. & 17.* Pax Jordan.
lucubrat. tom. 2. lib. 10. tit. 7. num. 424. Campanil.
in diverf. Juris Canonici rubric. 11. *cap.* 13. *nu.* 506.
Vivian. *de Jurepatr. lib. 15. cap. 2. num.* 6. del Bene
de Offic. S. Inquifitionis par. 1. dubit. 113. *num.* 1.
Farinacc. *de Heref. quæft.* 90. *nu.* 24. Lotther. *de re
Benefic. lib. 2. quæft. 14. num.* 30.
Quidquid fecus effet, fi Patronus hæreticus poffi-
deret Jufpatronatus titulo familiari, feu gentilitio, feu 12
fi Jufpatronatus effet gentilitium, tunc enim amittit
quidem Patronus hæreticus Jufpatronatus, fed non
proinde Ecclefia acquirit libertatem, quia Jufpatronatus
in hoc Cafu tranfit ad illum, qui eft de genere,
fi fuperfit, ob rationem, quod ifte non habet Patronatum
à Patrono, qui deliquit, fed à genere, & Majoribus,
& proinde hærefis illius Patroni non poteft
huic præjudicare, juxta Lotther. *ubi fupra nu.* 22. & 23.
Etfi Patronus hæreticus poft longam perfeverantiam
in hærefi revertatur ad fidem, nullatenus recuperat
Jufpatronatus, etiamfi fuiffet reftitutus auctoritate Pa- 13
pæ, ut dicunt Imol. *in cap. Quia diligentia de Electione.*
Lambertin. *de Jurepatr. lib. 3. quæft. 8. art. 2.
fub nu.* 2. Pax Jordan. *ubi fupra lib. 10. tit. 7. nu.* 424.
Nec poteft defcendens à Patrono hæretico fibi vin-
dicare Jufpatronatus, nifi probet formiter, & conclu- 14
denter illud ad fe fpectare titulo familiari, feu Gentilitio,
maximè quando ordinarius, feu Promotor Fifcalis
eft in Caufa, ut tradunt Lotther. *de re Benef.
lib.* 12.

lib. 12. *quæſt.* 13. *nu.* 117. Gratian. *diſcept.* 820. *nu.* 1. Tondut. *quæſt. Beneſic. par.* 2. *cap.* 4. §. 9. *nu.* 9. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 11. *cap.* 5. *num.* 16. Poſth. *de Manut. obſervat.* 32. *num.* 27. Rot. *deciſ.* 235. *nu.* 1. *in fine par.* 2. *recent.*

Amittit etiam Patronus Juſpatronatus, ſi occupet,
15 aut convertat in uſus proprios Bona, aut fructus Eccleſiæ Patronalis, quos ipſe in limine fundationis ſibi non reſervavit, aut impediat, ne Rector liberè percipiat fructus Bonorum ejuſdem Eccleſiæ, immo incidit in Excommunicationem, & non poteſt recuperare Juſpatronatus, nec abſolvi, niſi reſtituat, & reintegret Eccleſiam de omnibus per ipſum ablatis, & occupatis, ut expreſsè diſponit Concilium Tridentinum *cap.* 11. *ſeſſ.* 22. *de Reformat.* ibi: *Quod ſi ejuſdem Eccleſiæ Patronus fuerit, etiam Jurepatronatus ultra prædictas pœnas eo ipſo privatus exiſtat:* ibique Barboſ. *nu.* 7.
16 An autem etiam hæredes, & deſcendentes Patroni propter hujuſmodi delictum ab eo commiſſum amittere, & privari debeant Jurepatronatus? Reſpondendum eſt cum diſtinctione ſuperiùs etiam inſinuata num. 12. Aut enim Juſpatronatus eſt gentilitium, & familiare, & tunc deſcendentes a Patrono propter hujus delictum privari non poſſunt Jurepatronatus, quia Cauſam non habent ab eo, ſed à Gente, & Majoribus; unde delictum commiſſum à dicto Patrono eis præjudicare non poteſt, ſed defuncto delinquente Juſpatronatus redit ad vocatos; & ſi nullus extaret, Eccleſia remaneret libera, Arch. *in Can. Conſiderandum num.* 1. 16. *quæſt.* 7. Igneus *in repetit. L. Neceſſarios §. Non alias in prima par. nu.* 438. *verſ. Vel melius, & nu.* 482. *verſ. Similiter Juſpatronatus ff. ad Senat. conſult. Syllan.* Lotther. *de re Beneſic. lib.* 2. *qu.* 14. *nu.* 23. *&* 33. Rota *deciſ.* 232. *nu.* 3. coram Coccin.

Aut eſt hæreditarium, & ſubdiſtinguendum eſt; Aut hæredes Patroni non reintegrant Eccleſiam de Bonis, & fructibus à proprio auctore ablatis, & occupatis; & tunc privantur Jurepatronatus, ſicuti privatus remanet idem Patronus, à quo Cauſam habuerunt, donec non reſtituant ablata Eccleſiæ; aut reintegrant eamdem Eccleſiam; Et tunc crederem eos reintegrari etiam debere de Jurepatronatus, ſicuti in hoc Caſu reintegraretur idem Patronus, juxta ſupradictam diſpoſitionem Concilii.

Amittitur etiam Juſpatronatus per crimen Læſæ Ma-
17 jeſtatis, per actum proditorium erga Patriam, & per quodcumque aliud crimen, ratione cujus quis privatur omnibus bonis, juxta Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 3. *quæſt.* 8. *art.* 4. 5. *&* 6.

C A N. V.

Ex Concil. Toletan. 9. Cap. 2.

DEcernimus, ut quamdiu Fundatores Eccleſiarum in hac Vita Superſtites extiterint, pro eiſdem locis Curam permittantur habere ſollicitam, atque Rectores idoneos in eiſdem Baſilicis iidem ipſi offerant Epiſcopis ordinandos. Quòd ſi tales forſitan non inveniuntur ab eis, tunc quos Epiſcopus loci probaverit Deo placitos; Sacris cultibus inſtituat, cum eorum conniventia fervituros. Quòd ſi ſpretis eiſdem Fundatoribus, Rectores ibidem præſumpſerit Epiſcopus ordinare, & ordinationem ſuam irritam noverit eſſe, & ad verecundiam ſuam alios in eorum loco (quos iiſdem ipſi fundatores condignos elegerint) ordinari.

COMMENTARIUM.

EX hoc Canone ſequentes deducuntur Concluſiones: *Prima*, FUNDATOR, SEU PATRONUS ECCLESIÆ HABET JUS PRÆSENTANDI RECTOREM IN ILLA: *Secunda*, ORDINARIUS, SPRETO PATRONO, NON POTEST ORDINARE ECCLESIAM PATRONALEM, SEU INSTITUERE IN EA RECTOREM: Quas Concluſiones ſequuntur etiam Gloſſ. *in cap. Unico de Jurepatr. in* 6. Berous. *in cap. Illud de Jurepatr. nu.* 3. Lambertin. *de Jurepatr. par.* 1. *lib.* 2. *quæſt.* 1. *artic.* 4. Ventrigl. *in prax. annot.* 1. §. 3. *num.* 12. Lotther. *de re Beneſ. lib.* 2. *quæſt.* 14. *num.* 49.

Ratio eſt, quia Patronus reſpectu Eccleſiæ ſe habet ſicuti Pater carnalis reſpectu filiæ. Unde ſicuti ad Carnalem Patrem ſpectat proponere, & deputare Sponſum propriæ filiæ, ita ut Patre juſtè diſſentiente, & invito, non valeat Parochus conjungere ejus filiam in 1
Matrimonium cum Sponſo, & Matrimonium contrahendum impediri poſſit, juxta Menoch. *conſ.* 69. *n.* 34. *& ſeqq.* Card. de Luca *de Dot. diſcurſ.* 142. *nu.* 20. Sanchez *de Matriman. lib.* 3. *diſput.* 9. *nu.* 10. Gutierez. *Canonic. quæſt. lib.* 1. *cap.* 20. A Spiritu Sancto *indirector. Confeſſarior. tit. de Matrim. tract.* 11. *diſp.* 5. *ſect.* 6. *num.* 254. Pignatell. *conſ.* 11. *tom.* 4. Fagnan. *in cap. Tua de Sponſalibus num.* 15. Ita rationi congruum eſt, ut ad Patronum, qui Pater Spiritualis dicitur, ſpectet Jus deputandi, & præſentandi Sponſum, ſeu Rectorem propriæ Eccleſiæ, itaut eo invito, & ſpreto non poſſit Epiſcopus illam ordinare, & Matrimonium Spirituale alterius Rectoris cum illa contrahere facere.

Circa Primam Concluſionem ſequentes differuntur Caſus.

ARGUMENTUM.

An, & quando Patronus poſſit conſtituere Procuratorem ad præſentandum?

SUMMARIUM.

1 *Patronus ſtante Beneficio pleno, an conſtituere poſſit Procuratorem ad præſentandum.*
2 *Patronus non poteſt conſtituere Procuratorem in ſpecie, in caſu vacationis certi Beneficii, ſed limita, ut num.* 4.
3 *Præſentatio facta a Patrono, Beneficio pleno, eſt nulla.*
5 *Procurator non poteſt amplius præſentare, ſi Patronus prius præſentet Rectorem Beneficii.*
6 *Patronus, poſtquàm ſuus Procurator præſentaverit, poteſt alium accumulando præſentare.*
7 *Præſentatio facta bona fide, Beneficio pleno, licet ſit nulla, tamen convaleſcit ſuccedente vacatione Beneficii, ſed limita, ut ibi.*

CASUS I.

TItius dedit mandatum Procuræ ad præſentandum Cajum, ſuccedente vacatione Beneficii, Sempronio, qui vigore dicti mandati præſentavit ipſum Cajum: Fuit in hoc Caſu dubitatum, an Patronus poſſit conſtituere Procuratorem ad præſentandum, quando Eccleſia Patronalis non vacat?

Pro cujus reſolutione dico, quòd quando Eccleſia 1
Patronalis non vacat, poteſt Patronus interveniente juſta Cauſa, ſcilicet ejus abſentiæ, aut impedimenti conſtituere Procuratorem ad præſentandum aliquam perſonam idoneam, eam non exprimendo ſuccedente vacatione Beneficii. Ita Vivian. *de Jurepatr. lib.* 5. *par.* 2. *cap.* 6. *num.* 9. Mareſcott. *var. reſol. lib.* 2. *cap.* 33. *nu.* 2. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 4. *art.* 2. *num.* 6. *& ſeqq.* Sed ſi Patronus non habeat juſtam Cauſam conſtituendi Procuratorem ad præſentandum, & tunc diſtinguendum eſt. Aut unum habet Beneficium, nec vacat, & non poteſt conſtituere Procuratorem ad præſentandum ante vacationem, etiam ſi conſtitueret Procuratorem ad præſentandum in genere, quia diſpoſitio quantumvis generalis reſolvitur in ſpecialem, quando non poteſt verificari, niſi in una ſpecie. Aut habet plura Beneficia, & tunc poteſt conſtituere Procuratorem ad præſentandum ſimpliciter nulla determinata certa perſona, ne detur occaſio captandæ mortis. Ventrigl. *in prax. annot.* 1. §. 3. *num.* 25. *& ſeqq.*

2 Nec potest constituere Procuratorem in specie, dando ei mandatum Procuræ ad præsentandum certam personam in casu vacationis certi Beneficii, itaut si Procurator vigore hujusmodi mandati præsentaverit dictam personam, præsentatio ista erit nulla, sicuti est
3 nulla præsentatio facta immediatè à Patrono, quando Beneficium adhuc est plenum, ut est *Text. express. in cap. final. de concess. Præben.* Berò. *in Decretal. in cap. 1. de Jurepatr. num.* 80. Lambert. *de Jurepatr. lib. 2. par. 1. quæst. 6. art.* 19. Vivian. *eodem tractat. ubi supra*, Marescott. *ubi supra*, Rot. *decis.* 530. *n.* 2. *par. 1. & decis.* 257. *num.* 2. *par.* 2. *recent.* Abbas *in cap. final. de concess. Præbend.*

4 Quod tamen limitatur in casu, quò Patronus in limine fundationis sibi reservaverit facultatem constituendi Procuratorem in specie, etiam quando Beneficium non vacat, quia Patronus potest ponere in limine fundationis quascumque conditiones etiam Juri contrarias. Ita Vivian. *ubi supra.*

5 Procurator autem sic constitutus in genere ad præsentandum, succedente vacatione Beneficii, aut constitutus in specie, postquam Beneficium vacavit in casu, quo Patronus priùs præsentet Rectorem Beneficii, non potest postea ampliùs præsentare, quia per hujusmodi præsentationem immediatè factam à Patrono, censetur ei fuisse revocatum mandatum Procuræ, Vivian. *ubi supra num.* 20.

6 Sed Patronus etiam, postquam suus Procurator præsentaverit, potest alium accumulando præsentare, quia licèt quis Jure ordinario tribuat potestatem alteri actum faciendi, per hoc non exuitur à potestate illa, ita Geminian. *in cap. Dudùm de Præben. in* 6. Dec. *cons.* 542. *num.* 9. Lambert. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *quæst.* 4. *art.* 6.

7 Si autem Patronus, aut ejus Procurator bona fide, & sine dolo præsentet Rectorem ad Beneficium plenum tamquam vacans, hujusmodi præsentatio, licèt sit nulla, tamen convalescit succedente vacatione Beneficii, nisi probetur Patroni mutata voluntas; Ratio est, quia voluntas consistens in animo, est quid facti *L. in bona fidei ff. de acquir. rer. dom.* Unde licèt *Text. in cap. final. de concess. Præben.* annullet præsentationem, nihilominus factum remanet, cum res facti nequeant Jure infirmari, *L.* 1. §. *Si vir Uxori ff. de acquir. possess.* adeoque perseverante in Patrono eadem voluntate, licèt præsentatio sit nulla, ut ex tunc, valida tamen est, ut ex nunc, ita Marescott. *var. resol. lib. 2. cap.* 33. *num.* 6. Vivian. *ubi supra*, Lotther. *de re Benef. lib. 2. quæst. 6. num. 19. & seq.* Rot. *decis.* 265. *num.* 4. coram Millin. Rot. *in Romana Cappellania* 3. *Februarii* 1708. §. *Et tamen* coram Eminentiss. Scotto *inferius legen. post Cas. III.* Sed circa hunc Casum, vide quæ dicam infra *Par. II. Can. XXIV. Cas. I.*

ARGUMENTUM.

Ad effectum præsentandi non sufficit, quòd Procurator exhibeat mandatum Procuræ intra terminum Juris, nisi intra eumdem terminum reducat illud ad actum.

SUMMARIUM.

1 *Procurator ad hoc, ut dicatur præsentare non sufficit, quod exhibeat mandatum Procuræ ad præsentandum intra terminum Juris. Amplia, ut num.* 3.

2 *Mandatum ad præsentandum non dicitur præsentatio, sed simplex destinatio personæ præsentandæ, & num.* 4.

3 *Jus ad Rem acquisitum præsentato ratione præsentationis an censeatur præservatum in gratia Si neutri.*

6 *Præsentatio ad sui essentiam quæ requirat? & num.* 9.

7 *Nominatio exhibita in actis Episcopi ad solum effectum conservandi illam in dictis actis, non autem præsentandi nullum jus dat nominato, nec haberi potest pro vera præsentatione; & num.* 16.

8 *Præsentatio facta Beneficio pleno est nulla.*

10 *Lite pendente inter præsentatos si unus cessit, aut decessit, non potest Patronus alium præsentare, & num.* 21.

11 *Lis calumniosa ex quibus excludatur? & num.* 12. *&* 22.

13 *Præsentatio facienda est coram Pontifice, illam exhibendo coram Notario Cancellariæ, vel Cameræ, si ad eam spectet institutio.*

14 *Patronus bona fide nulliter præsentans potest iterum præsentare a die habita notitia nullitatis primæ præsentationis.*

15 *Nominatio non exhibita coram habente instituere non dicitur præsentatio, nec dat ullum jus nominato.*

17 *Præsentatio præsumitur facta Beneficio pleno, si in illa nulla habeatur mentio, quòd Beneficium vacaret.*

18 *Præsentatio facta sub credulitate vacationis Beneficii ad hoc ut reconvalescat, requiritur, quòd Patronus in eadem voluntate perseveret, & præsentationem jam factam promoveat.*

19 *Judex appellationis concedere potest institutionem legitimè præsentato, non autem recipere nominationem.*

20 *Renunciatio Beneficii litigiosi in manibus Ordinarii absque auctoritate Superioris, an sit valida?*

CASUS II.

Quidam Patronus præsentavit intra tempora legitima Titium ad Beneficium vacans; & insuper dedit mandatum Procuræ alteri ad præsentandum Cajum cumulativè cum Titio; Sed intra tempora legitima iste Procurator solùm exhibuit mandatum Procuræ ad præsentandum Cajum.

Quæritur in hoc Casu, an Cajus dicatur præsentatus, itaut sit locus gratificationi inter ipsum, & Titium?

Pro cujus resolutione respondeo, quòd Cajus non dicitur in hoc Casu præsentatus, licèt enim intra terminum Juris probetur supervenisse mandatum ad præsentandum, attamen non sufficit, nisi etiam ostendatur, quòd vigore mandati fuerit facta actualis præsentatio coram habente instituere, nam aliàs mandatum ad præsentandum dicitur tantùm mera, ac simplex destinatio personæ præsentandæ, non autem præsentatio, ut tradunt Panorm. *in cap. final. num. 4. de Jurepatr.* Lapus *allegat.* 75. *num.* 3. *&* 6. Lotther. *de re Benefic. lib. 2. quæst. 6. num. 31. & seqq.* Lambertin. *de Jurepatr. par. 2. lib. 5. quæst. 1. art. 22. num. 1. in fine, & quæst. 4. art. 2. num.* 1. Rota *decis.* 665. *num. 8. par. 18. recent.* & coram R. P. D. Ansaldo *decis.* 52. *sub num. 9. & in Nolana Beneficii* 30. *Januarii* 1690. §. *Non refragatur* coram Eminentissimo Caprara; *& in Romana Cappellaniæ* 25. *Novembris* 1707. §. *Verum hodie, & 3. Februarii* 1708. §. *Quod enim* coram R. P. D. Scotto *inferius legen. num.* 5. Rota *decis. 3. de Jurepatr. in novis, & in Romana Jurispatr.* coram Justo, apud Amayden. *de styl. Datar. lib. 1. cap.* 15.

[margin: 1, 2]

Multò minùs sufficit si mandatum ad præsentandum sit exhibitum coram habente instituere extrajudicialiter, etenim mandatum requirit reductionem ad actum, seu effectuationem, quæ juxta regulas notas requirit expressum actum præsentationis in sequelam mandati faciendæ coram Superiore judicialiter, ut testantur in praxi. Corrad. *in prax. Benefic. lib. 4. cap. 6. num.* 34. Vivian. *in prax. Jurispatr. lib. 6. cap. 6. sub num.* 23. *vers. Etsi fiat*, Rota *decis.* 352. *nu.* 15. *par. 16. recent. & in Nolana Beneficii* 30. *Januarii* 1690. §. *Cessat* coram Eminentissimo Caprara, & Dominus meus Advocatus Pitonius *discept. Eccles.* 22. *num.* 45. *versic. coram Papa, & in dicta Romana Cappellania.* 3

Aliàs autem præsentatio dicitur nulliter facta, cum ista tunc dicatur præsentatio, quando expletur formiter coram habente instituere, exhibendò ipsam nominationem actualem coram ipso, non autem simplex mandatum, quod nonquam dici valet præsentatio, nisi ista in ejus sequelam deducatur ad actum expressum, ex firmatis per Rotam *in Mediolanen. Prapo-* 4

situra

fmre 23. Januarii 1705. §. *Nec minoris* coram Reverendissimo Domino Molines Decano, & *in dicta Romana Cappellania* 25. *Novembris* 1707. §. *Verum* coram R. P. D. Scotto, ut plenè super hoc puncto discurrit D. Advocat. Piton. *in tract. de Controver. Patronorum allegat.* 22. *mox Parma impresso.*

R. P. D. SCOTTO

Romana Cappellaniæ.

Veneris 25. *Novembris* 1707.

EX facti circumstantiis in hodierna Audientia per Defensores Michaelis Angeli clariùs dilucidatis, & de novo etiam animadversis, Domini recesserunt à decisis sub die 3. Junii proximè præteriti coram Me, autumantes gratiam *si neutri*, quam super controversa Cappellania idem Michael Angelus à Sanctissimo reportaverat, esse plenè justificatam, & consequenter exequendam.

Totum enim fundamentum præcedentis decisionis in eo consistebat, quòd per dictum Michaelem Angelum nequaquam justificaretur nullum Jus super controversa Cappellania competere Joanni Nicolao colli-
5 tiganti; quinimò è converso jus eidem Joanni Nicolao quæsitum præcedentèr ad dictam gratiam *si neutri* manifestè resultaret ex præsentatione reportata ab unica, & legitima Patrona Cappellaniæ, per quam præsentato acquiritur Jus ad rem, quod censetur præservatum in gratia *si neutri*, stante clausula in eadem apposita, *dummodo tempore datæ præsentium non sit alteri jus quæsitum*, ut in specie dixit Rota *in Beneventana Vicariæ* coram Sacrato apud Amayden. *de styl. Datar. cap.* 23. *sub n.* 18. cum aliis cumulatis in decisione, quæ te videtur §. *Minusque*, & §. *Breve autem*.

Verùm hodie fundamentum hujusmodi, quod fuit basis præcedentis resolutionis, in facto corruere visum fuit; Quamvis enim Joannes Nicolaus tres nominationes à Patrona reportaverit, alteram nempe sub die 23. Novembris 1704. (de quo tempore Cappellania nondum vacaverat, dum Grossus Antecessor illi renunciavit tantùm sub die 21. Decembris subsequentis), alteram verò sub eadem die 21. Decembris, qua fuit à Grosso emissa renunciatio, & tertiam tandem sub die 5. Februarii 1705. nulla tamen ex prædictis nominationibus potuit illi Jus aliquod tribuere ad Cappellaniam, quia non fuerunt intra quadrimestre exhibitæ coram Superiore debente instituere. Cum enim
6 præsentatio ad sui essentiam requirat concursum trium personarum, videlicet præsentantis, præsentati, & debentis instituere, ut inquit Lotther. *de re Benefic. lib.* 2. *quæst.* 6. *num.* 33. sola nominatio non exhibita infra legitima tempora coram Superiore habente Jus instituendi, nullum tribuit Jus considerabile ipsi nominato, cum sit potius quædam destinatio personæ præsentandæ, quàm vera præsentatio, ut tradunt Abb. *in cap. ultim. num.* 4. *de Jurepatr.* Lap. *allegat.* 75. *num.* 3. & 6. Lotther. *dicta quæst.* 6. *num.* 35. & *seqq.* Vivian. *de Jurepatr. lib.* 7. *cap.* 4. *nu.* 31. Lambertin. *eodem tractat. par.* 2. *lib.* 2. *quæst.* 1. *art.* 22. *num.* 1. *in fin.* & *quæst.* 4. *artic.* 2. *num.* 1. Rot. *decis.* 665. *num.* 8. *par.* 18. *recent.* & coram R. P. D. meo Ansaldo *decis.* 52. *sub num.* 9.

Neque obstat, quòd prima nominatio fuerit in actis
7 Eminentissimi Vicarii exhibita, & subinde expeditum monitorium super immissione, & institutione; tum quia productio fuit facta *ad effectum conservandi* in dictis actis, non autem præsentandi, tum fortiùs quia in actis prædictis fuit exhibita tantùm prima nominatio reportata sub die 23. Novembris 1704. & sic per mensem ante renunciationem Grossi, quæ successit 21. Decembris subsequentis, quæ ideo nullum jus tri-
8 buere valuit, tanquam facta Beneficio pleno, & sapiens odibilem expectativam omni jure damnatam *ad Text. in cap. final. de concess. Præb.* & *capit. ne captan. eodem tit. in* 6. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 10. *cap.* 2. *n.* 2. Rot. *in Colonien. Beneficii* 27. *Junii* 1696. §. *Verùm ex alio capite* coram Reverendissimo D. Conchen. & *in Melevitana Beneficii* 19. *Junii* 1702. §. *Quod autem* coram R. P. D. meo Ansaldo.

Minus relevat, quòd (omissa mentione de secunda, cùm nullibi appareat exhibita) ultima nominatio fuerit producta coram R. P. D. Vincentino; etenim animadversum fuit, quòd coram eodem tanquam Judice Commissario facta fuit simplex indicatio Instrumenti nominationis in actis Notarii loco Jurium, non autem ad effectum præsentandi, prout requiritur unà cum præsentia, & acceptatione Superioris per solitum Decretum *admisit si*, & *in quantum*, juxta praxim re- 9
latam apud Lambert. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 2. *quæst.* 6. *art.* 1. *num.* 1. Vivian. *eodem tractat. lib.* 8. *cap.* 7. *num.* 39. Cortad. *prax. Benef. lib.* 4. *cap.* 3. *num.* 1. & in omnem casum, cùm hujusmodi indicatio facta fuerit sub die 11. Maii 1705. & sic elapso jam quadrimestri, à die renunciationis Grossi, & vacationis Beneficii secutæ sub die 21. Decembris 1704. hodierno in nihilo suffragatur tanquam facta extra legitimum tempus Patronis Laicis præscriptum ad præsentandum. Marant. *respons.* 82. *num.* 1. & *seqq. par.* 3. Venerigl. *in prax. par.* 2. *annot.* 1. §. 3. *num.* 17. *cum aliis allegatis in Superiori* §. *Verum*.

Eodemque defectu laborat instantia coram Eminentissimo Prodatario, facta pro institutione sub die 25. Septembris 1705. tum quia coram eodem nulla exhibita fuit nominatio, tum etiam quia jam lapsum erat quadrimestre, tum demum quia de facto Eminentissimus Prodatarius institutionem nequaquam concessit, sed tantùm gratiam derogatoriam Jurispatronatus in totum, attenta lite, quæ tamen gratiam eidem Joanni Nicolao suffragari non potest, non solùm quia est posterior gratiæ *si neutri* à Michaele Angelo reportatæ, & ideò ista, & non illa executionem promeretur *cap. Si eo tempore*, & *cap. Duobus de reservat. in* 6. *cap. Eum, cui de Præben. in* 6. Rota *decis.* 1133. *num.* 1. coram Emerix Jun. sed etiam quia fundatur in nullitate sæpedictæ gratiæ *si neutri*, qua nullitate non probata, gratiam ipsam corruere oportet Rot. *decis.* 469. & *decis.* 1352. *utrobique num.* 1. coram Emerix Jun.

Præterea Domini animadvertebant, quòd præsentatio Joannis Nicolai, etiam ex alio capite, nulla, & 10
irrita fuit, tanquam facta pendente lite inter Michaelem Angelum, & Grossum à diversis Patronis præsentatos; unde cum Grossus, pendente hujusmodi lite, Juri suo cesserit, non poterant Patroni devenire ad novam præsentationem dicti Joannis Nicolai, cum per dict. litis pendentiam ligatas haberent manus in casu cessus, vel decessus unius ex collitigantibus, ne superstiti novum dare possent Coopponitorem, *ad literam Text. in cap.* 1. & 2. *ut lit. penden. in* 6. Garzias *de Benefic. par.* 5. *cap.* 9. *num.* 218. Rota *decis.* 660. *num.* 30. *par.* 19. *recent.* & *in Faventina Beneficii* 18. *Decemb.* 1704. §. *Demum* coram bon. mem. Muto.

Neque urgere visa fuit responsio decisionis, quæ revidetur, videlicet quòd lis mota per Michaelem Angelum esset calumniosa, & consequenter inepta ad impediendum Patronum legitimum, ne per obitum, vel cessionem sui præsentari iterum valeat præsentare. Etenim cùm Michael Angelus coram Eminentiss. Urbis 11
Vicario reportaverit Sententiam favorabilem in Judicatum etiam transactam, exinde excluditur omnis umbra calumniæ, quia Sententia Judicis habet præsumptionem pro se, vel saltem facit procul abesse omnem calumniam, Ros. *de execut. lit. Apost. par.* 1. *cap.* 172. *in fine*, Rota coram Cels. *decis.* 369. *num.* 7. coram Emerix Jun. *decis.* 779. *num.* 8. & *decis.* 847. *num.* 2. & *in Recent. decis.* 164. *num.* 8. *par.* 10.

Addito, quòd ipsemet Jo: Nicolaus provisionem hu- 12
jusmodi Cappellaniæ à Sanctissimo reportavit cum derogatione Jurispatronatus in totum, *attenta lite*, unde ex confessione ejusdem excluditur quælibet calumnia, & magis magisque confirmatur nullitas præsentationis ob litis impedimentum, quia Papa dictam gratiam derogationis Jurispatronatus in totum tunc demum concedere solet, quando Patroni impediuntur propter litem præsentare ad terminos *Text. in dicto cap.* 1. & 2. *ut lit. pend. in* 6. *ut observat.* Lotther. *de re Benefic. lib.* 2. *quæst.* 8. *num.* 100.

Prædictis geminis nullitatibus nominationis à Jo: Nicolao reportatæ, videlicet propter litis pendentiam, & non factam intra legitima tempora præsentationem coram superiore instituere debente, tertiam superad- 13

debant Informantes pro Michaele Angelo; ex quo nempè cum institutio ad formam Brevis san. mem. Pauli V. munita decreto irritanti, concedenda esset à solo Pontifice, coram eodem etiam facienda esset præsentatio, illam exhibendo coram Notario Cancellariæ, vel Cameræ ad recipiendum consensus beneficiales deputato, juxta praxim, quam tradit Corradin. *in prax. benefic. lib. 4. cap. 7. nu. 34.* itaut propterea præsentatio aliter facta à nullitatis vitio salvari non possit, ut dixit Rota *in Mediolan. Præpositura 23. Januarii* 1705. §. *Nec minoris* coram Reverendissimo Domino meo Decano. Non obstante asserta bona fide Patronorum desumpta ex ultimo, & penultimo statu, juxta quos præsentatio fuit facta coram Eminentissimo Vicario. Quia præsupposita etiam dicta bona fide,
14 adhuc respondebatur, illam non operari, quòd præsentatio facta contra formam Brevis valeat, sed tantùm quòd Patronus à die habitæ notitiæ nullitatis primæ præsentationis, possit novam, & legitimam facere, ut tradunt Vivian. *de Jurepatr. lib. 5. cap. 2. sub nu.* 23. Corrad. *prax. benefic. lib. 4. cap. 7. nu.* 1. Rot. *decis. 99. num.* 15. *par.* 17. *recent.* sed Domini superfluum existimarunt hujusmodi tertiæ nullitatis examen assumere, cum incassum disputetur, an præsentatio esset facienda coram Sanctissimo, vel potius sufficeret coram Eminentissimo Vicario, quando nec coram uno, nec coram altero fuit unquam legitimè facta, quinimò nec fieri poterat, stante litis impedimento, ut fuit superius probatum.

Firma itaque remanente nullitate præsentationis Jo: Nicolai, & consequenter ejus non jure, levioris momenti apparuerunt cæteræ nullitates, quæ adversus gratiam *si neutri* impingebantur. Non enim subsistit prima, quòd Michael Angelus narraverit Summo Pontifici, quòd Cappellania vacabat, ut prius per obitum Hieronymi Carabelli, & quòd ipse fuerat præsentatus à tunc vero unico Patrono. Nam hujusmodi narrativa respicit tenorem gratiæ Apostolicæ, quam ipse Michael Angelus præcedenter reportaverat tanquam præsentatus à legitimo Patrono, quæ erat omnino Pontifici exprimenda, ad salvandam à subreptione secundam gratiam, ideoque nequaquam dici potest, quòd sit narrativa facta pro obtinenda secunda gratia *si neutri*, cùm imò dicta narrativa, quòd Michael Angelus fuerit præsentatus ab unico, & legitimo Patrono, sit incompatibilis cum gratia *si neutri*, per quam impetrans fatetur, se nullum jus habere, Rot. *decis.* 205. *nu.* 3. coram Cerro *decis.* 358. *nu.* 5. coram Bicch. *& in Monasterien. Canonicatus* 18. *Martii* 1707. §. *fin.* coram Me.

Nec majoris roboris erat secunda nullitas, ex quo scilicet gratia *si neutri* concessa fuerit sub illis verbis *attenta lite prædicta verè, & legitime introducta*, cùm tamen lis esset calumniosa, & introducta contra Grossum triennalem possessorem. Etenim recurrit responsio superiùs in §. *Neque urgere, & seqq.* tradita, videlicet, quòd cessat qualibet umbra calumniæ, dum Michael Angelus in dicta lite Sententiam favorabilem, & rem judicatam reportaverat, quodque magis est, sub eadem narrativa Jo: Nicolaus obtinuit suam gratiam derogatoriam Jurispatronatus in totum; unde non potest nunc de calumnia redarguere litem illam, quam ipse tanquam verè, & legitimè introductam Pontifici expressit vulgata *leg. Cum precum de liber. caus.* Rot. *decis.* 1176. *num.* 4. coram Emerix Jun.

Insubsistens pariter apparuit tertia, quòd narratum fuerit Pontifici, quòd Michael Angelus, pendente lite inter ipsum, & Jo: Nicolaum, possessionem Cappellaniæ reportasset, cùm tamen illam obtinuerit, dum lis pendebat cum Grosso. Nam cùm generaliter fuerit Papæ expressum, quòd Michael Angelus in dicta lite possessionem nactus fuerat ibi; *possessione ad dicti Oratoris favorem subsecuta*, & subinde fuerit habita generalis relatio ad acta, possessio intelligi debet de illa capta, pendente lite cum Grosso, tum propter dictam relationem ad acta, tum etiam ad salvandam falsitatem narrativæ, quæ debet concludentissimè ab allegante probari, Lotther. *de re benef. lib. 2. quæst. 54. nu.* 77. Rota *decis.* 108. *num.* 1. & 2. coram Ludovis. & *decis. 8. num. 4. par. 2. recent.*

Et demum irrelevans visa fuit quarta, eo quia Pontifici reticitum fuerit, Cappellaniam esse devolutam ob non factam præsentationem infra legitima tempora; quia Papa voluit gratiam *si neutri* concedere, etiam in casu, quo Cappellania esset devoluta, ibi: *sive præmisso, sive alio quovis modo vacet, etiamsi devolutum, affectum specialiter, vel alia quavis ex causa generaliter reservatum, &c.* Unde objectum corruit ex facto, & non relevatur de Jure, quia ex mox enunciatis verbis, saltem negari non potest, quòd Papa in genere cogitare potuit de vacatione ob devolutionem, quod sufficit ad salvandam gratiam à subreptione. Fælin. *in cap. Nonnulli num. 18. de rescript.* Card. de Luca *de benef. disc. 42. num.* 11. Rota coram Cerro *decis. 549. num.* 10. *& in Lauden. Vicaria* 14. *Junii* 1694. §. *Primum enim* coram Eminentissimo Caprara.

Et ita utrumque, &c.

R. P. D. SCOTTO

Romana Cappellaniæ.

Veneris 3. Februarii 1708.

SEdulò hodie per Dominos libratis fundamentis geminarum inter se adversantium decisionum editarum coram me sub diebus 3. Junii, & 25. Novembris proximè præteriti, majoris ponderis visa sunt illa, quibus innitebatur posterior dici 25. Novembris, ideoque responderunt pro persistentia *in secundo loco decisis*.

Quòd enim nullum jus super controversa Cappel- 15
lania competeret Jo: Nicolao, & consequenter gratia *si neutri* à Michaele Angelo reportata esset plenè justificata, ex eo resultare iterum apparuit, quòd Jo: Nicolaus ex tribus nominationibus à Patrona ejusdem Cappellaniæ diversis temporibus reportatis, nullam exhibuit intra legitima tempora coram Superiore debente instituere, unde nec ex illis potuit acquirere aliquod jus in re, vel ad rem, cùm præsentatio antequam fuerit exhibita coram Ordinario non dicatur vera præsentatio, sed potiùs quædam destinatio personæ præsentandæ, ut præter adductos *in dicta postrema decisione §. Verum hodie dixit* Rota *decis.* 459. *num. 25. par. 19. tomi 2. recent. & in Nolana Beneficii* 30. *Januarii* 1690. §. *Nec refragatur* coram Eminentissimo Caprara.

Prima siquidem nominatio sub die 23. Novembris
1704. quamvis fuerit in actis Eminentissimi Vicarii 16
producta, & successivè expeditum fuerit monitorium super immissione, & institutione, adhuc tamen ex duplici capite attendi non poterat. Altera nempè quia productio fuit facta non coram Superiore debente instituere, sed coram Notario, ad effectum tantùm conservandi in actis, non autem præsentandi, unde non poterat haberi pro vera præsentatione, Rocch. de Curt. *de Jurepatr. verb. Honorificum num. 27. vers. Deferat* Lap. *allegat. 75. sub num. 2. vers. Item fuit.* Lotther. *de re Benefic. lib. 2. quæst. 6. num.* 38. Rota coram Cavaler. *decis. 197. num.* 6. non obstante monitorio subinde expedito super immissione, & institutione, ex quo inferebatur ad præcedentem admissionem præsentationis factam ab Eminentissimo Vicario monitorium concedente; quia monitorium non apparet subscriptum à dicto Eminentissimo Vicario, nec docetur fuisse reproductum, unde ex illo desumi nequit scientia præsentationis, aut illius admissio facta per instituere debentem, cùm hujusmodi monitoria passim concedantur sub banca à solo Notario, & absque ulla Judicis cognitione, ut tradunt Ubert. *de Cit. cap. 2. n. 6. & 7.* Mandos. *super reg. 31. quæst. 4. num.* 12.

Altera verò ratio, propter quam dicta nominatio haberi non poterat in consideratione, ea est, quia eadem fuit omnino nulla, & irrita, tanquam facta Beneficio pleno, & antequam Benedictus Grossus renunciaret, ut observat *dicta postrema decisio §. Neque obstat.* Parum urgente, quòd Patrona præsentaverit, ducta erronea credulitate, quòd Beneficium vacaret, unde cum præsentatio ab initio non fuerit reproba, secuta vacatione reconvalescat; nullibi enim constat, quòd nominatio, seu præsentatio fuerit expleta cum supposito, quòd Beneficium vacaret, ut requiritur ad hoc,

hoc, ut præſentatio eveniente vacatione convalidetur, Card. de Luca *de Jurepatr. diſc. 64. nu. 34. circa fin.* Vivian. *de Jurepatr. lib. 5. cap. 6. nu. 14.* Mareſcott. *var. reſol. lib. 2. cap. 33. num. 17.* Quinimò potiùs
17 contrarium elicitur ex ipſa præſentatione, dum in illa nulla habetur mentio, quòd Beneficium vacaret, & paulò poſt Benedictus Groſſus renunciavit in favorem ejuſdem Patronæ cum donatione fructuum favore præſentati ab eadem, *ut hodierno Summ. reſponſionis Michaelis Angeli num. unico.*

18 Et tamen ubi etiam probaretur, quòd dicta præſentatio fuiſſet facta ſub credulitate vacationis Beneficii, non propterea ſuffragaretur ad intentum, de quo agitur, quia ad hoc, ut præſentatio facta ſub dicto erroneo ſuppoſito vacationis reconvaleſcat, requiritur quòd Patronus in eadem voluntate perſeveret, & præſentationem jam factam promoveat, inſtando quòd illius vigore præſentatus inſtituatur, quo caſu præſentatio valet, ut ex nunc tanquam ex nova tacita præſentatione, non autem ut ex tunc, ut explicant Mareſcott. *dicto cap. 33. num. 19. & 20.* Lotther. *de re Benef. lib. 2. quæſt. 6. num. 20.* Vivian. *de Jurepatr. lib. 5. cap. 2. ſub num. 28.* In præſenti autem Patrona, licèt poſt vacationem, ob renunciationem Groſſi, perſeveraverit in eadem voluntate præſentandi Jo: Nicolaum, non tamen perſeveravit in prima nominatione, illam promovendo, ut ejus vigore Jo: Nicolaus inſtitutionem reportaret, ſed eadem die ſecutæ renunciationis, derelicto primo actu nominationis, nominavit ex integro eumdem Jo: Nicolaum, declarans ibi: *ad novam nominationem devenire, attenta renunciatione per Benedictum Groſſum ſub hodie facta*, itaut propterea nulla ampliùs haberi valeat ratio de prima nominatione, quam Patrona noluit confirmare, dum ad novam ex integro devenit, Rota *deciſ. 157. nu. 9. & 10. par. 6. & deciſ. 379. nu. 12. par. 16. recent.*

Nova verò, & ſecunda hæc præſentatio facta ſub die 21. Decembris 1704. licèt fuerit rogata per unum ex Notariis D. Cardinalis Vicarii, tamen Inſtrumentum fuit confectum in Domo ipſius Patronæ, nec unquam exhibita coram eodem D. Card. Vicario, mediante ſolita compatitione in actis cum indicatione Inſtrumenti, & inſtantia pro inſtitutione, ratione cujus Superior certam notitiam habere potuerit dictæ præſentationis, quæ ſcientia ſemper exigitur ad validitatem præſentationis, ut firmant ipſæmet in contrarium laudatæ *deciſiones 176. num. 15. & 16. par. 15. & deciſ. 665. num. 10. par. 18. recent.*

Quod benè agnoſcentes Defenſores Jo: Nicolai, recurrebant ad tertiam nominationem expletam ſub die 3. Februarii, & indicatam 11. Maji 1705. coram R. P. D. Vincentino Judice Commiſſario; ſed iſta quoque eodem defectu laborabat, non ſolùm quia nunquam fuit producta, aut exhibita coram Ordinario, ſed tantùm loco Jurium judicata coram R. P. D. Vincentino, qui poterat quidem inſtitutionem conce-
19 dere, tanquam Judex appellationis, legitimè præſentato, non autem recipere nominationem, quod ſpectat ad Ordinarium, ut obſervat *dicta ultima mea deciſio §. Minus relevat*; Sed etiam quia indicatio coram dicto R. P. D. Vincentino facta fuit elapſo jam quadrimeſtre, dum Groſſus renunciaverat ſub die 21. Novembris, & indicatio evenit ſub die 11. Maji ſubſequentis, & ſic nullatenus ſuffragatur, Rota *deciſ. 665. num. 8. par. 18. tom. 2. recent. & proſequitur dicta mea deciſio §. Minus relevat.*

Neutiquam relevante, quòd prima renunciatio facta
20 à Groſſo fuerit nulla, tanquam facta in manibus Patronæ, nulla interveniente auctoritate Superioris, unde tempus ad præſentandum incipere debeat à die 31. Januarii 1705. quo deventum fuit ad novam renunciationem ab Ordinario admiſſam. Nam cum ageretur de Beneficio litigioſo, prima renunciatio etiam ſine auctoritate Superioris fuit valida, & ab illa die cœpit vacare Beneficium, cùm dicatur mera ceſſio litis, ſeu Juris litigioſi, in qua acceptatio Superioris non eſt neceſſaria, ut tradunt Burrius *in cap. Quod in dubiis num. 5. de renunc.* ibique Abb. *num. 4.* Pariſ. *de reſignat. lib. 7. cap. 1. nu. 104.* Garz. *de Benef. par. 11. cap. 3. num. 249.* Præſertim quia Groſſus per ſententiam Eminentiſſimi Vicarii in Judicatum tranſactam, fuerat expulſus à poſſeſſione Beneficii, unde non dicitur renunciaſſe Beneficium, ſed tantùm jus ad rem, quod habebat vigore præſentationis ſuper illo, quo caſu auctoritas Superioris non exigitur, Pariſ. *dicto lib. 7. quæſt. 1. nu. 76.* Garz. *dicto cap. 3. nu. 247.* Corrad. *prax. benef. lib. 5. cap. 1. num. 45. & 46.*

Firmo itaque remanente, quòd nulla ex tribus no- 21
minationibus apta ſit jus aliquod tribuere Jo: Nicolao, ſuperfluum reddebatur recurrere ad ſecundum fundamentum ultimæ deciſionis, quod tamen etiam Domini approbarunt; quia ſcilicet præſentatio, ubi etiam eſſet facta coram Ordinario, adhuc corrueret, tanquam expleta lite pendente inter Groſſum, & Michaelem Angelum, unde ligatæ erant manus Patronæ: ne poſſet per ceſſum, vel deceſſum unius, ſuperſtiti novum dare Coppoſitorem ad *Text. expreſſos in cap. 1. & 2. ut lit. pend. in 6. cum aliis adductis in dicta deciſ. §. Præterea.*

Nequaquam ſubſiſtente, quòd lis eſſet calumnioſa, quia quælibet calumniæ ſuſpicio tollitur, tum ex ſen- 22
tentia favorabili reportata à Michaele Angelo cum ſucceſſiva re judicata, quæ non fuit contumacialis, ut ſupponebant Informantes pro Jo: Nicolao, ſed in contradictorio Partium Judicio, ut in hodierna propoſitione fuit juſtificatum, Lotther. *de re Benef. lib. 2. quæſt. 20. nu. 94.* Roſ. *de execut. lit. Apoſtol. par. 1. cap. 17. num. 172.* Tum etiam ex ipſamet confeſſione Jo: Nicolai, qui gratiam Apoſtolicam reportavit cum derogatione Juriſpatronatus in totum, attenta lite verè, & legitimè introducta ibi: *attenta lite prædicta verè, & legitimè introducta exiſtente:* unde adverſus propriam confeſſionem, in qua fundavit ſuam gratiam, audiri non poterat, ut probat *ſæpè citata deciſio* coram Me *§. Addito, & §. Nec majoris.*

Quin ſuffragetur reſponſio, quòd expreſſio facta per Jo: Nicolaum Pontifici intelligi debeat de lite inter ipſum, & Michaelem Angelum, non autem de lite cum Groſſo. Nam cum Papæ narrata fuerit lis cum Groſſo, verba illa *attenta lite verè, & legitimè introducta*, non poterant intelligi de alia, quam ſuperius Pontifici expoſita, Rota *deciſ. 18. ſub num. 3. verſ. Jure meritò* coram R. P. D. meo Anſaldo; nec aliàs Papa conceſſiſſet gratiam derogationis Juriſpatronatus in totum, quam indulgere non ſolet, niſi propter litem, quæ ante vacationem pendet indeciſa inter Patronos, ratione cujus mutuò ſe impediunt, ne poſſint præſentare, non autem propter litem, quæ promovetur inter præſentatos poſt vacationem Lotther. *de re Benef. lib. 2. quæſt. 8. num. 100.* Rot. coram R. P. D. meo Anſaldo *deciſ. 35. num. 2. & in Faventina Beneficii 24. Aprilis 1705. §. Injuſtitia, & §. Continuatio in fine, & 10. Junii ejuſdem anni §. Lis quippe cum ſeq.* coram R. P. D. meo Kaunitz.

Ex qua ſententia, & confeſſione Partis tollitur etiam aliud caput calumniæ deductum, ex quo dicta lis fuerit mota contra triennalem poſſeſſorem; quia cum hoc non obſtante, Michael Angelus reportaverit ſententiam tranſactam in Judicatum, præſumptio, quæ aſſiſtit pro juſtitia ejuſdem, facit ceſſare calumniam, & inducit præſumptionem, vel quòd Groſſus non haberet poſſeſſionem pacificam triennalem, vel quòd ejus exceptionem non allegaverit, aut ſaltem quòd illam neglexerit, dum permiſit tranſitum ſententiæ in Judicatum, & deinde liti, & juri, quod habebat, renunciavit; ideoque hoc ſtante, non poteſt nunc Jo: Nicolaus veniens ex jure novo, & independenter ab Anteceſſore, juvari dicta regula de triennali ad tradita per Rot. *in Hipporegien. Beneficii 11. Februarii 1704. ubi concordan. §. Abſque eo cum ſeqq.* coram Muto,

Et ita utraque, &c.

ARGUMENTUM.

Ingrediente Patrono Religionem, & ibi ſolemniter profitente, an Religio poſſit obtinere, & exercere Juſpatronatus ex perſona Patroni Profeſſi, ei competens Jure Sanguinis, & quatenus poſſit exercere Juſpatronatus, an Superior Religionis, aut Monaſterii poſſit præſentare abſque conſenſu Capituli, ſeu aliorum Religioſorum ejuſdem Monaſterii?

S U M M A R I U M.

1 *Per divifionem res meliùs intelligitur,*

2 *Novitius Patronus poteft per fe ipfum præfentare, & ante Profeffionem de Jurepatronatus difponere.*

3 *Monafterium, capax poffidendi Bona in communi, poteft obtinere Jufpatronatus ex perfona Patroni Profeffi, ei competens titulo hereditario, fecus fi ei competeret Jure univerfali, nimirum quatenus effet pars unius Collegii, aut Communitatis.*

4 *Monafterium incapax poffidendi Bona in communi, non poteft obtinere ex perfona Patroni profeffi Jufpatronatus hereditarium, fed iftud, ad quem pertineret? Vide ibi,*

5 *Francifcani Minoris Obfervantiæ, Cappuccini, Domus profeffa Societatis Jefu, an fint capaces Jurifpatronatus gentilitii ex perfona Patroni profeffi, & quare, vide ibi, & num. 7. & 12. & 13. & feq.*

6 *Rex, vel Imperator, fi efficiatur Monachus definit effe Rex, aut Imperator, & Jus Regni non tranfit ad Monafterium.*

8 *Minores de Obfervantia Cappuccini, & Societas Jefu, an fint capaces Legatorum?*

9 *Jufpatronatus Gentilitium, aut fecundum fe abfque hereditate non opponitur Mendicitati, aut Paupertati Religiorum Mendicantium.*

10 *Religiofi Mendicantes funt capaces Juris eligendi Generalem, Provinciales, deputandi Rectores, & Guardianos.*

11 *Ac funt capaces Juris nominandi, ac præfentandi unam, aut plures perfonas, cui, vel quibus committi poffit erogatio eleemofinæ in res eis neceffarias,*

13 *Religiofi Mendicantes, quorum Jurium fint incapaces, & num. 15.*

14 *Mendicantes poffunt habere Reliquias, Agnus Dei, facultatem excommunicandi, abfolvendi, & difpenfandi,*

16 *Ecclefia Patronalis, quo fenfu dici poffit propria Religioforum Mendicantium.*

17 *Profeffio privat Religiofum ufu Juris, non autem ufu facti.*

18 *Actualis ufus, an fit feparabilis a dominio proprietatis,*

19 *Jufpatronatus non cedit in commoditatem, & utilitatem pro victu, & veftitu Religioforum, ad quos fpectaret ex perfona Patroni profeffi.*

20 *Religiofis Mendicantibus, fi ad ipfus fpectaret Jufpatronatus, liceret fuas neceffitates infinuare Rectori Ecclefiæ Patronatæ.*

21 *Jufpatronatus Gentilitium competit Monafterio, durante vita Patroni profeffi.*

22 *Monafterium, cui competit Jufpatronatus Gentilitium, an poffit illud exercere, vel potius ejus exercitium, feu præfentatio pertineat ad Patronum de fanguine, feu familia Profeffum. Vide ibi, & num. 23. & 50. & 51.*

24 *Jura fanguinis, quo fenfu per profeffionem non avelluntur à profeffo.*

25 *Abbas, aut Superior Monafterii an poffit præfentare abfque confenfu Capituli, feu Religioforum, & num. 26.*

27 *Præfentatio facta ab Abbate abfque confenfu aliorum Religioforum, an fit nulla, vel potiùs annullanda?*

28 *Præfentatus à majori parte Patronorum eft inftituendus, & num. 51.*

29 *Jufpatronatus in dubio præfumitur hereditarium.*

30 *Jufpatronatus effe hereditarium, ex quibus refultat, & num. 31.*

32 *Condominus non poteft in actibus concernentibus idem condominium in fe habere; & in alterum transferre plufquam importet rata fui condominii.*

33 *Annexio Jurifpatronatus Caftro, an fit ab allegante probanda, & quomodo probari poffit, & num. 34. 35. 38. & 39.*

36 *Jufpatronatus transfertur cum Univerfitate Bonorum abfque beneplacito Apoftolico.*

37 *Verba pofita ad majorem cautelam, non funt apta nocere veritati.*

40 *Dictio* aliquorum *æquipollet alteri* quorumdam, *vel* nonnullorum, *& excludit univerfalitatem perfonarum.*

41 *Jufpatronatus quando eft annexum feudo, Patronus debet habere qualitatem Domini, & num. 45.*

42 *Minor pars Patronorum in Jure præfentandi cenfetur abforta a majori parte.*

43 *Inobfervantia vim adimit quibuslibet Indultis, & concesfionibus,*

44 *Beneplacitum Apoftolicum præfumitur ex obfervantia, & num. 59.*

46 *Competente Jurepatronatus alicui familia in genere, omnes de dicta familia fuccedunt in eo in capita.*

47 *Refervato Jurepatronatus aliquibus nominatis in ipfa refervatione, unufquifque nominatus conftituit propriam lineam.*

48 *Succeffio in Jurepatronatus regulatur à forma fucceffionis fideicommiffaria.*

49 *Profeffus in Religione non habet, nec velle, nec nolle.*

50 *Patronus profeffus in Religione non habet Jus præfentandi, fed illud fpectat ad Monafterium, five agatur de Jurepatronatus Gentilitio, five hereditario, itam fi Monafterium foret incapax, Jus præfentandi potiùs pertineat ad alios Succeffores, ut num. 51.*

51 *Jura Sanguinis per profeffionem non avelluntur à Religiofo, fed ea non valent exerceri per illum folum,*

52 *Patronus, qui fit Abbas, aut Prior Monafterii, an poffit fe folo præfentare, aut authorizare fuum Jus, & num. 53.*

54 *In Jurepatronatus Gentilitio filii admittuntur ad præfentandum cum Patre.*

55 *Præfentatus ab exiftente in poffeffione præfentandi, eft inftituendus.*

56 *Præfentatio facta poft lapfum quadrimeftris eft nulla, nifi fit facta in termino legitimè prorogato, ut num. 57. & 59.*

58 *Prorogatio termini ad præfentandum obtenta à Superiore, an fit inefficax, & fubreptitia, fi non exprimatur, quod adfit præfentatus ab uno ex perfonis intra quadrimeftre.*

59 *Idem eft in tempore præfentare, & præfentare in tempore prorogato per Superiorem.*

C A S U S III.

QUidam Patronus Ecclefiæ A. ingreffus fuit Religionem, ibique folemnem emifit Profeffionem, quæritur an Jufpatronatus, feu Jus præfentandi ad dictam Ecclefiam ipfi competens tranfierit in Religionem, feu Monafterium, in quo profeffus eft.

Ut clariùs procedatur in hac quæftione, dividenda, & feparanda funt certa ab incertis, non controverfa à controverfis, cùm per hujufmodi divifionem 1
res meliùs intelligatur, juxta Gloffam *in cap. Exivi de verbor. fignificat. verb. Exivi.*

Certum eft, quòd exiftente Patrono in ftatu No- 2
vitiatus ejus Jufpatronatus non tranfit in Monafterium, fed ipfe Patronus Novitius fuccedente vacatione Ecclefiæ Patronatæ, poteft per fe ipfum ad illam præfentare, immò ante profeffionem poteft de illo difponere, & in perfonam fibi benevifam capacem transferre, dummodo ei competat Jure hæreditario, aut jure fanguinis, & fit ultimus de familia ad tradita per Ancharan. *in Clement. Exivi de verbor. fignific. num.* 24. Lezzan. *in Summ. queft. Regular. tom.* 1. *par.* 1. *cap.* 11. *num.* 11. & in terminis fideicommiffi, aut alterius Juris teftantur Fagnan. *in cap. In præfentia de probat. nu.* 49. Card. de Luca *de Regul. difc.* 63. *num.* 5.

Indubitatum eft etiam, quòd Jufpatronatus hæreditarium, per folemnem profeffionem Patroni transfer- 3
tur, & tranfit in Religionem, feu Monafterium capax poffidendi Bona in communi, in quo ipfe Patronus

nus profitetur, ea ratione, quia per talem professionem omnia Bona professi acquiruntur Monasterio, & omne jus in illud transfertur *ad Text. in cap. Cum pro utilitate* 16. *quæst.* 1. Lambert. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæst.* 2. *artic.* 25. *num.* 4. Tamburin. *de Jur. Abb. tom.* 3. *disput.* 9. *quæst.* 23. *num.* 2. Roderic. *quæst. Canonic. de regul. tom.* 2. *quæst.* 122. *art.* 2. Religiones enim, & Monasteria, quæ possunt possidere Bona in communi, sunt capacia obtinendi, & exercendi Juspatronatus ex persona Professi, ei tamen competens Jure hæreditario, aut ex fundatione, dotatione, & constructione: dum si Patrono professo competeret Juspatronatus, non Jure singulari, sed Jure universali, nimirum quatenus esset in sæculo pars unius Collegii, aut Communitatis, ad quam spectaret Juspatronatus, ut si fuisset Civis Decurio, Consul alicujus artis, Canonicus alicujus Collegiatæ, vel Cathedralis, & similes, tunc enim illud non transiret ad Monasterium, quia ratione professionis desinit esse talis pars, juxta Gloss. *in cap. Beneficium, verb. Conferendum de Regul. in* 6. Lezzan. *in Summ. quæst. regul. par.* 2. *cap.* 19. *num.* 11. *&* 21. *tom.* 1.

4 Absque ulla controversia quoque procedit, quòd emittente Patrono solemnem professionem in Religione, seu Monasterio incapaci possidendi Bona, tam in communi, quàm in particulari, ut sunt Religiones, & Monasteria Minorum de Observantia, Cappuccinorum, & Societatis Jesu, Juspatronatus ei competens titulo hæreditario non transfertur in hujusmodi Religionem, seu Monasterium, nec istud potest obtinere Juspatronatus ex persona Patroni professi titulo hæreditario ei competens: ratio est, quia sicuti hujusmodi Religiones, & Monasteria non possunt obtinere, nec ullo modo capere hæreditatem Patroni professi, ut sunt Religiones Minorum de Observantia, & Cappuccinorum, aut saltem non possunt illam capere ad effectum retinendi; quidquid secus sit ad effectum illam vendendi, & in necessarios usus convertendi, ut est Religio Societatis Jesu. Fagnan. *in cap. In præsentia de probat. num.* 39. *&* 66. Barbos. *ad Concil. sess.* 25. *de regul. cap.* 3. *num.* 2. 3. *&* 8. *& seq.* ibique Card. de Luca *dist.* 25. Rota *decis.* 245. *num.* 1. *& seqq.* coram Buratt. Ita nec poterunt obtinere Juspatronatus eidem hæreditati annexum, cum connexorum idem sit judicium ad *Text. in cap. Translato de Constit.* Sed in hoc casu Juspatronatus hæreditarium competens Patrono professo in una ex dictis Religionibus incapacibus possidendi Bona in communi defertur venientibus ab intestato, nulla facta de illo dispositione ante professionem, ut de Bonis ingredientium hujusmodi Religiones testantur Abb. *in cap. In præsentia num.* 62. Fælin. *num.* 50. Fagnan. *num.* 48. Barbos. *ad Concil. sess.* 25. *de regul. cap.* 3. *num.* 5.

Quæ igitur sunt incerta, & controversa, & quæ hic mihi examinanda proposui, versantur circa Juspatronatus Gentilitium, seu circa Patronum, cui competit Juspatronatus Jure sanguinis, & qui solemnem emisit professionem in Religione, seu Monasterio incapaci possidendi Bona, tam in communi, quàm in particulari, quæ omnia ad duo tantum puncta reducuntur. *Primo* nimirum; An Religiones incapaces possidendi Bona, tam in communi, quàm in particulari, nempe Franciscani Minorum de Observantia, Cappuccini, Domus Professæ Societatis Jesu possint obtinere Juspatronatus Gentilitium ex persona professi, cui competat Juspatronatus Jure sanguinis? *Secundo*. An possint illud exercere?

5 In ordine ad primum negativè respondendum videtur; quoniam Franciscani Minorum de Observantia, Cappuccini, Domus professæ Societatis Jesu, vigore eorum Regulæ, ac Constitutionum, non possunt possidere ulla Bona, nec in communi, nec in particulari, & omnium rerum proprietatem à se abdicarunt, ut declararunt Nicolaus III. *in cap. Exiit de verbor. signific.* & Clemens V. *in cap. Exivi eodem tit.* & dispositum habetur à Concil. Tridentin. *sess.* 25. *de regul. cap.* 3. & consequenter nec poterunt possidere, & obtinere Juspatronatus Gentilitium ex persona Patroni professi, quod inter Bona connumeratur, dum nomine Bonorum stabilium non solum veniunt Domus, Vineæ, prædia, sed etiam Jura, & actiones,

juxta Abb. *in cap. Nulli de rebus Eccles. non alien. num.* 9. *& seq.* Lezzan. *in Summ. quæst. regul. par.* 1. *cap.* 19. *num.* 3. *tom.* 1.

Sed Patronus, qui profitetur in una ex his Religionibus desinit esse Patronus, & ejus Juspatronatus Gentilitium spectat ad alios successores, juxta Fælin. *in cap. Inter dilectos num.* 3. *de fid. Instrument.* Bald. *in L. Deo nobis*, §. *Hoc etiam num.* 4. *C. de Episc. & Cler.* Tiraquell. *de Jur. primog. quæst.* 3. *num.* 11. ibi: *Quod si Juspatronatus pertineat ad primogenitum ex Testatoris dispositione, & Primogenitus Religionem intrat, &c. tunc secundo genitus, qui jam in locum illius successit, & proinde factus primus præsentabit:* Rota *decis.* 336. *num.* 8. *&* 9. *par.* 5. *recent.* eodem modo quo si Rex, vel Imperator, vel Papa efficeretur 6 Monachus, desineret esse Rex, Imperator, &c. & Jus Regni non transiret ad Monasterium, sed ad successores sanguinis tantum, ut expressè docet Gloss. *in cap. Scripsit* 27. *quæst.* 2. *verb. Dignitate*.

Ratio autem videtur esse, quia si supradictæ Religiones, seu Monasteria incapacia possidendi Bona, tam in communi, quam in particulari, possent obtinere Juspatronatus Gentilitium ex persona Patroni professi, ipsa dicerentur Patroni; & possidere Ecclesiam Patronatam, & hæc diceretur propria eorumdem Monasteriorum, seu Religionum, ac etiam Religiosis illius Monasterii, in quo professus esset Patronus, competeret actio ex Canone *Quicumque* ad petenda alimenta à Rectore Ecclesiæ Patronatæ. Cum ut dixi *in Can. III. Caf. III.* alimenta debeantur Patrono etiam extraneo, quæ quidem omnia contrariantur paupertati, & mendicitati eorumdem Religiosorum, quia sic non penderent toti ab incerto, & à divina providentia, sed essent certi propriæ alimoniæ, & substentationis, & non est, quod magis opponatur paupertati, quàm proprietas, juxta D. Thomam 2. 2. *qu.* 186. *art.* 3. Azor. *tom.* 1. *instit. moral. lib.* 12.

7 Hæc, & alia similia me inducebant prima facie ad tuendam incapacitatem prædictarum Religionum, seu Monasteriorum assequendi, & obtinendi Juspatronatus Gentilitium ex persona Patroni professi; sed re maturius, & intrinsecè perpensa, agnovi adesse majores, ac solidiores rationes, ex quibus inclinandum credenrem pro capacitate Minorum de Observantia, Cappuccinorum, Domus professæ Societatis Jesu, in assequendo, ac obtinendo in communi Juspatronatus Gentilitium ex persona Professi, aut Juspatronatus simpliciter absque hæreditate titulo legati, aut particularis donationis.

8 Etenim Franciscani Minorum de Observantia, Cappuccini, Domus professæ Societatis Jesu sunt capaces hostiis, Legatorum Vini pro Sacrificiis, frumenti pro Missarum per pecuniæ pro Luminaribus, stipendiorum Missarum per modum eleemosinæ manualis, nec non legati pro Syndonibus Infirmorum, juxta Ancharan. *in Clement. Exivi de verb. signific. num.* 13. Fagnan. *in cap. Nimis prava nu.* 31. *& seqq. de excess. Prælat.* Pellizar. *in Manual. regul. de paupert. Fratrum Minorum tractat.* 4. *cap.* 3. *sect.* 1. *num.* 103. Lezzan. *in Summ. verb. Legata relicta Regularibus num.* 21. Amostaz. *de Causis piis lib.* 4. *cap.* 3. *num.* 59. Rota *in Turritana Eleemosinarum, seu Legatorum*, apud Cardin. *de Luca de Regul. disc.* 35. Piton. *Discept. Eccles.* 2. *in fine.* Et non aliam rationem assignant Doctores pro capacitate hujusmodi Legatorum, nisi quia illa non pertinent ad eorum alimoniam, & necessariam substentationem, sed eis non obstantibus adhuc toti pendent ab incerto, & à providentia divina, ut de illis, & præcipuè de Legato pro Syndonibus Infirmorum, dixit Rota *in dicta Turritana Eleemosinarum, seu Legatorum ubi supra*, §. *Simili modo*, ibi: *Quod tanquam relictum pro Syndonibus Infirmorum non pertinet ad alimoniam, seu necessariam substentationem fratrum, sed ad solatium, seu sublevamen, & majorem quamdam ipsorum curam.*

9 Hæc autem eadem ratio militat etiam favore Jurispatronatus, nam si concedatur præfatis Religiosis in communi Juspatronatus Gentilitium ex persona Patroni professi, aut Juspatronatus simpliciter absque hæreditate titulo Legati, aut donationis, illud non contrariatur eorum Mendicitati, & Paupertati, & non

pertinet ad illorum alimoniam, & necessariam substentationem, sed eo non obstante adhuc toti penderent ab incerto, & à divina providentia; unde si præfati Religiosi sunt capaces dictorum Legatorum, eo quia illa non cedunt in eorum alimoniam, & necessariam substentationem, ob eandem rationem erunt etiam capaces Jurispatronatus Gentilitii ex persona professi, aut Jurispatronatus simpliciter titulo donationis; ubi enim militat eadem ratio, ibi & eadem dispositio militare debet.

10 Insuper præfati Religiosi non obstante eorum mendicitate, & paupertate sunt capaces Juris eligendi Generalem, Provinciales, & Generalis est capax Juris confirmandi Provinciales, & eos destituendi, ac Juris deputandi Guardianos, & Rectores in particularibus Conventibus, & Monasteriis, juxta *Text. expressum in cap. Exiit, §. Insuper, & Clement. Exivi, §. Demum, & §. In destitutione de verb. signific.* Immo Minores de observantia, & Cappuccini habent Jus no-
11 minandi, & præsentandi aliquem, cui si Benefactori placet, potest committi executio eleemosinæ, & ejus erogatio in res eis necessarias ad *Text. in dicto cap. Exiit de verb. signific.* ibi: *Si tamen ipse hoc nollet facere, &c. declaramus, & dicimus, quod in nullo Regula puritas infringitur, aut quomodolibet ipsius observantia maculatur, si fratres ipsi alicujus, vel aliquorum sibi curent dari notitiam, vel aliquos, seu aliquem nominare, aut etiam præsentare, cui, vel quibus, si eleemosinam facienti placuit, committi possit executio prædictorum.* Et si non sufficeret una persona ad hujusmodi Ministerium exequendum, possunt plures personas nominare, & præsentare, quæ pecunias, & eleemosinas sibi ipsis datas à benefactoribus erogent in usus necessarios Fratrum, juxta *Text. in dicto cap. Exiit*, ibi: *Si tamen propter locorum distantiam, in quibus esset satisfactio facienda, casus emergeret, in quo videretur plurium personarum subrogandarum ministerium opportunum, liceat ipsis Fratribus in hoc casu juxta negotii qualitatem plures personas assumere, nominare, seu præsentare ad istum ministerium exequendum.*

12 Si igitur Jus eligendi Generalem, Provinciales, ac Jus nominandi Guardianos, & Rectores in particularibus Conventibus, & quod magis est, jus nominandi, & præsentandi unam, aut plures personas sæculares, quibus ex placito Benefactoris committatur executio eleemosinæ, & à quibus certè ipsi Religiosi aliquam utilitatem, & commodum recipiunt pro eorum substentatione, & alimonia, non contrariatur, nec opponitur eorum mendicitati, & paupertati ex sententia Summi Pontificis Nicolai III. *in dicto cap. Exiit*, sequitur, quòd nec Juspatronatus, seu Jus nominandi, & præsentandi Cappellanum, aut Rectorem ex persona Patroni professi, aut titulo particularis Legati in Ecclesia Patronali, dici poterit opponi, & contrariari eidem mendicitati, & paupertati dictorum Religiosorum; sed sicuti isti sunt capaces juris eligendi Generalem, & Provinciales, & Juris nominandi, ac præsentandi personam sæcularem ad supradictum ministerium exequendum, ita & à fortiori erunt capaces Juris nominandi, & præsentandi in communi simplicem Cappellanum, & Rectorem in Ecclesia Patronali.

Ratio autem est, quia distinguendum est inter Jura
13 temporalia, & pretio æstimabilia, & quæ concernunt utilitatem, & commoda ipsorum Religiosorum pro quotidiano Victu, & Vestitu; & Jura spiritualia, aut spiritualitati annexa non pretio æstimabilia, & quæ hujusmodi utilitatem, & commoda non concernunt. Jurium, & rerum primæ speciei sunt quidem præfati Religiosi incapaces, tam in communi, quàm in particulari; sed Jurium secundæ speciei sunt capaces, & illa non contrariantur eorum mendicitati, & pauper-
14 tati, sic videmus eosdem Religiosos, non obstante eorum mendicitate, & paupertate habere Reliquias, Agnus Dei, nec non facultatem excommunicandi, absolvendi, & dispensandi, quia ista omnia non sunt pretio æstimabilia. Juspatronatus Gentilitium, secundum se, connumeratur inter Jura secundæ speciei, dum non est Jus temporale, sed spiritualitati annexum, nec est pretio æstimabile, ut dicam infra in secunda parte Cap. XI. & XII. nec cedit in utilitatem, & commodum ipsorum Religiosorum pro quotidiano Victu, & Vestitu, sed solùm cedit in eorum decorem, ac certum usum Cultus Divini, ac proinde iidem Religiosi erunt capaces in communi Jurispatronatus Gentilitii ex persona Patroni professi, aut Jurispatronatus simpliciter titulo Legati, dum per votum paupertatis solùm abdicarunt à se dominium rerum pecunia, aut pretio æstimabilium, & quæ concernunt utilitatem, & commoda pro eorum Victu, & Vestitu, ut docent Lezzan. *in Summ. quæst. Regul. tom. 1. par. 1. cap. 6. nu. 4.* ibi: *Quia per votum paupertatis solum abdicarunt a se dominium rerum pecunia, aut pretio æstimabilium:* & Rota *in dicta Turritana Eleemosinarum, seu Legatorum* apud Cardin. de Luca *de regul. disc. 35. §. Deberi*, ibi: *Hujusmodi tamen incapacitas procedit, quo ad ea, quæ concernunt utilitates, & commoda ipsorum Fratrum pro quotidiano Victu, & Vestitu, non autem, quo ad ea, quæ concernunt decorem earum Ecclesiarum, ac certum usum Cultus Divini.*

Non obstant superiùs deducta, nimirum quòd Franciscani Minores de observantia Cappuccini, Domus 15
Professæ Societatis Jesu vigore suarum Regularum, & Constitutionum possidere non valeant ulla Bona, nec in communi, nec in particulari; quia hoc intelligitur de Bonis temporalibus pretio æstimabilibus, & quæ cedunt in eorum alimoniam, & necessariam substentationem, non verò de Bonis Spiritualibus, aut Spiritualitati annexis, quæ sunt pretio inæstimabilia, & ob hanc rationem exemplum Regis, aut Imperatoris ibi adductum non applicatur, nam ideò Rex, aut Imperator factus Religiosus desinit esse Rex, & ejus Jura Regalia non transeunt in Monasterium, sed ad Regis successores, quia Jura Regalia sunt pretio æstimabilia, aut ex alio titulo particularis legis Regni, juxta quam mortuo, sive naturaliter, sive civiliter Rege Jura Regalia transire debeant ad ejus Successores.

Nec adversatur, quòd Ecclesia Patronalis in hoc 16
casu diceretur propria eorumdem Religiosorum, & sic ipsi possiderent aliquid proprium, quod est contra eorum paupertatem. Quoniam hujusmodi Ecclesia non diceretur propria dictorum Religiosorum, quoad proprietatem, & dominium, dum proprietas, & dominium istius Ecclesiæ, sicuti aliarum Ecclesiarum, & Conventuum eorumdem Religiosorum spectaret ad Summum Pontificem, juxta *Text. in dicto cap. Exiit, & Clem. Exivi de verb. significat.* sed diceretur propria ipsorum Religiosorum quoad usum, nec hoc repugnaret eorum mendicitati, & paupertati, dum usus rerum illis non opponitur, & videmus hos Religiosos habere usum librorum, Vestium, Ciborum, Conventuum, ac Ecclesiarum, ubi inhabitant; Ratio est, quia Professio licet privet Religiosum dominio for- 17
mali, & usufructu, & usu Juris, non tamen privat usu facti, quia iste non opponitur paupertati, ut docet idem Summus Pontifex Nicolaus III. *in dicto cap. Exiit*, & sequitur Lezzan. *in Summ. quæst. Regul. tom. 1. par. 1. cap. 6. num. 2.*

Neque valet replicare, quòd actualis usus est impræscindibilis, & inseparabilis à dominio proprietatis, 18
dum non potest quis licitè uti, & consummare aliquam rem, nisi aliquo modo habeat dominium illius rei, juxta Card. de Lugo *disp. 2. de Justitia à num. 45.* & consequenter si dicti Religiosi haberent usum Ecclesiæ Patronalis, haberent etiam dominium proprietatis illius. Distinguunt enim Theologi in tractatu de *Justitia, & Jure*; ubi agitant hanc quæstionem, an actualis usus sit separabilis à dominio proprietatis, inter dominium formale, & dominium virtuale directum, quod dicitur habere ille, qui cum non sit Dominus rei, perinde potest illam consumere, & uti in propriam utilitatem per se ex natura rerum, sine injuria aliena, ac si verè esset Dominus, itaut sine injuria non possit impediri: Et sentiunt actualem usum esse inseparabilem à dominio virtuali directo, non verò esse inseparabilem à dominio formali, & hoc dominium virtuale directum concedunt omnibus Professis etiam Franciscanis, quo ad res, quibus hic, & nunc utuntur, sed non ex hoc, quòd hi Religiosi utuntur his, vel his rebus hic, & nunc sequitur, quòd habeant dominium formale proprietatis illarum; sicuti enim ex eo, quod Vicarii Episcopi, aut Regis licitè,

& va-

& validè faciant multa, quæ caracteristicè spectant ad illos, malè arguere eos Vicarios fungi formaliter caractere formali Regio, aut Episcopali; ita ex eo, quod isti Religiosi utantur hic, & nunc his, vel illis rebus, perperam arguitur illos pollere dominio, ac proprietate formali illarum; Ratio est, quia ad justificandum usum sufficit dominium pure virtuale, sicuti ad justificandum sententias Vicatii, & decreta Proregis sufficit, quòd isti fungantur virtualiter Dignitate Episcopali; vel Regia; & ita Ego substinui in publicis thesibus habitis in Collegio Romano, dum ibi Sacræ Theologiæ Studio operam navabam sub disciplina, & assistentia Patria Ulloa mei Præceptoris Hispani, Viri quidem eruditissimi, & in Sacræ Theologiæ scientia maximè Excellentis.

Minusque officit, quod superiùs in contrarium addebatur, nimirum si concederetur Juspatronatus Gentilitium ex persona Patroni professi, aut Juspatronatus simplicitet secundum se titulo legati prædictis Religiosis in communi illud cederet in utilitatem, & commodum eorundem Religiosorum pro victu, & vestitu, nam ipsis competeret actio ex Canone *Quicumque* ad petenda alimenta à Rectore Ecclesiæ de ejus redditibus superfluis, quod dici non potest, cùm iidem Religiosi non sint capaces eorum, quæ cedunt in alimoniam, & necessariam eorum substentationem, quia sic non penderent ab incerto, & à Divina providentia, juxta auctoritates superiùs relatas *in §. Ratio autem est*.

19 Hoc enim est omninò erroneum, & maximum æquivocum, nam actio, seu Jus petendi alimenta à Rectore Ecclesiæ, aut consideratur respectu Patroni professi in una ex dictis Religionibus, seu Monasteriis, & iste non habet actionem, & Jus petendi alimenta, non solum quia est alendus à sua Religione, & non ab Ecclesia, ut docet Ventrigl. *in prax. for. Ecclesiast. par. 2. annot. 1. §. 4. num.* 36. Sed etiam quia alimenta non debentur Patrono ob inopiam voluntariam, & provenientem ex facto, & voluntate illius, ut est illa Religiosi Professi, sed ob inopiam involuntariam, ut dixi superiùs *in Can. III. Caf. I.* Aut consideratur respectu singulorum Religiosorum Monasterii, in quo Patronus professus est, & his non debetur actio, seu Jus petendi alimenta, quia isti uti singuli non sunt Patroni; Aut denique consideratur respectu ejusdem Monasterii, & huic non competit hujusmodi actio, quia illud cum non habeat, neque os, neque corpus verum, sed sit persona ficta, est incapax alimentorum, ut in terminis Communitatis,
20 aut Collegii superius firmavi *in dicto Can. III. Caf. III.* Verum si redditus Ecclesiæ Patronatæ essent superflui, & superexcedentes, etsi præfatis Religiosis vigore Jurispatronatus, quod haberent in communi, non competerent alimenta, liceret tamen illis suas necessitates Rectori ejusdem Ecclesiæ insinuare, ac specificare, vel exponere, & hoc non opponitur eorum mendicitati, aut paupertati, ut docet Nicolaus III. *in dicto cap. Exiit*.

Ex his igitur rationibus crederem Franciscanos Minoris Observantiæ, Cappuccinos, Domos professas Societatis Jesu posse obtinere Juspatronatus Gentilitium ex persona Patroni professi. Sed tamen hujusmodi Jus-
21 patronatus Gentilitium competeret his Religiosis in communi durante vita professi tantùm, quia post ejus obitum transiret in posteros, & in alios de familia post ipsum à fundatore vocatos, juxta Prob. ad Monach. *in rubr. de Jurepat. in 6. nu.* 2. Tamburin. *de Jur. Abb. tom. 3. disput. 9. quæst.* 23. *num.* 3.

22 Descendendo autem nunc ad secundum punctum, quod superius examinandum mihi proposui, nimirùm an Religiones, seu Monasteria, quæ obtinuerunt Juspatronatus Gentilitium ex persona professi, possint illud exercere?

Videtur resolvendum negativè, quia quando Religioso competit Juspatronatus jure sanguinis, tunc præsentatio fieri debet per ipsum, etiam absque licentia Abbatis Monasterii, & non per Monasterium, quia Jura sanguinis per professionem non avelluntur à Monacho, sed inhærent ossibus illius, nec transeunt in Monasterium, sicuti jus doctorandi, quod acquirit Regularis non acquiritur Monasterio, sed manet apud ipsum personaliter. *L. Jus agnationis ff. de Pactis*, Rot. *dec.* 34. *&* 35. post Censal. ad Peregrin. *de Fideicom. & dec. 336. nu. 9. par.* 5. adeoque Juspatronatus Gentilitium non poterit exerceri per Monasterium, sed per ipsum Patronum professum, & hanc sententiam expresè tuentur Pignatell. *consult. Can. tom. 9. consult. 82. num.* 112. *& seq.* Pasqualig. *quæst. Moral. Can. quæst. 16. per tot.*

Contrarium tamen verius de Jure censeo, nam Pa- 23
tronus per ingressum Religionis transfert in Monasterium se, & omnia ejus Bona, quorum ipsum Monasterium est capax, & non potest proprio ejus nomine præsentare; Ratio est, quia proprium habere non potest, nisi in communi, *cap. Cum Monasterium de Stat. regul.* Lambertin. *de Jurepatr. lib. 2. par. 1. quæst. 2. artic. 11. num.* 12. Lezzan. *in Summ. quæst. Regul. par. 2. cap. 11. num. 14. tom.* 1. & quia non habet nec velle, nec nolle, *cap. Si Religiosus de elect. & elect. potest.* Roderic. *quæst. Canonic. & Regul. tom. 2. quæst. 122. art.* 2. adeoque ipsum Monasterium præsentabit, & nominabit, & sic exercebit Juspatronatus Gentilitium ex persona professi ei jure sanguinis competens, juxta Sanchez *ad precept. Decalog. lib. 7. cap. 14. num.* 7. Vivian. *de Jurepatr. lib. 4. cap. 2. num.* 64. Lezzan. *in Summ. quæst. Regul. tom. 1. par. 2. cap. 11. num.* 10. Rota *decis.* 1361. *num.* 4. coram Seraphin. *& dec. 830. nu.* 6. coram Emerix.

Non obstat, quod Jura sanguinis per professionem 24
non avellantur à professo, quia hoc est verum, quoad eorum substantiam, secus quoad eorum exercitium, dum Patronus potest titulo donationis, ejus vita durante, Juspatronatus Gentilitium, & Jus præsentandi in alium transferre; exemplum Juris doctorandi non applicatur; quia cum hujusmodi Jus non possit residere penes Monasterium, utpote corpus inanimatum, necessariò manere debet apud Religiosum actu docentem, vel legentem in aliqua Universitate, tamquam hujus membrum effectum de explicita, vel implicita licentia superioris, ut his expressis verbis confutando Pignatellum, & Pasqualigum, ac eorum rationes, docet Rota *in Mediolanen. Præpositura tertia Martii* 1704. §. *Profectò, & seq.* coram R. P. D. Ansaldo *inferius legen. num.* 27.

Supposita autem hujusmodi capacitate Religionum, 25
aut Monasteriorum assequendi, & exercendi Juspatronatus ex persona Patroni professi; quæri hic potest, an Abbas, aut Superior Monasterii, in quo professus est Patronus, possit præsentare ad Beneficium vacans absque consensu aliorum Religiosorum ejusdem Monasterii?

Disputat hanc quæstionem Dominus Advocatus Pitonius Præceptor meus in ejus novo tractatu *de Controver. Patron. tom. 1. alleg.* 55. in terminis Constitutionis Procuratoris ad præsentandum factæ per Abbatissam absque consensu Monialium, ubi quærit, an hujusmodi Constitutio Procuratoris sic facta per Abbatissam sit nulla, & concludit, negativè, sed solùm esse annullandam ad instantiam Monialium, ob rationes lato calamo ab eo deductas, quas ibi videre poteris.

Ego dico, quod Regula est, ut non possit Abbas, 26
aut Superior Monasterii, ad quod pertineat Juspatronatus ex persona Patroni professi, aut alio titulo, per se præsentare, aut nominare absque consensu Capituli, seu aliorum Religiosorum ejusdem Monasterii, juxta Text. *in cap. Ea noscitur de his, quæ fiunt à Prælat.* ibique Abb. *num.* 4. Butr. *num.* 1. Gonzal. *num.* 6. Ratio est, quia Monasterium, ad quod spectat Juspatronatus, non repræsentatur, nec per solum Abbatem, seu Superiorem, nec per solos Religiosos, sed per Abbatem simul, & Religiosos, qui simul faciunt unum corpus formale, & totum Monasterium *ad Text. in cap. Novit, & cap. Quantò de his, quæ fiunt à Prælat.* Beron. *in cap. Ex literis de Jurepatr. num. 21. & seqq.* ergo nec solus Abbas absque Religiosis, nec soli Religiosi absque Abbate, sed Abbas simul, & Religiosi unitim poterunt præsentare, cum sic soli, & uti singuli non sint Patroni; quod enim omnes tangit ab omnibus fieri debet; unde sicuti non decet caput a membris discedere, nec è contra membra

bra

bra à capite, juxta *cap. Non decet* 12. *dist.* ita non debet Abbas, aut Superior Monasterii, irrequisitis aliis Religiosis, præsentare, aut nominare, ut docet Gonzal. *in dicto cap. Ea noscitur de his, quæ fiunt à Prælat. num.* 8.

27 Sed si Superior præsentaret absque consensu aliorum Religiosorum, hujusmodi præsentationem crederem non esse nullam, seu annullandam ad horum requisitionem, & instantiam tantùm, qui fuerunt contempti ratione eorum consensus per Abbatem non requisiti, & non ad instantiam aliorum, ex regula, quod solus contemptus excipere potest de nullitate, juxta *Text. in cap. Quod sicut* 28. *de elect.* ibique Gloss. *in verb. Consentire*, Et hæc est opinio Canonistarum *in dicto cap. Ea noscitur*, quemadmodum eos refert, & ex professo discurrit dictus Dominus Pitonius meus Præceptor in una Hieracen. impressa *in dicto tract. de Controv. Patron. alleg.* 55. *per tot.* cum qua me conformare profiteor.

R. P. D. ANSALDO

Mediolanen. Præposituræ.

Lunæ 3. *Martii* 1704.

AD Præposituram Insignis Ecclesiæ Collegiatæ Sanctæ Agnetis Burgi nuncupati *di Somma*, quæ per obitum Dominici vacaverat, Octavius veluti præsentatus à DD. de Cusanis, existimans in sui partem adscribere posse saltem medietatem vocum Patronalium, obtinuerat à Sancta Sede gratiam consuetam derogationis alterius medietatis, sed cum hujusmodi gratia parum refragante, adhuc in Curia Metropolitana Mediolani succubuisset, censente Ordinario instituendum Antonium, in quem universa suffragia aliorum Patronorum, nempe DD. Vicecomitum, conspiraverant, ad Sacrum incontinenti provocavit Auditorium, omninò tamen infructuosè, maturè siquidem reassumpta, introspectaque materia, Domini rescripsere, Octavii *literas neutiquam esse exequendas*, at juxta primum Judicatum fore è conversò *Antonium instituendum*.

Secunda pars prænominati rescripti veniebat in consequentiam primæ, nam quemadmodum si per Octavium ostensum extitisset, quod medietas vocum Patronalium defluxisset in illius personam, idem procul dubio Octavius prometuisset anteferri ratione præventionis in obtinendo gratiam derogatoriam, ut supra,
28 ita ex opposito comperta fallacia suppositionis, & apparente, quod minor pars, sive infra medietatem stetisset, pro eo, palam consequebatur, quod Antonius præponderans in numeratione earumdem vocum, præferri deberet, & indubitanter institui secundum ea, quæ in proposito primæ conclusionis habentur, apud Garz. *de Benef. par.* 5. *cap.* 1. *num.* 585. Card. de Luca *de Jurepatr. disc.* 42. *nu.* 2. *& disc.* 71. *nu.* 13. Rota coram Dunoz. *Jun. dec.* 983. *nu.* 4. *& dec.* 667. *nu.* 19. *&* 20. *par.* 18. *recent.* & circa secundam tradunt Card. de Luca *de Jurepatr. dicto disc.* 42. *nu.* 3. Rot. *decis.* 452. *num.* 3. coram Gregor. *decis.* 957. *& decis.* 983. *utrobique num.* 5. coram Dunoz. Jun. *decis.* 34. *num.* 17. coram Emerix Jun. *& in Melevitana Jurispatronatus* 4. *Julii* 1696. §. *Quo verò* coram Reverendissimo Domino meo Molines Decano.

Nodus itaque difficultatis restringebatur ad examen, utrum in hoc conspicuo Jurepatronatus DD. de Cusanis abeuntes in Octavium, conscenderent ad hanc medietatem respectu exercitii controversi Juris præsentandi, circa quod nulla in abstracto capi posse videbatur tuta resolutio, cum etenim de effectiva fundatione, sive dotatione ab alterutra partium minimè doceretur manifestè, solumque coruscaret, quod per plura Secula hujusceemodi Juspatronatus cum successivis præsentationibus attineret ad DD. Vicecomites, ac etiam ex causa descensiva à quodam Principale ad DD. de Cusanis, dura reddebatur indagatio, an ad eosdem DD. de Cusanis tale Jus descendisset ex titulo familiari descensivo, vel potiùs hæreditario, vel etiam denique ex compossessione pro tertia rata prænominati Burgi *di Somma*, itaut vel ad terminos famigeratæ *Clement. Plures de Jurepatr.* vel ad illos alterius sanctionis Pontificiæ *in cap. Ex literis de Jurepat.* præsens articulus esset enucleandus juxta aliàs disputata *in decis.* 698. *decis.* 735. *& decis.* 885. *num.* 10. *& seqq.* coram Emerix Jun.?

Quod autem reputandum esset hujusceemodi Juspatronatus mere hæreditarium, acriter demonstrare contendebant Informantes pro Antonio, nitentes in primis Juridicæ præsumptioni, per quam alio non apparente, ad instar cæterarum acquisitionum, Juspatronatus semper censetur esse hæreditarium, sicuti in dubio tenent sine Contradictore Scribentes *in dicta Clementina Plures*, & latè perpendunt Gratian. *discept. for. cap.* 577. *num.* 44. *in fine*, Lotther. *de re Benefic. lib.* 2. *quæst.* 11. *nu.* 21. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 4. *cap.* 2. *num.* 4. Card. de Luca *eodem tract. disc.* 60. *nu.* 1. Rot. *in Hypporegien. Præpositura* 1. *Julii* 1697. §. *Absque eo quod* coram R. P. D. meo Pio, *in Auximana Jurispatronatus* 27. *Junii* 1701. §. *Descendendo*, *&* §. *Hæc erant* coram Me, *& in Firmana Jurispatronatus* 15. *Decembris* 1702. §. *Hæc autem* coram R. P. D. meo Muto. 29

Concurrentibus præcipuè in eamdem Juridicam præsumptionem statibus sequutis, postquam mediante medio fœminino, in hoc Jurepatronatus successerunt DD. de Cusanis; nam de anno 1622. Patroni utriusque Familiæ allegarunt qualitatem hæreditariam usque ad producendum elogia Testamentaria eorum Authorum, atque Ascendentium, itaut Ordinarius successivè decernens institutionem ab hinc inde præsentato, specificè meminerit una cum filiatione, descendentiæ de copulativa qualitate hæreditaria, melior namque desiderari non valet dilucidatio qualitatis Patronalis, quàm resultans ab expressione facta, & admissa tituli hæreditarii, ut ait Rota *decis.* 102. *num.* 3. *&* 10. coram Cerro, *decis.* 707. *num.* 6. *par.* 1. *decis.* 181. *num.* 17. *par.* 19. *recent. & in Asculana Parochialis* 5. *Junii* 1684. §. *Accedit* coram bon. mem. Benincasa, *& in Cracovien. Parochialis* 14. *Maji* 1696. §. *Placuit* coram R. P. D. meo Pio, *& in dicta Firmana Jurispatronatus* 15. *Decembris* 1702. §. *Tantum abest* coram R. P. D. meo Muto. 30

De anno verò 1649. Patroni præsentantes positivè devenerunt ad justificationem ejusdem qualitatis hæreditariæ, fatuum quippe fuisset ad hanc convolare justificationem, quoties Juspatronatus extitisset familiare descensivum, aut gentilitium, cum in eo, neglecta veste hæreditaria, satis existat nude comparere cum charactere descendentiæ, & qualitatis familiaris, ad tradita per *Dec. consil.* 149. *num.* 1. *in princip.* Lotther. *de re Benefic. lib.* 2. *quæst.* 11. *num.* 44. Card. de Luca *de Jurepatr. disc.* 23. *num.* 6. Rot. *in Mediolanen. Prioratus* 14. *Februarii* 1701. §. *Et hæc quidem* coram R. P. D. meo Scotto. 31

Retento autem hoc intellectu, cum quo nonnulli ex Dominis procedebant, incontrovertibiliter resultabat, Octavium deficere in suo salutari, quia cum ab initio post consolidationem totius Jurispatronatus radicatam in persona Guidonis, tres subinde præfulgerent Patroni de Familia DD. Vicecomitum, videlicet Antonius, Theobaldus, & Princivalles, DD. verò de Cusanis, qui Octavium præsentaverant, solam caperent vocem Patronalem à Princivalle, certum erat, quòd integra vox à principio consistens in Guidone, & deinde tripartita in Antonium, Theobaldum, eundemque Princivallem, nequiverit efficere ipsos DD. de Cusanis, nisi Compatronos pro tertia parte, in qua, mediante Justina, fuerunt effecti successores, uti lucidius in Arbore distributa, & prout suapte natura conscinditur, attento numero personarum, qualitas, & portio hæreditaria, ad tradita per Card. de Luca *de Jurepatr. disc.* 61. *nu.* 6. *&* 8. Rot. *dec.* 159. *nu.* 4. coram Priol. *decis.* 17. *num.* 2. coram san. mem. Alexandro VIII. *in Mediolanen. Prioratus* 15. *Februarii* 1700. §. *Sed quia* coram Reverendissimo Domino meo Molines Decano, *& in prædicta Auximana Jurispatronatus* 27. *Junii* 1701. §. *Istoque principio* coram Me.

In omnem verò casum (subjiciebant iidem Informantes pro Antonio) denegari non poterat, quod controversum Jus præsentandi existeret annexum Domi-

dominio Caſtri, ſeu Burgi *di Somma*; Unde cum
pariter penes DD. Vicecomites, qui præſentaverant
Antonium, duæ ex tribus partibus hujus Condominii
ſemper ſtetiſſent, & hactenus ſtarent, tertia autem,
ac ſola pars reſidualis per Organum præfatæ Juſtinæ
32 deſcenderit in DD. de Cuſanis, ecce quod Octavius
minimè attingebat medietatem expreſſam, ac volitam
in prædicta gratia derogatoria, cum unuſquiſque Con-
dominus nequeat in actibus concernentibus idem Con-
dominium in ſe habere, & in alterum transferre pluſ-
quam importet rata, ſeu portio ſui Condominii ex
collectis per Morden. *Argent. collect. legal.* 31. *n.* 117.
vol. 2. Angel. Rudulphin. *allegat.* 177. *nu.* 11. Rot.
Lucen. inter recollect. per Modern. *Palm. deciſ.* 81.
nu. 1. *& deciſ.* 133. *nu.* 41. Rot. *noſtr. deciſ.* 112.
num. 7. *&* 8. coram ſan. mem. Alex. VIII. *& de-
ciſ.* 954. *num.* 3. coram Cerro.

Neque ad enervandam hanc annexionem refragari
33 videbantur motiva, quæ ex altera Octavii parte pro-
movebantur ab ejus Defenſoribus, videlicet quod hæc
annexio foret concludenter ab eam allegante compro-
banda, uti cenſuerunt Lotther. *de re Benef. lib.* 2.
quæſt. 9. *a num.* 54. Card. de Luca *de Jurepatr.
diſc.* 5. *num.* 12. & reſpondit Rot. *dec.* 493. *nu.* 9.
coram Cerro, *deciſ.* 885. *nu.* 11. coram Emerix Jun.
deciſ. 70. *num.* 9. *par.* 12. *deciſ.* 77. *nu.* 7. *par.* 14.
deciſ. 19. *nu.* 6. *par.* 18. *deciſ.* 662. *nu.* 18. *par.* 19.
recent. & in Urgellen. Plebania 4. *Julii* 1685. §. *Quid-
quid enim* coram bon. mem. Benincaſa.

34 Siquidem ultra quod ſatis, ſuperque comprobata
videbatur hujuſmodi annexio, perſpecto quòd nemo
unquam Patronalem vocem exhibuerat, ſeu præſenta-
verat, qui non foret in ſimul Condominus prædicti
Caſtri, ſeu Burgi *di Somma*, ex obſervantia namque
tam poſitiva, quàm negativa conſtantiſſime habita in
omnibus præcedentibus vacationibus, præfulgere ſal-
tem indubio ſuperabundantem explicationem qualita-
tis controverſæ, receptum habemus in omni materia,
& ſignanter in noſtris terminis Juriſpatronatus, quem-
admodum inquit Venturin. *conſ.* 43. *num.* 46. Grat.
diſcept. for. cap. 521. *num.* 19. Cardin. de Luca *de
Jurepatr. diſc.* 28. *nu.* 5. *& diſc.* 60. *nu.* 9. *& ſeqq.*
Rot. coram Ubald. *dec.* 127. *num.* 7. *par.* 3. *in Foſ-
ſanen. Juriſpatronatus* 12. *Maji* 1703. §. *De Jurepa-
tronatus* coram R. P. D. meo Caprara, *& in Faven-
tina Beneficii* 2. *Julii ejuſdem anni*, §. *Cui Sententia*
coram R. P. D. meo Caffarello.

Adhuc probationem valde claram adſtruebat origi-
35 nale Inſtrumentum diviſionis poſt mortem ſupradicti
Guidonis ſubſequutæ de anno 1484. In ea etenim
Galeatio, & Baptiſta Juri proprio cedentibus, tres
alii Fratres Ceſſionarii, & Condomini ejuſdem Bur-
gi, ſcilicet Antonius, Theobaldus, & Princivalles ſu-
periùs enunciati dividentes hujuſmodi Caſtrum, pro-
feſſi cubitaliter ſunt dividere Dominium, & Juriſdi-
ctionem, ac merum, & mixtum Imperium ſub illis
ſucceſſivis verbis: *Etiam cum Jurepatronatus Eccleſiæ
Sanctæ Agnetis*, ideoque dum conſecutive ad diviſio-
nem Caſtri, ac per dictionem acceſſoriam, & copu-
lativam *cum* fuerit diviſum Juſpatronatus, ſive illius
exercitium in unumquemque ex dividentibus, non
poterat ambigi de annexione, vel conſecutiva cohæ-
rentia Juriſpatronatus fundo, & Univerſitati feuda-
li, quemadmodum bene ad rem connotavere Abb. *in
cap. Querelam* 15. *nu.* 6. *&* 7. *de Jurepatr.* Fagnan.
in cap. Ex literis num. 52. *eodem tit.* Gratian. *di-
ſcept. for. cap.* 675. *num.* 28. *&* 29. Lotther. *de re
Benef. lib.* 2. *quæſt.* 9. *num.* 62. *& ſeqq.* Rocc. de
Curt. *de Jurepatr. in verb. Ipſe, vel is, à quo a
nu.* 48. *ad* 52. Lambertin. *eodem tract. lib.* 1. *par.* 2.
quæſt. 5. *princip. art.* 20. *num.* 10. Rot. *deciſ.* 399.
num. 3. *&* 4. *par.* 2. *recent.*

In nihilo obſiſtente, quod in calce ejuſdem diviſio-
36 nis additum fuerit: *Et ex nunc, quantum neceſſe fue-
rit, ſupplicarunt Summo Pontifici, & cui expedierit
pro translatione Patronatus dicta Eccleſia, &c.* quaſi
verò incongruum foret ſupplicare Pontifici pro præfata
translatione, dum quoties Juſpatronatus transfertur
cum Feudo, vel alia Univerſitate Bonorum, nullum
beneplacitum Apoſtolicum, nullus Ordinarii conſen-
ſus expoſtulatur ad normam *Text. in cap. Ex literis
de Jurepatr.* ubi Fagnan. *num.* 3. *&* 45. tradita per
Sanchez *conſil. Moral. tom.* 1. *lib.* 2. *cap.* 3. *dub.* 76.
num. 2. Vivian. *de Jurepat. lib.* 4. *cap.* 5. *num.* 8.
Card. de Luca *eodem tract. diſc.* 5. *num.* 8. Rot.
deciſ. 206. *num.* 27. *&* 28. *par.* 7. *recent.*

Hanc etenim objectionem manifeſte jugulabat ipſa- 37
met formula loquendi, videlicet quantum *neceſſe fue-
rit*, quæ tanquam verba minime abſoluta, ſed poſita
ad ſuperabundatiorem cautelam, non exiſtunt apta
nocere veritati, reſiſtereve translationi factæ, ut ſupra
conſecutivè, maxime, dum nec abinde ullum inter-
venit effectivum beneplacitum, ut in fortioribus,
Card. de Luca *de Feud. diſc.* 10. *num.* 7. Adden. ad
Gregor. *deciſ.* 192. *lit. A. in fine*, Rot. *dec.* 1027
nu. 7. *& deciſ.* 1319. *nu.* 2. coram Seraph. *dec.* 112.
num. 23. coram Buratt. *& deciſ.* 12. *num.* 7. *&* 8.
par. 13. *recent.*

Corroborantur præmiſſa, quia uſque de anno 1628. 38
Jo: Baptiſta filius immediatus Princivallis, à quo,
ut diximus, DD. de Cuſanis eorum Jura deſumebant
relative ad Juriſdictionem, ſeu Vicariatum ejuſdem
Caſtri *di Somma*, in præſentatione per ipſum facta
litteraliter uſurpavit ſequentia verba: *Et propterea ad
petitionem prædicti Presbyteri de Carolis, &c. prædi-
ctus D. Jo: Baptiſta tanquam Dominus, & Patronus
pro ſua alia tertia parte Præpoſituræ prædicta reſpectu
Juriſpatronatus, &c. voluntarie, &c. ratificavit, &c.*
Dum igitur Jo: Baptiſta ratificando præſentationem
factam illarive ad Gubernium, ut indicat illa dictio:
Et *propterea*, ſeſe ad eamdem præſentationem deveni-
re declaravit, tamquam Dominus, & Patronus, quis
ire poterat inficias, quod DD. de Cuſanis ab ipſo
Jo: Baptiſta, & Princivalle, ut præmiſimus, jura nan-
ciſcentes aliam allegare non valeant qualitatem Pa-
tronalem, niſi meri Condominii pro tertia parte in
eos Collati ab iiſdem ſtipitibus; quiſve negare vale-
bat, quod tam clara confeſſio illorum Auctoris non
deberet adversùs eos tamquam Succeſſores pluſquam
abundè operari ad regulam *Text. in leg. Cum à ma-
tre Cod. de rei vindicat.* de qua in ſpecie Juriſpatro-
natus Card. de Luca *de Jurepat. diſc.* 22. *num.* 7.
Rota coram Peutinger. *deciſ.* 251. *nu.* 4. coram Celſ.
deciſ. 106. *num.* 5. *& deciſ.* 336. *num.* 22. *par.* 5.
*recent. & in Auguſtana Juriſpatronatus ſuper negotio
principali* 17. *Februarii* 1698. §. *Quod, & clariùs*
coram R. P. D. dell'Olmo, *& in Mediolanen. Præ-
ratus ſuper qualitate agnatitia* 18. *Junii* 1703. §. *Quin-
to comprobatur* coram R. P. D. meo Scotto.

Superaccedebant denique quamplures Viſitationes
Ordinatiorum exhibitæ per eumdem Octavium; Hæ 39
etenim, ut moris eſt, ſtatum hujuſce Eccleſiæ Sanctæ
Agnetis deſcribentes pertinentiam Juriſpatronatus ſuper
præfata Eccleſia qualificant cum dominio DD. Vice-
comitum loci *di Somma*, quantum verò deferendum
veniat conſimilibus viſitationibus Ordinariorum, ne-
mo non ſcit ex ea firmiſſima præſumptione, quæ ſtat
pro ſedula recognitione; & aſſertione Ordinarii, juxta
ſæpius affirmata, & ſignanter *in deciſ.* 563. *nu.* 12.
& dec. 689. *num.* 6. coram Merlin. *dec.* 29. *nu.* 11.
coram Ubald. *deciſ.* 229. *num.* 1. coram Coccin.
deciſ. 318. *num.* 19. coram Priol. *deciſ.* 97. *num.* 3. *&*
coram Emerix Jun. *deciſ.* 162. *num.* 7. *par.* 12.
deciſ. 219. *num.* 19. *par.* 16. *recent.*

Abſque eo, quod ad elicienda hæc fundamenta,
quæ non levem vim faciebant apud Dominos videre-
tur obſiſtere, quod ſub anno 1649. in quodam pro-
curæ mandato dictam appareret Præpoſituram eſſe de
Jurepatronatus *aliquorum ex Condominis dicti loci di
Somma*, quaſi verò talis dictio *aliquorum* excluderet
omnimodam dependentiam ab ipſo Condominio, &
Univerſitate Feudali, nam præterquam ſubinde adjun-
gitur *ex fundatione, & dotatione, ſeu ex antiqua con-
ſuetudine, & ex aliis antiquis ſuis Juribus pertinet,
& ſpectat*, Ideoque nulla ad tenorem ejuſdem man- 40
dati capi poteſt perfecta qualificatio, & reſtrictio ad
unum titulum præciſum, adhuc potius de natura hujus
dictionis: *Aliquorum*, quæ æquipollet alteri *quorum-
dam*, vel *nonnullorum* non excluditur univerſalitas
perſonarum ad Gloſſ. *in Clement. ſecunda in verb.
Earum parte de for. compet. & final. in cap. Si poteſt
de reſcript. in* 6. Fuſar. *conſ.* 145. *nu.* 26. *cum aliis
latè*

late per Barbos. *dict.* 22. *qui vix sub nu.* 13. in sua subjecta materia fatetur eamdem dictionem aliquando esse diminutivam,

Quoties itaque substitisset, quod vel Juspatronatus foret hæreditarium, vel dependens à Feudo, seu Condominin, res, ut diximus, erat expedita contra Octavium non habentem pro se, nisi tertiam ratam, sive hæreditariam, sive Feudalem existentem penes DD. de Cusanis, qua propter Defensores ejusdem Octavii toti nitebantur asserere, quod hoc Juspatronatus existeret gentilitium, seu rectius familiare descensivum, non enim poterant re vera firmare, quod foret gentilitium in ejus magis propria agnatitia significatione, stante diversitate familiæ contra rigorosam significationem appellativi gentilitii, de qua in proposito Anton. Maceraten. *var. resolut. lib.* 1. *resolut.* 60. *nu.* 19. Ciarlin. *controv. forens. lib.* 1. *cap.* 1. *num.* 18. *& lib.* 2. *cap.* 119. *num.* 60. *& cap.* 210. *num.* 30. Lotther. *de re Benefic. lib.* 2. *quæst.* 11. *num.* 10. Vivian. *de Jurepatr. par.* 1. *lib.* 1. *cap.* 3. *num.* 29. Card. de Luca *eodem tract. disc.* 33. *nu.* 10. *versic. E converso.*

Ast posita etiam hac qualitate familiari descensiva in magis amplo desumpto vocabulo, quemadmodum in suis casibus admisit, sive notavit, idem Card. de Luca *de Jurepatr. dict. disc.* 22. *nu.* 10. *& disc.* 60. *num.* 30. *& seq.*

Nusquam tamen evadere poterant mixturam quali-
41 tatis hæreditariæ, vel Condominii requisitæ in præsentantibus, non tantum habita semper præ oculis diremptrice omnium ambiguitatum observantia, per quam, uti demonstravimus, nullus dabatur casus, quo alii non Condomini loci *di Somma* per imaginationem usquam præsentaverint, sed etiam quia percurrendo omnia, & singula munimenta allata per Octavium, tantum aberat, quòd ea possent contraponi divisioni clarissimæ anni 1484. & confessioni litterali Joannis Baptistæ filii Principallis sub anno 1528. quin etiam rectè compatiebantur, erantque inseparabilia à toties enunciato titulo hæreditario, vel Condominii. Breve siquidem san. mem. Nicolai V. ubi quoque una cum altero Confirmatorio *Sixti IV.* fuisset attendibile, tribuebat quidem Jus præsentandi Francisco, & Guidoni, eorumque Descendentibus, sed primò supposita, atque narrata qualitate Dominicali loci *di Somma*, incipit enim idem Breve Nicolai V. *Franciscus IV. Doctor, & Guido Miles Vicecomites, & Domini Terræ, & Castri di Somma*, finaliter autem concessit Juspatronatus, sunt verba præcisa: *præfatis Domicellis, ac eorum Descendentibus* longè autem post *Sixtus IV.* Confirmando Breve Nicolai adjunxit illa verba: *Guidoni, & Francisco, ac eorum hæredibus in perpetuum;* Quamobrem incontrovertibile reddebatur, quod sive uno, sive altero Breve perspecto, neutiquam sola qualitas descendentiæ remanserit per Pontifices considerata, junctim quippe, vel illa dominii loci *di Somma*, ut in Breve Nicolai, vel illa hæreditaria, ut in Breve Sixti copulativè desideraretur secundum ea, quæ quotidie practicantur in omnibus Juribus patronatus mixtis ex adductis *per Lotther. de re Benefic. lib.* 2. *quæst.* 11. *num.* 41. *& seq.* Lambertin. *de Jurepatronat. lib.* 1. *par.* 2. *art.* 8. *quæst.* 2. *nu.* 1. *& seqq.* Card. de Luca *eodem tract. disc.* 30. *sub num.* 1. *vers. Respondi, & num.* 2. *in addit. ad decis.* 38. *num.* 28. coram Me. Rot. *dec.* 3. *nu.* 9. coram san. mem. Alex. VIII. *& dec.* 367. *num.* 11. coram Emerix Jun.

Cum igitur lucidissimè effulgeret, DD. de Cusanis tàm ponderata qualitate hæreditaria, quàm habita consideratione ad Condominium, nonnisi ad terminos præfatæ divisionis anni 1484. pollerent alia, quàm tertia parte utriusque tituli hæreditarii, vel feudalis, palam sequebatur, quod etiam data paritate unius ex qualitatibus, scilicet Descendentiæ inter DD. de Cusanis, ac DD. Vicecomites, hi merebantur anteponi, veluti in altera necessariò requisita qualitate præpollentes, adeout de rigore totum exercitium vocum patronalium de Jure censeretur inesse integraliter apud DD. Vicecomites secum ferentes duas ex tri-
42 bus partibus tam unius, quam alterius qualitatis; minor etenim pars in Jure præsentandi, adeò suffocatur à majori, ut penitus censeatur absorpta ab eadem majori, sicuti demonstrat, Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancellar. gloss.* 45. *num.* 61. *Lotther. de re Benefic. lib.* 2. *quæst.* 11. *nu.* 135. *&* 136. Garz. *de Benefic. par.* 5. *cap.* 9. *nu.* 125. Cardin. de Luca *de Jurepatr. disc.* 32. *num.* 6. *&* 7. *& disc.* 61. *num.* 20. Rota *dec.* 285. *num.* 6. *in fine, par.* 5. *decis.* 153. *num.* 4. *par.* 18. *recent. & in Pampilonen. Parochialis* 6. *Martii* 1702. §. *Sed, & bina* coram Me.

Diximus, quatenus unum, vel alterum Breve foret attendibile, quoniam jam vidimus, quod Breve *Sixti IV.* erat simpliciter Confirmatorium, ac restaurativum præcedentis *Nicolai V.* ac propterea cum prælaudatum Breve *Nicolai V.* præ cæteris injungeret, quod institutio ad limites concessi Juris præsentandi ad *solum Romanum Pontificem* (sunt ipsa verba) spectare, ac pertinere deberet, nunquam autem appareret, quod institutio fuerit experita, & obtenta à Romano Pontifice, Domini valdè ambigebant, an ullum desuper posset stabiliri fundamentum ratione inobservantiæ, quæ vim adimit quibuslibet indultis, & concessionibus Barbos. *de Episcop. par.* 2. *allegat.* 26. 43
num. 11. *& seq.* Card. de Luca *de Paroch. disc.* 25. *num.* 4. Rot. *decis.* 175. *num.* 8. *&* 9. *& dec.* 229. *nu.* 2. coram san. mem. Alexand. VIII. *& dec.* 1206. *num.* 7. coram Emerix Jun.

Validius verò, nam etsi supra diximus non fuisse necessarium, quod divisio consecutivè ad dominium Castri roboraretur Apostolica confirmatione, ad effectum ne per hoc transitus cum Universitate Feudali per exactissimam observantiam demonstratus valeret elidi, nihilominus retenta eadem positiva observan- 44
tia, non erat abs re, sive nullibi implicabat, quod successive, & post prædicta Brevia Nicolai, & Sixti intervenerit aliud Breve, seu diploma Pontificium confirmatorium subsecutæ Divisionis de anno 1484. per ratas merè Feudales, seu Condominii, cum in longè minori spatio, quam duorum seculorum, & ultra facilè præsumatur quodlibet opportunum Beneplacitum intercessisse, prout concomitante observantia tradiderunt, Gratian. *discept. for. cap.* 867. *num.* 50. *& cap.* 893. *num.* 17. Marescott. *var. resol. cap.* 13. *lib.* 1. *num.* 9. Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancell. glos.* 12. *num.* 76. *& seqq.* Cravett. *de antiquit. tempor. par.* 3. *cap.* 2. *num.* 26. Rot. *decis.* 803. *num.* 15. coram Emerix Jun. *decis.* 155. *num.* 8. *&* 9. *par.* 16. *decis.* 46. *num.* 8. *par.* 17. *decis.* 533. *nu.* 17. *par.* 19. *tom.* 2. *recent. & in Spoletana Primiciarum* 18. *Aprilis* 1698. §. *Absque eo quod* coram Me *hodie impressa decis.* 39. *num.* 12.

Et sanè adeò fortis emicabat hujusmodi observantia, ut licèt supponerent Informantes pro Octavio, quòd ad ostendendam qualitatem gentilitiam, seu familiarem satis essent præsentationes factæ de annis 1650. 1668. & 1683. eædem tamen positivè qualificabantur, sive communiebantur cum memorata assertione Condominii, ut ex præsentatione anni 1650. & ex ipsa Sententia, *omnes ex Condominis loci Sommæ*, quod & replicatur in aliis præsentationibus, nempe anni 1668. ibi: *omnes Condomini Burgi Sommæ, & lit. H.* ibi: *omnes ex Condominis dicti Burgi Sommæ*, ac demum de anno 1683. ibi: *omnes ex DD. Condominis dicti Burgi Sommæ*, idcoque dum non sola qualitas filiationis, seu Descendentiæ fuit enunciata, ac justificata, sed expressa, & comprobata tam in illis de Familia DD. Vicecomitum, quam in illis de Familia DD. de Cusanis prærogativa Condominii, reincidebant omnia superiùs ponderata pro mixtura 45
qualitatis, sicuti præter allegatos ponderando consimiles præsentationes mixtas, seu mixtam qualitatem præseferentes animadvertere Paris. *consil.* 48. *num.* 9. *lib.* 4. Cardin. de Luca *de Jurepatr. disc.* 24. *nu.* 9. Rot. *decis.* 267. *num.* 3. *par.* 6. *decis.* 223. *nu.* 16. *par.* 19. *recent. & in Romana, seu Parmen. Jurispatronatus* 13. *Decembris* 1700. §. *Quia tamen* coram Reverendissimo Domino meo Molines Decano.

Huc usque proinde casus videbatur planus, sed neque deerat, qui adjungeret, quod etiam ad abundantiam præscindendo ab hisce qualitatibus sive simplicibus, sive mixtis, tituli nempe hæreditarii, ac Condominii, & procedendo quoque, quòd jus præsentandi

ad

ad tenorem Bullæ *Nicolai V.* alias ut supra inobservatæ, reservatum existimari deberet favore Descendentium à Francisco, ac Guidone de primordiali Familia DD. Vicecomitum, non per hoc Octavius erat
46 in probatis circa narratam medietatem vocum patronalium, distinguendum quippe videbatur, quòd aut agitur de Jurepatronatus competente alicui Familiæ in genere, & tunc sanè nulla intrat distinctio portionum, stirpium, aut ratarum, sed attenduntur capita, & voces præsentantium ejusdem Familiæ, itaut habens pluralitatem vocum per modum Collegii, dicatur habere totum Collegium totam vocem secundum affirmata per Vivian. *de Jurepatr. lib. 4. cap. 2. num. 28. & seqq.* Card. de Luca *eodem tract. disc. 54. num. 5. & 6.* Rot. *decis. 82. num. 8. & 9. par. 7. recent.* cum aliis *in Cracovien. Scholastariæ 16. Junii 1698. §. Cum enim, & seq.* coram Me *hactenus impress. decis. 52.* & hic erat casus in altera *Mediolanen. Prioratus de Montegatiis*, de qua 11. *Decembris 1699. & 15. Februarii 1700.* coram Reverendissimo Domino meo Molines Decano, 25. *Junii ejusdem anni* coram Me, 14. *Februarii 1701. & 18. Junii 1703.* coram R. P. D. meo Scotto.

47 Aut verò agitur de Jurepatronatus, prout hic, reservato aliquibus nominatis in ipsa reservatione, & concessione, eorumque Descendentibus in perpetuum, eo profectò casu, unusquisque nominatus constituit propriam lineam, etsi reducatur, ut ad præsens, Juspatronatus in personam tantummodò unius, videlicet Guidonis, in his utique terminis quot sunt filii relicti ab ipso nominato, aut in quo tota vox resedit, tot censentur esse stirpes, ac voces subalternantes ad ea, quæ bene perpenduntur per Vitalin. *in Clement. Plures sub num. 42. in fin. de Jurepatr.* Spad. *consil. 9. num. 5. lib. 3.* Tondut. *quæst. Benefic. par. 1. cap. 32. num. 5. 7. & 8.* Lotther. *de re Benefic. lib. 2. quæst. 11. num. 124.*

Quapropter ad rem applicando, cum Guido quinque filios reliquerit, duove cesserint eorum Jura tribus aliis superstitibus, videlicet Antonio, Theobaldo, & Princivalli, absonum erat pretendere, quòd DD. de Cusanis descendentiam sumentes à linea prædicti Princivallis habeant eamdem æqualitatem cum DD. Vicecomitibus à duobus stipitibus respectivè descendentibus, Antonio, scilicet, & Theobaldo, sic etenim dividitur quælibet successio etiam Fideicommissaria, & vocativa Descendentium ex traditis per Rot. *dec. 342. num. 3. par. 12. & dec. 163. in princip. & num. 6.*
48 *par. 15. recent.* Successionem etenim in Jurepatronatus regulariter fraternizare, nec dirigi à forma Successionis Fideicommissariæ plenè firmatum fuit *in Auximana Jurispatronatus 27. Junii 1701. §. Quoniam, & in Aretina Beneficii 23. Aprilis 1703. §. Quod autem in fin.* coram Me.

Cæterum ne quid deesset ad omnem ulteriorem trutinationem hodiernæ controversiæ, posito etiam, quòd contra superiùs insinuata supponendum foret, quòd exercitium hujusce Jurispatronatus spectaret ad utramque Familiam DD. Vicecomitum, & de Cusanis indiscriminatim, ac per modum Collegii, ac Familiæ, Domini nihilominus maturè rimantes singula suffragia, adinvenere quidem, quòd uterque ex Collitigantibus numericè, & materialiter exhibebat ad sui favorem vota æqualia, idest sex præsentantes tam ab una, quàm ab altera parte, sed postmodum appensa in lance Justitiæ defecit unum numeratum ab Octavio, videlicet alter Octavius, veluti professus Reli-
49 gionem Sancti Benedicti in Monasterio Sancti Simpliciani, stante quippe hac professione, per quam in Domino deperdiderat velle, & nolle, ut inquit Bonifac. VIII. *in cap. Si Religiosus num. 5. de Elect. & Elect. potest. in 6. & in cap. Religiosus 2. de Testam. eodem lib. 6.*

50 Profectò vox hujusce Religiosi non poterat explicari per ipsum solum Religiosum, sed tantummodò per ejus Monasterium, (quod in casu nostro non intervenerat,) ex quo tam præcitata voluntas Monachi Professi, quàm omnia illius Jura activa, & passiva transitum faciunt in Monasterium, cui proinde, & non Religioso professo competit jus præsentandi, licuti quidquid male distinguentes inter bona temporalia, & Jura Sanguinis opinati fuerint Pignatell. *consult. Canon. 82. num. 112. & seq. tom. 9.* Pasqualig. *quæst. Moral. Canonic. quæst. 16. per tot.* solidè demonstravit Sanchez *ad precepta Decalog. lib. 7. capit. 14. num. 7.* Vivian. *de Jurepatr. lib. 4. cap. 3. num. 27.* Ciarlin. *controv. for. 225. à num. 4. usque ad num. 24.* Lezzan. *in Summ. quæst. Regul. tom. 1. par. 2. cap. 11. num. 15.* & firmavit Tribunal coram Seraphin. *decis. 1361. num. 4.* & coram Emerix Jun. *decis. 830. num. 6.*

Et quidem, ut præmisimus, male distinguere visi sunt prænominati *Pignatellus*, & *Pasqualigus*, procedentes cum exemplo Juris doctorandi, vel cum præmissa ratione Jurium Sanguinis remanentium penes Religiosum, quia certè jus doctorandi non potest residere penes Monasterium, utpotè corpus inanimatum, sed necessariò manet apud Religiosum actu docentem, vel legentem in aliqua Universitate tamquam membrum ipsius Universitatis, quale effectum fuit de explicita, vel implicita licentia Superioris, ac Monaste-
rii, eo ipso quòd Professus extitit permissus legere, ac 51
docere in aliqua Universitate, jura verò Sanguinis utique per professionem non avelluntur à Monacho, ut etiam uberrime dictum fuit *in decis. 34. & 35.* post Censal. ad Peregrin. *de Fideicom.* sed punctus stat, an hæc Jura Sanguinis valcant exerceri per solum Religiosum, quod sanè repugnat rationibus antedictis, itaut quoties Monasterium foret incapax, jus præsentandi potius pertineat ad alios Successores, quemadmodum progrediendo cum terminis Fideicommissariis, illosque applicando Jurispatronatus post Bald. Felin. Alciat. & alios dicit Rot. *decis. 336. num. 8. & 9. par. 5. recent.*

Quin adjuvaret Octavium præsentatum, quòd alter Octavius ut supra, cum præsentans, reperiretur quoque Prior Monasterii Sancti Simpliciani de tempore factæ præsentationis; unde reduplicando personam copulativè valuerit nomine proprio authorizare ipsam præsentationem à semetipso, tum quia illius præsentatio nullam mentionem facit hujus reduplicationis, sed demonstrativè dumtaxar meminit Dignitatis suæ Prioralis, ideoque esto quòd potuisset eamdem præsentationem authorizare, ac explere tamquam Prior, dum hoc effectivè non explevit, succedebat regula, *quod potui nolui*, de qua *Surd. conf. 252. n. 36.* Cancer. Gratian. *discept. forens. cap. 809. num. 12.* Card. de Luca *var. resolut. par. 2. cap. 6. num. 155.* Magon. *decis. Florent. 2. num. 14.* Rot. *decis. 180. num. 18. par. 18. recent. & in Leodien. Monasterii 4. Julii 1698. §. Quoniam* coram Me *hodie impress. decis. 61.* *de Benef. disc. 30. num. 20.*

Tum etiam quia valde ambigendum erat, an etiam ubi voluisset tamquam Prior authorizare suum Jus, 52
illudque exercere, id potuerit, cum omnia Jura vetent quempiam in materiis authorizativis posse fulcimentum præbere sibi ipsi ex Collectis in proposito per Alex. *consil. 106. per tot. vol. 1.* Barbos. *de Jur. Eccles. univ. lib. 1. cap. 32. num. 11.* Vincent. de Franchis *decis. 14. num. 2.* Rot. coram Buratto *decis. 44. num. 3.* ibique Adden. *lit. A. & post modern. Asculan. ad Stat. Urb. decis. 158. num. 6. 11. & seq.*

Tum & denique, quia ubi actus exerceri debet 53
per Monasterium, satis non est simplex authoritas Prioris, vel Abbatis, qui tantummodo est caput Monasterii, sed requiritur interventus, sive consensus majoris, ac sanioris partis Capituli, quemadmodum in specie Barbos. *in cap. Ea noscitur num. 2. de his quæ fiunt à Prælat. sine cons. Capit.* Ciarlin. *controv. for. lib. 3. dicto cap. 225. num. 24. & seq.* Sanchez *in precept. Decalog. lib. 7. cap. 14. num. 7.* Lambertin. *de Jurepatr. lib. 2. parte 1. quæst. 2. art. 12. n. 1. & per tot.* Vivian. *eodem tractat. lib. 5. cap. 3. num. 27.*

Comperto igitur, quòd dempta persona prænominati Religiosi Octavius nequiret numerare nisi quinque ad summum suffragia DD. de Cusanis, ex altero è converso latere Antonii sex recensebantur semper excludentia suppositam medietatem ab eodem Octavio, haud relevante, quod delendum esset ab hoc senario numero suffragium Theobaldi filii Cæsaris,

ex

ex quo non poterat uno, eodemque tempore Cæſar Pater, & Theobaldus filius præſentare, quoniam oppoſitio, quæ fiebat adversùs hanc vocem, pugnabat cum refugio habito per Octavium, quòd nempe ageretur de Jurepatronatus familiari agnatitio, vel deſcenſivo, vel quòd non eſſent tripartita ſuffragia, ſeu lineæ in filios Theobaldi, nam, ut præmiſimus ad abundantiam procedendo cum hypotheſi ejuſdem Octavii, videlicet quòd non eſſet dirimenda quæſtio per ſtirpes, ſed per capita, ut omnes deſcendentes primordialiter à Guidone conſtituerent unam lineam, quantumvis in plures ramos, ſeu Columnellos ſubdiviſam, clarè emicabat, quòd præſentatio facienda erat in capita tamquam membra æque conſtitutiva ejuſdem corporis Collegiativi deſcendentiæ, ut ex doctrina Alex. de Nevo *conſil.* 64. *num.* 2. & 3. Lotther. *de re Benefic. lib.* 2. *quæſt.* 11. *num.* 123. *cum aliis*, conclu-
54 dit ſtans pro unicitate lineæ contra ſuperiùs animadverſa idemmet Card. de Luca *diſc.* 33. *per tot.* & *ſignanter num.* 4. & 5. *de Jurepatr.* & generaliter, quòd In Jurepatronatus gentilitio filii admittantur ad præſentandum cum Patre tritum eſt, & uberrimè oſtenſum fuit *in prætitata Mediolanen. Prioratus* 15. *Februarii* 1700. coram Reverendiſſimo Domino meo Molines Decano 25. *Junii ejuſdem anni* coram Me, 14. *Februarii* 1701. & 18. *Junii* 1703. coram R. P. D. meo Scotto.

Robuſtiùs autem quia præfatus D. Theobaldus Maria Vicecomes, ſive illius Procurator aſſeruit, ſe ſe deveniſſe ad præſentationem tamquam hæres Patruorum ex aliis Juribus, ac titulis, ac denique ex antiqua poſſeſſione, ſeu quaſi, in qua reperiebantur iidem Patrui, proindeque ad omne, ut dicitur, pejus intrabant termini celebris *cap. Conſultationibus de Jurepatr.* nempe quòd cum idem Theobaldus Maria explicitè præſentaverit tamquam hæres ſignanter Galeatii Mariæ ejus Patrui vigore præcedentis quaſi poſſeſſionis, non poterat in præſenti rejici ejus præſentatio, ſub prætextu, quòd etiam Marchio Cæſar illius Pater præſentaverit, quidquid enim dicendum fuiſſet, quando quæſtio fuiſſet circa pertinentiam, profectò non erat diſcurrendum de viribus hujus quaſi poſſeſſionis in hodierno Judicio vertente ſuper inſtitutione inter præſentatos, quæ ipſa ſola quaſi poſſeſſione contentatur
55 ad ſæpius ſtabilita in Sacro Auditorio, & præſertim *in decif.* 115. *num.* 19. coram Priolo *decif.* 181. *num.* 18. *par.* 19. *recent. in dicta Mediolanen. Prioratus* 15. *Februarii* 1700. §. *Idque* coram Reverendiſſimo Domino meo Molines Decano, & 14. *Februarii* 1701. §. *Cum enim* coram R. P. D. meo Scotto, *De Lucana Beneficii* 21. *Martii* 1703. §. *Iterum* coram R. P. D. meo Muto, & *in Aretina Beneficii* 23. *Aprilis ejuſdem anni* §. *Cum etenim* coram Me. Etiam reſpectu hæredis ex perſona ejus Auctoris exiſtentis in præfata quaſi poſſeſſione præſentandi eadem Rot. *decif.* 31. *num.* 8. coram Celſ. *decif.* 374. *num.* 24. *par.* 11. *Recent. in dicta Mediolanen. Prioratus* 15. *Februarii* 1700. §. *Ad patefaciendam* coram Reverendiſſimo Domino meo Molines Decano, & 14. *Februarii* 1701. §. *Quoniam* coram R. P. D. meo Scotto.

Hiſque præſuppoſitis Domini non cenſuerunt im-
56 morandum eſſe ſuper noviſſima exceptione relata per defenſores Octavii, quòd nempe DD. Vicecomites devenerint ad præſentationem Antonii poſt lapſum quadrimeſtris, unde nequiverit eadem præpoſtera præſentatio vim aliquam habere in præjudicium ipſius Octavii legitimè jam præſentati intra prædictum quadrimeſtre, reſiſtente præfinitione ſancita Laicis Patronis *in cap. unic.* §. *Verum de Jurepatr. in* 6. *de qua* Corrad. *in prax. Benefic. lib.* 4. *cap.* 2. *num.* 63. Antonell. *de temp. legal. lib.* 3. *cap.* 15. *num.* 1. Amayden. *de ſtyl. Datar. lib.* 1. *cap.* 11. *num.* 23. Cardin. de Luca *de Jurepatr. diſc.* 59. *num.* 19. & *diſc.* 64. *num.* 3. Rot. *decif.* 796. *num. primo*, & *decif.* 1289. *num.* 23. coram Coccin.

Hæc ſiquidem exceptio locum ſibi de plano vindi-
57 caſſet, quoties iidem DD. Vicecomites ante defluxum prædicti quadrimeſtris non ſupplicaſſent, & obtinuiſſent à Sancta Sede legitimam prorogationem; ſed præambulè, ac providè obtenta tali prorogatione, de qua idem ſane erat in tempore præſentaſſe, vel in tempore à Papa habente ſupremam poteſtatem Canonicè prorogato, ut generaliter habetur, apud Berba *conſ.* 156. *num.* 1. *lib.* 3. *Spad. conſ.* 72. *num.* 5. *lib.* 3. *Epiſcop.* Rocc. *diſp. jur. ſelect. cap.* 89. *n.* 3. Rot. coram Priol. *decif.* 83. *num.* 26. *in Recent. decif.* 505. *num.* 1. *in fin. par.* 3. & *decif.* 180. *n.* 25. *par.* 18. & magis ad rem eadem Rota *decif.* 114. *num.* 14. coram Cerro, & *decif.* 74. *n.* 25. *par.* 16. *recent.*

Replicatio tandem, quòd hujuſmodi prorogatio va- 58
leret reputari inefficax, & ſubreptitia, ex quo DD. de Cuſanis nedum præcedenter juridicè præſentaſſent, ſed etiam Octavius ab illis præſentatus uſque ſub *die* 23. *Junii* 1700. reportaſſet litteras, quas nuncupant *pro præſentato*, quantumvis hæ litteræ in aſſueta formula *ratione congrui* remanſerint expeditæ tantummodò ſub *die* 25. *Auguſti ejuſdem anni*, quapropter ſi Papa certior ab Antonio, ſive DD. Vicecomitibus fuiſſet effectus de hac intermedia præſentatione, & gratia, vel abſolutè denegaſſet memoratam prorogationem, vel eam difficiliùs conceſſiſſet, quod exuberat ad finem inducendi ſubreptionem ex Juribus adductis per Cravett. *conſ.* 68. *num.* 5. Peregrin. *conſ.* 78. *num.* 11. *lib.* 1. Lotther. *de re Benefic. lib.* 3. *quæſt.* 11. *n.* 56. Roſ. *de execut. liter. Apoſt. par.* 1. *cap.* 5. *num.* 45. & *ſeq.* Rot. *decif.* 186. *num.* 1. *par.* 16. *decif.* 41. *num.* 6. & *decif.* 159. *num.* 3. *par.* 18. *rec. in Leodien. Canonicatus* 4. *Julii* 1698. §. *Quo verò* coram Me *hactenus impreſſ. decif.* 62. & *in Cremonen. Canonicatus* 13. *Junii* 1701. §. *Opponebatur pariter* coram Me.

Facili negocio retundebatur, quia in hac materia ſubreptionis, vel obreptionis unicè ſpectatur, an ex tacita veritate, aut expoſita falſitate præjudicium aliquod oriatur ipſi concedenti, vel tertio, ceſſante enim præjudicio alterutrius nuſquam reputatur, quòd Pontifex ſe ſe à gratia retraxiſſet, idque pariformiter ſuperabundat ad infringendam quamcumque notam ſubreptionis, & obreptionis, ut videre eſt apud Fælin. *in cap. Super literis n.* 8. *de reſcript.* Ferret. *conſ.* 229. *num.* 4. *lib.* 1. Modern. Lucen. *conſult.* 501. *n.* 9. Rota *decif.* 800. *n.* 11. coram Ubaldo, *dec.* 488. *num.* 10. coram Cerro *decif.* 357. *num.* 4. *par.* 12. *decif.* 769. *n.* 11. *par.* 18. & *decif.* 647. *ſub n.* 51. *verſ. Prout par.* 19. *recent.*

Applicando autem ad rem, nullum utique præjudicium reſultabat Papæ concedenti prorogationem, quia adhuc terminus ad præſentandum perdurabat, & de jure devolutio, ſi quæ contigiſſet, ſpectaſſet ad Archiepiſcopum Mediolani, non autem ad Sanctam Sedem ſecundùm ſancita *in decif.* 195. *num.* 2. coram Coccino, *decif.* 392. *n.* 4. & 5. coram Celſo, *decif.* 180. *num.* 3. & 4. *par.* 18. *recent.* & uberius reaſſumpta, & examinata *in Foroliviem. Canonicatus Theologalis* 25. *Junii* 1700. coram Me.

Quo verò ad DD. de Cuſanis, & Octavium eorum præſentatum, nonne illorum vox erat infra medietatem ex ſupradictis, ipſequemet Octavius in ſuis litteris obtentis pro Præſentato narraverat medietatem dumtaxat in controverſa præſentatione reportaſſe? proindeque quemadmodum jus DD. de Cuſanis, ac eorum præſentati manebat in pendulo, donec ſupervenirent necne intra legitimum tempus cum præſentatione DD. Vicecomitum; ita ſicuti DD. Vicecomites valuiſſent poſt præſentationem Octavii, ejuſque litteras, exhibere præſentationem alterius, cum eorundem DD. Vicecomitum Juri nequaquam Papa intellexerit præjudicare, niſi quatenus Octavius ad ſui favorem numeraret medietatem eorum, qui intererant in hoc pendulo, an DD. Vicecomites actu præſentarent, vel prorogationem à fonte omnium Gratiarum Papa conſequerentur ſecundùm ea, quæ perbellè ratiocinatur Pax Jordan. *de re Benefic. tom.* 2. *lib.* 10. *tit.* 7. *ſub num.* 346. *verſ. Ex eo autem*, ubi inquit *non eſſe neceſſariam citationem Compatronorum, aut competitorum in concedenda dilatatione, cum non agatur de præjudicio illorum, & conceſſio fieri poſſit ipſis invitis*, idem quippe eſt, ut præmiſimus, in tempore præſentare, vel præſentare in tempore prorogato per 59
Superiorem ex vi ipſius prorogationis, circa quam in

for-

fortioribus plenè liquet penes Rebuff. *in prax. Benefic. tit. de publican. resignat. gloss.* 13. *num.* 5. Paris. *de resignat. Benefic. lib.* 10. *quæst.* 7. *num.* 68. *versic. Limita secundo, & num. seqq.* Rota *decis.* 154. *n.* 8. *&* 9. coram san. mem. Alex. VIII. *decis.* 91. *num.* 8. *par.* 4. *tom.* 2. *decis.* 63. *num.* 12. *par.* 6. *decis.* 14. *num.* 14. *par.* 10. *dec.* 357. *num.* 2. *& seq. par.* 12. *& decis.* 491. *num.* 8. *par.* 18. *recent.*

Amaritudo namque stetisset, quando defluxo jam quadrimestri, firmatoque Jure in Octavio per negligentiam Compatronorum in præsentando, mediante illa consolidatione, seu Jure non decrescendi, quod datur in Jurepatronatus Lambertin. *de Jurepatr. artic.* 5. *quæst.* 4. *par.* 2. *lib. primo*, Vivian. *eodem tract. lib.* 14. *cap.* 2. *num.* 41. Bellon. *de Jure accresc. cap.* 6. *quæst.* 48. *num.* 3. *& seqq. & signanter sub num.* 28. *& seqq.* DD. Vicecomites supplicassent, & Papa concessisset prorogationem, quia tunc fortè præjudicasset juri quæsito per legitimè intra tempora præsentatum; sed cum ob durationem termini ad præsentandum tractaretur de eventuali jure quærendo, Gratia Papæ in his terminis semper subsistit, immo omnia volumina sunt plena, quòd minimè oporteat exponere præjudicium, seu majus non lucrum purè eventuale, ac consecutivum juxta passim affirmata per Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. gloss.* 45. §. *primo, num.* 48. Amostaz. *de Causis Piis lib. primo, cap.* 14. *num.* 12. Rota *in recent. decis.* 267. *num.* 12. *&* 13. *par.* 15. coram Emerix Jun. *decis.* 1137. *num.* 19. *& in Romana, seu Januen. Legati* 1. *Julii* 1697. §. *Verò in fine*, coram R. P. D. meo de la Tremoille.

Subsistente itaque præsentatione Antonii veluti intra tempora Canonicè prorogata, & comperto, quòd semper, & infallanter, sive censendo Juspatronatus, de quo agitur, hæreditarium, sive annexum Feudo, sive mixtum, sive etiam descensivum, sive etiam enumerando voces in capita simplicia ad intentum Octavii, neutiquam is abscribere valeat medietatem ad sui commodum, tuebar ad oculum fundamentum ejus gratiæ derogatoriæ, ac proinde Domini, ut ab initio præmisimus, pro institutione Antonii, & in executionem litterarum Octavii concorditer responderunt, utraque ex partibus acerrime informante.

ARGUMENTUM.

Patronus, qui post datum mandatum Procuræ ad præsentandum, donat alicui Juspatronatus, per hujusmodi donationem non censetur revocare mandatum Procuræ.

SUMMARIUM.

1 *Patronus, qui post factum mandatum ad præsentandum, donat Juspatronatus, per hujusmodi donationem non dicitur revocare idem mandatum. Amplia, ut num.* 3. *&* 5.

2 *Jus præsentandi per donationem non transfertur privativè, sed cumulativè cum donante.*

4 *Patronus Ecclesiasticus non potest cumulativè variare.*

CASUS IV.

QUidam Patronus dedit uni mandatum Procuræ ad præsentandum ad Beneficium vacans, & immediatè post donavit Jus præsentandi personæ Ecclesiasticæ; habens mandatum Procuræ præsentavit Titium; Illa verò Persona Ecclesiastica Donataria postea præsentavit Cajum. Quæritur. Quis ex his duobus instituendus est ab Episcopo?

Pro cujus resolutione censeo de Jure respondendum, quòd in hoc Casu sit instituendus ab Ordina-
1 rio Titius ad exclusionem Caji præsentati à Donatario; quia Patronus qui post factum mandatum ad præsentandum donat Juspatronatus, non dicitur revocare mandatum ad præsentandum, sed transferre proprietatem Jurispatronatus in perpetuum favore Donatarii, immo per donationem censetur translatum
2 Jus præsentandi non privativè, sed cumulativè cum Donante, cujus proinde præsentatio, seu mandatum non censetur revocatum *cons. Decii* 542. de quo late Gonzal. *ad regul.* 8. §. 2. *Proœmial. num.* 32. Rota *decis.* 385. *num.* 8. *par.* 1. *Diversor.* & meus Advocatus Pitonius *discept. Eccles. quarta, sub num.* 65. *par. prima.* Eoque magis, quia Procurator non fuit 3
intimatus, neque denunciatus de aliqua revocatione ad *Text. in Clem.* 1. *de renunciat.* Lambertin. *de Jurepat. lib.* 2. *par.* 1. *quæst.* 4. *art.* 14. *num.* 4.

Unde persona illa Ecclesiastica Donataria, non poterat in hoc Casu præsentare Cajum nec privativè, nec cumulativè cum Titio, quia dictum Juspatronatus per donationem factam favore personæ Ecclesiasti- 4
cæ effectum est Ecclesiasticum, quod est talis naturæ, ut Patronus Ecclesiasticus non possit cumulativè variare, juxta Vivian. *de Jurepatr. lib.* 10. *cap.* 1. *num.* 27. *&* 28. sed solùm poterat adhærere præsentationi factæ per Procuratorem.

Quæ omnia fortiùs procederent si in mandato Pro- 5
curæ ad præsentandum legeretur obligatio non revocandi Procuratorem, sed habere ratam, & gratam præsentationem faciendam ab eo. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 2. *quæst.* 7. *art.* 16. *num.* 4.

ARGUMENTUM.

Præsentatio facta cum pactis, & conditionibus contrariis dispositioni Juris est illicita, & Simoniaca. Renunciatio facta in manibus Patroni Laici est nulla.

SUMMARIUM.

1 *In præsentatione, aut collatione apponi non possunt pacta, & conditiones contrariæ dispositioni Juris.*

2 *Pactum est illicitum, & Simoniacum, quando apponitur circa Spiritualia, vel Spiritualibus annexa.*

3 *Pactum:* Che il Canonico stando assente dalla Residenza per un'anno, s'intenda per la detta assenza da lui medesimo rinunciato il detto Canonicato: *An contrarietur Concilio Tridentino.*

4 *Apposito pacto in præsentatione cum conditione, & quòd sit licitum, Præsentatio dicitur purè, & simpliciter facta, quoties pactum est illicitum.*

5 *Renunciatio Beneficii facta in manibus Patroni Laici, an sit nulla?*

6 *Nemo potest renunciare Juri, quod non habet.*

7 *Præsentatio, aut institutio facta, lite pendente, est nulla.*

8 *Renunciatio quando est conditionalis favore certæ Personæ, non oritur vacatio Beneficii, nisi favore illius Personæ.*

CASUS V.

PAtronus Beneficii A. vacantis præsentavit ad illud Titium, hac tamen conditione adjecta in litteris præsentationis scilicet: *Con condizione però, che stando assente dalla Residenza per un'anno, s'intenda per la detta assenza da lui medesimo rinunciato il detto Canonicato, sicchè possa liberamente provedersi ad altra Persona:* Cum autem Titius abfuisset ultra annum à propria residentia; Hinc Patronus autumans Beneficium vacans ratione purificatæ conditionis prædictæ nominavit, & præsentavit ad illud Cajum cum eadem supradicta conditione; hac alia tamen clausula adjecta: *Apponendo le sudette condizioni alla presentazione, ò nominazione ogni volta, che quelle siano lecite ad apporsi, e de Jure sostenghino, nè siano contrarie al Sacro Concilio Tridentino, e Costituzioni Apostoliche, & non aliàs, &c.*

Hinc orta lite inter Titium, & Cajum super subsistentia utriusque præsentationis, Titius renunciavit Beneficio favore Sempronii; Quare Patronus prætendens dictum Beneficium vacans ex hujusmodi renunciatione, nominavit non quidem Sempronium, sed Paulum. Unde quæritur.

I. An nominatio, & institutio Titii facta ad Beneficium, de quo agitur, sustineatur? Et quatenus negativè.

II. An, & quomodo sit admittenda nominatio Caji facta per Patronum, itaut debeat obtinere institutionem?

III. An

*III. An, attenta renunciatione dicti Beneficii facta
per Titium favore Sempronii, lite pendente inter ipsum
Titium, & Cajum, subsecuta Institutio respective in
personam Pauli sustineatur?*

In hac Causa scripsit in Sacra Congregatione Con-
cilii D. Advocatus Pitonius Præceptor meus, qui in
sua allegatione dicebat esse primum dubium negativè
resolvendum, & eodem modo tertium, affirmativè
verò secundum scribendo ad defensam Caji nominati
per Patronum, juxta fundamenta, & rationes per
ipsum latè deductas, quæ videri poterunt apud ipsum
in tract. de Controvers. Patron. Allegat. qui nunc
Pannæ imprimitur, ad quem lectorem remitto pro
videndis rationibus ibi latius extensis.

Ego verò, qui incumbendo studiis dicti Advocati
adhuc studebam contemporaneè in Sacra Congrega-
tione Concilii, apud R. P. D. meum Petrum occa-
sione examinandi Causam, & videndi rationes hinc
inde deductas feci meum votum, in quo; Ad pri-
mum negativè respondendum sentiebam, quia in actu
præsentationis, & Institutionis Titii fuit appositum
pactum, quod absente Proviso per annum, Benefi-
1 cium intelligatur renunciatum, eo ipso vacet, &
possit alteri conferri; in præsentatione autem, & col-
latione Beneficii est prohibitum facere pacta, & con-
ditiones, nec non conditiones apponere diverso modo
ab eo, quo Sacri Canones, Constitutiones, & Tri-
dentinum præscribit, & sunt *Text. in Canon. Quæsi-
tum de rerum permut. & cap. final. de pact.* Lamber-
tin. *de Jurepatr. par. 1. quæst. 9. art. 11. num. pri-
mo, & seqq. & lib. 2. par. 2. quæst. 9. art. 3. n. 3. 8.
& 9.* Fagnan. *in cap. Nisi essent num. 19. de Præben.*

Ratio est, quia hujusmodi pacta sunt illicita, &
2 Simoniaca, quando apponuntur circa Spiritualia, vel
Spiritualibus annexa, Parif. *de confid. quæst. 28. n. 189.
& seqq.* Lambertin. *de Jurepatron. lib. 2. par. 1. quæst. 9.
art. 11. sub num. 3.* Lotther. *de re Benef. lib. 3.
quæst. 29. num. 25. & seqq.* Sanchez *consil. Moral.
3 lib. 2. cap. 3. dub. 25.* maximè in Casu isto, ubi pa-
ctum directè contrariatur Concilio Tridentino *sess. 24.
cap. 12. de Reformat.* ubi in Casu absentiæ Canoni-
corum statuta fuit certa forma, cui nemo, nisi Papa
derogare potest.

Ad secundum esse admittendam absque supradicta
conditione Simoniaca, & illicita respondendum vide-
4 tur, quia cum ista conditio, seu pactum fuerit ap-
positum in præsentatione Caji cum conditione, quòd
sit licitum, & non sit contrarium Concilio Triden-
tino, nominatio Caji dicitur facta purè, & simplici-
ter, & sine eadem conditione, quoties ista Concilio
Tridentino adversatur per Adden. ad Gregor. *dec. 417.
n. 12.* Rot. *in Landen. Canonicatus 3. Martii 1697.
§. Eoque certius* coram Eminentissimo Cardinalli Tre-
moille.

Ad tertium negativè est respondendum, quia re-
nunciatio facta à Titio est nulla, tum quia facta,
lite pendente, Lancellot. *de attent. L. 2. cap. 4.* Rota
5 coram Bich. *dec. 182.* Tum etiam quia facta in ma-
nibus Patroni Laici, & in favorem Tertii, quando
fieri debebat in manibus superioris Ecclesiastici, juxta
*Text. in cap. Quod in dubiis de renunciat. ubi Pa-
normitan. num. 6.* Parif. *de resignat. lib. 7. quæst. 9.
num. primo,* Gonzal. *ad regul. 8. Cancellar. gloss. 14.
num. 2.* Verall. *decis. 192. num. 2. par. 2.* Barbosa
de Jur. Eccles. lib. 3. cap. 15. Rota *in Parmen. Be-
neficii 13. Junii 1701. §. final.* coram R. P. D. Scot-
6 to. Et insuper quia Titius non poterat renunciare,
quia nemo potest renunciare Juri, quod non habet
juxta *Text. in L. Nemo plus Juris ff. de regul. Jur.*
Parif. *de resignat. lib. 1. quæst. 15. num. 9.*

7 Et præsentatio, & Institutio facta in personam
Pauli sunt nullæ, utpote factæ lite pendente ad *Text.
in cap. 1. & 2. ut lite pendente in 6.* Rota coram
Cels. *decis. 369. num. 10.* Et quia Titius renunciavit
favore Sempronii, & tamen præsentatio, & institu-
8 tio data fuit alteri diversæ personæ, & sic nulliter,
quia quando renunciatio est conditionalis in favorem
certæ personæ, non oritur vacatio Beneficii, nisi fa-
vore illius personæ, Gonzal. *ad regul. 8. Cancell.
gloss. 14. num. 20.* Parif. *de resignat. lib. 10. quæst. 7.
num. 22. & 23.*

Sacra Congregatio die 3. Octobris 1711. in una
Romana Nominationis ad Canonicatum, primum,
& secundum dubium non resolvit; Ad tertium verò
Negativè respondit. Reproposita Causa die 27. Au-
gusti 1712. rescriptum fuit ad Primum: *Negativè:*
Ad secundum: *Negativè.*

ARGUMENTUM.

Spectante Jurepatronatus ad Communitatem, à quibus fieri debeat præsentatio?

SUMMARIUM.

1 *Communitas aliquando gubernatur per Congrega-
tionem omnium de Populo, aliquando per De-
curiones, & Regentes.*

2 *Omnes, & singuli homines Communitatis admit-
tuntur ad præsentandum, quando Communitas
regitur per Congregationem omnium.*

3 *Actus Juris, seu Jus præsentandi competit Com-
munitati, uti Communitati, actus verò facti,
seu præsentationis competit singulis de Com-
munitate.*

4 *Minor Infante non est admittendus ad præsen-
tandum, sed solum ejus Tutor.*

5 *Extraneus, & qui non est de Communitate, non
est admittendus ad præsentandum, limita, ut
ibi, & num. 6.*

7 *Decuriones, & Regentes Communitatis, an, &
quando soli sunt admittendi ad præsentandum?*

8 *Communitas potest præsentare non solum privati-
vè, sed etiam accumulativè, sed intellige,
ut ibi.*

9 *Competente Jurepatronatus Parochianis præsentati
de Jure non est ab ipsis facienda Collegiali-
ter, sed solum singulariter, secus de consuetu-
dine, ut num. 10. & seq.*

12 *Hujusmodi consuetudo, ex quibus probetur.*

13 *Consuetudo, an, & quando probari debeat cum
qualitate coactiva?*

14 *Quadrimestre an, & quando incipiat currere à
die declarata, & acceptata nullitatis præsen-
tationis?*

15 *Lite pendente inter præsentatos non est locus de-
volutioni, secus si lis sit inter Patronos.*

CASUS VI.

QUæro in hoc casu, à quibus fieri debeat præsen-
tatio, quando Juspatronatus spectat ad Commu-
nitatem?

Pro cujus resolutione sciendum est Communitates
quandoque regi, & gubernari per Congregationem 1
omnium de Populo, quandoque autem per Decurio-
nes, aut Regentes, aut Antianos, aut Priores. Si
Communitas regatur per Congregationem omnium de
Populo, tunc non soli Regentes, aut Priores, sed 2
omnes, & singuli homines Communitatis sunt ad-
mittendi ad præsentandum, & præsentatio fieri debet
ab omnibus de Populo, tam masculis, quàm fœmi-
nis, tam conjugatis, quam non conjugatis, tam Pa-
tribus, quàm filiisfamilias, majoribus septennio, &
omnibus, qui de Jure constituunt Communitatem.
Fælin. *in Cap. Cum omnes num. 46. de constitut.* Fe-
der. *de Sen. cons. 65. sub num. 1. & consil. 115.
num. 9.* Lambertin. *de Jurepatr. lib. 2. par. 1. quæst. 1.
artic. 6. & quæst. 2. art. 9. & lib. 1. par. 2. quæst. 2.
art. 14. num. 1.* Paul. *de citat. eodem tract. quæst. 1.
princip. num. 3. ampliat. 3.* Rocch. *de Jurepatr. verb.
Competens num. 18.* Cardin. de Luca *de Jurepatr.
disc. 34. num. 12.* Rota *decis. 82. num. 10. par. 7.
recent. & in Bononien. Parochialis 26. Januarii 1711.*
coram Caffarello, inferius registrata Lambertin. *de
Jurepatr. lib. 2. quæst. 2. art. 9. num. 2.* Rota *de-
cis. 295. num. 6. par. 6. recent.*

Ratio autem est, quia licèt actus Juris, seu Jus 3
præsentandi non sit, nisi penes ipsam Communita-
tem, uti Communitatem, tamen actus facti, seu
actus præsentationis competit singulis de Communi-
tate, & est apud quemlibet singulariter de Commu-
nitate, sicuti in electione, licèt electio, seu Jus eli-
gendi

gendi sit penes ipsum Capitulum, tamen actus electionis est penes ipsos de Capitulo, itaut omnes de Communitate in capita, non autem in stirpes sint admittendi ad præsentationem, & præsentare possint, Lambertin. *de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quæst. 7. art.* 15. *num.* 20. *& lib.* 2. *par.* 2. *quæst.* 2. *art.* 13. *num.* 2. Vivian. *eodem tract. lib.* 4. *cap.* 5. *num.* 71. *& lib.* 8. *cap.* 2. *num.* 3. Rota *decis.* 82. *n.* 8. *par.* 7. *recent.*

4 Cæterum minor infante, & sic septennio nullo modo est admittendus, aut votandus ad præsentandum, sed solùm ejus Tutor, nisi malitia suppleret ætatem. Lambert. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 2. *quæst.* 2.
5 *art.* 13. *num.* 5. *& seqq.* Sicuti nec extraneus, seù qui non est de Communitate, potest præsentare, nisi per illos de Communitate de communi omnium consensu fuerit admissus, cum illi de Communitate non possunt admittere ad præsentandum extraneum, nec in aliquem præsentationem compromittere, minore parte invita, seu uno tantum contradicente, quia hoc tenderet in eorum præjudicium, cùm ex hoc diminuatur cujusque potestas, & vox cujusque debilior fiat, & sic cujuslibet interest, ne extranei, & forensici admittantur ad *Text. in cap. Scriptum de elect.* ibique Abb. *num.* 3. *& in cap. Quia propter de elect.* Vivian. *de Jurepatr. par.* 2. *lib.* 8. *cap.* 2. *num.* 26. *& seqq.*

6 Quod tamen procedit, quando illi de Communitate volunt extraneum habere vocem inter eos, secus quando extraneus veniret, ut procurator alicujus de Communitate, qui propter aliquod impedimentum non posset intervenire præsentationi Rectoris Ecclesiæ Patronalis, tunc enim sufficit majorem partem consentire, illum extraneum admitti loco impediti; quia hoc casu non agitur de diminutione vocis cujuscumque de Communitate, sed solùm tractatur de præjudicio Communitatis, cum huic intersit ne facta illorum intelligantur per extraneos. Lambert. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 2. *quæst.* 2. *artic.* 16. *num.* 3.

7 Si verò Communitas regatur per Decuriones, Antianos, Priores, Regentes, ex eo, quòd illi de Communitate soliti sint eligere Antianos, seu Priores, penes quos sit omnis Populi potestas, & tunc solùm isti repræsentantes Universitatem sunt admittendi ad præsentandum, dummodo sint majores 14. annis, & non pueri, nec mulieres, nec filii familias; Lambert. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 2. *quæst.* 2. *art.* 11. *n.* 1. *& seq. & art.* 13. *n.* 5. Vivian. *eodem tract. lib.* 8. *cap.* 2. *n.* 19. *& seqq.* Rota *decis.* 39. *n.* 12. *par.* 12. *recent.*

Ex his igitur omnibus colligitur, quòd spectante Jurepatronatus ad Communitatem, si ista regatur per Congregationem omnium, omnes de Communitate, si verò per solos Regentes, sive Antianos, isti soli
8 possunt præsentare, & quidem non solum privativè, & correctivè variando, scilicet non solùm possunt præsentare personam idoneam penitus recedendo à prima præsentatione, quando prima præsentatio fuit nulla, sed etiam accumulative aliam personam cum prima accumulando, dummodo adsit consensus omnium de Communitate, aut omnium Regentium, dum major pars eorum de Communitate non potest accumulativè variare minori parte, vel etiam uno contradicente, juxta Abb. *in cap. Cum autem* ibique Fagnan. *de Jurepatr.* Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 2. *quæst.* 2. *art.* 16. *num.* 7. *quæst.* 7. *art.* 22. *num.* 2.

R. P. D. CAFFARELLO

Bononien. Parochialis.

Lunæ 26. *Januarii* 1711.

ABsoluta inter Assumptos Hospitalis Sancti Joannis Bononiæ, & Parochianos Ecclesiæ Sancti Laurentii Portæ Steriæ ejusdem Civitatis controversia super pertinentia Juris præsentandi pro hac vice ad præfatam Parochialem per obitum Bernardini Albani ultimi Rectoris vacantem, eaque ad tramites alternativæ Turnariæ favore Parochianorum definita per Rotalem Sententiam à R. P. D. meo Priolo latam, fuit insuper per decretum ad Partes demandata nova Rectoris electio ad formam Decisionis 2. Martii 1708.

coram eodem præcedenter editæ, declarantis nullam, tam nominationem Josephi Laurentii Bertocchii, in Rectorem ab Assumptis factam, & à nonnullis ex Parochianis postmodum approbatam, quàm alteram Antonii Bonini à cæteris Parochianis majorem partem constituentibus expletam; Adversus quod cum Boninus dumtaxat insimul cum dictis Parochianis eidem adhærentibus, reclamaverit, & à Signatura Justitiæ appellationis Causam in suspensivo committi Mihi obtinuerit, subscripto dubio: *An Decretum Rotale sit confirmandum, vel infirmandum, & danda Institutio Bonino*, quod licèt die 5. Maji anni præteriti resolutum minimè fuerit, hodie tamen iterum exquisitis DD. suffragiis responsum accepi: *Decretum Rotale esse confirmandum*, atque per consequens dandam non esse institutionem Bonino.

Constitit namque dictam præsentationem Bonini veluti non expletam à Parochianis collegialiter, & in unum convocatis, sed singulariter, & in diversis locis, seu ut dicitur ostiatim, eorum suffragia ferentibus, *Summario primæ propositionis num.* 2. salvari nequaquam posse à patenti nullitate, eo sub obtentu, quòd præsentatio collegialiter facienda venit ab illis personis, quæ de jure constituunt Collegium, qualis est Communitas Civitatis, Capitulum Canonicorum, vel alius similis Cœtus personarum, quos terminos percutiunt Fælin. *in cap. Cum omnes n.* 46. *de Constitut.* Federic. *de Sen. consil.* 65. *sub. n.* 1. *vers. Ad id, quod dicitur quarto loco*, Cardin. de Luca *discurs.* 34. *n.* 12. *de Jurepatron.* Rota *decis.* 268. *n.* 3. coram Mantic. *decis.* 91. *num.* 7. coram Priolo *decis.* 565. *num.* 1. coram Emerix Junior. *recent. decis.* 295. *num.* 4. *&* 6. *par.* 6. *decis.* 302. *num.* 10. *par.* 7. *& decis.* 176. *n.* 16. *&* 17. *par.* 12. Secus verò à Parochianis, qui cum sint homines particulares, 9
nullam notam Universitatis, vel Collegii habentes, & ad eos propterea uti singulos, non autem uti universos tributum censeatur Jus nominandi, & præsentandi, ut tradit Abbas *consil.* 76. *n.* 1. *lib.* 2. Calderin. *consil.* 9. *n.* 1. *&* 2. *de Jurepatron.* Lambert. *par.* 2. *lib.* 2. *quæst.* 2. *art.* 9. *n.* 5. *de Jurepatronat.* Gratian. *discept. forens.* 125. Barbos. *vot. decisiv.* 211. *num.* 7. *lib.* 2. Tondut. *quæst. Beneficiar.* 3. *cap.* 169. *n.* 23. Garz. *de Benefic. par.* 5. *cap.* 9. *n.* 212. *& n.* 5. *&* 6. *seqq.* Rota *in Apporegien. Parochialis* 21. Junii 1700. § *In hypothesi* coram Reverendissimo Domino meo Molines Decano, exinde inferebatur, quòd ritè, & rectè ad hunc præsentationis actum separatim devenire valuerint cæteris absentibus, nec vocatis, ut probat Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 2. *quæst.* 2. *art.* 8. *n.* 11. *&* 14. Garz. *de Benefic. par.* 5. *cap.* 9. *n.* 222. *& seqq.* Tondut. *quæst. Benefic. par.* 3. *cap.* 159. *n.* 3. *& seqq.* Rota *decis.* 1289. *n.* 10. coram Coccino.

Quoniam istiusmodi discursus non solùm in consequenti non relevabat attenta consuetudine hactenus 10
observata in contrarium urgente, juxta quam, quemadmodum omnes Homines hujus Parochiæ in præteritis vacationibus prævio sonitu Campanæ semper se congregarunt in Parochiali Ecclesia pro habenda novi Rectoris electione, ut fidem indubiam perhibent major Cancellarius, & Notarius Curiæ Archiepiscopalis Bononiæ in eorum attestationibus *dicto Summario num.* 5. *&* 6. comprobatis ex actibus præsentationum incipientibus ab anno 1521. & desinentibus in anno 1649. *dicto Summario num.* 6. *& Summario hodierno num.* 2. necnon ex quodam decreto edito anno 1648. ab Eminentissimo tunc temporis Archiepiscopo, *dicto Summario hodierno num.* 3. ita pariformiter fieri debuissent in novissima vacatione ad effectum validam reddendi præsentationem Bonini, sive jus præsentandi ad eosdem Parochianos competeret uti universos ex traditis per Rotam *decis.* 295. *n.* 9. *par.* 6. *recent.* sive tamquam singulos, ut bene probant Lambertin. *de Jurepatr.* 2. *par. lib.* 2. *quæst.* 2. *princip. art.* 9. *num.* 2. *vers. Ex cujus Abbatis dictis.* Tondut. *quæst. Benefic. par.* 3. *cap.* 159. *num.* 2. *&* 3. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 8. *cap.* 2. *num.* 13. *& seqq.* Rota *decis.* 268. *num.* 4. *&* 5. coram Mantic. *decis.* 657. *num.* 5. coram Pamphil. *& decis.* 1289. *num.* 19. coram Coccin.

Verùm præterea neque in antecedenti ullam subsi- 11

sten-

ſtentiam habere viſum fuit ea ſub animadverſione, quòd quamvis ex Juris præſumptione Parochianis uti ſingulis liceat præſentare, juxta terminos auctoritatum ſupra in contrarium adductarum, attamen iſta præſumptio ceſſat quotieſcumque conſuetudo, & obſervantia, quæ in hac materia totum operatur, formam eligendi jure Collegii tribuerit, quo in caſu omnes per Capita familiarum ſunt vocandi, & electio, ſeu præſentatio ab illis tamquam univerſis per ſcrutinium expleri debet, aliàs ſi diverſimode fiat, nulla, & irrita dijudicanda eſt ad tradita per Abb. *in cap. Scriptum 40. num. 6. in fine de elect.* Joann. Andreas *in cap. 3. de Jurepatr.* Fælin. *in cap. Paſtoralis num. 9. verſ. Duo corpora de Reſcript.* Lambertin. *de Jurepatron. 2. par. lib. 2. quæſt. 2. princip. art. 9. n. 2.* Vivian. *de Jurepatr. lib. 8. cap. 3. num. 15.* Garz. *de Benefic. par. 5. cap. 9. num. 225.* Rota *dicta decis.* 657. *n.* 5. coram Pamphil. *& decis.* 295. *n. 9. par. 6. recent.* & conſerunt deducta *in Majoricen. Beneficii 6. Decembris* 1709. §. *Placuit tamen* coram R. P. D. meo Anſaldo.

Porrò, quod in themate ex obſervantia ita contigerit,
12 aperte deſumitur ex ſupra recenſitis documentis, & præcipue ex præſentationibus ſpatio 120. & ultra annorum continuatis, pro quibus explendis, cum Parochiani omnes in ſolito loco Eccleſiæ Parochialis ſolemniter congregati, vel præſentaverint Rectorem, ut evenit anno 1613. vel elegerint nonnullos de gremio ad eundem præſentandum eorum nomine, ut ſervatum fuit anno 1521. 1533. 1563. 1630. 1649. *citato Summario primæ Propoſitionis num. 6. & hodierno num.* 3. in dubium revocari nequit, quin ex iſto ſimultaneo conſenſu à Parochianis in hiſce actibus inconcuſſe ſemper præſtito, inducta fuerit neceſſitas præſentandi Rectorem jure Univerſitatis, & Collegii ex notatis in propoſito per Vivian. *de Jurepatron. par. 1. lib. 4. cap. 9. num.* 21. *&* 22. Rota *decis. 243. num. 2. & 3. & 4.* coram Dunozett. *Sen. & in Recentior. decis. 282. num. 6. par. 7.*

Quin ad elidendam vim, & efficaciam hujus pluſquam centenariæ obſervantiæ opponi primò valeat, quòd illa interrupta remanſerit ex duobus actibus ſingulariter geſtis à Parochianis in præſentationibus Rectoris ſequutis anno 1475. & 1617. relatis *in Summario Bonini primæ Propoſitionis num.* 1. *&* 2. Quando quidem ex his duobus actibus aſſumptum minimè concludebatur. Primus enim anni 1475. præterquam quod non obſtaret centenariæ initium deſumenti longè poſt, ab anno nempe 1521. ut ſupra notatum eſt, ulteriùs reſpondebatur propriè non mereri nomen electionis, & nominationis Rectoris, cum expletus non fuerit, nec à duabus ex tribus partibus, nec à majori numero Parochianorum, unde potius cenſenda eſt ſubſequutiva comparitio nonnullorum ex illis pro obtinenda ab Ordinario, etiam nomine aliorum, inſtitutione favore cujuſdam Joannis de Brachiis tunc præſentati in vim præambulæ electionis, & nominationis, quam ſuapte natura præceſſiſſe ſupponit. Ideoque non apparente, quomodo illa celebrata fuerit, eo minus de præfato actu ulla ratio habenda erat, maxime ad effectum infringendi obſervantiam eligendi Rectorem collegialiter, & jure Univerſitatis per præſentationes adeò univocas, aliaſque certas probationes conſtabilitam ex congeſtis per Rotam *decis.* 764. *num.* 3. coram Emerix Jun. Alter verò actus anni 1617. non abſimili reſponſione ineſſicax reddebatur, ex quo iſte non continet, niſi atteſtationem nonnullorum Parochianorum præſupponentem pariter antecedentem electionem Rectoris ſequutam in perſonam Stephani de Rubeis, ut innuunt verba illa: *gia la preſentaſſimo;* Atque etiam quia docebatur, ipſummet Stephanum è Parochianis in unum juxta ſolitum convocatis vere potiùs fuiſſe electum, & nominatum *dicto Summ. hodierno num.* 2.

13 Prout itidem in nihilo relevabat, quòd ſupradicta conſuetudo non probetur legitime introducta cum ſuis requiſitis, & ſignanter dum qualitate coactiva, quòd ſcilicet aliquando ſucceſſerit caſus, quòd facta fuerit præſentatio ſingulariter, & quòd iſta fuerit rejecta, & in contradictorio Judicio prævaluerit præſentatio facta collegialiter. Etenim hæc omnia probanda quidem ſunt in conſuetudine ordinaria triginta, vel quadraginta annorum Juris diſpoſitioni contraria: Secus autem in centenaria, de qua res eſt. Quippe cum hæc æquipolleat immemorabili tribuenti meliorem titulum de hoc Mundo, atique illius vigore allegari poteſt, quòd cum præfata qualitate coactiva in contradictorio Judicio canonizata extiterit, atque legitime præſcripta, ut tradit Rota *in Mantuana bonorum 14. Januarii* 1707. §. *Nec porrò* coram Reverendiſſimo Domino meo Molines Decano, *& 7. Maji* 1708. §. *Quandoquidem* coram R. P. D. meo Aldrovando, *&* 12. *Aprilis* 1709. §. *Et quamvis* coram R. P. D. meo Kaunitz.

Præmiſſaque, quamquam clara, certiùs procedebant reflectendo, quòd obſervantia iſta Parochianorum præſentandi collegialiter non leve fomentum recepit à reædificatione dictæ Eccleſiæ Sancti Laurentii, quæ utpote expleta ab Univerſitate eorumdem tamquam Univerſitate, ut colligitur ex Inſtrumento celebrato cum Fabromuratio anno 1444. *dicto Summario primæ Propoſitionis num.* 7. de plano ſequebatur Juſpatronatus, de quo agitur, ante introductam obſervantiam jam fuiſſe in proprietate acquiſitum eidem Univerſitati, & quoad exercitium Parochianis Jure communitativo illam repræſentantibus, non verò uti ſingularibus perſonis, ut monet Vivian. *de Jurepatr. lib. 8. cap. 2. num.* 35. & firmavit Rota *in dicta Majoricen. Beneficii 6. Decembris* 1709. §. *Quod autem* coram R. P. D. meo Anſaldo.

Replicatione non attenta, quòd aliqui ex Parochianis proprio nomine promiſerint ſolvere expenſas, quia id geſſerunt pro majori ſecuritate Fabrimuratii, & intuitu Univerſitatis Parochianorum, quæ principaliter obligata reperiebatur, in cujus proinde Beneficium, ſi ceſſit totum id, quod fortaſſe de proprio iidem perſolverunt, dubio procul concludendum eſt, eandem Univerſitatem dumtaxat, ſive Parochianos, uti univerſos, tale Juſpatronatus habere per ea, quæ notat Lambertin. *de Jurepatr. par. 3. lib. 1. quæſt. 7. art. 15. num. 9. & num. 12. & ſeq.*

Firmata itaque ex his nullitate nominationis factæ in perſonam Bonini, irrito labore Scribentes pro eo ſubjungebant, quòd deveniendum non ſit à Parochianis ad novam Rectoris electionem, ut mandat Decretum Rotale, ex quo ſit elapſum quadrimeſtre
conceſſum Patronis Laicis ad præſentandum. Etenim 14
objectum duplici medio ſubmovebatur, quorum alterum eſt, quòd quadrimeſtre non incipit currere à die vacationis Beneficii, ſed à die declaratæ, & acceptatæ nullitatis præſentationis, argumento *Text. in cap. Si electio de elect. in* 6. cujus diſpoſitio, etſi loquatur de electione, procedit etiam in præſentationibus, quando præſertim ſuper illis, ut in præſenti accidit, nulla fraus, & dolus interceſſit, quemadmodum ponderant Vivian. *de Jurepatr. par. 2. lib. 5. cap. 2. num.* 27. & clariùs *lib. 7. cap. 40. num.* 30. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. par. 3. alleg. 126. num. 60. & 61. in fine,* Lag. *alleg. 95. num.* 2. Corrad. *prax. Benef. lib. 4. cap. 7. num.* 1. benè Rota *decis. 1007. num.* 3. coram Seraphin. *& in Romana Cappellaniæ 25. Novembris* 1707. §. *Prædictis* coram R. P. D. meo Scotto.

Alterum eſt, quòd cum controverſa Parochialis va-
caſſet ſolum die 30. Novembris 1706. & intra men- 15
ſem Decembris ejuſdem anni introducta fuerit lis coram Ordinario, tam inter Aſſumptos, & Parochianos Patronos, quàm inter Boninum, & Bertocchium Præſentatos, deinde per viam appellationis in Sacro Auditorio uſque in hodierna tempora continuata; nunquam in hiſce circumſtantiis factus dicitur locus devolutioni ad Superiorem ex lapſu legitimi temporis ad præſentandum, ut dixerunt Hoſtien. *in cap. Quondam num. 7. de Jurepatr.* Barboſa *de offic. & poteſt. Epiſc. par. 3. allegat. 72. num. 140. cum duobus ſeqq.* Garz. *de Benefic. par. 10. cap. 2. num.* 19. Lotther. *de re Benef. lib. 2. quæſt. 24. n. 19. & ſeq.* Rota *decis. 94. n.* 10. coram Gregor. Contrariis auctoritatibus in oppoſitum allegatis procedentibus, ubi lis fuiſſet tantum inter Patronos, tunc enim verum eſt, quòd lapſo tempore ad præſentandum, contra

cof-

eosdem devolutio Beneficii inducatur, non attenta litis pendentia, juxta censuram *Textus in cap. Quoniam in fine de Jurepatr.* ut distinguendo casum à casu notant Vivian. *de Jurepatr. dicta par. 2. lib. 5. cap. 2. n. 26.* Garz. *de Benefic. dicta par. 10. cap. 2. num. 19.* Marescott. *var. resol. lib. 1. cap. 84. n. 10. & 11.* Rota *decis. 824. num. 2. & 3.* coram Pen. *impress. Lugdunen. & in Rec. decis. 148. num. 15. 16. & 17. par. 15.*

Et ita utraque Parte audita, & strenuè defensa resolutum fuit.

ARGUMENTUM.

Ad validitatem Præsentationis spectantis ad Communitatem quæ requirantur?

SUMMARIUM.

1 *Omnes de Communitate, aut ejus Repræsentantes vocari debent ad præsentandum, & quomodo?*
2 *Non vocati possunt agere de contemptu ante lapsum termini, secus post illum. Limita ut ibi.*
3 *Legitimè impeditus potest constituere Procuratorem ad præsentandum cum aliis de Communitate.*
4 *Præsentatio fieri debet ab eis de Communitate collegialiter.*
5 *Vocatio eorum de Communitate ad quem spectet?*
6 *Solemnis Convocatio, an sit de necessitate ad validitatem actus præsentationis?*
7 *Præsentatio debet fieri à majori parte eorum de Communitate.*
8 *Præsentatio facta ab æquali parte eorum de Communitate est nulla, & num. 13.*
9 *Major Pars quomodo desumatur?*
10 *Illi de Communitate præsentare debent personam idoneam.*
11 *Major Pars illorum de Communitate præsentans inhabilem, an, & quando privatur Jure præsentandi?*
12 *Super actu non præexistente non cadit derogatio.*
14 *Juspatronatus competere pluribus uti universis, non verò uti singulis, ex quibus probetur? & 15. usque ad 17.*
18 *Conferens aliqua bona Ecclesiæ, an, & quando, non acquirat Juspatronatus per hujusmodi collationem? & num. 19.*
20 *Nec Patrono, nec Episcopo licet post perfectam fundationem Beneficii, alia onera, & conditiones adjicere, & ejus statum immutare.*
21 *Ferro viam aperit, qui per contraria transit.*
22 *Communitas si donat Juspatronatus pluribus personis, an præsentatio facienda sit ab istis, uti universis, vel potius, uti singulis? & 23.*
24 *Gratificatio an differat à derogatione.*
25 *Assensus Patronorum in provisione Apostolica requiritur de stylo, & urbanitate; non verò de justitia.*

CASUS VII.

PRæter requisita Generalia, quæ requiruntur ad validitatem cujuscumque Præsentationis, sunt alia requisita specialia, quæ specialiter requiruntur pro validitate Præsentationis spectantis ad Communitatem.

1 Requiritur enim primò, quòd vocato Beneficio, & habita per Communitatem notitia vacationis, omnes de Communitate intra terminum Juris, si Communitas regatur per Congregationem omnium, si verò gubernetur per solos Decuriones, Priores, aut Regentes, &c. juxta distinctionem relatam in antecedenti Casu num. I. isti soli vocentur per Edictum, Citationem, aut Insinuationem, & congregentur per sonum Campanæ, aut alio modo in loco solito. Calderin. *cons. 9. & 10. de Jure Pat.* Rota *decis. 295. num. 5. & seq. par. 6. recent. & decis. 82. num. 3.*
2 *par. 7.* aliàs non vocati possent agere de Contemptu, & quidem ante lapsum termini positi in Edicto, quia post dictum tempus non audientur, dummodo non fuerint ignorantes, vel impediti, & constet de ignorantia, vel impedimento, re tamen integra, scilicet non sequuta adhuc institutione præsentati. Lambert. *de Jurepatr. lib. 2. par. 2. quæst. 6. art. 26. num. 1. & 6.* Vivian. *eodem tract. par. 2. lib. 9. cap. 3. n. 1. & seqq.* & omnes vocati intervenire debent ad actum 3
præsentationis, ita ut si fortasse aliquis sit legitimè impeditus, & personaliter intervenire non valeat, possit constituere Procuratorem ad præsentandum cum aliis de Communitate, Fagnan. *in L. Quia propter num. 5. de Elect.* Vivian. *de Jurepatr. par. 2.*

Ratio est, quia præsentatio facienda per Communitatem fieri debet ab eis de Communitate collegia- 4
liter, & consequenter omnibus congregatis, & coadunatis, dum non possunt separatim ad actum præsentationis devenire, ut docent Fælin. *in cap. Cum omnes num. 46. de Constit.* Foderic. *de Sen. conf. 65. sub num. 1.* Card. de Luca *disc. 34. num. 12. de Jurepat.* Rota *decis. 268. num. 3.* coram Mantic. & alii relat. per Rot. *in Bononien. Parochialis 26. Januarii 1711. §. Constitic.* coram bon. mem. R. P. D. Caffarello, *inferius legen.*

Quæ vocatio eorum de Communitate ad explendum actum præsentationis spectat ad eum, qui ex 5
consuetudine, aut privilegio habet Officium convocandi, Abbas *in cap. Cum nobis de elect. num. 9.* Lambertin. *de Jurepatr. lib. 2. par. 2. quæst. 2. art. 19. num. 5.* Cohell. *ad Bull. B. R. §. 3. gloss. 2. cap. 13. num. 44.* Sed tamen hujusmodi solemnis convocatio non est de necessitate ad validitatem actus præsentationis, ita ut ex ejus defectu præsentatio reddatur nulla, fieri namque potest, quòd omnes de Communitate sint in aliquo loco, licèt non solemniter congregati, & omnes faciant præsentationem, quo casu 6
ista eam vim haberet, quam habuisset, si omnes de Communitate fuissent solemniter congregati, nec posset aliquis dare de nullitate hujusmodi præsentationis, ex eo quia sit facta absque solemni convocatione eorum de Universitate: & ratio est, quia in hoc casu nullius esset præjudicium, dum quilibet præsentavit, & quilibet consensit, & sic nemo est, qui lædatur juxta Barthol. *in l. Observare Cod. de Decurion.* *Corn. conf. 224. num. 13. lib. 4.*

Secundò, Requiritur, quòd, congregatis eis de Communitate ad explendum actum præsentationis, 7
Præsentatio fiat saltem à majori eorum parte; nam si fieret à minori, vel ab æquali parte eorum de Communitate præsentatio esset nulla, eo quia non 8
diceretur facta à Communitate, dum hæc non repræsentatur per minorem, nec per æqualem, sed per majorem partem eorum de Communitate ad *Text. in cap. Quoniam de Jurepatr.* ibique Abbas *num. 13.* Butrius *num. 11.* Lambertin. *de Jurepatron. lib. 2. par. 3. quæst. 4. art. 2. num. 2.* Campell. *ad Constitut. Ducat. Urbini Decret. 24. num. 16.* Rota *in Majoricen. Beneficii, §. Et denique, & §. Hujusmodi 6. Decembris 1709.* coram R. P. D. Ansaldo *inferiùs legen. num. 11.*

Major autem Pars desumitur respectu omnium de Communitate, non verò respectu singularum par- 9
tium, & quidem respectu omnium de Universitate vocatorum, & intervenientium intra terminum Juris ad actum præsentationis, non verò respectu etiam eorum vocatorum, & non intervenientium, ita ut si ex eis de Communitate vocatis ad præsentationem interveniunt intra terminum Juris, solùm duæ partes, vel minor pars, illi, qui veniunt instante termino Juris procedere possunt ad præsentationem, quia illæ duæ partes, aut minor pars non tenentur dimittere Jus suum propter absentiam aliorum, & præsentatus à majore parte istarum duarum partium est instituendus ad tradita per Abb. *in cap. Cum nobis de Elect. num. 3.* Lambertin. *de Jurepat. par. 2. lib. 2. quæst. 2. art. 19. num. 15.* Palm. *conf. 10. num. 4.* Rota *decis. 809. num. 10.* coram Buratt. secus si non instaret terminus Juris juxta Rot. *in Siracusana Præposituræ 5. Decembris 1699.* coram Muto *impress.* apud D. Piton. *Discept. Eccles. 13. num. 46.*

Tertiò. Requiritur, quòd illi de Communitate præ- 10
sentent personam idoneam, & habilem, & habentem omnes qualitates ad obtinendum Beneficium requisitas tam de Jure Communi, quàm ex lege fundationis; nam incapax, & inhabilis non potest præsentari, nisi sub ex-

expressa conditione capacitatis, quæ debet intra terminum Juris supervenire, aliàs præsentatio esset nulla Card. de Luca *de Jurepatr. disc.* 47. *num.* 7. Barbos. *de Potest. Episcopi alleg.* 72. *num.* 78. Rota apud Vivian. *de Jurepatr. decis.* 147. *num.* 19.

11 Etsi major pars eorum de Communitate præsentaret scienter, & absolutè indignum, & inhabilem, minor autem pars præsentaret habilem, isto casu privaretur major pars pro ea vice Jure præsentandi, & totum Jus accresceretur minori parti, ita ut ab hac præsentatus esset instituendus, secus si major pars præsentaret indignum, & inhabilem, & quidem non ex lege fundationis absolutè ignoranter, tunc enim non privaretur Jure præsentandi, sed posset intra eumdem terminum, immo etiam intra novum à die notitiæ inhabilitatis primi, aliud idoneum præsentare, & isti deberetur institutio, excluso præsentato à minore parte; sed si præsentaret inhabilem juxta legem fundationis claram ignoranter, tunc privaretur Jure præsentandi pro ea vice, quia allegari non potest ignorantia Legis claræ fundationis, Lambert. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *quæst.* 10. *art.* 4. *num.* 17. & 23. Pax Jordan. *tom.* 2, *Elucubrat, lib.* 10. *tit.* 7. *num.* 370, Rota *in leg. Jurispatron.* 16. *Junii* 1708. §. *Tantum* coram R. P. D. Molines Decano,

Quod requisitum latissimè pertractavit cum pluribus Casibus, & limitationibus D. Advocatus Pitonius in ejus Tractatu *de Controv. Patron. allegat.* 2. nunc Parmæ impresso, ad quem remissivè me habeo pro notitia totius materiæ.

R. P. D. ANSALDO

Majoricen. Beneficii.

Veneris 6. *Decembris* 1709.

EXpresserat Jacobus Sanctissimo Domino Nostro per liberam resignationem vacasse Beneficium in Parochiali Ecclesia Oppidi de Binisaem, quod de Jurepatronatus Laicorum, scilicet pro tempore existentium Juratorum, sive Consulum ejusdem Oppidi ex fundatione, ac dotatione existebat, quodque in hujusmodi fundatione cautum reperiebatur, quòd ad illud nonnisi Presbyter, seu Clericus ad pulsanda Organa Peritus, & insimul filius naturalis ipsius Oppidi præsentaretur. Quamobrem cum ipse talibus qualitatibus polleret, expostulabat, prout obtinuit de eodem Beneficio provideri de consensu tamen saltem medietatis Patronorum, & respectivè sub opportuna derogatione alterius medietatis, cum non soleat S. Sedes Beneficia etiam per viam puræ resignationis admissæ de stylo, vel honestate conferre, nisi vel præcedente, vel subsequente consensu Secularium Patronorum, sicuti testantur Innocent. *in cap. ult. in fine de renunciat.* ibique Abbas, *cæterique Canonistæ*, Bero *in cap.* 1. *num.* 79. & *seqq. de Jurepatron.* Mandos. *consil.* 7. *num.* 4. & 13. Paris. *de Resignat. Benefic. lib.* 2. *quæst.* 4. *num.* 4. & *num.* 54. Gonzalez *ad regul. Cancellar. gloss.* 52. *num.* 54. *in fine.*

Reportato per Jacobum assensu duorum tantummodo Juratorum, qui de cætero medietatem materialiter constituebant, deinceps quoque bono, ut dicitur, fato ab initio hujusmodi suæ provisionis, seu Literarum Apostolicarum exequutionem obtinuit in partibus, commissaque de more per Signaturam Justitiæ *Mihi* Causa ad Instantiam omnium successive creatorum juratorum, cum clausula *Parito in literis arbitrio* in ancipiti per duas vices stetit victoria, sed adscito suffragio *Quinti*, & *Sexti* Correspondalis de stylo nostri Auditorii tandem succubuit, mediante implicita revocatione ejusdem sententiæ, uti præseferebat Rescriptum *Intrare arbitrium*.

Cum enim Literæ Apostolicæ collativæ Beneficiorum hanc sibi promereantur venerationem, maximè quando fuerunt exequutioni demandatæ per sententiam, sive decretum, ut non deceat procedere ad normam aliorum Judiciorum, quæ prophanum interesse concernunt, & non proveniunt à summo fonte omnium Jurisdictionum Pontifice, loco cæterarum formularum, quæ consuescunt adhiberi in aliis causis, & negociis, quando materia apparet digna alterius revisionis, usurpatur proinde similis clausula *Parito literis arbitrio* cum commissione directa, vel per unam, vel per alteram Signaturam Gratiæ, & Justitiæ, aut Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, aut Sacræ Rotæ Auditoribus, aliis quippe Judicibus non delegatur, seu tribuitur hoc arbitrium, uti testatur practicus Signaturæ Decanus, Marchesan. *de Commiss. par. prim. de Commiss. appellat. ab exequut. Brevis cap.* 2. *n.* 39. *cum duobus seqq.* & post eum Modern. *Asculan. ad Stat. Urb. in cap.* 167. *ad Stat. Urb. tit. de Appell. alias annotat.* 52. *art.* 1. *sect.* 4. *num.* 263.

Et ob id, ut præmisimus vice Infirmationis sententiæ, vel declarandi decretum aliquod inexequibile, magis modestè respondetur *intrare arbitrium*, & de cætero per anteà præfata sola clausula, & commissio non permittit absque vitio attentatorum demandari posse Literas executioni effectivæ, scilicet per consummationem ejusdem exequutionis, quousque Rota non cognoscat, an tale intret arbitrium, quantumvis ubi exequutio præcedenter, & legitimè fuisset consumpta, eadem clausula *arbitrio* ipsam non retractet, & infringat, ut de prima prosequitur idem Modern. *Asculan. ubi proximè sub n.* 266. *allegando* Rotam *in Valentina Præceptoria* 10. *Maji* 1627. §. *Satis constare* coram bon. mem. Card. Virili, & de secunda Rota *decis.* 275. *in fine* coram Bich. *decis.* 1057. *n.* 1. & *decis.* 2210. *num.* 2. & *seqq.* coram Coccin. *decis.* 276. *n.* 9. & 10. *par.* 19. *recent.* & *in Forolivien. Canonicatus Theologalis* 25. *Junii* 1700. §. *Posthabita etiam* coram Me,

Principale igitur motivum, per quod affirmativa, ut diximus, prodiit resolutio, radicabatur in fundamento ineluctabili, per quod omnis Gratia Sanctæ Sedis ex defectu intentionis certissimè corruit, quoties Literæ non apparent justificatæ, & eo fortius quoties eædem Literæ postmodum examinatæ, noscuntur subreptitiæ, vel obreptitiæ, quia tunc videtur rapina, & non gratia, uti de hisce propositionibus plena sunt volumina, & videre est in proposito non sequutæ justificationis per DD. *in cap.* 2. *de rescript.* Rota *decis.* 92. *n.* 2. coram Emerix Jun. *decis.* 100. *num.* 4. *par.* 12. *recent.* & *in Majoricen. Parochialis de Monaco* 2. *Julii* 1708. §. *Quoties namque* coram Reverendissimo Omanna Episcopo Giennen. & in proposito subreptionis, vel obreptionis, quarum species distinguuntur, vel à tacendo illud verum, quod erat necessarium exprimere, vel ab exprimendo illud falsum, quod veritati requisitæ repugnat, connotarunt Dec. *in cap. Super literis num.* 4. *de rescript.* Ros. *de exequut. Liter. Apostolic. par. prim. cap.* 6. *n.* 13. & *seqq.* Rota *decis.* 302. *num.* 4. coram Bichio, *in Parmen. Beneficii* 28. *Jan.* 1701. §. *Enim* coram R. P. D. meo Scotto, *in Mediolanen. Beneficii* 9. *Decembris* 1707. §. *Sicuti enim* coram R. P. D. meo Caffarello *Almæ Urbis Gubernatore*, & *in Melevitana permutationis Commendarum* 26. *Junii proximè præteriti*, §. *Breve enim* coram R. P. D. meo Lancetta.

Saltem siquidem implicitè Jacob supposuerat obtinuisse consensum, vel se se fuisse præsentatum à medietate Patronorum, scilicet Juratorum pro tempore memorati Oppidi, vel in omnem casum implicitè supposuerat sese expectare futurum consensum ejusdem medietatis, cum enim Papa (sunt verba Literarum) *pro altera medietate Patronorum in eundem Jacobum non consentientium pro ea vice derogaverit* per necessarium antecedens Jacobus præsupposuerat Pontifici se se alterius medietatis fretum esse consensu, super actu etenim 12
non præexistente difficile cadit derogatio, sicuti diximus de privatione, quæ habitum supponit ad *Text. in leg. Legatum* 21. *ff. de admin. vel aufer. legat. leg. Decem stipulatus* 116. ibique Summator Bartolus *ff. de verb. oblig.* Rota *decis.* 637. *n.* 29. *par.* 19. *recent.* & *in Asculana successionis* 9. *Maji* 1707. *in principio* coram Me, & in proposito advertunt Mandos. *consil.* 7. *n.* 15. & *seqq.* Paris. *de resignat. lib.* 2. *quæst.* 4. *n.* 55. eadem Sacra Rota *decis.* 214. *num.* 18. & *seqq.* coram Ortobono *decis.* 509. *num.* 39. *par.* 14. & *decis.* 181. *num.* 20. & *seqq. par.* 19. *recent.*

Hujusmodi verò præsupposita medietas non poterat in præsenti casu unquam verificari, licet enim quatuor in personis forent Jurati, & horum duo, vel præ-

præsentassent, vel consensissent in personam Jacobi, cum tamen ad eosdem Juratos hujusmodi Jus præsentandi non attineret ut singulos, sed uti repræsentantes ipsum Oppidum, seu Communitatem, hi duo non faciebant ullo modo medietatem, cum unica, & in-
13 dividua sit vox Communitatis, & non dicatur emissa in simplici paritate, sed exquirat præpollentiam, vel ad numerum Congregatorum in duabus partibus, vel saltem majoris partis eorundem Congregatorum, quemadmodùm plures casus distinguendo semper tamen concludunt Abb. *in cap. Cum inter universas num. 9. de Elect. Castren. in leg. 3. num. 9. ff. Quod cujusque universitatis num.* ibique Gloss. *verb. Duæ partes*, communiter Doctores, Gratian. *discept. forens. cap. 933. num. 3. & 4.* Pac. *var. lucubr. tom. 1. tit. 4. cap. 19. num. 89.* Cresp. *de Valdaur. observat. 112. num. 22.* Otter. *de Official. Reipubl. cap. 4. num. 2.* Lesæ *de Jur. univers. par. 1. cap. 3. à n. 75. ad 78.* Cohell. *ad Bull. Bon. Regim. cap. 31. num. 136.* Boer. *decis. 111.* Capyc. *decis. 4. num. 1. & seqq.* Rota *in Aprutina Parochialis 15. Januarii* 1703. §. *Ad evertendum* coram R. P. D. meo Priolo, & ita in specie respectu Juris præsentandi spectantis ad Communitatem absolutè docent, & firmant Abb. *in cap. Quoniam num. 13. de Jurepatronat.* ibique Butr. *num. 11.* Jo. Andr. *n. 3. & in cap. Cum omnes n. 10. de Constitut.* Felic. *n. 3. cap. allegat. 78. num. 2. vers. Nam si tanquam*, Lambert. *de Jurepatr. lib. 2. par. 3. quæst. 4. art. 2. n. 2.* Rota *decis. 148. la 2. num. 10.* post Vivian. *de Jurepatron. decis. 443. num. 19. & 20.* coram Merlin. *decis. 568. num. 2. & decis. 262. n. 1. par. 14. decis. 22. num. 1. par. 16. recent.* apud quos ulterius expresè infertur, & dicitur, quòd gratia proinde derogatoria medietatis nullatenus in his terminis operetur, ut signanter videre est in *Firmana Beneficii 12. Maji* 1595. coram Blanchett. *impress.* apud Garz. *de Benefic. par. 10. cap. 3. de devolut. num. 13. & in Aquilana Jurispatronatus* coram Corrad. apud Vivian. *de Jurepatronat. dicta decis. 142. la 2. n. 10.* ubi plures Concordantes.

14 Quòd autem eisdem quatuor Juratis competeret, sive attineret Jus præsentandi ad hujusmodi Beneficium uti corpus, sive uti universos, non verò uti singulos palam visum est resultare ex iis, quæ gesta legebantur in concreto Fundationis istius Beneficii: Exordiendo siquidem à principio Communitas, sive Universitas impartita fuit Juratis facultatem obligandi eandem Universitatem pro annuis libris 28. & de facto successivè ex redditibus Communitatis, videlicet ex proprietate cujusdam census librarum 560. assignatæ extiterunt hujusmodi 28. libræ in dotem Beneficii; Quamobrem si Beneficium noscebatur erectum ex bonis Universitatis, clara emergebat sequela, quòd Jus præsentandi remanserit ex ipsa erectione acquisitum eidem Communitati, & quoad exercitium illam repræsentantibus jure communitativo, sive Collegii, & Universitatis, ut rectè explicat Lambertin. *de Jurepatronat. lib. 1. par. 2. quæst. 7. art. 15. n. 9. vers. Cum Ecclesia est fundata, constructa, &c. & lib. 2. par. 2. quæst. 2. art. 8. num. 4.* Rota *in Majoricen. Beneficii 15. Junii* 1699. coram Me *confirmata 29. Martii* 1700. coram bon. mem. Muto *ferè per totam*.

Quin aliquam amaritudinem ingerere posset, quòd in resolutionibus, sive, ut Germani dicunt in *recessibus* ipsius Universitatis concomitanter ad decretum erectionum de redditibus ejusdem Universitatis deveniendo postea ad exercitium istius jurispræsentandi adjecta fuerit illa conditio, ibi: *Ita tamen, ut honorabiles Jurati sint Patroni ejusdem Beneficii*, quoniam id erat intelligendum repræsentative ad ipsam Universitatem, cum omnis potestas etiam in quibuscumque guberniis ab initio resideat semper in Populo, & postea transitum faciat, vel in Principem, vel in Optimates, vel in Senatum, vel in illorum plures personas, quæ Aristocraticum, vel Democraticum Gubernium efformant, sed hi omnes induunt personam, & potentiam Universitatis, & Populi, & ideò notant Eruditi, quòd etiam Principes singulares ad ostendendam imbibitam in se ipsis Reipublicæ, seu populorum, Jurisdictionem adhibeant pronomen *Nos*, excepto Summo Pontifice, qui adhibendo pronomen *Nos*, jure proprio utitur, cum suam minimè potestatem sortiatur, neque à Populis, neque ab Electoribus, sed immediatè à Summo Deo, quemadmodum oppositè ad alias Potestates monent Doctores *in leg. 1. Cod. de veter. Jur. enucleand. de Elect.* Amaya *in titul. Cod. de Decurion. Civitat. lib. 10. num. 14. & seqq.* R. P. D. Zaulis *ad Statut. Favent. lib. 1.* Borell. *de Magistrat. Edict. lib. 1. cap. 1. num. 25.* Boleng. *specul. Princip. Rub. 14. §. Veniamus num. 7.* Camill. Borell. *de Regis Catholic. præstant. cap. 31. num. 10. resol. de Jur. Universit. cap. 4. num. 2.* Fregos. *de regim. Reipublic. lib. 7. disput. 19. num. 1. tom. 1.* Knipschid. *de Jur. & privileg. Civitat. Imperial. lib. 5. cap. 1. num. 5. cum seqq.* & in individuo Jurispatronatus Lambertin. *eodem tract. de Jurepatronat. par. 2. lib. 2. quæst. 2. art. 10. num. 4. & art. 11. num. 1. & 2.*

15 Eoque certiùs, quia in nostra thesi ipsimet Jurati deveniendo successivè ad actualitatem erectionis ejusdem Beneficii declararunt id agere nomine Universitatis, ibi: *Ex nostra, &c. voluntate per Nos, & nostros nomine Universitatis, &c.* & deinde: *Jus verò patronatus nostri Beneficii, nobis, & nostris successoribus in Officia reservamus*, unde jungendo erectionem ab ipsis Juratis factam nomine Universitatis, & expressionem Officii ab eis habitam, nequibat intelligi tam erectio, quàm reservatio jurispræsentandi, nisi nomine ipsius Officii repræsentativi Universitatis, nunquamve valebat extorqueri ad privatas pro tempore singulares personas ad notata per Baldum *consil. 210. num. 1. lib. 2.* Posth. *resolut. 104. num. 2.* Mantic. *de tacit. & ambig. lib. 6. tit. 12. n. 12.* Rota *decis. 262. num. 8. & 9.* coram Merlin. *decis. 54. n. 5. par. 12. recent. in Leodien. Vicaria 10. Decembris* 1698. §. *Non relevante* coram Reverendissimo Omanna Episc. Giennen. *& in Hipporegien. Parochialis 21. Junii* 1700. §. *Alioquin* coram Reverendissimo P. D. meo Molines Decano.

16 Et denique evidentius, quia finaliter in eadem erectione iidem Jurati post factas assignationes reddituum Beneficio erigendo obligarunt omnia, & singula bona dictæ Universitatis innitendo eo mandato, quod dicuntur à Civibus, & à Populo obtinere statim, ac extiterunt creati, sive electi Officiales, obligandi scilicet Universitatem, & gerendi omnia, quæ ad finem evitandi necessitatem quotidianæ convocationis Populi, & Civium facere deberet ipsa Universitas, & sic etiam præsentandi ex iis, quæ monuerunt Lambertin. *de Jurepatronat. lib. 1. art. 5. quæst. 7. principal. par. 1. n. 20.* Choel. *ad Bull. Boni Regim. cap. 10. n. 44.* adeout non ex alio motivo fuerit attributa expressa facultas Juratis præsentandi, sive dictum, quod *Jurati sint Patroni*, nisi quia generale mandatum, quo pollebant circa alia negocia Universitatis, sat non erat ad effectum præsentandi pro ipsa Universitate, cum ad hunc effectum mandatum omnino speciale requiratur Faber *in §. Procuratori Institution. De his per quos agere per* Rocch. *de Jurepatronat. verb. honorific.* Vivian. *eodem tract. lib. 5. cap. 6. n. 2.* Golin. *de Procurator. par. 2. cap. 5. n. 190.* Rota *decis. 245. n. 4. lib. 2.* coram Put. Firmato itaque ex præmissis, quòd juspræsentandi competeret Universitati, quòdque Jurati nonnisi repræsentativè ad eamdem Universitatem devenire possent ad præsentationem, sed eo modo, quo practicabatur in cæteris negociis Communitativis, collegialiter nempe ad repræsentandum eamdem Communitatem, quo casu semper ad minus exigitur major pars ipsius Collegii, ut etiam ponderatum fuit in dicta *Majoricen. Benefic. 15. Jun.* 1699. coram Me *confirmata 29. Martii* 1700. coram Muto.

17 Quodque demum specifica facultas Juratis attributa non sonaret nisi in magis speciale mandatum, quod necessarium semper existit ad præsentandum, parum refragantur, quasi ad eversionem acquisitionis Jurispatronatus factæ eo solemniori modo, quo poterat, nempe per fundationem, & donationem animadversio, quòd etiam ejusdem Beneficii donationi contribuerit quidem Joannes Pons quinquaginta libras, ac propterea si Juratis fuit attributa facultas præsentandi, fuerit quoque copulativè concessa per largitionem Tertii Fundatoris, in quibus circumstantiis non amplius intret fundamentum repræsentationis ipsius Uni-

Univerſitatis, quæ ſecum propriè fert jus collegiale, ſed alterum Juriſpatronatus relicti, ſeu reſervati per tertium Fundatorem, ſeu Patronum ad favorem plurium perſonarum, in quibus terminis regula indubitantes militat in contrarium, ſcilicet, quòd Juſpatronatus, ſeu præſentandi relictum pluribus Officialibus, ſeu pluribus perſonis ſpectet ad eaſdem plures perſonas, ad eoſdem Officiales, uti ſingulos, & non uti Collegium, ut citra contradictorem affirmant Sanchez *conſil. moral. lib. 2. cap. 3. dub.* 100. *num.* 6. Tondut. *quæſt. Canonicar. par.* 3. *cap.* 159. *num.* 5. Gratian. *diſcept. forenſ. cap.* 213. *num.* 7. Rota *deciſ.* 268, *n.* 2. coram Mantica, *& deciſ.* 344. *n.* 1, coram Dunozz. Jun.

18 Quoniam hujuſmodi diſcurſus, & omnes ſupradictæ auctoritates reddebantur ab hodierna hypotheſi penitus extraneæ, non enim ſubſiſtebat, quòd Jurati adipiſci potuerint hanc poteſtatem præſentandi, ſive disjunctivè, ſive copulativè ab ipſo de Pons, ſeu à quolibet alio contribuente fundationi, & erectioni, ſiquidem idem de Pons, & inſimul Communitas radicitus divulſerant objectum, dum prædictus de Pons contribuendo ſupradictas libras 50. non intellexit acquirere ullum Juſpatronatus, vel facultatem alteri concedendi, ſed apertè fuit proteſtatus ſupradictam quantitatem (ſunt verba præciſa) *gratis, & amore offerre*, ſicque tantùm abeſt, ut ex illius largitione Jurati potuerint tanquam à tertio nanciſci poteſtatem præſentandi, ut potius ejuſdem tertii largitoris reſpectu ceſſaſſet quodlibet Juſpatronatus, prout contigit quando ad fundationem Beneficii concurrunt ſimplices Benefactores, & hæc ſanè eſt ratio, propter quam Beneficia, niſi de diverſa Fundatorum voluntate conſtet, veluti fundata ex oblationibus Chriſtifidelium libera præſumuntur, ut advertunt Sanchez *quæſt. moral. lib.* 2. *cap.* 3. *dubitat.* 70. *num.* 6. Lambertin. *de Jurepatron. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 7. *artic,* 8. *&* 9. Rota *deciſ.* 1. *num.* 3. *de Jurepatronat.* coram Creſcent. *deciſ.* 62. *num,* 6, *& deciſ,* 67, *num.* 3. coram Caril.

19 Palpabilius quia, ut præmiſimus, Univerſitas quoque in hoc ipſum conſpiravit, quia totaliter intenta ad fundandum integrè Beneficium de ſuis redditibus noluit aſſentiri, quòd iſte de Pons aliquid ſuper Beneficio prætenderet, ibi: *Cum conditione tamen expoſita, quod gratis, & ſine ulla ſpe illas obtulerit*; quamobrem ex ipſo facto corruebat hæſitatio, quando tamen, & in jure habemus, quòd qui non contribuit pro dote ſaltem pro medietate, prout hic evenerat, habetur loco Benefactoris, ſed non acquirit Juſpatronatus *cap. Nemo Eccleſiam de Conſecration. diſtinct.* 1. *gloſſ,* 1. *in cap. Quicumque* 16 2. 16. *quæſt.* 7. Mar. Anton. *var. reſolut. lib.* 1. *reſolut.* 47. *num.* 4. Gratian. *diſcept. forenſ. cap.* 177. *ſub num.* 24. Vivian. *de Jurepatronat. par.* 1. *lib,* 2. *cap.* 2. *ſub num.* 4. Lotther. *de re Beneficiar. lib.* 1. *quæſt.* 37. *num.* 3. *& ſeqq. & num.* 13. *& ſeqq.* Panimoll. *deciſ.* 9. *n.* 14. Rota *deciſ.* 403. *num.* 5. coram Peuting.

Denique in oppoſitum viſa non fuit quicquam relevare poſſe prætenſa obſervantia, nimirum, quòd hujuſmodi Jus præſentandi aliàs contra hucuſque ponderata paſſum fuerit diviſionem in duas medietates, adeout Epiſcopus gratificaverit in hac paritate quemdam Nogueram *a medietate* (ut dixit Ordinarius in decernenda poſtmodum inſtitutione) *Patronorum præſentatum Summ. Jacobi diſtributo ſub die* 28. *Februarii currentis anni num,* 4. Proindeque ea foret attendenda pro direptione ſaltem hodiernæ quæſtionis non ſolùm ex nimium efficaci, & generali robore obſervantiæ, ſed etiam quia proveniebat ab ipſo Ordinario, & effectuationem fuerat ſortita, cumque per ejuſdem Nogueræ reſignationem præſens adamuſſim contingeret vacatio, non poterat hic verè noviſſimus ſtatus non favere Jacobo, prout ſancivere Innocentius III. & Alexander III. *in cap. Querelam* 24. *de Elect. & Elect. poteſtat, & in cap. Conſultationibus* 19. *de Jurepatron.* cum aliis pleniſſimè cumulatis in illa *Mediolanen. Beneficii* 1. *Aprilis* 1707. *in princip.* coram Me.

Arriſit quippe replicatio, quòd quidquid ſit an hujuſmodi ſtatus, ſive exemplum applicaretur ad præſens, ubi agebatur de collatione mera Beneficii mediante dumtaxat ad cautelam, quatenus opus foret, derogatione Juriſpatronorum, præfatumque exemplum percutiebat gratificationem factam ab Ordinario, cui gratificationi licèt locus aperiatur in paritate ſuffragiorum, & tamen præcipuè pendet à meritis perſonalibus, quibus præditus ſupra compræſentatum gratificatus effulgeat oculis Epiſcopi, ut notat Guttierez *conſil.* 22. *num.* 22. Corrad. *in prax. Beneficiar. lib.* 3. *cap.* 6. *num.* 50. *cum ſeqq.* Rota *deciſ.* 343. *num.* 4. coram Peutinger. *deciſ.* 458, *num,* 4. coram Cerro, *& deciſ,* 911, *n.* 6. coram Emerix Jun. *& in Mediolanen. Juriſpatronatus* 3. *Julii* 1684. §. *Obſervarunt* coram bon. mem. Pauluccio.

De reliquo, ſive in omnem caſum, nec locus erat obſervantiæ interpretativæ, nec efformationi alicujus ſtatus quantumvis ultimi, qui nocere poſſet veritati, dum obſervantia interpretativa nunquam attenditur, quando ſumus in claris, nec ulla interpretatione indigemus; ultimus verò ſtatus nec pariter in ulla habetur conſideratione, utpote non excedens fimbrias, & importantiam nudi poſſeſſorii, quando abſorbetur à publico Inſtrumento præſeferente dari nequaquam poſſe hanc medietatem, nec admitti ullam derogationem alterius prætenſæ medietatis, ut pariter fuit limitatum poſt Abb. *in cap. Gravis de reſtitut. Spoliator.* Dec. *conſil.* 126. *n.* 9. Capon. *diſcept. forenſ.* 263. *artic.* 4. *num.* 42. *tom.* 4. Rota *deciſ.* 38. *num.* 8. coram Priolo *deciſ.* 353. *num.* 17. *par.* 16. *recent. in illa Mediolanenſis Beneficii primo Aprilis* 1707. §. *Quòd ſi non adhuc*, *&* §. *Unicus altus* coram Me.

Hiſque omnibus addebat aliquis ex *Dominis*, Jacobum quoque defeciſſe in narrando Pontifici, quòd præcedenter, & ante illius impetrationem fuerat ab ipſa Communitate, ad præciſum finem, ut eadem Communitas, & Eccleſia *reſti meglio ſervita dall' Organo*, factum ſtabilimentum, quòd *in caſo di vacanza, il ſopradetto Beneſizio ſi abbia da conferire per concorſo delli Oppoſitori, quale paſſato per eſame rigoroſo di tre Organiſti, &c. ſi faceſſe l'elezione del migliore*. quòdque hoc ipſum poſitivè approbaverat, & confirmaverat Ordinarius, utique enim ſi Jacobus expreſſiſſet hujuſmodi intermediam alterationem, quæ ad melius profectò tendebat, & in uberius Divini Cultus augmentum, Papa, vel denegaſſet abſolutè minimè ſervata hac circumſtantia, ſeu ſolemnitate gratiam Collationis, & derogationis Jacobo, vel ſaltem difficilius conceſſiſſet, quod exuberat ad inducendam ſubreptionem, & defectum voluntatis in Pontifice, Fælin. *in cap. Super litteris num.* 8. *de reſcript.* Caſſador. *deciſ.* 12. *n.* 14. *de prabend.* Rota *deciſ.* 311. *num.* 7. coram Celſo *deciſ.* 189. *num.* 17. coram Bich. *deciſ.* 294. coram Royas *deciſ.* 204. *num.* 43. *par.* 8. *deciſ.* 54. *num.* 32. *par.* 14. *recent. & in Melevitana Permutationis Commendarum* 26. *Junii currentis anni*, §. *Ulterius* coram R. P. D. meo Lancetta.

Cæterùm apud majorem partem Dominorum tale poſtremum etſi plauſibile motivum viſum non fuit abſtractivè, & de per ſe ſufficiens ad proſternendam Gratiam Jacobi, quia quidquid eſſet, an idem Jacobus hæc facta conſciret, adhuc donec, & quouſque præter Epiſcopum Sancta Sedes, ſeu S. Congregatio Concilii ſuæ confirmationis munimine petitionem non roboravit, certè hæc ſuperadditio qualitatis, ſeu nexus nullibi tenebat, cum nec Patronis, nec Epiſcopo liceat poſt perfectam fundationem Beneficii ſub quolibet prætextu etiam majoris boni alia vincula, & onera ſuperimponere, & quomodolibet immutare ſtatum, & conditiones Beneficii jam canonicè erecti, & ſtabiliti, ſicuti uno ore conveniunt DD. *in Clementina, Quia contigit de Religioſ. Domib.* Barboſ. ad Sacr. Concil. Tridentin. *ſeſſ.* 12. *de reformat. cap.* 6. *num.* 1. *& ſeqq.* Cened. *practicar. quæſt. lib.* 1. *quæſt.* 35. *num.* 12. Caren. *reſolut.* 142. *num.* 8. Tondut. *reſolut. Beneficiar. cap.* 112. *ex num.* 3. *cum ſeqq.* Monet. *de Communitat. ultimæ voluntat. cap.* 5. *quæſt.* 11. *num.* 312. Corrad. *in prax. Beneficiar. lib.* 2. *cap.* 10. *num.* 153. *& ſeqq.* Rota *deciſ.* 124. *num.* 6. coram Emerix Jun. *deciſ.* 220. *num.* 33. *par.* 11. *in Bononienſis Juriſpatronatus de Ghiſleriis* 21. *Junii* 1695. §. *Hinc in neceſſarium* coram bon. mem. Pio. 20

Qua-

Quapropter cum Jacobus antequam Sancta Sedes, seu Sacra Congregatio discussa materia robur adjecerit huic novæ alterationi, & conventioni gratiam reportaverit, & sic de tempore, quo actus remanebat adhuc imperfectus, & nullus, ideo etiam data ejus scientia, nullatenus ipse Jacob hoc reticendo incidebat in subreptionem, quæ posset Gratiam irritare, non expressio etenim actus nullius, & insubsistentis, nec causat subreptionem, nec gratiam infringit, ut animadvertit Abbas *in cap. Per vestras num.* 11. *de donat. inter Vir. & Uxor.* Fælin. *in cap. Super litteris n.* 15. *de rescript.* Alex. *consil.* 95. *in fine lib.* 2. *de Ros. de Exequut. litter. Apostolic. lib.* 1. *cap.* 5. *n.* 36. *& seqq.* Rota *decis.* 209. *num.* 3. coram Buratt. *decis.* 252. *n.* 24. *par.* 8. *recent. & in Cabillonensi, seu Ordinis Cisterciensis Jurisdict.* 3. *Junii* 1709. §. *Nec allegare* coram R. P. D. meo Molines Decano, & in individuo idem *de Ros. de Exequutoribus litterarum Apostolicarum cap.* 13. *n.* 57. Rota *decis.* 665. *n.* 12. *& seqq. par.* 18. *recent.*

Placuit tamen ex alio capite idem motivum, ex quo magis, atque magis ab eo resultabat certitudo, quòd hoc Juspatronatus verè resideret penes Communitatem saltem quoad habitum, seu radicaliter, quamvis illius nudum exercitium in præsentando translatum ab eadem Communitate fuisset in Juratos, ipsam tamen semper Communitatem tam vigore Mandati generalis, quàm ut supra specialis repræsentantes, aliàs explicuissent hunc actum, sive convenissent in hanc additionem, & innovationem soli Jurati, jam, ut prætendebatur, effecti Patroni, & nunquam una simul cum Juratis intervenissent cæteri Consiliarii, aliique conficientes integrum Corpus ipsius Universitatis, atque hæc erat observantia facti explicativa intentionis Fundatorum, & attendibilis, ut de observantia practicata per contrahentes post contractum dixerunt Rocc. *disput. Jur. select. cap.* 193. *num.* 8. *&* 9. Caren. *resolut.* 10. *num.* 3. Panimoll. *decis.* 137. *n.* 19. Rota *decis.* 26. *num.* 14. coram Ottobon. *decis.* 118. *num.* 14. coram Emeriz Jun. *decis.* 469. *num.* 11. *par.* 18. *decis.* 354. *num.* 13. *& decis.* 674. *num.* 22. *par.* 19. *recent. cum aliis in annotat. ad meas decisiones inter haltenus impress. dec.* 52. *n.* 3. & in proposito Lotther. *de re Beneficiar. lib.* 2. *quæst.* 10. *n.* 108. Rota *decis.* 244. *num.* 5. coram Dunozzett. Jun.

Ista itaque fuerunt potissima fundamenta hodiernæ resolutionis, sed quia, ut à principio enunciavimus, per tres usque vices oportuerit cum adjutorio *quinti, & sexti* Correspondalis illam capere, & ut veritas, quæ est finis pandendarum Decisionum ante Sententiam, seu Causæ expeditionem, plus valeat elucescere, *Ego* implendo quantum fieri potest munus Ponentis non omittenda credidi, quæ per alios *Dominos* diver-
21 simodè sentientes adducebantur, *Ferro enim viam aperit, qui per contraria transit*, monebat Bald. *in leg. Precibus, Cod. de impuberibus, & aliis substitution.* quæ refert *Capon. disceptat. forens. tom. primo, discept.* 50. *sub num.* 1.

In primis namque iidem *Domini* in adversam Sententiam ambulantes annotabant abstractive, quòd conclusio superiùs insinuata de Jure præsentandi relicto pluribus personis intelligatur competere uti singulis, erat verissima, & pariter erat verissima altera, quòd Juspatronatus pertinens ad Communitatem, non recipit divisionem, sed tanquam una vox individua illa major pars hominum de Universitate, sive illæ duæ tertiæ suffocent partem minorem, vel alteram tertiam non verificabili unquam casu in Communitate hujusce paritatis, certò certiùs ad explendum quemcumque actum Collegiativum, sive præsentationis, sive alterius deliberationis, prorsùs inefficacis, ut bene in ordine ad primam conclusionem docet antesignanus Fælin. *in cap. Cum omnes sub n.* 29. *versic. In dubio autem de Constitutionibus*, Sanchez *consf. Moral. lib.* 2. *cap.* 3. *dub.* 100. *n.* 6. Gratian. *disceptat.* 211. *n.* 7. Barbosa *vot. decisiv.* 121. *num.* 3. Tondut. *quæst. Canonic. par.* 3. *cap.* 159. *num.* 5. Lambertin. *de Jurepatronatus lib.* 2. *par.* 2. *quæst.* 2. *art.* 8. *n.* 14. Garz. *de Benefic. par.* 5. *cap.* 9. *n.* 222. *&* 227. Lotther. *de re Beneficiar. lib.* 2. *quæst.* 10. *num.* 107. Rota *decis.* 1. *& decis.* 2. *utrobique num.* 2. coram Cæsar. de Graff. *& decis.* 31. *n.* 12. coram Comitol. *de Jurepatronatus decis.* 268. *n.* 2. coram Mantic. *& decis.* 224. *num.* 1. coram Dunozzett. Senior. & circa secundam Abb. *in cap. Ecclesia vestr.* 4. *de elect. n.* 4. *&* 5. Gonzalez *in cap.* 1. *num.* 5. *in fin. De his, quæ fiunt à major. par. Capitul.* Francesc. *de Eccles. Cathedralibus cap.* 8. *n.* 353. *& seqq. Modern. Roman. discept.* 4. *n.* 21. *tom.* 1. Rota *decis.* 371. *num.* 16. coram Dunozzett. Jun. & in *Gerundensi. Anniversariorum de Guixolis prima Julii labentis anni* 1709. §. *Neque Beneficiatis* coram R. P. D. meo Chrispo; cum aliis *superius allatis*, & habemus quotidie, quando ab initio voces sunt distinctæ, ut dicatur illa vox residere penes majorem partem efformantium eamdem unicam vocem spreta penitus minori ad passim firmata per Abb. *in cap. Scriptum num.* 6. *de elect.* Lambert. *de Jurepatronatus lib.* 1. *par.* 2. *quæst.* 1. *art.* 25. *num.* 17. Cardinalis de Luca *eodem tract. disc.* 54. *num.* 6. Rota *decis.* 2. *num.* 6. *par.* 7. *recent.*

Ast in concreto hodiernæ controversiæ subnectebant æquivocum in hoc versari, quia secunda conclusio applicari valuisset ad rem, quoties simpliciter tractaretur de præsentatione facienda per Communitatem, in cujus resolutionibus debent, vel duæ tertiæ Congregatorum partes, vel saltem major in eundem sensum coalescere; Verùm in præsenti Communitas quidem erat in corpore habitualiter Patrona, & si aliud non effecisset, tunc ambigi non valebat, quòd ejus vox esset individua, & præsentatio facienda foret collegiativè, quòdque non intraret hypothesis medietatis, & habens medietatem Universitatis pro se nullam vocem habere dicatur, ac si non foret ab ullo præsentatus, sed dum ipsa Communitas, quoad Jus præsentandi, se quodammodo spoliaverit omni facultate, illamque tribuerit Juratis, qui minimè in omnibus repræsentabant Communitatem, ut apparebat ex ea altera resolutione capta per Communitatem super concursu in futuris vocationibus faciendo, in ea quippe intervenerunt præter Juratos, etiam nominatim plures Consiliarii, sicuti videmus plerumque in Rebuspublicis potestatem in aliquibus stare apud singularem Magistratum, majorem apud Senatum, & integram apud totum Reipublicæ corpus, sed quoad rem nostram evidentius erat, neque Communitas in tribuendo hujusmodi potestatem dixerat, quòd Jurati hoc facerent nomine Universitatis, attento solùm eorum officio, aliàs, ut mox diximus nusquam repræsentativo totius Communitatis, ad quam repræsentationem efformandam requirebantur etiam Consiliarii, cæterique 22
illam constituentes; Et ecce quòd eamdem potestatem, sive Jus præsentandi transferendo, seu donando Juratis, & sic pluribus personis rectiùs congruebat prima propositio, quòd censeretur eis elargita uti singulis, non uti universis, & de facto ad comprobationem hujus veritatis tam prima resolutio Universitatis, quàm Instrumentum Erectionis, & Reservationis Jurispræsentandi optimè secernebat unam rem ab altera, sive unum effectum ab altero, nam in quantum Jurati expresserunt, de quibus redditibus fiebat erectio, & qui erant in radice, seu juridicè Patroni, loquuti fuerunt nomine Universitatis, & obligarunt bona Universitatis, quando autem iidem Jurati loquuti sunt de Patronatu, sive exercitio actuali, per dictionem omnino adversativam verò loquuti sunt, ut ibi: *Jus verò Patronatus* (non jam Communitati) *Nobis, & nostris Successoribus in dicto Officio Juramentorum reservandi*: ad ea, quæ præcisè, vel satis proximè similes formulas examinando tradit in his terminis Barbosa *dicto voto decisiv.* 121. *num.* 1. *juxta* *num.* 23. *lib.* 3. & videtur satis explicare, Rota *in Civitatis Castelli Manutentionis* 3. *Julii* 1690. §. *Hæc interpretatio* coram bon. mem. Ursino, *in Fraterantorum. Manutentionis* 22. *Aprilis* 1697. §. *Quo verò* coram Me, *& in Colonien. Regentiæ* 18. *Junii* 1706. §. *Neque obstat* coram R. P. D. meo Scotto, & attenta discretiva, seu adversativa resultant ob dictionem verò patet *ex leg. Hoc ampliùs* §. *De his autem ff. de damn. infect. leg. Si verò ff. Qui satisdar. cogant.* Surdus *consil.* 315. *num.* 1. Menoch. *consil.* 201. *num.* 34. Barbosa *dict.* 420. *n.* 1. Rota *decis.* 188. *num.* 28. *par.* 17. *recent.*

Et huic intelligentiæ consonam advertebant esse ob-
23 servantiam, geminæ namque præsentationes post erectionem hujusce Beneficii evenere, prima scilicet de anno 1651, ad favorem Petri de Pons (qui fortè contribuerat supradictas libras 50.) ast ex tenore *Summarii hinc inde fideliter distributi* constat siquidem in illam concordasse amicabiliter, & pacificè omnes Juratos nominatim expressos per Procuratorem ab eis constitutum ad præsentandum coram Ordinario, sed nullibi apparet, quòd ad idem mandatum conficiendum collegialiter se coadunassent, sed solùm liquet, quòd ipsi Jurati nullum expresserunt nomen Communitatis, nisi illud, quod partialiter, & implicitè eis competere posset ratione Officii, dicendo se Juratos, unde majùs inclinare videbatur intellectus ad actum initum nomine singulari, cum singulariter nominarunt propriam personam, & ad omne pejus hæc præsentatio reddebatur prorsus æquivoca, & proinde recurrendum erat ad alteram subsequentem observantiam magis claram, & certam, ut passim dixit Rota, *& signanter in Aretina Beneficii 21. Januarii 1701. §. Ubique* coram Me, *in Cremonen. Beneficii 3. Decembris 1706. §. Facile fuit in fine*, coram R. P. D. meo Lancetta, *in Lucana Beneficii 22. Februarii currentis anni 1709. §. Descendo modo*, coram R. P. D. meo Falconerio.

Supponebant magis claram, quia cum *de an.* 1694. duo solum ex quatuor Juratis concordaverint in præsentando Paulum Nogueram, is obtinuit ab Archiepiscopo gratificationem sub memorata expressione medietatis, unde si non vox Communitatis, uti Communitatis, certè illa Procuratorum specialiter deputatorum ad præsentandum per observantiam facti, & Episcopi in effectu fuerat per subsequutam effectuationem agnita, & declarata divisibilis, minime adversante supradicta replicatione, quòd gratificatio differat à derogatione Pontificia: In primis namque, quidquid sit an hoc verum existat, per hoc non tollebatur inevitabile motivum observantiæ, quia fuit cum effectu, ut diximus reputata vox Juratorum vox divisibilis, & capax medietatis, qua non concurrente citra difficultatem Episcopus nequaquam potest gratificare, ut sine contradictore notant Campanil. *divers. Jur. Canonic. rubric.* 11. *cap.* 13. *num.* 447. *Ventrigl. in prax. rer. notabil. tom.* 2. *annot.* 1. *de Jurepatronatus*, §. 3. *num.* 61. *& seqq.* Rot. *dec.* 422. *n.* 14. *& seqq.* coram Bich. *& decis.* 667. *num.* 19. *par.* 19. *recent.*

24 De reliquo nullo modo substentare (iidem *Domini* adversæ Sententiæ dicebant) quòd gratificatio differat à derogatione Pontificia, quasi quod Pontifex non examinet merita sui Provisi; quia procedens per viam omnino gratiosam præviam præsupponit informationem, quodque merita in suo Collatario adinvenerint indubitanter sufficientia, teste Garz. *de Benefic. par.* 6. *cap.* 2. *num.* 157. de Ros. *de Exequutor. literar. Apostolicar. par.* 1. *cap.* 13. *num.* 1. Rota *decis.* 141. *num.* 11. coram Merlin. quando de cætero licet de rigore in concursu dignioris eligere quoque dignum sufficienter ex collectis per Garz. *de Benefic. par.* 7. *cap.* 16. *n.* 16. Paris. *de resign. lib.* 4. *quæst.* 16. *num.* 4. Adden. ad Gregor. *dec.* 11. *n.* 8. Rota *decis.* 93. *num.* 11. *par.* 7.

Eoque indubitantius, quia examinantes Doctores quid importet hæc derogatio medietatis vocum, illam non referunt ad supremam, & absolutam potestatem Thiaræ Pontificiæ, quando Papa ex rationabilibus causis per suas reservationes, vel in Jure scriptas, vel in regulis Cancellariæ præscriptas Juripatronatus derogat non in totum, sed simpliciter tribuit hanc derogationem pro medietate per viam puræ præventionis, quod facere posset Ordinarius gratificando, & propterea subdunt hasce derogationes resolvi in gratificationem, ut legitur penes Amayden. *de styl. Datar. lib.* 1. *cap.* 15. §. 15. *num.* 4. Lotther. *de re Benefic. lib.* 2. *quæst.* 8. *num.* 103. *cum aliis relatis concordan. in Barchinonen. Beneficii 23. Martii 1705. §. Tertio tandem, & in illa Mediolanen. Beneficii prima Aprilis 1707. §. Eoque robustius* coram Me, *& in Romana Cappellania Sancti Nicolai 28. Junii currentis anni 1709. §. Amaritudo itaque pariter* coram Me.

Devenientes autem præfati Domini ad secundum motivum, durum prorsus illis videbatur, quòd ab Jacobo avelleretur Gratia Pontificia, quasi illam extorsisset, vel tacendo verum, vel exprimendo falsum, & quando in omnem casum non ampliùs ipsa Communitas, seu ipsi Jurati inter se contrarii alium poterant præsentare, sed collatio hujusce Beneficii privativè spectabat in nostris scissuræ circumstantiis ad Papam; quatenus enim pertinebat ad prætensam subreptionem, vel obreptionem nec quicquam veri subticitum, nec quicquam à vero alienum narraverat Jacobus, ipse etenim exposuit, quòd Beneficium erat simplex, quòd erat de Jurepatronatus laicorum, videlicet pro tempore Juratorum, & quod ad illud pro tempore vacans Presbyter, seu Clericus ad pulsanda organa peritus, ac filius naturalis Oppidi de Binisalem præsentari deberet, & hæc indubitanter erant certissima, sed nullatenus positivè expressit, quod ipse fuisset à medietate Patronorum præsentatus, ut fit in aliis derogationibus consuetis pro medietate vocum, ut illius formulam examinantes ostendunt, & supponunt Mandos. *de Signatur. Grat. titul. de derogat. Jurispatronatus*, Amayden. *de styl. Datar. libro* 1. *cap.* 15. §. 15. *num.* 4. de Ros. *de Exequutor. literar. Apostolicar. par.* 1. *cap.* 4. *il* 2. *sub num.* 130.

Derogatio quippe medietatis Patronorum stat in ore, & in Gratia Pontificis, & in narrativa Jacobi, ut clarè patebat ex lectura Literarum Apostolicarum, Pontifex siquidem forsan audiendo expressionem, quòd Jurati in numero plures erant Patroni, contentus extitit, quòd assentiret Jacobo medietas saltem materialis; subsequuta enim vacatione Beneficii per liberam resignationem in manibus Pontificis, necessarius non erat assensus Patronorum, qui solum à Sancta Sede practicatur de stylo, & ut ita dicamus urbanitate, non de justitia, teste Innocentio, Abbat. & aliis *in cap. ultim. de renunciat.* Rocch. de Curt. *in tract. de Jurepatronatus, verb. Honorificum col.* 3. Paris. *de resignat. lib.* 8. *quæst.* 10. *num.* 1. *&* 2.

Ast etiam, quando Jacobus prænarrasset Pontifici, quòd præditus erat medietate Patronorum consentientium, in quo peccaverat, admissa etenim etiam pro verissima propositione, quòd nullam vocem habere dicatur ille, qui est præsentatus à medietate Repræsentantium Communitatem, cum ejusdem Communitatis vox sit individua, & pariter ob id admisso, quòd impetranti non suffragetur derogatio alterius medietatis ex individualibus doctrinis supra relatis, hoc utique procedebat quoties Communitas eundem Jacobum præsentasset coadunata in corpus cum suis Juratis, & Consiliariis, sed quoties, prout quoad exercitium translatum erat jus præsentandi ad quatuor Juratos, vel cessabat ex præcedenti fundamento omnis quæstio, vel saltem non poterat non esse dubia, multumque anceps ex rationibus, de quibus supra, prout quoque apparebat ex tribus propositionibus in Sacro Tribunali decertatis, quamobrem quomodo tenebatur exponere Jacobus pro certo, quòd erat tam incertum, & disputabile, itaut Gratiam dici mereretur surrepsisse, surreptionem quippe non causant res disputabiles, & obscuræ, quæve pro certis narrari nequeunt, maximè si taceantur, ex connotatis ad rem penes Fælin. *in cap. In nostra, de rescript.* Ferrett. *consil.* 314. *num.* 12. Petr. *de Potest. Princip. cap.* 9. *num.* 52. Rota *decis.* 551. *n.* 5. coram Cavaler. *& dec.* 401. *num.* 31. *par.* 4. *tom.* 2. *decis.* 451. *n.* 21. *& seqq. par.* 5. *recent.*

Quid plus, dum ultra amaritudinem, & ambiguitatem applicationis Juris circa hanc fundationem, novè in omnem casum Jacobus in præsupposita etiam figuratione, quòd enarrasset Pontifici, sese reportasse medietatem Patronorum, ductus fuit justissimo errore, etiamsi veritas foret in contrarium, quando Archiepiscopus in faciem loci plus videns, non tantùm litteraliter usus fuerat in gratificando hoc eodem vocabulo *medietatis*, sed innixus eidem partitioni, seu medietati Patronorum, gratificavit cum subsequuta effectuatione, alterum de præsentatis in simili scissura Juratorum; Si ergo ultimus status radicabatur in hac medietate, etiamsi non valeret in ratione ultimi status, valebat saltem in ratione Jacobum tuendi à subreptione,

si ere-

ſi credidit, quod credebat Archiepiſcopus ad ea, quæ in propoſito uno ore conſonant Scribentes, quòd factum non expreſſum, vel malè expreſſum cauſet ſubreptionem. non Jus, utpote exiſtens in ſcrinio pectoris Principis ſupplicati, & concedentis Fælin. *in cap. Super literis ſub num. 8. verſic. Secunda regula de reſcript.* Gonzalez *ad regul. 8. Cancellar.* §. 4. Proœmial. *n.* 83. *& ſeqq.* Lotther. *de re Beneficiar. lib. 3. quæſt. 44. num.* 22. Rota *deciſ.* 369. *num.* 15. *par.* 5. *& deciſ.* 536. *num.* 5. *par.* 19. *recent.*

Quo verò ad pertinentiam collationis in hoc caſu ad Papam, & non ad alium, itaut lubentiùs in omnem eventum foret ſubſtinenda collatio jam facta, ad regulam *multa facta tenent*, de qua Rota *in Aſculana Beneficii 5. Martii* 1698. coram Me, *inter hactenus impreſs. deciſ.* 35. *num.* 19. *ibique concordan.* ſatis liquidum eſſe (ſubnectebant *iidem Domini*) perſpecta ipſamet contraria, ſeu capitali ratione, ob quam exorta eſt præfata propoſitio, quòd nullam vocem habere cenſeatur ille., qui habet pro ſe medietatem Collegii, medietatem Communitatis, ex quo ea ſtate non poſſit in æquilibrio, quapropter conſequebatur, quòd ad Papam delata erat collatio cum Patronis, prout hic, in termino præſentandi non concordantibus, nec Archiepiſcopus queat gratificare, licèt enim adeſſet alius compræſentatus, nemo tamen eorum diceretur verè præſentatus, & ad conſequendam gratificationem idoneus, ut concludere poſt bene enucleatam materiam videtur Modernus Romanus *diſcept. Eccleſiaſt. tom.* 1. *diſcept.* 4. *num.* 34. *in fine, cum ſeqq.*

Abſoluto ingeniorum conflictu, pro majori parte *Dominorum* exiit, ut meminimus, affirmativa reſolutio, ex quo, & crediderunt validiora eſſe priora fundamenta, & reputarent fortè per impedimentum, litis non effluxo termino, Patronos denuò præſentare poſſe per concurſum, meritòque ob id ſalutarem, & utilem Eccleſiæ proviſionem tanquam ex non repleta adhuc vacatione reſultare potuiſſe, & quia tandem pro coronide ad eluendam omnem hæſitationem concurrere viſa eſt ipſius Jacobi confeſſio per viam facti, quod potentius eſt verbis, ipſe enim veluti agnoſcens conſenſum à ſe reportatum ſingulariter, ſive, ut dicitur oſtiatim, nullatenus ei poſſe ad Gratiæ ſubſtentationem ſuffragari, curavit, ſed inutiliter, illum denuò obtinere per viam actus Collegiativi, nulla quippe major datur etiam in dubio verificatio veritatis, quam ea, quæ reſultat ex confeſſione ipſius Partis tam verbo, quam facto ad firmata per Rotam coram Emerix Jun. *deciſ.* 1127. *num. fin. & in Recent. par.* 10. *deciſ.* 250. *num.* 3. *&* 4. cum aliis *in Senen. Jurium Parochialium* 15. *Februarii* 1708. §. *Modernam verò* coram R. P. D. meo Lancetta.

Et ita utraque, &c.

ARGUMENTUM.

An Poſſeſſio dignitatis, cui eſt annexum Juſpatronatus, malitioſè impedita, habeatur pro capta in ordine ad præſentandum.

SUMMARIUM.

1 *Poſſeſſio Dignitatis, cui eſt annexum Juſpatronatus malitioſe impedita, habetur pro capta in ordine ad præſentandum, ſed limita, ut nu.* 3. *& amplia, ut num.* 4.

2 *Actus impeditus in odium impedientis habetur pro facto.*

3 *Nemo jacturam ſui Juris pati debet ex culpa, & delicto alterius.*

CASUS VIII.

Fuit impedita à quodam malitioſè, & hoc directè agente, poſſeſſio Archiepiſcopatus, cui annexum erat Juſpatronatus ad effectum, ne Archiepiſcopus præſentaret. Quæritur in hoc Caſu. Ao hujuſmodi poſ-
1 ſeſſio habeatur pro capta, ad effectum, ut Archiepiſcopus poſſit præſentare?

Movet hunc articulum D. Advocatus Pitonius Præceptor meus *in Panormitana Theſaurarie*, quæ impreſſa reperitur apud ipſum in ejus *Tractatu de Controverſ. Patron. allegat.* 19. *tom.* 1. ut prius dixit *Diſcept. Eccleſ.* 12. *num.* 56. ex cujus dictis Ego infra ſubjicio ad reſolutionem quæſtionis.

Et quidem affirmativè eſt reſolvendum, etenim Actus 2
impeditus in odium impedientis habetur pro facto, juxta Barboſam *de Canon. cap.* 15. *num.* 13. *&* 14. Gonzal. *ad regul.* 8. §. 3. *Proœmial. num.* 38. Adden. ad Gregor. *deciſ.* 341. *lit. A. in fine, & deciſ.* 364. *ſub num.* 6.

Benè verum eſt, quòd impedimentum præſtitum ca- 3
pturæ poſſeſſionis non poteſt operari, quòd illa habeatur pro capta, quoties Archiepiſcopus non fecit oſtenſionem Literarum Apoſtolicarum Capitulo ad effectum ei notificandi, quòd illæ erant expeditæ, & per ipſum non ſtabat, quo minus adipiſceretur poſſeſſionem Archiepiſcopatus, ſine qua circumſtantia non procedit regula, quòd propter impedimentum poſſeſſio habeatur pro capta, ut probat Rota apud Garz. *de Benefic. par.* 5. *cap.* 4. *num.* 262. *verſ. Et Domini dixerunt.*

Quod ampliatur etiam ſi ex tali Civili captura poſ-
ſeſſionis oriatur præjudicium Tertii, qui directè non 4
impedivit; quia tali Caſu conditio capturæ poſſeſſionis habetur pro impleta, non quidem in odium impedientis, ſed potius favore impediti, ne patiatur jacturam ſui Juris ſine culpa, & facto proprio, Rota *in Burgen. Canonicatus 8. Julii* 1584. coram Bubalo *impreſſ.* apud Garz. *de Benefic. par.* 5. *cap.* 4. *n.* 262. Bartol. *in L. in teſtamento* 31. *ff. de condit. & demonſtrat. Text. in L. Si Titius ſtatuas ff. de condit. & demonſtrat.* Corneus *in L.* 1. *Cod. de inſtit. & ſubſtit. num.* 18. cùm ſit iniquum, quòd alteri ex fa-
cto, & culpa Tertii fiat præjudicium, cùm nemo 5
jacturam ſui Juris patiatur ex culpa, & delicto alterius *L. eleganter ff. de dolo*, Rota *deciſ.* 135. *n.* 39. *par.* 16. *recent.*

ARGUMENTUM.

Uno ex Patronis non præſentante, cæteris præſentantibus, vox illius favore cujus augeatur?

SUMMARIUM.

1 *Jus accreſcendi habet locum inter Patronos re, & verbis conjunctos; & num.* 3.

2 *Aliquibus Patronis non præſentantibus, cæteris præſentantibus, an vox non præſentantium augeatur præſentantibus?*

4 *Natura conjunctionis eſt, ut conjuncti conſtituant unum Corpus, uniuſque Perſonæ vice fungantur.*

5 *Ordo affectionis, ut diſparitatem operetur, itaut unus præferendus ſit alteri in ſucceſſione, & ſubſtitutione, ex quibus æſtimari debeat? & num.* 6.

7 *Præſentatus à majori parte Patronorum eſt inſtituendus.*

8 *Conſanguineus ſolùm in paritate, & non in diſparitate vocum eſt præferendus Extraneo.*

CASUS IX.

Colella, & Bartholomæus Pantoliano renovarunt anno 1554 fundationem Juriſpatronatus Cappellæ Sanctæ Crucis, reſervantes de communi conſenſu pro ſe, eorumque hæredibus, & ſucceſſoribus, & quibuſcumque Jus præſentandi. Et cùm hæredes, & ſucceſſores Colellæ nunc exiſtentes, & deſcendentes à Joanne ejus filio ſint Aloyſius, Clara, & Thereſia, hæredes verò, & ſucceſſores Bartholomæi nunc exiſtentes ex parte Camilli ejus filii ſint Cæſar, & Lucretia; Ex parte Marci Antonii ejuſdem Bartholomæi pariter filii ſint Bartholomæus Junior, Matthæus, Iſabella, & Thereſia; ad ipſos ſpectat Jus præſentandi, itaut una medietas vocum ſit penes hæredes, & ſucceſſores Colellæ, alia verò medietas ſit penes hæredes, & ſucceſſores Bartholomæi. Sed quia hæredes dicti Bartholomæi diviſi ſunt in duas lineas, quarum unam conſtituunt Camillus, aliam Marcus Antonius, eorumque deſcendentes reſpectivè; inde etiam medietas vocum ſpectans ad hæredes dicti Bartholomæi diviſa eſt in duas partes, quarum una ſpectat ad Camillum,

ejuſque

ejusque descendentes; alia verò ad Bartholomæum, ejusque pariter successores.

Vacante dicta Cappella Sanctæ Crucis Aloysius, Clara, & Theresia hæredes Colellæ, & habentes integram medietatem vocum, præsentarunt ad illam Reverendissimum Cantorem Petrum de Schipano. Matthæus è contra, Isabella, & Theresia hæredes Bartholomæi ex parte Marci Antonii ejus filii habentes unam partem medietatis vocum præsentarunt Bartholomæum abnepotem dicti Bartholomæi Senioris. Cæsar verò, & Lucretia hæredes ejusdem Bartholomæi Senioris ex parte Camilli ejus filii repræsentantes aliam partem medietatis vocum, nullum præsentarunt. Hinc proponuntur præinserta dubia.

Primò. An in tali Casu habeat locum Jus accrescendi partem medietatis vocum spectantem ad Cæsarem, & Lucretiam nullum præsentantes? Et quatenùs affirmativè.

Secundò. Cujus favore habeat locum dictum Jus accrescendi? Super quibus dubiis consultus Dominus meus Patruus, quid pro veritate sentirel, ipse, ut essem versatus de modo consulendi in dubiis contingentibus, onus scribendi in hac Causa mihi imposuit, ac proinde re maturè discussa censebam, prout infra, de Jure respondendum.

Et quidem primum dubium affirmativè resolvendum dicebatur. Etenim Colella, & Bartholomæus Renovatores fundationis Jurispatronatus dictæ Cappellæ Sanctæ Crucis unanimi consensu, & una, eademque oratione reservarunt dictum Juspatronatus sibi ipsis, & eorum hæredibus, & successoribus quibuscumque; omnes simul conjungendo sine ulla distinctione inter hæredem unius, & hæredem alterius, in quo casu de
1 Jure est, ut inter ipsos re, & verbis conjunctos, utpote eodem sermone, & ad eamdem rem vocatos, locum habeat Jus accrescendi, juxta *Text. in L. 1. in princ. §. Idem est ff. de Usufructu accresc. L. Unica §. Ubi autem Legatarii Cod. de Caducis. tollen. §. Si eadem instit. de Legat.* Vulp. *tit. 24. instit. §. Si duobus* Gloss. *in L. Mulieri 73. in verb. Proderit ff. de condit.* Bartol. *in L. 1. in princip.* & alii apud Bellon. *de Jure accrescendi cap. 5. quæst. 36. num. 5.*

Maximè cùm deficiat in hæredibus Bartholomæi ex parte Camilli descendentibus pro ea vice, utpote nul-
2 lum præsentantibus, una pars medietatis vocum, in quo casu indubitatum est intrare Jus accrescendi dictam partem favore aliorum, qui ad nominationem, & præsentationem dictæ Cappellæ fuerunt uno, & eodem sermone vocati à dictis Renovatoribus, ut apud Baldum *in L. Hujusmodi 86. §. Si Titio, & Mævio in princ. not. & ibi*, Castr. *in fine*, & Alex. *in fine, ff. de leg. primo Jus. in Leg. Unic. num. 28. C. Quando non pet. part. in L. Hac consultissima 51. §. Ex imperfecto num. 21. Cod. de Testam. in L. 1. num. 17. vers. 4. ff. de cond. indic. & in L. Si duobus 16. in princ. num. 2. ff. de legat. 1. & aliàs* apud Bellon. *de Jure accrescendi cap. 7. quæst. 37. num. 2.* Quod procedit etiam si non agatur de linea finita, ut patet in Casu, de quo in *decis. 248. par. 16. recent.*

Quoad secundum dubium videtur, quòd Pars medietatis vocum spectans ad Cæsarem, & Lucretiam hæredes Bartholomæi ex parte Camilli ejus filii, & nullum in hac vacatione præsentantes, augeri debeat favore Matthæi, Isabellæ, & Theresiæ hæredum ejusdem Bartholomæi, ex parte Marci Antonii ejus pariter filii, habentium aliam partem medietatis vocum, & præsentantium Bartholomæum, & non favore Aloysii, Claræ, & Theresiæ hæredum Colellæ habentium integram medietatem vocum, & præsentantium dictum Dominum Petrum de Schipano.

Quia illi sunt magis propinqui, & consanguinei respectu dictorum hæredum Bartholomæi descendentium ex parte Camilli ejus filii, quàm sint hæredes Colellæ, & sic magis dilecti censentur à Bartholomæo, ejus hæredes descendentes à Marco Antonio ejus filio, quàm hæredes Colellæ ejus Fratris. Et quia hæc videtur esse mens Rotæ, *in Auximana Cappella decis. 248. par. 16. recent.*

His tamen non obstantibus, verius censeo dictam partem medietatis vocum hæredum Bartholomæi descendentium à Camillo ejus filio quo æquali portione augeri debere in hoc Casu, tùm favore hæredum ejusdem Bartholomæi descendentium à Marco Antonio altero ejus filio habentium alteram partem medietatis vocum, tum favore hæredum Colellæ habentium integram medietatem vocum, ita ut quod dicta Pars medietatis vocum dividenda sit in tres quartas, seu portiones, & duæ quartæ augendæ sint favore hæredum Colellæ, utpote habentium integram medietatem vocum, & alia quarta dictæ partis augenda sit favore hæredum Bartholomæi descendentium à Marco Antonio, utpote habentium non integram medietatem, sed unam tantùm partem medietatis vocum.

Ratio est, quia Colella, & Bartholomæus Renovatores supradicti vocarunt una, & eadem oratione, seu sermone ad dictum Jus præsentandi omnes, & quoscumque eorum hæredes, & successores, itaut nec Colella distinxit, seu speravit in ordine ad successionem Juris præsentandi suos hæredes ab hæredibus Bartholomæi, nec Bartholomæus separavit suos ab hæredibus Colellæ, & sic conjunctim illos omnes instituerunt ad successionem Juris præsentandi, juxta *L. Unic. §. His ita definitis, vers. Hæc ita tam variè, Cod. de eadem toll.* & scribunt Petr. de Besut. *in dicta L. Re conjuncti num. 7.* Donat. *lib. 7. Comment. cap. 23.* & Bellon. *de Jure accresc. cap. 5. qu. 28.*
Et propterea cum sint re, & verbis conjuncti, sine 3
dubio intrare videtur jus accrescendi pro æquali portione inter omnes, juxta *L. Re conjuncti 59. ff. de Legat. 3. L. Triplici 142. ff. de verb. signific.* Bellon. *de Jure accresc. cap. 5. quæst. 20.* Rota *decis. 344. num. 5. & 6. par. 11. recent.*

Et natura hujosmodi conjunctionis est, ut conjuncti
constituant unum corpus, uniusque personæ vice fun- 4
gantur *L. Planè 34. §. 1. ff. de leg. 1. & in dicta L. unic. §. His ita definitis, vers. Hæc ita tam variè Cod. de Cad. toll.* Curt. Jun. *consil. 12. num. 8. & cons. 161. n. 4. vers. Confirmatur*, Mantic. *de Comm. ult. volunt. lib. 10. tit. 3. num. 8.* & alii apud Bellon. *in dicto cap. 5. quæst. 35. num. 1.* Idest idem capiant omnes, quod caperet unus, si solus ad rem, aut partem conjunctim relictam vocatus esset; Quo fit, ut aliis deficientibus, idem capere debeat unus, quod omnes essent accepturi, si concurrerent, scilicet, quia hæc est fictitii corporis natura, ut idem pauciores superstites consequantur, quod plures essent habituri, si superessent. Bellon. *cap. 3. quæst. 1. num. 17.*

Nec obstat, quòd hæredes Bartholomæi descendentes à Marco Antonio ejus Filio, utpotè sibi magis propinqui, & Consanguinei, sint magis dilecti à Bartholomæo, quàm hæredes Colellæ, ita ut in hoc Casu illis debeat augeri pars medietatis vocum spectans ad hæredes ejusdem Bartholomæi descendentes à Camillo altero ejus filio, & nullo modo hæredibus Colellæ, & illi præferendi sint istis.

Quoniam ordo affectionis, ut disparitatem operetur 5
inter vocatos, itaut unus præferendus sit alteri in successione, & substitutione, non debet æstimari ex ipsius majoritate, vel minoritate. Quòd scilicet dictus Bartholomæus plus dilexerit suos hæredes, quàm hæredes Colellæ ejus Fratris, cùm etiam inter omninò pares talis majoritas, & minoritas affectionis esse possit. Puta ioter Filios, & Filias. Immo inter ipsosmet filios masculos, quòd scilicet Pater magis diligat filios, quàm filias, aut unos filios masculos, quàm alios filios masculos, & tamen isti in ordine, & Jure successivo sunt omninò pares, ut in *L. 1. & L. 12. tab. 14. Cod. de Legat. hæred. §. Cæterum*, Just. *de Leg. agn. success. §. 1. vers. Differentia nulla, & §. Nullam Auth. de hæred. ab intest. venien. collat. 9. cap. 1. §. Hoc autem de his, qui feud. dar. poss.* Bellon. *de Jure accresc. cap. 5. quæst. 26. num. 66.*

Sed debet æstimari ex prioritate, & posterioritate, 6
juxta Bellon. & alios apud eum ubi supra, quòd scilicet Bartholomæus per prius dilexerit suos hæredes, & per posterius hæredes sui Fratris, quod cum hoc in Casu præsenti non verificetur, cùm Bartholomæus, quoad successionem Juris præsentandi non distinxit suos hæredes ab hæredibus Colellæ, sed omnes conjunctim vocavit, certi Juris est, si ex his unus deficiat, regulariter inter alios nullam considerari posse prælationem, ut in *dicta L. Unica his ita definitis, vers.*

vers. In his itaque Cod. de Cad. toll. Bartol. *in L. Re conjuncti num.* 30. & alii apud Bellon. *dicto cap.* 3. *quæst.* 45.

Supradicta decisio Rotæ non applicatur, quia ibi non agitur de eodem modo, re, & verbo conjunctis, ut in casu præsenti, sed de diverso modo conjunctis, cùm Camillus, & Philippus in eadem oratione, in qua etiam comprehensi fuerunt Bonfilius, & ejus descendentes, speciali copula fuerunt conjuncti, & uniti, ut ibi dicitur num. 8. Unde mirum non est si decedente Camillo absque descendentibus, jus illius augeretur Philippo, & non Bonfilio, & ejus descendentibus.

7 His itaque veris existentibus manifestè sequitur, quòd Reverendissimus Cantor de Schipano instituendus sit in dicta Cappella Sanctæ Crucis, utpote præsentatus ab habentibus majorem partem vocum, nempe ab Aloysio, Clara, & Theresia Descendentibus à Colella, & habentibus integram medietatem vocum, & duas quartas, seu portiones partis medietatis vocum spectantis ad hæredes Bartholomæi descendentes à Camillo ejus filio *ad Text. in cap. Quoniam de Jurepatron.* Zecch. *de Benefic. & pension. cap.* 12. *nu.* 35. Lambert. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 3. *quæst.* 4. *art.* 1. 4. *&* 6. & alii apud Vivian. *par.* 2. *lib.* 12. *cap.* 8. Non autem Bartholomæus utpote præsentatus ab habentibus minorem partem vocum, nempe à Matthæo, Isabella, & Theresia hæredibus Bartholomæi, descendentibus à Marco Antonio ejus filio, habentibus solam unam partem medietatis vocum, & unam quartam dictæ partis dictorum hæredum; Licèt dictus Bar-
8 tholomæus sit consanguineus Bartholomæo Seniori, & Renovatori dictæ Fundationis, quia Consanguineus solùm in paritate, & non in disparitate vocum est præferendus extraneo, juxta Rotam *in Mediolan. Jurispatr.* coram Paulucio *impressa* apud meum Advocatum Pitonium *Discept. Eccles.* 28. *num.* 8. *& in Placentina Parochialis* 16. *Martii* 1708. §. *finali* coram R. P. D. Ansaldo.

ARGUMENTUM.

Ad validam præsentationem Personæ ad Dignitates in Cathedralibus, aut Collegiatis quid requiritur? Et de requisitis in Promovendo ad hujusmodi Dignitates.

SUMMARIUM.

1 *Promovendus ad Dignitates, quibus inest Cura Animarum, quæ requisita habere debeat? Et quæ requirantur in promovendo ad Dignitates, quibus non inest Cura Animarum?*

2 *Dignitas Diaconalis, Archidiaconalis, & Ecclesia Parochialis habent annexam Curam Animarum.*

3 *Promovendus ad Dignitatem habentem annexam Curam Animarum debet habere vigesimum quintum annum inceptum, licet non completum, alias collatio est ipso Jure nulla. Amplia, ut nu. 4. Limita ut num. 5.*

6 *Episcopus non potest dispensare super ætate promovendum ad Dignitates curatas, sed solus Papa super ea dispensat.*

7 *Dispensatio circa defectum ætatis pro obtinendo Sacerdotio, an suffragetur pro obtinenda Dignitate habente annexam Curam Animarum in Cathedrali, aut Collegiata?*

8 *Ætas 25. annorum, à quo tempore sit computanda?*

9 *Ætas non incipit in utero Matris, sed in Partu.*

10 *Promovendus ad Dignitates curatas, a quo tempore habere debeat ordinem Sacerdotalem?*

11 *Non promotus ad ordinem, quem Beneficium requirit, non est ipso Jure absque monitione Beneficio privatus, sed limita in Ecclesiis Parochialibus.*

12 *Rector Ecclesiæ Parochialis non promotus intra annum ad Sacerdotium, ut privari possit dicta Ecclesia, quæ requirantur?*

13 *Rector Ecclesiæ Parochialis, si infra annum non fecit se promoveri ad Sacerdotium, an licitè possit retinere fructus Ecclesiæ, quos percepit durante anno?*

14 *Annus, infra quem Promotus ad Ecclesiam Parochialem promoveri debet ad Sacerdotium, a quo tempore sit annumerandus.*

15 *Ætas requisita ad Dignitates non curatas obtinendas juxta Tridentinum est vigesimus secundus annus completus, amplia, ut ibi.*

16 *Dictio* Præsertim *est implicativa.*

17 *Ætas 22. annorum requisita ad Dignitates non curatas, an sufficiat, si dictæ Dignitates habeant annexum ordinem Presbyteratus?*

18 *Patronus præsentare debet ad Dignitates curatas, & non curatas Personas habentes omnia requisita ad illas obtinendas.*

19 *Patronus si præsentaret personam non habentem sufficientem ætatem ad Dignitatem curatam, aut non curatam, an hujusmodi præsentatio esset valida?*

20 *Præsentatus, & provisus de Beneficiis curatis, aut de Canonicatibus intra duos menses emittere debet Professionem Fidei, & coram quo? Amplia ut num. 21. 22. & 23. limita, ut num. 24. 25. 26.*

27 *Professio Fidei Sede Episcopali vacante, coram quo fieri debeat ab obtinente Canonicatum, aut Beneficium curatum?*

28 *Non emittens Professionem Fidei intra duos menses, quos fructus amittat?*

29 *Non emittens Professionem Fidei intra duos menses, ne perdat fructus sui Beneficii, quid facere debeat?*

30 *Professio facta post duos menses non prodest ad quærendos fructus temporis præteriti.*

CASUS X.

Vacante Præpositura, aut Archipresbyteratu, aut Diaconatu, aut Archidiaconatu, aut alia Dignitate de Jurepatronatus, ad hoc ut Patronus possit ad dictas Dignitates validè præsentare, hic necessarium duxi quærere quid requiratur.

1 Pro resolutione hujus quæstionis præsupponendum est, quòd promovendus ad Dignitates, Personatus, aut alia Beneficia, quibus inest Cura Animarum, debet habere ætatem saltem viginti quinque annorum, ordinem, integritatem morum, & doctrinam ad suum munus exercendum necessariam; etsi Dignitas, ad quam promovetur, sit Archidiaconatus, ultra prædicta debet esse Magister in Theologia, aut Doctor, aut licentiatus in Jure Canonico; promovendus verò ad Dignitates, & Personatus, quibus non inest Cura Animarum, sufficit, quòd habeat ætatem non minorem viginti quinque annis, & ordinem Clericalem, juxta *Text. in cap. Cum in cunctis* §. *Inferiora, de Electione;* ibique Abbas, Anan. *Bald. num.* 2. Burrius *num.* 1. *&* 3. Fagnan. *num.* 31. & juxta Concil. Trid. *sess.* 24. *de Reformat. cap.* 12.

2 Et quidem promovendus ad Dignitates habentes annexam Curam Animarum, ut sunt Dignitas Diaconalis, Archidiaconalis, & Ecclesia Parochialis, juxta Butr. *in dicto cap. Cum injunctis in princip.* ibique Fagnan. *num.* 31. necessariò tempore collationis debet
3 habere vigesimum quintum annum, qui tamen sufficit, quòd sit inceptus, licèt non completus, aliàs collatio est ipso Jure nulla, *Text. in cap. Licet Canon. de elect. in* 6. *ibique gloss. verb. Licet,* Abb. *in dicto cap. Cum in cunctis num.* 1. Quod procedit, sive cura
4 incumbens Dignitati sit fori Pœnitentialis, sive jurisdictionalis Fagnan. *in dicto cap. Cum in cunctis n.* 32. Limitatur tamen in eo, qui promovetur ad hujusmodi Dignitates cum dispensatione circa defectum ætatis;
5 potest namque quis cum dispensatione promoveri ad Dignitates, & Personatus in Cathedralibus, quibus est annexa Cura Animarum in minori ætate. Glossa *in dicto cap. Cum in cunctis verb. Attigerit.* Quam
6 dispensationem non potest concedere Episcopus, nam *Text. in cap. Unico de ætat. & qualit. lib.* 6. permittit Episcopo dispensationem in Dignitatibus, & Personatibus non curatis, ergo secus in Curatis; sed solus Papa, qui potest dispensare cum Minore 25. annis, vel expressè, vel tacitè, conferendo sciens, & volens ei Di-

ei Dignitatem in Cathedrali habentem Curam Animarum Abb. *in dicto cap. Cum in Cunctis §. Inferiora de elect. num.* 7. ibique Anan. *num.* 5.

7 Sed si Papa dispenset, ut habens 20. annos possit se promoveri ad Sacerdotium, quæritur, an hujusmodi dispensatio circa defectum ætatis pro obtinendo Sacerdotio suffragetur pro obtinenda Dignitate habente annexam Curam Animarum in Cathedrali, aut Collegiata? Respondeo negativè, quia habilitatus ad unum non est habilitatus ad aliud. Anan. *in dicto cap. Cum in Cunctis, num.* 3.

8 A quo autem tempore ætas 25. annorum sit computanda, an scilicet Conceptionis, an Nativitatis, vel Baptismi? Respondetur esse computanda à die Nativitatis, dum ætas nihil aliud est, quàm temporis mensura quædam à Nativitate usque ad obitum decurrens, juxta Bald. *cons.* 19. *sub num.* 3. *lib.* 5. & non esse computandam à die Conceptionis, dum ætas non incipit in utero Matris, sed in Partu, nec à die Baptismi, ut resolvit Sacra Congregatio Concilii, teste Fagnano *in dicto cap. Cum in cunctis n.* 133. *& seqq.*

10 Præter ætatem 25. annorum requiritur in promovendo ad Dignitates, & Personatus, quibus est annexa Cura Animarum, ordo Sacerdotalis, Quæritur à quo tempore promovendus illum habere debeat?

Respondetur non esse necessarium, quòd habeat ordinem Sacerdotalem de tempore Promotionis, sed satis esse, quod postmodum promoveatur in proximis temporibus, Ratio est, quia annexio ordinis Sacerdotalis, quam habent Dignitates, & Beneficia curata est de Jure communi respectu aptitudinis, quia debet esse aptus ad illum ordinem, non verò est respectu actus; sed si dicta annexio ex speciali statuto, aut dispositione sit respectu actus, scilicet si detur aliquod statutum, aut dispositio, quòd non conferatur Beneficium curatum, nisi actualiter constituto in Sacerdotio, tunc requiritur, quòd promovendus habeat dictum ordinem de tempore Promotionis Abbas *in dicto cap. Cum in Cunctis, ubi supra num.* 1. *&* 10. *in fine*, ibique Anan. *ante num.* 1. Butrius *num.* 4. *&* 5.

11 Sed si non facit se promoveri ad ordinem, quem Beneficium requirit, non est ipso Jure Beneficio privatus, nec debet privari sine monitione. Quod tamen limitatur in Ecclesiis Parochialibus non Collegiatis, ubi incontinenti est privatus absque ulla monitione, qui non facit se intra annum promoveri in Sacerdotem. *Text. in cap. Licet Canon. de elect. in* 6. Abb. *in dicto cap. Cum in Cunctis num.* 2. ibique Butr. *num.* 6.

12 Et hic nota, quòd ad hoc ut Rector Ecclesiæ Parochialis non promotus intra annum ad Sacerdotium, privari possit dicta Ecclesia, requiritur, quòd annus integer sit completus, sed iste annus non currit justè impedito, scilicet vel propter Infirmitatem, vel propter absentiam proprii Episcopi, vel eo quia non potuit habere Commendatitias, vel eo quia Episcopus noluit eum ordinare, hæ enim sunt justæ Causæ, quæ eum excusabunt *Text. in cap. Commissa de elect. in* 6. ibique Gloss. *Verbo justo impedimento*. Requiritur etiam ipsum citari, & facere pronunciari illum privatum, nam si hoc omisso fiat collatio, ipse postea veniens, & de justo impedimento, vel dispensatione fidem faciens, collationem cassari faciet. Gloss. *ubi supra*.

13 Sed si Rector Ecclesiæ Parochialis infra annum non fecit se promoveri ad Sacerdotium, utrum licitè possit retinere fructus Ecclesiæ, quos percepit durante anno? Respondetur, quòd iste, si in principio, quando fuit institutus, non habebat intentionem, ut promoveretur ad Sacerdotium infra annum, sed solùm ut perciperet fructus, tunc tenetur ad restitutionem fructuum, si verò habebat intentionem se promovendi ad Sacerdotium infra annum, sed ex aliqua causa superveniente non vult promoveri, quia fortè ejus frater antiquior vult promoveri, & ipse vult remanere in sæculo, non tenetur ad restitutionem fructuum Gloss. 1. *in dicto cap. Commissa*, vide Barbosa *ad Concil. hic num.* 41.

14 A quo autem tempore annus, infra quem Promotus ad Ecclesiam Parochialem promoveri debet ad Sacerdotium, annumerandus sit? Dico annumerandum esse à tempore adeptæ pacificæ possessionis, vel à tempore, quo potuit habere pacificam possessionem, & per se stetit, juxta *Text. in cap. Cum ex eo de elect. in* 6. ibique Gloss.

Respectu verò Dignitatum, aut Personatuum, quibus nulla Cura imminet de Jure communi non invenitur expressè cautum, qua ætate debeat esse is, qui promovetur ad Dignitatem Curam Animarum non habentem, juxta Innocent. *in cap. Præterea sub n.* 1. *de ætate, & qualitate*; Ideò Concilium Tridentinum *in dicta sess.* 24. *de Reformat. cap.* 12. respectu hujusmodi Dignitatum requirit ætatem annorum 22. & 15
quidem, quòd vigesimus secundus annus sit completus, ut asserit Fagnan. *in cap. Cum in Cunctis de election. num.* 37. fuisse resolutum à Sacra Congregatione Concilii, Quod procedit, sive sint Dignitates Seculares, sive Regulares, sive sint in Ecclesiis Cathedralibus, sive in Collegiatis: quia Concilium *in dicto cap. In §. Ad cæteras* disponit de Dignitatibus tam in Ecclesiis Cathedralibus, quàm Collegiatis, ut patet tum ex initio illius decreti, ibi: *Cum Dignitates in Ecclesiis præsertim Cathedralibus:* Dictio enim *Præsertim* cum sit implicativa, utique implicat idem 16
in Collegiatis, easque includit tum ponderando dictionem universalem quascumque, & ad cæteras. Fagnan. *in dicto cap. Cum in Cunctis num.* 112. *&* 48.

Sed si hujusmodi Dignitates non habentes annexam Curam Animarum, habeant annexum ordinem 17
Presbyteratus, an respectu harum sufficiat ætas 22. annorum, Distinguendum est. Aut habent ordinem Presbyteratus annexum ex Privilegio, Fundatione, Statuto, vel consuetudine, & tunc ad eas obtinendas non sufficit ætas 22. annorum, sed oportet, ut provisus sit in tali ætate, ut infra annum possit in Presbyterum ordinari, & sic in 24. inchoato. Aut habent ordinem Presbyteratus annexum de Jure communi, ut sunt Præpositura, Diaconatus, & Abbatia, & tunc sufficit ætas 22. annorum, & quòd obtinens illas se promoveat in proximis temporibus ad Presbyteratum. Fagnan. *in dicto cap. Cum in Cunctis n.* 43.

His præsuppositis; Patronus, ut ritè, & validè pro- 18
cedat, præsentare debet ad Dignitates habentes annexam Curam Animarum Personam habentem ætatem 25. anni saltem incœpti, & Ordinem Sacerdotalem, vel de tempore præsentationis; Si ordo Sacerdotalis sit annexus dictis Dignitatibus ex speciali Statuto, aut dispositione Fundatoris, vel satis est, quòd præsentet Personam, quæ postmodum promoveatur in proximis temporibus, si ordo Sacerdotalis sit annexus tantùm de Jure communi. Respectu verò Dignitatum, quibus non est annexa Cura Animarum, nec ordo Sacerdotalis ex speciali Statuto, & dispositione Fundatoris; Præsentare debet Personam habentem 22. annum completum; Sed si ordo Sacerdotalis sit annexus hujusmodi Dignitatibus ex speciali dispositione Fundatoris debet præsentare Personam in tali ætate, ut infra annum possit in Presbyterum ordinari, & sic in 24. inchoato.

Sed si præsentaret Personam non habentem suffi- 19
cientem ætatem ad dictas Dignitates, an hujusmodi præsentatio esset valida? Respondeo cum distinctione, aut Patronus præsentat scienter istam Personam non idoneam, & inhabilem, *absolutè*, & tunc præsentatio ista est nulla, nullumque habere potest effectum, aut præsentat conditionatè, scilicet sub spe habilitatis, aut dispensationis, ut licitum est fieri, juxta Card. de Luca *de Jurepatr. disc.* 45. *num.* 7. *& disc.* 64. *num.* 27. & alios relatos infra *in cap. Quoniam Cas. num.*
Et in hoc Casu superveniente habilitate, & obtenta dispensatione inhabilitatis intra quadrimestre, aut semestre præsentatio sic facta est valida. Et non obtenta dispensatione, potest Patronus alium præsentare intra eumdem terminum.

Præsentatus autem, & provisus de Beneficiis Cura- 20
tis, & de Canonicatibus, & Dignitatibus in Cathedralibus ad minus intra duos menses à die adeptæ possessionis debet emittere Professionem Fidei, cum hac distinctione, quòd Provisus de Beneficiis curatis extra Cathedralem debet emittere Professionem Fidei coram Episcopo, aut ejus Vicario Generali; Provisus verò de eisdem Beneficiis in Cathedrali non solùm debet emittere coram Episcopo, aut ejus Vicario, sed

etiam

etiam coram Capitulo sub pœna amissionis fructuum juxta Constitutionem Pii IV. incipien. *Injunctum* in ordine la 114. & ex Tridentino *dicta sess.* 24. *cap.* 12. quam sequuntur Garz. *de Benefic. par.* 3. *cap.* 3. *num.* 1. Tamburin. *de Jure Abbat. disp.* 8. *quæst.* 3. *tom.* 1. *num.* 1.

21 Quod ampliatur primò. Provisus de Beneficio curato, aut de Canonicatu, aut Dignitate in Cathedrali potest emittere hujus professionem Fidei non solum per se ipsum, sed etiam per Procuratorem Navarr. *cons.* 4. *num.* 2. *de Summ. Trinit.* Barbos. *de offic. & potest. Paroch. cap.* 4. *num.* 3. Ratio est quia, neque Concilium Tridentinum, neque Constitutio Pii IV. utuntur verbis significantibus personalitatem, & propterea succedit regula; quicumque potest aliquid facere per semetipsum, potest illud facere per Procuratorem, juxta *Text. in cap. Potest quis de reg. jur. in* 6. Tamburin. *de Jure Abbat. dispus.* 8. *quæst.* 3. *num.* 12. *tom.* 1.

Ampliatur secundò. Tenetur emittere professionem
22 Fidei, etiamsi illam semel emiserit in adeptione similis Parochialis, aut Canonicatus, juxta resolutionem Sacræ Congregationis, quam refert Garz. *de Benefic. par.* 3. *cap.* 3. *num.* 17. Tamburin. *de Jure Abbat. dispus.* 8. *quæst.* 3. *num.* 8. *tom.* 1.

23 Ampliatur tertiò. Provisus de Beneficio curato potest emittere hujusmodi professionem Fidei coram Vicario, etiam Episcopo non impedito Garz. *ubi supra num.* 2. Barbos. *de offic. & potest. Paroch. par.* 1. *cap.* 4. *num.* 2.

Limitatur tamen propositio supradicta primò; In
24 Proviso de Cura Animarum habituali, qui non tenetur emittere professionem Fidei, quia de illa judicatur perinde ac si esset Beneficium simplex Barbos. *ubi supra num.* 9.

25 Limitatur secundò in Canonicis, seu Dignitatibus in Ecclesiis Collegiatis, qui non tenentur emittere professionem Fidei, nam Concilium solùm loquitur de Provisis de Canonicatibus, & Dignitatibus in Ecclesiis Cathedralibus tam Sæcularibus, quàm Regularibus, & de Beneficiis Curatis, ut à Sacra Congregatione relatè decisum Garz. *ubi supra num.* 11. Unde Provisi de portionibus, Cappellaniis, & Beneficiis inferioribus in Cathedralibus non tenentur emittere professionem Fidei Garz. *ubi supra num.* 12. Barbos. *ad Concil. dicta cap.* 12. *sess.* 24. *num.* 25.

Limitatur tertiò in Coadjutoribus Canonicorum,
26 seu Dignitatum etiam perpetuis, & cum futura successione, qui non tenentur ad prædictam professionem Fidei, nisi cùm factus fuerit locus successioni, nam non sunt verè Canonici, seu Dignitates, nec pro talibus habendi viventibus coadjutis Garz. *de Benefic. dicta par.* 3. *cap.* 3. *num.* 16.

Positis his ampliationibus, & Limitationibus, Quæ-
27 ritur primò. Sede Episcopali vacante, coram quo fieri debeat dicta Professio Fidei? Et respondetur fieri debere coram Vicario Capitulari, quia cum jurisdictio Episcopalis administretur per Vicarium, magis per eum repræsentatur Episcopus, quàm per Capitulum Garz. *ubi supra num.* 27.

Quæritur secundò. Non emittens professionem Fi-
28 dei intra duos menses, quos fructus amittat? Respondetur amittere fructus postea decurrendos, non verò fructus decursos illis duobus mensibus Barbos. *ad Concil. ubi supra num.* 32. Garz. *de Benefic. dicta par.* 3. *cap.* 3. *num.* 31. Et licèt amittat fructus postea decursos, non tamen amittit distributiones, quia istæ dantur ratione Ministerii, & servitii Personalis, Barbosa *ubi supra num.* 30. Et ita censuit Sacra Congregatio Concilii teste Gonzal. *super regul.* 8. *Cancell.* §. 7. *Proœm. num.* 170. quamvis contrarium sentiat Rota *decis.* 157. *num.* 1. *tom.* 2. *recent.* ubi dicit, quòd ante emissam professionem, juxta formam Concilii Tridentini fructus, & distributiones non debentur Canonico.

29 Provisus verò de Beneficio curato, aut Canonicatu, & Dignitate in Cathedrali, qui non est professus intra duos menses ab adepta possessione, ne perdat fructus sui Beneficii, potest, & debet facere illam professionem post præfatos duos menses. Tum quia, qui jubetur facere aliquid intra certum tempus, videtur obligari ad duo, videlicet ad faciendum illud intra illud tempus si potest; & ad faciendum illud post lapsum temporis præstituti, quam citò commodè facere poterit, etiam non potuit illud antea facere. Hujusmodi professio facta post præfatos duos menses non 30
prodest ad quærendos fructus temporis præteriti, sed sic ad quærendos temporis futuri, quia regulariter semel ipso Jure perdita, non quæruntur ipso Jure, quamvis æquitate posset juvari, qui per ignorantiam, incogitantiam, vel negligentiam Procuratoris id non fecit, qui tamen libenter fecisset, si fuisset monitus, vel venisset in mentem. Navar. *ubi supra num.* 1. & 3. Barbos. *ad Concil. ubi supra num.* 22. Tamburin. *de Jure Abbat. dispus.* 8. *quæst.* 3. *num.* 9.

ARGUMENTUM.

An Patronus possit præsentare ad Beneficium vacans eum, qui est Irregularis ex homicidio. Et varia de Irregularitate hic pertractantur.

SUMMARIUM.

8 *Irregularitas quid sit?*
2 *Homicida non potest promoveri ad Sacros Ordines, nec Beneficia Ecclesiastica obtinere?*
3 *Committens homicidium voluntarium incurrit Irregularitatem. Amplia, ut num.* 4. 5. & 6. *Limita, ut num.* 9. & 10.
7 *Consulens, ut quis morti se exponat pro honore Christi, aut pro fide non est Irregularis.*
8 *Inquisitores hæreticæ pravitatis pronunciantes aliquem hæreticum morti tradendum, non sunt Irregulares.*
11 *Irregularitas proveniens ex homicidio voluntario, an sit de Jure Divino?*
12 *Committens homicidium casuale est Irregularis, sed declara, ut num.* 13.
14 *Facienti actum permissum non imputatur id, quod sequitur ex illo.*
15 *Medicus faciendo licitè suum officium, si ægrotus moriatur, non incurrit Irregularitatem.*
16 *Qui fecit fenestram in Domo, de qua aliquis spontè se præcipitavit, non est Irregularis.*
17 *Qui dant operam rei licitæ, ex qua casu sequatur homicidium, non sunt Irregulares, & num.* 18. *usque ad* 21.
22 *Committens casu homicidium, si dabat operam rei licitæ, sed non adhibuit diligentiam, quam debuit, est Irregularis.*
23 *Committens casu homicidium, si dabat operam rei illicitæ, est Irregularis, sed limita, ut n.* 24. 25. & 57.
26 *Qui dant operam rei illicitæ, ex qua casu sequatur homicidium, an sint Irregulares? & n.* 28. 29. 30. 33. 34. *usque ad* 37.
27 *Irregularitas ex sola voluntate non contrahitur.*
31 *In dubio facti homicidii censendus est quis Irregularis.*
32 *Infamia delicti etiam non data culpa facit quem Irregularem.*
38 *Committens homicidium ex necessitate, aut defensione propria Personæ est Irregularis. Amplia, ut num.* 39. *Limita, ut num.* 40.
41 *Patronus si præsentet Irregularem scienter, & absolutè ad Beneficium Ecclesiasticum præsentatio est nulla, secus si eum præsentet conditionatè.*
42 *Patronus potest præsentare ad Beneficium merè Laicale, aut Legatum Pium, Irregularem.*
43 *Irregularitati provenienti ex homicidio voluntario non solet dispensari, provenienti ex homicidio casuali solet dispensari, sed cum maxima difficultate, ut num.* 44. *provenienti verò ex necessitate inevitabili, solet facilè dispensari, ut num.* 45. & *num.* 63. & 64.
46 *Lædens supercilium oculi an sit Irregularis? & num.* 47.
48 *Irregularitas incurritur, si oculus fuerit erutus.*
49 *Auctor rixæ, aut concitans proprium germanum ad homicidium patrandum est Irregularis, & num.* 50. *Amplia, ut num.* 51.

52 *Vul-*

32 *Vulnerans aliquem, si iste post multos dies moriatur, an sit Irregularis? & num. 33. & 34.*

35 *Vagans nocturno tempore cum Canentibus, & psallentibus, si ab uno ex eis committatur homicidium, an sit Irregularis? & num. 37.*

56 *Irregularitas ex homicidio contrahitur solùm ab illo, qui sunt causa homicidii, vel physica, vel moralis.*

58 *Si Clerico leviter rixante cum Laico, frater Clerici Laicum in eadem rixa occiderit, non per hoc Clericus Irregularitatem incurrit.*

59 *Non impediens homicidium, incurrit Irregularitatem, quando illud impedire tenetur ex justitia, secus si solùm ex Charitate.*

60 *Si quis respondeat uni ex Hominibus ab eo missis, ut opportuna occuparet loca ad capiendas Homines facinorosos, his verbis:* Voi altri sapete quello dovete fare alli furbi: *Si aliquis ex eis interficiatur, an sit Irregularis? & n. 61. & 62.*

65 *Homicidium provenire causa defensionis, ex quo præsumatur?*

66 *Attento magni temporis decursu à die perpetrati homicidii concedi solet dispensatio ab Irregularitate, ut pluribus ostenditur exemplis, & n. 67.*

68 *Decretum Sacri Concilii Tridentini cap. 7. sess. 24. excludens voluntarium homicidam a spe obtinendi dispensationem, an habeat locum in eo, qui ante homicidium ad Sacros Ordines jam erat promotus?*

69 *Excedens moderamen inculpatæ tutelæ ad defensionem propriæ vitæ, non incurrit Irregularitatem indispensabilem.*

CASUS XI.

PAtronus vacante Beneficio A. præsentavit ad illud Titium Irregularem propter homicidium ab eo commissum duodecim ab hinc annis, quæritur, an hujusmodi præsentatio sit valida?

1 Ante quam ad resolutionem hujus quæstionis deveniam, operæ pretium duxi hic nonnulla de Irregularitate proveniente ex Homicidio differere. Irregularitas est Canonicum impedimentum ex facto, & defectu proveniens, quo quis prohibetur ad Ecclesiasticos Ordines promoveri, & eis ministrare, juxta Covarr. *var. resol. tom. 2. de Irregularit. tom. 1. par. 1. num. 1.* & dicitur quis Irregularis, eò quia extra regulam aliorum est positus. Vitalin. *in Clement. Si furiosus de Homicid. num. 63.* Omissa hic explicatione Irregularitatis provenientis ex defectu, de ea agemus Irregularitate, quæ ex facto procedit, scilicet ex homicidio, cùm hæc in praxi sæpissimè contingat.

2 Concilium Tridentinum *sess. 14. de Reform. cap. 7.* disponit quòd Homicida sit Irregularis, & non possit promoveri ad Sacros Ordines, nec Beneficia Ecclesiastica obtinere, ibi: *Cùm etiam qui per industriam occiderit proximum suum, & per Insidias, ab Altari avelli debeat, qui sua voluntate homicidium perpetraverit, etiamsi crimen id nec ordine judiciario probatum, nec alia ratione publicum, sed occultum fuerit, nullo tempore ad Sacros Ordines promoveri possit, nec illi aliqua Ecclesiastica Beneficia, etiamsi Curam non habeant Animarum, conferri liceat, sed omni ordine, ac Beneficio, & Officio Ecclesiastico perpetuo careat. Si verò homicidium non ex proposito, sed casu, vel vim vi repellendo, ut quis se a morte defenderet, fuisse commissum narretur; quam ob causam etiam Sacrorum Ordinum, & Altaris Ministerium, & Beneficia quæcumque, ac Dignitates, Jure quodammodo dispensatio debeatur; committatur loci Ordinario, aut ex Causa Metropolitano, seu viciniori Episcopo, qui non nisi Causa cognita, & probatis precibus, ac narratis, nec aliter dispensare possit.* Ex qua conciliari dispositione tres deduco propositiones, quibus cum suis ampliationibus, & limitationibus tota hujusmodi Irregularitatis materia explicatur.

3 Prima propositio: *Committens homicidium voluntarium incurrit Irregularitatem:* Quam propositionem probat etiam *Text. in cap. Si quis de Homicid.* ibique Butrius *num. 1. & in cap. Sicut dignum num. 26. & seqq. & in cap. Ad Audientiam num. 4. de Homicid.* Et hoc est verum, sive necetur Christianus, sive etiam Paganus, vel Saracenus.

Amplia propositionem; quòd non solùm committens homicidium voluntarium, sed etiam mutilans membrum est Irregularis, ut docet *Text. in cap. Is, qui de Homicid. in 6.* ibique Geminian. *num. 2.* ubi dicit, quòd quoad pœnam Irregularitatis paria sunt aliquem interficere, vel membris mutilare, *& in Clement. Si furiosus* ibique Gloss. *de Homicid.* Si talis tamen fuerit mutilatio, quòd inde facta fuerit separatio membri, nam si quis verberet aliquem in tantùm, quòd reddat membrum inutile, non propter hoc efficitur Irregularis, nisi fiat detruncatio alicujus membri; sicuti non est Irregularis ille, qui amputat alteri digitum ea ratione, quia digitus non est membrum, sed officium membri, juxta Gloss. *in dicto cap. Is, qui.* 4

Item amplia sive homicidium committatur palam, sive occultè, cum hac tamen differentia, quòd committens homicidium occultum potest administrare in ordinibus jam susceptis, sed post actam pœnitentiam. *Text. in cap. Quæsitum est de tempor. ordin.* Abb. *in cap. De cætero de Homicid. num. 2.* 5

Amplia etiam, sive homicidium committatur facto, sive consilio, aut præcepto, consulens enim alicujus mortem est Irregularis, juxta Gloss. *in cap. Sicut dignum de Homicid. verb. Consilium.* Et si sit Clericus, qui præstet consilium Homicidæ non solùm est Irregularis, sed etiam non debet legere lectiones, & cantare responsoria, separatè in Choro, juxta *Text. in dicto cap. Sicut dignum §. Clericus*, ibique Anan. *num. 1.* Fagnan. *num. 1.* 6

Quod tamen non procedit in eo, qui alicui consulit, ut indubitatæ morti se exponat pro nomine, sive honore Christi; aut pro fide, aut pro statu Ecclesiæ, iste enim non fit Irregularis, licet exinde sequatur mors, & sic dederit causam proximam homicidio; Argum. *Text. in cap. Sicut Quidam quæst. 1.* ubi disponitur, quòd debeamus usque ad Animam, & Sanguinem confirmare, quod prædicatum est à Domino, & ab Apostolis; & sicut Christus mortem pro nobis subiit, ita & nos pro eo subire debemus, & alios, ut subeant consulere possumus. Et hac ratione excusari possunt ab Irregularitate Inquisitores hæreticæ pravitatis pronunciantes aliquem hæreticum, licèt sciant eum propter hoc morti tradendum, ut optimè Fagnan. *in dicto cap. De cætero num. 26. de Homicid.* Et Sancti Martyres per Christo Sanguinem effuderunt, & aliis verbo, & exemplo, ut effunderent pro Christo suggesserunt. Butr. *in cap. Ad Audientiam de Homicid. num. 13. in fine*, ibique Abb. *num. 3. in fine.* 7

Limitatur tamen Propositio in Furioso, qui licet occidat, & velit occidere, adhuc non est Irregularis, 8 quia ad istud velle movetur, & provocatur furore, non autem ex libertate sui animi, juxta *Clement. Si furiosus de Homicid.* ibique Vitalin. *num. 13.* 9

Limitatur etiam in eo, qui committit homicidium ante Baptismum; committens enim homicidium ante Baptismum non est Irregularis, quia in Baptismo deletur peccatum, & omnis sequela peccati Gloss. *in cap. Deinde dist. 26. verb. Inter peccata*, ibique Archidiac. *in fin.* Abb. *in cap. Presbyterum de Homicid. num. 2.* ibique Anan. *num. 4.* Butr. *num. 4.* Et patet in D. Paulo, qui ante Baptismum fuit homicida, & tamen postea factus est Apostolus *Act. 10.* 10

Sed cùm Irregularitas provenire possit ex homicidio absque ullo peccato, ut quando Judex pronunciat justè, quem occidendum; Ego distinguerem una cum Anania *in dicto cap. Presbyterum num. 4.* ibique Butr. *num. 4.* Aut Irregularitas fundatur super peccato, & tunc propter supradictam rationem, tollitur per Baptismum, aut non fundatur super peccato, & tunc non potest tolli per Baptismum, quia tunc Irregularitas non potest esse sequela peccati.

Hujusmodi autem Irregularitas proveniens ex homicidio voluntario non solùm est de Jure Canonico, 11 sed etiam de Jure Divino, dum Dominus dixit David Prophetæ: *Non ædificabis mihi templum, quia Vir Sanguinis es:* ut expressè docent Abb. *in cap. Ad Audientiam num. 2.* & Butr. *in cap. Si quis de Homicid. num. 3.* Et licèt contrarium sentiat Covarr. *var. resol. tom. 1. de Irregular. par. 1. num. 2.* Sententiam tamen Abbatis puto veriorem, nec ei est contrarius Innocentius loco ab eo citato, dum iste ibi

dicit

dicit Irregularitatem esse de Jure positivo, quod dictum compossibile est, cum eo, quòd Irregularitas sit etiam de Jure Divino, dum id, quod est de Jure positivo, potest etiam esse de Jure Divino.

12 Secunda Propositio: *Committens homicidium casuale est Irregularis:* Hanc assertionem confirmat *Text. in cap. Presbyterum de Homicid.* ibique Abb. *num.* 2. Anan. *num.* 1. Butr. *num.* 1. Barbos. *num.* 1.

13 Declara tamen hujusmodi conclusionem; Committens casu homicidium, aut dabat operam rei licitæ, aut non? Si dabat operam rei licitæ, & adhibuit diligentiam, quam potuit, & debuit, non est Irregularis, juxta *Text. in cap. Dilectus de Homicid.* ubi ab Innocentio III. imponitur Episcopo Lingon. non impedire, quo minùs Divina possit Officia celebrare Cappellanus ille, qui ascendit Equum, qui fractis habenis dum curreret, festinanter arbitrio proprio incidit in Puerum, illumque interfecit procul abjecto Cappellano, ibique Abb. *num.* 1. & 4. Anan. *num.* 1. Butr.
14 *num.* 1. Barbos. *num.* 1. Ratio est, quia facienti actum permissum non imputatur id, quod sequitur ex illo. Gemin. *in cap. Prelatis de Homicid. in 6. num.* 3. Idem disponitur *in cap. Ex literis, & in cap. Significasti il 1. Cod. tit.* ibique Abb. *num.* 1.

15 Et sic Medicus faciendo licitè, & debitè suum officium, si Ægrotus moriatur non incurrit Irregularitatem, juxta Vitalin. *in Clement. Si furiosus de Homicid. num.* 82. ubi dat rationem differentiæ inter Medicum, & Judicem, cur scilicet primus non incurrat Irregularitatem, secus verò secundus, nimirum quia Medicus facit hoc ad conservationem cæterorum membrorum, ubi unum mutilat, sed Judex facit ad deminutionem aliorum membrorum, & sic quasi ex voluntate alius procedit, alius quasi ex necessitate.

16 Qui fecit fenestram in Domo, de qua aliquis spontè se præcipitavit, non est Irregularis, qui armatus accedit ad Neptem Adulteram, cum animo non occidendi Adulterum, sed eum cogendi cum illa contrahere, si Adulter metu se præcipitaverit, non est Irregularis, juxta Gloss. *in cap. De cætero de Homicid. in verb. Consilium dedisse*, ibique Abb. Butr. Fagnan. *num.* 12. & 15.

Qui facit instantiam apud Regem pro remedio fa-
17 cinorum, si jussu Regis malefactores interficiantur, non est Irregularis, juxta Fagnan. *ubi supra num.* 15.

Clericus conquerens de malefactoribus coram Judice
18 Sæculari, si illi interficiantur non est Irregularis, sicuti non est Irregularis Judex Ecclesiasticus tradens Clericum degradatum Curiæ sæculari, dummodo protestetur se ad vindictam, seu pœnam sanguinis non intendere, juxta *Textum in cap. Prelatis de Homicid.* ibique Gemin. *num.* 5. sed si aliud habeant in corde, ita ut illa protestatio sit ficta, & non proveniens ex corde sincero, est Irregularis occultus Gemin. *ubi supra num.* 6.

19 Episcopus, & quicumque alius Prælatus Jurisdictionem temporalem obtinens, si homicidio ab aliquibus in Jurisdictione sua commisso, Ballivo suo, aut alii cuicumque injungat, ut veritatem inquirens justitiam exequatur, Irregularis non efficitur, licèt pœna Sanguinis inferatur, juxta *Text. in cap. Episcopus ne Cler. vel Monach. lib.* 6.

Princeps, qui legem condidit sub pœna mortis non
20 efficitur Irregularis, si legis auctoritate, aliqui ultimo supplicio affecti fuerint. Fagnan. *in dicto cap. De cætero de Homicid. num.* 16. *& seqq.*

Videns aliquem vulnerari, & occidi, valens homi-
21 cidium impedire, non impedivit non incurrit Irregularitatem; si proximum solùm ratione Charitatis tenebatur defendere; secus si illum defendere tenebatur etiam ratione Justitiæ, ut contingit in Filiis, Famulis, Uxore, Subditis, publicis Officialibus, qui respectivè tenentur defendere Patrem, Patronum, Maritum, Principem, &c. etiam cum periculo propriæ vitæ, non tamen manifesto, sed ubi defensio sibi possibilis saltem videatur, agendo quidquid verbo facto agere possunt, ut mors impediatur. Barbosa *in cap. Sicut Dignum de Homicid. num.* 19.

Ratio autem, Quare isti omnes non incurrunt Irregularitatem, etiam si ex eorum operibus casu sequatur homicidium est illa, quam superiùs innui in declaratione hujus secundæ assertionis; scilicet, quia dabant operam rei licitæ, & non erant causa proxima homicidii.

Si verò committens casu homicidium dabat operam rei licitæ, sed non adhibuit diligentiam, quam debuit est Irregularis, juxta dispositionem *Text. in cap. Presbyterum de Homicid.* ibique Abb. *num.* 1. Anan. *n.* 1. Butr. *num.* 4. Barbos. *num.* 1. *& in cap. Ad Audientiam de Homicid.* ibique Abb. *num.* 1. Butr. *num.* 1. Barbos. *num.* 5. 22

Aut committens casu homicidium non dabat operam rei licitæ, sed illicitæ, & tunc sive adhibuit diligentiam, sive non, imputatur, & est Irregularis, juxta *Text. in cap. Continebatur de Homicid.* ibique Butr. *num.* 1. Abb. *num.* 1. Anan. *n.* 1. Barbos. *n.* 5. 23

Limita tamen in furioso, aut Infante, qui si occidant aliquem, vel mutilent membrum hominis, etiam si dent operam rei illicitæ, non incurrunt Irregularitatem, juxta *Clement. Si furiosus de Homicid.* ibique Gloss. Vitalin. *num.* 1. Ea ratione, quia furiosus, & Infans propriè non delinquunt, dum delictum non sit sine animo delinquendi, & in primo adest casus infelicitas, in alio consilii egestas, & sic velut per omnia homicidæ casuales non sunt Irregulares, nec egent dispensatione, secus de Impubere proximo Pubertati, quia in eo cadit delictum, juxta Gloss. *in dicto cap. Si furiosus*, ibique Vitalin. *num.* 41. *versic. Ratio finalis.* 24

Idem est in dormiente, qui si occidat aliquem ense, baculo, &c. non est Irregularis, juxta *dictam Clement.* 25 *Si furiosus*, ibique Vitalin. *num.* 23. quia in isto nulla adest culpa, nec culposa voluntas. Sed si aliquis poneret in lecto puerulum secum ad dormiendum, si dormiendo se volvat per lectum, & puerulum opprimat, credetem illum esse Irregularem, quia ex voluntate dedit operam rei illicitæ, scilicet ponendo illum puerulum in lecto secum ad dormiendum, & ita videtur sentire idem Vitalin. *ubi supra*, dum dicit solùm in primo casu excusari dormientem ab Irregularitate.

Quapropter ex hoc sequitur, quod qui dat ad bibendum pocula amatoria alicui fœminæ; si hæc sumendo dicta pocula moriatur, licèt præter intentionem dantis est Irregularis. Gloss. *in cap. Si aliquis de Homicid. verb. Ut Homicida*, ibique Butr. *num.* 3. 26

Et hic nota: quòd qui causa explendæ libidinis, aut propter paupertatem, ratione cujus non potest alere sobolem, aut ex odio, nimirum ut succedat fortè ab intestato, aut instituatur ab illo decedente sine filiis, vel forsan ut Uxor sterilis sit invisa Marito, dat sortilegia, seu malias, vel venena ad bibendum, ad hoc ne soboles nascatur, non est Irregularis, quia Irregularitas non contrahitur, nisi actu homo interficiatur; 27 ex sola enim voluntate non est quis Irregularis, juxta *Text. in cap. Si aliquis de Homicid.* ibique Abb. *num.* 1. *& seqq.* Anan. *num.* 5. Butr. *num.* 2. ubi dicit, quòd licèt sint paria hominem occidere, vel nasci impedire, quoad pœnam corporalem, & spiritualem; tamen non sint paria, quoad pœnam Irregularitatis, Barbos. *in dicto cap. Si aliquis num.* 3.

Percutiens Mulierem, quæ facit abortum, eo formato est homicida occasionaliter, & incurrit Irregularitatem. Butr. *in dicto cap. Si aliquis de Homicid. num.* 2. 28

Clericus vadens unà cum aliis ad aliquem occidendum, licèt ipse non apponat manum, si tamen homicidium fit per alios, efficitur Irregularis; Anan. *in cap. Sicut dignum, §. Clericus de Homicid. in fine.* 29

Qui accinxit gladium ad necandum Fideles, & sæpe interfuit Bellis, non interfecit tamen, sed per eum non stetit, est Irregularis propter ambiguum duplicitatis. *Text. in cap. Si quis dist.* 51. ibique Gloss. *verb. Militaverit.* In dubio enim facti homicidii censendus est quis Irregularis, & quidem quoad privationem suscipiendi ordines, ac in illis ministrandi, non verò quoad alias pœnas, quæ à Judice imponi solent pro Irregularitate contracta, qualis est privatio beneficii, quia pœna ordinaria statuta delicto certo, non est imponenda delicto dubio. Barbos. *in cap. Ad Audientiam de Homicid. num.* 2. *& seq.* Immo scandalum solum, & infamia delicti, etiam non data 32 30 31

culpa

culpa facit quem Irregularem. Anan. Butr. *num.* 1. Barboſ. *num.* 1. *in cap. Ex literis de Homicid.*

Clericus faciens rixam, & exercens illicitum, ſi ab
33 ejus amicis, ſeu conſanguineis ſupervenientibus fuit aliquis interfectus, eſt Irregularis; ſecus ubi Clericus non fuit in culpa exercendo rixam, & prohibente, & cauſam non dante homicidio, juxta *Text. in cap. Petrus de Homicid.* ibique Abb. *num.* 1.

34 Qui vulneravit aliquem, qui mortuus eſt, licèt ignoretur, ex illo vulnere eſt Irregularis. Qui habet animum occidendi, & proceſſit ad actum, licèt non lethaliter percuſſerit, ſed ex aliorum percuſſionibus, percuſſus interiit, eſt cenſendus Irregularis. Qui lethaliter non percuſſit, tamen propter illud vulnus non potuit fugere, & ideò ab aliis fuit occiſus, eſt Irregularis, *Text. in cap. Significaſti de Homicid.* ibique Abbas *num.* 1. *uſque ad* 11.

Qui mandat aliquem verberari, licèt expreſsè in-
35 hibeat, ne occidat ullatenus, vel membro aliquo mutiletur, Irregularis efficitur, ſi Mandatarius fines mandati excedens mutilet, vel occidat. *Textus eſt expreſſus in cap. Is, qui de Homicid. in* 6. ibique Gemin. *num.* 1. *& ſeq.* Sed ſi Mandatarius non occidat, ſed occidatur, mandans incurrit Irregularitatem propter rationem dicti Textus, qui, mandando in culpa fuit, & hoc evenire poſſe, debebat cogitare Gemin. *ubi ſupra num.* 4.

Qui dat gladium furioſo, ut occidat ſe, vel alium;
36 Qui permittit extrahi arma de Domo ſua ad occiſionem, aut præbet Domum, ut ibi fiat colloquium, vel tractatus de occidendo, & ſequatur homicidium; Qui deponit in cauſa ſanguinis ſequuta morte; Qui profert ſententiam ſanguinis, ſi exinde ſequuta ſit mors, eſt Irregularis, ut docet Anan. *in cap. De cætero de Homicid. num.* 1. §. *Nota*, quòd hic loquitur, ibique Fagnan. *num.* 7. *& ſeqq.* Abb. *in cap. Dilectus de Homicid. num.* 3.

Interveniens homicidio animando percuſſores, vel
37 quid ſimile etiam ſi ipſe non percuſſerit, eſt Irregularis. Barboſ. *in cap. De cætero de Homicid. num.* 6. Ratio autem, quare iſti omnes incurrant Irregularitatem eſt, quia dabant operam rei illicitæ, & cauſam proximam, ex qua ſequutum eſt homicidium.

38 Tertia propoſitio: *Committens homicidium ex neceſſitate, & ſic defenſione propria Perſonæ, eſt Irregularis:* Cum hac tamen diſtinctione, quòd ſi neceſſitas fuit evitabilis, ad ordines non poteſt promoveri, niſi cum diſpenſatione; Si verò fuit inevitabilis, ſine omni diſpenſatione poteſt in ordine habito miniſtrare, ad alios ordines tamen non poteſt aſcendere ſine diſpenſatione. Hanc propoſitionem firmat etiam Gloſſ. *in cap. Sicut dignum*, §. *Clericus de Homicid. verb. Conſilium*, ibique Butr. *num.* 28. Anania *in cap. Interfeciſti de Homicid. num.* 10. *ſed juxta Clementinam Si furioſus de Homicid.* ſi neceſſitas fuit inevitabilis, nullam incurrit Irregularitatem, nec quoad ordines ſuſceptos, nec quoad ſuſcipiendos. Ratio eſt, quia neceſſitas non habet legem, & prima charitas incipit à ſe ipſo, & quia omnia Jura clamant vim vi licitè repellendam, ſecus autem in defendente alienam perſonam, etiam conjunctam, aut proprias perſonas, Vitalin. *in dicta Clement. Si furioſus num.* 33. *&* 42.

Amplia propoſitionem etiam in eo, qui aliter non
39 poterat evadere mutilationem, niſi etiam evaderet ſuum Invaſorem. Si enim Invaſor volebat eum mutilare, & aliter arctatus fuerit invaſus, quòd non poterat evadere illam mutilationem, niſi ipſe ſe defenderet, & defendendo mutilaverit, non eſt Irregularis, & ſi forſan caſu ſe defendendo, occiderit, eſt excuſatus, nec incurrit Irregularitatem, quoniam ut non mutilaretur, habuerit neceſſariò ſe defendere; ſed ſi animosè eum occidit, valens eum repellere ſola mutilatione, non eſſet excuſatus; Ratio eſt, quia tunc evadere poterat mutilationem ſuam aliter quàm occidendo. Vitalin. *in dicta Clement. Si furioſus num.* 34.

Limita tamen propoſitionem in condemnato ad mor-
40 tem, qui juſtè eſt invaſus per officialem, aut alium miniſtrum Juſtitiæ; Iſte enim ſi ut evadat mortem ſibi imminentem; officialem Invaſorem occidat, vel mutilet, eſt Irregularis. Ratio eſt, quia in ipſo Actu Invaſionis non imminebat ei mors proveniens immediatè ex ipſa Invaſione. Vitalin. *ubi ſupra num.* 85.

Poſita hujuſmodi notitia Irregularitatis provenientis ex homicidio; Deſcendo nunc ad reſolutionem quæſtionis cum diſtinctione; Aut Patronus præſentavit 41
Titium Irregularem ſcienter, & abſolutè ad Beneficium A, & tunc illa præſentatio eſt nulla; Ea ratione, quia ſicuti Irregulari non poteſt conferri Beneficium Eccleſiaſticum, ita ut ſi ei illud conferatur, collatio ſit nulla, ita nec poteſt ipſe ſic abſolutè præſentari, ut docent Lambert. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 9. *art.* 4. Vivian. *eodem tractat. lib.* 6. *cap.* 4. *num.* 4. *& cap.* 5. *num.* 36. Garz. *de Benefic. par.* 7. *cap.* 11. *num.* 1. *& ſeqq.* Immo pro ea vice, Patronus, qui ſic præſentavit Irregularem, privatur Jure præſentandi alium; juſtum eſt enim, ut perdant Privilegium illi, qui eo abutuntur. Gloſſ. *in cap. Quoniam de Jurepatr. verb. Abutuntur.* Quod dicitur de Irregulari, dic etiam de Excommunicato, Suſpenſo, Interdicto, aut Degradato, cùm etiam iſti nequeant ad Beneficium Eccleſiaſticum abſolutè præſentari. Lambertin. *ubi ſupra art.* 1. 2. 3. *&* 5. Aut Patronus præſentavit Irregularem conditionatè, ſcilicet ſub ſpe obtinendæ diſpenſationis, & tunc, ea obtenta præſentatio eſt valida, Card. Anton. de Luca, ad Ventrigl. *in prax. par.* 2. *annot.* 6. §. 1. *num.* 7. *& de Linea Legal. par.* 1. *art.* 24. *num.* 10.

Sed ſi Beneficium non eſſet Eccleſiaſticum, ſed merè 42
Laicale, aut Legatum Pium, an Patronus poſſit præſentare ad illud Irregularem? Reſpondeo affirmativè, quia Concilium Tridentinum ſolùm prohibet, Irregularem obtinere Beneficia, aut officia Eccleſiaſtica, non verò Beneficia merè Laicalia, aut Legata Pia.

Irregularitati autem provenienti ex homicidio vo- 43
luntario, non ſolet diſpenſari, nec unquam viſi à Congregatione Concilii diſpenſatum; Sed tamen poteſt Papa diſpenſare, quia Lex Divina hoc ſibi permittit, juxta *num.* 29. ubi duplici homicidio per Nepotem Aaron commiſſo mandavit Dominus: *Ecce do ei pacem fœderis mei, & erit tam ipſi, quàm ſemini ejus pactum Sacerdotium ſempiternum;* quod docent etiam Abbas *in dicto cap. Ad Audientiam num.* 4. Butr. *in cap. Sicut Dignum num.* 27. *& in cap. Continebatur num.* 4. *de Homicid.*

Irregularitas autem proveniens ex homicidio caſuali
non eſt indiſpenſabilis; Ad hanc enim inducendam 44
non ſufficit indiſtinctè dediſſe operam rei illicitæ, aut cauſam proximam homicidio, ſed oportet, ut homicidium ſit in ſe volitum, ut optimè Fagnan. *in dicto cap. De cætero de Homicid. num.* 27. Sed eſt diſpenſabilis, & de facto diſpenſatur à Sacra Congregatione Concilii, ſed cum maxima difficultate, dum Ego vidi in praxi, Sacram Congregationem diſpenſare, cum homicida caſuali, ſed poſt lapſum aliquando duodecim, & aliquando etiam ſexdecim annorum. Et ſi Irregularitas proveniat ex homicidio caſuali occulto poteſt in ea Epiſcopus diſpenſare, ſecus ſi proveniat ex homicidio voluntario occulto. Barboſ. *ad Concil. hic num.* 8. *&* 10. & expreſsè ſtatuitur ab eodem *Concil. ſeſſ.* 24. *cap.* 6.

Irregularitati verò provenienti ex neceſſitate inevi- 45
tabili ſolet Sacra Congregatio Concilii facilè diſpenſare; dummodò probetur, quòd quis non poterat evadere mortem, aut mutilationem, niſi occideret, aut mutilaret Invaſorem.

Et ut videatur, quando Sacra Congregatio Concilii diſpenſet, & quando non ſuper Irregularitate proveniente ex homicidio, nonnullos hic ſubjicio caſus agitatos in eadem Sacra Congregatione, ſuper quibus meum pandidi votum, dum ſtudebam apud R. P. D. Petram Secretarium.

Primò. Suborta verbali contentione inter Sacerdotem Gabrielem de Gabrielis, & Dominicum q. Andreæ ſuper quadam parva quantitate frumenti ab ipſo Gabriele debita Cappellano Curato Eccleſiæ Loci de Pugliano, ac quibuſdam ad invicem contumelioſis verbis prolatis, idem Sacerdos Gabriel in ipſo calore rixæ adortus Dominicum, ejus ſiniſtrum ſupercilium cultro per obliquum transfixit; Ex quo vulnere licèt Dominicus convaluerit, tamen ſiniſtri oculi virtutem, & uſum taliter amiſit, ut quamvis aliquales fermè

exiguos

exiguos lucis radios excipiat; attamen, ut experimento compertum eſt, nequit clauſo dextero oculo, objectorum qualitatem, & quantitatem agnoſcere. Quapropter idem Sacerdos Gabriel dubitans ſe incurſum in Irregularitatem petiit à Sacra Congregatione declarari.

Primò. An ipſe incurrerit in Irregularitatem? Et quatenus affirmativè.

Secundo. An diſpenſatio ſit concedenda?

Eminentiſſimi autem PP. ad primum reſponderunt
46 negativè, ut videre eſt in *Ferentana Irregularitatis 5. Maji* 1708. Quæ reſponſio, ea, quæ par eſt fulget Juſtitia; Cùm enim Sacerdos Gabriel oculum non eruerit, ſed tantùm læſerit ſupercilium, à quo vulnere patiens oculi virtutem ferè amiſerit, elicitur non incurriſſe Irregularitatem; Iſta enim nunquam contrahitur, niſi expreſsè à Jure impoſita fuerit. Soccin. *in cap. Ad Audientiam de Homicid. num.* 16. Dian. *par. 4. tract. 2. de Irregularit. reſol.* 26. Et ſic cùm non concurrat mutilatio membri, ob quam Irregularitas fuit inducta, juxta *Text. in cap. Is, qui de Homicid. in 6. & in Clemen. Si furioſus*, ibique Gloſſ. *de Homicid.* idem Gabriel dici non poteſt Irregularis.

47 Et licèt Silveſter, & alii relati à Majolo de Irregularitate *lib. 5. cap.* 50. *num.* 4. & 5. doceant incurri, ſcilicet Irregularitatem ab eo, qui alterius oculum ne dum eruerit, ſed solùm eluſcaverit, ac debilitaverit ex eo, quòd adhuc membrum dicatur mutilatum, quando eſt redditum inefficax ad obeundas proprias functiones; Nihilominùs contraria opinio crebriori, & ſolidiori Doctorum calculo confirmatur, ut requiratur, ut membrum prorſus abſcindatur, aliter nunquam poterit dici mutilatum, & truncum, ut juxta Abbatem *in cap. de Diacono, qui Cler. vel voven.* Caſtropal. *de Cenſur. tom. 6. diſput. 6. punct.* 15. §. 1. Bonacin. *tom. 1. diſput. 7. quæſt. 4. punct.* 8. *num.* 7. Panimoll. *deciſ.* 89. Nicol. *lucubrat. lib. 5. tit.* 12. *num.* 14.

Ratio autem prædictorum eſt, quia membrum debilitatum, & inutile adhuc deſervit ad ornatum corporis, nec deſinit eſſe membrum. *Text. in Canon.*
48 *Sicut urgeri 1. quæſt.* 1. Itaut incurratur Irregularitas tantùm, ſi membrum fuerit abſciſſum, & oculus erutus; Quam diſtinctionem jam olim approbavit Sacra Congregatio *in Altamura* 18. *Aprilis* 1671. & *in Senogallien. Irregularitatis* 30. *Aprilis* 1695.

49 Secundò. Verbalis alteratio nata fuit inter Sacerdotem Felicem Antonium Parochum loci Moriconis, & Michaelem Pennellam ſuper quarumdam olivarum collectione ſiſtentium in quodam Oliveto dicti loci Moriconis, quas eorum quilibet reſpectivè ad ſe pertinere contendebat; Cumque Michael proteſtatus fuerit ſe ad olivas colligendas, ſequenti die proceſſurum; Parochus eidem reſpondit: *Domani ci vedremo ſu all'olive, ſe tu vai, &c.* In ſequenti itaque die Antonius Pennella Germanus Michaelis nonnullas operarias fæminas collectutas olivas conduxit ad præfatum locum, quo cùm pariter perrexerit Parochus ipſe una cum Joſepho ejus Germano; ſuſcitata fuit acrior rixa, ita ut Parochus jecerit, ſed inaniter ſecuris manubrium, quod deferebat in Antonium, qui exinde profectus, mox rediit una cum Michaele ſuo Germano, qui denuò operarias excitavit ad Olivarum collectionem. Sed Parochus eas iterum propulſavit: Ex quo Michael ſecuris ictum in Parochum jaculatus fuit, ex quo in manu vulneratus remanſit idem Parochus, & prorſùs inde diſceſſit; Paulò poſt ſupervenit illuc Gregorius Pennella ſimiliter Germanus dicti Michaelis, qui renovato certamine, ſarculum, quem geſtabat, in prænominatum Joſephum Parochi Fratrem direxit; Qui tamen ictum avertendo gladio, quo armatus erat, Gregorium in gutture feriit, ex quo ſtatim in mortem obivit. Quo ſtante idem Parochus recurſum habuit ad Sacram Congregationem pro abſolutione ab Irregularitate, in quam incurſum ſe dubitabat ex homicidio patrato ab ejus fratre, ubi propoſita, & examinata fuerunt ſequentia dubia.

Primò. An dictus Parochus incurrerit in Irregularitatem? Et quatenus affirmativè.

Secundò. An ſit abſolvendus in Caſu, &c.

Et ad primum affirmativè reſpondendum videtur.

Quamvis enim vera in ſe ipſa ſit in materia homicidii regula tradita, *in Can. Si quatuor* apud Gratian. 23. *quæſt.* 8. Quod nimirum nulla culpa teneat eum, qui nec auxilio, nec conſilio cooperator fuerit occiſori, ea nihilominus nullimodè ſuffragari videtur ſupradicto Parocho, quo minùs Irregularitatis notam effugiat. Etenim ex facti ſerie comprobatur Parochum ipſum 50 fuiſſe principalem rixæ Auctorem, immo re ipſa concitaſſe proprium Germanum ad homicidium patrandum, in quibus terminis communiter Doctores volunt Irregularitatem incurri. Suar. *de Cenſur. diſp.* 44. *ſect.* 3. *num.* 31. & *diſp.* 35. *ſect.* 3. *num.* 9. Bonacin. *tom. 1. de Irregular. diſp. 7. quæſt. 4. punct. 8. num.* 28.

Is enim fuit primus motor totius contentionis; Primò per illa verba provocatoria, pridiè quam occiſio evenerit: *Domani ci vedremo, &c.* Et deinde factis exequendo dicta per acceſſum ad locum deſtinatum, 51 aſſociatus à Germano gladio armato. Ubi rurſus primus rixam excitavit acriorem per projectionem manubii ſecuris in Antonium Pennellam occiſi Germanum; Ex quo manifeſtavit proprium animum nocendi, & conſequenter culpabilem, ut ad rem differit Fagnan. *in cap. De cætero num. 16. de Homicid.*

Et quamvis ipſe non occiderit, ſufficit tamen pro incurſu Irregularitatis, ut occiſio evenerit ex ſua concitatione. Nec juvat dicere, quòd homicidium ſequutum fuerit, poſt quam Parochus vulneratus è loco abiit; nam ſatis eſt, ut ejus concitatio, ſeu cooperatio præceſſerit occiſionem, prout notat Gibalin. *de Irregularit. cap. 4. conſect. 9. num.* 20. *verſic. Quod igitur*, & quòd præbuerit Cauſam influxivam & ordinatam ad occiſionem, ut obſervat Fagnan. *loco dicto.*

Sacra autem Congregatio *in Aprutina Irregularitatis* 15. *Decembris* 1708. reſolvit eſſe diſpenſandum ad cautelam.

Tertiò. Franciſcus Calucci in decimo tertio ætatis ſuæ anno conſtitutus, & tempore, quo idem una cum 52 Eutitio Ciavatti coætaneo ludebat, vulneravit eundem Eutitium cultro in latere dextero, qui à tunc temporis Chirurgo curatus per ſpatium decem dierum circiter è Domo diſceſſit, & ambulans, & cibans ſe Uvis, & fructibus uſque ad vigeſimum diem, poſt receptum vulnus, à quo erat penitus reſanatus; maligna febri præventus in trigeſimo primo die, ex hac ad meliorem vitam migravit cauſa dicti vulneris; Fabricato à Gubernatore proceſſu, fuit per Chirurghum data relatio ſine periculo vitæ, & ſequuto obitu dicti Eutitii fuit per Medicum, & duos Chirurghos ad hoc ſpecialiter vocatos recognitum Cadaver antedicti Eutitii, qui ſecundùm eorum Peritiam atteſtati fuerunt prædictum Eutitium febri maligna obiiſſe; Quare poſtea dictus Franciſcus à Gubernatore fuit abſolutus. Cupiens nunc idem Franciſcus ad ſacros Ordines promoveri, ſupplicavit declarari.

Primò. An incurrerit in Irregularitatem? Et quatenus affirmativè.

Secundo. An ſit diſpenſandus?

Quibus dubiis examinatis. Ad primum videtur re- 53 ſpondendum affirmativè. Etenim non dubitatur de Franciſci culpa in infligendo vulnere occaſione ludi, morte ſubinde vulnerati ſequuta. Nihil obſtante excuſatione, quòd obitus acciderit ex alio morbo ſupervento, paucis diebus poſt reſanatum vulnus, nam id nullimodè probari videtur, ut par eſt, ex Actis deſuper conſtructis in Curia Laicali, ſicque delictum eſt clarum, & exceptio turbida, cùm nec minùs conſtet de exiſtentia Actorum.

Adhuc tamen ex quibuſdam fidibus exhibitis, nihil evincitur, cum ſupponatur vulneratum decem diebus poſt vulnus incidiſſe in febrim, ex qua obiit, cum cæteroquin terminus pro ſecuritate vulnerum protendatur uſque ad 40. dies, ut docet Zacchias *quæſt. Medic. Legal. lib. 5. tit. 2. quæſt.* 5. Unde ſemper urget præſumptio, quòd vulneratus ex accepto vulnere deceſſerit, ut advertit idem Auctor *ibidem quæ.* 3. *num.* 3. Unde cum in præſenti agatur de dubio facti ſemper eſt judicandus Irregularis tam in foro interno, quàm externo. *Text. in cap. Ad Audientiam, & cap. Significaſti de Homicid.* Bonacin. *tom. 1. de Irregular. diſp. 7. quæſt. 1. par. 4. num.* 3. Panimoll. *tom. 2. deciſ. 89. num. 14. & 15.*

His tamen non obstantibus contrarium puto ve-
54 rius, dum constat in facto, & ex sententia absolutoria Gubernatoris, causam mortis Eutitii non fuisse vulnus illatum à prædicto Francisco, sed febrem malignam causatam ex comestione Uvarum, & fructuum. Et ita resolvit Sacra Congregatio *in Novarien. Irregularitatis* 15. *Junii* 1709.

55 Quartò. Sacerdos Andreas Ravizzottus sub prima noctis vigilia cum altero ejusdem Cognato fortuitò occurrit, & se associavit quibusdam musicas gratulationes Nobilibus fœminis agentibus; Inter procedendum verò, cum nonnulli festivum hunc Comitatum ludificarent, & sibilis prosequerentur, prædictus Ravizzottus à suscepta rixa abducere primùm contendit Antonium Portium, aliosque qui hujusmodi injuriam persequi intendebant, iis tamen non acquiescentibus, & ipse ad Januam cujusdam Domus processit, in qua Irrisores sese receperant, atque hispanico idiomate cum ipsis fari cœpit, à quibus tandem vulnus in facie reportavit; Ita sauciatus supradictus Ravizzottus à comitatu abscessit; Verùm tamen Antonius Portius unus ex Sociis ictu brevioris sclopi quemdam Motenam unum ex Irrisoribus interfecit. Ob hujusmodi homicidium ab Antonio Portio patratum, idem Sacerdos Ravizzottus Irregularitatis incursum pertimescens, a Divinis peragendis se abstinuit, & recursum habuit ad Sacram Congregationem Concilii, ubi propositis sequentibus dubiis,

Primo. An Sacerdos Andreas Ravizzottus incurrerit Irregularitatem in Casu, &c. & quatenus affirmative.

Secundo. An sit locus dispensationi in Casu, &c.

Negativè ad primum respondendum esse dicebam,
56 Quoniam Irregularitas ex homicidio contrahitur solùm ab iis, qui sunt causa homicidii vel physica, vel moralis, sive mediata, sive immediata. *Text. in cap. Si quis Viduam* 50. *dist. cap. Henricus in fine, de Cler. pugnant. in Duello, cap. Sicut dignum, §. ult. de Homicid.* Fagnan. *in cap. De catero num.* 7. *eodem tit.*

Prætatus Andreas Ravizzottus non fuit causa physica homicidii Motenæ, sed Antonius Portius; Immo vulneratus jam a rixa recesserat, tempore explosionis sclopuli, quo Motena fuit sauciatus, ut ex depositione Testium, & ex relatione Episcopi; nec fuit causa moralis, quia nec consilium, nec operam, nec præceptum dedit, nec ulla verba dixit, ex quibus induci potuissent Socii ad vulnerandum Motenam, ideoque ratione causæ, nullatenus Irregularis est judicandus *Text. in cap. Significasti il secondo de Homicid.* & Abb. *in cap. Petrus eodem tit.* Pignatell. *consult.* 71. *num.* 3. *tom.* 9.

Nec incurrit Irregularitatem ratione rei illicitæ,
57 nempe vagationis cum canentibus, & psallentibus, cui operam dedit; Nam tunc ratione rei illicitæ, ex qua sequatur casuale homicidium incurritur Irregularitas, quando actus ille illicitus est ordinatus sua propria natura ad læsionem, vel homicidium, aut ubi res illicita est periculosa, & ex illa frequenter mors sequatur, non verò ubi res illicita nullatenus est inductiva homicidii, nec est prohibita ratione periculi homicidii, juxta Soccin. *in cap. Ad Audientiam n.* 49. *de Homicid.* Fagnan. *in cap. De catero eodem titul. num.* 16. Pignatell. *consult.* 11. *num.* 11. *tom.* 9. Panimoll. *decis.* 89. *annot.* 5. *num.* 12.

Supradicta vagatio, cui incubuit Ravizzottus non fuit ab eo ordinata ad homicidium, nec ex natura sua est inductiva homicidii, nec est prohibita ratione homicidii, sed quia est contra Clericalem modestiam,
58 sicuti si Clerico leviter rixante cum Laico; Frater Clerici Laicum in eadem rixa occiderit, non per hoc Clericus Irregularitatem incurrerit. Pignatell. *consult.* 71. *num. ultim. tom.* 9.

Nec Ravizzottus incurrit in Irregularitatem, ex quo non impediit percussionem Motenæ, quia non fuit amplius in statu illius prosecutionem impedire, nam in facie vulneratus à conflictu recessit, nec tenebatur ex Justitia impedire, nec potestatem habebat su-
59 pra rixantes; Tunc enim non impediens homicidium incurrit Irregularitatem, quandò illud impedire tenetur ex Justitia; nam tunc dicitur causa moralis homicidii *Text. in Can. Non inferenda, Can. Qui potest* 23. *quæst.* 3. Vel quando non impediens potestatem haberet supra rixantes *Can. facientis dist.* 86. Bordon. *controv. Moral.* 42. *num.* 9. secus si ex Charitate solum, nam tunc Irregularitas non incurritur; *Text. in Can. Si quatuor Homines* 23. *quæst.* 8. Pignatell. *consult.* 71. *num.* 7.

Eminentissimi autem PP. *die* 16. *Julii* 1712. *in Novarien. prætensa Irregularitatis*, responderunt ad utrumque dubium: *Esse dispensandum ad cautelam.*

Quintò. Cum ad locum Alberiæ accesserint non- 60
nulli facinorosi homines, Sacerdos Dominicus Bozzini Præpositus Alberiæ, ad quem pertinet Jure feudi Jurisdictio temporalis ejusdem loci, die decima Martii 1709. convocavit plures ejus subditos, ut Armati Carceribus manciparent dictos facinorosos, inter quos convocatos, extitit Sacerdos Joannes Dominicus Bozzinus Nepos Præpositi, & alter Sacerdos Joannes Baptista Barnus, qui quidem in executionem præfati mandati, in diversos locos, se diviserunt absconditi; & præsertim dicti Sacerdotes Bozzinus, & Barnus Armis igneis onusti, intraverunt Domum cujusdam Cappellani Varni; Sed cum Bozzinus prædictus Nepos Præpositi aperuisset fenestram, ac eos vidisset in via stantes, ictum sclopi explosit. Exindeque vulneratus Dominicus Ridella, unus ex dictis facinorosis obiit. Porrò in processu adesse videtur aliqua discrepantia, an prius illatus fuerit ictus sclopi ex dictis Hominibus versus fenestram. Constat etiam tempore homicidii Præpositum non extitisse in Domo Varni, sed in ejus propria, nec non eumdem convocasse homines armatos, sub Atrio Domus Parochialis se eos allocutum: *Avete le vostre Armi bene aggiustate, se non l'avete aggiustate, aggiustatele; vi sono quì in Casa di Giacomo Belforte due furbi, Voi altri anderete alli Posti, ove vi metterà quì mio Nepote, e quando sarete alli Posti, Io manderò a dire alli detti, che venghino priggione:* Cui unus Convocatorum replicando: *Se fuggissero?* Præpositus ait: *Se fuggissero, Voi altri sapete quello dovete fare alli furbi:* & alteri Subdenti: *Ma Signor Preposto, che gli diamo, gli diamo:* Explicanda sunt ejus verba: *Intendendosi Archibugiate:* Præpositus replicavit: *Vi torno a dire, che Voi altri sapete, quello dovete fare con li furbi; orsu andate con mio Nipote, che vi metterà alli Posti.* Quodque cum fuerit eidem Nepoti suggestum melius fore pulsare Campanam ad Armorum signum, ait, finem Patrui esse carcerationem, ut se liberaret à perturbationibus eorum, quodque pulsando Campanam, fugam arriperent. Tandem idem Præpositus deponit, dixisse hominibus Armatis ab eo convocatis: *Sono questi furbi, io non voglio, che Voi siate offesi, neppure nella pelle del minimo deto della mano, nè che offendiate loro, ma solo, che prendiate li Posti, che poi li manderò a dire, che mandino l'Armi, e che poi vengano a costituirsi priggione, ed uno de' Convocati disse, se fuggissero? Soggionse un' altro. E con li furbi non sapete, come si fa? Io replicai, che con li furbi non sapete quello si fa; Io ho detto bastantemente quello voglio facciate:* Hinc Præpositus dubitans se incurrisse in Irregularitatem pro serenitate propriæ conscientiæ recursum habuit ad Sacram Congregationem, ubi disputatis infrascriptis dubiis.

Primo. An Dominicus Bozzini Præpositus Parochialis Ecclesiæ loci Alberiæ incurrerit Irregularitatem in Casu, &c. Et quatenus affirmativè.

Secundo. An sit dispensandus: Responsum fuit *die* 2. *Maji* 1711. *in Dertbonen. prætensa Irregularitatis.* Ad primum affirmativè, ad secundum negativè.

Sed reproposita Causa 17. *Junii* 1713. sub dubio: *An sit standum, vel recedendum a decisis in Casu, &c.* Recedendum esse à decisis, & Dominicum Bozzinum Præpositum dispensandum esse ad cautelam, credebam respondendum. Ex responsione enim facta per Præpositum uni ex Hominibus ab eo missis, ut opportuna occuparent Loca ad capiendos quosdam homines facinorosos, & Bannitos in ejus feudo existentes, Interroganti, quid esset faciendum, si illi aufugissent, cui respondit; *Se fuggissero, Voi altri sapete quello dovete fare alli furbi:* Ex hac inquam responsione, cum sit æquivoca, & congruè referri possit in eum sensum, ut eis fugientibus, ipsi viam præoccuparent, infer-

inferrent terrorem, insequerentur, &c. non potest de-
terminatè deduci mandatum aliquod ad occidendum
Dominicum Ridella, immo cum dicta responsio cla-
rè, & apertè mandatum non importet, ita est inter-
pretanda, ut mandatum excludat, & delictum, Me-
noch. *conf.* 283. *num.* 5. *& seqq. lib.* 3. Mascard. *de
probation. conclus.* 866. *num.* 14. Maximè cum eis di-
xerit: *Io non voglio, che siate offesi, &c. nè che offen-
diate loro*, quae verba excludunt intentionem, & man-
datum occidendi.

61 Et licèt mittendo dictos Homines, ut occuparent
opportuna loca ad capiendos dictos facinorosos dede-
rit causam proximam homicidio, non propterea Prae-
positus incurrit in Irregularitatem indispensabilem, ad
hanc enim incurrendam oportet, ut homicidium sit
in se volitum, ut optimè advertit Fagnan. *in cap. De
caetero de Homicid. num.* 27. Adeoque dignus est di-
spensatione eo magis quia pacem obtinuit ab omni-
bus proximioribus occisi sub ea expressione; *Che detto
Signor Preposto è Innocente del detto Omicidio, e che
questo è stato Casuale*: Mandos. *in prax. Signatura
tit. absolut. & rehabilit. ad Homicid. vers. Et quòd
facilius pareatur*, Corrad. *lib.* 5. *cap.* 1. *num.* 19. Et
est Vir optimis moribus, Religione, Pietate imbutus,
ut ex attestationibus exhibitis, quibus qualitatibus con-
currentibus, concedi solet dispensatio, Gloss. *in Can.
Cum constitueret dist.* 30. Antonell. *de jur. & oner.
Cleric. lib.* 1. *par.* 4. *cap.* 43. *num.* 1. *& seqq.*

His tamen non obstantibus Sacra Congregatio eo-
62 dem *die* 17. *Junii* 1713. respondit ad primum In
Decisis, ad secundum Dilata, & supplicet, concor-
dato Fisco.

Sextò. Julius Barnaba Vicecomes Sacerdos, & Ca-
nonicus Insignis Collegiatae Sancti Stephani, iteratis
precibus sub diebus scilicet 12. *Decembris* 1669. 21.
Maji 1701. *&* 27. *Martii* 1705. gratiam dispensa-
tionis ab Irregularitate expostulavit; Placuit tamen
Eminentissimis PP. illam denegare, non ex quo Ca-
sus esset indispensabilis, sed ex eo, quòd effluxerit
breve tempus à die patrati homicidii, ut mentem Sa-
crae Congregationis communicando, declaravit R. P.
D. Nuptius tunc temporis Secretarius.

Cum igitur hodie decurrat decimus octavus annus,
quòd idem Canonicus Vicecomes duplicem patitur poe-
nam ex causa praedictae Irregularitatis, scilicet priva-
tionem celebrandi Sacrificium, & amissionem omnium
fructuum sui Canonicatus, ideò facti seriem noviter
exponens, humillimas renovat preces pro obtinenda
petita dispensatione.

Die igitur 24. *Decembris* 1695. Cum praefatus Ca-
nonicus Vicecomes se conferebat apud Curatum Vac-
ciani ad Sacramentalem perficiendam Confessionem,
ut depromitur ex depositione Testis Fiscalis *proc. fol.* 44.
ratificata in illius constituto *fol.* 98. obviam habuit
Franciscum Rolandum, qui iter occupando praetende-
bat praecedentiam, quòdque dictus Canonicus Vice-
comes partem viae luto conspersam calcaret, suborta
exinde rixa super praemissis, praedictus Rolandus ag-
grediendo eumdem Canonicum, & saxa in eum pro-
jiciendo, illius caput mortali vulnere percussit, nec
satiato furore animo efferato alios vibrabat lapides,
& in illius vitam irruere conabatur, adeo quòd di-
ctus Canonicus lethali vulnere affectus, justa ira com-
motus, & in discrimine vitae constitutus, cultro tri-
bus ictibus dictum Rolandum repercussit, ex quibus
post biduum vitam cum morte commutavit, ut ex
depositione Testis Fiscalis.

Supposita hac facti serie proposito dubio: *An sit
locus dispensationi ab Irregularitate in Casu, &c.* scri-
bens in hac Causa ex Commissione Domini mei Pa-
trui pro D. Julio Barnaba Vicecomite affirmativè re-
spondendum dicebam. Quoniam non versamur in
63 Casu Irregularitatis provenientis ex homicidio simpli-
citer, & directè voluntario, quae juxta dispositionem
Conciliarem *cap.* 7. *sess.* 24. *de Reform.* est indispen-
sabilis, utpote procedens non solùm de Jure Canoni-
co, sed etiam de Jure Divino, dum Dominus dixit
David Prophetae: *Non aedificabis mihi templum, quia
vir sanguinis es*: Ut expressè docent Abb. *in cap. Ad
Audientiam num.* 2. & Butr. *in cap. Si quis num.* 3.
de Homicid.

Sed sumus in terminis Irregularitatis provenientis 64
ex homicidio casuali, sed indirectè, & secundum quid
voluntario, aut ex necessitate, & ad defensam pro-
priae vitae commisso, dum Canonicus Vicecomes, ut
supra comprobavimus, se conferens apud Curatum
Vacciani, animo perficiendi Sacramentalem confessio-
nem, casu incidit in Franciscum Rolandum, qui iter
occupando praetendens praecedentiam concitavit, & fuit
primus Motor totius contentionis, & homicidii, tum
per illa verba: *Ti do la Tara per quello, che tu sei,
&c. Sete Galantuomo alla vostra foggia*. Tum factis,
quia saxa in Canonicum projiciendo, illius caput mor-
tali vulnere percussit, qui justa ira motus videns Ro-
landum vim facere in ejus vitam irruendi: Statim ne
iteratis ictibus lapidum extinctus permaneret ab au-
ctore rixae, cultro dictum Rolandum tribus ictibus
repercussit. Unde ex quo praefatus Canonicus fuit in- 65
sultatus à dicto Rolando, praesumitur, eum interfe-
cisse causa suae defensionis. Alex. de Nevo *conf.* 92.
num. 3. & ex necessitate, adeoque meretur dispensa-
tionem ab Irregularitate incursa. Ratio est, quia hu-
jusmodi homicidia cum non sint ex proposito directo,
ac formali, non sunt simpliciter, & perfectè volun-
taria, sed veluti mixta ex voluntario, & casuali *Text.
in Clement. unic. de Homicid.* Barbos. *de offic. &
potest. Episcop. allegat.* 39. *num.* 52. *&* 63. Lezzan. *in
Summ. quaest. regular. tom.* 2. *verb. Irregularitas n.* 69.
Antonell. *de Jur. Cleric. lib.* 1. *par.* 4. *cap.* 45. *n.* 21.
Navarr. *conf.* 8. *lib.* 5. *de Homicid.* Farinacc. *in Fra-
gment. prax. Crim. in tract. de Immunit. par.* 2. *n.* 475.
& seq. fol. mihi 98. Ricc. *decis.* 930. ubi expendendo
praeallegatum decretum conciliare firmat, quòd sit di-
spensandus Homicida, quamvis homicidium esset evi-
tabile ex causa defensionis, cum ad hoc ut quis ab
homicidio excusetur, sufficiat, quòd probabiliter du-
bitet, ne Adversarius eum repercutiat. Innocent. *in
cap. Si verò, versic. Reddat*, & Joannes Andreas, &
Card. *de Sent. excomm.* Alex. de Nevo *conf.* 92. *n.* 6.

Animadvertendo praesertim, quòd Canonicus Vice-
comes vulneravit Rolandum tribus ictibus cultri, qui-
bus vulneribus postea iste decessit, non ut superiùs
dixi per industriam, & praemeditatè, sed calore ira-
cundiae, & in pura rixa, nec fuit auctor rixae, sed
provocatus, & ab eo tempore à Ministerio Altaris se
abstinuit, & obtinuit pacem à Parentibus, & Con-
sanguineis Defuncti, concordavitque cum Fisco, atque
idem Canonicus aliàs est bonae conditionis, & famae,
& post delictum semper laudabiliter vixit, ut ex lite-
ris testimonialibus Ordinarii in Secretaria exhibitis;
Quibus omnibus attentis, nec non attento tanti tem- 66
poris scilicet 18. annorum decursu à die perpetrati
homicidii, itaut illius memoria in loco sit ferè obli-
terata, concedi solet hujusmodi dispensatio ab Irregu-
laritate, ut de stylo hujus Sacrae Congregationis te-
statur Fagnan. *in cap. Henricus de Cler. pugn. in Duell.
num.* 35. *& seq.*

Et ita practicatum fuit *in Cremonen. Irregularitatis* 67
24. *Januarii* 1671. ubi dispensatus fuit Irregularis,
qui in 14. anno occidit parvo cultro Praefectum Re-
ligionis Somascha Collegii verberantem; *& in Veli-
terna* 28. *Junii* 1704. ubi post sex annos absolutus
fuit Clericus pro aliis Ordinibus Sacris, qui 12. anno
cultro parvo ad aptandos calamos alium Puerum in-
terfecit sibi lapidibus infensum. *Et in Parmen. Irre-
gularitatis* 27. *Januarii* 1703. ubi Irregularis promo-
tus fuit dispensatus, quia necaverat causa honoris So-
roris post 13. annos.

Quod procedit etiam in fortioribus terminis, sci-
licet dato etiam per hypothesim, quòd perageretur de
homicidio voluntario; nam praeponderandum est, quòd
versamur in Sacerdote ante homicidium ad Sacros
Ordines jam promoto, in quo Casu formiter dispu-
tato dubio, coram Summo Pontifice in particulari
Congregatione plurium Eminentiss. Cardinalium: An
Decretum Sacri Concilii Tridentini *cap.* 7. *sess.* 24. 68
*Excludens voluntarium homicidam à spe obtinendi di-
spensationem vindicet sibi locum in eo, qui ante homi-
cidium ad Sacros Ordines jam erat promotus*: Deci-
sum fuit ab eodem Sacro Concilio non includi promo-
tum, eumdemque non esse repellendum ab obtinendo
gratiam dispensationis; Et quidem summa ratione,

quia aliàs promotus nescitur, quid ageret, cum nec ministrare possit, nec retrocedere liceat. Fagnan, *in cap. Henricus de Cler. pugn. in Duell. n. 24. & seqq.*

Non obstat, quòd præfatus Canonicus Vicecomes excesserit moderamen inculpatæ tutelæ, quia non excessit hujusmodi moderamen præmeditatè, sed ferè extra se calore rixæ, & quia ex hoc ipso, quòd illud excessit, incurrit Irregularitatem, aliàs non incurrisset, juxta Gloss. *in cap. Sicut dignum §. Clericus de Homicid. verb. Consilium*, ibique Butr. *nu.* 28. Anan. *in cap. Interfecisti de Homicid. num.* 10. & juxta *Clement. Si furiosus de Homicid*, ibique Vitalin, *n.* 33.
69 Et quidem ex eo, quòd excesserit moderamen inculpatæ tutelæ, non incurrit in eam Irregularitatem, quæ sit indispensabilis Toletan. *lib.* 1. *cap.* 80. *num.* 9. Petr. Navarr. *de Restitut. lib.* 2. *cap.* 3. *num.* 366. & 367. Bonacin. *punct.* 6. *in prima proposit. num.* 3. *in fine*, Sayr. *de Censur. lib.* 7. *num.* 22. ad hanc enim inducendam non sufficit indistinctè dedisse operam rei illicitæ, aut causam proximam homicidio, sed oportet, ut homicidium sit in se volitum, ut optimè Fagnan, *in cap. De cætero de Homicid. num.* 27.

ARGUMENTUM.

Præsentatio Eunuchi, seu Castrati ad Beneficium, an sit valida. Et qui possint, & qui non possint præsentari ad Beneficia de Jurepatronatus.

SUMMARIUM.

1 *Castratio quotuplex sit?*
2 *Præsentatio Castrati involuntariè, & ex necessitate, facta absolutè absque spe dispensationis est valida; secus Castrati voluntariè nulla superveniente causa.*
3 *Se Castrans, aut consentiens Castrationi ob vocem conservandam, aut ob vocis suavitatem an sit Irregularis? & num. 4. & 5.*
6 *Nemo est Dominus membrorum suorum.*
7 *Præsentatio illius, qui se castravit ob conservandam vocem absolutè, & absque spe dispensationis facta, est nulla.*
8 *Præsentari non possunt ad Beneficia Sacerdotalia corpore vitiati, qui ad ordines promoveri non valent. An autem præsentari possit Ermaphroditus? aut laborant morbo caduco? Vide ut ibi.*
9 *Præsentari potest Clericus prima tonsura, dummodo hoc non requirat majorem ordinem, etiamsi non incedat in habitu, & tonsura.*
10 *Clericus Conjugatus, Mulier, illegitimè natus, Bigamus, Invitus, Episcopus præsentari non possunt ad Beneficia Ecclesiastica.*
11 *Beneficiatus ad unum Beneficium patronatum potest ad aliud præsentari, sed limita, ut ibi.*
12 *Peregrinus præsentari non potest, sed limita, ut ibi.*
13 *Apostata præsentari non possunt ad Beneficia Ecclesiastica; nec alii, de quibus num. 14.*

CASUS XII.

PAtronus vacante Beneficio A, præsentavit ad illud absolutè, & absque conditione dispensationis ab Irregularitate Titium castratum, quæritur, an hujusmodi præsentatio sit valida?

1 Sciendum est, quòd Castratio, alia est involuntaria, & proveniens ex necessitate, ut si quis per insidias Eunuchus factus sit, vel ita natus, vel in persecutione ei virilia imputata sint, vel qui nolens, aut ignoranter abscinditur, ut est ille, qui in cunabilis sectus fuit Gloss. *in cap. Ex parte de corpore vitiatis*, ibique Abb. *num.* 2.

Et alia voluntaria, & hæc est duplex, scilicet voluntaria absque ulla causa, ut si quis ex indignatione abscissus est, vel abscindi se fecit; Et voluntaria ex causa superveniente, scilicet ob infirmitatem, ob sanitatem conservandam, ob evitandam lepram, aut alium morbum juxta Gloss. *in cap. Ex parte il primo, verb. Absciderit, & in cap. Ex parte il secondo, verbo Infirmitas*, & juxta *Text. in cap. Si quis per ægritudinem, si quis à Medicis dist.* 55.

Hoc præsupposito si Titius fuerit Castratus involuntariè, & ex necessitate, præsentatio de se facta ad dictum Beneficium absolutè, & absque spe dispensationis est valida, quia in hoc casu non est Irregularis, 2
juxta *Text. in cap. Ex parte de corpore vitiatis*, ibique Doctores omnes. Si verò Titius fuerit Castratus voluntariè, & tunc si fuerit Castratus voluntariè, justa superveniente causa. dicta præsentatio de se facta est valida; dum ipse in hoc casu non est Irregularis; Si autem voluntariè nulla superveniente causa sibi absciderit virilia, vel procuraverit, ut ab alio abscinderentur, præsentatio prædicta absolute de se facta est nulla, dum in hoc casu Titius est Irregularis, quae quasi homicida sui ipsius judicatur, & quia præsumitur, quòd omne turpe in alium faceret, quia hoc in se ipso ausus est attentare, & quia nemo est Dominus membrorum suorum, juxta *Text. in cap. Si quis absciderit dist.* 55. ibique Barbos. *num.* 1. & *seqq.* Gloss. *in cap. Ex parte, verb. Absciderint*, ibique Abb. *num.* 5. Gonzal. *num.* 3. Gibalin. *de Irregular. par.* 4. *consectar.* 4. §. *Dico* 3. & §. *Dico* 4. Garz. *de Benefic. par.* 7. *cap.* 12.

Sed si quis se castraret, aut consentiret castrationi 3
ob vocem conservandam, aut ob vocis suavitatem ad Concentus Sacros, an sit Irregularis?

Julius Caponus *discept.* 222. *num.* 74. *tom.* 3. de-
fendit abscindentem virilia, aut consentienti abscis- 4
sioni ad finem conservandi vocem non esse Irregularem; & movetur ab ea ratione, scilicet, quia talis est Irregularitas, quæ provenit ex delicto; sed Irregularitas ex delicto non incurritur sine peccato mortali, & castratio ad conservandam vocem fit sine peccato mortali; Ergo consentiens actui licito nullum peccatum incurrit neque Irregularitatem.

Hujusmodi sententiam Caponi puto omnino fal- 5
sam, utpote contrariam tum dispositioni Juris, tum praxi. Etenim quoties quis voluntariè se abscindit, aut consentit abscissioni virilium, incurrit in Irregularitatem, juxta *Text. in dicto cap. Ex parte de corpore vitiatis*, ibi: *Sane cum secundum Statuta Nicani Concilii illi ad Clericatus ordinem prohibeantur accedere, & si etiam in Clero fuerint, cessare debeant, qui se ipsos sani absciderint, vel affectaverint, ut ab aliis abscindantur*. Sed qui se castrat, aut castrationi consentit ob conservandam vocem, voluntariè hoc facit. Ergo qui se castrat, aut castrationi consensit ob conservandam vocem incurrit Irregularitatem.

Quod comprobatur *ex cap. Si quis pro ægritudine distinct.* 55. juxta hunc *Text.* ille, qui se castravit, seu permisit sponte se castrari, ut caste viveret est Irregularis, ibi: *Si quis autem sanus, &c. Propter abscissionem plasmati à Deo corporis existimans posse à se carnales concupiscentias amputari, castraverit se, non enim admitti decernimus ad aliquod Clericatus officium:* Ergo à fortiori ille, qui se castravit ob conservandam vocem erit Irregularis, dum majus bonum est conservare castitatem, quàm conservare vocem.

Ratio autem supradicta Caponi est omnino insubsistens; licèt enim conservare castitatem sit magnum bonum, tamen se castrare ob conservationem castitatis est peccatum; Ergo à pari licèt conservare vocem ob concentus Sacros sit aliquod bonum, tamen se castrare ob hujusmodi conservationem vocis, erit peccatum; nam si ad conservandam continentiam, & vitandum damnum spirituale hujusmodi castratio non permittitur, quantò magis ob servandam vocem, ob evitandam inopiam, aut lucrum temporale captandum prohiberi debet? Et ratio; quare abscissio virilium ad utrumque finem facta, sit peccatum, est quam deduximus supra ex Gloss. *in dicto cap. Ex parte, verb.*
Absciderint, nimirum quia nemo est Dominus mem- 6
brorum suorum. Et ita tenent Barbos. *in cap. Si quis absciderit dist.* 55. Lug. *disp.* 10. *num.* 21. Et alii quos refert Gonzal. *in dicto cap. Ex parte num.* 5. *prope finem.*

Est etiam sententia Caponi contraria praxi, quia videmus omnes, qui se castraverint ob conservandam vocem, si velint promoveri ad Sacros Ordines obtinent in Dataria dispensationem, quam obtinere non esset necessarium, si non essent Irregulares.

Ex quibus deducitur, quòd si Patronus præsentaret 7
ad Bo-

ad Beneficium Sacerdotale eum, qui se castravit ad conservandam vocem absolute, & absque spe dispensationis, ejus præsentatio esset nulla, quia cùm taliter castratus absque dispensatione non valeat promoveri ad ordines, non potest præsentari, Lambertin. *de Jurepatron. lib. 2. par. 1. quæst. 7. art. 12. & quæst. 10. art. 1. num. 2.*

Et hic quærendum duxi, qui possint, & qui non possint ad Beneficium de Jurepatronatus præsentari? Per trigesimos articulos numerat Lambertin. *de Jurepatronatus lib. 2. par. 1. quæst. 7.* eos, qui possint, & qui non possint præsentari ad Beneficia ad quem me remitto, & solùm nonnullos, hic breviter refero.

8 Omnes corpore vitiati, qui ad ordines promoveri non possunt, nec præsentari valent, & sic carens manu, naso, monoculus, gibosus, habens maculam in oculo, quæ inducat magnam deformitatem præsentari non possunt absolutè absque spe dispensationis; Nec Ermaphroditus, in quo uterque sexus æqualis est, aut fœmineus prævaleat, aut etiamsi emineat sexus virilis; Aut ex muliere factus sit vir, dummodò res sit nota, & publica, secus autem si sit occulta, quia est Irregularis, Gibal. *de Irregul. par. 4. consect. 6. §. Dico in primis, & seqq.* & ob eamdem rationem, nempe quia est Irregularis, neque laborans morbo caduco præsentari potest, Gibalin. *ubi supra consect. 8. num. 21.*

9 Clericus primæ tonsuræ potest ad Beneficium præsentari, dummodo hoc ex sui natura, vel ex Lege fundationis non requirat majorem ordinem; quod amplio etiam si non incedat in habitu, & tonsura; Licèt enim Clerici non incedentes in habitu, & tonsura ipso Jure privati censeantur Beneficiis vigore Constitutionis Sixti V. quæ est trigesima *in Bullar. & in nov. edit.* 92. Tamen cautum non reperitur Clericum incedentem in habitu Laicali esse inhabilem ad obtinendam præsentationem; Sed potiùs contrarium desumitur *Clement. 2. de vita, & honest. Cleric.* ubi Clerici Beneficiati suspenduntur per sex menses à perceptione fructuum; Non Beneficiati autem in Sacris tamen constituti per id tempus redduntur inhabiles ad Ecclesiastica Beneficia; sed de Clericis simpliciter incedentibus in habitu Laicali, nihil fuit sancitum; Ergo isti præsentari possunt ad Beneficia Ecclesiastica; Dummodo assumant postea habitum Clericalem, ut in his terminis docet Rota *decis. 592. per tot. par. 4. tom. 1. recent.*

10 Clericus conjugatus non potest præsentari ad Beneficium Ecclesiasticum, nisi ex dispensatione, & Patronis volentibus, nec mulier, nec servi Infideles, nec illegitimè nati absque dispensatione, nec Bigami, nec invitus, nec Episcopi, præsentari possunt ad Beneficium, quia promotione ad Episcopatum vacarat priora Beneficia, Card. de Luca *de Benefic. par. 1. disc. 4. num. 9.* ubi quòd etiam vacant pensiones, Buratt. *decis. 464. num. 9.*

11 Beneficiatus ad unum Beneficium Patronatum potest ad aliud præsentari, nisi Lex fundationis aliud disposuerit, & si Beneficia non sint incompatibilia.

12 Peregrinus præsentari non potest, nisi sit de illa Diœcesi, vel nisi venerit cum literis commendatitiis sui Episcopi; nec præsentari potest, si institutio spectet ad Prælatum inferiorem, ea ratione, quia inferiores Prælati sine Diœcesanorum consensu in Ecclesiis suis Peregrinos non possunt instituere, juxta *Text. in cap. Te nobis de Cler. Peregrinis*; ibique Abb. Barbos. ut legi potest apud Lambertin. *ubi supra.*

13 Apostatæ præsentari non possunt ad Beneficia Ecclesiastica, ita ut si præsententur, præsentatio est nulla, & Patroni ea vice privantur jure præsentandi alios juxta Constitutionem Pauli IV. *la 14. incipien. Per quam §. 4. in Bullar. nov.* Lezzan. *in Summa Regul. cap. 11. num. 28. tom. 1.*

14 Denique Hæreticus, Scismaticus, Simoniacus, Perjurus nisi pœniteat, Infamis infamia Juris, vel facti, nisi fuerit ab Infamia liberatus, Sodomita, Concubinarius notorius per sententiam, vel per Confessionem spontè factam, Usurarius manifestus, Falsificans, vel per se, vel per alios Literas Apostolicas, Histrio, Scurra, vel Buffonus præsentari non possunt ad Beneficia Ecclesiastica; ut habetur apud Lambertin. *de Jurepatr. lib. 2. par. 1. quæst. 9. ferè per tot.*

ARGUMENTUM.

Præsentatio facta de Laico est nulla, etiamsi Laicus petat postea Clericari; Clericatus namque requiritur de tempore præsentationis.

SUMMARIUM.

1 *Laicus potest nominari, immo etiam præsentari sub conditione Clericatus, non autem absolutè ad Beneficium Ecclesiasticum, & num. 28.*

2 *Præsentatio facta de Laico est nulla, etiamsi post factam præsentationem Clericatum susceperit; & quid si exhibendæ nominationem expostulaverit se promoveri ad Clericatum? & num. 3. 30. & 31.*

4 *Patronus in aliquibus casibus validè procedere potest ad præsentationem Laici. Et num. 5. & 6.*

7 *Mandante Testatore, ut in paritate vocum ille electus remaneat, qui primo loco est nominatus, an hoc servandum sit, si primo loco nominatus non habeat ætatem conciliarem?*

8 *Præsentantibus aliquibus inhabilem, cæteris verò habilem, totum Jus præsentandi in præsentantibus habilem consolidatur, & num. 27.*

9 *Fundator potest velle, ut ad Beneficium præsentetur minor 14. annorum, non obstante dispositione conciliari.*

10 *Ratio cur Concilium Tridentinum requirat ætatem 14. annorum pro obtinendis Beneficiis simplicibus.*

11 *Beneficia fundata post Concilium Tridentinum requirunt ætatem 14. annorum, nisi certis, & convincentibus probationibus, contraria voluntas fundatoris probetur. Secus si essent fundata ante Concilium, & num. 13.*

12 *Testator potius cum Statuto, quàm cum Jure communi per eum correcto, se conformare præsumitur.*

14 *Si in erectione Beneficii post Concilium disponatur, quod præsentetur quicumque Clericus, præsentari non potest Clericus, qui sit minor 14. annorum. Amplia, ut num. 15.*

16 *Voluntas Fundatoris, ut præsentari possit ad Beneficium minor 14. annorum, an deduci valeat à subsidiaria admissione Laicorum de Familia, aut extraneorum post totalem defectum Clericorum de Familia, & num. 17.*

18 *A Jurepatronatus activo arguitur ad interpretationem Jurispatronatus passivi, itaus, quod in uno fuit dispositum, censeatur etiam volitum in altero.*

19 *Magis idoneus in paritate vocum præferendus est minus idoneo.*

20 *Habilitatus per dispensationem, an præferendus sit in paritate vocum, ei qui sit de Jure habilis.*

21 *Dispensatio à defectu ætatis reportata à præsentato inhabili absque expressione compræsentati habilis est nulla.*

22 *Dispensatio à defectu ætatis, quando retrotrahi possit ad tempus præsentationis?*

23 *Habilitas requisita in Beneficiato, quo tempore concurrere debeat?*

24 *Qualitas adjecta verbo intelligi debet secundum tempus verbi, & de tempore verbi necesse est, ut interveniat.*

25 *Habilitas requisita in Beneficiato ab Homine, & non à lege, concurrere debet in ipso actu præsentationis.*

26 *Ultimus status attenditur ad effectum reportandi institutionem.*

29 *Instrumentum conceptum per verba præsentationem præseferentia resolvitur in meram nominationem, si non exhibeatur coram habente instituere.*

31 *Episcopus, an, & quando possit habilitare præsentatum incapacem ad Beneficium existente altero præsentato capaci.*

33 *Ultimus status attenditur ad effectum cognoscendi, an Beneficium sit Sacerdotale.*

CASUS XIII.

PAtronus præsentavit Laicum ad Beneficium vacans, 1
qui statim adeptus est Clericatum, quæritur, an illa præsentatio sit valida?

Studens in hoc Casu ex Commissione mei Præceptoris in eo scribentis negativè respondendum dicebam, quia licèt Laicus possit nominari, immo etiam præsentari sub conditinne Clericatus, juxta Rotam coram Pœnia *decis.* 4. *&* 12, & fuit plene decisum *in Melevitana Beneficiorum* 10. *Junii* 1712. coram R. P, D. Aldrovando, §. *Pro Remotione inferius legen. n.* 26, tamen non potest præsentari absolutè, utpote incapax Beneficii, & præsentatio facta de incapaci substineri non potest juxta firmata per Ricc. *in prax. par.* 1, *resol.* 151. *per tot.* Pax Jordan. *tom.* 2. *lucubr. lib.* 1, *tit,* 7. *num.* 573. Garz. *ubi proxime num.* 31. Buratt,
2 *decis.* 22. *num.* 22. Quod procedit etiam si post factam præsentationem, Clericatum susceperit; Clericatus enim subsequens etiam de proxima retrotrahi non potest ad tempus præsentationis, in quo requiritur capacitas, & habilitas præsentati, quia mediante præsentatione acquiritur Jus ad Beneficium, ut bene ostendit Garz. *de Benefic. par.* 7. *cap.* 1, *num.* 31. Lambert, *de Jurepatr, lib.* 2. *par.* 1. *quæst.* 7. *art.* 7. *num.* 7. *& artic.* 29. *num.* 4. *& artic,* 2. *num.* 16. Sanchez *cons. Moral. lib.* 2. *cap.* 3. *dub.* 73. *num.* 2. Pax Jordan, *tom.* 2. *lucubrat. lib.* 10. *tit.* 7. *num.* 573. Rota *decis.* 147. *num.* 14. post Vivian. *de Jurepatr.* & coram Buratt. *decis.* 21. *num,* 21. Castropal. *oper. Moral. tract.* 13. *de Benefic. disput.* 2. *punct.* 7. *num.* 1,

3 Non obstat, quòd Laicus præsentatus tempore, quo exhibuit nominationem coram ordinario, simul expostulaverit se promoveri ad Clericatum, ideòque quemadmodum licitum est Patronis præsentare Laicum sub cnnditiune futuri Clericatus, ita etiam permissum sit nominato facere præsentationem suæ nominationis coram Ordinario cum Instantia, & petitione Clericatus, per quam videtur, quòd actus censeatur expletus nunc pro tunc, postquam adeptus fuerit Clericatum. Ut bene notat Rota *in dicta Melevitana Beneficiorum,* §. *Nec dicatur,*

Pro remotione enim objecti distinguo plures casus, in quibus vacante Beneficin de Jurepatronatus ritè, & rectè procedere valent Patroni, qui desiderant aliquem Laicum præsentare; Pro ut distinguit idem meus Præceptor *in Tractat. de Controv. Patron. allegat. tom.* 2. qui loquitur his præcisis verbis, nempe,

4 Primus est, ubi petunt coram Ordinario supersederi usque ad ultimum diem quadrimestris, ut præsentandus assequi possit debitam capacitatem ex. gr. Clericatum, dispensationem ab ætate, &c. & hoc casu ordinarius supersedere tenetur, ut advertit Cardin. de Luca *de Jurepatronatus disc.* 45. *num.* 7. Cirill. *quæst. Jur. cap.* 93. *num.* 28.

5 Secundus est ubi per Epistolam, vel Instrumentum simpliciter nominant præsentandum, qui est Laicus, & tradunt illi actum nominationis, & tunc nominatus non debet exhibere superiori nominationem, nisi priùs adepto Clericatu, & tunc factus Clericus potest illam exhibere, tunc enim verificatur, quòd de tempore præsentationis sit Clericus, hoc est illud, quod dicunt Doctores, quòd possit nominari Laicus, dummodo tamen sit Clericus tempore præsentationis, sive exhibita nominationis coram ordinarin, ut ait Rota coram Pœnia *dicta decis.* 4. *n.* 4. *& decis.* 12. *n.* 4. *& decis.* 147. *num.* 15. *& seqq.* post Vivian. *de Jurepatron.* Garz. *de Benefic. par.* 7. *cap.* 1. *num.* 32. Lotther. *de re Benefic. lib.* 2. *quæst.* 47. *num.* 94.

6 Tertius casus est ubi Patroni non nominant, sed verè, & realiter præsentant Laicum coram ordinario, & tali casu est quæstio inter Doctores, an possit fieri præsentatio sub conditione futuri Clericatus? Etenim Garz. *de Benefic. par.* 7. *cap.* 1. *num.* 28. *& seqq.* firmat posse Laicum præsentari sub conditione Clericatus expressa, vel tacita, sed opinionem Garzia tanquam insubsistentem refellit latè Ventrigl. *in prax. par.* 2. *annot.* 7. *n.* 12. Veritas est, quòd possit præsentari Laicus non quidem sub tacita, sed solùm sub expressa conditione futuri Clericatus, nempe mediante clausula: *Si, & post quam fuerit promotus ad Clericatum;* ut est sententia Sacræ Rotæ, apud Vivian. *de Jurepatr. decis.* 147. *num.* 29. Card. de Luca *de Jurepatron. disc.* 45. *num.* 7. Barbos. *de potest. Episcop. alleg.* 72. *num.* 78. Ea ratione, quòd conditio suspendit actum præsentationis, quæ solùm fieri dicitus, post quam accessit Clericatus, qui tali casu retrotrahitur ad ipsam diem præsentationis, dummodo superveniat durante termino Juris, ut explicat Rota *in Volaterranna Beneficii* 7. *Decembris* 1708. §. *Nec valuit* coram R. P. D. Crispo, *quæ inferius legi potest num.* 7.

Nullus ex his casibus hactenus distinctis applicatur ad casum nostrum, dum Patronus non præsentavit sub cnnditione, sed coram ordinario exhibuit per manus Præsentati Instrumentum nominationis, quod nullam continet cnnditionem, aut præservativam.

R. P. D. C R I S P O

Volaterranna Beneficii.

Veneris 7. Decembris 1708.

CUm Eques Pompejus de Birellis in fundatione Beneficii decreverit, ut eveniente illius vacatione, illi de Familia, quibùs Jus nominandi reservaverat, deberent Domi ipsius Fundatoris insimul congregati per scrutinium secretum, juxta eorum ætatis majoritatem nominationem explere, ad hoc, ut personæ habiles potuissent scrutinio subjici, tribuendo prælationem Clericis de Familia quatenus habiles reperirentur ad Beneficium assequendum, providendo ulteriùs, ut in suffragiorum paritate ille electus remaneret, qui primo loco nominatus extitisset. 7

Per obitum primo nominati à Fundatore nominationi præfatæ locus evenit, in qua ex quatuor Patronis, in quibus de eo tempore Juspatronatus residebat, à Seniore Patrono nominatus fuit Joseph Bonaccursius de Birellis in anno decimotertio ætatis suæ tunc constitutus, ab altero verò Patrono in ordine succedente, Antonius Franciscus de Birellis vigesimum annum agens, atque cùm successivè nominare debentes unus primo nominato adhæsisset, alter verò secundo: Hæc suffragiorum scissura ansam præbuit inter præsentatos acerrimæ in Ecclesiasticis Hetruriæ Tribunalibus dimicationi; Cùm etsi Joseph tanquam primo nominatus juxta fundationis legem in paritate vocum electus diceretur, attamen destitutus comparebat capacitate ætatis, uti minor 14. annorum, quibus Sacrum Concilium Tridentinum expressè interdixit Beneficia Ecclesiastica, licèt simplicia posse conferri. Antonius Franciscus verò cum conciliarem ætatem suisset etiam supergressus, capax inde apparebat ad institutionem obtinendam. Dissona tamen in re hac emanarunt judicia; cum Ordinarius, cui uti instituere debenti, primo loco controversia decidenda exposita fuerat, superventa etiam dispensatione Apostolica super ætate favore Josephi, illum instituendum esse demandaverit, denegando executionem literarum Apostolicarum super derogatione medietatis vocum, quæ per Antonium Franciscum fuerant reportatæ; Attamen Archiepiscopus Senarum, cui per Breve extiterat causa commissa, non trepidavit in successiva instantia, revocando præcedens judicatum, pronunciare, quòd Beneficium esset adjudicandum Antonio Francisco. Cùm in hac inter se pugnantium Sententiarum discordia, contentio ad nostri Tribunalis Judicium fuerit delata; Proposui dubium: *Cui esset adjudicandum Beneficium controversum,* & DD. innitendo *regulæ* de non conferendis Beneficiis Clericis in minori ætate 14. annorum constitutis stabilitæ per Sacrum Concilium Tridentinum *sess.* 23. *de Reform. cap.* 6. non dubitarunt hodie respondere, *Beneficium esse adjudicandum* Antonio Francisco.

Nulla siquidem emersit hæsitatio, quòd in ipso concurrant omnes qualitates per Fundatorem exoptatæ ad effectum assequendi controversum Beneficium, cum sit de genere vocato, Clericali munere insignitus, ac constitutus supra ætatem necessariam, quam Jus novum conciliare pro Beneficiatis exposcit. Joseph verò licèt pariter sit de eodem genere vocato, & ad sui favorem in Patronorum discordia enumeret suffragium Senioris, quod ipsi in vocum paritate, ita Fundatore demandante, prælationem tribuere valeret, attamen etsi in vocum statera præponderet, incapax tamen emergit ob defectum legitimæ ætatis 14. annorum volitæ à 8

Con-

Concilio Tridentino pro Beneficiatis, exinde insurgit, ut etiamsi tanquam primo nominatus diceretur præsentatus à majori parte Patronorum, adhuc ipsius præsentatio tanquam facta de inhabili, non sit attendenda, & proinde habenda, ac si facta non fuisset; Nominatio verò Antonii Francisci quamvis esset expleta per minorem partem, executionem tamen promereatur, cum totum Jus præsentandi in præsentantibus habilem, & capacem remanserit consolidatum, ad *Text. in cap. Dudum, & cap. Congregatum de election.* & in specie Jurispatronatus Barbat. *consil.* 33. *sub num.* 9. *& seq. lib.* 2. Bellon. Jun. *cons.* 56. *num.* 4. Rocca *disput. Jur. select. cap.* 190. *num.* 20. *& seqq.* Panimoll. *decis.* 101. *num.* 13. *&* 14. Rota coram Cavaler. *decis.* 231. *nu.* 2. coram Buratto *decis.* 680. *num.* 1. *& in Recent. decis.* 136. *num.* 14. *&* 15. *par.* 10. *& decis.* 354. *num.* 5. *& seqq. par.* 19.

Et quamvis ad incapacitatem Josephi dirimendam, ponderanda sub oculis DD. posita fuerint, quòd in Jurepatronatus, de quo agitur, cùm fuerint invitati omnes Clerici de Familia ad illius assequutionem, necessaria non foret illa ætas, quam pro Beneficiis simplicibus præscripserat Concilium, sed illa satisforet, quæ septennium excederet, ut ex *Jure communi Canonistarum* priùs statuerat doctrina; Eoque attento, quia Fundator omnes Clericos indistinctè vocando, non ad ætatem, sed ad Clericatum prospexerit, cum hæc generalis, & indistincta vocatio videatur pati non posse restrictionem ad Clericos habentes ætatem Conciliarem, sed eos omnes complecti, quos *Jus commune* capaces existimat. Hincque propterea cùm necessariæ admissioni ætatis, quam voluit Concilium, resistat ipsius Fundatoris litera, cessat hoc casu & Concilii dispositio, quæ juxta Interpretum Sententiam communiter
9 hodie admissam non sustulit fundationis legem, itaut si colligatur, quòd Fundator voluerit admitti Clericos, licèt minores 14. annorum, eo casu decretum Concilii hoc non impediat, ut per plurimos, rejecto Riccio, qui contrarium in judicando consuluerat, ut ipse fatetur *in decis.* 23. *par.* 3. dixerunt Fagnan. *in cap. Cum in cunctis num.* 88. *in fine de election.* Van-Espen *Jus Ecclesiast. univers. par.* 2. *tit.* 19. *num.* 12. Murg. *de Benefic. quæst.* 3. *num.* 678. Novar. *quæst. forens. par.* 1. *quæst.* 71. Corrad. *prax. dispens. Apostol. lib.* 4. *cap.* 1. *num.* 8. *& seqq.* Ventrigl. *in praxi rer. notabil. par.* 2. *annot.* 6. §. 1. *num.* 6. Barbos. *de potest. Episc. allegat.* 60. *n.* 6. Panimoll. *decis.* 98. *annot.* 1. *num.* 22. Campanil. *divers. Jur. Canonic. rubr.* 7. *cap.* 6. *n.* 2. *ad finem*, Rota coram Buratt. *decis.* 606. *num.* 5. *&* 6.

10 Hæc tamen minimè operari valuerunt, ut in præsenti casu posset à nova Concilii dispositione recedi, atque *Juri communi* prius vigenti inhæreri: Æquissimum namque effulsit Sacrosanctæ Synodi decretum in statuenda ætate 14. annorum pro obtinendis Beneficiis simplicibus, dum inconveniens prorsus videbatur, quòd cum Beneficiatus quadam legationis specie erga Deum fungatur, necnon etiam spirituale quoddam Matrimonium cum Ecclesia contrahat, talis esse debeat, qui adhuc pueritiam non evasit, nec pervenit ad ætatem discretam, qualis reputatur illa 14. annorum, ex qua ratione à Jure antiquo recedere voluisse Concilium explicavit Lotther. *de re Benefic. lib.* 2. *quæst.* 49. *num.* 19. *&* 20. quem refert, & sequitur Ventrigl. *in praxi rer. notabil. par.* 2. *annot.* 6. §. 1. *num.* 2. Sed etiam Concilium satisfacere voluit io parte Concilio Coloniensi anni 1536. cujus Patres optabile sibi esse insinuarunt, ut ea ætate Ordines, & Beneficia conferrentur, quam antiqui Canones priusquam Beneficia ab Ordinibus essent separata, requirebant, totam rem ad futurum Concilium decidendam committendo, cui in parte non modica satisfaciens ultima Synodus, Ordinibus Sacris certam desixit ætatem, camque etiam præscripsit Beneficiis Ecclesiasticis, & præcipue simplicibus, quòd ampliùs impuberibus non valerent conferri, sed solùm Clericis 14. annorum, ut differtè probat Thomassin. *de Discipl. Eccles. circa Benefic. par.* 1. *lib.* 2. *num.* 7.

11 Hinc est, quòd Concilii dispositio non solùm tam quam landabilis, sed etiam uti majus Ecclesiæ bonum, & servitium, concernens omnem favorem, latamque interpretationem promereatur, itaut dici valeat, omnia Beneficia de Jurepatronatus post ipsius promulgationem fundata, in se insitam, & connatam præsumptionem habere videantur, quòd in præsentatione facienda semper voluerit Fundator præsentari Clericos habentes capacitatem, quam requirit Concilium, non verò impuberes, prout *Jus commune* permittebat juxta resolutionem Congregationis Concilii relatam per Monacell. *in Formul. tom.* 2. *tit.* 15. *form.* 1. *sub n.* ... *tom.* 2. atque ad effectum eruendi contrariam voluntatem, quæ hodie habet in se resistentiam prædicti Concilii, insisti non possit in præsumptionibus, conjecturis levibus, & æquivocis, sed ex probationibus certis, & convincentibus hoc haberi debeat, quæ præseferant claram, & specialem, vel virtualem Fundatoris dispositionem, ut in his terminis docuit Barbos. *de offic. & potest. Episc. alleg.* 60. *sub n.* ... *vers. Poteris igitur circa med.* Pyrr. Corrad. *in prax. Benefic. lib.* 4. *cap.* 6. *num.* 24. Ventrigl. *prax. Ecclesiast. par.* 2. *annot.* 6. §. 1. *num.* 6. ibique Card. Anton. de Luca *in addit. num.* 4. *&* 5. Adden. Pamphil. *decis.* 54. *num.* 18. *&* 19. Rota coram Durano *decis.* 228. *num.* 8.

Juridica quoque ad id concurrente ratione, nam *Conciliaris sanctio* cum sit *Juris communis* correctoria, Fundatore simpliciter Clericos ad Beneficium invitante, omnis præsumptio militat, quòd circa eorum habilitatem voluerit potius se cum *Jure novissimo Conciliari*, quàm cum antiquo Canonum conformare, & consequenter exoptasse in iisdem Clericis ætatem ad minus 14. annorum per ea, quæ in similibus terminis per DD. traditum videmus, quòd in dubia Testatorum dispositione semper ea sumenda venit interpretatio, quæ magis conformis est *Juri municipali*, non verò illa, quæ famulatur *Juri communi*, cùm Testator potius cum Statuto, quàm cum *Jure communi* 12 per eum correcto se conformasse præsumatur, Decian. *consil.* 17. *num.* 51. *lib.* 1. Rim. *consil.* 246. *num.* 49. *&* 50. Peregrin. *consil.* 44. *num.* 13. *lib.* 1. Altograd. *consil.* 47. *num.* 15. *&* 16. *& consil.* 95. *n.* 35. *&* 36. *lib.* 2. Mantic. *de conject. ultim. volunt. lib.* 6. *tit.* 7.

Descendendo autem ad examen conjecturarum, quæ 13 pro eruenda voluntate fundatoris adversativa dispositioni Concilii per Defensores Josephi fuerunt cumulatæ, nulla ex eo apparuit ita patens, ut valeret convincere fundatorem voluisse in Clericis ætatem à *Jure communi* traditam, & non illam à Concilio statutam; Ea quippe quæ consistit in vocatione indefinita omnium Clericorum de Familia; quæ & si uti universalis, videretur, quòd pati nequeat restrictionem ad solos Clericos ætatem conciliarem habentes, sed omnes indistinctè licèt minores 14. annorum includat, attamen nullam videtur in se continere repugnantiam cum dispositione præfata Concilii, ita quod dici possit, quòd Fundator ab illo recedere voluerit, nam cùm agatur de fundatione expleta post Concilium, vocatio omnium Clericorum sumi debet juxta dispositionem ipsius Concilii, scilicet de iis omnibus Clericis in legitima ætate constitutis, quos solùm prædictum Concilium capaces Beneficii existimavit, non verò de aliis, qui eam legitimam ætatem non fuerunt assecuti, ea siquidem ratione, quòd post Concilium ad differentiam fundationum, quæ essent factæ ante Concilium, in quibus fortasse assumptum posset procedere, adhoc ut minores 14. annorum possint venire, præcisè opus est, quòd Fundator vocationi Clericorum adjecerit qualitatem, quæ convenire possit solùm Clericis in minori ætate constitutis, utpote si vocetur Puer, vel minor, vel quid simile, nam aliter si Clerici purè vocentur, semper intelligitur de Clericis, juxta Concilium Beneficii capacibus, ut distinguendo monent Corrad. *in praxi Benefic. lib.* 4. *cap.* 6. *nu.* 24. Ventrigl. *in prax. Ecclesiast. dicta par.* 2. *annot.* 6. *n.* 6. Card. de Luca *de Benefic. disc.* 95. *num.* 9. Rota coram Durano *decis.* 228. *num.* 8. atque cum hac etiam distinctione pertransiit Barbos. *in contrarium allegat. de offic. & potest. Episc. par.* 3. *allegat.* 60. *sub n.* 77. *vers. Et ubi fundatio.* Et magis ad rem descendendo 14 præcisè ad casum, quando in erectione cautum reperitur, quòd præsentetur quicumque Clericus, quod idem importat, ac omnes Clerici, juxta Rotam *decis.* 353.

num. 3, *in fine*, *par.* 4. *recent. tom.* 1. quòd adhuc post Concilium præsentari non valeat Clericus, qui sit minor 14. annorum, in individuo tradiderunt Ventrigl. *in praxi loco alleg. num.* 6. *in fine*, Barbos. *de Jur. Eccles. lib*, 3. *cap.* 12. *num*, 161. qui etiam affert resolutionem Congreg, Concilii emanatam de anno 1619. ac altera reperitur resolutio Congregationis Concilii *sub die* 9. *Septembris* 1702. in qua denegata fuit dispensatio Clerico de familia non habenti ætatem conciliarem in concursu cum Clerico consanguineo ætatem 14. annor, habente, licèt vocatus reperiretur quicumque Clericus,

Collimante præsertim ad id non obscura ipsius fun-
15 datoris dispositione, qui Clericos Familiæ nominandos voluit scrutinio subjici, rationem subdendo, *ad effetto, che possino essere squittinati tutti li Soggetti abili*, inhabilitas autem in Clericis Beneficii capacibus cùm alia cogitari non valeat quàm illa, quæ resultat à defectu legitimæ ætatis conciliaris, pernecesse infertur, quòd Clericos habiles cum voluerit, intellexit de iis, qui juxta Concilium reperiuntur in ætate legitima, & habili, dum post Concilium illi soli Clerici habiles reputantur, qui in ætate 14. annorum sunt constituti, Adden. ad Pamph. *decis.* 54. *num.* 19. *in fine*.

Minus hæc Fundatoris voluntas depromi valet ex
16 eo, quia in casu non existentiæ Clericorum, Fundator mandaverit nominari etiam Laicos de Familia, inde inferendo, quòd sicuti inhabilitas Laicorum ad Beneficia eidem obesse nequivit, quo minus illos vocaret, ita pariter præsumendum sit, quòd non obfuerit inhabilitas Clericorum respectivè ad Concilii dispositionem; Facilis enim occurrit responsio, quòd hæc conjectura non est efficax ad convincendam hanc necessariam consequentiam, quòd si Laici inhabiles fuerunt vocati, ita multò minus de inhabilitate Clericorum respectivè ad ætatem fuerit curatum, nam fundationis litera clara se offert in ea parte, in qua de Clericis loquitur, ubi præcisè disponit, quòd illi debeant esse habiles, & si Fundator etiam Laicos vocavit expressè circa illos disposuit, & si inhabiles ob defectum ordinis, vocando autem Clericos, illos habiles voluit, hinc cùm casus Laicorum, & alter Clericorum sint inter se distincti, & in unoquoque ex eis extiterit particulariter, & diversimodè provisum, ab uno, ad alterum non valet inferri: Tantò magis, quòd Fundator invitando Laicos egit id, quod de *Jure* sibi permittebatur, non enim disposuit, quòd Laici possent ad Beneficium admitti, sed solùm indulsit, ut possent poni ad partitum, quod per Sacros Canones non legitur interdictum, cùm hæc non sit propriè præsentatio, sed simplex nominatio, nullum jus tribuens nominato, nec de Laicis fieri interdicta, cùm solummodo illi reperiantur de *Jure* inhabiles ad reportandam præsentationem, quando illa non consistit inter cancellos meræ nominationis, seu, ut vocat Rota coram Pænia *decis.* 4. *num.* 7. cujusdam initii ad institutionem obtinendam, sed est propria præsentatio coram Ordinario, quæ dicitur quando sub illius oculis corporeis ponitur persona nominata ad effectum, ut possit videre, an sit idonea, & de eo tempore requiritur, quòd Laicus Ordine Clericali sit insignitus, adhoc, ut uti Beneficii capax, effectus, possit institutionem obtinere, ut cæteris omissis benè declarant Lotther. *de re Benefic. lib.* 2. *quæst.* 47. *num.* 49. Pirr. Corrad. *in praxi Beneficiaria lib.* 4. *cap.* 6. *num.* 30. *&* 31. Antonell. *de tempor. legal. lib.* 1. *cap.* 71. Ventrigl. *in praxi rer. notabil. Eccles. par.* 2. *annot.* 7. *sub n.* 13. Rota post Vivian. *de Jurepatr. decis.* 147. *num.* 15. *& seqq.* & plenè coram Pænia *decis.* 4. *& decis.* 12. *per totas*. Ex his descendit, quòd longè etiam inter se differant defectus Ordinis Clericalis cadens in Laico, & defectus legitimæ ætatis intercedens in Clerico, & ad effectum, de quo agitur, magis impeditiva dignoscitur inhabilitas Clerici respectu ætatis, quàm Laici respectu Ordinis; Laicus enim potest capacitatem assequi intra terminum Juris Patronis currens suscipiendo Clericatum; Clericus autem legitima ætate destitutus, habilitatem intra dictum tempus acquirere non valet, cùm ætatem legitimam complere non à se, sed à temporis Beneficio totaliter pendeat; ad tradita per Ventrigl. *in praxi for. Eccles. par.* 2. *annot.* 6. §. 1. *num.* 8.

Ejusdem pariter irrelevantiæ apparuit & altera con- 17
jectura, promanans à subsidiaria admissione Extraneorum post totalem defectum Clericorum de Familia, quasi hæc præseferre possit admissibilitatem cujusvis Clerici de Familia, & si infra ætatem Conciliarem constituti, ex eo quia Extranei cum sint substituti post totalem deficientiam Clericorum de Sanguine, si soli Clerici annorum 14. essent admittendi eveniret, quòd adhuc existente Clerico minore 14. annorum de Genere vocato, contra voluntatem Fundatoris, Extranei præferrentur. Quoniam assumptum fortasse procedere valeret, si in substitutione extraneorum Fundator posuisset in conditione indistinctè omnes Clericos de Familia; itaut ne videatur prætulisse Clericis Familiæ Extraneos, à Fundatoris verisimili mente arguendo, viderentur non abhorriti Clerici, licèt ætatem conciliarem non assecuti, sed cùm solùm posuerit in conditione Clericos habiles, *mentre ci siano Soggetti abili*, & habilitas de alio verificari non possit, quam de ætate, hoc casu præclusus remanet aditus cuicumque interpretationi, quòd etiam ætate inhabiles voluerit, nam in claris nulla est admittenda interpretatio, quæ solùm in dispositione dubia locum occupat, ad *Text. in l. Ille, aut ille, ff. de Legat.* 3.

Nec videtur in his terminis applicabilis resolutio Congregationis Concilii relata per Ciarlin. *lib.* 2. *controv. forens. cap.* 53. *num.* 51. quam etiam transcripsit Barbos. *de offic. & potest. Episc. par.* 3. *allegat.* 60. *sub num.* 77. *circa finem*, ubi attenta consimili vocatione Clericorum de familia cum substitutione extraneorum in eorum defectum, Congregatio resolvit potuisse præsentari Clericum annorum decem; nam in eo casu Clerici non erant invitati, prout in præsenti cum qualitate habilitatis, nec etiam agebatur, ut hic, in concursu alterius Clerici de Familia undequaque in legitima ætate constituti, in quibus sanè circumstantiis contrarium est judicandum.

Extraneæ etiam apparuerunt aliæ Auctoritates ad hujus rei comprobationem pariter adductæ, videlicet Card. de Luca *de Fideicommiss. disc.* 8. *n.* 16. Rota *decis.* 290. *num.* 7. *& decis.* 399. *num.* 10. *par.* 13. in quibus firmatur, quòd in Commendis, & si adinstar Beneficiorum Ecclesiasticorum venirent regulandæ, & in eis non habere locum dispositionem Concilii circa ætatem 14. annorum, cum in eorum casu non concurrerent particulares circumstantiæ casus, de quo nunc quæritur, in quo Fundator voluit Clericos habiles, qui casus est longè diversus, necnon in eis agebatur præcisè de Descendente à Fundatore destituto ætate Conciliari in concursu cum Extraneo substituto, & ex verisimili mente Fundatoris dictum fuit, quòd prælatio debita esset illi de Genere vocato, licèt non constituto in ætate capaci, quod nullatenus famulatur præsenti quæstioni, in qua disceptatio versatur non inter personam de Sanguine, & extraneum, sed inter duos Clericos de eadem Familia, contendentes super habilitate ætatis, cum unus habeat ætatem capacem, quam requirit Concilium, alter verò ad eam ætatem non pervenit, & hoc casu nulla concurrere potest verisimilis mens Fundatoris, quòd admitti voluerit Clericum ætatem conciliarem non habentem, ad exclusionem alterius de eodem Sanguine, qui habilitate ætatis pollèt; quinimò in præsenti alia militare videtur verisimilis mens Fundatoris in contrarium, qui certè si viveret, & videret ambos Clericos de sua Familia æquali voce Patronorum electos, unum in ætate Conciliari constitutum, alterum verò Impuberem, sine dubio Beneficium conferri voluisset Clerico habili, & in ætate legitima Conciliari constituto.

Idque etiam suadente, quòd Fundator sicuti in paritate Vocum voluit, quòd nominato a Seniore Patrono deberetur Beneficium, si hanc majoris ætatis prælationem attendi voluit in Jurepatronatus activo, eamdem quoque prælationem dicendum venit, quòd servari voluerit in Jurepatronatus passivo, ut in concursu præferretur Clericus habens ætatem conciliarem, alteri dictam ætatem adhuc non attingenti, cùm optimum sit argumentum, quod deducitur à Jurepatro- 18
natus activo ad interpretationem Jurispatronatus passivi, itaut quod in uno fuit dispositum, censeatur etiam volitum in altero, Rota *in Auximana Jurispatr.*

17. *Jn-*

27. *Junii* 1701. §. *Minusque* coram R. P. D. meo Ansaldo, *Interamnen. Jurispatronatus* 22. *Martii* 1706. §. *Ulterius* coram R. P. D. meo Scotto, Asten. *Prioratus super Institutione* 20. *Januarii* 1708. §. *Maximè quia* coram R. P. D. meo Lancetta, *& in Hortana Beneficii* 1. *Julii* 1708. §. *Talisque intelligentia* coram R. P. D. meo Priolo.

Verùm quoque cum per Fundatorem reperiantur Cappellano, seu Beneficiato imposita plura onera concernentia, tam Spiritualia, quàm Temporalia, quorum qualitas maturioris ætatis exigit consilium, ut illa per Josephum uti impuberem impleri, nisi mediante Tutore non valerent cùm impossibile dijudicetur, ut talis possit esse idoneus, qui nescit regere se ipsum, ex altera verò parte concurrat Antonius Franciscus, qui est de eadem Familia, ætate Senior, ac ad ea implenda aptus, omni Jure ipse præcisivè ab
19 incapacitate Josephi etiam ex hoc capite, uti magis idoneus veniret præferendus, per ea, quæ tradit Panimoll. *decis.* 101. *annotat.* 1. *num.* 9.

Destituto Josepho ætate necessaria pro Beneficio assequendo, visum fuit eidem suffragare non potuisse, quòd se capacem ad illud ostenderit mediante Apostolica Dispensatione, quoad ætatem reportata de tempore petitæ, & obtentæ Institutionis coram Ordinario, cujus vigore remoto obstaculo incapacitatis, & habili effecto, tamquam primo nominato ex funda-
20 tionis lege debita sit prælatio. Omisso enim examine, an in hoc casu Joseph tamquam habilitatus per dispensationem possit præferri Antonio Francisco tamquam de Jure habili, cùm apud DD. in concursu Clerici habilis, & habilitati per dispensationem, prælatio legatur tributa illi, qui dispensatione non indiget, ut apud Dec. *consil.* 542. *num.* 1. *num.* 14. Vivian. *de Jurepatron. lib.* 12. *cap.* 9. *num.* 29. *& seqq.*
21 Panimoll. *dicta decis.* 101. *annot.* 1. *num.* 24. Hoc unum est certum, quòd dispensatio præfata reportata fuit, absque eo quod Papæ narratum extiterit, quòd Cappellania erat debita certo Generi personarum, & in ea à medietate Patronorum fuerat præsentatus Antonius Franciscus constitutus in ætate legitima, cui propterea ex Fundatoris dispositione uti passivè vocato, fuerit usque à die vacationis Beneficii, ac suæ comparitionis coram Ordinario Jus quæsitum, quæ sanè si Papæ fuissent narrata, dispensationem non indulsisset, vel difficilius, quòd operatur, ut literæ dispensationis tali modo reportatæ inefficaces, & nullæ remaneant ob subreptionis vitium in eis insitum, ut ex Gloss. *in cap. Ad Audientiam il* 2. *de rescript.* Fælin. *in cap. Super literis num.* 8. *vers. Exprimende sunt de rescript.* Lotther. *de re Benefic. lib.* 3. *quæst.* 11. *num.* 57. Pitr. Corrad. *in praxi dispens. lib.* 1. *cap.* 5. *num.* 12. Rota post Torr. *de pact. futur. success. decis.* 143. *num.* 4. *&* 5. & in nostris præcisis terminis Corrad. *prax. Benefic. lib.* 4. *cap.* 6. *num.* 3. Ventrigl. *in praxi Eccles. par.* 2. *annot.* 6. §. 1. *num.* 8.

Nec valuit responsio, quòd ad effectum, ut in literis, cadat subreptio, Jus Tertii debeat esse certum, & de præsenti, cui per dispositionem inferatur præjudicium. Antonius Franciscus verò tamquam secundò nominatus cùm non haberet nisi Jus incertum, & eventuale, quatenus primò nominatus intra quadrimestre per dispensationem non habilitaretur, hoc Jus uti merè accidentale, & involvens Jus quærendum, non verò quæsitum, non causet subreptionem. Constitit siquidem de Jure Antonii Francisci certo, & de præsenti, etenim eo ipso quòd Joseph uti inhabilis de medio removebatur, ex quo ejus præsentatio uti facta de inhabili corruebat, subintravit in Juribus primi præsentatio secundò nominati tamquam facta de habili, & capaci, itaut ab ipsomet principio totum Jus præsentationis in ipso radicatum sisteret, nec in suspenso ne quidem temporis momento remanse-
22 tit; Cùm eo dumtaxat casu Juris præfati suspensio oriri potuisset, quatenus præsentatio primi fuisset explera cum præcisa conditione reportandi dispensationem super ætate, quæ conditionalis præsentatio præservat actum à nullitate, & operatur suspensionem præsentationis usque ad tempus reportatæ dispensationis, itaut subsequens dispensatio retrotrahatur ad tempus ipsum præsentationis, sed cùm præsentatio Josephi fuerit pura, & simpliciter absque ulla præservativa expleta, non potuit evitare nullitatem, & inducere hanc retrotractionem ad præsentationis tempus, juxta in his terminis animadversa per Barbos. *de offic. & potest. Episcop. par.* 3. *allegat.* 60. *sub num.* 77. Alphons. de Leone *de offic. Cappellan. quæst.* 4. *par.* 6. *num.* 39. *&* 40. Corrad. *in praxi dispensat. lib.* 4. *cap.* 2. *num.* 14. *&* 15. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 6. *cap.* 6. *num.* 19. Squillant. *de privileg. Cleric. cap.* 4. *num.* 19. Antonell. *de regim. Eccles. lib.* 3. *cap.* 6.

Sed præcisivè à subrogatione præfata adhuc Josepho reportata dispensatio super ætate non prodesset, nam cum habilitas, & idoneitas ad Beneficia Ecclesiastica juxta Concilii sanctionem *in sess.* 23. *de Reformat. cap.* 6. hodie præcisè consistat in ætate 14. annorum, habilitas hæc debet intervenire de tempore præsentationis factæ coram Ordinario, nam aliàs Patroni semper dicuntur inhabilem elegisse, & eorum præsentatio nullum effectum tribuere valeret: cùm etsi inter DD. quæratur, utrum habilitas requisita in Beneficiato, dicendum sit respectu vacationis Beneficii, electionis, 23
seu nominationis, vel respectu præsentationis, & videatur, quòd saltem in actu præsentationis, quo persona sub Ordinarii oculis exhibetur, debeat concurrere, cùm ab eo tempore quæratur Præsentato jus ad Beneficium, & ille tenetur necessaria habilitate ornatus comparere, ut præ cæteris Antonin. *var. resolut. lib.* 1. *resolut.* 19. *num.* 1. Barbos. *de offic. & potestat. Episcop. alleg.* 72. *par.* 3. *num.* 76. *& seqq.* Garzias *de Benefic. par.* 7. *cap.* 1. *num.* 28. *& seqq.* Corrad. *prax. Benefic. lib.* 1. *cap.* 5. *num.* 104. *& seqq. & lib.* 4. *cap.* 6. *num.* 29. Lara. *de Anniversf. & Cappell. lib.* 2. *cap.* 9. *num.* 52. *& seqq.* Francesc. *de Eccles. Cathed. cap.* 28. *num.* 184. Rota post Vivian. *de Jurepatr. decis.* 147. *à num.* 14. *usque ad* 19. coram Pænia *decis.* 4. *à num.* 6. *ad* 12. coram Buratto *decis.* 21. *num.* 19. *&* 20. *in Recent. decis.* 89. *n.* 10. *&* 11. *par.* 11. & magis ad rem *decis.* 636. *num.* 4. *par.* 19. *tom.* 2.

Certè in casu præsenti res omni difficultate carere videtur, nam cùm Fundator voluerit, ut contingente Cappellaniæ vacatione sub Scrutinio ponendi essent Clerici habiles, ac deinde absque ulterioris temporis protelatione Episcopo præsentaretur Electus, qualitas habilitatis adjecta verbis Scrutinii, & Electionis præsefert, quòd volita dicatur de eo tempore, ex Juris regula, quòd qualitas adjecta verbo intelligi debeat 24
secundùm tempus verbi, ac de tempore verbi necesse sit, ut interveniat, de qua Ciarlin. *cap.* 211. *n.* 27. *&* 28. Corrad. *prax. Benefic. lib.* 2. *cap.* 10. *n.* 105. *& seqq. &* 149. Rota coram Cavaler. *decis.* 231. *num.* 1. coram Dunozz. Jun. *decis.* 956. *n.* 9. *&* 10.

Hinc cùm ex fundationis lege ætatis habilitas ad id ipso actu nominationis requisita dignoscatur, non est sufficiens, quòd Joseph aptitudine mediante dispensatione obtinenda habilis esse potuerit, cum habilitas actu esset requisita, ac in ipso momento nominationis debebat necessariò concurrere, nec proficiat si postea supervenerit. Eoque fortiùs, quòd prædicta habilitas nec minùs de tempore præsentationis superventa reperitur, & regulare sit, quòd quando 25
habilitas requisita fuit ab homine, & non à lege, vel consuetudine, necesse semper est, ut concurrat in ipso actu præsentationis, nec ullo modo prodesse valeat aptitudo, ut benè distinguunt Rocca *disput. Jur. Select. cap.* 190. *num.* 16. *&* 17. Corrad. *prax. Benefic. lib.* 2. *cap.* 10. *num.* 85. *&* 86. Card. de Luca *de Benefic. disc.* 96. *num.* 19. Rota *in Recent. decis.* 496. *num.* 4. *&* 5. *par.* 1. *& decis.* 216. *num.* 5. *par.* 2. *cum concordantibus.*

Et ita utraque, &c.

R. P. D. ALDROVANDO

Melevitana Beneficiorum.

Veneris 10. *Junii* 1712.

NOn abscedentes Domini à Judicio Ordinarii Me- 26
levitani, & R. P. D. Cincii dixerunt hodie contro-

troversa quatuor Beneficia vacata sub die 22. Octobris 1708. per obitum Canonici Balsani esse adjudicanda Hieronymo Agius; ipse enim citra dubium fuit ad illa nominatus à majori parte Patronorum, qui ad formam ultimi Status existunt in quasi Possessione præsentandi, quod regulariter attenditur ad reportandam Institutionem, ad *Text. in cap. Quoniam*, ubi Gloss. *in verb. Majoribus de Jurepatronat.* Vivian. *eodem tractat. lib. 12. cap. 8. num. 1.* Rota coram Celsu *decis. 85. num. 1. & in Recent. decis. 280. num. 1. par. 7. & in Abellina Jurispatronatus 18. Junii 1696. §. Siquidem* coram Reverendissimo Molines Decano, *& in Romanen. Beneficiorum de Castello 2. Maji proximè præteriti, §. Ex quatuor*, coram R. P. D. meo Crispo.

Quòd autem Hieronymus habeat majorem partem Patronorum, constat ex eo, quia ex duabus Vocibus, ad quas modò Juspatronatus redactum est, ipse, mediante nominatione obtenta à suo Fratre, & Sororibus, habet integram vocem Helenæ Aviæ, quæ præsentavit in ultimo Statu Anni 1676. necnon etiam mediante nominatione habita à filiis Joannis Petri Tonnæ consequutus est medietatem alterius vocis Vincentiæ ejusdem Joannis Petri Matris, quæ pariter in dicto Statu Anni 1676. præsentavit, cum itaque ex duabus vocibus Hieronymus obtinuerit unam cum dimidia alterius, de plano sequitur, cum eo concurrere non posse Joannem Andream Marsigliam præsentatum à Jo: Francisco Clinschiant, qui anno 1692. reportavit Donationem Jurispatronatus à Sperantia, ad quam tamquam filiam præfatæ Vincentiæ spectabat alia medietas hujus vocis: Quo stante Domini superfluum putarunt disserere de viribus hujusce Donationis, licèt non deessent duo ex eis, qui existimabant, primam Donationem 1691. ab eadem Sperantia factam Franciscæ Matri ipsius Hieronymi esse præferendam, non obstante, quòd secunda fuerit ab Ordinarii consensu confirmata, quia ante istam confirmationem Francisca jam institerat coram Ordinario pro præstatione Consensus, qui cum non posset denegari, uti sine Causa protelatus, retrotrahendus erat etiam in præjudicium secundi Donatarii, ex Lamberino *de Jurepatr. lib. 3. par. 2. quæst. 1. artic. 21.* Adden. ad Buratt. *decis. 702. num. 10. & ad decis. 46. num. 71. & 72. par. 9.* Cardinalis de Luca *de Jurepatronat. disc. 56. num. 12.* Rota coram Mantica *decis. 86. num. 6. & 7.* & post Vivian. *de Jurepatronatus decis. 151. num. 14. & in Recent. decis. 306. num. 9. & 10. par. 11.* & latiùs *decis. 80. a n. 9. ad seqq. par. 17.* & distinguendo admissum fuit in *decis. 25. num. 12. & in Mantiss.* ad Cardinalem de Luca *de Jurepatronatus lib. 13.*

Omissa igitur hujusmodi inspectione tamquam non necessaria, & procedendo cum supposito, quòd Joannes Andreas haberet medietatem dictæ vocis, non subsistere visum fuit assumptum ejus Defensorum, quòd nimirum Hieronymus tamquam Laicus de tempore præsentationis esset incapax assequendi hujusmodi Beneficia Ecclesiastica, & idcircò præferenda sit præsen-
27 tatio ipsius Joannis Andreæ, licèt facta à minori parte Patronorum, dum in istis, qui legitimè præsentarunt capacem, consolidatum remansit pro ista vice totum Juspatronatus, per ea, quæ docuerunt Lambertin. *de Jurepatr. lib. 2. par. 1. quæst. 10. artic. 5. num. 6. versic. Secundus Casus, & versic. Septimus est Casus, & lib. 2. par. 3. quæst. 4. artic. 5. num. 2. vers. Quia est ac si*, De Luca *eodem tract. disc. 43. num. 11.* Pax Jordan. *lucubrat. lib. 10. tit. 7. n. 370.* Vivian. *de Jurepatronat. lib. 12. cap. 8. n. 12. & 13. & in Regien. Jurispatronatus 16. Januarii* 1708. *§. Tantum autem*, coram Reverendissimo Domino meo Molines, *& in Leodien. Beneficii 25. Februarii* 1707. *§. Et nihilominus*, coram R. P. D. meo Ansaldo, *& in Volaterrana Beneficii 7. Decembris* 1708. *§. Nulla siquidem, & §. Nec valuit*, coram R. P. D. meo Crispo, *& in Tarraconen. Beneficii 29. Januarii proximè præteriti, §. Prout etiam*, coram R. P. D. meo Lancetta.

28 Pro remotione namque objecti, in quo stabat Causæ difficultas, opportunum putarunt Domini duas præmittere in Jure receptissimas Propositiones, quarum prima est, quòd Patroni validè, ac legitimè *nominare* possunt Laicum, cum simplex nominatio sit designatio personæ postmodum Ordinario præsentandæ, & satis, superque est, quòd Nominatus, antequam labat tempus ad nominandum, se Clericali Tonsura initiari faciat, itaut de tempore ejus actualis præsentationis coram Ordinario Clericus existat, ut tradunt Paris. *de Resignat. lib. 4. quæst. 2. num. 5. & 6.* Ricc. *resolut. 161. per totam*, Garzias *de Benefic. par. 7. cap. 1. num. 32. & sequent.* Vivian. *de Jurepatronat. lib. 6. cap. 7. num. 50. par. 2.* Rota *post eumdem decis. 148. num. 15. & seqq. & magistraliter* coram Pænia *decis. 4. per tot. & decis. 12. sub n. 4. & in Recent. decis. 621. num. 22. par. 19. & in Farfen. Canonicatus 8. Junii* 1711. *§. Postremò* coram Reverendissimo Molines. Altera verò est, quòd Patroni possunt præsentare Laicum coram Ordinario *sub conditione*, quòd clericetur, cùm in hoc Casu præsentatio collata videatur in tempus, quo Præsentatus erit capax per assequutionem Clericatus ante Institutionem, ex Barbos. *de potestate Episcopi allegat. 72. num. 78. par. 3.* Garzias *de Benefic. dicto cap. 1. num. 28. & 29. par. 7.* De Luca *de Jurepatronatus disc. 45. num. 7. & disc. 70. num. 18.* Modern. Roman. *discept. 13. num. 45.* Rota post Vivian. *de Jurepatronatus decis. 147. num. 19.* & admisit Rota *in Volaterrana Beneficii 7. Decembris* 1708. *§. Nec valuit* coram R. P. D. meo Crispo.

His in Jure sic habentibus in concreto præsentis 29
Casus mole sua ruebat objectum, quia Hieronymus Laicus non fuit actu præsentatus coram Ordinario à Patronis, sed Patroni illum simpliciter nominarunt per Instrumenta, quæ etsi concepta sint per verba præsentationem præseferentia, cùm tamen Patroni illa non exhibuerint coram Ordinario debente instituere, resolvuntur in meram nominationem, seu destinationem præsentandi, ut respondit Rota *in Romana Cappellaniæ 25. Novembris* 1707. *§. Verum hodie*, confirmata *3. Februarii* 1708. *§. Quod enim*, coram R. P. D. meo Scotto; ipse verò Hieronymus hæc eadem Instrumenta continentia validam, & legitimam ejus nominationem attulit coram Ordinario, & institit pro sua Institutione, non quidem purè, & simpliciter, sed prævia Ordinatione ad Clericalem Tonsuram, ibi: *Girolamo Oratore di V. S. Illustrissima espone trovarsi presentato da legitimi Padroni, &c. come apparisce dalle qui colligate presentazioni, e desiderando godere gl'effetti d'esso, supplica compiacersi ordinarlo alla prima Tonsura, e ordinare, che sia servatis servandis istituito*. Quo circa, cùm præsentatio istius supplicis libelli sequuta fuerit intra tempus legitimum, & in ejus sequelam sub die 3. Februarii 1709. antequàm expiraret quadrimestre Hieronymus obtinuerit ab Ordinario Tonsuram Clericalem, inde sequitur, quòd ejus nominatio, successivaque præsentatio, & Institutio ritè, & rectè processerit, & de Jure valida extiterit ex præmissis, cùm de eo tempore Hieronymus necessariam habilitatem jam obtinuerit ex latè firmatis *in Volaterrana Beneficii 7. Decembris* 1708. *§. Sed præcisivè*, coram R. P. D. Crispo.

Nec dicatur, quòd secunda præmissa Conclusio non
applicetur ad Casum, ex quo Doctores firmantes fa- 30
cultatem præsentandi Laicum sub conditione, *quatenus clericetur, & capax fiat*, loquantur de ipso Patrono, non autem de Nominato: cùm enim sit Propositio pariter indubitata, quòd Nominatus virtute ipsius nominationis Constitutus censeatur Procurator ipsius Patroni, ejusque habere Mandatum ad exhibendam, & præsentandam suam nominationem coram Ordinario, Zabarell. *in cap. Finali num. 4. in fine de Jurepatronatus*, Lapus *allegat. 75. num. 6. versic. Sufficiebat*, & Lambert. *de Jurepatronat. par. 1. lib. 2. quæst. 4. art. 16. sub num. 1. & seqq. versic. Et ideo decimo sexto:* Hinc fit, quòd illa facultas, quæ inest in Patrono, per eum transfundatur, & commissa præsumatur eidem Præsentato omni meliori modo, quo de Jure concedi poterat, & ad hoc præcisè, ut ejus præsentatio, seu nominatio plenum, & integrum suum effectum assequeretur, cùmque talis effectus consequi non posset, nisi, & quatenus Nominatus

patus fieret Clericus, per antecedens necessarium dicendum venit, quòd in eodem Mandato implicite inclusa remanserit illa facultas, qua ipse mandans potiebatur, quæ proinde bene potuit explicari a Mandatario, per ea, quæ tradunt Capyc. Latr. *consultat.* 108. *num.* 11. *& seqq.* Afflict. *decis.* 340. *n.* 5. *& in Addit. post n.* 6. De Luca *de Camb. disc.* 13. *num.* 7.

31 Et hinc cessat exageratum inconveniens, quòd scilicet, hoc admisso, licitum fieret nominato corrigendi, & alterandi præsentationem simplicem, & puram Patroni, eamque reddere conditionalem, quòdque nominatus hoc medio evaderet ambitiosus, & se ipsum præsentaret quod à Jure non permittitur: Quoniam dicta conditio, seu qualitas Clericatus tamquam apposita in actu exhibitionis præsentationis pro assequendo Beneficio procedit potius ex tacita mente Patroni mandantis, qui efficaciter desideravit suam præsentationem effectum sortiri, unde tantum abest, quòd Mandatarius nominatus alteret, & corrigat, ut immo potiùs exequatur præcisam Patroni voluntatem; prout quoque nullum adest crimen ambitus, quia revera non ipse nominatus se ipsum præsentat, sed Patronus per literas, seu per Instrumentum nominationis, juxta doctrinam Lapi *cons.* 75. quem sequitur Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 2. *quæst.* 4. *art.* 2. *num.* 2. *fol.* 780.

Senserunt Defensores Joannis Andreæ difficultatem, ideoque impugnabant in facto, quòd Hieronymus suam nominationem, seu præsentationem coram Ordinario exhibuerit sub dicta conditione Clericatus, substinentes, quòd Clericatum petierit solùm ad effectum obtinendæ Institutionis, non autem ad effectum reddendi conditionalem præsentationem Patronorum, quam supposuit puram, prout desumi posse dicebant ex actibus post factam dictam exhibitionem subsequutis, quales erant Instantia pro Immissione ad possessionem Beneficii, ad[illegible] ad faciendas aliquas probationes, nec non [illegible] Edictorum, quæ fieri non solet, nisi postquam [illegible] perfecta una præsentatio, ex traditis per Lambertin. *de Jurepatr. par.* 2. *lib.* 2. *quæst.* 6. *art.* 17. *num.* 2. *& art.* 17. *num.* 2. Vivian. *lib.* 9. *cap.* 1. *num.* 4. *&* 5.

At frustra, quia Domini magis inhærentes substantiæ, quàm simplici verborum formalitati ex verbis Instantiæ factæ per Hieronymum superius relatis claram desumpserunt ejus voluntatem utendi præsentationibus obtentis pro eo tempore, quo, mediante Clericatu, habilis ad Beneficia effectus esset, ibi: *desiderando godere gl'effetti di esse presentazioni, supplica compiacersi ordinario alla prima Tonsura:* Effectibus enim præsentationum gaudere non poterat, nisi, & quatenus Tonsuram assequeretur, eoque magis, quia Institutionem petiit *servatis de Jure servandis:* Unde benè infertur, ipsum non alio animo exhibuisse præsentationes Ordinario, quàm sub ea conditione, seu qualitate obtinendi Clericatum ante Institutionem, quemadmodum exigebat Juris ordo, quem ipse voluit servari; Non urgentibus in contrarium actibus subsequutis, quia nulla auctoritate probatur, quòd ad illos deveniri non possit post factam à Patrono præsentationem conditionalem, quæ in suo genere est perfecta, & tamquam valida, & legitima à Jure admissa atque approbata, ex superiùs allegatis.

32 Postremò non urget, quòd lis fuerit in partibus inter ipsos præsentatos contestata; Ideoque non potuerit Ordinarius in præjudicium ipsius Joannis Andreæ, cui fuerat Jus quæsitum ex præsentatione nulla Hieronymi incapacis illum habilitare mediante collatione Clericatus, ex deductis per Lambertin. *de Jurepatronatus lib.* 2. *par.* 1. *quæst.* 10. *art.* 5. *num.* 6. Rota *in Laudien. Beneficii* 1. *Aprilis* 1707. §. *Nec supervenius*, coram R. P. D. meo Lancetta, *& in Volaterana Beneficii* 28. *Januarii* 1709. §. *Ex pluribus*, coram R. P. meo Crispo: Id enim rectè procederet, quando verè nominatio, seu præsentatio Hieronymi fuisset nulla tamquam facta sine ulla conditione Clericatus, in quibus terminis procedunt, & loquuntur relatæ auctoritates, secus autem, quando illius nominatio fuit valida, & subsistens, tamquam facta sub conditione, dum hoc casu Jus quæsitum dici non poterat Joanni Andreæ donec, & quousque durabat quadrimestre, intra quod Hieronymus Laicus effici poterat Clericus, & habilis, ut probant Card. de Luca *de Jurepatr. disc.* 45. *num.* 8. *& disc.* 64. *num.* 28. *& disc.* 82. *num.* 5. alter de Luca *de lin. Legal. art.* 24. *num.* 4. *& comprobat* Modern. Roman. *discept. Eccles.* 13. *à num.* 40. *ad* 43.

Vindicata ex his incapacitate Hieronymi ex defectu Clericatus, minus attendi promeruit ejus incapacitas quoad unum ex dictis Beneficiis nuncupatum del *Hayun* sub titulo Sanctæ Margaritæ ex defectu qualitatis Sacerdotalis, quæ prætendebatur, requiritur ex fundatione anni 1465. Antonii de Nasis, ad quod Beneficium Joannes Andreas fuit præsentatus à Joanne Josepho Caxar, ad quem spectat Juspatronatus in dicta Fundatione reservatum, juxta decisiones *in Melevitana Jurispatronatus* 1696. 1698. *&* 1702. coram Reverendissimo Molines, R. P. D. Lancetta, & Eminentissimo dela Tremoille *in Mantissa* ad de Luc. *de Jurepatronatus le* 25. 26. *&* 27. *lib.* 13.

Ultra quod enim observantia deducta ex ultimo statu anni 1676. ostendit hujusmodi Beneficium non 33 esse Sacerdotale, sed obtineri posse etiam à simplici Clerico, qualis erat Balsanus defunctus, quod sufficit ad obtinendam Institutionem ad terminos ultimi status, per *Text. in cap. Consultationibus de Jurepatronatus*, Rota *decis.* 98. *num.* 4. *&* 5. coram Priolo, *& in Mediolanen. Præpositura* 18. *Maji* 1695. §. *Mosi*, coram bon. mem. Muto, & in terminis præcisis *in Melphiten. Beneficii* 26. *Junii* 1711. §. *Atsi adhuc*, coram Eminentissimo Domino meo Cardinali Priolo: Prætensio erat omninò insubsistens, quia istud Beneficium Sanctæ Margaritæ non provenit à Fundatione dicti Antonii Nasi, de quo plenè doctum non fuit hucusque per Joannem Andream, cum ad hujusmodi effectum satis non reputetur sola generalis denominatio *dell' Hayun* contradæ, in qua alia plura bona existunt ad alios spectantia Bartol. *in l. Demonstratio falsa num.* 17. *de condit. & demonstrat.* Riminald. *Junior. cons.* 36. *num.* 53. Rota coram Andrea *decis.* 61. *num.* 9. & coram Emerix Jun. *decis.* 49. *num.* 3. *& decis.* 73. *num.* 13. *par.* 19. Attento præsertim, quòd Antonius de Nasis Beneficium erexit super ejus Viridario, & Terris Aratoriis, jussitque, ut illud conferretur tribus Sacerdotibus; Beneficium verò, de quo agitur, consistit in duabus tantùm ex tribus partibus unius Viridarii, & confertur uni, & non tribus personis, ex qua discrepantia benè arguitur diversitas inter utrumque, Gratian. *disceptat.* 790. *num.* 7. Cyriac. *controvers.* 321. *num.* 8. Rota coram Merlino *decis.* 415. *num.* 5. *& decis.* 617. *num.* 6. coram Emerix Junior.

Et ita utraque, &c.

ARGUMENTUM.

Præsentatio facta de Regulari ad Ecclesiam, seu Beneficium sæculare, an sit nulla.

SUMMARIUM.

1 *Regularis, ut Regularis præsentari non potest ad Beneficium sæculare, & num. 8. & 9. limitatur ut num. 6.*

2 *De Jure communi Regularis poterat per Episcopum promoveri ad Ecclesiam Parochialem.*

3 *Priores leges ad posteriores trahuntur.*

4 *Regulares absque dispensatione Apostolica Beneficia sæcularia obtinere non possunt.*

5 *Officia Sæcularis, & Regularis non possunt in una, eademque persona collocari.*

7 *Referuntur resolutiones Sacræ Congregationis Concilii in Ratisbonen. Juris præsentandi, & in Romana Cappellaniarum.*

10 *Observantia præsentandi, & instituendi Sacerdotes Sæculares in perpetuum in Ecclesiis unitis Monasterio Regularium est attendenda; Amplia ut num. 11.*

12 *Differentia inter Beneficium perpetuum, & temporale.*

13 Epi-

13 *Epiſcopus ex ſe nequit ſupprimere Eccleſias, ejuſque titulos, & alteri unire, & incorporare.*

14 *Titulus eſt præſumibilis, quoties concurrit certa, & poſitiva obſervantia.*

15 *Conſtito de titulo expreſſo non valet allegari alter titulus præſumptus eidem expreſse contrarius.*

16 *Privilegium per non uſum præſumitur, vel revocatum, vel deperditum.*

17 *Privilegia, quoad amovibilitatem, & regularitatem Vicarii in Eccleſiis unitis Monaſterio Regularium ſunt per Tridentinum ſublata.*

C A S U S XIV.

VAcante Eccleſia Parochiali Sæculari de Jurepatronatus quorumdam Monachorum, iſti præſentarunt ad illam Sacerdotem Regularem; Quo caſu quæritur, an ad Beneficium Sæculare dari ſolitum Sæcularibus præſentari poſſit Regularis?

1 In qua quæſtione negativè reſpondendum de Jure cenſeo; Etenim habemus gloſſam *in Clement. unic, de ſupplen. neglig. prælat. verb. Sæcularibus*, expreſsè prohibentem Regularis, ut Regularis, ſeu ut clauſtralis præſentari ad Beneficium Sæculare, ibi: *Quod ad Eccleſiam, quæ conſueverit regi per Sæculares Clericos, Monachi Regularem præſentare non poſſunt.* Itaut præſentatio, & inſtitutio de Regulari ut Clauſtrali factæ ad Eccleſiam Sæcularem ſunt caſſæ, & invalidæ. Quam gloſſam ſequuntur etiam Lambertin. *de Jurepatr. lib. 2. par. 1. quæſt. 7. art. 19. num. 24. & art. 20. num. 1. & 6.* Lotther, *de re Benefic. lib. 1. quæſt. 34. num. 61.*

2 Ratio autem eſt, quia licèt de Jure communi Regularis poterat promoveri ad Eccleſiam Parochialem per Epiſcopum, nec non etiam ad Dignitates Principales in Eccleſiis Collegiatis Secularibus, juxta *Text. in cap. Quod Dei timorem de Statu Monach.* ibique Gloſſ. *verb. Eccleſiarum Parochialium*, Abb. *num. 5.*
3 *& 6.* Tamen cùm priores leges ad poſteriores trahantur, & per eas, quandoque vel declarentur, vel corrigantur, ut docemur à *Leg. Non eſt novum cum duobus ſeqq. ff. de legibus, L. fin. ff. de conſtit. Principum*, hodie Secularia Beneficia Secularibus, & Regu-
4 laria Regularibus conferri debent, itaut Regulares habere non poſſunt ſine diſpenſatione Apoſtolica Beneficia Secularia, juxta *Text. in cap. Cum de Beneficio de præben. in 6.* & juxta diſpoſitionem Concilii Tridentini *cap. 11. ſeſſ. 14. de Reformat.* Gonzal. *ad Regul. 8. Cancell. gloſſ. 7. num. 6. & 53.* ubi refert declarationem Sacræ Congregationis Concilii, Garz. *de Benefic. par. 6. cap. 10. num. 38.*

Quod quidem procedit optima ratione, dum cum
5 Secularis, & Regularis ſint diverſa officia, non poſſunt in una, eademque perſona collocari prohibente Domino per Moyſem: *Non arabis in Bove ſimul, & Aſino:* Ideſt homines diverſæ profeſſionis in uno officio ſimul non ſociabis, ut benè ratiocinatur Lambertin. *de Jurepatr. dicto lib. 2. par. 1. quæſt. 7. art. 21. num. 7. & 8.*

In caſu verò neceſſitatis, ſcilicet in caſu, quo nul-
6 lus Sacerdos Secularis in loco reperiatur; qui velit, aut poſſit obtinere Eccleſiam ſecularem, hoc limitatur, nam tunc ſicuti per Epiſcopum poteſt diſpenſari, ut ibi ponatur Regularis; Ita etiam poterit ad illam idem Regularis præſentari, Lambertin. *de Jurepatronatus lib. 2. par. 1. art. 22. num. 4.*

Et ita reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii
7 in una *Ratisbonen. Juris præſentandi 10. Maji* 1708. ubi expoſitum fuit, quòd vacante Parochiali Eccleſia in Lauterbach, Abbas Monaſterii Sancti Emerami Ordinis Sancti Benedicti, ſub eo obtentu, quòd dicta Parochialis ſub eodem titulo Sancti Emerami, quæ antea fuiſſe fertur de Jurepatronatus ejuſdem Monaſterii, ac ad eam præſentari conſueviſſet Presbyter Secularis, uſque ab anno 1379. ordinaria auctoritate Conradi tunc Epiſcopi Ratisbonen. ſubſequuta approbatione facta à Cardinali Pileo, auctoritate Apoſtolica, plenariè unita, & incorporata fuerit eidem Monaſterio, cum facultate præſentandi Presbyterum Regularem, jam præſentavit Conciſtorio Epiſcopali P. Joachinum Millher, ſed renuente eodem Conciſtorio hujuſmodi præſentationem admittere, contendente fore præſentandum Presbyterum Secularem, ſub motivo, quòd ab immemorabili pervigeat uſus in eadem Parochiali præſentandi Presbyterum Secularem, uno dumtaxat excepto Cæleſtino Schroatſinalder, quòd inſuper incongrua ſit Religioſorum extra ſepta Monaſterii vita à communi Menſa, & regulari diſciplina remotior, quòd tandem ea Diœceſis ſecularibus Presbyteris abundet, propoſitum fuit proinde dubium.

An præſentatio facta à P. Abbate Sancti Emerami ad Parochialem Eccleſiam Lauterbach. vacantem per obitum quondam Joannis Ignatii Lickledarer de P. Joachim Miller regulari ſuſtineatur in Caſu, &c.

Cui Sacra Congregatio reſpondit: *Negativè, & amplius,*

Idem etiam reſolutum fuit ab eadem Sacra Congregatione *in Romana Cappellaniarum prima Decembris* 1708. ubi expoſitum fuit, quòd Card. Corradus binas inſtituendas Cappellanias demandavit ſequentibus verbis. *Ampliùs diſpono, quòd inſtituantur a præfatis Eminentiſſimis DD. meis hujus Teſtamenti Executoribus duæ Cappellaniæ cum onere ſingulis Sacerdotibus celebrandi per ſe ipſos Miſſam quotidianam, alteram ſcilicet in dicta Eccleſia Sanctæ Mariæ Tranſpontinæ pro ſuffragio Animæ meæ, alteram vero in Eccleſia Sancti Gregorii pro ſuffragio Animarum Patris, &c. Sacerdotes autem eligantur, & deputentur ab eiſdem Eminentiſſimis DD. meis hujus Teſtamenti Executoribus, quandiu vixerint, & poſt eorum mortem a Superioribus Conventuum dictarum Eccleſiarum reſpectivè, &c.*

Cum autem ex longæva obſervantia, ut dicitur ſemper ad dictas Cappellanias fuerint Deputati Presbyteri Seculares, nuper verò à præfatis Regularibus Superioribus prætenſum fuerit ad eaſdem deputare Sacerdotes Regulares, hinc diſputatum fuit: *An Cappellaniæ ſint Seculares, & Sacerdotibus Secularibus conferendæ, ſeu potius Regulares in Caſu, &c.* & reſponſum fuit *affirmativè*, quoad primam, & *negativè* quoad ſecundam partem.

Cæterum licèt Regulares præſentari non poſſint ad Beneficia Secularia, poſſunt tamen præſentari, ſeu nominari, & aſſumi ad Cappellanias merè Laicales non erectas in titulum Beneficii, pro earum officiatura, etiamſi extent in Eccleſiis Secularibus, quia cum hujuſmodi Cappellaniæ non dentur in titulum, ſed habeantur tamquam celebrationes manuales, in eis non militat diſpoſitio præfati *Textus in cap. Cum de Beneficio de præbend. in 6.* juxta Pignatell. *conſult. 80. n. 3. cum ſeqq. tom. 10.* & benè apud R. P. D. meum Petra *in ejus eruditis Commentariis ad Conſtitut. VI.* Gregorii XI. *num. 18. & ſeqq. tom. 4. pag. mihi* 308. ubi teſtatur ita fuiſſe reſolutum à Sacra Congregatione Concilii *in Militen. Cappellaniæ 27. Novemb.* 1694. *ad 9. & 11. Junii* 1695. *& prima Decembris* 1696.

Et ita etiam reſolutum fuit à Sacra Rota *in Friſingen. Juris deputandi Curatos 24. Martii* 1713. coram R. P. D. Anſaldo; hic impreſſa.

R. P. D. A N S A L D O

Friſingen. Juris deputandi Curatos.

Veneris 24. Martii 1713.

PEr duo fermè Sæcula Antiſtites Eccleſiæ Friſingen. aſſueverant authorizabiliter inſtituere nominatos, ſeu præſentatos penitus Sæculares ad Eccleſiam Parochialem Sancti Stephani in *Greffelfing.* & hoſce pariter in titulum, ſeu Rectoriam perpetuam, quando arrepta occaſione cujuſdam Vicarii, ſeu Æconomi ad prædictam Parochialem deputati ſub anno 1704. Præpoſitus, & Conventus Sanctiſſimæ Deiparæ *in Rottembuech* Ordinis Regularis Divi Auguſtini, ad quos hujuſcemodi facultas nominandi, ſeu præſentandi prænominatum Vicarium, ſeu Rectorem pertinere noſcebatur, reaſſumpſere veterem prætenſionem præſentandi ad eorum libitum Regularem, vel Secularem amovibiliter, in perpetuum, ſed inutili conatu, nam idem Ordinarius rejecit inſtantiam, & tandem de an. 1709. ſolemniter id in ſcriptis declaravit, prout in *Summario* ejuſdem Epiſcopi, ſeu Promotoris *n. 4.* ne forſan

(præ-

(præcisè etiam à fundamentis, de quibus infra) tam longævi temporis inconcussa observantia violaretur contra monitum Cælestini Tertii *in cap. Quod dilectio 3. de Consangun. affinit.* ibi: *Consultius est multitudini, & observata consuetudini deferre, quam aliud in dissensionem, & scandalum Populi novitate quadam adhibita statuere*; cui consonat dictum S. Augustini relat. per Gonzal. *in cap. Cum consuetudinis de consuetud. sub num.* 3. ibi: *ipsa mutatio consuetudinis etiam quæ adjuvat utilitate, novitate perturbat.*

Se se ab hac declaratione læsos existimantes præfati Præpositus, & Conventus, recursum habuere ad Tribunal A. C. ibique in vim literarum Pauli Secundi, & Alexandri Sexti Summorum Pontificum reportarunt favorabiliter definiri, illis licere ad munus prædictæ Parochiæ nominare, nedum Regulares proprii Ordinis ad nutum amovibiles, sed etiam, quatenus luberet, Sacerdotes Seculares, vel pariformiter ad nutum amovibiles, vel in perpetuum; Sed supergresso certamine ad Sacrum Auditorium, oppositum Domini resolverunt nempè: *esse nominandum, vel præsentandum Sacerdotem Secularem in perpetuum, & literas Apostolicas non suffragari.*

8 Basis resolutionis in quadruplici evasit constabilita fundamento, omisso etenim pro nunc illo memoratæ duorum fermè Seculorum observantiæ, certum procul dubio in primis erat, quod, ad trutinam Juris, ejusque determinationem, in Cappellis, & Ecclesiis quomodolibet unitis alicui Collegio, vel Monasterio, seu Cænobio Regularium, Cappellanus, seu Vicarius debet esse Secularis, atque perpetuus, ita ad literam decernente *Texti in cap. primo de Capell. Monachor. & in cap. unic. eadem tit. in 6. & in cap. Extirpandæ §. Qui verò de præbend.* Fagnan. *in cap. Ex parte* ... *de offic. Vicar.* Lotther. *de re Benefic. lib. 1. quæst. 33. sub num. 93.* Rota *decis. 758. num. 2. & seqq. par. 1. divers. & late in decis. 368. num. 2. & decis. 382. num. 1.* coram Dunozz. Jun. *& in Gerunden. Hebdomadaria 5. Maji 1690.* coram Ursino *impress. adornat.* Card. de Luca *ac Benefic. decis. 27. num. 14. & in Brixien. Jurisdictionis 27. Junii 1710. §. Quia cum* coram Reverendissimo Kaunitz Episcopo Labacen.

9 *Juri communi secundariò conspirabat, novumque* præbebat fundamentum sic, ut suprà resolvendi penè uniformis Censura *Sacrosancti* Concilii Tridentini pariter in *sess. 7. de Reformat. cap. 7.* præscribentis, quòd hujusmodi *Ecclesiæ*, quæ reperiuntur unitæ Monasteriis debeant per Idoneos Vicarios, & arbitrio Episcopi perpetuos administrari, quemadmodum cum eadem sanctione Concilii procedentis concordi ore, seu calamo connotarunt Tambur. *de Jure Abb. par. 3. disput. 9. quæst. 18. & n. 2.* Garz. *de Benefic. par. 11. cap. 2. num. 4. & seqq.* Ventrigl. *in praxi annot. 20. §. 2. n. 1.* Barbos. *de Jur. Ecclesiast. Univers. lib. 3. cap. 6. num. 3.* Card. de Luca *in Annot. ad prælaudat. Concil. Trident. disc. 9. num. 6.* Rot. *decis. 368. num. 3.* coram Dunoz. Jun. *decis. 23. num. 34.* coram Zarat. & in præallegata *Brixien. Jurisdictionis §. Hucusque.*

10 Ac propterea dispositioni Juris, & insimul Sacri Concilii tertiò loco adjungendi supra memoratam observantiam, quæ ferè per spatium biscentum annorum practicata legebatur in *Summ. Episcopi n. 2.* omnem ea submovebat ansam dubitandi, accipiendo eamdem observantiam etiam simpliciter uti interpretativam, & declarativam cujuslibet facti, vel Juris ambigui, cùm enim semper nominati, & præsentati fuerint, & respectivè approbati, ac instituti in perpetuum Sacerdotes dumtaxat Sæculares absque ulla, vel minima interruptione, certè, prout fuerat inconcussè usque dum practicatum, ita stabiliendum, & practicandum erat inposterum, ut ad terminos ejusdem observantiæ simpliciter interpretativæ quotidie habemus per *Text. in cap. Cum dilectus de consuetud. & in leg. Si de interpretatione 37. ff. de legibus, & in leg. Quedam ff. de rebus dub.* cum concordan. plenè cumulat *in decis. 80. num. 37. Inter hactenus in Urbe impress.* coram Me, & in specie unionis Turicell. *de Union. cap. 10. num. 18. cum tribus seqq. & cap. 11. n. 2. in fine*, Rota *decis. 61. num. 2.* coram Dunozzet. Junior. *& in Recent. decis. 59. num. 12. par. 10. decis. 48. num. 23. par. 13.* cum aliis concordan. adductis *in decis. 218. num. 20. par. 18.*

Quin immo cum præfata observantia foret duplici- 11
ter centenaria, hinc non tantùm operabatur in vim prædictæ interpretationis, & declarationis, sed ad effectum quoque exuberabat allegandi quemcunque titulum meliorem, ut nostri dicunt, de Mundo, nempè quòd vel adesset, vel supervenisset etiam contra antiquum statum, vel legem, aliqua concordia, vel aliqua nova lex, aut Constitutio præscribens, quòd etiam si de Jure, vel aliàs mediante privilegio per antea valuissent nominari, atque præsentari Vicarii amovibiles, & ad tempus, ac insimul regulares, imposterum tamen nominari, aut præsentari nequirent nisi veri Sacerdotes Seculares, atque in titulum perpetuum, sicuti in proposito centenariæ passim in omnibus materiis affirmarunt cumulati per Card. de Luca *de Regal. disc. 47. num. 8. & seq. & de Jurepatron. disc. 65. num. 4.* per Panimoll. *decis. 91. num. 8.* & per Rot. *decis. 750. num. 2. par. 18. tom. 2. recent.* cum aliis latè congestis *in Placentina Decimarum 16. Maji 1710. §. Postremò, & §. Certius* coram Me, *& in Reatina Jurispiscandi 13. Januarii ejusdem anni pariter, §. Quo vero* coram Me, & in specie de qua agitur plenè Rota *in decis. 218. num. 21. par. 18. in Tarraconen. Parochialis 2. Maji 1698.* coram Reverendissimo dell'Olmo Episcopo Conchen. *cum aliis decisionibus abunde relatis in Gerunden. Parochialis, seu Rectoria de Vilobi 6. Junii ejusdem anni inter hactenus in Urbe impress.* coram Me *decis. 47. num. 11. decis. 30. num. 10. ad ornat.* Card. de Luca *super materia de Benefic. & in Tarraconen. Parochialis de Viambendino 15. Januarii 1706. §. Efficaciam* pariter coram Me.

Complicato nexu triplicis hujus fundamenti, *Juris,* 12
Concilii, & observantia supra centenaria, non oportuisset ulterius progredi, sed & in idem adstipulabatur quarto loco ipsamme litera unionis, quæ de controversa Parochiali extitit ab Othone Episcopo Frisingen. celebrata de anno 1206. In quantum quippe observare fas erat in vera essentiali parte concessiva, nihil apparebat attributum per hanc unionem Monasterio præter merum fructum, redditum, & proventum ejusdem Parochialis, ut ibi: *Nos igitur desiderio, & spe tanta remunerationis, & intuitu Pietatis Divinæ Ecclesiæ Sanctæ Mariæ de Rottembuech, & hominibus ibidem Deo servientibus in tantillo subvenimus, quod sibi atticis Ecclesiam in Greffelfingen cum omnibus & ad pranentibus pleno Jure tradidimus possidendam, fieri potebendam ejusdem Conventus, quantum exinde rie meliorandum*: ac propterea cum præmissa verba nullatenus importarent, aut præseferre possent de per se quidquam Spiritualitatis, vel Juris Ecclesiastici, ad summum includere valebant implicitè Jus merum præsentandi, seu nominandi Parochum, ex quo tale Jus nominandi, & præsentandi, dicitur, & est in fructu, ut ajunt Gloss. & *Scribentes in cap. cum Bertoldus de re judicat.* Lambert. *de Jurepatr. par. 2. quæst. 10. art. 3.* Vivian. *eodem tractat. lib. 4. cap. 7. sub num. 8. vers. Secundo quia, & num. 9.* Card. de Luca *Pariter de Jurepatr. disc. 41. n. 7.* Garz. *de Benefic. Par. 5. cap. 9. num. 22. & seqq.* Castill. *de usufruct. cap. 36. num. 35.* Rota *decis. 10. de Jurepatron. in nov. & decis. 140. num. 5.* coram Card. Mantic. & *decis. 104. num. 9.* coram Priol. *ac decis. 102. n.* 13.
Par. 11. recent.

Ast, quòd posset per inoppositum prætensam interpretationem subextendi ad liberam potestatem præsentandi Regularem, vel Secularem ad nutum, id utique tanquam contrarium præfinitioni prædicti Juris Canonici, & Conciliaris, non erat unquam cogitandum, cum genericæ concessiones nunquam amplectantur, quæ sunt contra Jus, & exigunt particularem, & præcisam expressionem ad tradita per Adden. ad Buratt. *decis. 704. num. 13.* Rota *decis. 386. num. 34.* coram Bicch. *decis. 95. num. 4.* post Tamburin. *de Jur. Abbat. decis. 201. num. 3. par. 19. recent. & in Placentina Decimarum 16. Maji 1710. §. Quodque* coram Me.

Evidentiùs autem, & præter omnem hæsitationem perspe-

perfpecta altera parte ejufdem conceffionis moderativa, feu quatenus opus manifefta reftrictiva, ut ibi: *Ita tamen quod Presbyter ibidem à Prapofito Rottembuech inftitutus à nobis inveftiatur, & lege Diœcefana nobis, & Archipresbytero per omnia teneatur, & inveftitus non removeatur, nifi pro rationabili Caufa coram Nobis, vel Archipresbytero noftro propofita, & probata:* Cum enim jam circa qualitatem Secularis, vel Regularis nihil dictum fuerit vel hic, vel in tota Unionis carta, & de Jure, atque perfpecta obfervantia fupradicta nominandus foret Presbyter Secularis, profectò in ordine ad perpetuitatem nil magis prætenfæ manualitati ex diametro repugnabat, quàm præfata apertiffima reftrictio ex prædictis verbis plufquàm dilucidè refultans: quoties enim dixit, ut inveftitus *non removeatur, nifi pro rationabili Caufa coram nobis, vel Archipresbytero noftro propofita, & probata*, quonam modo poterat extorqueri, & fubintendi appofitus terminus manualitatis, & amovibilitatis ad nutum? Hæc enim eft differentia inter Beneficium perpetuum, & temporale, five ad nutum, ut quemadmodum in cafu amovibilitatis ea practicari poteft etiam fine caufa, ita à contrario in cafu perpetuitatis dari nequeat amotio nifi cum caufa habili ad inducendam deftitutionem per ea, quæ circa primam propofitionem habentur ex doctrina *Cardinalis in Clementina prima §. Præmiffa de fupplend. negligent. Prælat.* apud Gonzal. *ad regul.* 8. *Gloff.* 5. §. 6. *num.* 46. Card. de Luca *de Benefic. difcurf.* 97. *num.* 6. Rota coram Buratt. *decif.* 346. *num.* 4. *& decif.* 382. *pariter num.* 4. *ibique plenè* Adden. *decif.* 15. *num.* 32. *cum pluribus feqq. & decif.* 52. *n.* 66. *cum pluribus feqq.* coram Peuting. & quoad fecundam præcisè eft *Text. in cap. unic. de Cappell. Monach. in* 6. *verf. Cum debeant effe perpetui*, Gloff. *in cap.* 2. §. *Priores in verbo non amoventur de Stat. Monach.* ibique Hoftienf. *num.* 2. Butr. *num.* 20. Joann. Andr. *n.* 12. Barbof. *num.* 6. Lezzan. *in fumm. quæft. Regul. tom.* 1. *par.* 2. *cap.* 18. *num.* 30. Rota *dicta decif.* 52. *num.* 65. coram Peuting.

Prænofcentes fortaffe Defenfores Præpofiti, & Monafterii efficaciam hujufmodi fundamentorum revera inexpugnabilium, acriorem vim conftituebant in memoratis literis Apoftolicis Pauli Secundi, & Alexandri Sexti, per quas indulgeri prætendebatur Abbati Monafterii *Staingaden.*, quòd licèt per antecedentes Abbates, feu Præpofitos extitiffent deputati, feu præfentati Seculares in perpetuum pro adminiftratione controverfæ Curæ, nihilominus id eidem Monafterio, ejufque Superioribus nocere non deberet, quo minùs in pofterum Abbas, feu Præpofitus valeret eamdem Ecclefiam regere, & gubernari facere, tam per prædictos Seculares, quàm per Regulares, five perpetuos, five amovibiles, & temporales, ideoque pofita adeò literali conceffione (etiam quatenùs de Jure dicendum foret contrarium) fervanda forent hæc privilegia, & declarationes Supremæ Cathedræ Apoftolicæ ex uno ore meritò affirmatis per relatos à Card. de Luca *de Jurepatronat. difcurf.* 60. *num.* 19. *& difcurf.* 65. *num.* 33. & Rota *decif.* 74. *num.* 37. *& decif.* 82. *num.* 57. *inter hactenus in Urbe impreff.* coram Me, cum aliis congeftis in illa *Nullius, feu Fulden. Jurifdictionis fuper bono Jure* 27. *Januarii* 1713. §. *Ac propterea* pariter coram Me.

Verùm ex fimplici lectura ftatim enituit, præfatas literas ad normam *cap. fuper Literis de refcript.* manifeftiffimè fubreptas, & obreptas extitiffe, & confequutivo etiam vitio ineffectuationis ex parte poft fore commaculatas, quando tamen ipfimet Summi Pontifices, & fignanter Paulus Secundus (literæ enim Alexandri Sexti nofcebantur effe merè confirmatoriæ) jam fuerat proteftatus, quòd fuper fibi præfuppofitis certam notitiam non habebat, ut ibi: *Nos igitur de præmiffis certam notitiam non habentes:* unde multò magis locum fibi vindicabat fufpicio fubreptionis, vel obreptionis, quando loco affuetæ claufulæ *ex certa fcientia:* legebatur illa in totum oppofita, de qua mox diximus, per ea quæ monuit Gonzal. *ad Regul.* 8. *Cancellar. Gloff.* 36. *num.* 36. Card. de Luca *de Benefic. difcurf.* 20. *num.* 8. Lotther. *de re Benefic. lib.* 2. *quæft.* 36. *n.* 19. Rota *decif.* 247. *n.* 22. *par.* 11. *recent.* & confonant ulteriùs deducta *in Voto decifivo per Me extenfo in illa Neapolitana Affignamenti, five commutationis voluntatis* 23. *Julii* 1712. §. *Abfque eo quod, & in addit. ad decif.* 82. *n.* 60. *& 61. inter hactenus in Urbe impreff.* coram Me, & optimè *in decif.* 148. *num.* 20. *par.* 19. *recent.*

Diximus quod ex fimplici lectura inevitabilis effulgebat obreptio, & fubreptio, perfcrutando fingulas partes, ejufdem Brevis Pauli Secundi, cum quo cætera documenta, nempe exequutio eidem Brevi tradita, necnon confirmatio Alexandri Sexti fucceffivè corruebant; Siquidem ante omnia præfuppofitum apparebat, quòd Ecclefia, de qua erat quæftio ad fenfum fupplicationis porrectæ ex parte prædicti Præpofiti, & Conventus ante 150. Annos Auctoritate Apoftolica extitiffet eidem Conventui unita, & incorporata, & tamen hujufcemodi incorporatio nequaquam proveniebat à Sede Apoftolica, fed à mera traditione Othonis Epifcopi Frifingen., ideòque folùm hoc ipfum fatis 13
erat pro inferenda obreptione, dum neque de ftricto Jure poteft Epifcopus ex fe fupprimere Ecclefias, ejufque titulos, & alteri unire, & incorporare, ut latè fuit animadverfum in illa *Cracovien. Præpofituræ, feu Parochialis* 28. *Junii* 1684. coram Cardinali Matthæio, *& in alia Cracovien. Parochialis* 4. *Februarii, &* 3. *Aprilis* 1705. coram bon. mem. Caffarello, & tactum fuit in altera pariter *Cracovien. feu Sandomirien. Jurifpatronatus fuper Attentatis prima Julii* 1712. §. *Eoque clarius* coram Me, ficque labente hujufmodi fuppofito, decidebat ipfa gratia eidem fuppofito innixa Tefte Gloff. *in leg. Mancipia verb. Avocandam Cod. de ferv. fugitiv.* Rota *decif.* 193. *num.* 2. coram Cardinali Cerr. & coram Celfo *decif.* 366. *num.* 7. coram Bicch. *decif.* 255. *num.* 2. *decif.* 811. *n.* 11. coram Dunozett. Jun. *& in Afculana Beneficii, feu Abbatia* 6. *Aprilis* 1699. coram Me *inter hactenus impreff. decif.* 83. *num.* 6.

Eoque ineluctabilius, quia continuativè idem Breve Pauli Secundi exponit fibi narratum extitiffe, quòd in ipfa conceffione, five incorporatione attributa fuiffet facultas Præpofito in Cafu vacationis *deputandi Canonicos ejufdem Monafterii dumtaxat* (funt verba præcifa) *& ad ejus nutum ad Clauftra revocandos*, quando ad tenorem unionis præcitatæ factæ ab Othone, nihil tale immaginabiliter continetur, & quando (præcifivè ab eadem conceffione Othonis) nullam unionem, nedum Poteftatem hanc, tribuerat Sedes Apoftolica, ficque expofito contrario ejus, quod erat in rei veritate, dubitabile nullatenus amplius reddebatur, quin gratia prædicta Pauli Secundi cum omnibus confequutivis uti palam obrepta, labefactaretur, & caderet ad *Text. in cap. Super literis, & cap. Poftulafti de refcript.* Gotofred. *in leg. Si quis obrepferit* 29. *ad leg. Cornel. de falf.* ubi illud Divi Auguftini dictum refert: *Juris eft, ut qui in precibus mentitus fuerit, non illi profit, quod impetravit:* Dec. *conf.* 148. *num.* 1. *verfic. Secundo quia*, Gratian. *difcept. forenf.* 283. *num.* 20. *&* 21. Rof. *de Exequut. Liter. Apoftolic. par.* 1. *cap.* 6. *num.* 13. *& feqq.* Rota *decif.* 484. *num.* 7. coram Buratt. *decif.* 523. *num.* 34. *par.* 19. *tom.* 2. *recent. & in Majoricen. Beneficii* 6. *Decembris* 1709. §. *Principale* coram Me.

Abfque eò quod recurri forte valeret ad alium titulum præexiftentem præter illum provenientem à conceffione Othonis; quoniam, ultra quòd nullibi demonftrabatur, quomodo res fe haberet de tempore antecedenti, itaut in his terminis nequeat præfumi 14
ullus titulus mediante quovis lapfu temporis, cum ifte dumtaxat fit præfumibilis, quoties concurrat certa, & pofitiva obfervantia ex collectis per Turricell. *de rebus Ecclef. non alienand. cap.* 14. *num.* 8. *& feqq.* Garz. *de Benefic. par.* 12. *cap.* 2. *n.* 179. cum aliis abunde cumulat. per Rotam *in decif.* 220. *num.* 22. coram Otthobon. *decif.* 267. *num.* 1. coram Cavaler. *decif.* 1169. *num.* 5. coram Emerix Jun. *& in Forolivien. Commendæ* 5. *Maji* 1706. §. *Quin obicem* coram Reverendiffimo Kaunitz Epifcopo Labacen.

Adhuc tamen cùm ipfemet Præpofitus, ejufque Defenfores folummodò produxerint, & exhibuerint titulum conceffionis Epifcopi Othonis, nequaquam idcir- 15
cò amplius fundari poterant in alio titulo præfumpto,

qui

qui nullatenus exhibebatur: regulare etenim eft, quòd ubi conftet de titulo expreffo, non valet allegari alter titulus præfumptus eidem expreffo contrarius, prout in ordine ad primam conclufionem habetur apud Rubeum *in fuis fingular. de alien. rerum Ecclef. obfervat.* 4. §. *Primo in fine, & obfero.* 2. §. 2. Garz. *de Benef. dicta par.* 12. *dicto cap.* 2. *num.* 188. cum aliis latè cumulat. per Turricell. *de rebus Ecclef. non alienan. dicto cap.* 14. *num.* 26. Rota *decif.* 227. *num.* 17. & *feqq.* & *decif.* 262. *num.* 6. coram Cerro, & *decif.* 336. *num.* 32. *par.* 10. *recent.* & refpectu fecundæ docet Gloff. *in cap. Veniens* 19. *verb. Renunciaffe de præfcript.* Bartol. *in leg. Rathi noviffima num.* 1. *Cod. de pact.* Gonzal. *ad Regul.* 8. *Gloff.* 53. *n.* 57. Rota *decif.* 120. *num.* 29. & *feqq. Signanter n.* 32. coram Eminent. Junior.

16 Inanis veniebat illa vis, quæ fieri videbatur fuper confirmatione generaliter facta Privilegiorum Monafterii à celebri Cardinali Beffarione, qui admodum elaboravit pro reunione Ecclefiæ Latinæ cum Græca, tuncque potiebatur facultate Legationis a Latere; Quoniam eadem Litera confirmationis manifeftabat, quòd ipfa facta fuerat ad fimplicem fuppofitionem, & Inftantiam Præpofiti; nec exhibitis, nec oftenfis, multòque minus enarratis affertis Privilegiis præexiftentibus, quin immo reticita ei fuerat vera unio, proveniens à memorato Epifcopo Othone prorfus adverfativa iis, quæ confirmabantur, & quam confirmationem probabiliter fi infpexiffet infignis ille Cardinalis abnuiffet ultrò fubextendere, & tamen nemo fcit, quòd ubi enarrata non fuit præcedens gratia attributa fuper eadem re, feu Negotio, fecunda defuper conceffa collabefcit per defectum fubreptionis, ut inquit Corrad. *in prax. difpenfat. lib.* 8. *cap.* 5. *num.* 42. & 43. Tondut. *refolut. Benefic. par.* 1. *cap.* 4. §. 4. *num.* 5. Rof. *de Exequut. Liter. Apoftolic. par.* 1. *cap.* 5. *num.* 327. & 337. Rota *in Leodien. Canonicatus* 4. *Julii* 1698. coram Me *inter hactenus impreff. decif.* 62. *num.* 13.

Coronabantur hæc omnia duplici, eaque ulteriori ponderatione, una fuperius tacta, quòd nempe in omnem cafum deficiebat obfervantia, immo ex præmiffis militabat in oppofitum per duo fermè Secula, deficiente autem, vel contraria exiftente obfervantia, vel ceffat ex jam dictis omnis præfumptio Privilegii, aut faltem per non ufum potius præfumitur, vel revocatum, vel deperditum ex quotidie animadverfis per Bartol. *in Leg. fin. ff. de Conftitut. Princip. ibique cæteri Scribentes*, Suar. *de Legibus lib.* 8. *cap.* 34. *num.* 15. & 16. Noguerol. *allegat. Jur.* 39. *num.* 39. Mandof. *de Privileg. ad inftar Gloff.* 11. *num.* 22. *Tractat. diverf.* cum aliis plena manu allegat. per Rot. *decif.* 175. *num.* 8. & 9. & *decif.* 229. *n.* 3. & 4. coram fan. mem. Alexandro Octavo, & in noftris terminis eadem Rota *in Brixien. Jurifdictionis* 27. *Junii* 1710. §. *Huc ufque verfic. Nihilominus* coram Reverendiffimo Kaunitz Epifcopo Labacen.

17 Et fecunda, quod hæc privilegia, præcifivè ab Ordinibus Mendicantibus in propofito hujufcemodi unionum, quoad amovibilitatem, & regularitatem, extiterant radicitus avulfa, atque fublata per difpofitionem Sacri Concilii Tridentini jam enunciatam *in dicto cap.* 7. *Reformat. feff.* 7. ut teftatur Rota coram Dunozett. Jun. & coram Zarat. *decif.* 23. *n.* 34. *verf. Ubi ait, & in prælaudata Brixien. Jurifdictionis dicto* §. *Huc ufque fub initio, & ita declaratum fuiffe* per Sacram Congregationem Concilii docet Barbof. *de offic. & poteft. Epifcopi allegat.* 72. *n.* 190. & *in fuis Collectan. ad Concil. dicta feff.* 7. *cap.* 7. *num.* 19.

A primo itaque ad ultimum, explofis prædictis affertis Privilegiis, tot in unum concurrere vifa funt fundamenta, ut non nifi pro prædicta Secularitate, & perpetuitate refpondendum effe Domini cenfuerint utraque.

ARGUMENTUM.

Stante Privilegio Pontificis, quòd Beneficia conferantur folis Perfonis oriundis alicujus Civitatis, & non Alienigenis, An in Beneficiis Patronatis poffint Alienigenæ præfentari?

SUMMARIUM.

1 *Stante Privilegio Apoftolico, quod omnia Beneficia alicujus Civitatis conferantur folis ejus indigenis; Erectio Beneficii facta ab Ordinario pro alienigenis eft nulla.*

2 *Stante Refervatione Jurifpatronatus paffivi favore eorum Civitatis, an præfentari poffint Alienigenæ?*

3 *Verba*, aut aliorum locorum: *In Refervatione Jurifpatronatus appofita, an intelligenda fint de quibufcumque Locis?* & *num.* 4.

CASUS XV.

STante Privilegio Apoftolico, quòd omnia Beneficia alicujus Civitatis conferantur folis indigenis illius Civitatis, & nullatenus exteris, five illa Beneficia fint libera, five de Jurepatronatus Laicorum, & ftante Refervatione Jurifpatronatus paffivi favore eorum dictæ Civitatis, aut aliorum Locorum; Quæritur an Erectio Beneficii facta ab Ordinario pro Alienigenis fit nulla? Et an poffint præfentari Alienigenæ?

Refpondeo quoad primum affirmativè; quia ftante dicto Privilegio irritante omnes contrarias difpofitiones derogando omnibus Statutis Ecclefiarum, aliifque fanctionibus etiam vim contractus habentibus derogatum cenfetur legibus adjectis ab ipfo Ordinario in erectione Beneficii juxta *decif.* 1. *num.* 2. *verfic. Secus vero Domini de Præben. in novif.* Ferret. *conf.* 109. *num.* 5. & 6. *lib.* 1. Fælin. *in tract. quando Litera Apoftolica nocceant Patron. num.* 7. Lambert. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 3. *quæft.* 4. *art.* 10. *n.* 2. Pignatell. *confult.* 29. *num.* 14. *tom.* 4. 1

Ad fecundum refpondeo Negativè, quia cùm dictum Privilegium non præjudicat Effentiæ Jurifpatronatus, fed folum præjudicat Juri, quod confuetudo tribuerat Patronis Laicis præfentandi, quem velint, inducendo Patronos ad illud, quod difpofuerat Jus commune *in cap. Hortamur dift.* 71. confequenter obligat præfentari folos indigenas, nifi Fundator refervaffet Jufpatronatus paffivum pro fuis confanguineis, qui effent alienigenæ. Ita Lambert. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *quæft.* 7. *art.* 24. *num.* 20. 2

Non obftat, quòd Fundator refervaverit Jufpatronatus paffivum favore eorum dictæ Civitatis, aut aliorum Locorum; Quia hæc ampliatio: *Aut aliorum locorum:* Non intelligitur de locis cujufcumque partis Mundi, fed folum de locis exiftentibus intra Diœcefim illius Civitatis, in qua Fundator natus eft, & condidit Teftamentum Gloff. *in Leg.* 12. *verb. Provincia C. de præfcript. long. temp.* & *in L. Decernimus in verb. Locum C. de Aquæduct. lib.* 10. Alber. *in dictionar. lit. L. verf. Locus aliquando*, Lambertin. *de Jurepatronatus lib.* 2. *par.* 1. *quæft.* 7. *art.* 24. *fub num.* 6. 3

Quod ulteriùs probatur ex eo, quòd Fundator primo loco mandavit præfentandum effe unum de dicta Civitate; Unde fequentia verba: *Seu aliorum locorum* important loca ejufdem qualitatis, & identitatis, & præcedenter expreffa, ac propterea fi præcedenter expreffit dictam Civitatem, ita etiam fubfequenter intellexit de aliis locis ejufdem Civitatis, feu intra ejus Diœcefim circumfufis, non autem de exteris, aut fub aliena Diœcefi contentis, Fælin. *in cap. Sedes n.* 6. *verf. Dictio: Alius: de refcript.* Honded. *conf.* 7. *num.* 31. Alberic. *in Dictionar. verb. Alii* Barbof. *Diction.* 26. *num.* 9. *in fine*, Rota *decif.* 327. *n.* 7. *par.* 1. *recent.* 4

His rationibus Præceptor meus in una *Valentina Beneficii* in Rota fcripfit, & obtinuit, quòd Fundatio Cappellaniæ cum Jurepatronatus paffivo favore Clerici: *della Città di Valenza, o altri Luoghi:* intelligeretur

retur de aliis locis existentibus tamen sub eodem Dominio Valentiæ ex natura verbi *Aliorum*, quæ est repetitiva similium, non autem diversorum ab expressis, ut videre est in ejus *Tractatu de Controv. Patron, allez. tom.* 2. in qua Causa emanarunt Decisiones coram Emerix Jun. *decis.* 1241. & alia 17. *Februar.* 1696. coram Reverendissimo dell'Olmo; quæ erit impressa in ejusdem Præceptoris *Tractatu de Canonicis Lateranensibus cap.* 24. *in fine*; qui Tractatus hodie stat sub Revisoribus, & Typis dabitur Romæ.

ARGUMENTUM.

An Patronus de consensu Episcopi possit præsentare ad Beneficium eum, qui non habet omnes qualitates in fundatione appositas.

SUMMARIUM.

1 *Patronus an possit immutare conditiones, & qualitates a Testatore in limine Fundationis appositas? & num.* 2.

3 *Patronus de consensu Episcopi non potest pro una vice præsentare ad Beneficium eum, qui non habet omnes qualitates in fundatione appositas.*

4 *Qualitates in fundatione volitas solus Pontifex immutare potest.*

5 *Pontifex, urgentibus necessitate, aut utilitate, derogare solet qualitatibus in fundatione appositis.*

CASUS XVI.

Vacante Beneficio A. simplici de Jurepatronatus, & habente ex lege fundationis annexum ordinem Sacrum, & Sacerdotalem, Patronus de consensu Ordinarii præsentavit ad illud filium suum in ætate annorum 14. constitutum. Quæritur, an hujusmodi præsentatio facta de consensu Ordinarii sit valida?

Et videtur respondendum *Affirmativè*, quia Patro-
1 nus de consensu Episcopi potest pro una vice præsentare ad Beneficium eum, qui non habet omnes qualitates in fundatione appositas. Rota *decis.* 81. *n.* 4. coram Seraphino. Ratio est, quia Episcopus cum consensu Patroni potest ex justa Causa pro una vice tantùm alterare qualitates, & conditiones Beneficio adjectas dispensando cum Clerico circa ætatem, seu circa ordines, ut testantur Fælin. *in cap. Cum accessissent num.* 19. *vers. Secundo restringitur de constit.* Abb. *in cap. Præterea de ætat. & qualitat.*

Non obstat, quòd Patronus non possit immutare conditiones, & qualitates à Testatore in limine fun-
2 dationis appositas. Quia licèt hoc procedat, quando solus Patronus, vel solus Episcopus vellet contra voluntatem, & dispositionem Testatoris venire, non observando qualitates, & conditiones in fundatione Beneficii adjectas, tamen quando Patronus una cum Episcopo hoc vellet facere, potest contra voluntatem, & dispositionem Testatoris venire, & qualitates adjectas, & annexas Beneficio immutare. Bero *cons.* 5. *num.* 34. *tom.* 1.

Sed his non obstantibus hodie, post Concilium
3 Tridentinum, contrarium de Jure procedit. Disponitur enim ab eodem Concilio *sess.* 25. *de Reformat. cap.* 5. quòd qualitatibus in Fundatione Beneficiorum appositis non derogetur, ibi: *Ratio postulat ut illis, quæ benè constituta sunt, contrariis Ordinationibus non detrahatur; quando igitur ex Beneficiorum quorumcumque erectione, seu fundatione, &c. qualitates aliquæ requirantur, &c. eis non derogetur:* Unde Patronus etiam de consensu Ordinarii non poterat præsentare Filium suum non habentem qualitatem Sacerdotalem à Testatore volitam, ut docent Garz. *de Benefic. par.* 7. *cap.* 1. *num.* 99. *&* 113. *& seqq.* Barbos. *ad Concil. ubi supra num.* 3.

Recurrendum est igitur in hoc, & similibus Casi-
4 bus ad Summum Pontificem, à quo solo immutari possunt qualitates, & conditiones, quas Fundator in Beneficio instituit, per ea, quæ habentur in *Clemem. Quia contingit in princ. de Relig. Domib. Imol. in*
5 *cap. Nos quidem de Testament.* Et quidem S. Sedes urgentibus necessitate, ac utilitate derogare solet similibus qualitatibus, ut practicatum vidi Studens apud R. P. D. Angideum Sacræ Congregationis Concilii nunc Secretarium in *Pientina Laureæ Doctoralis*; ubi cum Fundator in limine Fundationis Primiceriatus, in Ecclesia Collegiata Sinalongæ prohibuerit ne ullus ad dictam Dignitatem admittatur, qui non sit Doctor in Theologia, vel in utroque Jure, aut in Philosophia, & Doctoratus sit in aliquo publico Collegio, & non per privilegium; fuit de eo provisus à Sede Apostolica quidam Jo: Dominicus Petrocchi apposito Decreto in Literis Apostolicis suscipiendi intra annum Lauream Doctoralem, sed præfatus Dominicus attentis Oneribus, & tenuitate redituum ejusdem Primiceriatus supplicavit pro relaxatione dicti Decreti. Unde proposito dubio: *An sit locus relaxationi Decreti*: Sacra Congregatio agnoscens necessitatem dispensandi, & relaxandi prædictum Decretum ne Primiceriatus remaneret vacans, eo quia non aderat ullus qui vellet insigniri qualitate Doctorali, & cum ea ad Dignitatem Primiceriatus aspirare respondit die 16. Maji 1716. *Affirmative si Sanctissimo placuerit.*

ARGUMENTUM.

Reservato Jurepatronatus passivo favore Parochianorum Parochiæ A; an præsentatio ad Beneficium facta de eo, qui se transtulit ad habitandum in dicta Parochia absque translatione domicilii substineatur?

SUMMARIUM.

1 *Præsentatio ad Beneficium facta de eo, qui se transtulit ad habitandum in Ecclesia Patronali substinetur, quando Juspatronatus fuit reservatum favore Parochianorum dictæ Ecclesiæ. Et quid si ille appositè ad effectum obtinendi præsentationem se transtulisset ad dictam Parochiam, & num.* 3. *Amplia, ut num.* 5.

2 *Ad effectum, ut quis dicatur Parochianus non requiritur domicilium, sed sufficit simplex habitatio.*

4 *Potest quis se qualificare ad effectum consequendi Beneficium; & num.* 7. *&* 14.

6 *Qualitates actualis Doctoratus, aut actualis Lecturæ, & boni Testimonii requisita ad obtinendum Beneficium, ex quibus probentur? & n.* 9. 12. 13. 15. *&* 16.

8 *Attestationes negativæ, quando concurrunt plures aliæ affirmativæ non sunt attendendæ.*

10 *Gratia Resignationis obtenta post mortem Resignantis, an, & quando sit nulla?*

11 *Papa non nisi ex honestate non aliàs admittit Resignationem, quam ad commodum qualificati ad formam fundationis, aut Privilegii.*

CASUS XVII.

Quidam Fundator construxit, & dotavit de propriis Bonis Ecclesiam cum reservatione Jurispatronatus activi favore suorum, Juris verò Patronatus passivi favore Parochianorum Ecclesiæ Parochialis A; itaut disposuerit, quòd succedente vacatione Ecclesiæ Patronalis Patronus præsentare teneretur ad illam Sacerdotem bonæ conditionis, & famæ habitantem in Vicinia dictæ Ecclesiæ Parochialis A.

Vacante præfata Ecclesia Patronali fuit ad illam præsentatus à Patrono Titius, qui se transtulit ad habitandum in Domo ejus consanguinei existente in dicta Ecclesia Parochiali A. quæritur an hujusmodi præsentatio substineatur?

Affirmativè censeo respondendum. Etenim cùm Ti- 1
tius de tempore vacationis, & præsentationis habitaret intra limites Ecclesiæ Parochialis A. rite, & rectè nominatus fuit à Patrono, dum qualitas *Parochiani*, aut habitationis satis est, quòd concurreret de tempore vacationis Ecclesiæ Patronalis, ut Titius esset capax passivæ præsentationis Rot. *decis.* 103. *n.* 12. *par.* 15. *& decis.* 116. *n.* 13. 14. *par.* 16. *recent.* & coram Pamphil. *decis.* 54. *mon.* 3. *& in Colonien. Canonicatus primæ gratiæ* 10. *Decembris* 1710. §. *Descendendo* coram Ansaldo.

Non obstat, quòd ista habitatio Titii in Parochia A. 2
fuerit

fuerit accidentalis non animo ibi permanendi, ac proinde insufficiens ad faciendum illum Parochianum prædictæ Parochiæ A; Quoniam ad effectum, ut quis dicatur Parochianus non requiritur domicilium, quod consistit in habitatione cum animo ibi perpetuò permanendi, sed sufficit simplex habitatio, quamvis habitans non habeat animum ibi perpetuò permanendi juxta Amaya *in Leg. Cives num. 116. Cod. de Incol. lib. 10.* ibi: *Quia sola habitatio constituit aliquem in Parochianum, & si non habeat animum, ibi perpetuò manendi*. Federic. de Senis *cons. 254. sub num. 6.* ibi: *Potest quis esse Parochianus, &c. nec requiritur, quòd habeat animum ibi perpetuò standi verbi gratia, &c. Si aliquis propter guerram fugit de Parochia ad Parochiam, & ibi se transtulit cum rebus, animo revertendi ad primam cessante guerra, numquid interim est Parochianus istius secundæ Parochiæ? utique, &c. quoad Jus Parochiale non curamus de domicilio, sed de habitatione solùm:* Vitalin. *in Clement. Religiosi num. 29. de Privileg.* ibi: *Nota octavo secundùm glossam, quòd proprius Curatus dicitur omnium suorum Parochianorum, etiam si ad tempus habitent in Parochia illa, ut sunt Scholares, Familiares, Mercenarii, & hujusmodi similes Personæ:* Fagnan. *in cap. Significavit num. 28. & seq. de Paroch.* ibi: *Ad Jus Parochiale esse attendendam præsentem habitationem non domicilium, ideòque in eodem anno, quem effici posse Parochianum plurium Ecclesiarum, cùm non requiratur, ut habeat animum perpetuò habitandi, unde concludit eum qui propter Bellum, vel pestem fugit de Parochia in Parochiam, & eo se transtulit animo redeundi ad primam Bello cessante, censeri Parochianus secundæ, quod verissimum puto, &c.*

Quid autem si Titius se transtulisset ad habitan-
3 dum in Ecclesia Parochiali A. appositè, & affectatè ad effectum obtinendi præsentationem ad præfatam Ecclesiam Patronalem, an ejus præsentatio esset valida? Et crederem affirmativè respondendum. Etenim translatio habitationis de una Parochia ad aliam non est prohibita, neque illicita etiam si habeat intuitum
4 se qualificandi pro obtinendo legato, vel eleemosina dummodò tamen ibi permaneat cùm non sit in Jure prohibitum aliquem se qualificare ad effectum consequendi Beneficium, Dignitatem, vel Legatum absque eo, quòd hoc referri possit ad fraudem, ut decisum fuit à Sacra Rota *in Colonien. Canonicatus primæ gratiæ 13. Decembris 1709. §. Minorem* coram R. P. D. Lancetta, *& 10. Decembris 1710. §. Quo verò* coram R. P. D. Ansaldo *inferius legen.*

5 Eoque magis præsentatio Titii esset valida, si non concurreret alius de Parochia A, qui nominatus fuerit in discordia, & prætendat excludere illum, in hoc Casu enim faciliùs substineri deberet præsentatio Titii ex supradictis sufficienter qualificati ex firmatis per Rotam *in Camerinen. Beneficiatus 2. Julii 1708. §. 2.* coram Reverendissimo Domino Molines Decano, *& in Bononien. Archidiaconatus 2. Julii 1713. §. Denique* coram R. P. D. Scotto.

Per has rationes studens ex commissione mei Præceptoris in *una Placentina* proposita in S. Congregatione Episcoporum, & Regularium sub *die 3. Augusti 1714.* censebam. Quod stante fundatione, juxta quam Capitulum Metropolitanæ Placentinæ tenebatur distribuere dotem Puellis habitantibus in Vicinia, seu Parochia dictæ Ecclesiæ, valida foret nominatio Puellæ, quæ erat de aliena Parochia; sed imminente distributione Dotium se se transtulerat ad habitandum in Parochia ejusdem Metropolitanæ in domo ejus Consanguinei, juxta fundamenta, & auctoritates supra deductas. Verùm Sac. Congregatio sub præfata die 3. Augusti contrarium resolvit respondendo nominationem Puellæ non substineri, tamquam non qualificatæ ad formam fundationis, quòd nempe esset de illis habitantibus in Parochia Ecclesiæ Metropolitanæ.

R. P. D. LANCETTA

Colonien. Canonicatus primæ Gratiæ.

Veneris 13. Decembris 1709.

CUm Matthias Weipeler possessor Canonicatus primæ Gratiæ nuncupati habitualibus morbis detineretur, obtinuit à S. Sede admitti in suum Coadjutorem Jo: Henricum Moers, ad cujus favorem fuerunt etiam expeditæ Literæ Apostolicæ, non attentis oppositionibus ex parte Capituli, & Universitatis Colonien. ad effectum impediendi Gratiam coram Eminentissimo Domino meo Prodatario deductis, quibus itidem propositis coram Reverendissimo Nuntio, cui præfatæ Literæ fuerunt pro exequutione directæ, non potuit ipse dimoveri, quin ad illarum exequutionem deveniendum esse pronunciaret.

Verùm cùm adhuc difficultates sopitæ minimè remansissent, supradictus Matthias Coadjutus cupiens summoperè, quòd Jo: Henricus Canonicatum consequeretur, diverso Jure utens in ejus favorem illum resignavit in manibus Sanctissimi, à quo pariter resignatione admissa, fuerunt subinde Literæ Apostolicæ expeditæ, nec non præfato Nuntio, ut supra directæ, qui non obstante præsentatione facta de persona Joannis Michaelis Ostman à Rectore, & Provisoribus Universitatis tanquam ad Canonicatum vacantem per obitum jam sequutum prænominati Matthiæ, & rejectis prætensionibus à Capitulo excitatis pronunciavit, illas esse exequendas.

A' quibus omnibus appellarunt tum Capitulum, tum Joannes Michael Ostman, propositaque Causa in Signatura Justitiæ emanavit rescriptum: *Quoad coadjutoriam, parito Literis arbitrio Rotæ, & quoad resignationem eidem Auditori Rotæ ex integro apposito sequestro:* in cujus rescripti sequelam commissa mihi Causa, cùm super Coadjutoria Joannes Henricus noluerit disceptare, dedi, Universitate tamen non comparente, unicum, & consuetum Dubium resignationem tantum respiciens: *An scilicet Literæ Apostolicæ resignationis sint exequendæ? in casu, &c.* super quo nulla capta resolutione sub die 13. Maji anni currentis, hodie Dominis placuit affirmativum responsum dare.

Cum enim enunciatæ Literæ resignationis fuerint in omnibus justificatæ, quia de Clericatus, idoneitate non esset inquirendum, cùm Gratia fuerit concessa in forma gratiosa, ut aliis relatis firmavit Rota *in Augustana Canonicatus 12. Januarii 1703. §. Prætermissa,* & coram Reverendissimo meo Decano, *& 19. Januarii 1705. §. Quin dubitari*, coram R. P. D. meo Omanna, de aliis verò qualitatibus ad formam Indultorum, quæ à Summis Pontificibus concessa fuerunt, plenè constiterit ex iis, quæ mox adducentur, inde sequitur, quòd debeant exequutioni demandari, uti ad *Text. in cap. Si quando, & cap. Super Literis, de rescript.* Rota coram Merlino *decis. 192. n. 2.* aliisque congestis *in alia simili Colonien. Canonicatus primæ Gratiæ 2. Maji 1701. §. Justitia verò,* coram R. P. D. meo dell'Olmo.

Et sanè in præfatis Indultis tria præcipuè exiguntur in persona Provisi. Primum scilicet versatur circa necessitatem actualis Doctoratus, vel Magisterii, de quo præcisè agitur in Indulto san. mem. Bonifacii IX. Secundum pariter circa actuale legendi, & docendi in Universitate Colonien. exercitium, ut in Indulto san. mem. Alexandri VI. Tertium denique respicit bonum Testimonium Rectoris, & Provisorum Universitatis reportandum ab eo, qui de hujusmodi Canonicatu vult provideri, & hoc ad tenorem Indulti sanctæ memoriæ Innocentii XII. quorum omnium prædictorum concursum verificari in præsenti casu visum est DD. dubitari non posse, quamvis nec etiam, cum agatur de resignatione in favorem alterius facta, adeò rigorosus qualitatum concursus exigatur, nec ad Justitiæ stateram, ex quo alius non concurrit, sint propria merita apponenda, sed sufficiat, ut Provisus propter qualitatum defectus indignus Gratia obtenta non existat, ut practicari quoque solet in provisione Parochialium

ad præscripta per *Sacrum Concil. Trident. sess. 24. cap. 18. de Reformat.* & ut notat Barbos. *ibidem num. 21. & seqq.*

6 Quantum enim attinet ad primum, exhibitæ fuerunt fides tàm Reverendissimi Nuntii, quàm Decani Universitatis, præter alias plurium Professorum testantium, quòd Joannes Henricus Laurea Doctorali insignitus fuerit de mense Septembris 1706. quibus attestationibus proculdubio est deferendum, tum ex præcellenti Dignitate unius ex eis, qui præsens fuit Doctoratui, tum ex quo sunt plures Professores, ac proinde de re ad proprium officium spectante deponentes, uti de prima est *Text. in Can. Nobilissimus dist. 97.* & de secunda omnibus generalibus in specie firmat Rota *decis. 427. num. 7. par. 18. Recent.*

Respectu verò secundi respicientis actualem lecturam probatum extitit, quòd ille non solum nonnullas publicas Lectiones habuit ante obtentam gratiam resignationis, verùm etiam alias habere potuit attentis Notificationibus, seu Schedulis, in quibus cunctis patefaciebat tribus diebus in hebdomada publicè Cathedram fore ascensurum, atque gratis, & sine mercede Jus Canonicum interpretaturum, ut propterea plenam justificationem actualis exercitii in legendo per rei evidentiam resultare dicendum sit, quamvis etiam per accidens ob defectum Auditorum non legerit, sufficiens enim in casu, de quo agitur, reputari debet, eo quia illi non sit imputandum si per eum non stetit, quominus legendi munus adimpleverit, per *Text. in Leg. Dedi 3.*, ubi etiam Gloss. *verb. Conditione. ff. de Condict. caus. dat. caus. non secut. & in L. Jure Civili*, ubi pariter Gloss. *ff. de Condit. & Demonstrat.*

Neque DD. movere potuit, quòd Indulta sint tantummodò intelligenda de Professoribus antiquis, & ordinariis, ac stipendiis Universitatis docentibus, quoniam si de illis tantùm Indulta verificanda essent, non haberetur finis à Summis Pontificibus exoptatus, augendi scilicet Lectorum numerum, qui nullum poterat sine hac Pontificia largitate incrementum suscipere, nam Universitas non habebat unde sumptus Lectoribus supervenientibus præstaret, relicta iisdem sola spe obtinendi hos Canonicatus, ut convincitur ex præfatis Indultis, & præcipuè ex illo Alexandri VI. qua sublata, ac nullo salario constituto Lectores profectò defecissent, cùm unusquisque Operarius dignus sit mercede sua juxta illud Evangelii *Luca cap. 4.* ut advertit etiam Zacch. de Salat. *in proam. num. 13.*

Eoque fortiùs prædicta procedere dixerunt, quia casus non est de Universitate numerata, sed de illa, quæ nullum præfinitum Lectorum numerum habet, & in qua unicuique Doctori Jura interpretari volenti facultas Cathedram ascendendi conceditur, ut exinde libentius in eam deveniendum sit Sententiam, quòd Pontifices non tantùm respexerint labores præteritos, sed etiam futuros, addita quoque pœna privationis in casu omissæ lecturæ, & quòd potiùs voluerint providere illis Lectoribus, nullo stipendio militantibus, quàm aliis Salarium ab Universitate percipientibus ad effectum, ut magis, magisque Professorum numerus augeretur.

Accedente insuper altera animadversione, quòd pluries fuit quæstio anteactis temporibus excitata super necessitate actualis exercitii, itaut primo loco *in decisione 89.* coram Ubago, *& in Recent. decis. 776. par. 18.* & coram bonæ memoriæ Muto *in alia Colonien. Canonicatus 17. Februar.* 1696. dictum fuerit exercitium requiri duntaxat per viam modi ex post quoque adimplendi, & licèt ex post fuerit ab hujusmodi opinione recessum *in Colonien. Canonicatus prima Gratia 4. Februarii 1699. confirmata 15. Junii ejusdem Anni*, coram R. P. D. meo Scotto, in quibus firmatum fuit, necessarium esse actuale exercitium, tamen hoc utique certum est, quòd inutilis prorsus fuisset hujusmodi quæstio si Indulta solùm Doctoribus jam stipendiatis suffragari possent.

Et hæc omnia confirmantur ex subsequuta observantia, cùm inoleverit consuetudo conferendi consimiles Canonicatus etiam extraordinariis Professoribus, uti testatur Reverendissimus Nuntius, itaut ex ea saltem in casu dubio valeret deduci interpretatio Indultorum, ad firmata per Rotam *decis. 39. num. 11. par. 2. divers.* & coram Cocino *decis. 1546. n. 1.* & cum aliis adductis coram Emerix Jun. *decis. 367. num. 6.*

Non attento, quòd præcipuè in Privilegio Alexandri VI. indultum sit, posse hujusmodi Canonicatus prætendi etiam à Professoribus actu legentibus, quibus tamen ex rationalibus causis per Rectorem, & Provisores, ne teneantur perpetuò, vel ad tempus legere, concessum fuerit, quoniam licèt dispensatio prædicta perpetua, vel temporalis procedere possit solùm circa Lectores ordinarios, & Salaria habentes, ex hoc non sequitur, omnimodam dispositionem esse restrictivè intelligendam de Lectoribus tantùm stipendiatis ex supra deductis, sed dicta dispensatio accipi debet correspectivè ad exercitium legendi volitum à Summis Pontificibus, adeout illi, qui sunt impediti, & dispensati habeantur pro actu legentibus, ne absque sua culpa præjudicium sentirent contra regulam *Text. in cap. Sine culpa 23. de Reg. Jur. in 6. & in L. Putator 31. ff. ad L. Aquil.*

Minorem pariter relevantiam involvere existimarunt 7
Domini exceptionem, quòd Joannes Henricus Doctoratum, & Lecturam affectaverit, necnon exercuerit propria auctoritate in fraudem Indultorum, quoniam ultra quod cùm hæc delictum sapiant, venirent concludenter probanda, prout ex *Text. in leg. Cum Pater §. Rogo, ff. de Legat. 2.* Rota *decis. 132. n. 1.* coram Emerix Junior, *& in Recent. decis. 274. n. 16. par. 9.* id non potest dici factum propria auctoritate, quòd consequutivè ad graduationem, & amissionem præcedentem factum fuit, neque id in fraudem factum dici valet, quod fit ex licita industria ad effectum habendi aliquam qualitatem requisitam pro consecutione rei optatæ, uti quotidie videmus in iis, qui Tonsura initiantur, & alias qualitates acquirunt ad hoc, ut possint ad Beneficia Patronata præsentari, de quibus notant Lotther. *de re Benefic. lib. 2. quæst. 47. num. 92. & seqq.* Garzias *eodem Tractat. par. 7. cap. 1. num. 35.* Cardinalis de Luca *de Jurepatronat. discurs. 49. num. 7.* & in iis, qui Sacerdotali Charactere insigniuntur pro obtinendo Beneficio, quibus quoque de Jure tempus unius anni conceditur, ex *cap. Ei, cui 29. de Preben. in 6.* necnon in iis, qui ex Privilegio nancisci valent Civilitatem ad effectum evadendi capaces Beneficiorum, uti colligitur ex *decisione 73. num. 8. & 9.* coram Cerro, ac tandem in specie de illo, qui pro obtinendo Beneficio condecoratus fuerat Laurea Doctorali, habetur in *una Frisingen. Canonicatus 4. Julii 1692. §. Neque obstat*, coram Reverendissimo meo Decano, confirmata 5. *Julii 1694. §. Non obstat assumptum*, coram R. P. D. meo Priolo.

Prout nec etiam in nihilo admissæ fuerunt attestatio- 8
nes actualem lecturam excludentes, nam cùm istæ sint negativæ, & concurrant cum pluribus aliis affirmativis super actuali lectura deponentibus non veniunt attendendæ, per ea, quæ ex *Text. in l. Diem proferre, §. Si plures, ubi* Gloss. *verb. Consenserunt*, alios etiam allegando firmat Rota *decis. 819. num. 8. par. 18. Recent.* potuit enim dari casus, quòd dicti Testes non viderint legere Joannem Henricum eadem hora, vel die, qua ipse Canones explicabat, sed ex hoc non excladunt actuale legendi exercitium aliis horis, vel diebus in Schedulis destinatis, quæ Testium conciliatio eo magis facienda est, quia remanet sublata quæcunque contrarietas, ad *Text. in cap. Cum hic 16. de Testib.* & cum aliis firmat Rota coram Buratto *decis. 932. num. 14. & sequen.* atque *in Recentior. decis. 745. n. 8. par. 19.* & ulterius licèt dicti Testes deponant, Joannem Henricum haud esse numero Lectorum adscriptum, nihilominus de hac non adscriptione nulla est habenda ratio, cum fiat tantùm de illis Professoribus, qui dicuntur Ordinarii, & stipendia recipiunt, non autem de aliis extraordinariis, quos comprehendi sub dictis Indultis hucusque probatum fuit.

Tertium tandem requisitum præseferens necessita- 9
tem habendi bonum Testimonium Rectoris, & Provisorum Universitatis visum fuit in præsenti casu non deficere, eo quia maximum dedit Testimonium Universitas ipsa, quando institit, & consensum præbuit in Dataria, ut Literæ resignationis expe-

expedirentur, quod sanè amplius retractare non valeret propriam confessionem impugnando, ut per *Textum in cap. Per tuas de Probat.* firmavit Rota *decis. 81. num. 8. par. 19. Recentior. tomo primo*, prout de facto nec etiam impugnat, nec est in Causa, & licèt Universitas præcedenter illud ad preces Joannis Henrici concedere noluisset, tamen ex post instando in Dataria censetur recessisse à dicta negativa, quæ etiamsi perdurasset, adhuc uti irrationabilis potuisset à Superiore suppleri, prout factum fuit in præsenti casu, cùm in omni materia suppletio procedat, ubi consensus requisitus absque ullo rationis fulcimine denegatur, ad notata per *Abbat. in cap. Cum in veteri num. 13. versic. Quoad quæstionem de Election.* & pluribus cumulatis firmat Rota coram Emerix Jun. *decis. 1243. num. 4.*

10 Ea verò, quæ deducebantur circa Gratiam resignationis obtentam post obitum Resignantis, quo casu cessat consensus Procuratoris dependens à duratione consensus sui Principalis, qui eo mortuo expirant, ut sunt *Textus aperti in leg. Inter causas in princip. ff. mandat. & in leg. Mandatum Cod. eodem*, ac docet Mantic. *de Tacit. & ambig. convent. lib. 7. tit. 23. num. primo;* In nihilo penitus fuerunt attenta, quidquid enim sit, ubi concurrat simplex Signatura Gratiæ absque appositione datæ, in quibus terminis procedunt Auctoritates, quæ in contrarium adducebantur, hoc unum certum est, quòd ubi habeatur data Literarum Apostolicarum, ut hic, ex qua apparet, Gratiam fuisse signatam decimo octavo Kalend. Januarii, qui numerus æquipollet diei 15. ejusdem mensis, & sic 15. dies ante obitum Resignantis sequutum die 31. dicti mensis, cessat objectum, adeout nequeat dari probatio in contrarium, uti tradunt Gratian. *discepeat. forens. 191. num. 1.* Corrad. *in Prax. Benefic. lib. 3. cap. 8. num. 43.* & firmavit Rota coram Merlino *decis. 281. num. 13.* & coram Emerix Jun. *decis. 1149. in fine.*

Cumque ex his omnibus appareant plenè justificatæ Literæ Joannis Henrici, superfluum existimarunt Domini examinare, an Joanni Michaeli alteri Collitiganti obstet alia exceptio, quòd *ipse possideat* duos Canonicatus contra formam *Bullæ Bonifacii IX.* cumque satis sit, quòd *ex supra firmatis non possit dici* legitimus Contradictor, uti *ad rem Rota coram Emerix Junior. decis. 30. num. 7. & in Augustana Canonicatus 12. Januarii 1703. §. finali* coram Reverendissimo meo Decano; Maximè quia Universitas, quæ verè Jus haberet *sese opponendi*, non contradicit, sed potius Joanni Henrico adhæret, & resultat, tam ex supplicatione facta Eminentissimo Domino meo Prodatario, quàm ex quo hodie non comparet, ut supra dictum fuit.

Et ita utraque, &c.

Confirmata 10. Decemb. 1710. coram R. P. D. Ansaldo, quæ ita se habet.

SAcrarum, bonarumque literarum, aliarumque laudabilium disciplinarum, studia, quæ in celebri Accademia, seu Universitate Colonien. non fine cunctorum plausu fervent, & florent, Apostolica sollicitudo Trium Summorum Pontificum Bonifacii IX. Alexandri VI. & novissimè glor. mem. Innocentii XII. desiderio desiderans magis, magisque promovere, atque excitare, ut Principem decet, ad mentem *Textus in cap. Habita Cod. ne filius pro Patrè cum cæteris, apud* Antun. *de donat. Reg. lib. 2. cap. 22. num. 13.* præ cæteris assignavit, & præfixit quamplures Canonicatus illius Civitatis, quos nuncupant *Primæ gratiæ* iis, qui in eadem Universitate in singulis respectivè facultatibus pollerent triplici prærogativa, Doctoratus scilicet, actualis lecturæ, ac denique boni Testimonii Rectoris, & Provisorum ejusdem Accademiæ; Cùmque unum de eisdem Canonicatibus sub anno 1706. sibi per viam resignationis obtinuisset conferri Joannes Henricus, obvium habuit, qui triplici è converso lancea adinstar Joabbi Gratiam ei præpedire, & consequutivè ipsum in judiciali conflictu confodere satageret, sed inutili conatu, non enim dumtaxat proposita ab initio in Sacro Auditorio ipsarum literarum resignationis executione à R. P. D. meo Lancetta Joannes Henricus illico favorabilem reportavit Sententiam, opportuna prius decisione communitam *sub die 13. Decembris* 1709. coram eodem R. P. D. meo Lancetta, sed & hodie incassum renovata aggressione super legitima, seu ulteriori earum exequutione, unanimi Dominorum suffragio oraculum prodiit *affirmativum*.

Et quidem præ reliquis unus ex iisdem Dominis rationabiliter mirabatur, quare Joannes Henricus vexari, & hodierna contradictione vexaretur non habens legitimum contradictorem: Respectu enim Capituli sua non intererat ex oppositionibus infra differendis inquirere de qualitatibus, seu requisitis ad præscriptum memoratorum trium Pontificum, quæ tantummodò respiciebant ipsam Accademiam, seu Universitatem, eadem verò Universitas licèt à tergore informationum, quæ fuerant Dominis distributæ, appareret inscripta pro adversaria, & contradictrice; nihilominus etiam ante expeditionem literarum ejusdem resignationis epistolam scripserat Eminentissimo Domino Cardinali Prodatario, non solùm per modum assensus, sed positivæ supplicationis, ut prædictæ literæ resignationis per Joannem Henricum postulatæ expedirentur, illarumque vigore ipse mitteretur in Possessionem Canonicatus, *Summario novo ejusdem Joannis Henrici Num. 18.* Michael tandem, qui fuerat à Rectore, & Provisoribus istius Universitatis nominatus, incapax omnino videbatur obsistendi, cum non parum sibi exuberare debuisset, si alios duos hujus generis Canonicatus detinebat contra expressam sanctionem, signanter Innocentii XII. Sacrorumque Canonum, qui hujusmodi multiplicitatem execrantur, sicuti videre est *in Can. Presbyteros 16. quæst. 1. per tot. in Can. Sanctorum 70. distinct. Cap. Dudum de election. & in cap. Quia in tantum, & cap. De multa de Prabend. Concil. Trid. sess. 24. cap. 17.* Fagnan. *in dicto cap. Dudum num. 5. & seqq. & in dicto cap. Quia in tantum num. 2. & seqq.* Cardinal. de Luca *de Benefic. discurs. 119. num. 1.* & latiùs apud Adden. *ad decis. 90. à n. 20. & pluribus seqq. & num. 154. par. 9. Recent.*

Præminebat quoque ultra hæc idem unus ex Dominis, quòd nec etiam ita rigidè procedendum videbatur in examine prædictorum requisitorum, dum de illorum defectu minimè, ut diximus, Universitas, ad quam pertinuisset, conquerebatur; Cumque ageretur non jam de discutiendo inito concursu ad aliquam Parochialem, quo casu ad præscriptum *Sac. Concil. Trid. sess. 24. cap. 18. de Reformat.* Ordinarius compellitur eligere magis idoneum ad regimen Animarum, itaut superventa etiam *Constitutio fan. mem. Beati Pii V.* tribuat facultatem appellandi ab irrationabili Judicio Episcopi, ad sæpe per Sacram Rotam *discepeata, & præsertim in decis. 5. num. 10. & decis. 24. num. 5.* coram Celso, *& decis. 477. num. 1. & seqq. par. 18. Recent. & in Lunen. Sarzanen. Parochialis 2. Julii 1706. §. Fundabatur* coram Reverendiss. Ornanna *Episcopo Giennen. & in Comen. Parochialis 10. Januarii 1707. §. Ratio,* coram R. P. D. meo Caffarello, *ac in Placentina Parochialis 25. Februarii 1707. §. Ceterum* coram Me; & passim in aliis.

Cum enim in rei veritate versaremur simpliciter in exequendis literis resignationis per Matthiam Canonicum perantea Possessorem exaratæ de controverso Canonicatu ad favorem Joannis Henrici, & deinceps admisse per Sanctam Sedem, Joannes Henricus Resignatarius in hoc casu, neque ullum Jus habere censebatur ab eodem Resignante, vel ab ipsa Universitate, sed illud immediate sortiebatur à Papa, qui
solùm ex honestate quodammodò urgebatur, non 11
aliàs admittere resignationem, quàm ad commodum Qualificati, vigore fundationis, vel Privilegii, aut aliàs modo legitimo, ut ad terminos primæ propositionis unanimiter advertunt Mandos. *ad regul. Cancell. 33. quæst. 7. num. 8. Paris. de Resignat. lib. 1. quæst. 1. n. 64. & quæst. 2. n. 13. & 14.* Lotther. *de re Benefic. lib. 1. quæst. 40. n. 14.* Cassador. *decis. 15. num. 1. de Prabend.* Rota *decis. 306. n. 6. par. 10. & decis. 27. num. 2. par. 15. recent.* & quoad

secundam notant *per Text. in cap. Pervenit in fine, num. 11. quæst. 1. Can. Ecce 9. distinct.* Paris. *de Resignat. lib. 3. quæst. 1. n. 17. & 18.* Gonzal. *ad regul. 8. §. Primo Proœm. ex n. 31. & pluribus sequent. & n. 49. & 50.* Franch. *de Eccles. Cath. cap. 6. num. 24. 25. & 34. & var. resolut. cap. 33. à num. 4. & pluribus seqq.* Rota *decis.* 775. *à n.* 20. coram Merlino.

12 Cæterum præcisivè etiam ab his, & ab omni epichæja, seu discursu æquitativo prosequebatur idem ex Dominis, immo alii etiam omnes citra ambiguitatem de strictis quoque Juris censura solide, ac firmiter censebant, nullum Joanni Henrico deesse requisitum ex jam prænarratis: incipiendo enim à faciliori, ut monet *Imperator sub tit. Instit. de Just. & Jur. §. His igitur, ibique notat* Gloss. *Marginalis verb. Levi*, nimirum in ordine ad Doctoratum Joannes Henricus nimis aperte decorabatur triplici laurea, una nimirum Utriusque Juris in Romano Archigymnasio, & inibi pariter, altera Sacræ Theologiæ, & denique tertia in utroque pariter Jure laudabiliter suscepta in ipsamet Universitate Coloniensi, prout de his omnibus patebat expressè per Testes omni exceptione majores, & ex classico Testimonio, ac documento Professorum de Gremio earumdemmet Universitatum, *Summario novo ejusdem Joannis Henrici num. 1. & 2.* & præsertim 3. ex quibus plusquam abunde justificari gradum adepti Doctoratus late comprobat Mascard. *de Probat. concl. 538. per totam, lib. 1. cum aliis in præfata decisione 13. Decembris 1709. §. Quantum enim* coram R. P. D. meo Lancetta, *& in alia Colonien. Regentia 18. Junii 1706. §. Nec quidquam in fine*, coram R. P. D. meo Scotto.

Licet namque unus Doctoratus proculdubio sat esset, & maxime conquisitus in eadem Universitate Colonien. præcipue ad finem, de quo tractabatur, nihilominus Joannes Henricus videbatur quo ad hoc superlative concupivisse quodammodo etiam in aliis facultatibus, in alia Universitate publica tertium subire experimentum, quòd maxime pro magnifico habetur etiam penes Atletas, sicut rescripsere Cæsares *in leg. Unica Cod. de Atletis cum cæteris allatis in illa Papien. Præpositura*, coram Me *inter impress. decis. 64. num. 14.*

13 Descendendo autem ad secundum requisitum Lectoratus, quamvis præcedenter in altera Instantia ejusdem defectum incusando dupliciter illud Scribentes in oppositum redarguerent, tum scilicet ex eo, quòd extitisset à Joanne Henrico quodammodo in fraudem, seu ad solum finem assequendi Canonicatum pendente lite usurpatus tam Doctoratus, quam Magisterium, seu lectura, tum etiam ex eo, quòd de hujusmodi assumptione magisterii, & lecturæ minime doceretur tempore opportuno, nimirum ante consequutionem ipsius Canonicatus, quamvis namque regulariter de reliquo qualitas hæc, sive Doctoratus, sive Lectoratus desiderata ad adipiscendum aliquod Beneficium sufficiat de jure, quòd supervenerit ante nactam possessionem, quemadmodum signanter in proposito Doctoratus liquet ex allatis per Gonzal. *ad regul. 8. Cancel. gloss. 15. n. 111. & seqq. cum concordan. adduct.* per Cardinal. de Luca *de Benefic. disc. 52. num. 12. & decis. 31. num. 39. par. 10. recent.* & in specie eorumdemmet Canonicatuum primæ Gratiæ ab initio existimaverat, Rota *in decis.* 89. coram Ubag. *& decis. 776. par. 18. recent. & demum in altera Colonien. Canonicatus 7. Februarii* 1696. coram Muto, & ad explicationem aptitudinis, seu verbi *acto* pro munere Prælaturæ consequendo censuit, Rot. *in Romana Prælatura de Vecchiarellis super fructibus tertia Decembris* 1703. *§. Hanc autem* coram Eminentissimo Caprara, *& 12. Martii* 1706. *§. Inutiliter, & seqq.* coram Me.

Nihilominus (sicuti prosequebantur iidem Scribentes pro Capitulo) ab hac sententia oberiùs postea trutinato, atque discusso tenore Apostolicorum Privilegiorum, & præcipuè illo Innocentii XII. quod prodierat cohærenter ad resolutionem Sacræ Congregationis Particularis Concilii ad hunc effectum deputatæ, *ut in Summario novo Capituli num. 1.* successivè Tribunal recessit, existimans non sufficere habitum, sive actum proximum ex post quasi per viam conditionis resolutivæ, sed desiderari lecturam præcedenter per modum suspensivum à parte ante, videlicet ante obtentionem hujusmodi Canonicatuum, quemadmodum latissime elucebat firmatum in hac ipsa *Colonien. Canonicatus primæ gratiæ*, edita occasione præteritæ vacationis 4. *Februarii* 1699. coram R. P. D. meo Scotto, rursus confirmata 15. *Junii ejusdem anni coram eodem*.

Verum neutram injectam amaritudinem Domini per umbram crediderunt congruere, seu nocere posse Joanni Henrico: quatenus etenim pertinebat ad magisterium, seu lecturam assumptam, ut asserebant pendente lite, suppositum vacillabat in radice, cùm nullibi penderet tunc temporis ulla lis, ulla controversia super exequutione literarum hujus præsentis resignationis, sed tantummodo adesset fortasse querimonia super altera exequutione antecedentis Coadjutoriæ, cui non adhæsit postmodum amplius Joannes Henricus: Quantum verò differat una ab altera gratia, seu disceptatione, nemo non scit, præsertim qui non ignorat quantùm distet resignatio à Coadjutoria, sicuti patet ex tradiiis per Garz. *de Benefic. par. 11. cap. 3. n.* 275. Gonzal. *ad regul. 8. gloss. 5. §. 9. n. 69. & 72.* Leo in Thesaur. *fol. Eccles. cap. 19. à n. 48.* Murg. *de Benef. quæst. 3. n.* 1161. Rota coram Put. *decis. 108. num. 2. lib. 2. & decis. 10. num. 5. par. 3. divers.*

Quò verò ad alteram partem prætensæ fraudis adepti nimirum tam Doctoratus, quàm Magisterii, seu lecturæ intuitu (ut subdebant) assequendi hodiernum Canonicatum contra literalem prohibitionem expressam in *Constitut. Clement. Unica de Elect.* in qua Pontifex, *ne ambitionis vitio via pateret*, vetat suffragari posse Religioso licentiam reportatum à suo Superiore, *ut electioni, vel provisioni, si quando contigerit fieri, suum dare posset assensum*, facilè responsum fuit, quòd quidquid esset de vero intellectu memoratæ Clementinæ multipliciter inibi attributo per Gloss. *& Scribentes*, & an eadem coarctetur ad meram electionem inter Religiosos, in quibus terminis ambitio, ut ibi ait eadem Gloss. *verb. Ambitionis*, sæpè Religiosorum oculos excæcat, certè in ordine ad Beneficia sæcularia hujusmodi prohibitio nequaquam progreditur, aut ad ea subextenditur; jam enim citra inutilem repetitionem exemplorum, quæ in contrarium ostensa fuerunt in præcedenti Instantia, seu in prælaudata *decis. 13. Decemb.* 1709. coram R. P. D. meo Lancetta, videlicet de iis, qui tonsura initiantur, aliasque qualitates adipiscuntur, ut queant ad Beneficia, præsertim Patronata promoveri, seu de iis, qui Sacerdotali caractere curant insigniri pro obtinendo Beneficio, cui annexus reperiatur Sacer hic ordo, necnon de iis, qui per Privilegium satagunt assequi civilitatem hujus, vel alterius loci pro inducenda qualitate necessaria ad hæc, vel illa Beneficia consequenda; Nonnè continuò nos docet experientia, quòd passim pro assumptione longè præstantioris gradus Episcopalis, signanter in Germania, ubi canonicè practicantur electiones Episcoporum, impetrantur à Summis Pontificibus præventiva Indulta eligibilitatis, vel alterius dispensationis ab aliquo impedimento, absque quòd subsequutæ electiones postea sub hoc prætextu fraudis, & ambitionis per imaginationem arguantur, aut irritentur contra tradita per Fagnan. *in cap. Dudum 54. de Elect. num.* 29. dicuntur etenim potiùs in hoc casu tales solliciti prævenientes in induendo vestem nuptialem Jure suo uti, & si velimus impropriè dicere dolosè, dolo saltem bono, non malo, quive idcircò potius in laudabilem vertitur industriam omni Jure licitam, ut integrum desuper perficiendo tractatum ostendit Cæsar Bargaleus *de dolo*, quemadmodum adamussim evenit, non egrediendo terminos Coloniæ in similibus Indultis eligibilitatis à san. mem. Innocentio XI. cæterisque Successoribus concessis ad finem replendi Cathedram Colonien. & postea Leodien. Celsissimo hodierno Electori, super quo ego tunc san. mem. Innocentii XII. Auditor adscitus in Sacra Congregatione Consistoriali particulari votum signanter super validitate ejusdem eligibilitatis edidi, quodve habebitur registratum *in additione ad dec.* 85. mox Deo dante imprimenda, & magis in specie de illo, qui ad finem præcisum consequendi Beneficium, seu alterum Canonica-

tum

tam hancam ipsum gradum Magisterii, seu Doctoratus adeptus fuerat anticipatè, liquet in una *Frisingen. Canonicatus* 4. *Junii* 1692. §. *Neque obstat* coram Reverendissimo Domino meo Molines Decano, successivè approbata *sub die* 5. *Julii* 1694. §. *Non obstat assumptum* coram R. P. D. meo Priolo.

15 Pari facilitate visum fuit interverti alterum objectum deficientis necessariæ, & opportunæ, ut supra lecturæ: Siquidem circa justificationem lecturæ in genere perantea exercitæ à Joanne Henrico, nefas quodammodò erat dubitare, non tantùm quia jam precedens promta redargutio in ordine ad nimiam industriam, seu fraudem obtenti Doctoratus, & Magisterii lecturæ per subintellectum omninò necessarium antecedens secum trahebat hypothesim, seu suppositionem ejusdem Magisterii, & lecturæ, certò certiùs impletæ, & nihilominus de hujusmodi veritate nimis apertè effulgebat: constabat etenim Joannem Henricum

16 per tres menses ante cum dimidio cœpisse jam publicè exercere lecturam, & ad hunc effectum schedulam notificatoriam de more publicè exponi, & affigi curavisse, *Summario novo Joannis Henrici n.* 7. *lit. A. cum quinque seqq.* ubi per cæteris exhibita quoque fuit attestatio, seu depositio illius hisce Universitatibus inservientis Ministri, qui communiter nuncupatur *Bidello*, & cui etiam particulariter tanquam testanti de re ad sui officium pertinente deferendum esse nemo dubitat, teste Rota coram Merlino *in decis.* 859. *n.* 1. & coram Dunoz. Jun. *decis.* 334. *pariter n.* 1. & *in rec. decis.* 129. *n.* 13. *par.* 8. & alibi quotidie.

Circa autem perseverantiam abinde, seu continuationem lecturæ nusquam interpollatæ *sub eodem Summario* tradebantur plenæ pariter attestationes, quando tamen sat esset extrema fuisse demonstrata, ut media præsumerentur, præsertim in sponte assumente ad hunc præcisum effectum facultatem juridicam legendi, *ad reg. Text. in cap. Inter dilectos de fid. Instrum.* Menoch. *de præsumpt. præsumpt.* 36. *num.* 1. & *seqq. lib.* 6. Cardin. de Luca *de Jurepatr. discurs.* 57. *num.* 35. Rota coram Dunoz. Jun. *decis.* 609. *n.* 2. & *in recentior. decis.* 46. *num.* 23. & *decis.* 102. *num.* 9. *par.* 10. & rectè etiam ex post facto id ipsum implevisse, demonstravit memorata antecedens decisio 13. *Decembris* 1709. §. *Respectu secundi* coram R. P. D. meo Lancetta.

Nullum penitus scrupulum injicientibus prætensis diligentiis, quæ dicebantur exaratæ per quemdam Notarium ad finem reperiendi Jo: Henricum in Cathedra, sive in actuali lecturæ exercitio; quoniam præter præclaras Justificationes, ut præmisimus à Joanne Henrico jam exhibitas in contrarium, & quæ veluti probantes statum affirmativum præferendæ proculdubio regulariter videbantur assertis probationibus negativis secundùm passim animadversa per Rotam coram Coccin. *in decis.* 2012. *num.* 10. & *decis.* 2030. *num.* 23. & 24. coram Bich. *decis.* 138. *num.* 15. & *in recentior. decis.* 156. *num.* 9. *par.* 6.

Attamen (licèt hæc ex abundanti) *ex* diligentiis convincebantur erroneæ, & prorsus inefficaces ad hanc negativam asserendam cùm apparerent factæ de mane quando fuerat Jo: Henrico assignata hora legendi post meridiem, sicuti à pari, erronea, vel inefficax dicenda foret prætensa coarctatio alterius cujuscumque negativæ, si illa totum tempus coarctandi non percurreret, & includeret per *Text. in §. Item verb. in fin. Instit. de inutil. stipul.* Bald. *in Leg. Optimam sub num.* 8. *vers. Ibi dic, id est tota, C. de contrahen. & committen. stipulat.* egregiè Jo: *Andr. in cap. Ex tenore verbo* SEMPER, & *verbo commoratus exten. de testib.* Pacion. *de prob. lib.* 2. *cap.* 40. *n.* 8. & 9. & Rota coram Coccin. *decis.* 2292. *num. finali.*

In ordine tandem ad subalternantem exceptionem, quòd recens hæc lectura minimè suffragaretur, ex quo Summorum Pontificum intentio extitisset hisce gratiis, & favoribus prosequi Lectores Veteranos, & ob id annuo perantiquo emeritos stipendio, vel saltem specificè approbatos ad hunc positivum effectum legendi ab Universitate, ejusque Rectore ad normam eorumdem Statutorum Universitatis, utique patiendo objectum illud respectu approbationis in præcipua ibat ex tenore solius Doctoratus ipsi Henrico attributi cum successiva assignatione horæ; quidquid enim dicendum foret de cæteris Doctoribus, quorum suppositis verificari poterant Statuta interdicentia, ne quis legere posset, nisi extitisset approbatus ab Universitate, seu mavis, conductus, profectò hoc minimè congruebat Laureatis in eadem Universitate, frustratoria etenim fuisset illa potestas expressè per Universitatem largita in concessione Laureæ, & Magisterii, si ad actum posteà reduci nequivisset, resistente notorio desuper axiomate, de quo in *cap. Olim* 16. *ibique* Gloss. *verb. Inanis de restit. spoliat.* Marant. *respons.* 47. *num.* 20. *par.* 4. cum cæteris frustra cumulandis.

Itidem corruebat objecta Intentio Summorum Pontificum ex simplici lectura eorumdem Privilegiorum, quæ si majores nostri disceptarunt, & crediderunt suffragari Doctoribus post assecutum Canonicatum ad legendum paratis, certò certiùs magis potiùs supposita etiam necessitate præcedentis Lecturæ prodesse ad eumdem effectum debebant navis Lectoribus gratis, & absque mercede studium, & operam navantibus, verba etenim præmissorum Indultorum, & signanter Alexandri Sexti proœmialiter satis explicabant Causam impulsivam destinationis horum Canonicatuum, quia nempe *ex Dei munere crescente Universitate in Doctoribus, & Magistris*, Universitas non habebat pecuniam providendi omnibus, hinc loco pecuniæ effectivæ, consumptæ in cæteris existentibus, gratia concedebatur consequutionis horum Canonicatuum, nullibi enim clariùs, & potentius mens, & intentio memoratorum Principum, aliorumque disponentium comprehenditur, quam ex proœmio *Constitutionis, & Legis*, ut advertit Barth. *in L. Ambitiosæ num.* 27. *ff. de decr. ad ord. facien. & in l. fin. num.* 3. *ff. de hered. instituen.* Decian. *consil.* 72. *num.* 49. *lib.* 2. Rota coram Buratt. *decis.* 543. *num.* 11. & coram Merlino *decis.* 558. *n.* 3. & coram Ottobon. *decis.* 229. *n.* 14. & 15. *et in recentior. decis.* 456. *n.* 1. *in fine, par.* 1. *necnon decis.* 612. *num.* 5. *par.* 2. *Recent.*

Fortiùs quia id ipsum præseferebant etiam verba posita in visceribus ipsius successivæ, & veræ dispositivæ ordinationis Alexandri VI. ibi: *ut eo promptiùs ad hujusmodi laudabile exercitium excitentur*, non enim excitare oportuisset vigilantes, vel vigiles esse debentes, prout erant, & sunt antiqui stipendiati qui de cætero accepto stipendio locarunt operas suas, & ob id tenentur illas ex post facto continuo præstare, ut exigit necessitas & natura, ordinariæ cujuslibet locationis, & conductionis, de qua est *Textus in Leg. Si quid* §. *Judicium ff. de oper. libertor. ubi habetur, quod operæ incipiunt cedere postquam fuerunt indictæ* Dec. *consf.* 27. *num.* 3. & *seqq. cum aliis per Rot. in decis.* 62. *num.* 2. *post Zacc. de Salar.*

Et sane si finis prædictorum Indultorum extitit incrementum numeri Lectorum, numerus iste nusquam augeretur, semperque foret idem, prout totidem semper sunt Lectores stipendiati, totidemque pariter sunt Lectores plurimarum Universitatum, quæ certo numero Doctorum suo solùm replentur, exempli gratia, Romæ, Pisæ, Papiæ, &c. sed non sic est in Lecturis, & Magisteriis minimè numeratis, ut in plerisque aliis contingit Universitatibus, prout signanter in hac ipsa Universitate Colonien. Bononiæ, & Perusii cum similibus, in quibus potest numerus quotidie augeri per Concursum, seu additamentum supervenientium etiam gratuitò, & spontaneè Legentium, veluti qui justa formulam Doctoratus sortiti facultatem legendi volunt in illa Genetrice Universitate legere propriis militando stipendiis, forsasse ad finem successivè assequendi unam ex Cathedris, cui foret certum stipendium per speciem certæ Præbendæ assignatum, ad instar eorum, quæ in proposito habemus, & ad effectum emolumentorum continuò disputatur in discernendo, an aliqua Ecclesia existat numerata necne, de quibus videre est penes Abb. *in cap. Cum M. Ferrariensis. de constit. cum concordan. collectis per Barbos. de Canonic. cap.* 3. *num.* 13. & *seqq.* & *per* Card. de Luca *de Regular. disc.* 18. *num.* 5. & 8. & *Canonic. disc.* 6. *num.* 3. & *seq.* & *disc.* 36. *n.* 2. *vers. Altera est.*

Consonabant in idem verba Bonifacii IX. ibi: *quandò hujusmodi Canonicatus, & Præbendas fuerint*

adeptis, in ea facultate, in qua Magistri extiterint, vel Doctores in prædicto studio continuo legere compellantur, in hac quippe forma loquendi clara nimis apparebat intentio alliciendi novos Lectores ad labores suscipiendos, non autem tribuendi præmia præteritis, & antiquis Doctoribus, quando abstractiva quoque jurisdictionem est principium, quòd nisi aliud advertatur, quælibet Constitutio, lex, & ordinatio oculos habeat ad futura, non autem ad præterita, ad *Textum in cap. ultim. de Constit. L. Leges C. de legibus cum concordan. relatis per* Joannem de Salaf. *de leg. quæst. 97. tract. 14. disp. 21. sub. 7. num. 17. & 18.* Card. de Luca *de alienat. disc. 2. num. 12. & disc. 25. n. 3.* Rota post Merlin. *de pignor. decis. 35. num. 9. &* coram Coccin. *decis. 680. num. 3.*

Accedante præsertim pro Coronide illa quatuordecimque dubietatum interpretatrice observantia usque dum practicata, & subsecuta, eaque non tantùm affirmativa, sed etiam negativa; negativa siquidem, quia nec eadem Universitas nominando prætensum, ut supra Adversarium habuit respectum ad emeritum Decanum *Rley*; qui secundum Confessionem ejusdem Universitatis emissam in contentione Coadjutoriæ numerabat an. annos exercitii Lecturæ, quinimmò hosce etiam Canonicatus contulit promiscuè Lectoribus, tam veteribus, quàm novis, quòdque plus est etiam non Doctoribus, nec Lectoribus, quod utique tollere omnem, si qua adesset, amaritudinem, jam ostendit antecedens *decisio dicti diei 13. Decembris 1709. §. Et hac omnia* coram R. P. D. meo Lancetta, & ante eum in iisdem terminis Rota coram Ubag. *decis. 89. num. 12. & decis. 746. num. 3. par. 18. recent. & in prædicta Coloniensi Canonicatus primæ Gratiæ 21. Junii 1698. §. Incalescit* coram bon. memor. Muto.

Omiseram, quòd magnus, & inanis rumor fieri videbatur super eo, quòd signanter Diploma Alexandri VI. uti patebat ex verbis sub *Lit. Q.* reassumptis in prædicta resolutione Sacræ Congregationis Particularis Concilii, & in novissimo Brevi Innocentii XII. sub *Lit. H.* privabat istis Canonicatibus eos, *qui per tres menses continuos absque legitima causa per Rectorem, & Provisores approbanda à legendo cessarent*, quare per necesse consequebatur Summos omnes Pontifices intellexisse Gratiam facere veteribus, & non novis Lectoribus, quorum rari essent, qui vel unquam voluntariè militantes, seu legentes non possent absque ulla quoque causa abscedere, vel obligari forent Rectori, & Provisoribus expetere licentiam, seu ejusdem Causæ approbationem, maximè per tantum temporis spatium, nempe trium mensium, quando brevior Lectura secundum prætensionem memorati Henrici superabundabat ad finem adipiscendi hos Canonicatus, aliàs namque non verificaretur regula correspectiva eorum, vel certè non congruerent Privilegia Pontificum iis, quibus verba prolata per Privilegiantes aptari non poterant, & convenire ex ponderatis per Scribentes *in cap. Pastro in fin. de privil.* Innoc. *in cap. Dilecto de Offic. Archidiac.* Rota coram Buratt. *decis. 417. n. 1. & in Recent. decis. 8. n. 7. par. 8. & decis. 195. n. 4. & 5. par. 11. & decis. 238. num. 12. par. 14. & decis. 383. n 5. par. 18. tom. 1.*

Si quidem isto discursu, ista ratiocinatio, quin immò vera Summorum Pontificum intentio diversum percutiebat finem, & effectum desiderandi videlicet præcipiendique ne possent Lectores concurrere, qui aliàs non legerent, cumque omittendo lecturam per tres menses absque Causa possent censeri desertores, ita Pontifices intenderent eos amittere attributa ipsis privilegia, sicut dependunt militaria Milites, qui ut supra nuncupantur Desertores. *Teste Juris Consulto, in Leg. Desertorem, & Leg. Non omnes, & Leg. Omne crimen ff. de re militari, L. Desertorem C. eodem titulo lib. 12. cap. Infames 6. quæst. 1.* Farinacc. *quæst. 113. num. 7. & in Fragmen. criminis verb. Milites num. 205.* de Luca *de Benefic. discurs. 68. n. 6.* & in proximis terminis sic exemplificando firmat Lother. *de re Benef. lib. 3. quæst. 27. num. 77.*

Et è contra parum æquitati congruebat, quòd relinquentes lecturam etiam per tres menses, & ultra de justa tamen causa à Superioribus approbata, subirent jacturam assequendi, vel retinendi ipsos Canonicatus; quoniam absens, & impeditus à quolibet, quocunque ex justa causa, & maximè præcognita, & approbata per Superiorem, habetur, ac si præsens actualiter foret, ut testatur Barthol. *in Leg. ultima num. 3. ff. de integr. restit.* Abb. *in cap. Inter quatuor sub num. 4. de Clericis non residentibus*, Lother. *de re Benefic. dicta quæst. 27. dicto num. 77. & num. 182. & seqq. lib. 3.* Card. de Luca *de Benefic. dicto disc. 68. num. 10. & de Canon. discurs. 12. num. 8. & 9.* Rota coram Seraphin. *decis. 662. n. 2. & decis. 1131. num. 2.* & coram Bich. *decis. 257. num. finali, & decis. 243. ibidem numero finali par. 6. rec.*

Ast hæc omnia utique dumtaxat singula singulis referendo re vera applicabantur Canonicis, & Rectoribus antiquis, quibus comminabatur, & respectivè condonabatur pœna privationis, quemadmodum enim illi, quamvis sufficienti stipendio jam conducti, perfrui inhiabant privilegio concesso magis, vel principaliter novis, & ut ita dicamus supernumerariis Lectoribus, dum hi ex supra animadversis solidiùs apparebant extitisse Causa privilegii, obstringebantur actu legere, vel data integra absentia trium mensium monstrare licentiam, & approbationem Superiorum. Novis verò sat erat actu prius legisse, seseque paratos esse ad legendum in sempiternum, licèt per accidens à minori, vel majori spatio initium legendi metirentur; ideoque retorquendo argumentum Novos à contrario, ferire non poterat inflicta privatio, quando per eos non steterat, quominus per amplius tempus legissent juxta firmata per Bartol. *in Leg. prima, §. Divus num. 17. vers. Si verò de Offic. Assess.* & in præcisis terminis Lectorum, & Professorum, Card. de Luca *de Testam. discurs. 18. num. 4. & 5.* Zacch. de Salar. *quæst. 21. num. 10.* & generaliter *quæst. 103. num. 35.* de Marin. *resolut. 313. per tot. lib. 1.* qui alios innumeros referunt, Rota coram Durand. *decis. 53. num. 4.* & coram Cavall. *decis. 520. per tot. & decis. 330. num. 3. par. 5. rec.*

Itaque sensus minimè videbatur esse, quòd prædicta verba privationis starent ad inclusionem Veterum, & exclusionem recentium Lectorum, sed palpabatur apposita ad confirmandam solummodò vocatam actualitatem Lecturæ, ejusdemque Lecturæ inceptæ futuram durationem, cui dispensativè dumtaxat subrogabatur licentia, proindeque stantibus præcipuè demonstrationibus aliarum Partium eorumdem Privilegiorum, quas superiùs patefecimus, nullo modo quod fuerat Sacrosanctè ordinatum ad unum finem, debebat ad alterum trahi, & extorqueri contra notissimam propositionem, de qua in specie apud Rotam *decis. 21. num. 2. de Præbend. in novis Ægidius decis. 751. num. 10.* cum reliquis relatis in individuo Privilegii *in decis. 514. num. 14. & 15.* coram Coccin.

Super tertio requisito parvam Domini moram ob- 16
jecere, & videlicet super prætensa deficientia Testimonii Rectoris, & Provisorum Universitatis in personam Joannis Henrici non tantùm, quia objectum ruebat in facto, dum ex adverso exhibitis per eundem Henricum toto ejus *Summario num. 18.* deinceps Rector, Provisoresque cum tota Universitate solemniter cum quatuor facultatibus congregata consensum præstitit apud Sanctam Sedem in Dataria Apostolica, ut literæ resignationis favore ipsius Henrici expedirentur, atque successivè executioni demandarentur. Verùm ad tollendum omne ut ita dicamus phantasma ambiguitatis, concurrebat, immo penitus verificabatur plusquam eminenter testimonium exoptatum pro tertio requisito à Summis Pontificibus, quod non poterat esse, nisi illud à Divo quoque Paulo desideratum in litera prima ad Timotheum *num. 10. in operibus bonis testimonium habe*, hodiernum namque Summarium allatum ab ipso Henrico erat refertum tot testimoniis geminatis Reverendissimi Nuntii Sanctæ Sedis, ornamentis, & prærogativis Collegiorum nec non studiorum etiam *in nostro Sacro Auditorio penes* bon. mem. Emerix Decanum, ac denique deputationis ad Consiliariatus, Judicaturas Tribunalium Ecclesiasticorum, aliaque munera, & officia à Serenissimis Electoribus, quæ forsan superabundassent,

non

non ſolùm pro ſimplici Canonicatu prout hic, ſed pro alio Pontificali munere in Eccleſia, itaut quando etiam ex oppoſito ipſe Rector totaque Univerſitas denegaſſent tradere tale teſtimonium, & conſenſum utpote nihilominus ex præmiſſis ad evidentiam injuſtè denegatum Sacrum Tribunal, quòd vigore celebris *Clementina Auditor de reſcript.* gerit figuram Superioris etiam Epiſcoporum, & majori quoque auctoritate fulgentium, rectè valuiſſent reſpondere, quodlibet teſtimonium, & conſenſum in præſenti caſu habendum fore pro præſtito ad terminos familiares, & continuò ſimilis practicati remedii in ſubſelliis Judicantium, uti connotarunt Abb. *in cap. Cum dilectus de Jurepatr.* Card. de Luca *de ſervit. diſc.* 107. *n.* 7. *& de dot. diſc.* 1. *num.* 18. *& de Jurepatr. diſc.* 44. *num.* 3. *& de Canon. diſc.* 1. *num.* 9. Rota coram Mantic. *deciſ.* 238. *num.* 4. coram Gregor. *deciſ.* 117. *num.* 8. *&* 9.

Atque ita à primo ad ultimum everſis omnibus objicibus abſolutè Domini reſcripſerunt: *Procedendum eſſe ad legitimam executionem.*

Utraque.

ARGUMENTUM.

Reſervato Jurepatronatus paſſivo favore Civium alicujus Civitatis, an præſentatio facta de Clerico Territoriali in concurſu Clerici Civitatenſis ſubſtineatur?

SUMMARIUM.

1 *Territorium eſt pars ſubjectiva Civitatis.*
2 *Nomine Civitatis, aut Civium, an, & quando veniant Territorium, & Comitatenſes, ſeu Territoriales: & num.* 10. *&* 13.
3 *Conceſſa alicui Juriſdictione, an hæc etiam extendatur ad ipſius caſtra? & num.* 14.
4 *Electio, aut Collatio facta extraneo in concurſo Originarii, an, & quando ſubſtineatur? & num.* 15. *&* 23.
5 *Præſentatio facta de Territoriali ad excluſionem Originarii de Jure communi non eſt irritanda, ſecus ſi concurrat contraria lex fundationis, & obſervantia, ut num.* 6. *&* 12.
7 *Lex fundationis eſt omnino ſervanda.*
8 *Fundator vocatione Civium ad Juſpatronatus paſſivum præſumitur vocaſſe Cives originarios, propria Patria.*
9 *Cives Originarii magis diligunt Eccleſiam, ex qua ſunt, quam extranei.*
11 *In reſcriptis ad Beneficia appellatione Civitatis non comprehenditur Diœceſis.*
16 *Reſervato Jurepatronatus paſſivo favore Civis alicujus Terræ, ac Filii Civis ejuſdem Terræ, an ad validam præſentationem requiratur utraque qualitas, nempe Civilitas propria, & Paterna.*
17 *Copula Et, genus, & ſpeciem non ampliat, ſed declarat.*
18 *Erecta Communia pro omnibus Presbyteris, an Presbyteri tam Territoriales, quam Comitatenſes ſint indiſtinctè ad illa admittendi?*
19 *Refertur reſolutio Sacræ Congregationis Concilii in* Imolen. Conſortii.
20 *An Pontifex ex gratia ſoleat concedere Beneficium reſervatum pro Originariis alicui non Originario; refertur reſolutio Sac. Congregationis Concilii in* Taurinen. Commutationis voluntatis.
21 *Papa rariſſimè ſolet derogare Legi Fundationis.*
22 *Refertur deciſio S. Rotæ in Burgen. Beneficii, ſeu Portionis de Gredilla.*
24 *Stante lege fundationis, Beneficium adjudicandum eſt Originario, & Patrimoniali ad excluſionem extranei non obſtante, quòd iſte ſit magis idoneus.*
25 *Ad acquirendam Civilitatem, ſeu Patrimonialitatem alicujus loci, quid requiritur?*
26 *Animus perpetuò permanendi, & nunquam recedendi à loco, ex quibus conjecturis reſultet? & num.* 27. *& ſeqq.*

CASUS XVIII.

Quidam Fundator fundavit, ac dotavit Beneficium
in quadam Eccleſia Civitatis A, reſervando Juſ-
patronatus activum favore Caji ejuſdem deſcenden-
tium; Jus verò Patronatus paſſivum expreſsè favore
Civium ejuſdem Civitatis. Succedente vacatione præ-
fati Beneficii, Cajus Patronus præſentavit ad illud
Clericum Territorialem, ſeu Comitatenſem ad exclu-
ſionem Clerici Civitatenſis, quæritur an hujuſmodi
Præſentatio ſit valida?

Et videtur reſpondendum affirmativè; Quoniam 1
cum Territorium ſit pars ſubjectiva Civitatis, & ſub
eiſdem legibus gubernetur, & regatur, nec non ſit
acceſſorium, & unum cum Civitate ratione conjun-
ctionis, neceſſitatis, & uniformationis juxta *Text.*
in Leg. Inſula ff. ad Muni; ſequitur, quòd Juſpatro-
natus paſſivum conceſſum Clericis Civitatenſibus, in-
telligatur etiam conceſſum Clericis Territorialibus, ita
ut vacante Beneficio, indiſtinctè præſentari poſſint à
Patrono tam Clerici de Civitate, quàm Clerici de
Territorio juxta notam regulam, quòd acceſſorium
ſequitur Principale, ac diſpoſitionem ipſius, *cap. Ac-* 2
ceſſorium de reg. Jur. in 6. & quòd nomine Civium
veniunt etiam Comitatenſes, & Territoriales, ut ad
invicem communicentur munera, & honores juxta
diſpoſitionem *Textus in Leg. Qui ex vice ff. ad mu-*
nicip. Leg. Uxorem 39. §. *Legaverat ff. de leg.* 3.

Quod comprobatur duplici paritate, primò; quia
conceſſa alicui Juriſdictione Civitatis, hæc extendi- 3
tur etiam ad ipſius Caſtra ad *Text. in Leg.* 1. §. *Cui*
urbem ff. de offic. profect. Urbis, ergo etiam conceſſo
Jurepatronatus paſſivo Civibus Civitatis A hoc exten-
di debet etiam ad Territoriales. Secundò, quia licèt 4
de Jure communi indigenæ ſint exteris præferendi,
tamen ſi eligatur extraneus, aut Beneficium ſibi
conferatur, valet, & tenet electio, aut Collatio.
Garzias *de Benefic. par.* 7. *cap.* 9. *num.* 7. Ergo
etiam licèt Civis Originarius, & Civitatenſis ſit de
Jure præferendus Territoriali, tamen tenebit præſen-
tatio facta de Clerico Territoriali, etiam in concur-
ſu Clerici Civitatenſis.

His tamen non obſtantibus contrarium de Jure 5
cenſeo reſpondendum. Certum eſt enim, quòd atten-
ta præcisè ſola diſpoſitione Juris communis præſenta-
tio facta de Territoriali ad excluſionem Originarii,
ſeu Civitatenſis non eſt irritanda, quia non de ne-
ceſſitate, ſed de honeſtate Originarius præferendus eſt
extraneo juxta Rot. *deciſ.* 413. *num.* 1. *par.* 1. *di-*
verſ. & juxta reſolutionem Sacræ Congregationis
Concilii *in Calagurritana Beneficiorum* 30. *Septem-*
bris 1702. *inferiùs legen. Parte II. Can. III. Caſ.*
Sed in caſu præſenti præſentatio facta de Cleri-
co Territoriali exiſtentibus Clericis Civitatenſibus eſt
nulla, & irritanda, quia de neceſſitate eſt præſen-
tandus Clericus Civitatenſis, tum ex lege funda-
tionis, & ex præſumpta mente Fundatoris, cum
Ratione.

Et quidem Lex fundationis vacante Beneficio man- 6
dat præſentari ad illud taxativè Clericum Civem Ci-
vitatis A. qua ſtante non poteſt Patronus ei con-
travenire, & præſentare Clericum Territorialem exi-
ſtente Clerico Civitatenſi, nec ille poteſt æquo Jure,
& indiſtinctè concurrere cum iſto ad Beneficium,
ſed ſolùm prout de Jure, ſcilicet in defectum Cle-
rici Civitatenſis; itaut ſi Patronus præſentet Cleri-
cum Territorialem in concurſu Clerici Civitatenſis,
hujuſmodi Præſentatio eſt nulla, & irritanda, utpo- 7
te contraria legi Fundationis, quæ omnino eſt ſer-
vanda juxta *Text. in cap. Si, cui de praben. in* 6.
Concil. Trident. ſeſſ. 25. *cap.* 9. *de Reformat.* Rota
in Barchinon. Beneficii 26. *Junii* 1705. coram Illu-
ſtriſſimo Gubernatore Urbis.

Cui legi fundationis uniformatur præſumpta mens 8
Fundatoris, qui cum eſſet Civis Originarius Civi-
tatis A. ratione præſumptæ affectionis, tum reſpectu
propriæ patriæ, tum Beneficii in reſervatione Ju-
riſpatronatus paſſivi favore Civium ejuſdem Civita-
tis intelligitur vocaſſe Cives proprii Loci, nec ul-
lum habuiſſe reſpectum ad Territoriales, juxta Bar-

tol. *in Leg.* 2. *num.* 4. *in fine*, *verſ. Praterea ff. de verb, ſignific.* Menoch. *conſ.* 498. *num.* 34. *& ſeq.*
9 Optimè ſciens, quòd cùm Cives Originarii magis diligant Eccleſiam, & Patriam, ex qua ſunt, quàm extranei diligentius incumberent Eccleſiæ bonum procurando, ac facilius inducerentur ad reſidentiam, quàm extranei. Paſſerin. *de Election, cap.* 35. *n,* 650, Garz. *de Beneſ, par,* 7. *cap.* 9. *num.* 7,

Ratio autem eſt, quia diſtinguendum eſt inter diſ-
10 poſitionem Juris communis, aut Conſtitutiones, & diſpoſitionem particularium, inter materiam favorabilem, ſeu largam, & materiam ſtrictam, & odioſam, inter honores, & munera, quæ ipſamet Civitas diſpenſat, & honores, & munera, quæ ex particularium Beneficentia proveniunt: Licet enim nomine, & appellatione Civitatis veniat Territorium, & quicquid conceditur Civitati, intelligatur conceſſum in diſpoſitione Juris communis, aut Conſtitutionis, in materia favorabili, & larga, & quoad honores, & munera, quæ ipſamet Civitas elargitur; tamen in diſpoſitione particularium in materia ſtricta, & odioſa, & quoad honores, & munera, quæ ex Beneficentia particularium proveniunt nomine, & appellatione Civitatis non venit Territorium, ſed ſolum id, quod eſt intra mænia juxta Doctrinam Bartol. *in leg. Urbis ff. de verb. ſignificat.* Burbal. *in cap. Rodulphus de reſcript. num.* 27. 32. 41. *&* 46. Imol. *in cap. final. de praben. n,* 5. Dec. *conſ.* 283. *num.* 10. *& conſ.* 457. *num.* 14. Rimin. *jun. conſ.* 23, *n.* 137. *& conſ.* 56,
11 *num,* 45. Et ſic in reſcriptis ad Beneficia appellatione Civitatis non comprehenditur Diæceſis, Imol. *in cap, final. de Prabend. num,* 5. Fælin. *in dicto cap. Rodulphus de Praſcript. num.* 4. *&* 9. Et ſi quis impetrat primam vacaturam in Civitate nomine Civitatis non continetur Eccleſia Ruralis Barbat. *in dicto cap. Rodulphus num.* 32,

Unde cum in præſentiarum Juſpatronatus paſſivum ſit conceſſum Civibus Civitatis A. non ex diſpoſitione Juris communis, aut Conſtitutionis, nec ab ipſamet Civitate, ſed ſolùm ex diſpoſitione particulari Fundatoris, & verſemur in materia ſtricta, ita ut tenderet in præjudicium Cleri Civitatenſis, ſi dictum Juſpatronatus paſſivum æquo Jure extenderetur ad Clerum Territorialem, ſequitur, quòd idem Juſpatronatus non intelligatur indiſtinctè conceſſum etiam Clericis Territorialibus, nec iſti præſentari poſſint exiſtentibus Clericis Civitatenſibus, & ſi fieret de illis præſentatio, hæc eſſet nulla, utpote facta contra legem, & mentem fundatoris ex ſupradictis, quæ cum de Clericis Territorialibus nihil dicat, nec nos dicere debemus, Bald. *in cap. Rodulphus de Reſcript. num.* 3. *& ſeqq.*

Fortius autem præſentari non poſſent Clerici Ter-
12 ritoriales, & Præſentatio eſſet nulla exiſtentibus Clericis Civitatenſibus, ſi concurreret obſervantia præciſa præſentandi Clericos Civitatis ad excluſionem Territorialium, quæ obſervantia plurium roboris in Jure obtinet, ad effectum interpretandi legem fundationis, & mentem Fundatoris Card. de Luca *de Beneſic. diſc.* 27. *num.* 17. Rota *deciſ.* 134. *num.* 12. *& deciſ.* 695, *num.* 17. *par,* 18. *& deciſ,* 631. *num,* 15. *par.* 13. *recent. & in Barchinon, Decimarum* 27. *Junii* 1704. §. *Unicus obſtat* coram bon. mem. Muto,

Non obſtant ex adverſo ſuperius deducta, quoniam quamvis Territorium ſit acceſſorium, & pars ſubjectiva Civitatis, & ſub eiſdem legibus gubernetur, tamen ſemper certum eſt, quòd ſit ſeparatum à Civitate, & quod Civitas, & Territorium ſeparata cor-
13 pora ſint adeòque in diſpoſitione particularium, & in materia ſtricta expreſſio unius non includit alium, nec de uno ad alium inferri poteſt, nec nomine Civium veniunt Comitatenſes, & Territoriales ad *Text. in Leg. Si autem, ff. de accept. Leg. Si unus,* §. *In ſumma ff. de pact, Leg. Si maritus, C. de donat. inter vir. & uxor. & ad Text. in cap.* 1. *de Conſecr. Eccleſ. vel Altar. in* 6. Barbat. *in dicto cap. Rodulphus de reſcript. num.* 62.
14 Pariter non relevat prima Paritas, quoniam illa procedit quoad Juriſdictionem Ordinariam, quæ non dividit ſe à ſua integritate, ſecus quoad Juriſdictionem Delegatam Bald. *in dicto cap.* Rodulphus *de reſcript. num.* 6. immo quoad hanc potius retorquetur, ſicuti enim conceſſa alicui Juriſdictione delegata Civitatis, hæc non extenditur ad Caſtra, ita conceſſo Jure Patronatus paſſivo Civibus Civitatis, illud extendi non poteſt æquo Jure ad Territoriales, cum ſit materia ſtricta, cujus extenſio tendit in præjudicium Civitatenſium.

Minuſque adverſatur ſecunda, quia illa procedit de 15
Jure communi, ſecundum quod electio, aut Collatio Beneficii facta extraneo in concurſu Originarii valet, non obſtante quod de Jure Originarius ſit præferendus extero; ſecus quando reſiſtit lex fundationis, aut mens fundatoris, aut aliqua conſtitutio, aut conſuetudo tunc enim collatio Beneficii facta extraneo non ſubſtineretur, ſed Beneficium adjudicandum eſt habenti Patrimonialitatem, vel Civilitatem loci in quo ſitum eſt juxta Rot. *in Burgen. Beneficii, ſeu Portionis de Gredilla* 17. *Feb,* 1702. coram R. P. D. Muto *inferius legen, num.* 23,

Quæro hic ſi Fundator diſpoſuerit, quòd eſſet præ- 16
ſentandus ad Beneficium Civis Terræ A, ac Filius Civis ejuſdem Terræ, an ad validam præſentationem requiratur utraque qualitas, nempe Civilitas propria, ac Civilitas Paterna?

Cenſeo non requiri copulativè utramque qualitatem, ſed ſufficere alternativè unam ex illis, dum illa dictio *ac* videtur ſtare alternativè, & non copulativè, quia diſpoſitio prohibitiva negativè concepta non requirit concurſum utriuſque copulati, cum ſufficiat alterum adeſſe *Leg. Si quis ita ſtipulatus fuerit ff. de verb, obligat.* Alex. *conſ,* 35. *num.* 4. *lib,* 7. Et quia 17
quando duo copulantur principaliter propter ſe, non requiritur concurſus utriuſque copulati dum copula, *&* poſita genus, & ſpeciem non ampliat, ſed declarat. Rot. *deciſ.* 366. *num.* 2. *par.* 2. *diverſ.* ſed ſufficit alterum adeſſe, quia copula ſtat pro disjunctiva, ut in terminis Indulti Gregorii XIII. conceſſi Bononienſibus, ut Archiepiſcopus conferre debeat Beneficia Civibus, ac Civium Bononienſium filiis non requiri copulativè, utramque qualitatem, ſed ſufficere eſſe Civem, vel Filium Civis Bononienſis firmavit Rot, *deciſ,* 1523. *num.* 2. *& ſeqq,* coram Penia. Et ſi diſponeretur, quod Cives, & habitatores fruerentur privilegiis, ſufficere eſſe Cives, vel habitatores dixit Roland, *conſ.* 70. *num.* 21. *lib,* 3,

Quæro ſecundò ſi Fundator relinquat bona propria 18
Uni communiæ pro omnibus Presbyteris inſtituendæ in Eccleſia Civitatis A. an tam Presbyteri Territoriales, quam Civitatenſes eſſent indiſtinctè, & æquo Jure admittendi ad dictam Communiam.

Reſpondeo affirmativè, quia Lex fundationis invitat ad dictam Communiam omnes Presbyteros abſque ulla diſtinctione, & differentia inter Presbyteros Territoriales, & Civitatenſes, & conſequenter invitaſſe fateri debemus Presbyteros, etiam Territoriales, cum hoc importet natura Vocationis Presbyterorum abſque alia reſtrictione, ut in præciſis terminis firmavit Rot, *deciſ.* 710. *num.* 4. *& deciſ.* 729. *num.* 4. §. *Quod magis*, coram Manzanedo,

Eoque magis ſi adeſſet obſervantia admittendi ad dictam Communiam etiam Territoriales, iſti admittendi eſſent, cum obſervantia ſit optima legum interpres, ut ſupra diximus *num.* 15. à qua proinde non eſt recedendum,

Quod procedit etiam ſi Presbyteri Civitatenſes condidiſſent ſtatutum excluſivum Territorialium, & requirens Civilitatem propriam ad effectum admiſſionis ad dictam Communiam, Quoniam poſt Jus quæſitum in vim legis fundationis omnibus Territorialibus abſque dicta qualitate non licebat Civitatenſibus addere novam legem, per quam non habentes dictam qualitatem excluduntur. Garz. *de Beneſic. par.* 5. *cap.* 9. *num.* 68. *&* 69. Rot. *deciſ.* 518. *num.* 4. coram Merlin. *& deciſ.* 47. *n.* 2. *par.* 2. *recent.* Et prædictum ſtatutum tamquam illicitum, ambitioſum, & omninò nullum non eſt attendendum, nec tenet juxta *Text, in cap. Ad decorem de Inſtit.* etiamſi fuiſſet confirmatum ab Epiſcopo, quia ſicuti Epiſcopus non poteſt ſtatuere contra Jus, ita nec poteſt ſtatutum contra Jus latum confirmare, ut in his terminis dixit Rot. *ubi ſupra* coram Manzanedo,

Et

19 Et ita resolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Imolen. Consortii 4. Maji 1715.* ubi expositum fuit, quòd in Oppido Massæ Lombardorum erectum comperitur Sacerdotum Consortium, qui pro rata inter se distributis proventibus, divina officia dietim in choro celebrant, ac nonnulla Missarum onera respectivè exequuntur. Primam ejusmodi Consortium Originem habuisse asseritur jam sub an. 1489. ex dispositione Christophori Mazzini, qui expressa bona reliquit. *Uni Communia pro omnibus Presbyteris instituenda in Ecclesia S. Pauli de dicta Terra Massa*, ut legitur in postremo elogio exarato in villa Massæ Lombardorum sub quarterio Bolognani; Aliis verò ad pium opus concurrentibus Benefactoribus, sub anno 1518. formiter erectum fuit id consortium Ordinarii auctoritate pro Clero Massæ, nonnullis approbatis statutis, & constitutionibus, quæ modo incognita dicuntur. Nuper verò cum consortiales excipere recusaverint Sacerdotem Antonium Tellarinum ortum prope, sed extra Massam; Controversiæ argumentum excitatum fuit, numquid Presbyteri Originarii ex Oppido Massæ admitti tantùm debeant ad participationem ejusce Consortii, sive etiam idem Jus habeant Sacerdotes Territoriales jamdicti Oppidi, ita quod recipi in consortio debeant, eo prorsus modo quo cooptantur Oriundi Cives? Pro reportanda igitur Decisione ejusmodi dubiorum, expositis in hac Sacra Congregatione humilibus precibus juxta morem desuper auditus fuit Eminentissimus Episcopus, qui nuper redditis literis, sedulò ad rem significavit, non semel variatum fuisse quoad aggregationem Sacerdotum in ejusmodi consortio. Primum namque, ut ipse Eminentissimus Relator prosequitur, alienigenæ prorsus excludebantur ex Statutis editis anno 1606. deinde sub anno 1648. ejusmodi mos reformatus fuit, ac diversimodè præscripta fuit ab Episcopo Coccino admissio Sacerdotum ex Oppido Massæ aliorumque, qui in Territorio natale solum habuerunt sub hac forma; *Utque in ipsomet Oppido orti essent, absolutè admitterentur, dummodo duplicem probarent originem propriam, & paternam. Cæteri vero nati in Territorio admitti quidem possent, sed dummodo reperti fuissent idonei, & virtute præditi, ac per fabas albas, & nigras a majori parte præsentium reciperentur.* Anno verò decurrente 1653. quo san. mem. Alexander VII. in minoribus clavum hujus Ecclesiæ Imolensis gerebat, Vicarius Generalis in obsequium ejus specialis Oraculi, iterum statuta hujusce consortii declaravit, sive reformavit, sublata præ cæteris enarrata clausula, quam Sacerdotes de Territorio per fabas albas, & nigras admitterentur, firmavitque, quòd quilibet Sacerdos in Territorio natus admitti debeat, dummodo idoneus, ac virtute præditus, idque successivè confirmavit Cardinalis Donghius Episcopus Successor de anno 1657. Summopere autem advertendum, inquit Eminentissimus prælaudatus Relator, quòd Constitutiones, quæ per consortiales circumferuntur typis impressæ, minus fideliter recensentur in eisque prætermittitur ultimo narrata reformatio; deinde contradictorum Jura, & rationes distinctè, ac sedulò recenset, quæ hic consulto omittuntur, cum in memorialibus circumferendis latè exponantur. Neque tamen est prætereundum, quòd idem Eminentissimus Relator exponit, videlicet ad hoc consortium, seu participationem admitti in præsenti solere absque ullo suffragiorum scrutinio, & absque Ordinarii Institutione, quotquot promoti sunt ad Sacerdotium ex dicto Oppido Massæ, ita ut major, & minor sit pro temporum diversitate consortialium numerus, qui in præsenti 27. adnumerantur, ac singuli participant annuatim summam scut. 30. circiter.

Quo stante propositum fuit dubium: *An Presbyteri Territoriales Massa Lombardorum sint indistinctè admittendi ad Communiam Ecclesia Parochialis S. Pauli eodem scilicet modo, quo admittuntur Presbyteri Originarii ejusdem Terræ in Casu, &c.* Et Sacra Congregatio respondit: *Affirmativè.*

20 An autem Pontifex soleat derogare Dispositioni Fundatoris disponentis Beneficium conferri Originariis certi loci, & illud conferre alicui non originario, qui sit consanguineus Patroni, & reperiuntur in summa egestate;

Sacra Congregatio Concilii *in Taurinen. Commutationis Voluntatis 3. Augusti 1715.* rescripsit ex gratia posse concedi Beneficium reservatum pro Originariis certi loci consanguineo Patroni non originario, & in egestate existenti.

Expositum enim fuit ibi, quòd ab anno 1688. Sacerdos Sylvester Bonettus simplex Beneficium erexit in Cappella Sancti Silvestri Ecclesiæ Parochialis Publiciarum cum onere Missarum quatuor Hebdomadalium, cujus Juspatronatus sibi pro unica vice præsentavit, deinde attribuit Joanni Ferrerio ejusque Heredibus, & Successoribus in perpetuum, quos hæredes in ultimis Tabulis sibi pius disponens instituit, *ita tamen, & taliter, quod nominetur, & præsentetur ad dictum Beneficium Sacerdos Originarius loci dicti Publiciarum*, quemadmodum legitur in Instrumento fundationis. Per obitum ultimi Possessoris, vacante ejusmodi Beneficio, & Andreas Ferrerius unicus Patronus nuper Ordinario præsentavit Jo: Petrum Ferrerium Sacerdotem Taurinensem fratrem Germanum, qui ex honesta, & nobili familia progenitus, ad eo tamen ob recens Bellum in extremam redactus est miseriam, ut sibi ipsi, & tribus Sororibus in ætate nubili constitutis propriis labore, & industria victum in diem parare cogatur; qua de re mox dictus Sacerdos preces exposuit in Dataria Apostolica, pro consecutione præmemorati Beneficii annui redditus Duc. 50. auri de Camera, prævia derogatione voluntatis Testatoris. Remissis precibus ad Sacram Congregationem, requisita desuper fuit consueta Informatio, ac præsertim num in Loco Publiciarum habiles reperiantur Sacerdotes, an ne Orator sanguinis propinquitate pium Fundatorem attingat. Ordinarius igitur morem gerendo, retulit, quòd octo numerantur in Oppido Publiciarum Sacerdotes, quorum tres sunt Beneficiati, reliqui verò sine Beneficio, omnes Oriundi, & habiles; subtexuit Jo: Petrum Ferrerium Oratorem Fundatori non esse Propinquum, ortum tamen habuisse ab hærede instituto; adeò ut præsumi possit prædilectus; potissimùm in extrema pauperie, qua laborat. Relatis precibus per Summarium sub die prima Septembris, ac sub die prima Decembris anni pridem effluxi, semel, iterumque minus propitium Oraculum Orator reportavit qui tamen ex paupertatis stimulo non acquiescens, denuò Benignitatem EE. PP. imploravit in Congregatione dici 13. Aprilis 1715. qui dignati sunt rescribere, quòd preces describerentur in folio, & interim remitterentur pro meliori informatione super paupertate Oratoris, ejusque Domesticorum, adeò quòd petere Jure posset à Beneficiato alimenta. Non dubitat itaque Ordinarius asseverare, quòd talis comperitur Oratoris, ac ejus Familiæ egestas, & inopia, ut extrema dici possit, ac in ejusmodi infelici statu, adeò miserabiles versantur tres puellæ, quæ à nobilitate, forma, ac honestate commendantur, ut nonnisi ab earum Fratre Oratore, qui Beneficium fuerit consecutus, alimenta meritò, ac justè percipere possint, ac valeant. Unde proposito dubio: *An, & quomodo Oratoris precibus sit indulgendum in Casu, &c.* Sacra Congregatio respondit: *Pro Gratia in forma Commissaria.*

Ego verò negativè respondendum censebam ductus ea ratione, quia agebatur in hoc Casu de fundatione Beneficii facta inter vivos per pium Fundatorem, reservando Juspatronatus activum favore extranei cum expressa conditione, quòd nominetur, & præsentetur ad dictum Beneficium Sacerdos Originarius Loci Publiciarum; ex quo elicitur non esse in his terminis concessibilem gratiam petitam, ut Beneficium ei adjudicetur; tum quia non agitur de ultima voluntate, 21
in qua solet Papa derogare; sed de lege Fundationis, cui rarissimè Papa solet derogare, Corrad. *in prax. Benef. lib. 2. cap. 10. num. 53.* Fagnan. *in cap. Rerum num. 22. & seq. ne Cler. vel Monach.* tum quia agitur in præjudicium habentium qualitatem cum plures sint Sacerdotes Originarii. Fagnan. *in cap. Virum num. 34. de Regul.* Sed quia Orator est Egenus, & Patronus, cui proinde debentur alimenta, ut dixi supra *in Can. III.* dicebam posse reservare aliquam Pensionem favore Oratoris, cum Beneficium sit pingue, & redditus ascendant ad scut. 100.

R. P.

R. P. D. MUTO

Burgen. Beneficii.

Veneris 17. Februarii 1702.

22 VAcata per obitum Antonii Diaz de Boecanegra integra Portione in Parochiali Ecclesia loci de Gradilla fuit ab Ordinario Burgen. indictus Concursus, & præfixus concurrentibus terminus ad probandam eorum Patrimonialitatem, juxta præscriptum Constitutionum Synodalium, & consuetudinis inveteratæ, juxta quem terminum deductis à Bacealaureo Francisco de Boccanegra, & ab Angelo Rodtiquez de Villalobos probationibus ad hunc effectum necessariis, fuit iste ab Examinatoribus Synodalibus uti magis habilis renunciatus cum successiva declaratione per sententiam facta à Vicario super utriusque Patrimonialitate, à qua interposita per Franciscum appellatione, Causæque contentione ad nostrum Tribunal delata, mihique Commissione directa, consulti DD. *An, & cui sit adjudicandum Beneficium?* & prodiit responsum pro Francisco informante.

23 Stetit resolutionis fundamentum in dispositione Constitutionum Synodalium, & antiquæ consuetudinis Diœcesis Burgen. uniformiter requirentium pro assecutione Beneficiorum Patrimonialitatem, vel Civilitatem loci, in quo Beneficia sita sunt, ut testatur Rota coram Cassador. *decis.* 18. *num.* 1. *de Prabend.* Peutinger. *decis.* 415. *num.* 1. *&* 2. Manzaned. *decis.* 844. *num.* 1. Dunozz. Jun. *decis.* 182. *num.* 2. Bicch. *decis.* 663. *num.* 1. *& in Recentior. decis.* 216. *in princip. par.* 12. *& decis.* 115. *num.* 1. *par.* 19. Cumque Portio, de qua agitur, sita sit in loco de Gredilla, & abunde justificatum fuerit, Franciscum esse filium Patrimonialem ejusdem Loci, & idoneum, sequitur, quòd eidem requisitis qualitatibus pollenti adjudicari debeat, ut firmat Rota coram san. mem. Alexandro VIII. *decis.* 123. *n.* 4. *&* 5. *& decis.* 264. *num.* 2. Peutinger. *decis.* 394. *nu.* 1. Cels. *decis.* 198. *num.* 1. *& in Recent. decis.* 115. *num.* 2. *&* 3. *par.* 18. *& in Calaguritana Quarti Beneficii* 2. *Decembris* 1697. §. *Quo verò* coram R. P. D. meo Lancetta; Et in puncto hujus Constitutionis Synodalis Burgen. Rota coram Dunozz. Jun. *dicta decis.* 128. *num.* 2. Manzaned. *decis.* 844. *num.* 2. *& in Recent. decis.* 116. *num.* 3. *par.* 12.

24 Non obstat, quòd Angelus Rodriquez fuerit declaratus magis idoneus ab Examinatoribus, ideòque eidem uti magis qualificato Portio debeat adjudicari; objectum enim procederet quoties ad assequendum Beneficium habilitas tantùm sufficeret, sed cùm ultra hanc qualitatem ex particularibus Constitutionibus Ecclesiæ Burgen. requiratur, quòd Oppositor habeat Patrimonialitatem, qua Angelus caret; utique huic Beneficium, seu Portio adjudicari non valet, sed Francisco, in quo ista, aliæque omnes qualitates concurrunt, Rota coram Royas *decis.* 289. *num.* 2. Peutinger. *decis.* 241. *num.* 2. *&* 3. *& dicta decis.* 294. *num.* 2. *& decis.* 259. *num. eodem*, coram san. mem. Alexandro VIII. *decis.* 86. *num.* 4. *decis.* 123. *num.* 6. *& decis.* 267. *num.* 1. *& in Recent. decis.* 364. *n.* 3. *par.* 10. *decis.* 295. *num.* 6. *par.* 11. *in Calaguritana Beneficii de Ocon* 23. *Februarii* 1693. §. *Optime* coram R. P. D. meo Priolo, *& in Calaguritana Quarti Beneficii* 16. *Februarii* 1699. §. *Inter has, & seq.* coram R. P. D. meo Lancetta.

Neque valet desumi Patrimonialitas Angeli ex eo, quòd ejus Avus, & Avia à loco de Sedano propria Patria ad illum de Gredilla se contulerint ad habitandum, & convivendum cum Petro filio, ubi Beneficium curatum assequutum fuerat; quandoquidem ad
25 hoc, ut quis Civilitatem, sive Patrimonialitatem alicujus loci acquirat ultra habitationem, necessariò requiritur ejusdem animus numquam recedendi, ibidemque perpetuò permanendi, juxta *Text. in L. Cives Cod. de Incol. lib.* 10. Gratian. *discept.* 599. *num.* 6. Andreol. *controv.* 239. *num.* 39. *& sub n.* 42. Barbos. *de offic. & potest. Episc. par.* 2. *alleg.* 4. *sub num.* 24. *vers. Et ut aliquis*, Altimar. ad Rovit. *cons.* 48. *num.* 32. *lib.* 1. Actolin. *resol.* 8. *num.* 20. Carleval. *de Judic. lib.* 1. *tit.* 1. *quæst.* 2. *num.* 12. Sanchez *de Matrimon. lib.* 3. *disput.* 23. *num.* 1. *&* 2. *tom.* 2. Antonell. *de Temp. legal. lib.* 2. *cap.* 75. *n.* 5. Rota coram Merlin. *decis.* 866. *sub num.* 11. Gregor. *decis.* 279. *num.* 12. coram Otthob. *decis.* 145. *nu.* 30. *& decis.* 150. *num.* 5. *par.* 2. *divers.* Cumque ex infra dicendis constet præfatos Avium, & Aviam Angeli se contulisse ad locum de Gredilla, non animo ibidem perpetuò permanendi, sed potius accidentaliter, & ex temporali causa, sequitur, quòd sicut deficiente dicto eorum animo domicilium, ac civilitatem acquirere non potuerunt, etiamsi per longissimum tempus ibidem habitassent, *Leg. Nihil* 23. *ff. de Captivis*, Amaya *in Leg. Cives* 7. *sub num.* 99. *Cod. de Incolis lib.* 10. Gratian. *discept.* 181. *num.* 2. *cum seqq. & dicta discept.* 569. *n.* 6. Altograd. *cons.* 93. *n.* 24. *vol.* 1. Barbos. *de offic. & potest. Episc. dicta alleg.* 4. *num.* 25. *&* 29. Noguerol. *allegat.* 12. *sub num.* 172. Otter. *de Pascuis cap.* 4. *num.* 27. Antonell. *de Temp. legal. lib.* 2. *dicto cap.* 75. *sub dicto num.* 5. Adden. ad Gregor. *decis.* 279. *num.* 26. Rota coram Merlin. *dicta decis.* 866. *num.* 11. coram Otthob. *dicta decis.* 145. *num.* 29. *in recent. decis.* 436. *n.* 16. *par.* 5. Ita nec dictus Angelus ex illorum persona Patrimonialitatem prætendere potest, sed habetur tamquam Civis, sive Patrimonialis loci de Sedano, in quo Avus, & Pater domicilium habebant, semperque retinuerunt *Leg. Cives Cod. de Incol. lib.* 10. Roland. *consult.* 68. *num.* 51. *lib.* 3. Actolin. *dicta resolut.* 8. *num.* 100. Rota *divers. decis.* 150. *num.* 5. *par.* 2. coram Gregor. *decis.* 279. *num.* 16. 17. *&* 18. coram Merlin. *decis.* 63. *num.* 16. *&* 17. coram Otthobon. *decis.* 89. *num.* 9. *& in Recent. decis.* 364. *num.* 8. *decis.* 436. *num.* 17. *par.* 5.

Quòd autem dicti Avus, & Avia Angeli animum
perpetuò permanendi, ac numquam recedendi à loco 26
de Gredilla non habuerint, resultat ex pluribus Conjecturis, quarum prima elicitur ex eo, quòd licèt illi se contulerint ad dictum locum de Gredilla, attamen familiam, & bona in loco de Sedano propria Patria reliquerunt *Summar. num.* 6. *lit. E. & L.* Immo postquam in Matrimonium collocarunt unum ex eorum filiis in loco de Gredilla, statim illum Sedanum versus miserunt, *dicto Summ. num.* 6. *lit. E. &c.* quo apertè convincitur ipsos non habuisse animum in dicto loco de Gredilla permanendi, & Civilitatem acquirendi, nam quemadmodum ex translatione bonorum, & familiæ à loco Originis ad illum, ubi quis domicilium contrahere vult, arguitur ejusdem animus ibidem continuò commorandi, ut animadvertit Barbos. *de offic. & potest. Episcop. par.* 2. *dicta allegat.* 4. *num.* 27. Actolin. *dicta resol.* 8. *sub num.* 20. Menoch. *de præsumpt. lib.* 6. *præsumpt.* 42. *num.* 14. Pænia *in ejus Voto impresso penes* Fenzon. *ad stat. Urbis lib.* 1. *cap.* 4. *num.* 14. *&* 25. Sic etiam ex retentione bonorum in loco Originis, & familiæ, & ex non facta illorum translatione ad locum habitationis, excluditur animus perpetuò ibidem habitationem continuandi, sed domicilium continuari dicitur, ubi familia, & bona retinentur, ut in specie de retentione familiæ, Altimar. ad Rovit. *dicto cons.* 48. *num.* 34. *in fine*, Sanfelici *decis.* 68. *num.* 19. *&* 20. de retentione bonorum Actolin. *resolut.* 76. *n.* 16. Afflict. *decis.* 384. *num.* 5. Rota coram Dunozz. Jun. *decis.* 742. *nu.* 6. *in fine*, coram Otthobon. *dicta decis.* 145. *num.* 34. Buratt. *decis.* 244. *num.* 3. *in Recent. decis.* 364. *n.* 5. *par.* 5. & de utraque Rot. *in Nepesina legitima* 26. *Aprilis* 1697. §. *Neque ex eo* coram Me.

Secunda desumitur, ex quo habitatio fuit ex Causa
temporanea, & accidentali, scilicet ad effectum con- 27
vivendi cum filio, qui Beneficium Curatum in loco de Gredilla obtinuerat, & ad effectum colendi bona ejusdem Beneficii, qua causa cessante per obitum Beneficiati, vel assequutionis alterius Beneficii Avus, & Avia habitare verisimiliter destitissent, & consequenter ex hac habitatione accidentali, & temporanea nullum contrahere potuerunt domicilium, ut notat Gratian. *dicta discept.* 181. *num.* 4. *&* 5. de Luca *de Success. disc.* 20. *n.* 6. *de Canon. disc.* 21. *n.* 4. Sanchez *de Matrim. lib.* 3. *dicta disp.* 23. *sub n.* 9. 11. *&* 12.

Rota

Rota decis. 182. num. 1. part. 2. decis. 364. num. 4. par. 9. decis. 312. num. 17. par. 9. recent. & in puncto fundis Parrocchialibus coram Outhobon. dicta decis. 82. num. 9.

28 Tertia praesumitur ex quo iidem Avus, & Avia Angeli non tempore, quo in dicto loco de Gredilla habitabant aliqua praedia acquisiverunt, nec emptiones, stabilium, vel domorum fecerunt, quod ostendunt animum non habuisse deserendi Originarium domicilium loci de Sedano, illudque contrahendi in dicto loco de Gredilla Rot. coram Othob. dicta decis. 145. num. 38.

29 Quarta depromitur ex eo, quod cum Joannes Avus Angeli quemdam Puerum in Sacro Fonte Baptismatis lavaverit, passus est se describi è Cunno, qui erat suus filius Incolam loci de Sedano, quae descriptio facta à filio cum scientia, & prudentia Patris illius animum ostendit retinendi domicilium illius loci, de quo se denominavit, ut in specie respondit Rota post Merlin. de legit. decis. 854. num. 4. & decis. 164. num. 8. utrobique in fine, juxta ultim. impression. coram Merlin. decis. 866. n. 11. in fine coram Dunozz. Jun. decis. 743. n. 7. vers. Quem tamen animum in fine.

30 Quinta elicitur ex depositione nonnullorum Testium deponentium Avum ejusdem Angeli nunquam fuisse admissum ad onera, & honores Civibus dicti loci de Gredilla spectantes, nec unquam Civem ejusdem loci ab aliquo habitum, & reputatum fuisse Summ. num. 8. Quod pariter arguit ejusdem animum alienum à Domicilio, & Civitate contrahenda, ad quem effectum requiritur onerum, & munerum Civitatis supportatio per ea, quae tradit Ludovic. consil. 74. num. 51. Cinsfiritis Lautius inter Consilia Criminalia divers. consil. 7. n. 2. tom. 2. Gratian. dicta discept. 181. n. 21. & 22. Ascolin. resolut. 8. num. 89. Afflict. dicta decis. 384. num. 7. Rota coram Dunozz. Jun. decis. 743. num. 9.

Neque officiunt depositiones nonnullorum Testium ex parte Angeli examinatorum contrarium asserentium, quippe, vel illi deponunt de re gesta tempore quo decem annos agebant, sicque inhabiles sunt ad testificandum Trivisan. decis. 49. num. 23. lib. 2. Rota in Recent. decis. 961. num. 21. par. 10.

Vel conquassantur ab aliis Testibus numero, & qualitate majoribus, qui praeferendi sunt illis Angeli, tiedum quia ista plures exceptiones personales patiuntur; Verum etiam quia cum onus probandi translationem domicilii incumbat Angelo, sufficit ipsius intentionem, quomodocumque offuscari à Testibus contrariis, ad hoc, ut probationem non faciant Rota in Recent. decis. 138. num. 3. par. 10. decis. 126. n. 11. par. 16. & decis. 297. num. 33. par. 19. & in assentionis Diver. 22. Junii 1700. §. Etenim, & 29. Aprilis 1720. §. Eoque certius coram R. P. D. meo Pio. Et ita unica tamen parte, &c.

ARGUMENTUM.

In casu, quo Juspatronatus spectet ad Infantem, & Pupillum; Praesentatio, ad quem spectet?

SUMMARIUM.

1 *Infans non potest praesentare, sed praesentatio facienda est à Tutore, tutorio Nomine.*

2 *Infans parum, vel nihil differt à furioso.*

3 *Praesentatione obligatur Persona, & Anima.*

4 *Pupillus an praesentare possit absque auctoritate Tutoris, & num. 5.*

6 *Tutor potest praesentare ad Beneficium vacans de Jurepatronatus Pupilli.*

7 *Praesentatus à Tutore an praeferendus sit praesentato postea à Pupillo.*

8 *Tutor, ut possit praesentare, sufficit, quod communiter reputetur Tutor.*

CASUS XIX.

Spectante Jurepatronatus ad Infantem, & Pupillum. Quaeritur an praesentatio spectet ad illos, vel potius ad eorum Tutores, vel Curatores?

Respondeo primò, quod infans non potest praesentare,
1 nec etiam cum Tutore, sed praesentatio facienda est ab ipso Tutore tutorio nomine. Ratio est, quia in praesentando requiritur animi discretio, & maturitas Judicii, quia debet praesentari persona idonea, & intra terminum Juris, qui incipit currere à die notitiae, & scientiae; Sed infans caret maturitate Judicii, & animi discretione, & parum, vel nihil à furioso differt *Leg. Pupillus. ff. de acq. hered.* Ergo infans non potest praesentare etiam cum Tutore, sed ipse tutorio nomine debet praesentare; Quod etiam apparet ex ratione; Nam Praesentatio similis est aditioni haereditatis, quia sicut aditione quis obligatur §. *Neque instit. de auctorit. Tutorum*, ita praesentatione obligatur persona, & anima, juxta Berous *hic num. 55. in fine.* Sed infans non potest adire haereditatem etiam cum Tutore, sed solus Tutor nomine tutorio pro ipso adit *Leg. Sitiffunti, & Leg. Potnis, Cod. de Jure deliberan.* Ergo nec poterit praesentare. Et ita tenent idem Berous hic. Federicus de Senis *conf.* 102. Caldérin. *conf.* 8. *de Jurepatr.*

Quoad Pupillum respondeo secundò, quod juxta Archidiaconum *in cap. Decernimus 16. quaest. ultima* Pupillus potest praesentare etiam sine Tutore, aut Curatore, & ejus praesentatus praefertur praesentato à Tutore. Sed Berous hic contrarium dicit nempe, quod Pupillus non potest praesentare sine auctoritate Tutoris; Quia licet Pupillus dicatur habere aliqualem intellectum, tamen non dicitur habere Judicium, nec talem discretionem, ut ipse possit in electionibus dare vocem, & suffragium, ut *in cap. Si ea eo de elect. in 6.* & Pupillus nec velle, nec nolle habet sine interpositione Tutoris auctoritate *Text. in L. Pupillus ff. de regul. Jur.* Sed in praesentando dari debent voces, atque suffragia; ergo Pupillus non habet tale Judicium, ut possit praesentare sine auctoritate Tutoris. Item non potest Pupillus absque auctoritate Tutoris adire haereditatem, ergo nec poterit praesentare.

Sententia tamen Archidiaconi scilicet, quod Pupillus major septennio, aut hoc completo, possit praesentare absque auctoritate Tutoris, praevaluit in praxi, & ita tenet etiam Cald. *conf. 9. de Jurepatr.* Rota *decis.* 363. *num.* 2. *par.* 4. *recent.* 5

Prout etiam Tutor potest praesentare ad Beneficium vacans de Jurepatronatus Pupilli, quia cum Tutor repraesentet personam Pupilli, & administret omnia ejus Bona haereditatis, utique ad ipsum pertinet exercitium Jurispatronatus, quod est annexum haereditati; quo ratione, sicut ipse administrat, & percipit fructus haereditatis, ita etiam exercere debet omnes actus, qui respiciunt Jus praesentandi, & Patronatus eidem haereditati annexum, ut firmat Lambertin. *de Jurepatron. Lib. 2. par. 3. quaest. 2. art. 10. n. 1.* Garz. *de Benefic. par. 1. cap. 9. num. 198. in fine*, Rebuff. *in concord. de Nominat. quaest. 17. num. 55.* Guttier. *de tutel. par. 3. cap. 29. num. 7.* Vivian. *de Jurepatr. lib. 3. cap. 3. num. 14.* Rota coram Ubald. *decis. 727. n. 20.* Barbos. *in cap. Ex literis de Jurepatr. num. 6.* 6

Si autem Tutor prius praesentat, & postea Pupillus, praefertur praesentatus à Tutore, si est magis idoneus Lambertin. *de Jurepatr. lib. 2. par. 3. quaest. 6. art.* ... & *num. 2. & 3.* Inter praesentatos verò à Pupillo, & Tutore, caeteris paribus est locus gratificationi, juxta Lambertin. *ubi supra*, quem sequitur Narbon. *de aetate septima quaest. 22. num. 17.* 7

Tutor autem, ut possit praesentare, sufficit, quod communiter reputetur Tutor, etiamsi esset minus legitimus. Barbos. *in cap. Ex literis de Jurepatr. num.* 6. 8

ARGUMENTUM.

Patronus an possit praesentare ad Ecclesiam Parochialem Clericum simpliciter Tonsuratum, & qui non sit nec in Sacris, nec in Minoribus Ordinibus constitutus.

SUMMARIUM.

1 *Ecclesia Parochialis habet annexum Ordinem Presbyteratus, & quomodo num. 11.*

2 *Non potest quis praesentari ad Episcopatum, nisi sit in Sacris constitutus.*

3 *Regimen Animarum est ars Artium.*

4 Sic

4 *In præsentando ad Ecclesiam Parochialem, an requirantur saltem Ordines Minores de tempore præsentationis, & num. 8.*

5 *Patronus potest præsentare ad Ecclesiam Parochialem de Jurepatronatus Laicali Clericum non constitutum in Sacris Ordinibus.*

6 *Impetrari potest Ecclesia Parochialis à non constituto in Sacris.*

7 *Patronus potest præsentare ad Parochialem de Jurepatronatus Laicali Clericum habentem simplicem tonsuram.*

9 *Quæ sint requisita ad obtinendam Parochialem, & quibus temporibus concurrere debent, & n. 10.*

11 *Quæ sint tempora, quibus requiri potest aliqua qualitas ad obtinendum Beneficium.*

12 *Textus in cap. Præterea de ætat. & qualit. est hodie correctus.*

13 *Præsentatus, & institutus in Ecclesia Parochiali debet infra annum se promoveri ad Sacerdotium sub pœna privationis; sed limita, ut ibi.*

14 *Patronus an possit præsentare ad Ecclesiam Parochialem de Jurepatronatus Ecclesiastico Clericum habentem simplicem Tonsuram, relicto Sacerdote?*

CASUS XX.

Titius fundavit, ac dotavit Ecclesiam Parochialem cum reservatione Jurispatronatus passivè favore eorum de familia, & aliorum extraneorum, scilicet disponendo, quòd præsentetur ad illam unus de familia, vel alius extraneus, Vacante præfata Ecclesia Parochiali de Jurepatronatus Laicali per obitum ultimi Rectoris, Patronus, intra terminum à Jure statutum præsentavit ad illam Clericum habentem, solùm primam Tonsuram, & in ætate vigesimi quinti anni incœpti, sed non completi constitutum. Quæritur, an hujusmodi præsentatio substineatur?

Et primo aspectu contra Patronum videtur respon-
1 dendum; Etenim Ecclesia Parochialis, & quodcumque aliud Beneficium Curatum habens curam Animarum in foro Pœnitentiali habet annexum Ordinem Presbyteratus, juxta *Text. in cap. Cum in cunctis, §. Inferiora de elect.* ibique Fagnan. *num. 3. & Textus in cap. Licet Canon. de elect. in 6.* Garz. *de Benefic. par. 7. cap. 1. num. 40.* Ac proinde Clericus simpliciter Tonsuratus, qui non habet ordinem Presbyteratus non poterit obtinere Ecclesiam Parochialem, & sic nec etiam præsentari, Immo nec posset illam obtinere, nec de Jure ad eam præsentari etiam si esset in Minoribus Ordinibus constitutus; Textus enim in *cap. Præterea de ætat. & qualit.* disponit, quòd in Minoribus constitutus non possit eligi ad Ecclesiam Parochialem, nisi dispensativè, ibi: *Præterea licet ad regimen Parochialis Ecclesiæ non debeat aliquis, nisi Subdiaconus sit admissus, admitti, dispensativè tamen in Minoribus Ordinibus constituti consueverunt assumi:* Ergo de Jure communi eligi, & præsentari non valet; à fortiori igitur ad eamdem Parochialem Ecclesiam præsentari non poterit Clericus simplex tonsuratus;

Quod comprobatur paritate; Aliquis ad Regimen
2 Diœcesis, seu Episcopatus eligi, & præsentari non potest, nisi sit Subdiaconus, & in Sacris constitutus *Text. in cap. A multis de ætat. & qualit.* Gloss. *in Can. Nullus distinct. 60. vers. Nullus,* Anan. *in cap. Dudum de elect. num. 2.* Ergo nec præsentari poterit ad Regimen Parochiæ, nisi sit in eisdem Ordinibus Sacris constitutus; Ratio autem est, quia cum Regi-
3 men Animarum sit ars Artium ad *Text. in cap. Cum sit de ætat. & qualit.* Clericus simplex Tonsuratus videtur minus idoneus ad explenda munera Curæ Animarum, cùm sit incapax potestatis conficiendi Sacramenta, & jurisdictionis absolvendi, & ligandi in foro pœnitentiali, & potestatis celebrandi Missam, & sacrificandi diebus festivis pro ovibus suis, adeoque Patronus, cujus in votis semper debet esse, præsentare ad Beneficium de suo Jurepatronatus personam idoneam, & capacem adimplendi onera Beneficio annexa non poterit præsentare ad Ecclesiam Parochialem Clericum simpliciter Tonsuratum, & præsentatio de illo facta non substinebitur.

Sed etiam si omittatur ad validitatem præsentationis ad Ecclesiam Parochialem non requiri in præsentando 4
Ordinem Sacrum, tamen negari non potest requiri in eo Ordines Minores, itaut præsentandus de tempore præsentationis habeat saltem ordines minores. Ita enim expressè docet Lambertin. *de Jurepatr. par. 1. lib. 2. quæst. 7. art. 29. num. 4.* ibi: *Dummodo tamen præsentandus ad minus sit in Minoribus Ordinibus constitutus, quia tunc dicitur idoneus ad Ecclesiam requirentem Sacerdotium de Jure; quando quis est in Minoribus Ordinibus constitutus:* Et clariùs *art. 30. n. 25.* ibi; *Dicerem tamen, quòd non posset ad illud præsentari, nec per Episcopum provideri Clericus primæ Tonsuræ, nisi sit Clericus saltem constitutus in quatuor Minoribus Ordinibus:* Idem tueri videtur Fagnan. *in cap. Præterea de ætat. & qualit. num. 6.* Juxta igitur horum Doctorum auctoritates, Patronus præsentando ad Ecclesiam Parochialem simpliciter Clericum Tonsuratum validè non præsentat.

His tamen non obstantibus pro validitate præsentationis de simplici Clerico Tonsurato factæ censeo re- 5
solvendum nimirum Patronum posse præsentare ad Ecclesiam Parochialem Clericum ætatis 25. annorum inchoat. non solum non in Sacro Ordine, sed nec in Minoribus Ordinibus constitutum, sed habentem simplicem Tonsuram.

Quòd Patronus præsentare possit ad Ecclesiam Parochialem Clericum non constitutum in Sacris Ordinibus habemus Textum expressum *in cap. Si is de Postul. in 6.* ibi: *Si is, ad quem Rectoris præsentatio in aliqua Parochiali Ecclesia noscitur pertinere, quempiam non constitutum in Sacris præsentet ad eam, ipsum (dummodo alias sit idoneus, & infra tempus à Jure statutum ad ordines, quos ipsius Ecclesiæ cura requirit, valeat promoveri) decernimus admittendum:* Textus igitur iste in præsentando ad Ecclesiam Parochialem non requirit de tempore præsentationis, nec institutionis ullum ordinem Sacrum; sed solùm est contentus, quòd præsentandus sit in ea ætate constitutus, ut possit intra legitimum tempus ad Sacerdotium promoveri; adeòque Patronus poterit validè præsentare ad Ecclesiam Parochialem Clericum in Sacris non constitutum; quem Textum sequuntur Passerin. *ibi num. 1.* Gemin. *num. 2. & in cap. Licet Canon. de electione. num. 9.* Abb. *in cap. Dudum de elect. num. 12.* Anan. *in cap. Cum in cunctis de elect. §. Inferiora,* ibique Butr. *num. 4.* Dec. *num. 7.* Fagnan. *num. 12.* Lambert. *de Jurepatron. par. 1. lib. 2. quæst. 7. art. 29. num. 4.* Rota *decis. 129. num. 13. par. 19.* & novissimè *in Melphiten. Beneficii 5. Decembris 1712. §. Quemadmodum* coram R. P. D. Lancetta.

Sic potest quis consequi, & impetrare per rescri-
ptum Beneficiale à Summo Pontifice Ecclesiam cura- 6
tam, licèt non sit in Sacris constitutus, & etiam si in literis impetrationis non fiat mentio de defectu Ordinis, juxta *Text. in cap. Si Clericis de præbend. in 6.* ibique Gloss. Ergo etiam poterit quis obtinere vigore præsentationis Ecclesiam Parochialem, etiamsi non habeat Ordines Sacros; quod quidem procedit optima ratione, si enim ad validitatem præsentationis ad Ecclesiam curatam requireretur in promovendo ordo Sacer, semper requireretur, quòd ille, qui præsentatur ad Ecclesiam Parochialem haberet aliud Beneficium, cum ad Sacros sine titulo non possit ordinari *cap. Cum secundum de præbend.* quod videtur inconveniens.

Ex eodem Textu *Si is* deducitur etiam posse Patronum præsentare ad Ecclesiam Parochialem Clericum 7
non constitutum in Minoribus Ordinibus, sed habentem simplicem Tonsuram, & ætatem 25. annorum inchoatorum. Ipse enim Textus duo requirit ad validitatem præsentationis ad Ecclesiam Parochialem, nempe 8
quod præsentandus sit idoneus, & quod infra tempus à Jure statutum ad Sacros Ordines promoveatur, ibi: *Dummodò alias sit idoneus, & infra tempus à Jure statutum ad Ordines, quos ipsius Ecclesiæ Cura requirit, valeat promoveri.* Qui autem habet primam Tonsuram, & vigesimum quintum annum inchoatum, potest ad Sacros Ordines infra annum promoveri etiamsi in Minoribus constitutus; ergo etiamsi alias sit idoneus: poterit præsentari ad Ecclesiam Parochialem, licèt non habeat Ordines Minores, sed solùm primam Tonsuram, juxta Barbat. *consf. 33. tom. 1. n. 22.*

Garz.

Garz. de Benefic. par. 7. cap. 4. num. 44. Passerin. *de elect. cap. 25. num. 357. prope fin.* In nihilo obstante contraria sententia Lambertini loco supracitato, cum illa non servetur in praxi, ut testatur Fagnan. *in dicto cap. Præterea de ætat. & qualit. num. 8. §. Præterquam quod ibi: Negari tamen non potest, quia in practica servetur oppositum; nam Parochiales conferuntur etiam Clericis primæ Tonsuræ.*

9 Ratio autem est, quia quatuor requiruntur in promovendo ad Ecclesiam Parochialem, Ætas scilicet, vigesimus quintus annus inchoatus, licèt non completus, Scientia, Morum honestas, & Ordo; *ad Text. in cap. Licèt Can. de elect.* ibique Gloss. *verb. Licet Gloss. in cap. Si pro Clericis de præbend. verb. Si pro, & verb. Aliis Concil. Tridem. cap. 3. sess. 7. de Reformat.* Sed hæc omnia requisita non uno, & eodem tempore, ut concurrant necesse est. Quinque enim
10 possunt esse tempora, in quibus requiri potest aliqua qualitas in promovendo ad Beneficium; primum, nempe tempus est vacationis Beneficii, secundum nominationis, tertium præsentationis, quartum institutionis, quintum post institutionem, & provisionem. Hoc posito Ætas, seu annus vigesimus quintus inceptus, licèt non completus non requiritur de tempore vacationis, sed de tempore institutionis, si enim Parochialis confertur alicui, qui non attingit vigesimum quintum annum, collatio est ipso Jure nulla *cap. Licet Canon. de elect.* Dec. *in cap. Cum in cunctis §. Inferiora num. 7. de elect.* Gemin. *in cap. Si is de instit. in 6. num. 6.* Antonell. *de regim. Ecclef. lib. 3. cap. 5. num. 40.* Limita tamen in Ecclesiis Parochialibus accessoriè unitis alicui Beneficio requirenti minorem ætatem, tunc enim non requiritur de tempore institutionis in promovendo vigesimus quintus annus, sed sufficit habere eam ætatem, quam Beneficium ipsum, cui facta fuit unio accessoria Parochialis requirit Gonzal. *ad regul. 8. Cancell. glos. 9. num. 4.* & alios, quos refert Ventrigl. *in prax. lib. 2. annot. 6. §. 1. num. 25.* Scientia sufficiens, & probitas morum, nempe quòd sit imbutus bonis virtutibus, ac insuper sit alienus à vitiis requiritur de tempore præsentationis, Butrius *in cap. Cum in cunctis, §. Inferiora n. 4. de Elect.* Sacerdotium verò, aut Ordo Sacer, aut Ordines Minores de Jure communi non requiruntur, nec de tempore vacationis, nec de tempore nominationis, nec de tempore præsentationis, nec institutionis, seu provisionis, sed de tempore post institutionem, seu provisionem, scilicet infra annum computandum à tempore adeptæ pacificæ possessionis Ecclesiæ Parochialis, juxta Text. expressum *in dicto cap. Licet Canon. de Elect.* ibique Gloss.

Non obstant superiùs in contrarium deducta. Ve-
11 tum enim est, quod Ecclesia Parochialis habeat annexum Ordinem Sacrum, seu Sacerdotium, sed hujusmodi annexio dupliciter considerari potest respectu scilicet *aptitudinis*, & respectu *actus*, si annexio Sacerdotii sit respectu aptitudinis, non requiritur, quòd quis de tempore præsentationis, & institutionis habeat illum ordinem, sed sufficit, quòd habeat ætatem, in qua possit promoveri ad illum infra annum; Si verò annexio sit respectu actus, requiritur, quòd de tempore Institutionis habeat illum Ordinem annexum, juxta theoricam Abbatis *in cap. Cum in cunctis, §. Inferiora de Elect. num. 10.* ibique Dec. *n. 21. & seq.* Ecclesia Parochialis de Jure communi habet annexionem Sacerdotii respectu *aptitudinis*, non verò respectu *actus*; & consequenter Clericus simpliciter Tonsuratus poterit ad illam præsentari, dummodo infra annum faciat se promoveri ad Sacerdotium, juxta supradictum Text. *in cap. Si is de instit. in 6. & in cap. Licèt Canon. de Elect.* Fagnan. *in cap. Ut Abbates de ætat. & qualit. num. 38.*

12 Nec adversatur Textus in supradicto *cap. Præterea de ætat. & qualit.* quia hodie iste est correctus, cum de Jure etiam existens in Minoribus Ordinibus est capax obtinendi Beneficia curata, & ut ad ea præsentetur, juxta præfatum *Text. in cap. Si is.* & docent Abb. *in cap. Dudum de elect. num. 12.* Gemin. *in cap. Si pro Clericis de præben. in 6.* Minusque officit paritas desumpta à promovendo ad Episcopatum. Ratio enim disparitatis est, quia major idoneitas requiritur in illo, quàm in alio promovendo ad alia Beneficia inferiora, juxta Abbatem *ubi suprà*.

Patronus itaque validè potest præsentare ad Eccle-
fiam Parochialem Clericum, nedum in solis Minori- 13
bus Ordinibus constitutum, verum etiam habentem simplicem Tonsuram, sed iste Clericus sic præsentatus, & institutus in Ecclesia Parochiali debet infra annum promoveri ad Sacerdotium, itaut si ipse infra dictum tempus non promoveatur ad illud, est ipso Jure dicta Ecclesia Parochiali privatus, & Patronus poterit alium ad illam præsentare, nisi secum fuerit dispensatum, vel nisi habuerit justum impedimentum, & justam Causam non se promovendi ad Sacerdotium, ex. gr. si incidat in Irregularitatem, ut quia oculum, vel manum amisis, vel in infirmitatem absque culpa sua; secus si ex culpa, aut si Episcopus non possit, aut nolit ordines conferre, & interim poterit satisfacere oneribus Curæ Animarum per alium. *Text. in dicto cap. Licèt Canon. de elect.* ibique Gloss. *verb. Privatus*, Gloss. *in dicto cap. Si pro Clericis de præben. verb. Promoveri*, Fagnan. *in cap. Cum in cunctis de elect. §. Inferiora n. 19.* Garz. *de Benefic. par. 3. cap. 4. n. 2. & seqq.* Antonell. *de regim. Ecclef. lib. 3. cap. 5. n. 41.*

Hæc omnia procedunt in puris terminis, quibus 14
fundator Ecclesiæ Parochialis disposuerit, quòd præsentetur ad illam unus de familia, vel extraneus, quo casu censetur voluisse se conformare cum dispositione Juris communis non requirentis in præsentando de tempore præsentationis Sacerdotium, secus si dixisset, quòd præsentetur ad illam unus Sacerdos, tunc enim intrare posset quæstio, an requiratur Sacerdotium de tempore præsentationis, quam quæstionem examino infra *in Secunda Parte*. Procedunt etiam, quoad Ecclesiam Parochialem de Jurepatronatus Laicali, quæ non providetur per concursum, quid autem dicendum de Ecclesia Parochiali de Jurepatronatus Ecclesiastico, quæ providetur per concursum, & in qua concurrentes examinari, & approbari debent ab Examinatoribus Synodalibus, & eligi ab Episcopo, & postea Patronus unum ex approbatis, & electis ad dictam Ecclesiam præsentare, juxta Concil. Trident. *sess. 24. de Reformat. cap. 18.* & dicam infra *in Quinta Parte*, an Examinatores Synodales, & Episcopus inter concurrentes possint approbare, & respectivè Patronus præsentare ad hujusmodi Ecclesiam Parochialem Clericum habentem solum simplicem Tonsuram, & ita ætate constitutum, ut possit infra annum ad Sacerdotium se promoveri, relicto Sacerdote?

Certum est, quòd cæteris paribus Episcopus non potest approbare, & eligere, nec Patronus præsentare hujusmodi Clericum habentem simplicem Tonsuram relicto Sacerdote, quia cæteris paribus Sacerdos propter prærogativam ordinis præferendus est non Sacerdoti. Barbos. ad Concil. *in dicto cap. 18. sess. 24.* Passerin. *de elect. cap. 30. num. 18.* Ventrigl. *in prax. lib. 2. annot. 5. §. 2. num. 7.* Sed ubi cætera non sunt paria videlicet, si Clericus habens simplicem Tonsuram, & constitutus in ætate, ut infra annum possit ad Sacerdotium promoveri, sit utilior, & aptior Ministerio Curæ, magis prudens, aut de familia illius, de cujus Bonis fundata est Ecclesia, & magis conferre possit ad bonum commune, quàm Sacerdos, tunc Examinatores, & Episcopus poterunt approbare, ac respectivè Patronus præsentare præfatum Clericum relicto Sacerdote, quia in hoc Casu ille Clericus diceretur dignior. Antonell. *de regim. Ecclef. lib. 3. cap. 5. §. 4. num. 33.* Rota *decis. 22. num. 10. coram* Buratt. Passerin. *de elect. cap. 33. num. 25.* Ventrigl. *in prax. lib. 2. annot. 5. §. 2. n. 61.* Rota *decis. 105. num. 12. & seq. par. 10. recent. & in Placentina Parochialis 16. Martii 1708. §. Iste autem cum seq.* coram R. P. D. Ansaldo.

ARGUMENTUM.

In quibus Casibus valida sit institutio facta ab Ordinario absque præsentatione Patroni.

SUMMARIUM.

1 *Sex enumerantur Casus, in quibus valet collatio, & institutio facta ab Episcopo absque præsentatione Patroni.*

2 Va-

2 *Vacante Beneficio Patronali ex cauſa permutationis an poſſit Epiſcopus etiam ſine conſenſu Patroni illud conferre?*

3 *Epiſcopus conferens Jure devoluto non poteſt aliter conferre, quam habeat inſtitutio, & natura Beneficii.*

CASUS XXI.

IN ordine ad Secundam Concluſionem deductam ex hoc Textu, nempe quod Ordinarius non poſſit inſtituere Rectorem in Eccleſia Patronali, ſpretis Patronis, ut fuit etiam reſolutum à Sacra Congregatione Concilii *in Ratisbonen, Juris præſentandi* 11, *Maji* 1709. Quæritur an in aliquo Caſu poſſit Ordinarius inſtituere Rectorem in Eccleſia Patronali abſque præſentatione Patroni?

Sex ponuntur Caſus à Fælin, *in cap. Cum Bertol-*
1 *dus de ſent. & re judic. volum.* 3. in quibus valet collatio, & inſtitutio facta ab Epiſcopo abſque præſentatione Patroni. Primò ſi ex poſt facta collatione Patronus conſentiat, Lotther, *de re Beneſic. lib.* 2. *q.* 14. *num.* 65, Pariſ. *conſ.* 144. *num.* 1, *tom.* 4. Garz. *de Beneſic, par.* 11. *cap.* 3. *ſub num,* 19, Secundò ſi collatio, vel inſtitutio fiat præſente, & tacente Patrono. Tertiò ſi inſtitutio fiat de ipſomet Patrono. Quartò ſi poſt factam collationem, lapſum ſit tempus præſentandi, tunc valet dicta collatio abſque præſentatione facta Abb. *in cap. Illud de Jurepatr. num.* 8, Quintò in permutatione facta ex cauſa utili Eccleſiæ, Dicit enim Geminian. *conſ.* 50. quòd vacante Beneficio Patronali ex cauſa permutationis, poteſt Epiſcopus etiam
2 ſine conſenſu Patroni præficere Eccleſiæ Patronali Rectorem illius Eccleſiæ, à qua iſte ratione permutationis ex cauſa utili fuit translatus, & in qua fuit inſtitutus Rector Eccleſiæ Patronalis. Idem videtur etiam aſſerere Anan. *in cap. Cum dilectus de Jurepatr. num.* 5, Sextò. Si Patronus non poteſt præſentare, quem vult, aut intra terminum Juris non præſentaverit, tunc enim lapſo dicto termino poterit Epiſcopus Jure devoluto liberè conferre Beneficium abſque
3 præſentatione Patroni; ſed tamen Epiſcopus conferens Jure devoluto non poteſt aliter conferre, quam habeat inſtitutio, & natura Beneficii, Fælin. *in cap. Cum acceſſiſſent de Conſtit. num.* 17.

CAN. VI.

Ex Synodo Romana Eugenii II. & Leonis IV.

MOnaſterium, vel Oratorium Canonicè conſtructum à dominio Conſtructoris eo invito non auferatur, liceatque illi Presbytero, cui voluerit, pro ſacro officio illius Diœceſis cum conſenſu Epiſcopi, ne malus exiſtat, commendare.

COMMENTARIUM.

EX hoc Canone ſequentem deduco concluſionem, EPISCOPUS PATRONO NON POTEST DE ECCLESIA SIMPLICI FACERE MONASTERIUM, SEU ECCLESIAM COLLEGIATAM.

Ratio eſt, quia iſte Text. diſponit, quòd auferri
1 non poſſit Eccleſia patronalis à dominio Fundatoris, ſeu Patroni, eo invito ea ratione ne laici retrahantur à conſtructione Eccleſiarum; ſi autem Eccleſia erigeretur ab Epiſcopo in Monaſterium, aut in Eccleſiam Collegiatam, jam auferretur à dominio Patroni, dum non poſſet ipſe ampliùs præſentare, nec ab ea recipere alimenta, licèt quoad reliqua remaneat Patronus; Ita Gloſſ. *hic verbo à dominio*, ibique Archidiacon. Gloſſ. *in cap. Nobis de Jurepatr. verb. in Cappell.* ibique Abb. Butr. *num.* 26. Anan. *num.* 16. Lambertin. *de Jurepatr, lib.* 3. *quæſt.* 6. *art.* 2. *num.* 3.

Circa hanc Concluſionem ſequentes examinamus Caſus.

ARGUMENTUM.

Eccleſia ut ſit, & dicatur Collegiata, quid requiratur?

SUMMARIUM.

1 *Eccleſia ut ſit Collegiata, quid requiritur? & n.* 3.
2 *Collegium an conſtituatur per duos?*
4 *Signa Collegialitatis, quæ ſint, & quæ non ſint? & num.* 5.
6 *Eccleſia Collegiata ſemel in eſſe deducta tripliciter extingui poteſt.*
7 *Eccleſia Collegiata quotuplex ſit, & unde dicatur Inſignis,*

CASUS I.

UT Eccleſia ſit, & dicatur Collegiata requiritur primò, quòd ab initio ſit taliter inſtituta, & 1
ordinata, ut ibi ſint tres Præbendati, ſeu Beneficiati collegialiter; Ita Gloſſ. *in cap. Nullus in Eccleſia de elect. & in cap. Nobis de Jurepatr.* Licèt enim Collegium conſervetur in uno, vel duobus Canonicis 2
dumtaxat, nihilominus non conſtituitur à principio per duos, ſed requiruntur tres, ut conſtituatur Collegium Abb. *num.* 6. & Dec. *num.* 13. hic Barbat. *conſ.* 17. *tom.* 1. *num.* 1. Et licèt ex ſpeciali conſtitutione duo faciunt Collegium, tamen de Jure communi non faciunt. Abb. *num.* 5. & 6. Anan. *num* 3. Bald. *num.* 3. Dec. *num.* 16. Butr. *num.* 8. Fagnan. *num.* 30. hic Barbat, *conſ.* 17. *n.* 1. *tom.* 1. Maſcard. *concluſ.* 586. *num.* 9. *tom.* 1.

Unde ex eo, quòd in Eccleſia Præbendæ ſemper fuerint duæ, clarè probatur quòd non ſit Collegiata, Barbat, *ubi ſupra num.* 2.

Requiritur ſecundò, Privilegium Apoſtolicum, nullus enim niſi Papa poteſt conſtituere, & erigere Ec- 3
cleſiam Collegiatam, Lotther. *de re Beneſic. lib.* 1. *quæſt,* 14. *num.* 38. Barbat. *ubi ſupra num.* 7. Sed ad eſſe Collegii non requiritur, quòd ibi ſit Prælatus, licèt requiratur ad bene eſſe. Innocent. *in cap. Cum non ignores de Præben. num.* 2. Fagnan. *hic num.* 44.

Ad cognoſcendum an Eccleſia ſit Collegiata? recurrendum eſt ad ejus ordinem, & Inſtitutionem, ſi enim fuerit inſtituta, ut ibi eſſent plures collegialiter, eſt Collegiata; Deficiente inſtitutione recurrendum eſt ad Privilegium ſuper Jure Collegii; Deficiente Privilegio recurrendum eſt ad poſſeſſionem Eccleſiæ, ſi enim Eccleſia eſt in poſſeſſione Collegii, eſt Collegiata, niſi contrarium probetur Abb. *in cap. Nobis de Jurepatr. num.* 8, Barbat. *conſil.* 17. *num.* 4. *tom.* 1. Maſcard. *de probat. concluſ.* 586. *num.* 1. *tom.* 1.

Ut cognoſcatur quando Eccleſia ſit in poſſeſſione Collegii recurrendum eſt ad ſigna; Signa enim Col- 4
legialitatis Eccleſiæ non ſunt, quòd in illa ſint plures Clerici præciſè, & quod ſint plures Præbendæ. Abb. *in cap. Nobis de Jurepatr. num.* 8. *in fine*, Butr. *n.* 3. Fagnan. *num.* 21. *in hoc cap. Nullus*. Nec quòd Eccleſia ab Epiſcopo ſit adſcripta inter Eccleſias Collegiatas.

Sed ſigna Eccleſiæ Collegiatæ ſunt facere, & depu- 5
tare Sindicum, & per eum jurare, habere ſigillum commune, eligere Prælatum, facere alios actus collegialiter, ſcilicet quòd in unum locum conveniant ad faciendos actus ſpectantes ad Collegium, Arca communis, Refectorium, & Dormitorium commune. Abbas *in dicto cap. Nobis num.* 8. Imol. *in hoc cap. Nullus num.* 2. Barbat. *conſ.* 17. *num.* 3. & 4. *tom.* 1. Alexand. *conſ.* 74. *num.* 4. *lib.* 4. Maſcard. *concl.* 586. *num.* 3. & 12. *tom.* 1.

Collegium, ſeu Eccleſia Collegiata ſemel in eſſe deducta tripliciter extingui poteſt, ſcilicet per hoc, 6
quòd transferatur ad diverſum ordinem, per hoc, quòd alteri acceſſorie uniatur, & per hoc, quod à Principe ex juſta cauſa deſtruatur. Si enim ex accidenti, aut ex Tirannide Bona Collegii dilapidentur, & ipſum Collegium deſtruatur, ſi remaneat unus Collegialis in ipſo conſervatur Jus Collegii, ſi verò nullus remaneat, Collegium actu, ſeu quoad activitatem deſtruitur;

Habita

Habitu verò, seu quoad Jus Collegii remanet penes Ecclesiam; Lotther. *de re Benefic. lib. 1. quæst. 14. num. 106.*

7 Ecclesia Collegiata alia est Cathedralis, & alia simplex Collegiata, & hæc alia est Insignis, & alia non Insignis. Ecclesia Collegiata dicitur Insignis ex sequentibus circumstantiis, scilicet ex communi omnium existimatione, seu ex eo, quòd pro tali ab omnibus habeatur, ex ejus structura, ex loco nobili, in quo sita est, ex eo, quòd sit Matrix, ex præcedentia supra alias Ecclesias, ex magno numero ministrorum deservientium, & ex frequentia Populi, Ita Lotther. *de re Benefic. lib. 1. quæst. 15. num. 4. & seqq.* Rota *decis. 29. num. 1. par. 2. divers.*

ARGUMENTUM.

Cappellania an, & quando erigi possit in titulum Beneficii? Et erecta in titulum Beneficii, an Cappellanus indigeat nova præsentatione ad effectum retinendi illam sic erectam, & commutatam in Beneficium Ecclesiasticum? Et an fieri possit præsentatio ad Beneficium erigendum.

SUMMARIUM.

1 *Mandante Testatore:* Che si erigano due Cappellanie: *Et simul probibente Episcopo, & Dataria Apostolica habere ullum Jus super illis; An dicta Cappellania erigi possint in titulum Beneficii, & num. 3.*

2 *Ab exclusione Reservationum Apostolicarum, argui potest Cappellaniam esse Beneficium Ecclesiasticum.*

4 *Erecta Cappellania merè laicali, sive manuali, sive perpetua in titulum Beneficii, Cappellanus, qui prius illam possidebat, indiget nova præsentatione, & illi favore quorum fuit in erectione reservatum Juspatronatus possunt præsentare quemcumque, & num. 5. 6. 15. & 16. sed limita, ut num. 10.*

7 *Fundator, aut Patronus licèt possit nominare, aut designare Personam præsentandam ad Beneficium erigendum, tamen non potest formaliter, & rigorosè præsentare.*

8 *Exercitium Jurispatronatus in Beneficiis in abstractu creatis incipit competere postquam habitus fuit consensus Ordinarii.*

9 *Patrona ante Beneficii erectionem non competit Jus processionis.*

11 *Congruum, & necessarium est exequi ultima morientium elogia.*

12 *Nemini licet impugnare factum Auctoris.*

13 *Valet Nominatio, seu Præsentatio minus rigorosa ad Beneficium erigendum.*

14 *Augumentum sequitur naturam ejus, cui fit.*

CASUS II.

Titius erigi mandavit binas Cappellanias cum reservatione Jurispatronatus favore suæ familiæ subdens: *Talmente che sopradette Cappellanie non vuole, che in alcun tempo per qualsisia Causa, Pretesto, Privilegio, o quesito colore si acquisti mai alcun Jus al Vescovo pro tempore, nè alla Dataria di Roma, perche vuole, che la nomina sempre si facci, e spetti alla sua Famiglia; In oltre dichiara, che possino essere nominati per Cappellani ogn'uno, che sarà in età di farsi Chierico con obbligo però, che arrivati, che saranno all'età di dire Messa, vuole, che si faccino Sacerdoti, altrimente dopo un'anno debbano essere privati di dette Cappellanie, e nominati altri in luogo loro.* Affixis Edictis, nulloque contradicente, Auctoritate Ordinaria erectæ fuerunt præfatæ Cappellaniæ cum reservatione Jurispatronatus, juxta Testatoris legem. Illi de Familia Testatoris prætendunt hujusmodi Cappellanias erigi non potuisse ab Episcopo, sed esse merè Legata Pia.

Unde quæritur, an prædictæ Cappellaniæ potuerint erigi ab Episcopo in titulum Beneficii, seu potius haberi debeant tanquam Legata Pia?

Studens in hoc Casu in Sacra Congregatione Concilii, apud R. P. D. meum Petram, affirmativè quoad primam, & negativè quoad secundam partem respondendum sentiebam; Quoniam Testator in ejus Testamento ordinavit, seu voluit electionem dictarum Cappellaniarum, ibi: *Ordina, e comanda, che si erigano due Cappellanie:* Quæ erectio est Causa efficiens, & principale, seu essentiale requisitum Beneficii Ecclesiastici ad *Text. in cap. Ad hæc de Relig. Domibus;* *Garz. de Benefic. par. 1. cap. 2. num. 3.* Gonzal. *ad regul. 4. Gloss. 5. num. 7. & 20.* cum aliis plenè adductis *in Papiensem. Cappellania 25. Maji 1646. §. Verùm* coram bon. mem. Corrado. 1

Et licèt non ordinaverit expressè, quòd istæ Cappellaniæ erigerentur auctoritate Ordinarii, hoc tamen ordinavit tacitè, quia eo ipso, quòd dixit: *Ordina, che si erigano due Cappellanie:* Ista erectio non potest intelligi, nisi de erectione facienda, prout de Jure. 2

Non obstat, quòd Testator prohibuerit Episcopo, & Datariæ Apostolicæ habere ullum Jus super dictis Cappellaniis, ex qua prohibitione inferri posse videtur, quòd non sint Beneficia Ecclesiastica, quia respectu Episcopi non prohibuit Jus instituendi, & conferendi simpliciter, quia eo ipso, quòd voluit erectionem dictarum Cappellaniarum auctoritate Ordinarii, necessariò consequitur, quòd voluerit etiam Jus instituendi, & conferendi spectare ad Episcopum; sed solùm prohibuit Episcopo Jus liberè instituendi, & conferendi, nam prohibuit Episcopo habere ullum Jus, super dictis Cappellaniis; *Perchè vuole, che sempre la nomina spetti alla sua Famiglia.*

Respectu verò Datariæ prohibuit, seu exclusit reservationes Apostolicas; Ex quo desumitur potius argumentum, quòd voluerit dictas Cappellanias esse vera Beneficia Ecclesiastica, nam aliàs si talia non fuissent, superflua esset illa exclusio, dum Cappellaniæ Laicales sine alia expressione, suapte natura sub nulla reservatione comprehenduntur, ut tradit Gonzal. *ad regul. 8. Gloss. 5. num. 22.* Rebuff. *de pacific. possess. num. 287. ad fin. vers. Et ideò,* Corrad. *in prax. Benefic. lib. 1. cap. 2. num. 32.* Rota coram Merlin. *decis. 79. n. 1.* 2

Ita sentiebant etiam R. P. D. Petra Secretarius, & nonnulli Eminentissimi Patres; Sed Sacra Congregatio *die 4. Junii 1712. in Camerinen. Cappellaniarum* resolvit *negativè* quoad primam, & *affirmativè* quoad secundam partem. 3

Supposito, quòd Cappellania merè Laicalis, seu Legatum Missarum erigi possit in titulum Beneficii Ecclesiastici, si Testator, aut ejus hæres, qui nominavit, & præsentavit ad dictam Cappellaniam merè Laicalem Titium Sacerdotem, deinde decursu temporis in executionem testamentariæ dispositionis erigat illam auctoritate Ordinarii in Beneficium Ecclesiasticum cum reservatione Jurispatronatus favore familiæ A. Quæro, an Titius nominatus, & præsentatus, & qui per longum tempus possedit Cappellaniam existentem in statu Laicalitatis, & meri Legati Pii vigore ejusdem nominationis, aut præsentationis obtinere possit eamdem Cappellaniam postea erectam, & commutatam in Beneficium Ecclesiasticum, vel potius illi de familia A. possint ad illam sic erectam liberè præsentare quemcumque?

Et censeo respondendum negativè, quoad primam, & affirmativè, quoad secundam partem dubii: Quoniam cùm dicta Cappellania merè Laicalis fuerit commutata, & erecta in Beneficium Ecclesiasticum, & fuerit reservatum Juspatronatus ad illud favore eorumdem familiæ A. ad istos spectat privativè præsentare ad dictam Cappellaniam sic erectam, & commutatam in Beneficium Ecclesiasticum, itaut Titius, qui prius possidebat Cappellaniam existentem in Statu Laicalitatis, ad hoc ut possit retinere illam conversam, & commutatam in Beneficium Ecclesiasticum, indiget nova præsentatione, & requiritur, quòd præsentetur ab eis de familia A. Bero. *cons. 120. num. 4. lib. 2.* Rota *in Asten. Prioratus super pertinentia 20. Januarii 1708. §. Non attenta,* coram R. P. D. Lancetta. 4

Nec obstat, quòd Titius jam fuerit præsentatus ad dictam Cappellaniam existentem in Statu Laicalitatis; 5
Quoniam, aut sumus in casu Cappellaniæ merè Laicalis ad nutum amovibilis, & hujusmodi præsentatio,

seu

seu nominatio non potest ei suffragari pro obtinenda Cappellania non ampliùs Laicali, sed commutata in Beneficium Ecclesiasticum perpetuum, sed indiget nova præsentatione reportanda ab eis de familia A. quibus fuit reservatum Juspatronatus à Testatore, quia sicuti iste poterat ad nutum amovere Titium Cappellanum à dicta Cappellania, ut dicam infra in secunda parte *Can.* 20. Ita illi de familia A. hæredes poterunt præsentare alium ad Cappellaniam non ampliùs Laicalem, & amovibilem, sed commutatam in Beneficium Ecclesiasticum perpetuum, & sic facere, ut Titius vigore præsentationis de se factæ ad dictam Cappellaniam existentem in statu mere Laicalitatis, non possit obtinere illam conversam, & erectam in Beneficium Ecclesiasticum; Aut sumus in casu Cappellaniæ per-
6 petuæ Laicalis eo, quia Testator disposuerit, quòd possideretur à Titio ejus vita durante, & adhuc indiget nova præsentatione ad effectum illam retinendi; quia quando Titius fuit præsentatus, & nominatus ad Cappellaniam mere Laicalem, hæc non erat erecta, sed erigenda in Beneficium Ecclesiasticum; Ex quo sequitur, quòd illa præsentatio ad Cappellaniam mere Laicalem non possit ei inservire pro formali, & rigorosa præsentatione ad Cappellaniam erectam in Beneficium Ecclesiasticum, prout requiritur ad effectum illam obtinendi, quia esset præsentatio rigorosa, & formalis ad Beneficium erigendum, & sic esset nulla, licèt enim Fundator, aut Patronus possit no-
7 minare primum Cappellanum, vel declarare voluntatem suam circa personam primò eligendam post tempus erecti Beneficii, & sic præsentare Cappellanum ad Beneficium erigendum præsentatione impropria, & minus rigorosa, dum in tali casu Fundator non dicetur præsentare ante Beneficium erectum, sed eligere præsentandum, tamen non potest rigorosè, & formaliter præsentare ad Beneficium, quia exercitium Jurispatronatus in his Beneficiis in abstractu creatis consi-
8 stentibus in certis redditibus, & Bonis cum onere Missarum, non incipit competere, nisi post quàm illa sunt erecta, & deducta in esse tale, seu nisi postquam habitus fuit consensus Diœcesani, qui in his Beneficiis tribuit exercitium Jurispatronatus, quicquid secus esset in Beneficiis indigentibus ædificio, & consecratione, ut sunt Ecclesiæ, & Altaria, in quibus exercitium Jurispatronatus non habetur per solum consensum Ordinarii, nisi etiam adimpleantur causæ, ex quibus acquiritur Juspatronatus, nempe fundatio, constructio, & dotatio, juxta doctrinam Lambert. de *Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *quæst.* 4. *art.* 9. *num.* 2. ibi: *Et hoc idem dicerem in Beneficiis creatis in abstractu consistentibus in certis redditibus, & Bonis, in quibus Fundator voluit præsentari Clericum, seu Sacerdotem pro tot Missis celebrandis in tali Ecclesia, &c. & nulli dubium est, quòd habito consensu Diœcesani, incontinenti ille efficitur Patronus, & habet exercitationem Jurispatronatus, & num.* 3. Et in hoc sensu, nempe de præsentatione minus rigorosa sumpta pro nominatione, seu designatione personæ præsentandæ ad Beneficium erigendum loquuntur Zabarell. *cons* 82. *num.* 2. *in fine*, idem Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *quæst.* 9. *art.* 1. *num.* 48. & aliæ auctoritates adductæ per Rotam *in Tridentina Beneficii* 20. *Junii* 1712. §. *Nulla*, coram R. P. D. Ansaldo *inferius legen.*

9 Sic Patrono antequam Beneficium sit erectum non competunt alii fructus Jurispatronatus, nempe Jus processionis, Lambert. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *quæst.* 4. *dicto art.* 9. *num.* 3. ergo nec competere poterit fructus præsentationis formalis, & rigorosè sumptæ, & consequenter Titius præsentatus, seu nominatus ad Cappellaniam existentem in Statu mere Laicalitatis, non poterit vigore ejusdem præsentationis dici præsentatus ad Cappellaniam postea erectam, & commutatam in Beneficium Ecclesiasticum, sed ad effectum illam retinendi indiget nova præsentatione reportanda ab eis de familia A. quia Testator erigendo auctoritate Ordinarii Cappellaniam merè Laicalem in titulum Beneficii Ecclesiastici; cum reservaverit Juspatronatus, & præsentandi eis de familia A. & voluerit, quòd isti præsentarent Cappellanum ad Cappellaniam erectam in Beneficium, voluit etiam, quòd Titius reportaret novam præsentationem ab eis de familia A. Et quidem isti deberent ex congruentia in hoc casu 10
Titium præsentare, & præferre aliis, nam cum fuerit præsentatus, & nominatus perpetuò à Testatore ad Cappellaniam, quando erat mere Laicalis, præsumitur mens, & voluntas Testatoris esse, ut præsentetur ad dictam Cappellaniam ipse Titius etiam nunc, quo est conversa, & commutata in Beneficium Ecclesiasticum, quo casu idem Titius ante erectionem deberet instare coram Ordinario, ut secuta erectione ipse præsentetur, & præferatur aliis, ut in terminis terminantibus fuit resolutum à Sacra Rota *in dicta Tridentina Beneficii*, cujus verba sunt tenoris sequentis.

R. P. D. ANSALDO

Tridentina Beneficii.

Lunæ 20. *Junii* 1712.

QUandoque superseminat Inimicus Homo (quem *Sacri Expositores* meritò Diabolum succensent) Zizaniam, ubi præcipuè meliot fruges, seu Messis expectetur, prout accidit in præsenti Thesi, in qua Carolus Aloysius Jo: Antonii ejus Avi, piam largitionem, seu dispositionem sancta æmulatione superare contendens in ejus Testamento ordinaverat Faustinæ illius hæredi, quòd quoddam antecedens Legatum pro celebratione duarum Missarum in qualibet Hebdomada relictum à prænominato ejus Avo per eamdem hæredem peraugeretur, ulteriùs injuncto statim ac subsecurum extitisset demandatum augmentum formali transitu dicti Legati in effectivum titulum Beneficii, ut ibi: *sia tenuta, ed obbligata disporre a favore di Cause Pie, accrescendo le due Messe della Casa a quel numero, e modo, che li parerà, e piacerà, ordinando, che siano ben fondate, quando non vi fosse la sufficiente fondazione, ed in caso di tal fondazione, o dell' augumento suderto sia poi sotto titolo di Cappellania semplice, o Beneficio formale.*

Contigit siquidem, quòd Faustina hæres laudabiliter à principio utique devenit ad hanc accretionem, sive augmentum de anno 1688. superaddendo nimirum duobus præcedentibus sacrificiis alia tria, rursusque insinuando, quòd hæc pia dispositio (uti Carolus Aloysius præceperat:) *sia in titolo di Beneficio, ovvero Cappellania*, ac uno demum, eodemque tempore totam voluntatem prælaudati Testatoris adimplens, singillariter expressit sub eodem Testamento, quòd primus interim Sacerdos deberet esse Dominicus de Grassis, eoque è vivis prærepto activum jus nominandi, seu præsentandi ad eamdem Cappellaniam, seu Beneficium deflecteret *al Signor Gio: Batista Guerinoni, e suoi Descendenti:* quemadmodum quoque idipsum in effectu præcisè cooptaverat toties enunciatus Carolus Aloysius, sic observando eam insimul congruen- 11
tiam, & necessitatem exequendi ultima morientium elogia, & maximè ad Divinum incrementum, causasque pias protendentia, ut inquit Divus Gregorius *in Can. Ultima voluntas caus.* 13. *quæst.* 2. & Constantinus Augustus *in l.* 1. *in fin. C. de Sacros. Eccles.*

Verùm superaccedente forsan prædicto superseminio zizaniæ eademmet Faustina post 21. annorum defluxum, nempe de anno 1709. assueta Mulierum mobilitate animi magis, ut credendum est, quàm pravitate, tota à semetipsa mutata per actum inter vivos non solum manum in largitate Missarum abbreviavit, adjungendo unum tantùmmodò sacrificium, sed prædefuncto quoque intermediè Dominico, nominavit nedum in Cappellanum amovibilem, sed & perpetuum Bernardinum de Mancis, qui etiam usque ad ejusdem Faustinæ obitum in actualitate celebrationis earumdem Missarum, non sine tamen contradictione permansit, præsumentibus nempe contrarium aliis de eadem agnatione, & Familia utriusque Testatoris, uti plenius elucescit in anteacta disputatione super hoc conflictu habita in Sacro Auditorio in causa *Tridentina Cappellaniæ* 11. *Martii* 1699. & 17. *Junii ejusdem anni* coram bon. mem. Muto.

Rebus ita se habentibus fato cessit Faustina, delatoque negotio fundationis hujus Beneficii ad Capitulum Cathedralis legitimè jure instituendi suffultum,

istud

iſtud enarrata prima Teſtamentaria ordinatione ejuſdem Fauſtinæ, & reticita altera poſteriori inter vivos, prædictam primam diſpoſitionem approbando mediante poſitiva erectione communivit ſub contextuali aſſignatione fundi, & reſervatione Juris nominandi, ſeu præſentandi ad favorem præcitati Joannis Baptiſtæ Guerinoni, ejuſque Deſcendentium: Quamobrem perſiſtente adhuc Bernardino in ſpe conſequendæ antelationis ſuper hac ipſa etiam in titulum erecta Cappellania in concurſu Joannis Caroli de Guarinonis à prædicto Joanne Baptiſta, ſive Alexandro ejus filio præſentati, idem Capitulum, cujus pariter muneri incumbebat, pronunciavit favore poſtremi, nec (aſcenſo ad Sanctam Sedem diſſidio) diſſimile hodie prodiit oraculum in Sacra Rota.

Si qua namque erat difficultas, tota reſidebat in eo, quòd cùm Carolus Aloyſius in arbitrio, & placito Fauſtinæ ejus hæredis prorſus remiſiſſet, juxta verba ſuperiùs tranſcripta, poteſtatem peraugendi antecedens, & Pium Legatum Miſſarum, ipſa verò eodem utens arbitrio devenerit ad hanc Miſſarum augmentationem relicto prius in Teſtamento jure præſentandi eiſdem Guarinonis, & deinceps citra ullam revocationem ejuſdem Juriſpatronatus in donatione poſtmodum exarata ſub ſola ſuperadditione ad Dominicum Cappellanum prædefunctum Bernardini de Maneis, profectò nequibant Guarinoni reſpuere eumdem Bernardinum, & alium præſentare, tum ex regula, quòd
12 nemini licet impugnare factum ejus, à quo cauſam habet, ex *Text. in l. Cum à Matre C. de rei vindic.* Cardin. de Luca *de Feud. diſc.* 127. *num.* 14. Rota coram Cerro *deciſ.* 41. *num.* 11. *in Mediolanen. Prioratus ſuper qualitate agnatitia* 18. *Junii* 1703. §. *Quintò comprobatur*, coram R. P. D. meo Scotto *Almæ Urbis Gubernatore*, & *in Imolen. Juriſpatronatus* 27. *Januarii* 1710. §. *Maximè*, coram R. P. D. meo Lancetta; tum ex quo Auctrix illa dicenda erat Beneficii erigendi, ut firmat in his ferè terminis Rot. *deciſ.* 327. *ſub num.* 7. *verſ. Et in omnem caſum par.* 15. *recent.*

13 Nulla cadente hæſitatione, quòd forſan termini non eſſent pares, dum quando Fauſtina devenit ad nominationem Beneficii, ſeu Cappellaniæ, ea non adhuc erat in titulum erecta, cùm nemo non ſciat, valere, atque ſubſiſtere præſentationem, vel nominationem factam ad Beneficium etiam erigendum, ad plene tradita per Zabarell. *conſ.* 82. *num.* 2. *in fine*, Lambert. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 9. *art.* 1. *num.* 48. & ſignanter *verſ. Quia hic Teſtator*, Card. de Luca *de Jurepatr. diſc.* 17. *num.* 9. & Rota *in recent. deciſ.* 107. *num.* 7. *par.* 11.

Fortius verò, quando, ut mox præmiſimus, prænominatus Bernardinus non ſolùm reperiebatur in actuali, & Canonica poſſeſſione reddituum ejuſdem Beneficii in eo ſtatu, quo ſtabant ante formalem erectionem, & per conſequens omnis ratio expoſtulabat, quòd etiam idipſum practicaretur ſuperventa additione eorumdem reddituum, & ſubſecuta erectione, cùm
14 quodlibet augmentum ſequatur naturam ſubjecti principalis, cui facta noſcitur augmentatio, uti conotarunt Dec. *in l. unica in prima lect. num.* 11. Cagnol. *in rubr. C. Quando non petent. part. num.* 14. *verſ. Sed cum Juri*, Soccin. *ſen. conſ.* 153. *num.* 10. *verſ. Confirmatur volum.* 2. & *conſ.* 67. *num.* 6. *volum.* 4. Brun. *de Augment. concluſ.* 5. *num.* 15. Rota coram Manzaned. *deciſ.* 98. *num.* 1. & *ſeqq.* & coram Priolo *deciſ.* 28. *num.* 28. & magis in ſpecie noſtra portionis perauctæ, Bellon. *de Jure accreſc. cap.* 9. *quæſt.* 47. *num.* 1. & *ſeqq.* & *quæſt.* 46. & 47. *per tot.* Rota *in Gerunden. Prioratus ſuper reſervatis* 14. *Decembris* 1703. §. *Prout neque efficere*, coram Reverendiſs. Domino meo Molines Decano.

Aſt eo validius, quoniam non tantùm idem Bernardinus reperiebatur in prædicta Canonica actuali poſſeſſione ejuſdem Beneficii, vel Officiaturæ, ſed & in ea (quod plus eſt) fuerat ulteriùs confirmatus judiciali auctoritate Sac. Tribunalis, per quod ei quoque extiterat conceſſa formalis adjudicatio; quod ſanè Tribunal cum vigore notiſſimæ *Clement. Auditor, de reſcript.* ſubeat vices Ordinarii, idcircò prædictam adjudicationem Bernardino impartiendo, eo ipſo dicebatur implicitè deveniſſe ad formalem erectionem, juxta perpenſa *in Colonien. Canonicatus* 13. *Junii* 1704. §. *Illud etenim*, coram Reverendiſſimo Kaunitz Epiſcopo Labacen. & 9. *Decembris* 1707. §. *Abſque eo quod*, coram Me.

Potiſſimè, dum (ſicuti patebat ex prædictis *Deciſionibus* coram bon. mem. Muto, & ulterius ex actis illius Cauſæ) non ſolum extiterat productum Teſtamentum Joannis Antonii primi Teſtatoris, in quo demandabatur, ſive efflagitabatur aſſignatio eorundem reddituum, verùm quoque ad ejuſdem Teſtamenti tenorem fuit attributa prænominata adjudicatio; ac propterea eo evidentior emergebat prædicta implicita erectio vice Ordinarii per Rotam inita, & virtualiter firmata, dum quando etiam eædem *Deciſiones* hoc non exprimerent, debebant ſic ex Actis Cauſæ interpretari, ex traditis per Rot. *deciſ.* 470. *num.* 6. coram Ludoviſ. *deciſ.* 90. *num.* 82. & *ſeq.* coram Duran. & *in recent. deciſ.* 349. *num.* 11. & 12. *par.* 12.

Atque ex his opus non erat (uti ſibi blandiebantur Informantes pro Bernardino) habere etiam recurſum ad alterum fulcimentum, nempe quòd etiam Ordinarius Collator admiſerat præſentationem ejuſdem Bernardini pro quando ſubſecuta fuiſſet erectio, ut in ejus *Summ. num.* 11. *in fine*; unde nequibant Guarinoni ſucceſſivè venientes in eodem Jurepatronatus revocare hanc præſentationem jam admiſſam ab Ordinario, ut in ſpecie comprobat Lambert. *de Jurepatr. lib.* 3. *quæſt.* 5. *art.* 1. *num.* 1. quoniam, præciſivè ab eadem admiſſione Ordinarii, utique de per ſe judicatum Rotale canonizans eamdem præſentationem ipſius Bernardini præpediebat, ne poſſent iidem Guerinoni ſubvertere inſtitutionem ei datam à Superiore Eccleſiaſtico, ad normam *Text. in cap. Querimoniam, de Jurepatr.* Lambert. *eod. tract. lib.* 2. *par.* 2. *quæſt.* 7. *art.* 2. *num.* 5. & *par.* 3. *quæſt.* 2. *art.* 4. *num.* 1.

Cæterùm, his minimè refragantibus, Domini, meritò parum attendentes quidquid actum fuiſſet in Partibus, & inter Partes, & in ipſa Rota coram bon. 15
mem. Muto antequam vere formiter foret erectum in titulum hodiernum Beneficium auctoritate Ordinarii, ex quo tunc quæſtio erat de jure dumtaxat deputandi Cappellanum pro celebratione Miſſarum ſimpliciter demandatarum à Jo: Antonio, & de facto in ſimilibus deputationibus, quæ erga plures Sacerdotes expletæ fuerant, ut in *Summ. Jo: Caroli num.* 8. nulla legebatur per umbram facta mentio de Teſtamento, novaque diſpoſitione Caroli Aloyſii, niſi ad effectum dumtaxat qualitatis hæreditariæ Fauſtinæ, quin etiam nec tunc quidquam extitit indigitatum de Teſtamento condito per eandem Fauſtinam in ſequelam præfatæ diſpoſitionis Caroli Aloyſii, multoque minus noviſſimi actus inter vivos geſti per ipſam, ſed negotium undique verſabatur, ut mox diximus, ſuper Pio Legato relicto per prædictum Jo: Antonium, ac propterea a rebus geſtis in ordine ad unum ſtatum puri legati nulla valebat fieri illatio ad verum, & purum ſtatum erectionis effectivi Beneficii, ad regulam, de qua Abb. *conſ.* 10. *in princ. lib.* 1. Soccin. Jun. *conſ.* 1. *num.* 46. & *conſ.* 4. *nu.* 20. *lib.* 3. Tuſch. *concl.* 510. *num.* 2. *lit. A.* & in noſtris terminis poſt Fælin. in *cap. Ex parte il* 2. *num.* 2. *de reſcript.* & alios dixit Rot. *deciſ.* 101. *num.* 1. coram Amat. Dunoz.

Solummodò propterea ponderarunt ipſam erectionem, quæ ad inſtantiam Executoris Teſtamentarii extitit ſubſecuta de anno 1710. ut in *Summ. Jo: Caroli num.* 10. Cùm enim in hujuſmodi erectione inita in ſequelam noviſſimæ diſpoſitionis Caroli Aloyſii, necnon alterius Teſtamentariæ Fauſtinæ illius hæredis, nihil dictum fuerit de Bernardino, & ad limites utriuſque ordinationis fuerit reſervatum Juſpatronatus illis de Guerinonis, ipſis proinde privativè competebat Jus nominandi perpetuum Rectorem, ſeu Cappellanum, & non alteri cuicumque, per ea, quæ uno ore perbellè firmant Berous *conſ.* 120. *num.* 4. *lib.* 2. Covarr. *var. reſol. lib.* 3. *cap.* 10. *num.* 7. Epiſc. Rocc. *diſp. Jur. cap.* 3. *num.* 6. & 12. cum aliis in longè fortioribus adductis, & firmatis *in Aſten. Prioratus ſuper pertinentia* 20. *Januarii* 1708. §. *Non attenta*, coram R. P. D. meo Lancetta, & 7. *Decembris ejuſdem anni*, §. *Vis igitur*, coram R. P. D. meo Aldrovando. 16

Franc. de Fargna, Tom. I. I Dixi-

Diximus, in fortioribus, quoniam in prædicta *Asten.* idemmet Fundator illius Prioratus expresse sibi reservaverat facultatem immutandi nonnulla in suo Testamento, & de facto postmodum plura immutaverat, sed quia Ordinarius ad actualem erectionem devenit puré, & absoluté ad normam primæ dispositionis, ostensum fuit, quòd omnia, quæ restabant extra limites ejusdem erectionis, in nihilo erant attendenda ad effectum præsentationis, & nominationis, sive Jurispatronatus, veluti remanentia tanquam nuda, & pura materia sine forma, quæ solùm velut anima imprimitur per assensum, & approbationem Episcopi, ut ait Lambert. *de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quæst. 2. princ. art. 5. num. 2.* Lotther. *de re Benef. lib. 1. quæst. 31. num. 4.* Rota *decis. 316. n. 19. par. 10. & decis. 107. num. 19. par. 11.* cum aliis *in dicta Asten. Prioratus super pertinentia 7. Decembris* 1708. *dicto §. Vis igitur*, coram eodem R. P. D. Aldrovando.

Quòd si forte Bernardinus prætendebat, præferendum esse in assequenda approbatione actum posteriorem Faustinæ inter vivos, debebat id suo loco, & tempore repræsentare, & quatenus Ordinarius noluisset retractare, seo moderari erectionem, debebat provocare, & appellare, ut fit ab omni gravamine Ordinarii, ut in his eisdem terminis dixit Rota *in eadem mox allegata Asten. Prioratus super pertinentia 7. Decembris* 1708. *§. Nihilque refert*,

Addito ex abundanti, quòd etiamsi particulariter Bernardinus appellasset ab hac erectione, prout minimè seorsim appellavit, perperam probabiliter id egisset, cùm nec posset Faustina alterare substantiam dispositionis, & ordinationis injunctæ sibi per Carolum Aloysium, qui immutato statu (ut exoptaverat) Beneficii de puro Legato, seu de quadam Cappellania pro celebratione Missarum amovibili in titulum perpetuum, reliquerat Juspatronatus prædictis de Guerinonis; prædicta enim verba protestativa in quoddam arbitrium sonantia; ac Faustinæ directa: *nel numero, e modo che le parerà, e piacerà;* nullo modo valebant immutare substantiam Jurispatronatus, de quo absoluté disposuerat, sed ad summum respiciebant circumstantias numeri, & modi Missarum, quemadmodum recensita verba effectivè præseferebant, & non ultra, ac in longè durioribus respondit etiam Rota coram Merlin. *decis. 393. num. 1. & in recent. decis. 240. num. 6. & seq. decis. 283. num. 15. par. 17.*

Et ita, &c. Utraque, &c.

ARGUMENTUM.

Cappellania erecta in Beneficium Ecclesiasticum ab Ordinario, an ad instantiam Fundatoris asserentis post dictam erectionem se non habuisse intentionem fundandi Beneficium Ecclesiasticum possit reddi, & restitui in Cappellaniam merè Laicalem?

SUMMARIUM.

1 *Nomine Beneficii perpetui non venit Cappellania merè Laicalis.*

2 *Institutio non requiritur, nisi in Beneficio Ecclesiastico.*

3 *Conditio quod deficiente Beneficiato fructus bonorum donatorum cedant in Beneficium compatronorum, an sit contra naturam Beneficii:*

4 *Conditio apposita contra naturam Beneficii non potest illud vitiare, sed potius ipsa vitiari debet.*

5 *Bona semel Deo dicata secularizzari amplius non possunt.*

CASUS III.

PUblicis exaratis tabulis, quidam Galitius Morano Notarius Civitatis Montis Pelusii, morem gerendo, ut inquit, piæ voluntati Sacerdotis Joannis Orlandi, coram ipso constituti, simplex perpetuum Beneficium erexit in Sacello Sancti Francisci Xaverii in Cathedrali Ecclesia cum dote assignata in capitali scutorum trecentum, ac in quibusdam expressis bonis, quorum valor non exprimitur, Designatis verò Piis oneribus, quibus Rector pro tempore defuncti tenetur hujusce Beneficii Juspatronatus activum Francisco Odoardo, ejusque Descendentibus tam Masculis, quam Fœminis attribuit, quoad verò Juspatronatus passivum hanc dispositionem jam dictus Notarius descripsit: *Qui quidem Patroni quoties dictum Beneficium vacare contigerit teneantur nominare, seu præsentare Beneficiatum de familia effectiva, & successivè de contentiva prænominati Francisci Odoardi, &c. Etiam quod descendentes nominandi, & præsentandi sint tantùm prima Tonsura initiati, & minores quatuordecim annis præscriptis a Sac. Conc. Trident. Sin autem etiam de dictis Clericis tantùm deficiant, vel in casu, quod præsentatus sit tantum Clericus ut supra, tam dictus Franciscus Odoardus, quam ejus descendentes Patroni teneantur unum Oeconomum; seu Rectorem nominare, & eligere, & adimpleri facere injunctum onus Missarum, & solemnitatis festi Sancti Francisci Xaverii in eadem Cappella, ut supra convenienti Salario, & Elemosyna assignata, & providere de necessariis suppellectilibus pro decentia Cappellæ ex fructibus dictorum bonorum; & quod superest si præsentatus sit tantùm Clericus, possit retinere, & applicare ad proprium commodum, & pro ejus substentatione, etiamsi Laicus uti primo loco contemplatus, ac ipsemet Rev. D. Joannes Donatus, qui etiam ejus vita durante sibi reservat, & pro reservata intelligatur nominatio, seu præsentatio ad dictum Beneficium etiamsi simplicis Clerici, & ætatis minoris quatuordecim annorum tam pro prima vice pro qua ad præsens nominat, & præsentat prædictum Franciscum Odoardum uti Clericum, reservato tamen beneplacito, seu institutione Illustriss. D. Episcopi Ordinarii, quatenus, &c.* Postremò in hujusmodi Instrumento cavetur, quòd in defectu Descendentium ex familia de Orlandis Juspatronatus devolvatur ad Capitulum Cathedralis, qui explere teneantur pia injuncta onera, quod vero superesset ex fructibus inter omnes participantes divideretur.

Ejusmodi publicum documentum jam dictus pius disponens subinde exposuit Episcopo, eo sub facti themate: *Come per servizio di Dio, e particolar sua divozione l'è parso fondarsi un Juspatronato Laicale per se, e per Francesco Odoardo suo congionto, &c. col Jus di presentare a tal Benefizio anco Chierici di minor età d'anni quattordici con facoltà a tale, ed in mancanza d'Ecclesiastici d'elegere l'Economo, seu Rettore per la soddisfazione del peso delle Messe imposteci;* Proindeque eidem Episcopo preces adjecit, ut instituere dignaretur in hujusmodi Beneficio Franciscum Odoardum primum ab ipso præsentatum, ac Oeconomum, sive Rectorem nominare præstituto congruo stipendio pro oneribus, ut supra exequendis. Episcopus itaque precibus obsequens ordinariam ejus auctoritatem interposuit præmemoratam Cappellam erigendo ad Titulum, ut inquit, Ecclesiastici Laicalis Beneficii simplicis cum dote, & oneribus enunciatis; At reservato Jurepatronatus tam Oratori, quam ab ipso contemplatis subtexuit: *Cum facultate Beneficiato sive Rectori post mortem ipsius D. Joannis si fuerit Clericus, donec, & quousque non fuerit promotus ad ordinem Sacerdotalem eligendi Sacerdotem pro celebratione Missarum cum competenti stipendio retentis aliis fructibus bonorum donatorum, & assignatorum demptis stipendio, & oneribus prædictis, cedant in Beneficium compatronorum vocatorum.* 1.

Præfatus verò pius disponens supplex coram SS. DD. N. conquestus fuit, quod Notarius Galitius Moranus perperam in recensitis publicis tabulis assecutus fuit ejus voluntatem, immo verò quæque ita inordinatè, & confusè exposuit, ut nec ipse eorum sensum deinde teneat. Si quidem altero declarativo exarato Instrumento, jurejurando, idem ipse asseruit ejus mentem fuisse nedum Cappellæ cultum, animæque suffragium ordinare, sed quoad temporalia familiæ de Orlandis prospicere, proinde nulli modo constituere voluisse, asserit, simplex perpetuum Beneficium, sed tantum præordinasse simplicem Cappellaniam Laicalem cum onere Missarum liberè transmissibilem activè, & passivè ad quoscumque; adeo ut ejus Juspatronatus perpetuò conservaretur in familia tam effectiva, quam contentiva sæpe dicti Francisci Odoardi; ac in omnem voca-

vocationis casum Cappellanus deputaretur à Patronis pro tempore unus ex ipsorum Filiis, Nepotibus, sive Pronepotibus respectivè: *Quoties verò non adessent Filii, neque Nepotes, neque Pronepotes descendentes Patronorum, &c. Primogenitus Patronus pro tempore ordine, modo, & forma supra invitatorum valeat eligere unum Rectorem, sive Oeconomum temporalem, & ad nutum amovibilem, qui esse debeat Sacerdos, ipsi primogenito benevisus qui curam habere debeat Cappellæ, & Missas celebrare, &c. Assignato tamen competenti Salario eidem primogenito benevisu, & totum id quod supererat soluto dicto Salario, & adimpletis omnibus oneribus valeat primogenitus familiæ, seu ille inter Patronos natu major licitè pro se retinere, & applicare ad proprium commodum, & pro congrua manutentione eorum familiæ, seu Domus.* Summopere itaque memoratus pius disponens percupere asseruit, quoad ita declarandam primam dispositionem, juxta ejus primævam mentem admittatur, utque facilius voti compos fiat, quasdam ulterius assignavit Domus pro augmento dotis hujusce Cappellaniæ, onere dumtaxat adjuncto unius Missæ hebdomadalis. Unde proposito dubio: *An Instrumentum declarativum, de quo agitur sit attendendum, & executioni demandandum.*

Negativè resolvendum sentiebam. Constat enim Joannem de Orlandis voluisse erigere Beneficium Ecclesiasticum de Jurepatronatus Laicali cum reservatione Jurispatronatus activi favore sui, & suorum tum ex ipso primo Instrumento coram dicto Joanne acceptante, & consentiente exarato à Notario uti pluries dicitur disposuisse, & deliberasse fundare Beneficium per-
1 petuum. Nomine autem Beneficii perpetui non venit Cappellania merè Laicalis sed Ecclesiastica, & collativa, juxta Cardinal. *in Clement.* 2. *de Judic. n.* 58. Preb. ad Monach. *in cap. Nullus de temporibus ordin. in* 6. *num.* 2. & alias quas refert Garz. *de Benefic. par.* 1. *cap.* 1. *num.* 5. Tum ex eo quia petit ab Episcopo institutionem, & investituram dicti Beneficii favore Francisci Odoardi à se præsentati, ut ex memoriali Episcopo porrecto, ibi: *Per tanto la supplica volere restare servita d'istituire, ed investire detto Francesco Odoardo di tal Benefizio:* Si enim fundare voluisset Cappellaniam merè Laicalem, non petiisset
2 ab Ordinario institutionem, quæ non requiritur nisi in Beneficio Ecclesiastico, & collativo, Garz. *de Benefic. par.* 1. *cap.* 2. *num.* 81. Tum ex eo, quia fuit ab Ordinario erectum supplicante eodem Joanne; quæ erectio auctoritate Ordinaria à Testatore volita demonstrat eum voluisse fundare Beneficium Ecclesiasticum. Tum denique ex eo, quia apposuit conditionem in primo instrumento, quòd hujusmodi Beneficium obtineri possit etiam à minoribus quatuordecim annis, ibi: *Etiam quod descendentes nominandi, & præsentandi sint tantum prima Tonsura initiati, & minores quatuordecim annis præscriptis à Sacro Concilio Tridentino:* Quæ conditio esset inutilis, & superflua si dictum Beneficium esset Cappellania merè Laicalis, & non collativa.

Non obstat, quòd Fundator in limine fundationis
3 apposuerit conditionem. Quòd deficiente Beneficiato fructus bonorum donatorum, & assignatorum, cedant in Beneficium compatronorum vocatorum, quæ videtur esse contra naturam Beneficii Ecclesiastici; quia imprimis non videtur esse contra naturam Beneficii conditio, quòd Patroni gaudeant fructibus Beneficii, juxta Sacram Congregationem Concilii *in Lycien.* 27. *Aprilis* 1688. ubi in præcisis terminis Sacra Congregatio respondit: *Deficientibus Clericis posse conjunctos Sæculares retinere idem Beneficium, donec aliquis extet Clericus de familia, & fructus omnes Beneficii erogandos esse in Celebrationem Missarum, juxta vo-*
4 *luntatem Testatoris.* Et licèt sit contraria naturæ Beneficii Ecclesiastici, non proinde potest vitiare illud, sed potius ipse vitiari debet, juxta doctrinam Duran. *de Condit. imposs. par.* 2. *cap.* 1. *num.* 106. Corrad. *in prax. Benefic. lib.* 2. *cap.* 12. *num.* 57. & 58. Lotther. *de re Benefic. lib.* 1. *cap.* 32. *num.* 19. *cum seqq.*

Nec potest amplius dictum Beneficium reddi Cappellania merè Laicalis, non obstante quòd exhibeatur
5 novum augmentum dotis, quia ex qualibet causa bona semel Deo dicata secularizzari amplius non pos-

sunt, juxta *Text. in cap. Ligna* ibique Gloss. *in verb. Laicorum de Consecrat.* Fagnan. *in cap. Relatum n.* 37. *ne Cler. vel Monach.* Calderin. *cons.* 5. *num.* 1. *de relict. Domib.*

His tamen non obstantibus Sacra Congregatio Concilii *in Montis Pelusii Erectionis Cappellaniæ* 12. *Maji* 1714. Præfato dubio respondit: *Affirmativè ex gratia in forma commissaria.*

ARGUMENTUM.

Patronus an, & in quibus Casibus possit instare apud Superiorem pro translatione Cappellaniæ merè Laicalis de loco ad locum?

SUMMARIUM.

1 *Patrono non potest concedi licentia transferendi Cappellaniam de uno ad aliud Altare, quando Testator in institutione Cappellaniæ principaliter respexit ad Altare, & secundariò ad hæredes; secus si respexit principaliter ad hæredes, & secundariò ad Altare; & num.* 2. *&* 5.

3 *Celebratio Missæ an, & quando possit transferri de una ad aliam personam?*

4 *Refertur resolutio Sacræ Congregationis Concilii in* Placentina commutationis voluntatis.

5 *Legatum directum in personas hæredum censetur ordinatum in gratiam ipsorum.*

6 *Dispositio qualificata intelligitur durare quousque durat qualitas.*

7 *Testator quando dicatur in institutione Cappellaniæ, principaliter respexisse ad Altare, & secundariò ad hæredes, aut è contra, & num.* 8.

9 *Patronus potest transferre Cappellaniam de uno ad aliud Altare, quando à Testatore est ei data libera facultas transferendi, & ex quibus arguatur hujusmodi libera facultas?*

10 *Dictio:* Ovvero: *est disjunctiva, & separat unam orationem ab altera.*

CASUS IV.

QUidam Testator instituit Cappellaniam merè Laicalem, & ad nutum amovibilem, seu Legatum Missarum pro ejus, suorumque animabus, celebrandarum ad Altare Ecclesiæ Civitatis A. cum reservatione juris nominandi Cappellanum ad nutum amovibilem favore suorum hæredum, cum isti ex certa causa discesserint à Civitate A. & transtulerint domicilium ad Civitatem B. & vellent transferre etiam præfatam Cappellaniam ad Altare Ecclesiæ ejusdem Civitatis B. Quæro an possit eis concedi licentia transferendi dictam Cappellaniam de uno Altari unius Ecclesiæ ad Altare alterius Ecclesiæ?

Pro cujus resolutione, rimanda, & attendenda venit voluntas Testatoris, ac procedendum cum distinctione; dupliciter enim Testator instituere potest Cappellaniam merè Laicalem, seu Legatum Missarum nimirum, vel ad ornatum, splendorem, & cultum certi Altaris, vel ad commodum, & utilitatem propriam, ac suorum hæredum. Si Testator in institutione præfatæ Cappellaniæ primariò, & principaliter respexit ad ornatum, officiaturam, splendorem, & cultum dicti Altaris Civitatis A. secundariò verò ad ejus hæredes, quibus injunxit onus celebrare faciendi, seu nominandi Cappellanum pro celebratione Missarum in dicto Altari, seu quibus commissum sit nudum ministerium solvendi Cappellano Eleemosynam Missarum in dicto Altari celebrandarum; & in hoc casu concedi non potest prædictis hæredibus Patronis licentia transferendi Cappellaniam de Altari Civitatis A. ad Altare Civitatis B. quia ubi per Testatorem in Cappellania, & Legato Missarum principaliter contemplatum fuit Altare, non potest eadem Cappellania, seu Legatum Missarum transferri de uno ad aliud Altare, etiam cum auctoritate Episcopi; dum Missæ celebrari debent in illis Ecclesiis, & Altaribus, in quibus Testator jussit, ut celebrentur, nisi in primo Altari Legatum impleri non posset, ut docent Barbat. *cons.* 1. *n.* 8. Navarr. *cons.* 14. *de Testamentis n.* 10.

Menoch. *præsumpt.* 112. *lib.* 4. *num.* 7. Gratian. *discept. forens.* 73. *num.* 4. ibique Carol. Anton. de Luca *num.* 7. Capon. *discept.* 196. *num.* 10. *tom.* 3. Rota *decis.* 309. *num.* 11. *par.* 6. *recentior.* & *decis.* 574. *num.* 8. *part.* 1. *diverf.* & *decis.* 1149. *num.* 17. coram Seraph. Et fuit resolutum à Sacra Congregatione Concilii *in Cervien. translationis piorum onerum* 18. *Maji* 1715. *in Derthonen. translationis Cappellaniæ* 9. *Februarii* 1715. & *in Mediolanen. seu Veraminis Cappellaniæ* 23. *Februarii ejusdem anni.*

Et ita requisitus in sensu veritatis die 1. Augusti 1715. ad instantiam hæredum cujusdam Sacerdotis Marciani Acerbi Terræ Vairanæ Tortonen. Diœcesis, qui instituit Cappellaniam trium Missarum qualibet hebdomada celebrandarum certo Altari ab ipso erecto in Ecclesia Parochiali ejusdem Terræ; requisitus, in quam, an ipsi possent transferre dictam Cappellaniam ab Ecclesia Parochiali Terræ Vairanæ, ad Ecclesiam Parochialem Terræ Varinellæ, negativum dedi responsum ex ratione superius deducta, quia nimirum ex particula Testamenti, constabat Testatorem principaliter respexisse ad cultum, & officiaturam dicti Altaris Terræ Vairanæ, & erga ipsum specialem habuisse affectionem, uti etiam resolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii in *Cremonen. Erectionis Collegiatæ* 26. *Martii* 1695. ubi Marchio Cæsar Vidonus in Testamento, cum quo decessit disposuit: *Dell' Entrata, che si cava dall' augumento del Porto di Pigicherrone, che sono Ducatoni* 200. *in circa, che si riscuotono ogni mese, lascio, che sia eretta una Collegiata di quattro Canonici compreso il Proposito, o Arciprete nella Chiesa Parochiale di San Giovanni in Croce, e due Chierici, ed incarico alli poveri morienti di detta Terra, ed ajutarli al ben morire fino al fine, &c. e caso che per qualsivoglia accidente non si potesse erigere detta Collegiata in detta Chiesa di San Giovanni in Croce, lascio, che sia eretta in Cremona nella Chiesa di Santa Cecilia:* Cupiens Marchio Cæsar Junior erectionem facere extra locum Sancti Joannis in Cruce, contemplatum, & in Ecclesia præpositurali Curata Sancti Ægidii, & Homoboni Cremonæ preces Sanctissimo obtulit quibus ad Sacrum Concilium remissis disputatum fuit dubium: *An sit locus erectioni Collegiatæ in alio loco, quam contemplato à Testatore?* Sacra Congregatio respondit die 26. Martii 1695. *Negative.*

Si verò Testator in institutione præfatæ Cappella-
2 niæ primariò, & principaliter respexit ad commodum, & utilitatem propriam, ac suorum hæredum, & primariò voluit onus Missarum pro ejus, suorumque Animarum salute; Secundariò verò, & in consequentiam ad dictum Altare Civitatis A. Et in hoc casu censeo posse eisdem hæredibus Patronis permitti prædictam translationem Cappellaniæ de Altari Civitatis A. ad Altare Civitatis B. quia ubi in Cappellania principaliter sunt contemplatæ personæ, secundariò verò Altare, tunc eædem personæ de consensu legitimi Superioris possunt transferre Cappellaniam de uno ad aliud Altare: Gratian. *dicta disceptat. forens.* 73. *num.* 5. & *seqq.* Capon. *dicta disceptat.* 196. *num.* 11. Rot. *decis.* 1149. *num.* 10. & *seqq.* coram Seraph. & *decis.* 494. *num.* 6. coram Cavaler.

3 Sic si Testator mandet conferri Beneficium Sacerdoti, qui celebret Missam pro Anima sua, cum principaliter respexerit ad onus celebrandi, & non ad personam celebrantis, nisi in consequentiam ejusdem oneris, non minus celebratio Missæ fieri potest ab ipso, quam ab alio Sacerdote; Gratian. *discept.* 73. *num.* 10. Ergo etiam mandante Testatore, ut ejus hæredes celebrare faciant certas Missas in Altari A. pro ejus, suorumque Animabus, quia principaliter respexit ad remedium Animæ, & commodum suorum hæredum, & non ad Altare, nisi in consequentiam celebrationis non minus iidem hæredes celebrare facere poterunt Missas in illo, quàm in alio Altari. Valet enim argumentum de Persona ad locum, itaut sicuti quando celebratio fuit principaliter considerata, & non persona celebrantis potest ipsa transferri de una ad aliam personam, ita quando fuit eadem celebratio principaliter considerata; & non locus celebrationis, poterit transferri de uno ad alium locum. Remedium enim Animæ, non magis ex uno, quàm ex alio Altari provenit, ut ait Rota *dicta decis.* 1149. *num.* 11. coram Seraph.

Quemadmodum sudens in Sacra Congregatione 4
Concilii apud R. P. D. meum Petra Secretarium sentiebam *in Placentina Commutationis Voluntatis*. Ubi expositum fuit, quòd Marchionissa Angela Cremona Vicedomina de Mandellis de anno 1695. in ejus ultimo, quo decessit elogio, præordinata agnatitio Fideicommisso, &c. hæredibus institutis, cæterisque substitutis id onus injunxit: *A far celebrare ogni anno fino in perpetuo tutti li giorni festivi di Precetto, ed anche tutti li giorni di Mercordì, e di Venerdì della settimana una Messa nell' Oratorio di Santa Teresa di detto mio Feudo d' Olmeto, con dare, e pagare al Sacerdote pro tempore, che celebrarà un' elemosina competente, e questa in suffragio dell' Anima mia, e de' miei Defonti: Aggravando parimente, &c. a far celebrare ogni anno in perpetuo nel mio Oratorio esistente sopra de miei Beni posti nel luogo di Menarolo Commune di Pontemoro Ducato Piacentino una Messa parimente tutte le Feste di Precetto, ed anche tre Messe la settimana, cioè una ogni Lunedì, una ogni Mercordì, ed una ogni Sabato di qualsivoglia settimana in perpetuo, con dare ad un Sacerdote, che pro tempore celebrarà una competente Elemosina, e ciò in suffragio dell' Anima mia, e de' miei Defonti.* Obventis hujusmodi hæreditariis bonis Josepho de Mandellis, ejus Mater ac Tutrix Marchionissa Geltrudes Malvacina pro dissolvendo ære alieno Testatoris, venundedit præmemorata bona, vulgò nuncupata di *Menarolo* Comitibus de Anguisuolis; præ cæteris conventione inita, quòd Marchionissa venditrix opportunam facultatem assequi curaret transferendi Missarum onera, quæ in Oratorio ejusdem Feudi exequi debent, ad alterum Oratorium Olmeti, quòd si voti compos fieri non posset, ab ipsis Comitibus emptoribus satisfierent, deducta tamen æquivalenti summa ex residuali pretio bonorum; at si verò non idem partium judicium desuper versaretur, tum sæpedicta Marchionissa curam subiret celebrationis Missarum in eodem Oratorio di *Menarolo*; nuper verò sub obtentu extinguendarum litium, quæ super adimplemento præmemoratæ conventionis effervescere cœperunt, jam dicta Marchionissa Geltrudes, ejusque Filius supplices confugerunt ad Sanctissimum Dominum Nostrum, precibus ad Sacram Congregationem rejectis pro benigna facultate transportandi præfata Missarum onera, quæ incumbunt Oratorio di *Menarolo*, ad alterum Olmeti, itaut quotidie ibi Sacrificium offeratur cum aliis duabus Missis diebus festivis, quo pacto absolutus comperitur numerus à Testatrice volitus, ordinatèque distributus pro commoditate Populi.

Quo stante proposito dubio: *An, & quomodo sit locus commutationi voluntatis in Casu, &c.*

Affirmativè respondendum dicebam, dummodò omnia onera imposita à Testatrice adimpleantur in Feudo Olmeti. Quoniam hujusmodi Legatum Missarum non fuit conceptum à Testatrice favore Oratorii loci Menaroli, cum non respexerit ad ejus Officiaturam, nec 5
ad personas dicti loci, sed solum utpote directum in personas hæredum censetur ordinatum, in Gratiam ipsorum hæredum, non autem Oratorii, quod destinatum dicitur in quamdam tantùm consequentiam celebrationis, juxta *Text. in l. Pater Filium §. Tusculanos ff. de legat.* 3. Mantic. *de conject. ult. volunt. lib.* 6. *tit.* 14. *n.* 18. Rota coram Seraph. *decis.* 1149. *num.* 10. Et proinde possunt hæredes, dum amplius dicta bona non possident onus implere in alia Ecclesia ipsis magis commoda, quidquid esset, quando Legatum factum esset principaliter favore Oratorii, ut distinguendo tradunt Pasqualig. *de Sacrific. nov. leg. quæst.* 1144. *num.* 11 & *seqq.* & *quæst.* 1145. *num.* 4. Capon. *discept.* 196. *num.* 10. & 11. Gratian. *discept.* 73. *num.* 5. & *seqq.*

Eoque magis, quia Testatrix supposuit, quòd bona perpetuò remanere deberent penes suos hæredes, & Ecclesiam elegit tamquam ad ipsam spectantem, ibi: *nel mio Oratorio?* Unde cum bona amplius non possideantur à Dominis de Mandellis, & Oratorium non

fit am-

fit amplius, Testatricis adeoque non fit amplius locus ille, quem contemplata est Testatrix, sequitur, quòd Missæ in præfato Oratorio celebrari non debeant, sed
6 possint alibi satisfieri. Dispositio enim qualificata intelligitur durare quousque durat qualitas. Pignatell. *tom. 4. consult. 12. num. 2.*

Ita etiam fuit resolutum ab eadem Sacra Congregatione in dicta *Placentina Januar. 1714.*

7 Ad cognoscendum animum quando Testator in Institutione Cappellaniæ merè Laicalis, seu Legati Missarum principaliter respexerit ad Altare, & secundariò ad ejus hæredes: Aut principaliter ad hæredes, & secundariò ad Altare attendenda sunt verba Institutionis, & ejus Dispositionis; Si enim verba Institutionis Cappellaniæ fuerunt principaliter directa ad Altare, & secundariò ad hæredes, ut si fuisset dictum, quòd celebrentur in tali Altari Missæ, & postea fuisset injunctum hæredibus, ut solverent Eleemosynam Sacerdoti celebranti, aut si in dicto Altari speciali cultu coleretur aliqua Sacra Imago, aut Testator erga illud haberet specialem affectionem, quæ constare diceretur, si ipse eligeret sepulturam prope idem Altare, aut illud fuisset ab ipso erectum propriis expensis, tunc diceretur principaliter respexisse ad Altare, & istud stare taxativè, secundariò verò ad ejus hæredes, & voluisse taxativè ibi celebrari Missas ad terminos Juris communis, juxta quod Missæ celebrandæ sunt in Ecclesia, ubi fundatorum corpora requiescunt: Abbas *cons. 99. num. 4. & seqq.* Rota *decis. 494. num. 3.* coram Cavaler.

8 Si verò verba Institutionis Cappellaniæ principaliter fuerunt directa ad hæredes, & primariò habitus fuerit respectus ad remedium animæ suæ, suorumque hæredum, secundariò verò ad Altare, ut si fuisset dictum, quòd hæredes celebrare facerent in tali Altari Missas pro ejus, suorumque Animabus; aut si Testator haberet affectionem, erga suos hæredes, aut isti essent ejus Consanguinei, tunc diceretur respexisse primariò ad hæredes, & secundariò ad Altare, & istud stare demonstrativè ad *Text. in cap. Requisisti ad Terram*, ibique Doctores omnes.

9 Absque verò ulla difficultate possent hæredes Patroni transferre Cappellaniam de uno ad aliud Altare, si eis fuisset à Testatore data libera facultas transferendi, ut de mense Julii anno 1701. per acta Archivii, fuit resolutum à R. P. Domino Marabottino Judice in una *Perusina Cappellaniæ* scribente, & obtinente Domino meo Patruo Amatissimo ubi cùm Georgeus de Gervasio in limine fundationis Cappellaniæ, postquam designaverit Ecclesiam Sancti Joannis Baptistæ Ordinis Sancti Bernardi Cisterciensis Perusiæ pro celebratione Missarum, reservaverit sibi, suisque Hæredibus Cappellaniam de una ad aliam Ecclesiam per hæc verba ibi: *Item in evento; che mai in alcun tempo i Padri del sopradetto Monastero non volessero permettere per qualsivoglia causa, che il detto Cappellano, o Sacerdote celebrasse le sudette Messe nella sopradetta loro Chiesa, o per qualsivoglia accidente, che potesse succedere non potessero celebrare le dette Messe nella sudetta Chiesa, ovvero, che il medesimo Giorgio volesse che si celebrassero in altra Chiesa, detto Cappellano, o Sacerdote sia tenuto, ed obbligato celebrare, come sopra le dette Messe in un'altra Chiesa di questa Città, dove più parerà, e piacerà al medesimo Giorgio, se egli allora viverà, altrimente dove più piacerà, e parerà a suoi Eredi, o agl'altri, che da esso saranno nominati nel suo ultimo Testamento, o altra Dispositione, o Contratto:* R. D. Joannes Vincentius de Casellis prædicti Fundatoris hæres tunc Religiosus Sancti Philippi Nerii, nunc vero Canonicus meritissimus Cathedralis meæ Patriæ vigore hujus facultatis transferendi sibi à Testatore tributæ, nec non attento impedimento præstito Cappellano celebrandi in dicta Ecclesia Sancti Joannis Baptistæ per dictos Patres Cistercienses transtulit Cappellaniam ab hac Ecclesia ad illam Congregationis Sancti Philippi Nerii Perusiæ. Quam translationem justam, & validam per sententiam Canonizavit idem R. P. D. Marabottinus revocando duo contraria judicata, nimirum Almæ Rotæ Perusinæ, & R. P. D. mei Petra tunc A. C. declarantia nullam præfatam translationem eo sub motivo, quòd facultas transferendi Cappellaniam de una ad aliam Ecclesiam concessa a dicto Testatore suis hæredibus non erat absoluta, & arbitraria, sed solùm ad certos, & determinatos casus restricta, nimirum: *In evento, che mai per alcun tempo i Padri del sopradetto Monastero non volessero permettere per qualsivoglia causa, che il detto Cappellano celebrasse le sudette Messe nella sopradetta loro Chiesa.* Qui casus cùm non fuerit concludenter probatus, ideò præfati Judices existimarunt nullam translationem.

Sed sententia revocatoria R. P. D. Marabottini meo judicio videtur magis rationi congrua, dum videtur Fundator dedisse suis hæredibus absolutam, & arbitrariam facultatem transferendi Cappellaniam, eo quia in ejus Dispositione non processit per viam conditionis, si sequeretur impedimentum, sed cum casu alternativo ibi: *in evento, che mai i detti Padri non volessero permettere, che il Cappellano celebrasse le sudette Messe nella sopradetta loro Chiesa: Ovvero, che il medesimo Giorgio volesse, che si celebrassero in altra Chiesa di questa Città, &c. altrimente dove più parerà, e piacerà a suoi Eredi:* adeò quòd illa dictio: *Ovvero* est distinctiva, & non repetit præcedentia, imò separat, & dividit unam Orationem ab altera Rot. *decis. 65. num. 7. & 8. & decis. 556. num. 3.* coram Cerr. & coram Coccin. *decis. 157. num. 5.* ubi firmat, quod dictio prædicta ampliat dispositionem ad diversa. Attento præcipue, quod subsequentia verba, *dove più parerà, e piacerà a suoi Eredi*, tamquam prægnantia potestatis nullam admittunt correlationem ad dictum impedimentum, aliàs sequeretur correctio in eodem instanti, nec dici posset, quod potestas esset ad *placitum*, & ad *libitum*, si esset regulanda a causa impedimenti. 10

ARGUMENTUM.

Episcopus an possit erigere novum Canonicatum ex fructibus superexcrescentibus in Ecclesia Collegiata de Jurepatronatus Laicali absque consensu Patroni, & an Patrono respectu Canonicatus noviter erecti competere possit Juspatronatus, & hoc cujus naturæ erit Ecclesiasticæ ne an Laicalis?

SUMMARIUM.

1 *Canonicatus in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis aliquando sunt inter se distincti, & separati, aliquando nec distincti, nec separati, nec taxati, aliquando taxati, sed non distincti, nec separati.*

2 *An, & quando Episcopus possit alterare, & frangere numerum Canonicatuum a Fundatore statutum? & num. 15.*

3 *Episcopus non potest mutare Statum Ecclesiarum contra mentem Fundatorum.*

4 *Statuto per Capitulum certo, & determinato numero Canonicatuum, & jurato, ac confirmato à Sede Apostolica an, & quando Episcopus possit illum frangere, & erigere novum Canonicatum? & num. 17.*

5 *Dismembratio Ecclesiæ Patronalis fieri potest ab Episcopo etiam renuente Patrono ob evidentem necessitatem, & utilitatem.*

6 *Episcopus de consensu Capituli potest erigere in Ecclesia Collegiata ex fructibus superexcrescentibus novum Canonicatum.*

7 *In erectione novi Canonicatus in Ecclesia Collegiata Patronali ex fructibus superexcrescentibus requiritur consensus Patroni, limita, ut num. 13.*

8 *Ecclesia Patronata subjici non potest mensæ alterius Ecclesiæ, nec fructus Canonicatus dismembrari, & alteri assignari sine consensu Patroni.*

9 *In suppressione Canonicatus Ecclesiæ Collegiatæ Patronalis præter alia requisita, requiritur consensus Patroni.*

10 *Tam suppressio antiqui Canonicatus, quàm erectio novi in Collegiata Patronali est læsiva Jurispatronatus, sed diversimodè.*

11 *Augmentum redditunm superexcrescentium ad hoc, ut sit causa sufficiens erigendi novum Canonicatum, quale debet esse?*

12 *Patronus si videat Episcopum erigere novum Canonicatum in Collegiata Patronali non obstante tenuitate redditunm potest se opponere.*

14 *Si ex redditibus superexcrescentibus unius Prebenda vacantis erigantur dua Prebenda ad terminos Textus* in cap. Vacante de Præbend. *requiritur consensus Patroni.*

16 *Clausula*, & non alio modo nihil immutando, *prohibent omnem alium modum preter expressum.*

18 *Beneficium quando Fundatur de Bonis Ecclesia, acquiritur Ecclesia Juspatronatus.*

19 *Rei sacra non potest imponi servitus.*

20 *Erecto novo Canonicatu in Ecclesia Collegiata Patronali ex fructibus superexcrescentibus Patrono Collegiata competit Juspatronatus ad illum.*

21 *Fructus superexcrescentes Ecclesia Patronalis sunt obnoxii Juripatronatus, vel in habitu, vel in actu; & quando? Vide ibi.*

22 *Si ex fructibus superexcrescentibus Ecclesia Patronalis erigatur novus Canonicatus cum reservatione Jurispatronatus favore Patroni non imponitur eis nova servitus, sed servitus, quam prius habebant in habitu, reducitur ad actum.*

23 *Juspatronatus, quod competit Patrono respectu Canonicatus noviter erecti ex fructibus superexcrescentibus Collegiata Patronalis est Ecclesiasticum.*

CASUS V.

FUit erecta à quodam Fundatore Ecclesia Collegiata A. de omnibus ejus bonis Hæreditariis, ibique ab eodem taxatus certus numerus duodecim Canonicorum cum reservatione Jurispatronatus favore eorum de Familia. Decursu temporis cùm fructus præfatæ Collegiatæ notabiliter excrescerent, determinavit Episcopus de hujusmodi fructibus superexcrescentibus erigere novum Canonicatum in dicta Ecclesia Collegiata, Quæro proinde in hoc casu quatuor, quæ non video hactenus ab ullo Doctore tacta, & discussa.

Primo. An Episcopus de dictis fructibus superexcrescentibus possit erigere novum Canonicatum; & quatenus affirmativè.

Secundò. An in erectione hujusmodi novi Canonicatus requiratur consensus Patroni.

Tertio. An Patrono competere possit respectu ejusdem Canonicatus Juspatronatus, & quatenus affirmative.

Quarto. An hoc erit Ecclesiasticum, vel Laicale?

1 Ut intelligatur, quo sensu hæc omnia procedere possint, præsupponendum est, quòd in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis aliquando Præbendæ Canonicales sunt omninò distinctæ, & separatæ inter se, itaut unicuique Canonicatui sit assignata dos distincta, & separata à Dote alterius Canonicatus; Aliquando nec sunt distinctæ, nec separatæ, nec taxatæ, ut quando non est determinatus, nec certus numerus Præbendarum, nec Canonicorum, sed bona sunt communia, & eorum redditus inter Ecclesiæ inservientes dividuntur; Aliquando sunt taxatæ, sed non distinctæ, nec separatæ, ut quando est determinatus certus numerus Canonicorum, & bona sunt communia, sed ex horum redditibus unicuique Canonico taxata, & assignata fuit certa summa, seu portio. Quæstio præsens procedere non potest in primo casu, quia quando Præbendæ sunt inter se distinctæ, & separatæ, sed per industriam Canonicorum augmententur, augmentum cedit eis solis, nec tenentur aliis communicare: Nec procedere potest in secundo Casu, quia si Præbendæ non sunt taxatæ, nec distinctæ, nec separatæ, sed omnibus fructibus massæ Capitularis in communi redactis fierent tot Præbendæ, quot redditus suppetunt, non esset dare fructus superexcrescentes, & nihil separatum discerni posset, quod superexcresceret; sed procedit in tertio Casu, nimirum, quando in Ecclesia Collegiata, sunt taxatæ præbendæ, sed non distinctæ, nec separatæ, quo casu dari possunt fructus superexcrescentes, juxta distinctionem, quam tradunt Butr. *in cap. Cum M. Ferrariensis de Constit.* num. 1. ibique Imol. *num.* 12. Fagnan. *num.* 4. & 40. Barbos. *de Canonic. cap.* 3. *num.* 7.

His præsuppositis in hoc Casu, quoad primum dubium videtur respondendum negativè. Fundator enim in limine fundationis præfatæ Ecclesiæ Collegiatæ determinavit, ac taxavit certum numerum Canonicorum, nempe duodecim Canonicos, quo casu Episco- 2
pus, non potest alterare hanc fundationem, & frangere numerum Canonicorum à Fundatore statutum, erigendo ex fructibus superexcrescentibus Collegiatæ novum Canonicatum; cum Episcopus non possit mu- 3
tare statum Ecclesiarum contra mentem Fundatorum, juxta *Text. in Can. Mutationes, & Can. Scias* 7. *quæst.* 1. & docent Petrus de Perusio *de Mutat. Stat. Eccles. cap. ultim. num.* 13. Monet. *de commut. ult. volunt. cap.* 11. *num.* 381. *in fine*, Amostaz. *de Causis Piis lib.* 1. *cap.* 14. *num.* 8. sed tenetur pacta, & leges fundationom tam de Jure naturæ, quam divino observare, & ea destruere, esset frangere Jus naturæ ad *Text. in leg. Juris gentium*, §. *Pretor ait, pacta servabo, ff. de pactis, & Text. in Can. Rationis Ordo* 16. *quæst.* 7. Bero. *cons.* 49. *num.* 8. *lib.* 2.

Eo modo, quo statuto per Capitulum certo, & 4
determinato numero Canonicatuum jurato, ac confirmato à Sede Apostolica, non posset Episcopus eum frangere novum creando Canonicum: Ita statuto à Fundatore in limine fundationis certo numero Canonicatuum, seu Canonicorum, non poterit Episcopus illum frangere, & alterare, ea ratione, quia evertere ea, quæ fundatores voluerint in limine fundationis Ecclesiarum, esset eos retrahere ab elargitione propriorum Bonorum in operibus piis, ad quod evitandum videmus Sacros Canones concedere Fundatoribus Juspatronatus, & admittere eorum leges etiam Juri contrarias, ut dixi in Superioribus Canonibus, & dicam infra in secunda Parte *Can. XXVI.* & fuit resolutum à Sacra Rota *in Parmen. Beneficii* 28. *Januarii* 1701. §. *Quam quidem* coram Eminentissimo Scotto.

Sed etiam omisso, quòd Episcopus possit erigere in dicta Collegiata novum Canonicatum ex fructibus superexcrescentibus, adhuc quoad secundum dubium videtur dicendum, quòd in hujusmodi erectione non requiratur consensus Patroni. Quoniam fructus superexcrescentes, & provenientes à Bonis à Fundatore assignatis pro dote Ecclesiæ Collegiatæ non sunt in Dominio, & Potestate Patroni, sed spectant ad Capitulum, & ad ordinationem Episcopi; unde sicuti Episcopus cum consensu Capituli potest illos erogare in utilitatem Ecclesiæ, in Eleemosynam pauperum, aut ex eis augere Portiones Canonicales taxatas absque consensu Patroni, ita ex eisdem fructibus superexcrescentibus poterit erigere novum Canonicatum absque dicto consensu. Erectio enim novi Canonicatus tendit in evidentem utilitatem, decorem, & honorem Ecclesiæ; adeoque fieri potest ab Episcopo sine consensu Patroni, uti patet in Dismem- 5
bratione Ecclesiæ Patronalis, quæ si fit ob evidentem necessitatem, & utilitatem, fieri potest ab Episcopo absque consensu Patroni, immo eo positivè dissentiente, ut præter auctoritates per me superius adductas *in Can. IV. Cas. VI.* firmavit Rot. *in Leodien. Dismembrationis* 25. *Januarii* 1715. §. *Minusque* coram R. P. D. Lancetta.

At his minime attentis, dicendum in hoc casu Epi- 6
scopum posse erigere in præfata Collegiata novum Canonicatum ex fructibus superexcrescentibus, data enim superexcrescentia redditunm Ecclesiæ Collegiatæ, Episcopus de consensu Capituli, aut Capitulum de consenso Episcopi habet facultatem frangendi numerum Canonicorum, & erigendi in illa novum Canonicatum ex hujusmodi fructibus superexcrescentibus, juxta celebrem Textum *in cap. Cum M. Ferrariensis de Constitut.* ibique Abb. & *in cap.* 1. *de Instit. num.* 5. *in fine*, Butr. *in cap. Cum Dilectus de Constitut. num.* 11. Fagnan. & Doctores omnes, Lambertin. *de Jurepatron. lib.* 3. *quæst.* 6. *art.* 7. *num.* 8. Lotther. *de re Benef. lib.* 1. *quæst.* 14. *num.* 37. Garz. *de Benef. par.* 12. *cap.* 1. *num.* 5. Barbos. *de Canonic. cap.* 3. *num.* 2. & *seqq.*

7 Sed in erectione novi Canonicatus in Ecclesia Collegiata Patronali ex dictis fructibus superexcrescentibus ultra consensum Capituli omnino necessarium, juxta Fagnan. *in cap. Dilecto de Preben. num.* 18. requiritur etiam consensus Patroni. Quoniam erigere novum Canonicatum ultra numerum statutum à Fundatore est alterare statum Ecclesiæ Collegiatæ. Episcopus autem non potest alterare statum Ecclesiæ, & Beneficii sine consensu Patroni, & consequenter neque erigere novum Canonicatum absque hujusmodi consensu, juxta dispositionem hujus Canonis *Monasterium*, Alexand. de Nevo, *in cap. Cum M. Ferrariensis de Constit. num.* 37. *& seqq.*

Quod comprobatur multiplici paritate. Ecclesia Pa-
8 tronata non potest subjici, vel mensæ alterius Ecclesiæ donari, nec fructus Canonicatus pinguis dismembrari, & alteri Canonicatui tenui assignari sine consensu Patroni. Abb. *in cap. Suggestum de Jurepatr. num.* 1. & fuit resolutum à Sacra Congregatione Concilii *in Cracovien. Dismembrationis fructuum* 3. *Octobris* 1711. Ecclesia simplex ad hoc ut erigi possit in Collegiatam, requiritur consensus Patroni, ut dixi superiùs in Commentario hujus Canonis *Monasterium*, & docent Præposit. in Can. *Si ex Laicis* 10. *quæst.* 1. *num.* 7. Bald. *in leg. Si quis Presbyter, cap. de Episc. & Cler.* Lotther. *de re Benef. lib.* 1. *quæst.* 14. *num.* 7. In sup-
9 pressione Canonicatus Ecclesiæ Collegiatæ Patronalis, præter alia requisita enumerata à Fagnan. *in dicto cap. Cum M. Ferrariensis de Constit. num.* 12. Barbos. *de offic. & potest. Episcopi par.* 3. *allegat.* 67. *num.* 1. 2. *&* 6. Garz. *de Benefic. par.* 12. *cap.* 1. *num.* 2. nimirum, quòd Ecclesia Collegiata sit insignis, quòd Præbendæ sint frequentes, quòd sint adeo tenues, ut cum distributionibus non sufficiunt ad congruam substentationem Canonicorum, quòd suppressio fiat ab Episcopo de consensu Capituli, & quòd fiat in subsidium, scilicet in defectum remedii unionis simplicium Beneficiorum, requiritur etiam consensus Patroni, sive Ecclesiastici, sive Laici, juxta dispositionem Concilii Tridentini *sess.* 24. *de Reformat. cap.* 15. ibi: *Aliquibus ex iis suppressis cum Patronorum consensu, &c. eos ad pauciorem numerum deducere:* ibique Barbos. *n.* 21. *& de offic. & potest. Episcopi par.* 3. *allegat.* 67. *num.* 1. *&* 14. Fagnan. *in cap. Ex parte de Constit. num.* 9. 15. *&* 29. Garz. *de Benef. par.* 12. *cap.* 2. *num.* 202. *&* 285. & fuit resolutum à Sacra Congregatione Concilii *in Alexandrina suppressionis Canonicatus* 17. *Junii* 1702. *ut in Senen. Suppressionis Canonicatuum* 8. *Augusti* 1711. Ergo etiam in erectione novi Canonicatus ex redditibus superfluis Ecclesiæ Collegiatæ Patronalis, requiri debet consensus Patroni, & ita sentire videntur, Abbas *in cap. Suggestum de Jurepatr. num.* 3. ibique Butr. *num.* 4. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 3. *quæst.* 6. *art.* 4. ubi quærit an Episcopus sine consensu Patroni possit ex redditibus constituere præbendas? & respondit *negativè*.

Etenim tam suppressio antiqui Canonicatus, quàm
10 erectio novi in Collegiata Patronali est læsiva Jurispatronatus, sed diversimode. Siquidem suppressio est læsiva Jurispatronatus respectu Juris præsentandi, eo enim ipso, quòd supprimitur Canonicatus ad effectum augendi redditus aliorum Canonicorum, Patronus amittit Jus præsentandi respectu Canonicatus suppressi; Erectio novi Canonicatus ex fructibus superexcrescentibus est læsiva Jurispatronatus respectu Juris alimentorum, dum eo ipso, quòd erigitur novus Canonicatus ex dictis fructibus minuitur spes, & Jus consequendi alimenta in casu inopiæ. Unde sicuti ex eo quòd suppressio Canonicatus est læsiva Jurispatronatus respectu Juris præsentandi requiritur consensus Patroni, ita cùm etiam erectio novi Canonicatus sit læsiva ejusdem Jurispatronatus, scilicet respectu Juris alimentorum, requiri debet consensus Patroni, non minus læditur Juspatronatus per amissionem Juris præsentandi, quàm per amissionem Juris alimentorum, cùm unusquisque eorum sit fructus adnexus Jurispatronatus, ut fuit resolutum à Sacra Rota in *Salernitana Alimentorum* superiùs impressa in *Can. II. Cas. III.* & expressè docet Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 3. *quæst.* 6. *art.* 7. *num.* 9. ibi: *Sed remanet aliqualis difficultas, an tam in diminutione, quàm in augmento cum Dispositione Episcopi debeat intervenire consensus Patroni pro tempore existentis. Et in diminutione omnino dicendum est, quòd sic, &c. & eadem ratione in augmentatione, in qua militat, & alia ratio interesse Patroni, ne in tantum augeantur servitia, & numerus Clericorum, quòd præjudicetur Patrono in adjunctis in casu inopiæ.*

Ratio autem ulteriùs est, quia non quodcumque 11
augmentum, aut incrementum redditaum superexcrescentium est Causa sufficiens ad erigendum novum Canonicatum, sed augmentum debet esse tale, de quo alius æquale stipendium cum aliis habeat, vel saltem sufficiens, & honestum; Unde interest Patrono, quòd in erectione novi Canonicatus citetur, & requiratur ejus consensus, quia interest, ne in sua Ecclesia sint Canonici Pauperes, & qui non se valeant substentare de redditibus Canonicatus, sicuti alii Canonici, ita
ut si videat, quòd Episcopus non obstante tenuitate 12
augmenti redditaum velit erigere novum Canonicatum, potest se opponere, dum non debent esse in Ecclesia Collegiata plures Canonici, quàm quot possunt ex redditibus illius substentari, juxta *Text. in cap.* 1. *de Instit.* ibique Gloss. Abb. *num.* 2. Anan. *num.* 1. & Gloss. *in cap. Cum M. Ferrariensis de Constitut. verb. Industriam*, ibique Fagnan. *num.* 51. Cæterùm si Patronus absque rationabili causa nolit
consentire, poterit Episcopus erigere sine ejus consensu 13
novum Canonicatum, sicuti poterit urgente necessitate, & utilitate Ecclesiæ mutare Ecclesiam simplicem in Collegiatam, etiam renuente Patrono, & consensus in hoc casu haberetur pro præstito, quia Patronus non debet impedire utilitatem, & decorem Ecclesiæ provenientem ex majori numero Canonicorum, Alexand. de Nevo *in dicto cap. Cum M. Ferrariensis num.* 4. Lambert. *de Jurepatr. lib.* 3. *quæst.* 6. *artic.* 1. *num.* 4. *& artic.* 7. *num.* 10. Bertachin. *vet. decis.* 192. *num.* 3.

Idem dicerem si numerus Canonicorum augeatur 14
non ex fructibus superexcrescentibus massæ communis, sed ex eo, quòd cùm Præbenda Canonicalis vacans distincta, & separata ab aliis sit adeo pinguis, ut ejus facultates, & redditus sufficiant pro duabus, ipsa per Episcopum dividatur, & ex ea creentur duæ Præbendæ ad terminos *Text. in cap. Vacante de Preben.* Si enim ex redditibus hujusmodi Præbendæ vacantis constituantur duæ Præbendæ Canonicales, præter alia requisita, quæ requiruntur, nimirum exiguus numerus Canonicorum, aut alia causa rationabilis, quòd redditus sufficiant pro duabus Præbendis, & consensus Episcopi, & Capituli requiritur etiam consensus Patroni. Imol. *in dicto cap. Vacante num.* 5.

His fundamentis stabilita affirmativa resolutio tam 15
primi, quàm secundi dubii superiùs propositi non obstat, quòd in contrarium deducebatur, nimirum, quòd in præfata Ecclesia Collegiata fuerit taxatus à Fundatore certus numerus duodecim Canonicorum, ex hoc enim non sequitur, quòd excrescentibus redditibus massæ Capitularis, non possit Episcopus frangere dictum numerum Canonicorum, & erigere novum Canonicatum. Ratio est, quia ad hoc requirebatur, quòd Fundator expressè, vel tacitè prohibuisset alterationem numeri Canonicorum à se in limine Fundationis Collegiatæ statuti. Ex. Gr. dixisset, quòd in Collegiata essent duodecim Canonici, & non plures, aut quod erigeretur Collegiata cum duodecim Canonicis, & non alio modo, vel nihil in toto, aut in parte eam immutando, tunc enim Episcopus non posset erigere in dicta Ecclesia Collegiata novum Canonicatum, nec alterare numerum Canonicorum ibi præfixum propter prohibitionem fundatoris expressam,
aut tacitam resultantem ex illis clausulis, *& non alio* 16
modo, nihil immutando, quæ prohibent omnem alium modum præter expressum, juxta Alexand. *cons.* 3. *n.* 4. *lib.* 1. Dec. *cons.* 6. *num.* 2. Tusch. *conclus. Jur.* 313. *num.* 1. *lit. D. tom.* 2. Barbos. *dict.* 114. *num.* 1. *in fine*, Rot. *decis.* 619. *num.* 2. *par.* 1. *recent.* Et non sufficit, quòd Fundator simpliciter taxaverit numerum Canonicorum, & disposuerit, quod in Collegiata essent duodecim Canonici, hujusmodi enim dispositio intelligitur rebus sic stantibus, nimirum, nisi facultates, & redditus excrescerent, ita ut eis excrescentibus

17 tibus posset Episcopus illam frangere, & augere numerum Canonicorum, sicuti auctis facultatibus Ecclesiæ augeri potest numerus Canonicorum, etiam si sit juratus, & confirmatus à Sede Apostolica, & etiamsi in confirmatione adesset clausula Decreti irritantis, quia hujusmodi numerus sic confirmatus intelligitur, nisi facultates, & redditus excreverint, Imol. *in cap. Vacante de Præbend. num. 5. verf. Quandoque vero*, Fagnan. *in cap. Dilecto de Præbend. num.* 22. *& seqq.* Alexand. de Nevo *in cap. Cum M. Ferrariensis de Constitut. num.* 31. *&* 34. ibique Fagnan. *num.* 43. *& seq.*

Descendendo ad tertium dubium, videtur, si erigatur ab Episcopo ex fructibus superexcrescentibus novus Canonicatus in dicta Ecclesia cum consensu Patroni, non posse huic competere Jus præsentandi, & Juspatronatus respectu Canonicatus sic noviter erecti, Primò, quia bona, & fructus excrescentes, quibus erigitur novus Canonicatus, non spectant ad Patronum, sed ad Ecclesiam Collegiatam, cui à Fundatore fuerunt in primæva erectione assignata, adeoque non potest Patronus acquirere respectu Canonicatus noviter erecti Juspatronatus, sed illud spectabit ad Eccle-
18 siam Collegiatam, vel novus Canonicatus erit liberæ collationis, dum quando fundatur Beneficium de Bonis Ecclesiæ, Juspatronatus acquiritur Ecclesiæ, & non alteri, juxta Auctoritates per me superiùs deductas *in Can. I. & II. Cas. V. num.* 4. quibus addo Rocch. de Curt. *de Jurepatron. verb. Ecclesiam fundavit num.* 8.

19 Secundò, quia illi fructus superexcrescentes, quibus erigitur novus Canonicatus, sunt Deo dicati, & Sacri; rei autem Sacræ non potest imponi ulla servitus, & sic nec Juspatronatus.

20 Sed contrarium censeo Juri, & veritati consonum, Etenim si Ecclesia simplex Patronalis de consensu Patroni erigatur in Collegiatam, & ex ejus fructibus, & redditibus creentur tot Præbendæ, licèt iidem fructus, & redditus spectent ad Ecclesiam simplicem, & ante erectionem Præbendarum in Collegiata erant Deo dicati, & Sacri, adhuc Patrono respectu harum Præbendarum competit Juspatronatus, & tot potest præsentare Canonicos, quot sunt Præbendæ, ut docent Butr. *in cap. Suggestum de Jurepatr. num.* 4. *in fine*, ibi: *Quod si Ecclesia Patronata cum consensu Patroni erigatur in Collegiatam poterit impetrare, quod in Præbendis retineat Juspatronatus:* ibique Abb. *num.* 3. ubi refert sententiam Hostiensis dicentis in hoc casu Patronum habere Juspatronatus ad Præbendas ibi: *Hostiensis dicit, quod per hoc non privaretur Patronus, quia posset Patronus præsentare ad illas Præbendas;* Ergo etiam licet illi fructus superexcrescentes, quibus in Ecclesia Collegiata Patronali erigitur per Episcopum novus Canonicatus de consensu Patroni, spectent ad ipsam Collegiatam, & sint Deo dicati, adhuc respectu Canonicatus noviter erecti ex dictis fructibus competere poterit Patrono Juspatronatus, & Jus præsentandi novum Canonicum, eodem modo, quo ipsi competit Jus præsentandi alios Canonicos primæ erectionis ejusdem Collegiatæ.

21 Ratio est, quia licèt illi fructus superexcrescentes spectent ad Collegiatam, & sint Deo dicati, tamen semper verum est, quòd sint fructus Patronales, seu Ecclesiæ Patronalis, qui habent in se à primæva erectione Collegiatæ imbibitam qualitatem Patronalem, & qui sunt obnoxii, vel in habitu, vel in actu Juripatronatus secundùm diversas circumstantias; etenim si Patronus sit inops, fructus superexcrescentes sunt obnoxij Juri alimentorum actu, & actu debentur Patrono inopi, si verò Patronus sit dives, sunt obnoxij Juri alimentorum in habitu, scilicet deberentur Patrono, in casu, quo vergeret ad inopiam. Insuper si fructus superexcrescentes dissiparentur, ac dilapidarentur, sunt obnoxii Juri defendendi in actu, seu quod actu defendantur à Patrono, si verò non dilapidentur, sunt obnoxii eidem Juri defendendi in habitu, scilicet Patronus posset illos defendere in casu, quo dilapidarentur, sic si fructus superexcrescentes eriganturin novum Canonicatum, erunt obnoxii Juri præsentandi in actu, seu quòd Patronus poterit actu præsentare ad illos novum Canonicum; si verò non erigatur in Canonicatum, erunt obnoxii eidem Juri præsentandi in habitu, scilicet in casu, quo erigerentur. Unde si erigatur novus Canonicatus ex dictis 22
fructibus superexcrescentibus, & reservetur respectu illius Juspatronatus, seu præsentandi favore Patroni, non imponitur eisdem fructibus superexcrescentibus nova Servitus, sed servitus, ut præsentetur ad illos à Patrono novus Canonicus, quam prius habebant in habitu, & in potentia, nunc per erectionem illorum in Canonicatum reducitur ad actum, itaut Patronus possit ad illos in Canonicatum erectos novum Cano- 23
nicum præsentare.

Quoad ultimum denique dubium respondeo Juspatronatus, quod competit Patrono respectu novi Canonicatus ex dictis fructibus superexcrescentibus esse 24
Ecclesiasticum, quia fructus superexcrescentes quibus erectus fuit dictus Canonicatus, erant Deo dicati, & Ecclesiastici, ac proinde Juspatronatus erit Ecclesiasticum, tale enim hoc dicitur, quando Beneficium erigitur de Bonis Ecclesiasticis. Unde in hoc casu Patronus præfatæ Ecclesiæ Collegiatæ erectæ de Bonis hæreditariis, & Laicalibus à Fundatore respectu Canonicatuum primævæ Erectionis, habebit Juspatronatus Laicale, respectu verò dicti Canonicatus noviter erecti, & secundæ erectionis habebit Juspatronatus Ecclesiasticum.

ARGUMENTUM.

Erecto novo Canonicatu in Ecclesia Cathedrali, aut Collegiata cum admissione novi Canonici ad stallum in Choro, Vocem in Capitulo, & distributiones Ordinarias, & cum reservatione Jurispatronatus: An huic debeantur distributiones tam ordinariæ, quàm extraordinariæ, ita ut Patronus instare possit apud Capitulum, ut ejus Præsentato, & instituto in dicto Canonicatu concedantur etiam Distributiones extraordinariæ.

SUMMARIUM.

1 *Distributiones extraordinariæ sunt emolumenta extrinseca Canonicatui.*
2 *Ex concessione unius non infertur ad concessionem alterius.*
3 *Clausula:* Non aliàs, nec alio modo *habet arguere præcisam contrahentium mentem.*
4 *Protestatio facta à Canonicis non admittendi novum Canonicum ad distributiones extraordinarias, an operetur, ut novus Canonicus admitti non debeat ad participationem hujusmodi distributionum, & num.* 19. *&* 20.
5 *Observantiæ multum est deferendum ad cognoscendum, quid fuerit in concessione comprehensum.*
6 *Admissio novi Canonicatus in Collegiata præsumitur facta absque præjudicio admittentium.*
7 *Capitulum tenetur admittere novum Canonicum ad distributiones non solùm Ordinarias, sed etiam extraordinarias, & Patronus potest instare apud ipsum, ut ad hujusmodi distributiones idem Canonicus admittatur. Quando Capitulum in fundatione consensit admittere novum Canonicum ad distributiones quotidianas ad instar aliorum Canonicorum, & num.* 9. 10. 12. 13. 16. *&* 18.
8 *Duplex est species Canonicorum, & quæ sit? vide ibi.*
11 *Nomine distributionum quotidianarum veniunt etiam Anniversaria, & mortuaria.*
14 *Distributiones extraordinariæ debentur Canonico ob servitium personale Ecclesiæ præstitum.*
15 *Ubi onus est commune, commune etiam debet esse emolumentum.*
16 *Refertur resolutio Sacræ Congregationis Concilii in* Pientina Canonicatuum.
17 *Novus Canonicus non est excludendus à distributionibus extraordinariis, ex eo quia in primæva erectione fuerint ei assignata bona distincta à bonis mensæ Capitulari aggregatis.*

21 *Pro-*

21 *Protestatio contraria facto non valet.*
22 *Ex actu protestato nulla sequi potest observantia.*
23 *Novus Canonicus est exclusus à distributionibus extraordinariis præcedentibus erectionem novi Canonicatus, non verò subsequentibus, & posterioribus.*
24 *Statuta à Fundatore erectione quatuor Canonicatuum in Ecclesia Collegiata cum reservatione Jurispatronatus, si Capitulum acceptet erectionem unius, vel duorum ex eis, non potest renuere erectionem aliorum, quando redditus assignati sunt sufficientes pro omnibus.*
25 *An, & quando loco Canonicatus demandati à Testatore erigi non possit Beneficium simplex.*
26 *Beneficium simplex erigi, & converti non potest in Canonicatum.*

C A S U S VI.

Erectus, ac dotatus fuit annuo reddito Duc. 64. lir. 2. novus Canonicatus in quadam insigni Collegiata ad instantiam ejus Operariorum cum reservatione Jurispatronatus favore eorumdem, & de eo primus investitus fuit Titius de consensu tum Ordinarii, tum Capituli, quod unanimi consensu acceptavit hanc erectionem novi Canonicatus, & eundem Titium in Canonicum his verbis: *Proposero mandare il Partito dell' accettazione del nuovo Canonicato fondato, e conferito a Titio, dargli lo Stallo in Coro, Voce in Capitolo, Prebende, e Distribuzioni quotidiane, conforme gl' altri Signori Canonici, con dichiarazione espressa però, che la mensa Capitolare si contenta accettarlo, e pagarlo, mentre sarà conservato dall' Opera Fondatrice il fondo, e rendita annua delli Ducati 64. e lire 2. &c. Ed in tal modo protestorono li sopradetti il loro consenso, e non altrimente, &c.*

Capitulum post annum à die erectionis novi Canonicatus admisit ex gratia speciali in exemplum non alleganda eundem Titium. Primum investitum ad distributiones extraordinarias, declarando, & deliberando vigore acceptationis dicti novi Canonicatus, non intellexisse admittere novum Canonicum ad distributiones extraordinarias, sed si hic vellet dictis Distributionibus frui, debere contribuere ratam portionis, & reportare consensum Capituli, ut ex particula Deliberationis, ibi: *Deliberarono per grazia speciale di abilitare personalmente la Persona sola di Titio, sua vita durante solamente, che possa godere le dette distribuzioni straordinarie, e Legati pii con espressa condizione, che questa Grazia non passi mai in esempio a pro alcuno de Successori nel Canonicato di detto Titio, come la detta Grazia mai non fosse stata fatta, e che volendo i detti Successori godere, devino contribuire la rata porzione, e riceverne il consenso del Capitolo, &c.* Mediante qua Deliberatione idem Titius, ejus vita durante fuit admissus ad distributiones extraordinarias.

Sequuta morte Titii, ac præsentato, & instituto in eodem Canonicatu Cajo die 23. Junii 1704. idem Capitulum renovavit eamdem deliberationem, quam supradictus Cajus una cum Patronis protestavit, & institit pro Admissione ad distributiones extraordinarias, sed incassum, dum numquam ad eas admissus fuit. Defuncto Cajo mense Julii 1715. in admissione Sempronii ad Canonicatum, Capitulum reiteravit eamdem deliberationem, quæ pariter protestata fuit ab eodem Sempronio, & Patroni institerunt apud Capitulum, ut Sempronius præsentatus ad dictum Canonicatum admitteretur ad distributiones extraordinarias. Quæritur proinde

Primo. An Capitulum vigore supradictæ acceptationis erectionis novi Canonicatus in ejus Ecclesia teneatur admittere novum Canonicum ad distributiones extraordinarias, & Patroni instare possint apud ipsum, ut Præsentato ab eis ad eumdem Canonicatum concedantur distributiones extraordinariæ; vel potius novus Canonicus sit ab eis exclusus? Et quatenus negativè quoad primam, & *Affirmativè* quoad secundam partem.

Secundò. An novus Canonicus sit exclusus à distributionibus extraordinariis extantibus tum ante, tum post præfatam acceptationem, vel potius ab eisdem distributionibus extantibus solum ante acceptationem?

Super quibus consultus fuit D. meus Advocatus Pitonius in diversis tamen terminis *in una Pisana, seu Liburnen. distributionum*; Et Ego ex commissione ejusdem mei Præceptoris pro meo studio scribens in hac Causa censebam, prout infra de Jure respondendum. Et quidem quoad primum videtur Capitulum ex vi supradictæ erectionis novi Canonicatus in ejus Ecclesia non teneri admittere novum Canonicum ad distributiones extraordinarias, sed potiùs iste esse ab eis exclusus; Etenim de tempore erectionis novi Canonicatus fuerunt novo Canonico assignata ab Operariis bona distincta à bonis mensæ Capitulari jam aggregatis, eique Capitulum concessit omnia emolumenta intrinseca, & propria Canonicatui, nempè Stallum in Choro vocem in Capitulo, ac distributiones quotidianas. Unde novus Canonicus ex vi hujusmodi 1
erectionis, & concessionis adspirare non potest ad emolumenta omninò extrinseca Canonicatui, ut sunt distributiones extraordinariæ, seu minutæ provenientes ex Anniversariis, Funeralibus, & Fidelium Legatis, quæ sicuti sunt onera extrinseca Canonicatui, ita & distributiones ex eis provenientes dicuntur emolumenta extrinseca eidem Canonicatui. Sed contentus esse debet propriis, ac particularibus fructibus ei in primæva
erectione assignatis, nec prætendere potest participa- 2
tionem distributionum extraordinariarum. Ex concessione enim unius non infertur ad concessionem alterius omninò diversi, & quod est extra ordinem. Argum. *Text. in Leg. Sejo Amico* §. 1. *ff. de an. leg.* Card. de Luca *de Canonic. disc.* 6. *num.* 13. Carol. Anton. de Luca ad Gratian. *discept.* 867. *num.* 4.

Præsertim cum consensus Erectioni præstitus à Capitulo non sit purus, sed cum *Clausula, non aliàs, nec alio modo*, quæ arguit eundem consensum esse restrictum ad solas distributiones ordinarias, & proprias Canonicatui, non verò extraordinarias, juxta
ejusdem clausulæ naturam, quæ habet arguere præci- 3
sam contrahentium mentem, inducere conditionem, & adimere consensum ab actu, juxta Card. de Luca *de Pens.* 41. *num.* 7. *disc.* 18. *sub num.* 8. & 10. *de Donat.* Barbos. *de Clausul. Clausul.* 81. *num.* 3.

Et hanc fuisse mentem, & voluntatem Canonico- 4
rum antiquæ fundationis satis detegitur ex actu subsequuto, quo iidem Canonici post annum à die erectionis novi Canonicatus protestando declararunt se non intellexisse admittere novum Canonicum ad distributiones extraordinarias, ut ex Particula Protestationis, & deliberationis superiùs relatæ; Quæ protestatio præservat eorum Jura, & operatur, ut novus Canonicus admitti non debeat ad participationem dictam distributionum extraordinariarum. Tondut. *quæst. benef. cap.* 111. *num.* 13.

Accedente etiam subsequuta observantia, quæ sicut in omni materia præcedentis actus interpretationem præbet, ita in præsenti demonstrat non fuisse in dicta Erectione novi Canonicatus comprehensas Distributiones extraordinarias, dum post secutam erectionem nullus Canonicorum in dicto Canonicatu institutus fuit admissus ad distributiones extraordinarias, sed solùm fuerunt eis concessæ distributiones Ordinariæ, præterquam Titius, qui licèt admissus fuerit ad di-
stributiones extraordinarias, tamen non fuit admissus 5
de Jure, sed ex gratia speciali Capituli, ut ex supradicta Particula protestationis; Quæ quidem observantia satis declarat concessionem distributionum quotidianarum à Capitulo factam novo Canonico non comprehendere distributiones extraordinarias; atque in materia participandi distributiones multum est deferendum, ad cognoscendum, quod fuerit in concessione comprehensum ad *Text. in cap. unic.* §. *Statuëmus de Cleric. non residen. in* 6. Imol. *in cap. Cum M. Ferrariensis de Constit. num.* 28. Dec. *consil.* 280. Paris. *cons.* 32. *num.* 20. *lib.* 4. Abb. *in cap. Dilectus n.* 17. & *seq. de Præben.* Lotther. *de re Benef. lib.* 1. *quæst.* 19. *num.* 43. Gratian. *disceptat.* 867. *num.* 46. & *seq.* Rota *decis.* 720. *n.* 5. *par.* 3. & *in Firmana Jurisdictionis* 15. *Aprilis* 1701. §. *Observantia* coram Molines Decano, & *in Hispalen. Decimarum* 11. *Februarii* 1715. §. *Denique* coram Eminentissimo Scotto.

6 Ratio autem videtur esse quasi Canonicus novus esset admittendus ad distributiones extraordinarias, antiqui Canonici de adjunctione hujus novi Canonicatus haberent tristari, & dolere, & pro laudibus cantandis dolendo canerent illud Esajæ: *Multiplicasti Gentem, & non magnificasti Lætitiam*. Tenderet enim hujusmodi adjunctio novi Canonicatus in præjudicium antiquorum Canonicorum, dum isti distributiones extraordinarias, quas inter se dividebant, deberent alteri communicare, ac proinde cum semper præsumendus sit actus fuisse gestus absque præjudicio gerentis, sequitur, quòd admissio novi Canonicatus facta ab antiquis Canonicis restringi debeat ad participationem distributionum Ordinariarum, & non extendi etiam ad distributiones extraordinarias, & magis est tollerandum, quod Canonicus has non acquirat, quam quòd antiqui Canonici perdant illas acquisitas, ut expressè docet Castren. *cons.* 170. *num.* 1. *tom.* 1.

7 Verum istis non obstantibus contrarium est concludendum, nimirum Capitulum ex vi præfatæ erectionis, & admissionis novi Canonicatus teneri admittere novum Canonicum non solum ad distributiones Ordinarias, sed etiam extraordinarias provenientes ex Anniversariis, Mortuariis, & Legatis Piis Capitulo relictis, & Patronos posse instare apud idem Capitulum ut ab eis præsentato, & instituto in dicto Canonicatu concedantur hujusmodi distributiones.

8 Ad quod assequendum duas distinguo species Canonicatuum, seu Canonicorum supernumerariorum usu receptas, quamvis Cardin. de Luca *disc.* 37. *de Canonic. num.* 2. assignet tertiam speciem Canonicorum, & dicit esse illos, qui ex Gratiis expectativis providentur pro prima futura vacatura, sed hodie fatetur in Italia ista Canonicorum species est sublata, & non est amplius in usu Gonzal. *super regul.* 8. *Cancell.* §. 1. *proem. num.* 64. Alii igitur sunt Canonici supernumerarii in sola honorifica nuncupatione Canonicorum, qui non participant de massa capitulari, nec habent præbendam, seu Jus integrum, & Ordinarium, sed tantummodo Jus quoddam præparatorium ad Jus integrum obtinendum, & per admissionem hujusmodi Canonicorum non frangitur numerus, Alii verò sunt Canonici supernumerarii in re, & sunt illi, quorum Canonicatus fuerunt erecti de superventis redditibus cum omnibus prærogativis, & eminentiis Canonicalibus, & qui habent præbendas, distributiones, Stallum in Choro, & vocem in Capitulo, sicuti alii Canonici, qui quidem Canonici propriè dicuntur aggregati, impropriè verò supernumerarii ad distinguendum novos Canonicos ab antiquis, & per horum admissionem frangitur numerus Canonicorum Collegiatæ jam determinatus ac statutus. Abb. *in cap. Cum M. Ferrariensis de Constit. n.* 32. *& in cap. Dilectus de Præbend. num.* 21. *& seqq.* Lotther. *de re Benef. lib.* 1. *quæst.* 19. *num.* 4. Carol. Anton. de Luca ad Gratian. *discept.* 867. *num.* 4. Rota *in Novarien. Præcedentiæ* 3. *Julii* 1713. §. *Quibus erectionum* coram R. P. D. Lancetta.

9 Præsupposita hujusmodi Canonicorum supernumerariorum distinctione. Novus Canonicatus admissus ab antiquis Canonicis Collegiatæ ad instantiam Operariorum, non est primæ, sed secundæ speciei, dum fuit admissus cum assignatione Stalli in Choro, vocis in Capitulo, ac distributionum quotidianarum. Ac proinde novus Canonicus taliter admissus participare debet de omnibus emolumentis, & habere omnia Jura canonicalia, & distributiones quotidianas sicuti Canonici antiqui, ad *Text. in cap. fin.* §. *In illis verò de concess. preben. in* 6. ibique Gemin. Abb. *in cap. Dilectus de Preben. num.* 31. Butr. *in cap. Cum M. Ferrariensis de Constit. num.* 66. ibique Abbas *nu.* 30. *in fin. &* 35. Imol. *num.* 28. Lotther. *de re Benefic. lib.* 1. *dicta quæst.* 19. *num.* 44. *&* 46. Tondut. *quæst. Benef. cap.* 111. *num.* 12. Rot. *decis.* 98. *num.* 2. coram Seraph.

10 Et quidem habere debet distributiones quotidianas non solum ordinarias, sed etiam extraordinarias provenientes ex Funeralibus, Mortuariis, & Legatis Piis,
11 cum nomine distributionum quotidianarum veniant etiam illa emolumenta, quæ proveniunt ex Anniversariis, & Mortuariis, & aliis Legatis Piis Capitulo relictis, ut docent Lap. *Allegat.* 42. ibi: *Appellatione quotidianarum distributionum comprehenduntur illa Funeralia, quæ inter eas manualiter dividuntur propter Interesse illi ulbi*· Tusch. *conclus.* 311. *num.* 2. *Lit. D. tom.* 2. Card. de Luc. *de Canonic. disc.* 6. *num.* 12. Rot. *decis.* 32. *num.* 7. *& decis.* 59. *num.* 3. *& seq.*
par. 7. *recent.* Unde si supradictus novus Canonicus 12
fuit admissus ab antiquis Canonicis ad distributiones quotidianas, sequitur fuisse etiam admissum ad distributiones extraordinarias, & de istis participare debet; cum ipse sit de Capitulo sicuti sunt alii Canonici Pignatell. *consult.* 48. *tom.* 6. *n.* 12. Rot. *decis.* 720. *num.* 1. *par.* 3. *& decis.* 124. *num.* 8. *par.* 4. *tom.* 2. *recent.*

Eoque magis novus Canonicus frui debet etiam di-
stributionibus extraordinariis, cum in erectione novi 13
Canonicatus fuit admissus ad participationem emolumentorum Canonicalium ad instar aliorum Canonicorum, ibi: *Proposero, &c. darli lo Stallo in Coro, voce in Capitolo, e distribuzioni quotidiane, conforme gl'altri Signori Canonici*: Per istam enim admissionem novi Canonicatus, ita conceptam antiqui Canonici sibi ipsis parificarunt, & similem reddiderunt novum Canonicum, juxta naturam distinctionis *Adinstar*, quæ importat omnimodam similitudinem, Barbos. *de Diction. dict.* 163. ac proinde sicuti antiqui Canonici participant non solum de distributionibus Ordinariis, sed etiam extraordinariis, ita, & novus Canonicus de eisdem distributionibus extraordinariis participare debet; Abb. *in dicto cap. Cum M. Ferrariensis num.* 31. ibique Felin. *num.* 23. *de Constitut.* & expressè decisum fuit à Sacra Rota *decis.* 720. *num.* 2. *par.* 3. ibi: *Eoque magis id procedit, cum hæc dignitas erecta fuerit ad instar aliarum, quæ de honoribus, & emolumentis participant*,

Ratio autem est, quia cum distributiones extraordinariæ debeantur Canonico non uti Canonico, seu
respectu tituli, sed Canonico tamquam intervenienti 14
Divinis, seu ob servitium personale Ecclesiæ præstitum ad *Text. in cap. unic. de Cleric. non resid. in* 6. Rot. *in Illerden. Distributionum* 20. *Februarii* 1702. §. *Cum enim* coram dell'Olmo, & 22. *Januarii* 1703. §. *Non enim*, coram Eminentissimo Priolo, *& in Varmien. Fructuum Canonicatus* 1. *Decembris* 1702. §. *Loquendo*, coram Molines Decano, necessariò consequitur, quod si novus Canonicatus inservit Ecclesiæ Collegiatæ in Anniversariis, Funeralibus, & adimplet onera Legatorum Piorum, sicuti inserviunt antiqui Canonici, debet etiam participare de distributio-
nibus, & emolumentis ab eis provenientibus, sicuti 15
participant antiqui Canonici, ubi enim onus est commune, commune etiam debet esse emolumentum, Lotther. *de re Benefic. lib.* 1. *dicta quæst.* 19. *num.* 36. Pignatell. *consult.* 48. *tom.* 6. *num.* 13. Gonzal. *super regul.* 8. *Cancell.* §. 7. *proem. nu.* 162. Rota *decis.* 6. coram Mossedan. *in Addib. lit. B. pag. mihi* 240. *& decis.* 720. *num.* 4. *& decis.* 193. *num.* 7. *& seqq.* coram Buratt. *& in Recent. decis.* 124. *nu.* 8. *par.* 4. *tom.* 2.

Et ita resolutum fuit à Sacra Congregatione Con-
cilii *in Plentina Canonicatuum* 15. *Martii* 1704. ubi 16
cum in Collegiata Ecclesia Sanctissimæ Trinitatis Terræ Senalongæ ex particulari piorum fundatione tres aliæ dignitates adauctæ fuerint, cum quatuor aliis Canonicatibus reservato Jurepatronatus favore eorumdem Fundatorum, & pluribus appositis conditionibus, & signanter, quod illorum Possessores habere nequeant vocem, neque activam, neque passivam in Capitulo occasione electionis Camerarii, & Cancellarii Capitularis, quod absente Archipresbytero nemo ex ipsis facere possit functiones Ecclesiæ, nisi ad illam spectet ratione Hebdomadæ, quod in omnibus prætendere non valeant quidquam aliud supra cæteros Canonicos, salva præcedentia, quod nequeant participare de Cera massæ communis, & quod non possint intervenire in Festivitatibus, vel Funeralibus, nisi universum Capitulum fuerit invitatum; Et cum plures Controversiæ excitatentur inter Canonicos primæ & secundæ erectionis ex denegatione tam vocis in Capitulo, quàm participationis distributionum, Disputata fuerunt sequentia dubia.

Primò,

Primò. An Canonici secunda erectionis debeant participare de distributionibus, & eleemosynis incertis provenientibus ex Funeribus, aliisque causis.

Secundò. An in erectione Camerarii, & Cancellarii Capituli debeant intervenire Canonici tam primæ, quam secundæ erectionis.

Tertiò. An in casu, in quo Functionibus non sit invitatum totum Capitulum debeat servari Turnum ad formam Constitutionum ejusdem Capituli.

Quartò. An sit concedenda alternativa. Sacra Congregatio respondit ad primum *Affirmativè excepta Cera*. Ad secundum, tertium, & quartum *negativè*.

17 Non obstant in contrarium superiùs deducta, nimirùm, quòd in primæva erectione novi Canonicatus fuerint assignata à supradictis Operariis novo Canonico, nova dos, & bona distincta à bonis mensæ Capitularis jam aggregatis, ex hoc enim non sequitur, quòd novus Canonicus excludendus sit ab aliis emolumentis debitis ratione personalis ministerii, & laboris præstiti Ecclesiæ, ut expressè docent Pignatell. *consult.* 48. *num.* 14. *tom.* 6. Tondut. *quæst. Benef. cap.* 111. *n.* 5. Rot. *decis.* 98. *n.* 2. coram Seraph.

18 Clausula autem *non alias aliter, nec alio modo* apposita in admissione novi Canonicatus non restringit consensum Capitularium ad solas distributiones Ordinarias, sed tantum ad solum casum, quo conservantur ab opera fundatrice annui redditus. *Ducat.* 64. *& lir.* 2. Canonici enim antiquæ fundationis, ita consenserunt admittere novum Canonicum ad Stallum in Choro, vocem in Capitulo, & distributiones quotidianas, ut conservarentur à Fundatrice dicti annui redditus, & non aliàs ibi: *Con dichiarazione espressa però, che la Mensa Capitolare si contenta accettarlo, e pagarlo, mentre sarà conservato dall' Opera fondatrice, il fondo, e rendita annua delli Ducati* 64. *e lir.* 2. *Ed in tal modo, &c. e non altrimente, &c.* Ex quo patet consensum Capitularium fuisse restrictum ad istum solum casum, non verò ad solas distributiones Ordinarias, seu quod Capitulares voluerint admittere novum Canonicum ad dictas solas distributiones; eo enim ipso, quod admiserunt illum ad distributiones quotidianas ad instar aliorum Canonicorum, & ipse adimplet omnia onera Capituli, sicuti alii Canonici, sequitur pernecesse, quod eum admiserint etiam ad distributiones extraordinarias, & incertas debitas verè præsentibus, & interessentibus in Choro ex causa personalis laboris, seu actualis servitii Ecclesiæ præstiti ex superius adductis, quibus addo Fagnan. *in cap. Licèt num.* 17. *& seqq. de Præbend. & Dignitat.* Antonell. *de Regim. Eccles. lib.* 3. *cap.* 16. Card. de Luca *de Can. disc.* 13. *n.* 15. Rota *decis.* 260. *n.* 19. *& decis.* 374. *n.* 15. *par.* 12. *Recent.*

19 Nec adversatur Protestatio declaratoria, qua Canonici antiqui post annum à die erectionis novi Canonicatus declararunt se non intellexisse admittere novum Canonicum ad distributiones extraordinarias. Quoniam hujusmodi protestatio declaratoria auferens novo Canonico distributiones extraordinarias est insubsistens, & omninò nulla tamquam facta tempore inhabili post annum à die erectionis executioni demandatæ. Licet enim Capitulum in limine fundationis novi Canonicatus potuerit adjicere conditionem non lucrandi distributiones extraordinarias, tamen post fundationem, & postquam admiserunt in novo Canonicatu conditionem habendi Stallum in Choro, vocem in Capitulo, & distributiones quotidianas ad instar aliorum Canonicorum, & sic etiam distributiones extraordinarias, non poterat postea adjicere novas conditiones, & derogare qualitatibus appositis etiam cum consensu Patroni. Garz. *de Benef. par.* 7. *cap.* 1. *num.* 121. *& seq.* Tondut. *quæst. Benefic. cap.* 68. *num.* 7. *& seq.*

Tum quia est contraria facto, nam eo ipso, quòd
20 Capitulum in limine erectionis consensit admittere novum Canonicum ad Stallum in Choro, vocem in Capitulo, & distributiones quotidianas ad instar aliorum Canonicorum, si deinde protestetur se non velle admittere novum Canonicum ad distributiones extraordinarias, consecutivè protestaretur, se non velle admittere novum Canonicum ad instar aliorum Canonicorum, cum alii Canonici participent de distributionibus extraordinariis, adeòque tamquam contraria
facto, & quidem non dependente à sola voluntate 21
Capituli, non valet, & nullatenus prodesse potest eidem Capitulo ad effectum impediendi, ne novus Canonicus consequatur distributiones extraordioarias, & sibi imputet Capitulum si novus Canonicus admitti debeat ad dictas distributiones extraordinarias, quia debebat in limine admissionis novi Canonicatus hoc declarare. Fagnan. *in cap. cum M. Ferrariensis de constitut. num.* 18. *& seqq. ibique* Anan. *n.* 5. Butr. *num.* 35. Alexand. de Nevo *num.* 19. Pignatell. *consult.* 48. *num.* 7. *tom.* 6.

Neque allegari potest observantia in contrarium; 22
Etenim quilibet Canonicus præsentatus, & institutus in dicto novo Canonicatu, licèt non fuerit admissus à Capitulo ad distributiones extraordinarias, tamen contra hoc protestatus fuit, & sic ex actu isto Capituli contrario protestato, nulla sequi potest observantia in contrarium. *Adden. ad Buratt. decis.* 857. *num. fin.* Rota *decis.* 239. *num.* 27. *par.* 8. *& decis.* 310. *num.* 12. *par.* 16. *Recent.*

Descendendo verò ad secundum dubium censeo no- 23
vum Canonicum esse exclusum à distributionibus extraordinariis præcedentibus erectionem novi Canonicatus, & eas spectare in solidum ad solos antiquos Canonicos, non verò esse exclusum à distributionibus extraordinariis subsequentibus, & posterioribus ad erectionem præfati novi Canonicatus; Nam hujusmodi distributiones extraordinariæ posteriores, aut sunt tales, quæ singulariter distribuuntur, & offeruntur cuilibet Canonico ab Hæredibus Defunctorum, vel legantium, ut sunt Cerei, Candelæ, nummus, & Canonicus novus potest de istis participare, quia nullum in hoc est præjudicium Canonicorum antiquorum, sed solum præjudicium est Hæredum, qui de cætero habebunt dare pluribus, quàm antea. Aut sunt tales quarum relictum fuit factum Capitulo in communi, & in hoc casu etiam Canonicus novus debet de istis participare, nam cum Capitulum unum sit constans ex veteribus, & novis, sequitur, quod quidquid relinquitur Capitulo debeat inter omnes dividi, ut expressè docet *Castrens. cons.* 170. *tom.* 1. *§. Super secundo, quem sequuntur* Card. de Luca *de Canonic. disc.* 6. *num.* 14. Gratian. *discept.* 867. *num.* 38. *& seqq.* Tondut. *quæst. Benef.* 68. *num.* 13. *& seqq.*

Ex his igitur omnibus patet, quod si Capitulum acceptet in propria Ecclesia erectionem novi Canonicatus demandatam ab aliquo Fundatore, & admittat ad novum Canonicum ad distributiones quotidianas ad instar aliorum Canonicorum, huic novo Canonico præsentato à Patronis ad dictum Canonicatum debentur distributiones non solum Ordinariæ, sed etiam extraordinariæ, & Patroni possunt instare apud Capitulum, ut Canonicus ab eis præsentatus admittatur ad hujusmodi distributiones. Sicuti erecto novo Beneficio in Ecclesia Cathedrali, cum onere Beneficiato injuncto inserviendi Choro, & cum participatione quotidianarum distributionum, & emolumentorum ad instar aliorum Beneficiatorum; Beneficiatus non solum participare debet de distributionibus, & emolumentis Ordinariis, sed etiam extraordinariis, & aliunde provenientibus, ut fuit resolutum à Sacra Congregatione Concilii in *Paderbonen. Participationis* 12. *Novembris* 1712. Ubi cum fuisset erectum Beneficium à quodam Fundatore in Ecclesia Cathedrali Paderbonensi cum onere injuncto Beneficiato inserviendi Choro, ac cum participatione quotidianarum distributionum, & emolumentorum more aliorum Beneficiatorum, & cum isti repugnarent admittere novum Beneficiatum ad participationem emolumentorum cujusdam Sacelli Cryptæ nuncupati disputatum fuit prælosertum dubium: *An Rector simplicis Beneficii sub titulo trium Regum siti in Ecclesia Cathedrali Paderbonen. vigore Decreti Sacræ Congregationis die* 12. *Januarii* 1697. *participare debuerit, & debeat etiam de introitibus, seu emolumentis Cryptæ, sicut alii Beneficiati Cryptanti:* cui Sacra Congregatio respondit *Affirmativè.*

Quæro hic: si Testator disponat, quòd de certis 24
propriis bonis congruis, & sufficientibus erigantur in Ecclesia Collegiata, vel Cathedrali quatuor Canonicatus

catus cum reservatione Jurispatronatus favore nonullorum, si Capitulum acceptet erectionem solum duorum ex dictis quatuor Canonicatibus, & loco aliorum duorum cupiat constituere duos Cappellanos, aut Beneficiatos, an in hoc casu sit locus erectioni omnium quatuor Cannnicatuum?

Respondeo Affirmativè, quia licèt Capitulum non teneatur acceptare, & admittere novos Canonicatus in propria Ecclesia ultra numerum statutum, & determinatum, tamen si ex pluribus Canonicatibus demandatis ab eodem Testatore in una, & eadem Ecclesia, Capitulum acceptet erectionem unius, vel duorum, non potest renuere electionem aliorum, quando redditus assignati sunt æquales, & sufficientes pro omnibus, itaut Patroni instare possunt in hoc casu, ut Capitulum acceptet omnes, Et ita resolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Aretina erectionis Canonicatuum*, ubi cum eques Angelluccius mandasset, quod ex toto ejus esse hæreditario erigerentur in Ecclesia Collegiata Terræ Castillionis quatuor Canonicatus reservato Jurepatronatus activo ad favorem Caterinæ, & Jo: Baptistæ Pucini, eorumque Hæredum, & Successorum in infinitum, Capitulum renuit assentire erectioni quatuor Cannnicatuum cupiens illorum loco constituere duas tantum Præbendas Canonicales, & duos Cappellanos, seu Beneficiatos, Unde quæsitum fuit,

Primò, An sit locus erectioni quatuor Canonicatuum in Ecclesia Collegiata, juxta mentem Testatoris, & quatenus *Affirmativè. Quibus conditionibus*, quatenus verò *negative*,

Secundo, An sit locus erectioni quatuor Beneficiorum simplicium, vel potius quatuor Beneficiorum de residentia in eadem Ecclesia) Et Sacra Congregatio 5. Maji 1703. respondit, Ad primum *Affirmativè, cum conditionibus præscribendis ab Eminentissimo Præfecto*; ad secundum *jam provisum*.

15 Quæro ulterius si Testator mandet in ejus Testamento, ut de propriis bonis erigatur in Ecclesia Cathedrali, aut Collegiata Canonicatus cum reservatione Jurispatronatus favore eorum de familia; si Capitulum renuet illum acceptare sub prætextu, quod redditus assignati pro distributionibus sint tenues, an loco Canonicatus erigi possit ex dictis bonis relictis à Testatore Beneficium simplex.

Respondeo negativè, sed erigendus est novus Canonicatus, si tenuitati hujusmodi redditum suppleri possit per alios redditus ejusdem Testatoris, quia hujus mens, quando adimpleri potest est omninò adimplenda, juxta resolutionem Sacræ Congregationis Concilii *in Placentina erectionis Canonicatus 20. Februarii* 1712. Sicuti enim Beneficium simplex, aut Cappellania demandata à Testatore erigi, & converti non potest in Canonicatum, ut fuit resolutum à Sacra Congregatione Concilii *in Murana Erectionis Canonicatuum 12. Decembris* 1711. ita demandata à Testatore erectione Canonicatus hic converti, & erigi non potest ab Ordinatio in Beneficium simplex, & ita resolutum fuit ab eadem Sacra Congregatione Concilii *in Placentina Commutationis voluntatis*, ubi cum quidam Julius de Onedo mandasset erectionem Præbendæ, Canonicalis in Ecclesia Cathedrali, reservato Jurepatronatus favore eorum de Rubeis, & Capitulum nollet illum acceptare, stante tenuitate redditum pro distributionibus assignatorum licet essent alii redditus de hæreditate dicti Testatoris, quibus suppleri poterat hujusmodi tenuitati, Patroni supplicarunt, ut loco dictæ Præbendæ Canonicalis erigeretur Beneficium simplex titulo Abbatiæ. Quare proposito dubio. *An loco dictæ Præbendæ Canonicalis sit erigendum Beneficium simplex cum titulo Abbatiæ, & cum iisdem oneribus, & reservatione Jurispatronatus ad formam Testamenti, seu potius, & locus augmento dicti capitalis librarum 7000. juxta votum Episcopi pro erectione Canonicatus, vel in Ecclesia Cathedrali, vel in Collegiata S. Antonini in casu, &c.* Sacra Congregatio 18. Februarii 1702. respondit *negativè* ad primam partem. Ad secundam verò *faciendam esse Erectionem Canonicatus primo loco in Cathedrali, & renuente Capitulo in Collegiata, juxta votum Episcopi*.

ARGUMENTUM.

Rector Beneficii Patronalis an possit repudiare Legatum factum favore ejusdem Beneficii absque consensu Patroni? Et an fundans Cappellaniam assignando pro ejus dote certa Bona sub certo modo, hoc non servato, possit ejusdem Cappellaniæ fundationem revocare.

SUMMARIUM.

1 *Rector Beneficii potest repudiare Legatum, quando est perniciosum, secus quando est utile Beneficio,*

2 *Repudiatio Legati utilis Cappellaniæ sive Beneficio facta absque consensu Patroni est nulla.*

3 *Episcopus attenta repudiatione Legati in augmentum Cappellaniæ demandati, facta à Cappellano, non potest ex eodem Legato erigere novam Cappellaniam, sed dictum Legatum cedere debet in augmentum Cappellaniæ, cui fuit relictum.*

4 *Non servato modo, quo demandata fuit fundatio, aut dotatio Cappellaniæ, an hæc resolvatur, & revocari possit. Vide n. 14. 15. & 16.*

5 *Donatio facta intuitu ingressus in Religionem, si ingressus non sequatur, resolvitur, & revocari potest,*

6 *Legatum factum uni Ecclesiæ causa sepulturæ, si sepultura eligatur in alia Ecclesia, videtur ademptum à priori Ecclesia.*

7 *Parochia amovibilis potest erigi ab Ordinario in titulum perpetuum, etiam sine consensu illius, cui fuit mota lis, super pertinentia Jurispatronatus, sed intellige, ut ibi,*

8 *Testator an possit revocare Testamentum, quoad relicta pro dote favore Causæ Piæ? Vide ibi, & num. 18. remissivè.*

9 *Fundator Cappellaniæ cum reservatione Jurispatronatus non potest revocare hujus fundationem, & quare? Vide ibi, Amplia ut n. 10. & 11.*

12 *Ut fundatio, & dotatio Cappellaniæ sit irrevocabilis non est necessarius consensus Ordinarii.*

13 *Fundatio, & dotatio Cappellaniæ distinguuntur in tres species, & quæ sint vide ibi, & num. 14. & 15.*

17 *Ex sola loci mutatione, an Fundator Monasterii, aut Beneficii posset revocare Fundationem.*

19 *Constito de voluntate fundandi Monasterium, & de acceptatione Religionis fundatio revocari non potest, sed est adimplenda, juxta plantam præscriptam, etiamsi ex justa causa sequi non possit in loco designato, & n. 20. & 21. & 30. & 32. limita, ut n. 22. amplia ut n. 24. & 25.*

23 *Largitiones concernentes factum in posterum adimplendum censentur modales.*

26 *Quod Fundator consenserit translationi Fundationis Monasterii de uno loco ad alium, ex quibus probetur, & præsumatur; & num. 27. 28. & 29. & 31.*

CASUS VII.

QUædam Mulier per publicum Instrumentum juramento firmatum illud non revocandi fundavit Cappellaniam perpetuam cum reservatione Jurispatronatus pro se, suisque descendentibus, assignata congrua dote, & reservato Ordinarii assensu, & nominavit in primum Cappellanum Titium præsentem, & una cum Notario pro Interesse habentibus acceptantem, & præ cæteris ita in eodem Instrumento disposuit: *Con patto, che volendo qualsivoglia Persona aggiungere qualsisia somma di danaro in augmento di detta Cappellania, in tal caso debba seguire tutto col consenso non solo del Rettore pro tempore, ma dei Padroni*: Deinde quidem pius Testator injunxit proprio hæredi, ut uniret, & incorporaret ducata sexcentum præfatæ Cappellaniæ cum onere trium Missarum qualibet hebdomada; Titius autem Rector, & Cappellanus per publicum Instrumentum suum consensit unioni, & incorporationi dicti Legati suæ

Cap-

Cappellaniæ denegavit, & successivè prædictus hæres ex causa dicti dissensus institit coram Episcopo pro erectione cum dictis ducatis sexcentum distinctæ, & separatæ Cappellaniæ, & cum reservatione Jurispatronatus sibi, suisque hæredibus, & successoribus, ac decretum Instantiæ conforme obtinuit. Habita notitia à Muliere fundatrice dictæ Cappellaniæ de hujusmodi repudiatione Legati facta à Cappellano, statim revocavit fundationem ejusdem Cappellaniæ, ac Cappellanum privavit omnibus Bonis in dotem assignatis. Hinc duo quæruntur.

Primum est: An decretum Episcopi substineatur, seu potius summa ducatorum sexcentum relictorum à dicto pio Testatore cedere debeat in augmentum demandatæ Cappellaniæ à præfata Muliere?

Secundum: An fundatrix Cappellaniæ poterat in totum revocare fundationem ejusdem Cappellaniæ?

Quoad primum dubium, quod sub consimili præmissa facti specie disputatum fuit in Sacra Congregatione Concilii in una *Crotonen. Cappellaniæ*, studens apud R. P. D. Ansidæum Dignissimum ejusdem Sacræ Congregationis Secretarium, meum aperiendo votum, negativè quoad primam, & affirmativè, quoad secundam partem respondendum sentiebam. Decretum namque Episcopi fundatur in dissensu, & repudiatione facta per Cappellanum Legati ducat. 600. relict. à dicto pio Testatore, & aggregandi in augmentum Cappellaniæ demandatæ à fundatrice, quæ quidem repudiatio est omninò insubsistens, tùm quia licèt Re-
1 ctor Beneficii, seu Cappellanus repudiare possit Legatum, quando hoc est inutile, & perniciosum Beneficio, & Cappellaniæ, tamen quando est utile, illud repudiare non valet juxta Barbosam *de offic. & potest. Episcopi par. 3. alleg. 95. num. 34. Amost. de Causis Piis lib. 1. cap. 12. num. 46. Valeron. de transact. tit. 4. quæst. 1. num. 17.* tum quia fuit facta à Cappellano absque consensu Patronorum omninò requisito tam ex lege fundationis demandantis augmentum dotis Cappellaniæ fieri debere non solùm de consensu Rectoris, sed etiam compatronorum; tam de Jure,
2 juxta quod repudiatio Legati utilis Cappellaniæ facta absque consensu Patroni non tenet, itaut ipse Patronus potest instare, ut Legatum deveniat ad Ecclesiam, Lamberin. *de Jurepatr. lib. 3. art. 9. quæst. 2. n. 22.* Tum denique, quia est simulata, & collusiva, ut sic ex eodem Legato erigeretur novum Beneficium, & Juspatronatus reservaretur pro hæredibus secundi Benefactoris in supplantationem Cappellaniæ, & Patronorum.

3 Unde non poterat Episcopus attento solùm hoc dissensu Cappellani, & vigore hujus irrationabilis repudiationis decernere licitum esse hæredi dicti Testatoris separatam Cappellaniam perpetuò fundare cum dote dictorum ducatorum 600. & sic commutare ultimam voluntatem Testatoris demandantis hæredi solutionem sæpedicti Legati in augmentum Cappellaniæ fundatæ à præfata fundatrice nulla subsistente causa, & in ejusdem Cappellaniæ præjudicium, non citatis nec fundatrice, nec Patronis Interesse habentibus, juxta Amostaz. *de Causis Piis lib. 2. cap. 14. num. 13. & 16.* Ubert. *de citat. cap. 15. num. 129.* Sed hoc Legatum cedere debet in augmentum præfatæ Cappellaniæ, juxta voluntatem Benefactoris, quæ omninò servanda venit *ad Text. in cap. Ultima voluntas 13. quæst. 2.* & ita resolutum fuit ab eadem Sacra Congregatione Concilii *in dicta Crotonen. Cappellaniæ 30. Januarii 1717.*

4 Quoad verò secundum dubium, quod hic mihi examinandum proposui, respondendum videtur, Mulierem fundatricem præfatæ Cappellaniæ potuisse revocare in totum illius fundationem; dum fundatio ejusdem Cappellaniæ non fuit simplex, & pura, sed modalis, fuit namque concepta, & demandata sub reservatione consensus Ordinarii, ac sub obligatione acceptandi augmentum dotis Cappellaniæ cum consensu Patronorum, quando aliquis Benefactor vellet dotem augere; unde cùm non fuerit adimpletus hujusmodi modus; quoniam non intervenit consensus Ordinarii, nec fuit acceptatum augmentum dotis in ducatis 600. de consensu Patronorum, immo fuit illud positivè, & irrationabiliter rejectum à Cappellano, videtur remansisse soluta præfata fundatio Cappellaniæ, & potuisse fundatrix in totum illam revocare ad *Text. in Leg. 1. Cod. de Donat. quæ sub mod. Leg. final. Cod. de revocat. Donat.* Bald. *cons. 250. sub n. 1. lib. 3.* Surd. *cons. 369. num. 26. lib. 3.* Rota *decis. 203. num. 3. par. 6. Rec.*

Neque videtur esse inusitatum, & quid novum, stante legitima causa, & mutatis circumstantiis revocare, resolvere, & mutare dispositiones; Sic donatio facta ab aliquo intuitu, & contemplatione Ingressus 5
in Religionem, si ingressus hujusmodi non sequatur, resolvitur, & revocari potest. Card. de Luca *de Donat. disc. 16. num. 12.* Rota *decis. 586. num. 2. par. 5. Recent. & decis. 581.* coram Buratt. Legatum 6
factum uni Ecclesiæ causa sepulturæ, si deinde in alia Ecclesia sepultura eligatur, videtur ademptum à priori Ecclesia Abb. *in cap. In nostra de Sepultur. num. 4.* Marant. *respons. 9. par. 1. num. 59.* Paro- 7
chia in primæva sui erectione amovibilis potest mutari, & erigi ab Ordinario in titulum perpetuum juxta dispositionem *Text. in cap. unic. ibique* Gloss. *verb. Perpetui de Cappell. Monach. in 6. & Sacri Conc. Trident. sess. 7. de Reformat. cap. 7.* Etiam sine consensu illius, cui fuit mota lis super pertinentia Jurispatronatus, quando ipse succubuit in Judicio, & litem deseruit, secus si in Judicio non succumberet, & constaret eum esse verum Patronum dictæ Parochiæ amovibilis, tunc enim hæc erigi non potest ab Ordinario in titulum perpetuum absque illius consensu juxta dispositionem præsentis Canonis, & docet Rota *in Toletana Decimarum de Capilla, quoad Parochos 3. Julii 1702. §. Quo enim, & §. Quo verò, & 12. Martii 1703. §. Finali* coram Eminentissimo Scotto. Insuper Testator potest revocare Testamentum, 8
quoad relicta pro dote favore Causæ Piæ, Castrens. *consil. 327. n. 1. lib. 1.* Gratian. *discept. 605. n. 12.* Card. de Luca *de Legat. disc. 54. n. 3.* Ergo etiam fundatrix præfata non servato modo, sub quo demandavit erigi Cappellaniam, nimirum non intervento consensu Ordinarii, & rejecto augmento dotis per Cappellanum ab eadem fundatrice exoptato de consensu Patronorum, casu quo aliquis vellet dotem augere, potuit Cappellaniam revocare, & resolvere, ac Bona data in dotem reassumere. Ratio est, quia non servato modo, sub quo fuit demandata Erectio Cappellaniæ, dicitur deficere voluntas fundatricis; qua voluntate deficiente non debet Ecclesia, aut pia causa prætendere Bona in dotem data præter fundantis, & dotantis voluntatem, cujus defectum favor piæ causæ non supplet, Card. de Luca *de Donat. disc. 12. n. 4.* & dixi superius *Can. III. Cas. VIII. n. 14. §. Nec obstat.*

His tamen non obstantibus verius de Jure censeo, 9
fundatricem præfatam non potuisse revocare fundationem memoratæ Cappellaniæ; siquidem vigore hujusmodi fundationis, ac donationis inter vivos Bonorum pro dote Cappellaniæ assignatorum cum reservatione Jurispatronatus favore descendentium, acquisitum fuit jus non solùm ipsi Cappellaniæ, verùm etiam descendentibus reservatariis ejusdem Jurispatronatus. Unde in eorum præjudicium non potuit fundatrix Cappellaniam revocare, & aliquid agere ad Text. *in Leg. Perfecta Cod. de Donat. quæ sub mo-* Decian. *cons. 8. num. 4. & 16.* Menoch. *cons. 91.* *num. 17.* Gratian. *discept. 178. num. 16.* Garz. *de Benefic. par. 5. cap. 9. num. 68. & seq.* Rota *decis. 316. num. 28. par. 10. & decis. 518. num. 4.* coram Merlin. *& in Gallipolitana Associationis 3. Julii 1711. §. Neutiquam* coram Reverendissimo Molines.

Maximè cum juraverit in Instrumento fundationis, 10
illam non revocari, quod juramentum reddit fundationem irrevocabilem, juxta Andreol. *Controv. 292. num. 6. & seqq.* Cyriac. *Controvers. 322. num. 32.* 11
Rota *decis. 280. num. 1. par. 13. Recent.* Et cum fundatio, & donatio Bonorum pro dote Cappellaniæ sit merè lucrativa, & favorabilis, & fuerit acceptata, non solùm à Deo, a quo acceptatur, statim ac aliquid Ecclesiæ, aut alteri piæ causæ donetur, verùm etiam tam à Notario, quàm à Cappellano pro Cappellania stipulantibus, & acceptantibus, ex quo sequi-

sequitur, eamdem fundationem ampliùs revocari non posse, ut in casu acceptationis factæ à Deo docent Tiraquell. *de Privileg. pia Causa, Privileg.* 115. Card. de Luca *de donat. disc.* 74. Sperell. *decis.* 81. *num.* 17. *& seq. & decis.* 168. *num.* 42. Rota *decis.* 673. *num.* 4. *par.* 2. *& decis.* 81. *num.* 7. *par.* 5. *& decis.* 173. *num.* 3. *par.* 12. *recent.* Et in casu acceptationis factæ à Notario pro Cappellania, & aliis interesse habentibus, testantur Gratian. *Disceptr. Forens.* 247. *num.* 3. *& seq. & cap.* 332. *num.* 12. *& sequent.* Rota *decis.* 428. *num.* 2. *& seq. par.* 4. *& decis.* 270. *num.* 3. *par.* 5. *& decis.* 365. *num.* 5. *par.* 13. *& alii apud* Rotam *in dicta Gallipolitana Associationis* 3. *Julii* 1711. §. *Certius*, & §. *Absque ulla* coram Reverendissimo Molines.

Non obstat, quod fundatio, & dotatio hujusmodi Cappellaniæ sit modalis, & conditionalis, nimirum demandata à fundatrice sub reservatione consensus Ordinarii, & sub obligatione acceptandi augmentum dotis de consensu Patronorum, quando quis vellet dotem Cappellaniæ augere, quæ conditio cùm non fuerit adimpleta, dum consensus Ordinarii non intervenit, & augmentum dotis non fuit acceptatum, immo positivè rejectum à Cappellano, dicitur res adhuc integra, ac proinde licuisse præfatæ fundatrici variare, & Cappellaniam revocare. Quoniam in primis, quod attinet ad consensum Ordinarii, iste licèt requiratur ad reddendam reservationem Jurispatronatus irrevocabilem, cùm ab ea recedi possit, antequam su-
12 perveniat consensus Ordinarii, tamen ut fundatio, & dotatio Cappellaniæ facta inter vivos sit irrevocabilis, non est necessarius consensus Ordinarii, cùm statim ac bona donantur ad effectum erigendi, & fundandi Cappellaniam, sive Beneficium hoc acquirit Jus irrevocabile, & fundans, sive dotans Cappellaniam, non solum non potest ampliùs resilire à dotatione, sed ulteriùs cogi valet ab Ordinario ad illius effectuationem juxta Lambertin. *de Jurepatr. par.* 1. *lib.* 1. *quæst.* 4. *art.* 4. Rota *in dicta Gallipolitana Associationis* §. *finali*.

Deinde pro remotione objecti, tres distinguo spe-
13 cies fundationis, sive dotationis Cappellaniæ, aut Beneficii; Alia enim est fundatio, sive dotatio pura, & simplex nullum continens modum, & conditionem; & tunc per quamcumque mutationem, & variationem Cappellaniæ non resolvitur, nec revocatur ejus fundatio, & dotatio, nec bona data in dotem redeunt ad fundantem, & dotantem, sed remanent sub dispositione Summi Pontificis, quia taliter fundans, aut dotans Cappellaniam, censetur habere pro causa finali solum favorem Animæ, & pietatem, qui favor, & pietas, cùm non cesset propter mutationem, & variationem circumstantiarum Cappellaniæ, nec cessare debet hujus fundatio, & dotatio *ad Text. in* §. *Si quis in nomine magni Dei*, *&* §. *Si quis unum Sanctorum de Ecclesiast. tit. collat.* 9. Fagnan. *in cap. Relatum num.* 37. *ne Cler. vel Monach. Marant. respons.* 9. *num.* 68. *& seq.* Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. gloss.* 5. §. 7. *num.* 85. Card. de Luca *de Regul. disc.* 35. *num.* 8. Carol. Anton. de Luca *ad Gratian. cap.* 358. *num.* 9.

Alia est modalis continens modum, aut conditio-
14 nem purè, & simpliciter absque pacto resolutivo in casu non adimplementi; & tunc non adimpleto modo, & conditione, quibus fundatio, aut dotatio Cappellaniæ fuit concepta, non proinde hæc resolvitur, & revocari potest à fundante, ea ratione, quia cum Cappellania sit culpæ incapax, utpote existens sub administratione Cappellani, aut alterius, non potest istius culpa, vel negligentia ei præjudicare, sed est locus actioni ad adimplementum juxta *Textum expressum in cap. Verum de condit. app. ibique* Gloss. *verb. Conditione*, Abb. *n.* 1. *&* 3. Alex. de Nevo *num.* 1. 15. *&* 20. Barbos. *n.* 1. *&* 7. Marant. *respons.* 9. *n.* 23. *pag.* 69. Menoch. *præsumpt.* 175. *num.* 13. *& seq.* Card. de Luca *de donat. disc.* 15. *num.* 8. Rota *decis.* 7. *num.* 12. coram Buratt. *& decis.* 370. *num. final.* coram Royas.

15 Alia est modalis continens modum, & conditionem cum pacto resolutivo in casu non adimplementi quomodocumque, & ex quacumque causa hoc proveniat, itaut modus, aut conditio sit causa finalis; & tunc non adimpleto modo, aut conditione resolvitur fundatio, & dotatio Cappellaniæ, quia cum causa finalis sit origo, & principium, à quo omnia reguntur, hac una deficiente deficit, & cessat omnis dispositio, & voluntas fundantis, qui sub illo modo, & conditione, & non aliàs voluit fundare, & dotare Cappellaniam, & Ecclesia, quæ est justitiæ cultrix, non permittit sibi appropriare Bona præter voluntatem concedentis juxta Card. de Luca *de Donat. disc.* 12. *num.* 2. *& seqq.* Rota *decis.* 670. *num.* 8. coram Emerix Jun. *& decis.* 365. *num.* 18. *par.* 16. *& decis.* 270. *num.* 22. *apud Thesaur.*

Posita hac distinctione, fundatio, & dotatio prædictæ Cappellaniæ est secundæ speciei, videlicet mo- 16
dalis absque pacto resolutivo in casu non implementi; unde non interventu consensus Ordinarii, nec acceptato augmento dotis, quibus fuit demandata fundatio, & dotatio Cappellaniæ, non proinde fundatrix potuit eamdem Cappellaniam revocare, & resolvere, sed solum debebat instare, ut adimpleretur modus præscriptus, videlicet, ut interveniret idem consensus, & acceptaretur dictum augmentum dotis de consensu Patronorum juxta auctoritates superiùs relatas *num.* 14. Ratio est, quia consensus Ordinarii, & 17
augmentum dotis non fuit causa finalis fundandi Cappellaniam; eodem modo, quo demandata ab aliquo fundatione Monasterii, Beneficii, aut Ecclesiæ in loco A, E. G. & assignatis pro ejus dote certis Bonis, ex sola loci mutatione superventa ex justa, & rationabili causa, fundator non eximitur ab obligatione fundandi Monasterium, Beneficium, aut Ecclesiam, nec potest fundationem revocare, & rescindere, quando destinatio loci non est causa finalis, & non fuit explicata cum clausulis, & pactis resolutivis, ut novissimè decisum fuit à Sacra Rota *in Colonien. fundationis Monasterii* 11. *Januarii* 1717. coram R. P. D. Fuscaro *inferius legen. num.* 18.

Nec adversatur, quod superiùs in contrarium adducebatur, videlicet Pias dispositiones multoties subjacere mutationibus, & revocationibus; siquidem hoc procedit, quando cessat causa finalis, aut non adimpletur modus appositus cum pacto resolutivo in casu non adimplementi; secus quando durat causa finalis, & non fuit appositus modus cum pacto resolutivo in casu non adimplementi. Quod autem Testator pos- 18
sit revocare Testamentum, quoad causas pias, seu quoad relicta favore causæ piæ non est absolutè verum, sed procedendum est cum ea distinctione, quam superiùs insinuavi *Can. III. Cas. VIII. num.* 37. *ibi viden.*

R. P. D. FOSCARO

Colonien. Fundationis Monasterii.

Luna 11. *Januarii* 1717.

FUndatio Monasterii ad usum Ordinis Cisterciensis juxta strictiorem S. Patris Benedicti Regulam exoptata a Reverendissimo Daemen Canonico Ecclesiæ Metropolitanæ Colonien., & Archiepiscopo Adrianopolitano, atque etiam acceptata à Superioribus Religionis, & à Monachis Abbatiæ Aureæ Vallis, unde nova Colonia ducenda erat, & cui tanquam filiale futuris temporibus, donec in ea viguisset prioris instituti observantia, subesse debebat Monasterium de novo erigendum, pro quo idem Reverendissimus Archiepiscopus Omnipotenti Deo, ac Beatissimæ Virgini obtulit, dicavit, & consecravit quandam Rheni Fluminis Insulam propè Dusseldor pium Luricensem nuncupatam, atque insuper ultra obligationem construendi Ædificia, & subministrandi supellectilia tradere promisit Capitale Imperialium 5000. implicandum pro substentatione Monachorum, quamvis pro his, quæ pendere videbantur à voluntate Partium libenter fuisset executioni jam demandata, cum ex parte Abbatis transmissi fuerint ad Insulam Religiosi, qui ibidem exoptatum introducerent institutum, & ex parte Archiepiscopi congregata extiterint materialia necessaria ad constructionem Ecclesiæ, & Monasterii perficien-

dam

dam ad formam Plantæ ab eodem Archiepiscopo evulgatæ, quinimò aucto deinde ad ejus instantiam Monachorum numero, adaucta quoque fuit quantitas Capitalis usque ad Imperialia duodecim millia, quorum novem millia circiter implicanda forent de consensu Monachorum in bonis stabilibus, cum obligatione solvendi fructus pro residualibus, donec, & quousque etiam de his congruum perficeretur investimentum.

Adhuc tamen ad perfectionem, & stabilitatem perduci non valuit, nam ex inopportunitate loci crebris, & quidem insuperabilibus renascentibus incommodis, & molestiis, præsertim illis procedentibus ex impetu fluminis, quandoque exundantis, totamque Insulam invadentis admodum difficilis nedum, sed impossibilis in ea reddebatur observantia regularis, & Monachorum permanentia. Unde his agnitis difficultatibus excogitatus, & pertractatus fuit modus eamdem fundationem transferendi ad aptiorem locum; cumque præcæteris arrisisset Dusseltahl, seu Vallis Dusselana tribus ab Urbe Dusseldorpiensi quadrantibus dissita, conatus omnes, tum Archiepiscopi, tum Monachorum unicè steterunt in reportanda à Serenissimo Electore Palatino ejusdem Vallis concessione, qua tandem plures post tractatus obtenta, & postquam Archiepiscopus illam indesinenter concupiverat, & probaverat ad effectum itidem transferendi Monasterii fundationem, pro qua etiam non modicam in computum dictorum Imperialium 12. millia implicaverat quantitatem in bonis stabilibus ad Monachorum commodum postea dimissis, dum ad terminos præcedentium conventionum cum Monachis, ac Serenissimo Electore initarum expectabatur cæterarum promissionum adimplementum, idem Reverendissimus Archiepiscopus in sua voluntate parum constans, nedum adimplere detrectavit ea, quæ pro fundationis perfectione agenda supererant, sed insuper propria authoritate, & de facto Monachos spoliavit possessione Villarum ab Ipso pro illorum alimonia, & substentatione in computum promissi Capitalis præcedenter assignatorum. Quare contestato Judicio coram Reverendissimo Sedis Apostolicæ Nuncio ad tractum Rheni, prolata tandem fuit sententia diffinitiva, qua mediante dictus Reverendissimus Archiepiscopus condemnatus remansit ad præstationem Imperialium 12. millia, una cum interesse à die moræ, necnon ad ædificationem Monasterii in Valle Dusselana, juxta Schema, seu Plantam in actis exhibitam, & demum ad refectionem expensarum; indeque devoluta causa ad nostrum Auditorium super Dubio prius de more subscripto, & in hodierna audientia proposito, scilicet: *An, & in quo loco, & quale Monasterium R. P. D. Daretur fundare teneretur, & quas respective subministrare deberet?* Domini responderunt: *Monasterium esse fundandum, & respective esse subministrandas pecunias in præsenti decisione exprimendas, juxta tenorem sententiæ prolatæ à Reverendissimo Nuncio.*

Pro eo enim, quod respicit Monasterii fundationem in genere ab Archiepiscopo perficiendam, nulla se obtulit apud Dominos difficultas, cum in hac parte clara nimis, & incontrovertibilis apparuisset ejusdem Archiepiscopi voluntas ducendi ad Luricensem Insulam ex Abbatia Aureæ Vallis Coloniam, ibique construendi, & fundandi Monasterium, ubi strictiores Divi Benedicti regulæ observarentur, ut plenissimè devincebatur, tum ex primæva ipsius Insulæ donatione ad hunc præcisum effectum exposita, tum ex delineatione, ac transmissione Plantæ, juxta quam explenda erat Ecclesiæ, & Monasterii constructio, tum ex cura, & diligentia conquirendi materialia ad eamdem constructionem perficiendam necessaria; tum denique cæteris omissis ab explicita ejus promissione pandita in responsione ad secundam positionem, nedum perficiendi necessaria ædificia, sed etiam subministrandi suppellectilia, necnon capitale Imperialium 5000. deinde scilicet sub die 6. Februarii 1705. post excrescentiam Monachorum ab illo procuratam, adauctum ad Imperialium 12. millia de consensu Monachorum ad eorum perpetuam substentationem investienda. Unde eadem permissa adeo

19 constanti, & deliberata Archiepiscopi voluntate perficiendi propriis sumptibus controversam fundationem, superventaque acceptatione Religionis, certissima inde emergit obligatio adimplendi mediante subministratione illarum rerum, & pecuniarum, quas Ipse pro eodem effectu tradere promisit, Surd. *consil.* 450. *n.* 4. *&* 31. Rot. *in Recent. decis.* 448. *num.* 1. *par.* 14. *decis.* 472. *num.* 41. *par.* 19. *in Romana, seu Montis Falisci bonorum* 5. *Maii* 1700. §. *Validitas* coram Reverendissimo Domino meo Decano, *& in Romana redditionis rationis* 26. *Martii* 1703. §. *Inconcussum*, coram bon. mem. Caffarello.

Indeque etiam consecutivè descendit obligatio fundandi Monasterium in Valle Dussellana, non obstante, quod Archiepiscopus illam ab initio exposuisset pro Monasterio erigendo in Insula Luricensi, nam cùm perventis ibidem Monachis ab Abbatia Aureæ Vallis transmissis, compertum fuerit, ex Rheni inundationibus aggeres quoscumque contra vim, & impetum excrescentis fluminis semper infirmos de facili superantibus, totamque Insulam sæpe obruentibus, putrescere comestibilia, excitari Nebulas, & vapores adeò perniciosos, ut plerumque graves insurgant morbi, non sine Vitæ discrimine ob impossibilitatem opportunè advocandi Medicos, excipiendi pharmaca è proximis municipiis, aliaque etiam innumera oriri incommoda, quæ Insulam inhabitabilem reddunt, ac periculis plenam, præsertim quando Fluvius in glaciem erumperet, quia tunc omnia Insulæ munimina, atque etiam arbores, ipsaque Ædificia subsunt eradicationis, & destructionis periculo, ut prætermissis exemplis antiquioribus præcisè contigit anno proximè elapso, quo ex eadem eruptione eradicatis, & subversis sepibus, arboribus, longoque 50. pedum pariete ipsamet Monachorum Domus aquarum ictibus lacessita, exempta non fuit à periculo subversionis, prout de his omnibus incommodis, & periculis latiùs deposuerunt Testes pro parte Religionis examinati. 20

De plano consequitur, fundationem transferri potuisse ad aptiorem locum, ubi Religiosi commodè valerent subsistere, ac ubi plenarium sortiretur effectum pii Donatoris intentio ad incrementum Divini Cultus, & ad majorem regularis observantiæ propagationem directa, *ut est Text. in cap. Nos quidem, versic. Sed si ibi non potest de Testam.* & firmant Innoc. *ibidem. num.* 1. *versic. Per Testatorem*, Fagnan. *num.* 13. *& seqq.* Rocc. *de Curt. de Jurepatr. verb. Construxit num.* 18. Amostaz. *de Causis Piis lib.* 1. *cap.* 14. *sub num.* 33. Emanuel Rodriq. *quæst. Regular.* 125. *art.* 10. *tom.* 2. Tondut. *quæst. beneficial. par.* 1. *cap.* 83. *num.* 5. *& sequent. & cap.* 84. *n.* 8. *& sequent.* Francesc. *de Eccles. Cathedr. cap.* 10. *num.* 10. Rota *par.* 1. *divers. decis.* 550. *num.* 4. absque eo quod Archiepiscopi obligationes, & promissiones resolutæ censeri valeant ex quo fundatio expleta non sit in Insula Luricensi juxta illius primum desiderium; Quia cum ejusdem Vota respectum principaliter habuissent ad fundationem in genere pro qua *Omnipotenti Deo, & Deiparæ Virgini* primam expleverat donationem, ut arguunt Fagnan. *cap. Relatum num.* 27. *tit. ne Clerici, vel Monachi.* Aymo *consil.* 243. *num.* 5. Tondut. *cit. cap.* 83. *num.* 5. Card. de Luca *de Donat. disc.* 12. *num.* 2. Rota coram Seraphin. *decis.* 1149. *num.* 11. *& sequent.* Ipsaque donatio præfetulisset Beneficium primariò collatum in Abbatiam Aureæ Vallis, unde prodire debebant Religiosi destinandi ad novum Monasterium, quod insuper dicendum erat filiale ejusdem Abbatiæ, nec de cætero Insula stetisset pro causa finali fundationis, neque designata fuisset conditionaliter, sive cum clausulis fundationis resolutionem denotantibus in casu quo Monasterium alibi construeretur, præcognita hinc ex superius enunciatis incommodis, & molestiis incongruentia, immo impossibilitate consequendi in Insula ejusdem Monasterii subsistentiam, adhuc Archiepiscopus obstrictus remanet ad ea, quæ promisit pro fundatione, à cujus onere Fundator nunquam eximitur ex sola loci mutatione superventa ex justa, & rationabili Causa, ne Monachi continuis exponerentur incommodis, & periculis quæ Religiosam quietem, & regularem observantiam perturbarent, ut firmant, Moneta *de Commutationibus ultim. volunt.* 21

volunt. cap. 4. num. 171. Murg. *de Benefic. quæst.* 8. *num.* 22. Rot. *in Recent. decis.* 362. *num.* 4. *& sequent. par.* 4. *tom.* 2. *decis.* 703. *num.* 3. *& per tot. eadem par.* 4. *tom.* 3. *& decis.* 362. *n.* 6. *par.* 14.

22 Nisi destinatio loci causam finalem involveret, aut nisi explicata fuisset cum clausulis, & pactis resolutionem præseferentibus, cum his seclusis circumstantiis, ducto etiam argumento ab intentione Donantis, semper prævalere debeat favor Piæ Causæ, ut distinguendo tradunt Canonistæ *in cap. Verum de condit. apposit.* Covar. *var. resol. lib.* 1. *cap.* 14. *num.* 16. Joann. Andr. Georg. *allegat.* 32. *num.* 26. *& sequent.* Card. de Luca *de Donat. disc.* 12. *num.* 5. *& per tot.* Tondut. *quæst. benefic. cit. cap.* 83. *n.* 4. *tom.* 1. & post habita differentia loci verisimiliter, & juxta legalem interpretationem prælecti sub credulitate, quòd fuisset compatibilis cum fundatione, *ut ex cap. Exiit*, §. *Ad hæc*, *versic. Verisimiliter credam intentio de verb. signific. in* 6. *tradunt* Fagnan. *in dicto cap. Nos quidem num.* 23. *de Testam. ibidem* Abb. *num.* 13. Tondut. *quæst. benef. par.* 3. *cap.* 175. *n.* 1. *& seq.* Rot. coram Seraph. *decis.* 1149. *n.* 13. semper vigeat semel contracta obligatio eamdem explendi fundationem in alio diverso loco, ubi procul à periculis, & incommodis, sperari, & obtineri posset ejusdem fundationis adimplementum, juxta communem sententiam traditam ab Ancharano *in Clement. Quia contingit in* 2. *notab. de Religios. domib.* Fagnan. *in sæpè citato cap. Nos quidem Testam. n.* 13. *& sequ.* Sanch. *cons. Moral. lib.* 4. *cap.* 2. *dub.* 4. *per tot.* Monet. *de commut. ultim. volunt. cap.* 3. *n.* 78. Amostaz. *de Causis Piis lib.* 1. *cap.* 14. *num.* 33. Tondut. *sæpè citat. cap.* 83. *par.* 1. *num.* 5. *& alii supra in* §. *De plano*, Card. de Luca *de Regular. disc.* 35. *num.* 8. Francesc. *de Eccles. Cathed. dicto cap.* 20. *n.* 10. Rot. *par.* 1. *diversf. dicta decis.* 550. *num.* 4. quum ex ea Regularis Juris propositione, quod in quacumque obligatione, neglecto executionis modo unicè inspiciendus sit finis à Promittente principaliter volitus, justa *Text. in leg. Damus*, *Cod. de condit. indeb. leg. Cum indebito Cod. de probat.* Tort. *de Majorit. Ital. tom.* 1. *cap.* 33. *num.* 99. Rot. *in Avenionen. Primogenituræ*, *seu Concursus* 23. *Januarii* 1705. §. *Adstipulante* coram bon. mem. Muto, *& in Placentina Legati Pii* 14. *Decembris* 1705. §. *Verba autem* coram R. P. D. meo Lancetta, & altera, quod nisi specificè præscripta fuisset certa, & invariabilis forma, sufficiat adimplere per æquipollens, ut generaliter Peregrin. *de fideicomm. art.* 11. *num.* 46. Mantic. *de conjectur. ultim. volunt. lib.* 11. *tit.* 16. *num.* 4. Rocc. *Episc. disput. Jur. cap.* 25. *num.* 31. *& sequen.* Rota coram Bicch. *decis.* 196. *num.* 14. *& in Forosempronien. Donationis* 23. *Martii* 1711. §. *At preterea*, coram R. P. D. meo Aldrovando, *& specialiter* Sanchez *conf. moral. lib.* 4. *cap.* 2. *dub.* 4. *num.* 4. *& sequent.* Card. de Luca *annot. ad Sac. Conc. Trident. disc.* 21. *num.* 3. §. *Impropriè*, in terminis longè fortioribus, loci scilicet conditionaliter explicati admittunt, & extendunt, Card. Tusch. *pract. conclus. lit. L. concl.* 114. *num.* 16. Joan. Andr. Georg. *cit. allegat.* 31. *num. pariter* 31. Tondut. *loco cit. num.* 3. Carp. *de execut. Testam. lib.* 1. *cap.* 22. *num.* 11. & Barbos. *de potest. Episc. par.* 3. *alleg.* 83. *num.* 10.

23 In quorum sensum eò facilius Domini inclinarunt, quia ultra genericam Juris præsumptionem, quòd largitiones hujusmodi, utpote concernentes factum imposterum adimplendum, semper censeantur modales ad regulam *Text. in l. Quoniam Cod. de rerum permutat. & in leg. Cum res*, *Cod. de Donat.* quam in hac materia expendunt, Sermeni. *select. interpr. lib.* 2. *cap.* 3. Jo: Andr. Georg. *dicta allegat. n.* 14. *vers. Quando verò requirit*, *& seq.* Tondut. *cit. cap.* 83. *num.* 2. *versic. Secundò fuit*, unde consequitur, quod retractari non debeant ex mutatione loci, dum justa, immo indispensabilis se offerret causa trasferendi fundationem, ut in specie advertunt Carp. *de execut. Testam. lib.* 1. *cap.* 22. *num.* 11: Gambar. *de offic. legat. lib.* 6. *num.* 223. Homobon. *de examin. Eccles. tract.* 9. *cap.* 10. *quæst.* 27. Ricc. *collect.* 558. *in fin.* Barbos. *de Offic. & potest. Episc. par.* 3. *allegat.* 83. *num.* 10. Capon. *discept.* 103. *num.* 7. id ipsum clarius evincitur ex quo Reverendissimus Archiepiscopus, quatenus in Insula, aut in Abbatia Asteræ Vallis non observaretur strictior Divi Benedicti Regula, donationem transtulit in aliud Cisterciense Monasterium, ubi ejusdem regulæ observantia vigeret.
Quæ sane circumstantia certum præbet indicium, quòd 24
donatio fuisset prorsus irrevocabilis, & immunis à quovis caducitatis, aut resolutionis periculo, nam si Donans illam non revocavit, in casu quo Monachi præfatam desererent observantiam ab Archiepiscopo principaliter volitam, ac repetitis vicibus, & cum verbis conditionalibus, causamque finalem denotantibus inculcatam, multominùs dicendum est, eam revocari voluisse propter solam variationem loci, absque ulla taxativa designati, quoque etiam derelicto integra adhuc manebant momenta, ex quibus donatio fuit celebrata, ut latè firmant Surd. *cons.* 361. *num.* 19. *& seq.* Marescott. *var. resol. cap.* 20. *num.* 8. *lib.* 2. Rocc. Episc. Ifolan. *disput. Jur. cap.* 105. *num.* 22. Rota coram Merlin. *decis.* 392. *n.* 12. coram Emerix Jun. *decis.* 970. *num.* 11. *& in Motulen. Salviani* 6. *Maji* 1707. §. *Pariformiter confirmata* 23. *Aprilis* 1708. §. *Quo verò* coram bon. mem. Omanna.

Hæcque voluntas non revocandi donationem in 25
casu quo ex justa, & legitima causa, Monasterium extra Insulam construeretur, juxta saniorem interpretationem ex hactenus deductis firmam extra dubitatis Statum in hypothesi redacta dici poterat, ex quo ex continuatis actibus undique emerserat, quòd Archiepiscopus præcisè, & positivè consenserat, fundationem prius destinatam in Insula, transferendam esse ad Vallem Dusselanam; Quo stante consensu, & approbatione non ampliùs se se excusare valet à fundatione in prædicta Dusselana Valle perficienda, sive consensus acciperetur per modum declarandi obligationem præcedenter contractam, quam ipsemet Donans nequaquam posset detorquere in sensum propriæ confessioni, & declarationi non uniformem, Card. de Luca *de Benef. disc.* 38. *num.* 8. *& de Canonic. disc.* 1. *num.* 9. Rota *in Rec. decis.* 226. *num.* 12. *par.* 9. *decis.* 250. *num.* 4. *& 6. par.* 10. *in Civitatis Vetulæ Fideicommissi* 4. *Maii* 1705. §. *Quibus ita*, coram R. P. D. Lancetta, sive consideretur independenter, & de per se, num, & in hoc secundo themate nullatenus ei datum foret recedere ab obligatione transferendi fundationem promissam antecedenter in Insula, Castill. *controv. par.* 3. *cap.* 108. *num.* 29. *& par.* 4. *cap.* 19. *num.* 35. *& seq.* Tamburin. *de Jur. Abb. disput.* 4. *quæst.* 13. *num.* 4. Card. de Luca *de Testam. disc.* 47. *num.* 11. Rota *in Recent. par.* 19. *decis.* 534. *num.* 9. maximè postquam omnibus explanatis difficultatibus executioni demandata jam fuerat, tum ex parte Religionis, tum à Serenissimo Electore Palatino, qui ejusdem fundationis intuitu ad instantiam Archiepiscopi expleverat donationem Dussellanæ Vallis, ubi erigendum erat Monasterium, Guglielm. *de Benedict. in cap. Raynutius de Testam. verb. Reliquit num.* 19. Rot. *in Nullius Tudela*, *seu Tirasonen. Decimarum* 3. *Julii* 1702. §. *His itaque*, coram Eminentissimo Domino meo de la Tremoille, *in Camerinen. Electionis super renunciatione* 15. *Junii* 1708. §. *Parum juvanto*, coram Magno Hispaniarum Inquisitore, *& in Firmana Immissionis* 14. *Junii* 1709. §. *Et in Universum* coram Eminentissimo Domino meo Scotto.

Consensus autem Archiepiscopi recedendi ab Insu- 26
la, construendique Monasterium in Dusselthal, vix poterat controverti, nam ex facti historia hic per Dominos opportunè reassumpta patebat, quòd Archiepiscopus exceptis Monachorum conquæstionibus circa Insulæ asperitatem, & impossibilitatem ibidem moram trahendi, agnitoque quod ex continuis, & insuperabilibus molestiis, incommodis, & periculis fundatio non poterat perfectionem, & complementum recipere, nedum destitit ab incepto Ædificio, sed etiam alias post irritas diligentias se vertit ad dictum Serenissimum Electorem, ut ab ejus Zelo, & pietate tutiorem, & aptiorem locum impetraret, & dum ei affulsit spes obtinendi ejusdem loci donationem, per Epistolam ipsius Domini Electoris Ministro transmissam,

sam, Serenitatem suam summis laudibus cumulavit, gratesque reddidit, necnon Monachorum animos pluries ad lætitiam excitavit, eos insuper monens, ut hanc Pii Principis intentionem ipsi quoque propriis stimulis adjuvarent, ut quamcitius in Dusselanæ Valle construeretur Monasterium prius destinatum in Insula, quæ in posterum Monachis ad aeris mutationem deserviret. Hinc ortenus concludendi erant tractatus, sed non valens ob Matris infirmitatem petere Dusseldorpium, rogare interim per Epistolas non omisit, tum Monachos, tum Ministros Electorales, ut eamdem liberalitatem foverent, & secundarent, eoque ad Civitatem Dusseldorpiensem pervento, ortenus cum Domino Electore composita, & conclusa remansit Monasterii translatio ab Insula ad Vallem Dusselanam ab eodem Domino Electore donandam.

Qua firmata conventione, Archiepiscopus eam sta-
27 tim Religiosis in Insula degentibus, non sine lætitiæ signis patefecit, deinde cum illorum comitatu Vallem Dusselanam invisit, probavit, & collaudavit, semperque in procuranda donationis publicatione, & effectuatione sollicitus, quandoque conquerebatur de dilationibus, quandoque etiam Serenissimi Electoris animum per interpositos benevolos, & Ministros excitabat. Quinimmò ejusdem translationis impatiens, cogitans præmaturè consulere constructioni Monasterii, & Monachorum substentationi, præcepit amoveri, & propriis sumptibus ad Vallem Dusselanam traduci ligna, aliaque materialia in Insula pro Ædificio parata, nec non ex Imperialium 12. millia donatis obtulit reinvestire Imperialium 3000. ad comparandas Villas in vicinia dictæ Vallis, atque etiam ad eumdem effectum, & ad commodum Monachorum reinvestire promisit alios Imperialium 8800. circiter in redemptione quatuor Villarum, quas de facto redemptas, de mense Martii anni 1706. favore Monachorum dimisit, qui in sequelam assignationis, & traditionis in illarum possessione per biennium pacificè permanserunt.

28 Unde cum post tot reiteratas instantias, & diligentias plenius in propria Sede recognitas supervenerit tandem sub die 13. Aprilis ejusdem anni 1706. tandiu exoptatæ donationis rescriptum, speciali etiam diplomate subinde confirmatum, nec non plenariè executioni demandatum, mediante bonorum donatorum effectiva traditione cum successiva erectione Abbatiæ, & Abbatis electionem, per Patrem Generalem Ordinis approbata. Quemadmodum exinde incontrovertibile redditur in facto, quod Archiepiscopus reparare cupiens fundationem præordinatam, in Insula, promoverat, & tractaverat fundationem Dusselanam, quodque ad eam perficiendam, Bona ad hunc effectum conquisita contulerat, reliquatum reinvestire promiserat, Serenissimum Electorem ad donandum impulerat, & Religionis Superiores induxerat ad erectionem Abbatiæ, Abbatisque electionem, ita de Jure fatendum est, quod fundationis translationi adeò efficaciter consensisset, ut sequuto jam cæterorum tractatuum adimplemento, nullatenus valeat amplius ab illa resilire, juxta tradita per Natt. *cons.* 250. *num.* 3. *lib.* 4. Rota *in Recent. decis.* 74. *sub num.* 2. *par.* 4. *decis.* 312. *num.* 6. *par.* 13. *decis.* 40. *n.* 4. *par.* 16. *& in Romana, seu Jannen. Pecuniaria* 12. *Julii* 1710. §. *Neutrum autem* coram R. P. D. meo Crispo.

Absque eo quod dubitari contigisset de enunciatis
29 actibus consensum, & approbationem præseferentibus, nam illorum probatio præcisivè etiam ab his, quæ concernunt actus permanentes, prout sunt donatio Vallis, Abbatiæ erectio, Villarumque redemptio, & assignatio, qui absque ulteriori justificatione jam patent ex publicis documentis, quoad reliquos tractatus, & conventiones perspicuè emerserat, tum ex responsionibus ab Archiepiscopo datis ad positiones, ex quibus concludens erui solet probatio, Posth. *de Manu. observ.* 83. *n.* 4. *in fin.* Rota *in Rec. decis.* 235. *num.* 2. *par.* 14. *decis.* 783. *num.* 7. *par.* 18. *& in Giennen. Jurisjurandi super restitutione in integrum* 26. *Aprilis* 1700. §. *Fortius*, coram bon. mem. Muto. Tum ex Epistolis ab illo Monachis, & Ministris Electoralibus sæpe transmissis, quæ utpote in Partibus jam recognitæ, & judicialiter traductæ remanent ab omni exceptione immunes, Bertassol. *cons.* 521. *n.* 22. Rota coram Emerix *decis.* 948. *num.* 1. *in Romana, seu Camerinen. Salviani* 10. *Februarii* 1702. §. *final.* coram Reverendissimo Labacen. *& in Lendien. nunciationis novi operis super remissoria* 3. *Julii* 1713. §. *Hujusmodi autem*, coram R. P. D. meo Crispo, tum ex attestatione Priorissæ Cælestinarum, cui veluti ab Archiepiscopo Electæ ad procurandam Electoralem donationem, sicque ultra proprias qualitates, in hac parte figuram mediatricis gerenti, integra fides adhibenda est, Samniat. *controvers.* 187. *num.* 14. Card. de Luca *de dot. disc.* 16. *num.* 3. Rot. *in recent. decis.* 393. *num.* 10. *par.* 18. *in Perusina effectus super associatione* 10. *Maji* 1705. §. *Singulariter* coram bon. mem. Muto, *& in Forosempronien. Legatorum super reintegratione* 18. *Aprilis* 1712. §. *Quæ omnia* coram R. P. D. meo Aldrovando. Tum etiam ex attestationibus relatorum Ministrorum, qui in re ratione proprii Muneris pertractata, dicuntur omni exceptione majores, Rot. *decis.* 398. *num.* 6. *par.* 16. *decis.* 86. *n.* 20. *par.* 19. *recent. & in Romana Fideicommissi* 14. *Februarii* 1707. §. *His itaque*, coram R. P. D. meo Lancetta, *& in ejus confirmatoria* 22. *Junii* 1708. §. *Parum* coram magno Hispaniarum Inquisitore. Tum denique ex reiteratis sæpe laudati Serenissimi Electoris declarationibus emissis, tàm in diplomate donationis, quàm in ejus Epistola ad Urbem transmissa. Quibus inspectis Domini superflua penitus reputarunt cætera omnia documenta, & probationum adminicula, cum eis quoque prætermissis tutissima adhuc, & invincibilis dijudicanda veniat sola probatio procedens ex ore tam magni Principis, per ea, quæ habentur penes Spad. *consil.* 173. *num.* 114. *lib.* 3. Mascard. *de probat. conclus.* 1233. *in fin.* Rota coram Emerix Jun. *decis.* 317. *num.* 5. coram Reverendissimo Decano *decis.* 26. *num.* 12. *& in Melevitana Prioratuum* 15. *Junii* 1705. §. *Quoniam*, coram clar. mem. Card. Caprara, *confirmat.* 13. *Decembris* 1706. §. *Adhuc in oppositam* coram eodem Reverendissimo Decano.

Nec præmissis probationibus adversatur, quòd de Mense Februarii anni 1715. Dominus Archiepiscopus, donando Imperialium 7000. onus adjecerit, seu conditionem, quòd Monachi permanerent in Insula. Etenim non omisso, quòd hujusmodi conditio adjecta ad præbendum obstaculum, ne unquam Monachi possent remigrare ab Abbatiam à qua discesserant, ut se præseferebat germana ejus intelligentia, nequibat suum effectum protendere ad impediendam fundationis translationem in ipsa conditione non comprehensam, ad firmata per Rot. *in Romana, seu Jannen. bonorum* 10. *Decembris* 1696. §. *Quoniam*, coram Magno Hispaniarum Inquisitore, *& in Æsina hereditatis* 7. *Martii* 1704. §. *Ad retardandam* coram Eminentissimo Domino meo Priolo, unde remota conditionaliter firmum remanet assumptum, quod ex justa, & legitima causa Monasterium ritè valuisset de uno ad alium locum transferri, ut supra probatum fuit, exceptionem penitus eliminant superius recensiti tractatus, & conventiones, fundationem perficiendi in Dusselana Valle, quæ veluti posteriores omnibus, & quibuscumque præcedentibus conditionibus derogassent ex regula Text. in §. *Posteriore quoque Institut. quib. mod. testam. infirm.* Rot. *in recent. decis.* 288. *num.* 23. *par.* 6. *decis.* 199. *num.* 13. *par.* 19. *& in Gerunden. Beneficii* 10. *Februarii* 1798. §. *Neque obstare*, coram Eminentissimo Domino meo Scotto. 30

Minusque resistit, quod de mense Maji, & Junii 1606. per Epistolas declaraverit, firmam manere debere fundationem Insulæ; tum quia de mense Aprilis ejusdem anni jam præcesserat donatio Serenissimi Electoris per actualem possessionem, etiam à Monachis acceptata. Quibus attentis re amplius non integra locus esse non poterat pœnitentiæ, Boccac. *ad constit. Marchiæ Gloss.* 1. *n.* 12. *Hodiern. ad Surd. decis.* 111. *num.* 2. Rota coram Roias *decis.* 314. *num.* 2. tum etiam quia cum post exaratas dictas 31
Epistolas Monasterio Dusselano pecunias assignaverit, ligna existentia in Insula transportari demandaverit, plurimaque alia similia dederit signa Dusselanæ Fundationis approbationem denotantia, certissimum inde descen-

deſcendit argumentum, quòd voluerit ab illis recedere, & ſæpedictam fundationis translationem confirmaverit, juxta regulam, de qua Cyriac. *controv.* 348. *num.* 17. Bonden. *collect. legal.* 26. *num.* 43. *tom.* 2. Rota coram Buratt. *decif.* 207. *num.* 14. *& in Firmana dotis, & fructuum* 30. *Januarii* 1705. §. *Nequidquam*, coram bon. mem. Omanna.

13 Quo retento principio, unde deſcendit, ut ſupra probatum eſt, obligatio perficiendi fundationem in Duſſelthal, transeuntes Domini ad reliquas dubii partes, exinde declararunt Eccleſiæ, & Monaſterii conſtructionem decernendam eſſe ad formam Plantæ ex parte Monachorum exhibitæ, recuſari enim non poterat ab Archiepiſcopo, qui illam delineari curavit, & ad præciſum finem regulandi Ædificium ad Monachos Aureæ Vallis tranſmiſit, juxta notata per Franceſ. *de Eccleſia Cathedral. cap.* 16. *num.* 122. Rota *in recent. decif.* 52. *num.* 5. *par.* 8.

Rurſus decreverunt Archiepiſcopum teneri ad ſolutionem 12. millia Imperialium quos exburſare promiſit ad effectum comparandi ſtabilia, ex quorum fructibus Religioſi poſſent recipere alimenta, & ſubſtentionem; Haud ſubſiſtente, quod in ſecunda promiſſione Imperialium 9000. incluſi cenſerentur Imperialium 5000. præcedenter promiſſi. Quoniam cæteris omiſſis contrarium liquet ex literali ejuſdem ſecundæ donationis diſpoſitione, ubi declaratum legitur, quòd quantitas donata aſcenderet ad Imperialium 12. millia.

Et denique reſponderunt de eiſdem Imperialium 12. millia debitos eſſe interim fructus ad quos etiam Archiepiſcopus teneri voluit, donec ſequeretur inveſtimentum. Hac enim præexiſtente obligatione, dubitari in hypotheſi nequaquam valet, quin fructus legitimè exigi queant, nam cum prædicta ſumma deſtinata fuerit pro inveſtimento, & de facto fuerit pro majori parte inveſtita in quatuor Villis, quorum redditus Monachi per biennium perceperunt, rectè inde Archiepiſcopus ad illorum refectionem cogendus eſt, ut firmatum fuit *in Raven. Cenſuum, & Legati* 20. *Januarii* 1710. §. *fin.* coram Eminentiſſimo Domino meo Priolo, *in Romana, ſeu Viterbien. legati ſuper reſervatis* 27. *Junii* 1710. §. *Aſſumpta itaque*, coram R. P. D. meo Criſpo, *& in Rom. fideicommiſſi de Quadris ſuper fructibus quoad petita ſeu, mille* 17. *Junii* 1712. §. *Quo vero ad fructus* coram eodem. Eo indubitantius quia ob non factum inveſtimentum Monachi de eiſdem Villis ſpoliati in pauperiem prolapſi, coguntur perſolvere fructus pro debitis interea contractis, per ea, quæ habentur apud Honded. *conſ.* 39. *num.* 4. *&* 5. *lib.* 2. Rota coram Peuting. *decif.* 369. *num.* 3. *in Recent. decif.* 165. *num.* 2. *&* 3. *par.* 12. *decif.* 168. *num.* 2. *par.* 18. *& in Romana Lacuum Montium ſuper fructibus* 3. *Februarii* 1700. §. *Sed, & id rectius in fine*, coram Reverendiſſimo Domino meo Decano, *confirmata* 16. *Februarii* 1705. §. *Agnoſcebant* coram Magno Hiſpaniarum Inquiſitore.

Et ita utraque, &c.

C A N. VII.

Ex Decreto Sylveſtri Papæ II.

NEmini Regum, aut cuiquam hominum in proprium Jus liceat Monaſterium tradere, niſi ad aliud Monaſterium, vel commutare, niſi cum alio Monaſterio, vel quocumque commercio vendere. Quòd ſi factum fuerit, non valebit, ſed ipſum Monaſterium in priſtinum reformetur ſtatum.

COMMENTARIUM.

EX hoc Canone ſequens deducitur concluſio: UNUM JUSPATRONATUS POTEST CUM ALIO PERMUTARI, SEU JUSPATRONATUS IN ALIUM TRANSFERRI TITULO PERMUTATIONIS.

Quam concluſionem probant Gloſſ. *hic verb. Nemini*, ibique Archidiac. Bellamer. *num.* 1. *&* Gloſſ. *in cap. Cum ſæculum de Jurepat. verb. Emptorum*, ibique Butr. *num.* 4. Gonzalez *num.* 3. *&* Gloſſ. *in Clement. Plures*, §. *Et ut facilius, verb. Liberè*, ibique Abb. *n.* 6. Vitalin. *n.* 12. Federic. de Sen. *conſ.* 225. *num.* 2. *&* 234. *ante num.* 1. Gemin. *conſ.* 45. *n.* 2. Rocch. de Curt. *de Jurepatr. verb. Ipſe, vel is, n.* 1. *& num.* 27. Lambertin. *eodem tract. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 3. *art.* 1. *num.* 1. *& ſeq. & art.* 2. *num.* 1. Paul. de Cittadin. *eodem tract. par.* 9. *num.* 13. Vivian. *eodem tractat. par.* 1. *lib.* 4. *cap.* 3. *num.* 1. Mantic. *de tacit. & ambig. lib.* 25. *tit.* 9. *num.* 45. Barboſ. *de poteſt. Epiſcop. par.* 3. *alleg.* 71. *n.* 31.

Licèt enim Canon loquatur de Monaſterio, & ab 1
eo ſtatuatur Monaſterium commutari non poſſe, niſi cum alio Monaſterio, tamen nomine Monaſterii venit, & intelligitur hic Juſpatronatus, ſicuti multoties venit, & intelligitur Juſpatronatus nomine Eccleſiæ; juxta Gloſſ. *in cap. Nullus de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 1. *art.* 14. *num.* 4.

Ratio autem concluſionis eſt, quia Jurapatronatus 2
inter ſe habent ſymbolum, & ſimilitudinem, & ſunt ejuſdem naturæ, ſcilicet annexa ſpiritualitati, unde inter ipſa conveniens eſt permutatio, & facilè titulo permutationis transferri poſſunt, cum in habentibus ſymbolum facilior ſit tranſitus. Imol. *in cap. Exhibita de rer. permutat. num.* 25. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 3. *art.* 2. *num.* 2. Mantic. *de tacit. & ambig. lib.* 25. *tit.* 9. *num.* 46.

Quoad hanc concluſionem ſequens diſſeritur Caſus.

ARGUMENTUM.

Juſpatronatus Gentilitium, an permutari poſſit cum Jurepatronatus hæreditario, & an in permutatione Juriumpatronatus neceſſarius ſit conſenſus, ſive auctoritas legitimi Superioris.

SUMMARIUM.

1 *Juſpatronatus cum re temporali permutari non poteſt.*
2 *Juſpatronatus permutari non poteſt cum præſtimonio, nec cum patrimonio, nec cum penſione.*
3 *Permutato Caſtro, cui ſit annexum Juſpatronatus cum re temporali, hoc transfertur titulo hujus permutationis.*
4 *Juſpatronatus non poteſt permutari cum Beneficio Eccleſiaſtico à Patrono Laico, ſecus à Patrono Eccleſiaſtico. Intellige, ut ibi.*
5 *Conſilium Romani 317. quo ſenſu procedat? explicatur.*
6 *Juſpatronatus permutari poteſt cum altero Jurepatronatus.*
7 *In permutatione duorum Juriumpatronatus merè Laicalium, an, & quando requiratur conſenſus Ordinarii?*
8 *In permutatione Juriſpatronatus merè Laicalis cum Jurepatronatus Eccleſiaſtico requiritur Beneplacitum Apoſtolicum, & quare? Vide ibi.*
9 *Juſpatronatus Gentilitium ab ultimo de familia permutari poteſt cum Jurepatronatus hæreditario.*
10 *Juſpatronatus Gentilitium permutari poteſt cum Jurepatronatus hæreditario, dummodo permutatio fiat in melius, & dummodo non appareat fundatorem habuiſſe ad illud particularem affectionem, & quare? Vide num. 15. ſecus ſi fiat in pejus, num. 12.*

CASUS UNICUS.

JUſpatronatus cujuſdam ſimplicis Beneficii tenuis redditus reſervatum à fundatore pro illis de ejus familia permutatum fuit de conſenſu Ordinarii à Titio de dicta Familia poſſeſſore ejuſdem Juriſpatronatus cum Jurepatronatus Canonicatus pinguis redditus erecti in quadam Cathedrali, quod Cajus titulo hæreditario poſſidebat; Defuncto Titio, ac vacato memorato Beneficio, Cajus præſentavit ad illud Rectorem, cui præſentationi ſe oppoſuit, ſucceſſor Titii de dicta familia,

sub

Sub motivo, quòd ipse non poterat permutare Juspatronatus, quod in casu obitus tenebatur restituere illis de familia; quæritur proinde in hoc casu, an potuerit à Titio permutari Juspatronatus Gentilitium cum dicto Jurepatronatus hæreditario de consensu Ordinarii.

Pro clara resolutione hujusmodi quæstionis sciendum est Juspatronatus triplici respectu considerari posse, nimirum respectu rei totaliter temporalis; respectu rei totaliter spiritualis, & respectu rei nec totaliter temporalis, nec totaliter spiritualis, sed spiritualitati annexæ.

1 Si consideretur Juspatronatus respectu rei totaliter prophanæ, seu temporalis non potest cum ea permutari, alias committeretur Simonia, ad Text. in cap. *Quin Clerici*, & in cap. *De Jurepat. de quibus infra Par. II. Can. XII. & XIII.* Imol. in cap. final. de rerum permutat. ante num. 1. & num. 11. Rocc. de Curt. de Jurepat. verb. *Ipse*, vel is num. 27. Lambert. eodem tract. lib. 1. par. 2. quæst. 3. artic. 3. n. 1. Vivian. eodem tract. par. 1. lib. 4. cap. 3. num. 3.

2 Mantic. de tacit. lib. 25. tit. 7. num. 8. Sic Juspatronatus permutari non potest cum præstimonio, quod sinè titulo confertur, nec cum patrimonio, ad cujus titulum quis fuit promotus, quia utrumque est quid temporale, Mantic. de tacitis, & ambig. lib. 25. tit. 9. num. 37. & seq. Nec cum pensione ad tempus separata à redditibus Ecclesiæ, seu quæ simpliciter constituitur ad tempus super fructibus Beneficii, & Clerico assignatur ad particulare ejus commodum, quia hæc est temporalis, Mantic. ubi supra num. 35. ad differentiam alterius Pensionis, quæ perpetuò auctoritate Superioris separatur à redditibus Ecclesiæ, ut fit unum Beneficium pro Clerico, juxta distinctionem, quam tradit Fagnan. in cap. *Ad Audientiam de rescript.* num. 41. 48. & seqq. & dicam infra Par. II.

3 Can. XXVII. Sed licèt Juspatronatus de per se permutari non possit cum re temporali, potest tamen Castrum, seu Villa, cui sit annexum Juspatronatus permutari cum eadem re temporali, & in hoc Casu jus transit cum Villa, & Castro, juxta Text. in cap. *Ex literis de Jur patronat. de quo infra Par. II. Can. XI.*

4 Si verò consideretur respectu rei totaliter spiritualis, V. G. respectu Ecclesiæ, aut Beneficii, non potest à Patrono Laico cum illa permutari, quia Laicus est incapax possidendi rem totaliter spiritualem cap. 2. de Judic. cap. *Messana*, & cap. *Sacrosancta de elect.* Lambertin. de Jurepatr. lib. 1. par. 2. quæst. 3. art. 1. num. 2. Potest tamen hujusmodi permutatio Jurispatronatus cum Beneficio, aut Ecclesia, fieri inter Patronum Ecclesiasticum, & Rectorem Beneficii, seu Ecclesiæ, auctoritate tamen Summi Pontificis, quia Patronus Ecclesiasticus est capax possidendi rem totaliter spiritualem, scilicet Ecclesiam, aut Beneficium, Imol. in cap. finali de rerum permut. num. 25. Mantic. de tacit. & ambig. lib. 25. tit. 9. num. 45. dummodò tamen Rector Ecclesiæ, aut Beneficii, quod permutatur cum Jurepatronatus non sit promotus ad titulum ejusdem Beneficii, si enim ad hujus titulum sit promotus, & non habeat aliunde vivere, & de hoc non fuerit facta mentio Summo Pontifici, permutatio est nulla, juxta dispositionem *Concilii Tridentini* cap. 2. sess. 21. de Reformat. ibique Barbos. num. 18. & *Constitutionis Sancti Pii V.* de qua Bullar. vet. in ordine la 58. Garz. de Benefic. par. 2. cap. 5. num. 118. Gratian. discept. 159. num. 1. & seq. Mantic. de tacit. & ambig. lib. 25. tit. 7. n. 44. Nullatenus obstante, quòd Juspatronatus, & Ecclesia, seu Beneficium Ecclesiasticum sint diversæ qualitatis; quoniam sufficit, ut permutari possint, quod sint spiritualia, aut spiritualitati annexa, ut patet in Beneficio simplici, quod licèt sit diversæ qualitatis cum Beneficio curato, tamen inter utrumque fieri potest permutatio. Federic. de Sen. de permut. quæst. 14. Imol. in cap. final. de rerum permut. num. 25. & seq.

5 Contra hoc objici potest Consilium *Romani* 317. num. 1. ubi videtur ab eo rejecta tamquam Simoniaca permutatio Jurispatronatus cum Beneficio Ecclesiastico, ibi: *Breviter dicendum promissionem hanc factam per dictum Presbyterum Angelum de dando Stephano Canonicatum Sancti Secundini, si ipse sibi daret voces Patronorum, quas habet ad præsentationem Ecclesiæ Sancti Benedicti Simoniam continere, igitur non servandam*: Sed hujusmodi Consilium minimè adversatur, procedit namque in permutatione Jurispatronatus cum Beneficio Ecclesiastico facta à Permutantibus propria auctoritate, & præcedentibus pactis, & conventionibus, quæ quidem est prohibita, & Simoniaca, dum spiritualia cum spiritualibus non possunt propria auctoritate permutari, nec spiritualia, vel eis connexa permutare cupientes valent inter se pacisci ad Text. in cap. *Cum olim*, & cap. *Quæsitum de rer. permut.* Mantic. de tacitis, & ambig. lib. 25. tit. 7. n. 9. & 26.

6 Denique Juspatronatus, si consideretur respectu rei, nec totaliter temporalis, nec totaliter spiritualis, sed spiritualitati annexæ E. G. respectu alterius Jurispatronatus potest cum hoc permutari juxta dispositionem præsentis Canonis, & auctoritates ibi in *Commentario* relatas.

7 Sciendum est insuper permutationem fieri posse inter duo Jurapatronatus merè Laicalia: Et hoc dupliciter. Primò. Quando plures Laici in communi, & unitim sunt Patroni plurium Ecclesiarum, & isti inter se disponant, quod unus sit Patronus in una, & alius in alia Ecclesia; Et in hac permutatione non requiritur de novo consensus Ordinarii, quia jam illi possident dicta Jurapatronatus de illius consensu, juxta Glossam in *Clementina Plures §. Et ut faciliùs de Jurepatr. verb. Liberè, ibique Vitalin.* num. 10. Secundò, quando sunt plures Patroni de per se, & unusquisque permutat inter se Juspatronatus, & in hac permutatione requiritur consensus Ordinarii; Quoniam licèt quis possideat Juspatronatus, quod permutat de illius consensu, tamen respectu Jurispatronatus, cum quo permutatur, non habet consensum Ordinarii; unde ut hoc validè possidere possit titulo permutationis requiritur hujusmodi consensus, cum absque illo Juspatronatus de per se possideri non possit. Rocch. de Curt. de Jurepat. verb. *Ipse*, vel is, n. 28. Lambertin. eodem tractat. lib. 1. par. 2. quæst. 3. art. 2. n. 6. & seq. Paul. de Cittadin. eodem tract. par. 9. num. 13. Vivian. eodem tract. par. 1. lib. 4. cap. 3. num. 3.

8 Ac etiam fieri posse permutationem inter duo Jurapatronatus, quorum unum sit Laicale, & aliud Ecclesiasticum, nimirum, quod Patronus Laicus permutet suum Juspatronatus cum altero Jurepatronatus, quod habet Ecclesia respectu alterius Ecclesiæ, seu Beneficii; & in hac permutatione præter Causas necessitatis, & utilitatis requiritur Beneplacitum Apostolicum, non respectu Jurispatronatus Laicalis, quia hoc concedi potest Ecclesiæ absque ullo consensu Superioris, ut dicam infra *Par. II. Can. XVI.* sed respectu Jurispatronatus Ecclesiastici, sive Laicus, & Ecclesia possideant dicta Jurapatronatus unitim ex eadem Causa, sive separatim de per se (quidquid sentiat Lambertin. existimans, quod quando Laicus, & Ecclesia possident plura Jurapatronatus in communi, & unitim possit fieri inter ipsa permutatio absque ullo consensu Superioris, lib. 1. par. 2. quæst. 3. art. 1. n. 2. quem sequitur Vivian. eodem tract. par. 1. lib. 4. cap. 3. num. 2.) Ratio est, quia cum permutatio sit species alienationis cap. *Nulli de rebus Eccles. non alienan.* Castrens. cons. 119. num. 1. tom. 1. Mantic. de Tacitis, & ambig. lib. 25. tit. 6. Rota decis. 157. num. 5. par. 3. recent. Juspatronatus alienari non potest ab Ecclesia absque Beneplacito Apostolico, juxta Turricell. de rebus Eccles. non alienan. cap. 2. n. 21. & cap. 8. num. 13. & 53. Rota decis. 157. n. 5. par. 3. & decis. 191. num. 8. par. 5. & decis. 129. num. 16. par. 7. recent.

His præmissis videtur in hoc casu dicendum non potuisse Titium permutare Juspatronatus Gentilitium Beneficii simplicis cum præfato Jurepatronatus hæreditario dicti Canonicatus. Quamvis enim ultimus de vocatis ad Juspatronatus possit hoc permutare, & alienare, ut in terminis fideicommissi docent Natt. 9 cons. 445. num. 19. & 472. n. 3. Handed. cons. 58. num. 16. & cons. 72. num. 19. Tiraquell. de retract. Consanguin. §. 26. Gloss. 1. num. 8. & alii apud Medic. decis. Senen. examinat. III. num. 69. quia Juspatronatus in ultimo de familia fit hæreditarium juxta nota-

notata infra *Pars II. Can. I. & II. Cas. XVII. num.* 1. Tamen existentibus eis de familia Juspatronatus Gentilitium permutari, & transferri non potest ad extraneum in præjudicium Vocatorum, Tondut. *quæst. Benefic.* 30. *num.* 19. *par.* 1. Rota *in Fossanen. Jurispatronatus* 12. *Martii* 1703. §. *final.* coram bon. mem. Eminentissimo Caprara, *& in Nolana Beneficii* 2. *Maji* 1712. §. *Neque attendi* coram R. P. D. Falconerio, *& dicam infra dict. Pars II. Can. I. & II. Cas. XIX. num.* 16. *& Can. XIV. & XV. Cas. II. num.* 6. Ratio est, quia Possessor Jurispatronatus Gentilitii, eo mortuo tenetur illud restituere Superstitibus de familia juxta voluntatem Testatoris, & iste reservando Juspatronatus pro eis de familia, si non expressè, saltem tacitè videtur prohibere quamcumque alienationem ejusdem Jurispatronatus etiam titulo permutationis in extraneum.

10 At his posthabitis censeo validè potuisse Titium in hoc casu de consensu legitimi Superioris permutare Juspatronatus Gentilitium cum Jurepatronatus, quod Cajus titulo hæreditario possidebat; Permutavit namque illud cum altero Jurepatronatus melioris conditionis, & utiliori familiæ, dum Juspatronatus hæreditarium Caji est respectu Canonicatus in Cathedrali, & pinguis redditus; Illud verò Gentilitium Titii est respectu simplicis Beneficii, cujus redditus sunt tenues, ex quo evidenter resultat, quòd sit melioris conditionis, & utilius familiæ primum, quam secundum Juspatronatus, dum honorificentius, & magis decorum videtur esse præsentare ad Canonicatum in Cathedrali, quam præsentare ad simplex Beneficium, & illi de familia facilius in casu inopiæ subveniri, & alimentari poterunt à Proviso ejusdem Canonicatus, quam à Rectore dicti Beneficii, qua stante meliori conditione, & utilitate Jurispatronatus hæreditarii Caji validè potuit Titius permutare cum eo proprium Juspatronatus Gentilitium, nec illi de familia hanc permutationem impugnare valent, cum sit à Jure non solum permissa, sed laudabilis permutatio rei subjectæ restitutioni; uti est Juspatronatus Gentilitium cum altera re utiliori, dummodo prout in casu præsenti, non appareat Testatorem ad eam habuisse particularem affectionem, *ad Text. in L. Imperator*, §. *Sed quod inde ff. de Legat.* 2. ibique Barthol. Fusar. *de substit. quæst.* 134. *num.* 7. *&* 9. *&* 10. *& quæst.* 530. *num.* 1. Card. de Luca *de Fideicomm. disc.* 177. *n.* 6. *& disc.* 273. *n.* 18. §. *Iste autem*, Rota *decis.* 807. *num.* 19. *& seq. par.* 18. *recent.*

Ratio autem est, quia permutatio hæc Jurispatronatus facta à Titio non est contraria, immo uniformis verisimili menti fundatoris; si enim hic viveret, & fuisset ei data occasio permutandi proprium Juspatronatus cum alieno Jurepatronatus melioris conditionis, & utiliori verisimiliter permutationem hanc etiam ipse fecisset, Merlin *de Primogen. lib.* 4. *cap.* 4. *num.* 12. Card. de Luca *de Fideicomm. dicto discurs.* 273. *num.* 18. §. *Ad duo*, Medic. *decis. Senen. examinat.* 3. *num.* 55. *& seq.* Hæc vigore ejusdem permutationis privantur de familia Jurepatronatus, quia Juspatronatus hæreditarium, cum quo Titius permutavit Juspatronatus Gentilitium, subrogatur loco Gentilitii, & assumit hujus naturam, & qualitatem ut pariter in eo succedere debeant illi de sanguine ad instar rerum subjectarum fideicommisso, quæ si cum aliis permutentur, hæ suscipiunt eamdem naturam, & qualitatem, ut pariter sint subjectæ restitutioni. *Text. in L. Imperator*, §. *ultimo ff. de Legat.* 2. Peregrin. *de Fideicomm. art.* 39. *num.* 12. *& art.* 44. *num.* 30. Giovagnon. *lib.* 2. *respons.* 22. *n.* 1. Rota *in Balneoregien. Depositi*, *& investimenti* 15. *Junii* 1714. §. *Nihil relevante*, coram R. P. D. Falconerio, *&* 6. *Decembris* 1715. §. *Quam parum* coram R. P. D. Crispo. 11

Nullatenus relevantibus eis, quæ superius in contrarium afferebantur; procedunt namque illa in casu, quo permutatio Jurispatronatus Gentilii fiat in pejus, aut appareat fundatorem habuisse particularem affectionem ad illud, non verò quando permutatio fit in melius, & de hac particulari affectione non constat; Examinandi erant hic plures casus spectantes ad permutationes, & resignationes Beneficiorum Patronalium, sed de his Deo dante agemus infra suo loco *Parte VI.* 12

F I N I S.